Frankrike.

Gunnar W. Lundberg, Paris

EX

L

LIBRIS

Don de L'Institut Tessin
Paris 1952

8T 2162

UTFÖRLIG

GEOGRAFIE,

TREDJE DELEN,

Innehållande:

Beſkrifning

om

FRANKRIKE.

Förſattad

af

DANIEL DJURBERG,

Rector Scholæ, Ledamot af Cosmogr. Sälſk. i Upſala.

Andra Uplagan.

STOCKHOLM,

Tryckt hos *Peter Sohm*, 1805.

14817

INSTITUT TESSIN PARIS

Paris 1982

Tal til Låſaren.

För deras ſkull, ſom äro Ägare til Förſta Delen utaf förra Uplagan af mit Geografiſka Värk, kalladt Utförlig Geografie, är denna Beſkrifning om Frankrikes nuvarande Geografiſka Tilſtånd författad, och kan anſes ſåſom et Bihang därtil; hvarföre ock de Beſkrifningar, ſom därſtädes finnas om Länder och Orter, och ej undergått ändring, ſåſom Folkmängd, Induſtrie, m. m. här ej äro uptagne, utan endaſt Rättelſer och Förbättringar anförde; och i följe dåraf äro ock de fläſta Orter ſom finnas uti den förra Beſkrifningen, hår citerade til ſin Pagina, på det man tillika må kunna jämföra den fordna med den närvarande Indelningen.

Emedan denna Beſkrifning år inrättad efter den Ställning i Frankrike, ſom var år 1791, ſå befinnas här åtſkilliga Namn, hvilka den tiden voro brukelige, men ſedermera blivit ändrade, ſåſom på Sectionerne i Paris, hvilka numera annorlunda kallas. Det är dock godt för Hiſtorien ſkull, at veta huru de en tid hetat. Utur ſamma ſkäl år här anfördt Kyrko-författningen och Biſkoparnas Säten, enligt 1791 års Conſtitution, ehuru mycket ſedermera i den delen blivit ändrat.

Den förra Uplagan utaf denna Volum utkom år 1796. Den innefattade ej allenaſt Beſkrifning över Frankrike efter den då varande Indelningen uti 83 Departements, utan jämväl över de eröfrade Län-

Länderne i Europa, samt dess Besittningar uti de öfrige Wäldsdelarne. Beskrifningen över de eröfrade Länderne har sedermera, genom Tidens skiften, blivit dels ofullständig dels origtig, hvarföre jag funnit mig föranlåten göra en ny Beskrifning över dem, enligt den nuvarande Indelningen. Hvad Beskrifningen över Besittningarne utom Europa beträffar, så har jag funnit skäl at icke vidare blanda den tilsamman med Frankrikes Länder inom Europa; men på det Läsaren ändock icke måtte sakna densamma, så har jag redan år 1803, mycket fullständigare och bättre afhandlad, infört den uti det Värket som kallas Bihang til Utförliga Geografien, innefattande Beskrifning över Ön Ceylon, Landskapen Westindien och Guyana i America, samt Franska Öarne uti Indiska Havet.

Denna nya Uplaga börjas med Pag. 401. De som således äro Ägare til förra Uplagan af denna Volum behagade taga därifrån alla de Ark som befinnas efter Pag. 400, såsom numera oduglige, och i stället tilfoga denna nya Uplaga. Jag hade väl rätteligen bort förfärdiga en ny Beskrifning över hela Frankrike, men skälet hvarföre sådant icke skedt är: at flere hundrade Exemplar utaf denna Volum äro ännu osålde, hvilka således måst bliva Maculatur, och orsaka Förläggaren betydelig skada; han har ändock ädelmodigt upoffrat til Maculatur alla de Ark, som befinnas efter Pag. 400. Om jag lever då denna Volum blir utsåld ärnar jag utgiva en ny och förbättrad Beskrifning över Frankrike; emedlertid får denna lof at tjäna så länge. För deras skull som åstunda at endast äga Beskrifningen om de eröfrade Länderne har jag gjort et särskildt Titelblad, hvilket sättes framför Pag. 413. Til Beskrifningen om desse eröfrade Länder har jag fogat åtskilliga vigtiga Förbättringar til Beskrifningen om Frankrike.

För

Paris 1802

För at underlätta Begrepet hos Läsaren om de Franska Departementens storlek, har jag jämfört dem med Svenska Landskap och Höfdingdömen. Denna jämförelse äger, genom 3 hela Regioner, nämligen den Norra, Nordvästra och Nordöstra icke rigtighet, i anseende til några Svenska Höfdingdömen, nämligen Stockholms, Upsala, Wästerås, Mariestads och Halmsteds; hvilket härrör däraf at desse Höfdingdömen äro i denna Beskrifning uptagne efter den Areal-vidd, som de finnas anförde uti 2 Tomen af mit Geografiska Värk, kalladt sammandragen Geografie, och hvilken upgift jag hämtat utur et Tal, hållit i Vetenskaps-Academien år 1773. Men när jag sjelf börjat beräkna Vidden af dessa Länder, har jag funnit betydelig skilnad. Ifrån Pag. 174, där västra Regionen börjar, är denna rigtigare Beräkning använd.

På det Läsaren sjelf må kunna göra jämförelse mellan Franska Departementens och Svenska Länders Storlek, vil jag här införa Areal-Vidden, enligt den förbättrade Uträkningen, på några Höfdingdömen och Landskap, i Svenska Qv. Mil. Stockholms Län 62, — Upsala dito 52, — Nyköpings Län 66, — Wästerås Län 64, — Örebro dito 88, — Wärmeland 148, — Gästrikland 38, — Östergötland 100, — Småland 264, — Blekinge 25, — Skåne 90, — Halland 48, — Mariestads Län 76, — Wänersborgs dito 118, — Dalsland 38, — Göteborgs Län 45.

Alt slags Mått, Vigt och Mynt, är efter Svensk Räkning. För dem som ej känna Decimalräkningen länder til underrättelse, at den Siffran som står framför et Comma (,) betyder helt, nästa Siffra til höger Tiondedelar af et helt, den nästföljande til höger hundradedelar, och så vidare;

)(2 til

til exempel Pag. 62 ſtår at Diſtrictet Bourg la Reine innehåller 1,8 Qvad. Mil; detta betyder en hel och åtta Tiondedelar af en Svenſk Qvad. Mil. Pag. 65 finnes Diſtrictet Corbeil uptagit til 3,32 Qv. Mil; betyder tre hela, tre tiondedelar och två hundradedelar af en Qv. Mil. Pag. 66 anföres för Diſtrictet Pontoiſe 5,07 Qv. Mil; år fem hela och ſju hundrade delar. Pag. 198 anföres Ön Yeu 0,3 Qv. Mil, betyder ingen hel, och tre tiondedelar. Stockholm den 1 April 1805.

D. DJURBERG.

Paris 18??

BESKRIFNING
Om
Frankrike.

Frankrike kallas på Landets egit Språk *La France*, på Latin *Gallia*, och på Tyska *Frankreich*.

De bästa och nyaste Cartor över detta Rike, efter nuvarande Indelning, äro utgifne i Paris 1791, uti trehanda Format, nämligen en på 6 Ark, en på 2, och en på 1 Ark. De på et Ark äro copierade af Homann: Haer: Lotter och andre Gravörer. Dessutom är i Paris år 1792 utgiven en National-Atlas i tvåhanda Format, nämligen en uti Regal Folio, och en mindre uti aflång Qvart, hvardera innefattande 90 Cartor, hvilka föreställa dels General-Cartor över hela Landet, dels Speciel Cartor över dess Afdelningar.

Frankrike är beläget mellan 42 Grad. 20 Min. och 51 Grad. 5 Min. Latitud, samt 12 Grad. 50 Min. och 26 Grad. Longitud, öster om Ferro. Det håller i Längd från Norr til Söder 88 Mil, uti Bredd 60, och uti vidd 4720 Qvadrat Mil. Största Längden är eljes från Nordväst til Sydost, som gör 96 Mil. Afståndet mellan de yttersta Orterne i Nordost och Sydväst är 92 Mil. Gränsorne finnas nämde pag. 120.

De 5 största Strömarne äro ock anförde pag. 121. Men dessutom finnas här 25 an-

dra Strömar af tämelig betydenhet, däraf 5 falla uti de kringliggande Haven, och de 20 öfrige flyta uti de förenämde 5 stora Elverne. De af förra sorten äro följande: *Somme*, hvilken afbördar sit Vatn i Canalen, och är 16 Mil lång; *Vilaine*, som faller uti Atlantiska Havet, efter 18 Mils Lopp; *Charente*, som också rinner i samma Haf, sedan han flutit 27 Mil; *Adour*, som jämväl har sit utlopp i förenämde Haf, och håller i Längd 26 Mil; samt *Aude*, hvilken faller uti Medelhavet, och är 18 Mil lång. Uti Elven Seine falla på högra sidan följande Strömar: *Aube*, 14 Mil lång, *Marne* 32 Mil, och *Oise*, 22 Mil lång; denna sidsta uphämtar *Aisne* om 25 Mils Längd: På vänstra sidan förena sig med bemäldte Ström: *Yonne* om 20 Mil, och *Eure* om 18 Mil. Uti Loire flyter på högra sidan *Sarte*, om 24 Mils Längd, hvilken sjelf uptager *Loir* om 20 Mil, och *Mayenne* om 16 Mil; på vänstra sidan infalla *Allier* om 28 Mil, *Cher* om 30 Mil, *Indre* om 21 Mil, samt *Vienne* om 28 Mil, hvilken sidsta uphämtar *Creuse* om 22 Mil. Uti Garonne falla *Tarn* om 27 Mil, *Lot* om 28 Mil, samt *Dordogne* om 30 Mils Längd, alla på högra sidan. Uti Rhone falla på högra sidan *Ain* om 16 Mil, samt *Saone* om 36 Mil, hvilken uphämtar *Doubs* om 33 Mil; på vänstra sidan *Isere* om 25 Mil, samt *Durance* om 28 Mil. Uti Rhen faller *Moselle* om 38 Mils Längd, hvilken uptager *Sare* om 17 Mil, samt *Meuse*, på Nederländska

Maas

Maas kallad, om 56 Mil. Til Canalerne, pag. 121 läggas *Canal de Digoin*, som förenar Loire med Saone, *Canal de Bourgogne*, som sammanbinder Yonne med Saone, samt en som leder från Cher til Allier. Man årnar jämvål förena Oise med Schelde. Ingen Sjö finnes i Landet, som går över 3 Qvadrat Mil i vidd.

De ansenligaste Bergsryggar äro upnämde pag. 121. Climatet och Markens beskaffenhet anföres pag. 122 och följande sidor.

Inbyggarnes antal steg år 1790 til 27,190,000, hvarpå specielare Förrekning befinnes längre fram. Antalet af de activa Rikets Inbyggare steg til 4,298,360. Desse äro sådane, hvilka i anseende til viss upnådd ålder och ägande förmögenhet äga rättighet at välja och bliva valde til Ledamöter i National-Församlingen.

Angående Religionen och Kyrkostyrelsen, äga följande Förbättringar rum: Före Revolutionen var Frankrike indelt uti 18 Erke-Biskops- och 110 Biskopsstift, tilsammans 128, utom 5 Biskopsstift på Corsica, inalles 133; bland hvilka var mycken olikhet, så väl uti Storleken som uti Inkomsterne; i det somlige Stift innefattade 4, 5 à 600 Församlingar, då andre däremot innehöllo endast 40, 30 à 20 Församlingar, och åtskillige af Biskoparne ägde 30, 40, à 50,000 Riksd. uti Inkomst, då andre däremot ej njöto mer än 3000, 2000, à 1500 Riksd. Första National-Församlingen gjorde en ändring och mera likhet härutinnan, dymedelst at Biskoparnes antal förmin-

minskades til 83, nämligen en för hvarje Departement, som sålunda utgör et Stift. Erke-Biskops-Titelen blef uphäven, och alla dessa Stiftens Förmån kallas Biskopar, men ibland desse äro 10 som äga inseende över de öfrige, samt nämnas för Metropolitan-Biskopar, hvilka jag, för kortheten skull, i detta Värk vil nämna Erke Biskopar. Alla Biskopar fingo lika Lön, nämligen 12,000 Livres, eller 2000 Riksd. hvardera, ävenså Erke-Biskoparne hvardera 20 000 Livres eller 3333 Riksd., utom den i Paris, som bekom 50,000 Livres eller 8333 Riksd. Vid Revolutionen räknades i Riket 36,530 Moderkyrkor eller Pastorater, samt ungefär 4500 Filialkyrkor eller Annexer, 36,530 Kyrkoherdar, circa 20,000 Vicarier, 3600 Capitularer vid Domkyrkorne, 5500 Canonici vid Collegiat-Stiften, 18,000 Munkar och 34,000 Nunnor, inalles circa 118,000 Ecclesiastika Personer. Enligt nya Författningen äro alla Beneficiat-värdigheter, såsom Capitularer, Canonici, Abbote- och Abbedisse-Stift, Priorater, samt Munke- och Nunne Kloster uphäfne, och deras Fasta Egendom, så väl i Hus som Mark förklarad för Statens Egendom. Alla Munkar och Nunnor bekommo Pensioner, nämligen de förre från 700 til 1200 Livres, alt efter deras ålder, och de sednare från 350 til 700 Livres. Utaf Ecclesiastika Värdigheter äro således ej flere slag qvar än Erke-Biskopar och Biskopar, Kyrkoherdar samt Vicarier. Om de förras Lön är förut nämdt.

Af

Af de fednare bekomma Kyrkoherdarne på Landet från 1200 til 1800 Livres, efter Församlingarnes storlek; uti Städerne från 2000 til 4000, efter Städernas storlek, och uti Paris 6000 Livres eller 1000 Riksd. Vicarierne undfå Lön i proportion. Alla Städer och andre Orter, hvilka icke tålja över 6000 Invånare, skola framdeles utgöra endast en Församling. De öfrige Församlingarne, mellan hvilka Orten tilförene kan vara fördeld skola supprimeras och förenas med Huvudkyrkan. För mycket stora Landssoknar skola sönderdelas i flera Församlingar, och smårre sammanfogas til en Församling. Underhållet för hela Ecclesiastik-Vårket beråknades at årligen stiga til 160 Millioner Livres, det år 1600 Tunnor Guld. Påven betogs all råttighet at blanda sig uti Religionsmål. Sådan var första National - Församlingens Författning med Ecclesiastik-Vårket; men sedermera har detta under de bägge följande National Församlingarne undergådt åtskilliga åndringar.

Det sidsta Decretet, som National Conventet uti Febr. Månad 1795 givit, rörande Religionsmål, innebår at ingen rådande Religion finnes i Riket, och at hvar och en får ostörd utöva sin Gudstjånst, men Staten lönar inga Religionens Tjånare, utan hvarje Församling får sörja för sin Predikants underhåll, och alla Religions - Ceremonier utom stället dår Gudstjånsten förråttas, åro förbudne. De flåste af Landets Inbyggare åro ånnu Katoliker, en stor

 del

del Lutheraner och Reformerte, och en ansenlig hop år tilgiven andra Religionssatser.

Angående Vetenskaperne finnes anfört pag. 127; men den strophen: "at deras flit och "berôm i Huvudvetenskaperne har i sednare "tider begynt aftaga, sedan den så kallade bon "Ton börjat råda;" år nu mera falsk och bôr strykas ut. Likaså undergår omdômet om Theologien och Juridiken en åndring, emedan Theologien nu fôr tiden låres på et fôrnuftigt och moraliskt sått, och Lagen år enkel och tydelig, samt en fôr hela Riket.

Antalet af Universiteter och Lårdoms-Sällskaper åro anfôrde pag. 128; åven som de Fria Konsternas tilstånd. Likaledes finnes underråttelse om Manufacturer och Fabriker pag. 128. a.

Rôrande Handelen vil jag anfôra fôljande Fôrbåttringar och Tillåggningar:

Franska Handelens tilstånd från Ludvig 14:s dôd, år 1715, til år 1788, nåst fôre Revolutionen.

Epocher.	Årl. Infôrs. Rd.	Årl. Utfôrs. Rd.
1716 — 20.	10,248,660.	17,702,660.
1721 — 32.	13,366,670.	19,460,830.
1733 — 35.	12,763,300.	20,744,100.
1736 — 39.	17,005,800.	23,906,800.
1740 — 48.	18,800 830.	32,055,700.
1749 — 55.	25,925,800.	42,867,500.
1756 — 63.	22,296,300.	35,149,800.
1764 — 76.	27,527,300.	51,560,830.
1777 — 83.	34,589,000.	43,297,000.
1784 — 88.	50,287,800.	59,070,600.

Nåst

Näst före Revolutionen infördes från Spanien Varor til et värde af 5,550,000 Riksdal. oberäknadt Guld- och Silver-Mynt, stigande til 10,417,000 Riksd. i värde. Denna mängd af Guld och Silver var dock Spanien icke alt skyldig til Frankrike uti Handel, utan en stor del däraf tjänte at betala Spaniens skulder til andra Europäiska Nationer. De Varor som hämtades från Spanien kunna delas i 4 Classer. 1) Råa Materialier, såsom Ull, Soda, Färgestofter, Lastdjur, såsom Hästar och Mulåsnor för circa 3,300,000 Riksd. 2) Lifsmedel utur Växt- och Djurriket, såsom Olja, ädla Frukter, Cacao, Boskap, för 2,300,000 Riksd. 3) Drycker, såsom Brånvin och läckra Viner för 700,000 Riksd. 4) Åtskilliga Fabricater för vid pass 330,000 Riksd. Franska Exporterne vid nämde Tidepunct stego til 7,400,000 Riksd. i värde. Dessa vil man ock indela i 4 Classer: 1) Fabriksvaror af allehanda slag för 4,600,000 Riksd. 2) Råa Materialier, såsom Beck, Tjära, Lastdjur, för 870,000 Riksd. 3) Lifsmedel, förnämligast Säd, Fisk, Socker, för 1,830,000 Riksd., samt 4) Drycker, såsom Brånvin, Vin, för 2,500,000 Rd.

De förnämsta Varor, som Portugal lämnar til Frankrike bestå uti Indiska Manufactur-varor, Krydder, Bomull, kostbara Trän til Färgning och Snickar-arbete, samt ädla Frukter och fina Viner. Vid Revolutionstiden steg värdet af de Varor som från benämde Rike infördes til 1,700,000 Riksd. De til Portugal

utförde Varor stego til 670.000 Riksd., nämligen för 400.000 Riksd. Fabriksvaror, och Lifsmedel för 270.000 Riksd.

Handelen med Italien och Sveitserland är ganska vigtig; vid Revolutionstiden steg Införseln til 13,700,000 Riksd. De härtil hörige Artiklar kunna indelas i 3 Classer: Fabriksvaror, såsom Sidenband från Padua, Creponer från Bologna, Sidentyger och Sammeter från Genua och Florenz, samt förnämligast Bomullstyger från Sveitserland för 2,700,000 Rd. Rudimaterier för 6,250,000 Riksd., däribland Socker ensamt utgör en tredjedel, och ändteligen Lifsmedel för 4,700,000 Riksd., hvaribland Olja är den vigtigaste Artikeln, emedan den ensam utgör 1,800,000 Riksd., hvaraf likväl större delen förbrukas vid Såpe tilvärkningen. Frankrikes Utförsel til dessa Länder steg vid benämde tid til 13,050,000 R:d. De utgående Artiklarne kunna delas i 5 Classer: Fabricerade Varor för 5,000,000 Riksd., Rudimaterier, hvilka likväl redan bekommit sin första tilredning, såsom Bomullsgarn, hvilket förnämligast är bestämdt för Sveitserland, för 1,950,000 Riksd. Lifsmedel för 1,800,000 Riksd. Drycker, såsom Vin och Brånvin för 850.000 Riksd., samt Producter från Vestindiska Öarne för 3,300,000 Riksd.

Hvad Handelen med England beträffar, så utgjorde densamma år 1784 på hvardera sidan en Summa af 4 Millioner Riksd. År 1786 slöts en Handels-Tractat med England på 12 år,

år. Frukten däraf blef en mycket starkare Handelsrörelse mellan bägge desse Länder; men England var den som mäst vann vid denna Tractat; ty år 1789 utgjorde Engelska Införseln til Frankrike en Summa af 9½ Millioner Riksd., då däremot de Franska Varor som til England utfördes, ej stego högre än til 6½ Millioner Riksd. Utaf de til Frankrike förde Engelska Varor utgjorde Manufactur-varorne ensamt inemot 4 Millioner Riksdal. i värde, samt Säd, Mjöl, Jordfrukter, Kött, Stenkol, Metaller, Timmer 3 Millioner Rd. De Franska Varor som åter fördes til England, bestodo förnämligast uti Manufactur-varor för 1,200,000 Riksd., Rudimaterier för 1,800,000 Riksd.; hvaraf nästan två tredjedelar utgjordes af Bomull från Vestindiska Öarne, Vin och Brånvin för 2,300,000 Riksd., samt Lifsmedel för 900,000 Riksd. Den enda fördel Frankrike hade utaf förenämde Handels-Tractat var någon förökning uti Vin-utförseln; ty uti vanliga år näst före Tractatens afslutande utfördes circa 9000 Muids ordinära, samt 32,000 Bouteiller fina Viner; men år 1787 utfördes 21,432 Muids ordinära, och 101,586 Bouteiller fina Viner. Men skadan som Frankrike led var så mycket större, emedan Riket blef likasom öfverswämmat af Engelska Manufactur-varor, til stor skada för de inhemska Fabrikerne; ty då Frankrikes Exporter til England hade efter Handels-Tractaten ökat sig med circa en hälft, hade de En-

gelska Exporterne til Frankrike ökat sig til mer än dubbelt i värde.

Handelen med Förenta Nederland är ävenväl vigtig, samt för Riket fördelagtig. Vid Revolutionstiden stego Exporterne til circa 7½ Million Riksd., däraf för 1,200,000 Riksd. Fabriksvaror, såsom för Silkestyger och Strumpor, Batist, Papper, Såpa, Glas, Speglar och Galanterievaror; för ungefär lika mycket Rudimaterier; för 500,000 Riksd. Vin och Brännvin; för 3,800,000 Riksd. Vestindiska Producter, förnämligast Socker och Caffe, samt för 900,000 Riksd. Lifsmedel. Importerne åter utgjorde vid samma tid circa 5½ Million Rd, i värde, nämligen för 900,000 Riksd. Fabriksvaror, såsom Segelduk, Ostindiska Tyger, Böcker, Papper och allehanda smått Kram; för 2½ Million Rudimaterier, nämligen Skeppstimmer, Potaska, Koppar, Stål, Järn, Tran, Linolja, Vax, Krapp, m. m. samt för 2,100,000 Riksd. Lifsmedel och Drycker, nämligen Säd, Krydder, Ost, Fiskvaror och Sädesbrännvin. Således måste Holländarne betala sin Balance med 2 Millioner Riksd. i Penningar.

Rörande Handelen med Tyskland, Österrikiska och Preussiska Länderna samt Polen, så har Folkens Politiska författning i dessa Länder mycket bidragit at bringa Fransyska Industrien i flor. Myckenheten af Furstarne uti Tyska Riket, samt de många Magnaterne i Polen äro grundorsaken, hvarföre Folket i dessa Länder är belastat med Pålagor, för at

under-

underhålla Luxen, uti hvilken alla dessa både andeliga och verldsliga Furstar med hvarandra täsla. Vid Revolutionstiden stego Importerne från dessa Länder til en Summa af 11 Millioner Riksd., nämligen för 5,500,000 Riksdal. Fabriksvaror, förnämligast Linneväf från Flandern, Linneband och Nürnbergar-varor, samt annat smått Kram från Tyskland; för 1½ Million Rudimaterier, nämligen Stenkol, Lin, Trå och Hampa från Österrikiska Nederland; Ull, Hampa, Koppar, Mässing och Potaska från Tyskland, Polen och Preussen, samt för 4 Millioner Riksd. Lifsmedel från Flandern och Tyskland. Deremot utgjorde Exporterne til alla dessa Länder, vid förenämnde tid, den ansenliga Summan af nära 16 Millioner Rd. i värde. Desse kan man bringa under 5 Huvud-rubriker: för 6½ Million Fabriksvaror, uti Sidentyger, samt Guld- och Silver-Stoffer för Tyska och Polska Länderne; uti Batister och Cammarduk samt Ylletyger för Österrikiska Länderne; för 2,200,000 Riksd. Rudimaterier, hvaraf de förnämsta Artiklarne, nämligen, Kol, Ull och Bomull til Flandern och Tyskland; för 1,600,000 Riksd. Drycker, nämligen Vin och Brånvin til Österrikiska Nederland, Tyskland, Preussen och Polen; för 3,700,000 Riksd. Västindiska Producter, förnämligast Caffe och Socker för Österrikiska Länderne, samt för Preussiska Länderne vid Östersjön, och ändteligen för 1,800,000 Riksd. Lifsmedel för Flandern och Tyskland, förnämligast Salt, Olja, Frukt,

Frukt. Håraf finner man at Handelen på dessa Lånder år ganska fördelagtig för Frankrike. Man skattar den vårkeliga Balancen, hvilken godtgöres med reda Penningar, til ungefår 4 Millioner Riksd.

Rörande Handelen med de Nordiske Rikerne, hvarunder jåmvål begripas de 4 Handels-Ståderne Bremen, Hamburg, Lübeck och Danzig, år at anföra: at vid slutet af Ludvig 14 Regering hela Införseln från alla dessa Lånder ej utgjorde mer ån den måttliga Summan af 400,000 Riksd., förnåmligast Byggningstimmer, Hampa och Materialier; men vid Revolutionstiden hade Handelen så ansenligen förökt sig, at Importerne då stego til 5,300 000 Riksd., nåmligen för 950,000 Riksd Fabriksvaror, nåstan altsammans bestående uti Hampvåfnad, Schlesiskt Linne, samt Ostindiska Tyger, hvilka medelst Danska Ostindiska Handelen komma från Asien; för 4 Millioner Rudimaterier, förnåmligast Koppar och Bly från Hanse Ståderne, Timmer från Danmark och Ryssland, Måssing, Järn, Beck och Tjåra från Sverge, samt Hampa och Talg från Ryssland, samt för 300,000 Riksd. Lifsmedel, förnåmligast salt Fisk af Danska och Svenska Fiskerierne. Vid slutet af Ludvig 14:s Regering steg utförseln til dessa Lånder til 1,200 000 Riksd., dåraf för Manufactur-varor, Bomull och Indigo 250,000 Riksd., samt för 950.000 Riksd. Drycker uti Vin och Brånvin. Däremot vid Revolutionstiden utgjorde Exporterne ej mindre

dre ån 13 Millioner Riksd., hvilka man kan bringa under följande Rubriker: för 600,000 Riksd. Fabriksvaror, hvaraf största delen var bestämd för Ryssland, en tämelig qvantitet för Hanse-Städerne, samt et ganska obetydeligt antal för Sverge och Danmark; för 1,200,000 Riksd. Rudimaterier, förnämligast Indigo och andra Färgestoffer, samt Bomull; för 2 Millioner Vin och Brånvin, hvaraf Hanse-Städerne togo inemot hälften, Danmark och Ryssland hvar sin fjärdedel, och Sverge endast åttondedelen; för 300,000 Riksd. Lifsmedel; och ändteligen för något öfver 9 Millioner Rd. Socker och Caffe från Vestindiska Öarne; af dessa Varor gå för inemot 7,800,000 Riksdal. til Hanse-Städerne; uti det öfriga dela sig Danmark, Sverge och Ryssland uti tämeligen lika qvantiteter. Utaf Hanse-Städerne är ingen som driver så stark Handel på Frankrike som Hamburg. År 1776 syssellattes 183 Skepp därifrån med Franska Handelen. De förnämsta Varor som från Frankrike bringas til Hamburg bestå uti Caffe, Socker, Vin, Bränvin, Olja, Indigo och Glas. Benämde år 1776 utgjorde de til Hamburg ankomne Franska Varor en Summa af 4,900,000 Riksd.

Handelen med Förenta America har undergådt flera förändringar. Under denna Stats Krig med Engelsmännerne voro Fransoserne de som försedde densamma med de flästa Varorne, samt vunno därpå ansenligt. Efter Freden 1782 ilade alla Europäiska Nationer at

genom

genom Handel vinna på denna Stat, hvarigenom den Franſka Handelen råkade i förfall. Uti de 3 omedelbart före Franſka Revolutionen gående åren, per medium beräknadt, beſteg ſig Införſeln från America til 1,600,000 Riksd., nämligen för 100,000 Riksd. Lifsmedel; för något över 100.000 Riksd. torr och ſalt Fiſk, Tran och Fiſkben; för 150,000 Riksd. Rudimaterier, ſamt för 1,200,000 Rd. Tobak. Vidare ſteg Förenta Americas Exporter til Franſka Antillerne, til 1,850,000 Riksd. nämligen för 450,000 Riksd. Lifsmedel; för 1 Million Rudimaterier, Timmer och Laſtdjur; för 300,000 Riksd. Fiſkvaror, ſamt för 60,000 Riksd. Tobak. Däremot ſteg Franſka Utförſeln til Förenta America, under ſamma tidevarf, per medium ej högre än til den måtteliga Summan af 300 000 Riksd., hvaraf 100,000 Riksd. betaltes för Vin och Bränvin, ſamt näſtan lika Summa för Fabriksvaror. Franſka Antillernes Exporter til Förenta America beſtego ſig under ſamma tid til 1,060 000 Riksd., hvaraf för 750,000 Riksd. Sirap och Rum, ſamt endaſt för 40,000 Riksd. Franſka Manufactur-varor. Förenta Americanerne vunno ſåledes på Frankrike circa 1,200,000 Rd. årligen, hvilken Summa de merendels använde at därföre förſkaffa ſig Engelſka Manufacturvaror.

Rörande Handelen med Turkiet och Barbariſka Staterne vid Medelhavet, ſå utgjorde vid Revolutionstiden Exporterne från deſſa Länder

der til Frankrike et värde af 6 300,000 Rd., nämligen för 250,000 Riksd. Bomulls och andra Tyger; för 4,500 000 Riksd. Rudimaterier, bestående uti Silke, Ull, Bomull, Angoriska Bockhår, Hudar och Läder, samt för 1,[illegible]00,000 Riksd. Vete, Korn, Skidfrukter, Olivenolja och Arabiskt Caffe. Exporterne från Frankrike til dessa Länder stego vid samma tid til 4,300,000 Riksd. nämligen för 1,350,000 Riksd. Socker, Caffe och Liqueurer; för 530 000 Riksd. Indigo, Droguerier och Färgeträn; för 1,550,000 Riksd. Fabriksvaror, bestående förnämligast i Kläden och Sidentyger, samt för ungefär 800,000 Riksd. myntadt Guld och Silver. Marseille är den enda Orten i Frankrike som idkar Levantiska Handelen, och den må ej heller missunnas denna Stad i anseende til den farlighet som är förknippad med berörde Handel, för Pestens skull.

Sedan man nu anfört Frankrikes Handel med förenämde särskilta Länder, är ej ur vägen at betragta denna Handel i sit hela. Vid Revolutios-tiden utgjorde Franska Importerne från benämde Länder en Summa af 63 Millioner Riksd. i värde; däremot stego Franska Exporterne til något öfver 70 Millioner Riksd. De härtil hörande Artiklar bestå af 5 Classer: 1) Af Markens Producter, utgörande 15 500,000. 2) Franska Industrie-varor, stigande til 22 Millioner. [illegible]) Consumtibilier från Vestindiska Öarne 25 Millioner. 4) De Varor, som Franska Ostin-

Oſtindiſka Handelen åter tilförde främmande Nationer 700,000. 5) Alla de andra främmande Varor ſom åter utföras, 6,600,000 Riksd.

Man vil nu betragta Frankrikes Handel med Oſtindien, hvarunder även China förſtås. Det nya Oſtindiſka Compagniet, ſom år 1784 inråttades, blef åter uphävit år 1790, och Handelen på andra ſidan om Godthopps Udden frigiven för alla Rikets Inbyggare, hvarvid Hamnarne l'Orient vid våſtra Havet, och Cette vid Medelhavet blevo beſtämde at därifrån idka den Oſtindiſka Handelen. Vid Revolutionstiden ſteg vårdet af de införde Oſtindiſke Varorne til 5,700,000 Riksd., hvaribland Fabriksvaror, ſåſom Bomullstyger, Muſſeliner, Nankins, Sidentyger, m. m. för 4,400,000 Riksd.; för 1 Million Canel, Peppar, Thé och Arabiſkt Caffe; för 200,000 Riksd. Rudimaterier, ſåſom koſtbar Ved, Elfenben, Silke, Bomull, ſamt för 150,000 Riksd. Porcellin, Fårgematerialier och andra Småſaker: Utförſeln til Aſien däremot ſteg til 2,900,000 Rd., däribland 2,500,000 Riksd. uti Spanſka Piaſtrar, 100,000 uti Fabrikater, något över 100,000 uti Vin och Bränvin, nåſtan lika mycket uti Skogsproducter och Metaller; reſten beſtår i Småſaker.

Franſka Utförſeln til Öarne France och Bourbon uti Indiſka Havet ſteg vid Revolutionstiden til 760,000 Riksd., beſtående förnåmligaſt uti Metaller, Fabrikater, Vin, Brånvin och Liſsmedel. Införſeln til Frankrike från

från dessa Öar, åren 1785, 86 och 87, per medium, utgjorde endast uti Caffe 450,000 Riksd. Dessa Öar hava fordom lydt under Ostindiska Compagniets Handel, men år 1790 blefvo de frigifne för alla Rikets Inbyggare.

Rörande Handelen på vâstra Africanska Kusten, så är Huvudsätet dårtil vid mynnet af Elven Senegal; de Varor som från dessa Lånder håmtas, bestå förnåmligast uti Slavar, hvilka öfverföras til Vestindiske Öarne; åren 1786, 87, 88, per medium, håmtades hårifrån circa 30,000 Slavar, hvilka såldes på benåmde Öar för 6,500,000 Riksd.; vidare Gummi, Elfenben och Hudar, hvilka under förenåmde tid stego til 230,000 Riksd. per medium årligen. Vid Revolutionstiden utfördes til denna Kust Varor för 3 Millioner Riksd., hvaraf åtminstone 1,700,000 voro främmande Varor, huvudsakeligen Linnevåfnad, och endast för 1,300,000 Riksd. utaf Frankrikes egen Marks eller Industries Producter. Denna vigtiga Handel med Slavar, lårer förmodeligen hådanefter undergå en stor Förändring, sedan Regeringen år 1793 uphåvit alt Slaveri uti de under Frankrike lydande Besittningar, samt förklarat alla dårstådes befintlige Slavar för frie Månniskjor.

Frankrikes Handel med sina egna Colonier i Vestindien har i sednaste tider varit otroligen vigtig, jag såger har varit, ty i nuvarande Krig har Engelsmannen eröfrat större delen af desse Öar, och i följe dåraf har Fran-

ſka Handelen härſtädes råkat i förfall. Näſt före Americanſka Kriget blef til Frankrike från deſſa Öar infört: Caffe 650,000 Centner; Socker af alt ſlag 1,500,000 dito, ſamt Bomull 40,000 dito; men efter Fredsſlutet har Culturen på deſſa Öar ſå förkofrat ſig, at per medium årligen, under de 3 åren näſt före Revolutionen, härifrån utfördes 734,000 Centner Caffe; 1,750,000 dito Socker, och 90,000 dito Bomull. Vid Revolutionstiden erhöll Frankrike från ſina Colonier Varor för inemot 31 Millioner Riksd,, nämligen för 22,300,000 Socker och Caffe; för 4,300,000 Bomull; för 1,800,000 Indigo, Rocu och andra Fårge-Materialier, ſamt för 1,600,00 Cacao, Ingefära och andra Producter af ringare värde. Frankrikes Exporter til benämde Öar beſtego ſig däremot til 13 Millioner Riksd., däraf för 7 Millioner Fabriksvaror, för 3,200,000 Lifsmedel, beſtående uti Mjöl, Skidfrukter, ſalt Kött, Oſt, m. m. för 1,200,000 Vin och Brännvin, för 1 Million Timmer, Ståver, Metaller; ſamt ändteligen för 400,000 Riksd. Artiklar af ringare värde. De Franſka Städer ſom idka ſtarkaſte Handelen på deſſa Öar äro Bourdeaux, Nantes, Marſeille och Havre; utaf de 655 Skepp, ſom år 1784 gingo til deſſa Öar, utruſtades 264 från Bourdeaux, 153 från Nantes, 100 från Marſeille, 97 från Havre, ſamt 45 från Rochelle, Bayonne, Port Malo, Honfleur och Dunkerque tilſammans. Vid Revolutionstiden afgingo mellan 7 och 800 Skepp til deſſa Öar.

Det

Det är förut berättat at Slaveriet på dessa Öar är afskaffadt. Vid åt 1780 steg Slavarnes antal härstädes til circa 420,000, men vid Revolutionstiden voro de uti vida större antal.

Beträffande Fiskerierna, så dela de sig i 2 Grenar. Den förra begriper det långväga Cabejofånget på stora Banken vid Newfoundsland, vid Island och Shetlandsöarne, jämväl Valfiskfånget vid Grönland samt Brasilianska Kusten. Til den sednare räknas Fiskerierne vid Franska Kusterne utmed Atlantiska och Medelhaven, hvarest man fångar Sill, Makril och Sardeller, Thonfiskar, Flundror, Ål, Rockor, med flera andra slag, Cabeljofångsten vid Newfoundland är det vigtigaste långväga Fiskfånget. År 1784 afgingo 330 Skepp til Fiskefångsten vid Newfoundland. Vid Revolutionstiden steg beloppet af Franska Cabeljofångsten vid denna Ö til 2,800,000 Riksdaler, utom Cabeljo- och Sillfångsten vid Shetland och Island, som beräknades til 200,000 R:dr. På Valfiskfånge vid Grönland afgå årligen vid pass 15 Skepp, merendels från Dunkerque. Sillfiskeriet utanför Flanderska Kusten i Nordsjön belopp sig vid Revolutionstiden til 700 000 Riksd. Städerne Dieppe och S. Valery hava största Andelen i detta Fiskeri, hvilka de idka med circa 100 Skepp. Makrille och Sardelle- samt andra Fiskars fångst vid Kusterne, skattades vid Revolutionstiden til 1,550.000 Riksdaler.

Innan man lämnar detta ämne, vil man även något anföra om Frakthandelen. Hela Franſka Sjöfarten, Kuſtehandelen och Fiſkerierne, inhemſka och främmande Skepp sammanräknade, uptog vid Revolutionstiden 2,007,660 Tonneaux, däraf tilhörde främmande Nationer 538,810 Tonneaux, och Franſyſka Folket 1,468,850 Tonneaux. Kuſte-Sjöfarten erfordrar enſamen 1,010,850 Tonneaux. Denna idkas nästan hel och hållen med Franſka Skepp; ty endaſt 6120 Tonneaux tilhöra främmande Fartyg. Däremot blir Handelen med Europäiſka Rikerne, Levanten inbegripen, til större delen förd med främmande Skepp. Denna Handel syſſelſatte vid ſamma tid 580,000 Tonneaux utaf alla Nationers Skepp, men af detta antal komma endaſt 152,000 Tonneaux på Franſk Räkning, hvilket är ej mycket mer än Fjärdedelen utaf Total Summan af Sjöfarten uti alla Europäiſka Haf. Skadan för Frankrike därvid är, at utaf hela Fraktvinſten, ſå väl för Importer, ſom Exporter, hvilken beſtiger ſig til circa 4,200,000 Riksdaler, Franſke Redarne ej vinna mer än 1,300,000 Riksd. Franſka Sjöfarten til de Norra Delarne af Europa är af ringa betydenhet. Vid förenämde tid fordrade Handelen med England 87,000 Tonneaux, af hvilket antal 74,000 tilhörde Engelsmannen, och endaſt 9000 til Franſoſen, ſamt 2000 til främmande Nationer. Handelen med Holland uptog 78,200 Tonneaux, hvaraf allenaſt 3740 hörde til Fran-

ſka

ſka Skepp. Til Handelen med Hanſeſtäderne användes 68.300 Tonneaux, hvaraf endaſt 900 voro Franſyſka. Även ſå obetydelig är Franſka Sjöfarten til de Nordiſke Riken; den innehöll vid meranämde tid 111,400 Tonneaux, hvaraf ej mer än 9460 kunna räknas på Franſka Skepp. Däremot har Frankrike med Södra Europa betydligare fördel: Handelen med deſſa Länder utgjorde vid oftanämde tid 167,000 Tonneaux, hvaraf 83,000 tilhörde Franſka Skepp.

Rörande Mått, Mål och Vigt; ſå kallas Huvudmåttet *Metre*, hvilket är ſtadfäſtadt at böra utgöra en Tiomilliondel utaf Qvartcirkelen af Meridianens Omkrets kring Jordklotet; ſåledes är Jordens Periferie, genom Polerne räknad, jämt 40,000,000 Metrer Til at nu, med den nogaſte preciſion ſom möjeligt är, utfinna denna Metres Långd, är en ny Grundmätning i Frankrike genom hela Riket anſtäld. Enligt den kunſkap man hitintils har om en Meridians Långd omkring Jorden, utgör en Metre uti Svenſkt Decimal-Mått, 3 Fot, 3 Tum, 6 Linier och 6 Gran. Denna Metre är indelad i 10 Delar, hvarje af deſſa åter i 10 andra Delar, ſamt ſå långt i 10 Delar, ſom är perceptibelt. Mål och Vigt är numera lika över hela Riket, ſamt de ſom varit brukeliga i Paris; men alt Mål och Vigt är lika ſom Måttet indeladt uti Decimaler.

Här bör man även nämna om den nya Tideräkningen. Franſka Året tager ſin början

med den Dagen då Höstdagjämningen infaller, som är circa den 21 September. Året indelas uti 12 Månader, hvarje Månad i 3 Veckor, som kallas Decadi, och hvarje Vecka i 10 Dygn, således 30 Dagar i Månaden; utgörande inalles 360 Dagar; de 5 Dagar af Året, som sålunda bliva över, kallas Jours Complementaires eller Fyllningsdagar; och när så årsräkningen erfordrar tillägges en Skottdag, hvilken då blir den Sjette af dessa Fyllningsdagar, samt den sidsta i Året. De förenämde 12 Månaderne hava bekommit sina namn efter Årets Natur i Frankrike den tiden; således kallas 1 Månaden *Vindemiaire*, på Svenska Vinbärgningsmånaden; 2. *Brumaire*, Töknmånaden; 3. *Frimaire*, Frostmånaden; 4. *Nivose*, Snömånaden; 5. *Pluviose*, Regnmånaden; 6. *Ventose*, Vädermånaden; *Germinal*, Gromånaden; 8. *Floreal*, Blomstermånaden; 9. *Prairial*, Ängsmånaden; 10. *Messidor*, Skjördemånaden; 11. *Thermidor*, Hetmånaden; samt 12. *Fructidor*, Fruktmånaden. Alla Helgons Namn äro uteslutne från Dagarne i Almanackan; hvarje Decadi eller Tionde-Dag har bekommit Namn af något Åkerbruksredskap eller annat Instrument, tjänligt vid Landthushållningen; hvarje femte Dag är tilägnad något af de Djur, som tjäna Månniskjan vid Jordbruket eller uti Hushållet; och hvarje af de öfriga 8 Dagarne i Veckan har undfått Namn af de Växter, som Naturen frambringar den årstiden. De vanliga Namnen på Dagarne i Veckan, såsom

Mån-

Måndag, Tisdag &c. äro aflagde; och i dess ställe har man nämdt dem efter den Numer de intaga, nämligen: Primidi, Duodi, Tridi, Quartidi, Quintidi, Sextidi, Septidi, Octidi, Nonidi, Decadi; det är på Svenska Förstdagen, Andagen, &c. Fördelen härvid är, at då man vet Dagens Namn i Veckan, man tillika känner Datum i Månaden, utan at behöfva söka Almanackan; åtminstone för den som är så kunnig at han vet, om man är först, midtuti, eller sist i Månaden. Hvart Dygn består af 10 Timar, hvarje Time af 10 Minuter, hvarje Minut af 10 Secunder, och hvarje sådan af 10 Decimal-Secunder. Tideräkningen börjas med Republikens Stiftande den 21 September 1792.

Pag. 128 och följande sidor är något ordat om Landets Politiska Historia. Här vil jag något tillägga om dess Geografiska Historia, eller huru Riket efterhanden förkofrat sig dels medelst tilfallne Låne-Provincer, dels genom eröfrade Länder. Vid Kejsar Louis le Debonnaires död år 840, var Franska Området nästan även så vidsträckt som vid Caroli Magni tid, undantagande vid Tracten utmed Donau, hvarest några Nationer hade afskuddat sig Franska Våldet. Vid Delningen mellan denna Kejsares 4 Söner, bekom Carl Frankrike. Denna Stat skildes från Tyskland medelst Strömen Meuse; ifrån Källan af denna Ström var genom Franche Comté dragen en Linea til Rhone, och sedermera fortfor denna

Ström at utgöra Gränsen ända til Medelhavet. Under de följande Regeringarne bragte åtskilliga Landshöfdingar sina vårdigheter til ärfteliga, samt fingo af Konungarne Belåning därå, så at de styrde sina anförtrodda Höfdingdömen nästan med samma myndighet som Riks-Furstarne i Tyskland. Åtskillige Konungar sökte wäl at minska desse mägtige Herrars myndighet, och förena deras Länder med Kronan, men det lyckades icke för någon så wäl som för Louis 11, hvarföre jag ock lägger hans Epoch til grund vid dessa Länders återkomst til Kronan. År 1461 blef Berry, år 1468 Normandie, år 1474 Guyenne, år 1477 Bourgogne, Boulogne, och La Marche, år 1480 Anjou, och år 1481 Maine samt Provence förenade med Kronan. Under Louis 12 Regering år 1498 tilkommo Hertigdömerne Valois och Orleans. Uti Francois I:s tid år 1515 förentes med Kronan Grefskapet Angouleme år 1523, Landskapen Bourbonnois, Auvergne, Clermont, Foret och Beaujolois, och år 1525 tilkommo Alençon, Perche och Rouergue. Under Henric 2 år 1547 Bretagne, år 1555 Stiften Metz, Toul och Verdun, samt år 1558 Grefskapet Calais, som var Engelsmännernas sidsta Possession på Fasta Landet i Frankrike. Under Henri 3 år 1583 Grefskapet Evreux. Uti Henri 4:des tid år 1589 bleve Länderne Bearn, Navarre, Armagnac, Foix, Albret, Bigorre, Perigord, Vendome och Limoges förenade med Kronan, och

år

år 1601 Bresse, som utbyttes mot Landet Saluzzo, åt Hertigen af Savoyen. Uti Louis 13 tid år 1642 Furstendömet Sedan. Louis 14 förskaffade Riket ansenliga Länder genom Eröfring; år 1648 tilkom Alsace, år 1659 Roussillon, Artois, samt en del af Flandern och Hainaut, år 1665 Nivernois, år 1678 Franche-Comté, år 1707 Orange, och år 1712 Vendome. Uti Louis 15 tid äro följande Länder fogade til Riket. År 1735 Lorraine och Bar, år 1738 Vicomté de Turenne, år 1762 Furstendömet Dombes, och år 1768 Ön Corsica. Hvad som tilkommit genom de sidsta Frederne bespares til slut.

Regeringsformen är nu för tiden Republikansk. Jag vil likväl något orda om Regiments-Författningen, enligt 1791 års Constitution. Frankrike erkännes såsom en Monarchie, hvilken styres af en Konung med inskränkt myndighet, samt hvarest finnas 3 Magter; den Lagstiftande, den Lagskipande, och den Värkställande Magten. Den Lagstiftande Magten består af Rikets Ständer, hvilka utgöras utaf Deputerade af alla activa Rikets Inbyggare, hvilka äro sådane som äro födde inom Riket, hava fylt 25 år, icke äro uti Legodrängs tilstånd, samt betala så mycket uti Contribution, som svarar emot värdet af 3 dagars arbete. Desse Deputerade äro 747 til antalet. Denna Samling kallas National-Församling.

Den Lagskipande Magten består af de Domstolar,

ſtolar, ſom äro inrättade i hvarje Departement och Diſtrict, Utom deſs finnes en National-Domſtol, ſom dömer uti Högmålsſaker.

Den Vårkſtällande Magten är fäſtad vid Konungens Perſon. Honom åligger at bringa Lagar och Domſlut til vårkſtällighet. Deſs Perſon är helig och inviolabel. Deſs Miniſtrar äro anſvarige för Göromålen. Han är högſta Överhuvudet för Rikets allmänna Förvaltning, och omſorgen at vaka över Ordningen och den allmänna Stillheten är honom anförtrodd. Han är högſte Befälhavare över Rikets Krigsmagt til Lands och Sjös. Han utnämner Sändebud til Utrikes Hof. Han äger rättighet at tilſätta Befälhavare ſå vål över Landt- ſom Sjömagten, ſamt Marſkalkar af Frankrike och Amiraler. Han utnämner två tredjedelar af Contre-Amiraler, ſamt hälften af General-Lieutenanter och Fältmarſkalkar.

Deſs Titel är N. Fransmännernas Konung. Alla Lagar utfärdas i Deſs Namn. Han äger rättighet at ſuſpendera National-Förſamlingens Beſlut, hvilken rättighet kallas Veto. Denna Suſpenſion räcker under den dåvarande och näſtföljande National-Förſamlings ſammankomſt. Han undfår årligen til ſin Hofhållnings och Civilſtats underhåll 25 Millioner Livres.

Hvarje National-Förſamlings Sammankomſt varar uti 2 år; men når någon ovanlig händelſe inträffar ſammankallas en annan Samling af Rikets Deputerade, hvilken Förſamling kallas National-Convent.

Stats-

Stats-Miniſtrarnas antal är ſtadfäſt til 6, nämligen Juſtitiæ-Miniſtern, Inrikes Civil-Miniſtern, Miniſtern för Sjöväſendet och Colonierne, Krigs-Miniſtern; Finance-Miniſtern, ſamt Miniſtern för Utrikes Göromålen; för hvardera af dem beſtås 100 000 Livres i Lön, utom den ſidſta, ſom har 150,000 Livres.

Stats Inkomſterne äro ifrån de fordna mångfaldiga Pålagorne reducerade til 5 ſlag, nämligen Grundräntan ſom ſtiger til 40 Millioner Riksd., Löſöreräntan, utgörande 10 Millioner Riksd., Utrikes Tullen, Stämpelpapers-afgiften, ſamt Patente-afgiften för Rättigheten at idka Näringsfång, hvilka 3 ſidſta Artiklar i det närmaſte utgöra circa 40 Miilioner Riksd.

Statsutgifterne för år 1791 beräknades af Finance-Miniſtern at ſtiga til 93,778,600 Rd., utgörande följande Artiklar:

Konungens ſå kallade Civilliſta, eller Kongl. Håvet, med Civila Embets och Tjänſtemän —	4,166,666
Kongl. Prinſarne, i ſtället för de indragne Appanagerne —	1,000,000
Utgifter för den offenteliga Gudstjänſten, och hvad därtil hörer	23,333,333
Krigsmagten til Lands —	14,833,333
Sjöväſendet — — —	8,333,333
Utrikes Departementet —	1,050,000
Stats-Miniſtrarne och Stats-Rådet	76,666
Förvaltningen af Rikets Skatt, jämte Bi-utgifterne därvid —	291,666

Broar

Broar och Landsvägar —	34,333
Offenteliga Byggnader —	666,666
Invalidernas och de Blindas Hospitaler — — — —	141,000
Belöningar och Pris-utdelningar	666,666
Universiteter, Academier och Lärdoms-anstalter — —	167,833
Riks-Bibliotheket — —	18,333
Botaniska Trågården i Paris —	16,666
Offenteliga Archiverne —	3333
Kyrkor och andra Byggningar, hörande til Gudstjänsten —	66,666
National-Församlingen, Salarium för deras Ledamöter, med flera därtil hörige Utgifter —	2,000,000
At trycka National-Församlingens Lagar och Förordningar —	25,000
Gratialer — — —	2,666,666
Räntor på Stadshuset, beständiga Räntor, samt andra Lifräntor	27,000,000
Interessen för åtskilliga Lån	3,410,443
Annuiteter — — —	1,003,333
Lån i Genua och Amsterdam	640,000
Skadestånds Ersättningar —	166,666
Agio, för at inväxla contante Penningar emot Assignater	666,666
Nyligen inrättade anstalter til de Fattigas understöd —	833,333
Criminal-Justicen — —	500,000
Summa Riksd.	93,778,600

Rörans

Rörande Franska Krigsmagten, så bestod den nyss före Revolutionen, år 1788, utaf
112 Regimenter Infanteri och Artilleri.
30 dito Cavalleri.
24 dito Dragoner.
6 dito Husarer.
6 dito Jägare til Häst.
6 dito Jägare til Fot.

Vid början af år 1795 skattades Arméen til 1200 Bataillonεr Infanteri, 500 Escadroner Cavalleri, och 60,000 Artillerister. Frankrike höll då circa 1,100,000 Man i Fält.

År 1790 bestod Franska Krigsflottan af 1 Skepp om 118 Canoner, 7 om 80, 49 om 74, och 1 om 64 Canoner, inalles 58 Linie-skepp, utom Fregatter och smårre Fartyg. Detta år mycket ändrat sedan sista Krigets början, emedan många flera Skepp blivit tilbygde. Då för tiden befunnos vid Flottan 2138 Officerare.

Frankrike fördelas uti 83 Departements. Desse indelas på femhanda sätt: 1:o Geografice uti Regioner, 2:o Ecclesiastice uti Metropoler, 3:o I anseende til Hushållningen med Krigsmagten, uti Divisions Militaires, 4:o i anseende til invärtes Policen, uti Gensdarmeries Nationales, och 5:to i anseende til Skogarnes vård uti Conservations Forestieres. Hvarje Departement består af et antal Districts, hvilkas antal stiger til 544, hvarje af dessa fördelas uti Cantoner, hvilka utgöra et antal af 4658, hvarje Canton åter innefattar flera Communau-

téer,

téer, ſom inalles ſtiga til circa 44,000. Hvart och et Departement ſtyres af et Directorium, ſom har ſit Säte uti Departementets Huvudſtad. Hvarje Diſtrict har ock ſin Förvaltning, ſamt Tribunal eller Civil-Domſtol, men Tribunalets Säte är ofta icke uti Diſtrictets Huvudort, utan uti någon annan Stad, belägen inom Diſtrictet; lika ſå har hvarje Canton ſin Förvaltning, även ſom hvarje Communauté eller Ort har ſit Municipalité.

Regionerne äro 9, hvaraf en ligger midt i Landet, och de öfrige 8 vetta emot hvarje Huvud-Väderſtrek, Norr, Nordoſt, Öſter, Sydoſt, Söder, Sydväſt, Väſter och Nordväſt. Regionernas Namn äro ſåledes följande: *Central - Regionen*, *Norra Nordöſtra- Öſtra- Sydöſtra- Södra- Sydväſtra- Väſtra*; och *Nordväſtra - Regionen*. De 4 Regionerne ſom äro belägne i Hörnen, eller mellan Cardinal-Väderſtreken, betecknas därjämte för mera tydlighets ſkull, af Franſke Geograferne, med andre Namn, nämligen, Nordväſtra Regionen kallas Region des Mers eller *Hafs-Regionen*, emedan den ſtöter til de 2 Haven Franſka Bugten och La Manche; den Nordöſtra Regionen kalles Region des Sources, eller *Källe-Regionen*, emedan en ſtor del af Frankrikes anſenligaſte Strömar, ſåſom Seine, Marne, Meuſe och Moſelle här hava ſina urſprung; den Sydöſtra Regionen kallas Region de Rhone, eller *Rhone-Regionen*, emedan den ligger på bägge ſidor omkring Elven Rhone; och den Sydväſtra Regio-

gionen bär namn af Region de Garonne, eller *Garonne. Regionen*, emedan denna Ström flyter midt genom densamma.

Jag vil här uti en Tabell anföra alla dessa Departements, med deras Areal-vidd uti Svenska Qv. Mil, och Folkmängd, sådan som denna befanns vid 1790 års slut.

1. *Norra Regionen.*

Depart.	Ar. Vidd.	Folkm.
1. *Paris* — —	4,2	647,472
2. *Seine & Oise* —	50,	471,612
3. *Seine & Marne* —	52,5	296,467
4. *Eure & Loire* —	52,4	256,656
5. *Eure* — —	53,6	385,206
6. *Seine Inferieure* —	62.6	536,400
7. *Oise* — —	52,	348,972
8. *Aisne* — —	66,3	407,905
9. *Somme* — —	54,5	407.352
10. *Pas de Calais* —	57,3	532,739
11. *Nord* — —	48,6	447,910
Summa	564	4,738,691

2. *Nordvästra Regionen.*

1. *La Manche* —	55,5	463,320
2. *Calvados* — —	50,3	391,332
3. *Orne* — —	54,2	381,760
4. *Sarte* — —	53,4	347,837
5. *Mayenne* — —	46,4	323,607

6. *Ille*

6. *Ille & Vilaine*	—	60,6	519,169
7. *Morbihan* —	—	57,3	281,565
8. *Cotes du Nord*	—	61,7	523,880
9. *Finisterre* —	—	60,6	285,730
	Summa	500	3,518,200

3. *Nordöstra Regionen.*

1. *Aube* —	—	53,4	228,885
2. *Marne* —	—	71,	348,885
3. *Ardennes* —	—	48,6	247,612
4. *Meuse* —	—	55,6	268,198
5. *Haute Marne*	—	55,2	223,010
6. *Vosges* —	—	51,7	289,054
7. *Meurte* —	—	54,3	321,161
8. *Moselle* —	—	57,4	328,365
9. *Bas Rhin*	—	46,8	415,080
	Summa	494	2,670,160

4. *Västra Regionen.*

1. *Loire Inferieure*	—	61,6	331,270
2. *Mayne & Loire*	—	64,7	455,500
3. *Indre & Loire*	—	54,7	272 925
4. *Vienne* —	—	60,2	257,953
5. *Deux Sevres*	—	53,4	259,122
6. *Vendée* —	—	60	305,610
7. *Charente Inferieure*		62,	438,042
8. *Charente* —	—	50	339,789
9. *Haute Vienne*	—	50,4	266,910
	Summa	517	2,927,121

5. Cen-

5. Central-Regionen.

1. *Loir & Cher*	—	55,8	200,277
2. *Loiret*	— —	56,7	285,775
3. *Yonne*	— —	65,4	364,969
4. *Nievre*	— —	61,8	235,699
5. *Cher*	— —	64,5	207,541
6. *Indre*	— —	61,7	229,768
7. *Creuse*	— —	50,5	238,352
8. *Allier*	— —	63,8	267,126
9. *Puy de Dome*	—	63,8	516,593
	Summa	544	2,546,100

6. Östra Regionen.

1. *Cote d'Or*	—	77,8	342,980
2. *Haute Saone*	—	46,6	264,111
3. *Haut Rhin*	—	35,7	283,252
4. *Doubs*	— —	44,	219,642
5. *Jura*	— —	44,8	280,200
6. *Saone & Loire*	—	76,8	442,600
7. *Rhone & Loire*	—	67,2	591,300
8. *Ain*	— —	52,4	307,756
9. *Isere*	— —	73,7	365,380
	Summa	519	3,097,233

7. Sydvästra Regionen.

1. *Gironde*	— —	94	497,391
2. *Dordogne*	— —	79	433,343

3. *Lot & Garonne* —		50	411,808
4. *Gers* —	—	59,3	315,854
5. *Landes* —	—	81,8	257,387
6. *Basses Pyrenées*	—	67,9	188,389
7. *Hautes Pyrenées*	—	41,1	188,690
8. *Haute Garonne*	—	65,2	456,555
9. *Arriege* —	—	42,7	197,889
	Summa	581	2,947,306

8. *Södra Regionen.*

1. *Correze* —	—	52,3	269,767
2. *Cantal* —	—	51,5	239,972
3. *Lozere* —	—	45,5	142,110
4. *Lot* —	—	63,2	443,667
5. *Aveiron* —	—	83	371,835
6. *Tarn* —	—	47	289,148
7. *Herault* —	—	55,8	290,126
8. *Aude* —	—	56,7	239,642
9. *Pyrenées Orientales*		37	114,158
	Summa	492	2,400,425

9. *Sydöstra Regionen.*

1. *Haute Loire*	—	42,7	216,250
2. *Ardeche* —	—	52,3	289,671
3. *Gard* —	—	51	313,464
4. *Drome* —	—	54,4	246,687
5. *Bouches du Rhone*		55,1	466,045
6. *Hautes Alpes*	—	44	120,485

7. *Ba-*

7. *Basses Alpes*	—	65,2	168,937
8. *Var*	— —	64,3	275,4,2
9. *Corse*	— —	88	247,776
	Summa	517	2,344,787
	Total Summa	4718	27,190,023

I anseende til Ecclesiastika Författningen indelas Frankrike uti Metropoler, innefattande hvarje et antal Departements, hvardera utgörande et Biskopsstift, hvilka således nu för tiden äro inalles 83. Det händer icke altid at Biskopssätet befinnes uti Departementets Huvudstad, eller där, hvarest Directorium har sit Säte, utan uti någon annan Stad. Jag vil här uti en Tabell anföra dessa Metropoler med deras tilhörige Departements och Biskopssäten.

1. Metropolen Paris.

Departementen	Biskopssäte	Director. Säte
1. Paris	*Paris*	Dito
2. Seine & Oise	*Versailles*	Dito
3. Seine & Marne	*Meaux*	*Melun*
4. Aube	*Troyes*	Dito
5. Yonne	*Sens*	*Auxerre*
6. Loiret	*Orleans*	Dito
7. Eure & Loir	*Chartres*	Dito

2. *Metropolen Cotes de la Manche.*

1. Manche	*Coutances*	Dito
2. Calvados	*Bayeux*	*Caen*
3. Orne	*Seez*	*Alençon*
4. Eure	*Evreux*	Dito
5. Seine Infer.	*Rouen*	Dito
6. Oiſe	*Beauvais*	Dito
7. Somme	*Amiens*	Dito
8. Pas de Calais	*S. Omer*	*Arras*

3. *Nordöſtra Metropolen.*

1. Nord	*Cambrai*	*Douai*
2. Aisne	*Soiſſons*	*Laon*
3. Ardennes	*Sedan*	*Mezieres*
4. Marne	*Reims*	*Chalons*
5. Meuſe	*Verdun*	*Barleduc*
6. Moſelle	*Metz*	Dito
7. Meurte	*Nancy*	Dito

4. *Öſtra Metropolen.*

1. Haute Marne	*Langres*	*Chaumont*
2. Vosges	*S. Diez*	*Epinal*
3. Bas Rhin	*Strasbourg*	Dito
4. Haut Rhin	*Colmar*	Dito
5. Doubs	*Beſançon*	Dito
6. Jura	*S. Claude*	*Lons*
7. Cote d'Or	*Dijon*	Dito
8. Haute Saone	*Veſoul*	Dito

5. *Syd.*

5. Sydöstra Metropolen.

1.	Rhone & Loire	*Lyon*	Dito
2.	Saone & Loire	*Autun*	*Macon*
3.	Ain	*Bellay*	*Bourg*
4.	Isere	*Grenoble*	Dito
5.	Ardeche	*Viviers*	*Privas*
6.	Haute Loire	*Le Puy*	Dito
7.	Cantal	*S. Flour*	Dito
8.	Puy de Dome	*Clermont*	Dito

6. Metropolen Cotes de la Mediterranée.

1.	Herault	*Beziers*	*Montpeiller*
2.	Lozere	*Mende*	Dito
3.	Gard	*Nimes*	Dito
4.	Drome	*Valence*	Dito
5.	Bouches du Rhone	*Aix*	Dito
6.	Hautes Alpes	*Embrun*	*Gap*
7.	Basses Alpes	*Digne*	Dito
8.	Var	*Frejus*	*Toulon*
9.	Corse	*Bastia*	Dito

7. Södra Metropolen.

1.	Lot	*Cahors*	Dito
2.	Aveiron	*Rodez*	Dito
3.	Tarn	*Alby*	Dito
4.	Aude	*Narbonne*	*Carcassonne*
5.	Pyren. Orient.	*Perpignan*	Dito
6.	Arriege	*Pamiers*	Dito

7.	Haute Garonne	*Toulouse*	Dito
8.	Gers	*Auch*	Dito
9.	Hautes Pyren.	*Tarbe*	Dito
10.	Basses Pyren.	*Oleron*	*Pau*

8. *Sydvästra Metropolen.*

1.	Vendée	*Luçon*	*Fontenay*
2.	Deux Sevres	*S. Maixant*	*Niort*
3.	Charente	*Angouleme*	Dito
4.	Haute Vienne	*Limoges*	Dito
5.	Correze	*Tulle*	Dito
6.	Dordogne	*Perigueux*	Dito
7.	Lot & Garonne	*Agen*	Dito
8.	Landes	*Dax*	*Mont de Marsan*
9.	Gironde	*Bourdeaux*	Dito
10.	Charente Infer.	*Saintes*	Dito

9. *Nordvästra Metropolen.*

1.	Finisterre	*Quimper*	Dito
2.	Cotes du Nord	*S. Brieuc*	Dito
3	Morbihan	*Vannes*	Dito
4.	Ille & Vilaine	*Rennes*	Dito
5.	Mayenne	*Laval*	Dito
6.	Sarte	*Le Mans*	Dito
7.	Mayne & Loire	*Angers*	Dito
8.	Loire Infer.	*Nantes*	Dito

10. Cen-

10. *Central - Metropolen.*

1. Loir & Cher	*Blois*	Dito
2, Cher	*Bourges*	Dito
3. Nievre	*Nevers*	Dito
4. Allier	*Moulins*	Dito
5. Creuse	*Gueret*	Dito
6. Indre	*Chateauroux*	Dito
7. Vienne	*Poitiers*	Dito
8. Indre & Loire	*Tours*	Dito

Följande 10 Städer äro Säten för Metropolitan-Biskoparne: *Paris*, *Rouen*, *Reims*, *Besançon*, *Lyon*, *Aix*, *Toulouse*, *Bourdeaux*, *Rennes*, *Bourges*.

I anseende til Krigsmagtens Förvaltning indelas Frankrike uti 23 Divisions-Militaires, hvilka äro sammansatte af följande Departements.

1. Nord, Aisne — — —	2
2. Ardennes, Meuse, Marne —	3
3. Moselle — — —	1
4. Meurte, Vosges — —	2
5. Bas Rhin, Haut Rhin — —	2
6. Haute Saone, Doubs, Jura, Ain	4
7. Isere, Hautes Alpes, Basses Alpes, Drome	4
8. Var, Bouches du Rhone —	2
9. Gard, Herault, Lozere, Ardeche, Tarn, Aveiron — — —	6
10. Pyrenées Orientales, Arriege, Aude, Haute Garonne, Hautes Pyrenées, Gers	6

11. Basses Pyrenées, Landes, Gironde 3
12. Charente Inferieure, Vendée, Loire Inferieure, Deux Sevres. — 4
13. Morbihan, Finisterre, Cotes du Nord, Ille & Vilaine — — 4
14. Manche, Calvados, Eure, Orne 4
15. Seine Inferieure, Somme — 2
16. Pas de Calais — — 1
17. Oise, Seine & Marne, Paris, Seine & Oise, Loiret, Eure & Loir — 6
18. Aube, Haute Marne, Cote d'or, Saone & Loire, Nievre, Yonne — 6
19. Rhone & Loire, Cantal, Puy de Dome, Haute Loire — — — 4
20. Correze, Lot, Lot & Garonne, Dordogne, Charente — — — 5
21. Cher, Creuse, Haute Vienne, Vienne, Indre, Allier — — — 6
22. Sarte, Loir & Cher, Indre & Loire, Mayne & Loire, Mayenne — 5
23. Corse — — — 1

Summa 83

I anseende til invärtes Policen fördelas Riket uti 28 Divisions de la Gendarmerie Nationale, hvilka äro sammansatte af följande Departements.

1. Paris, Seine & Oise, Seine & Marne 3
2. Seine Infer., Eure, Oise — 3
3. Calvados, Orne, Manche — 3
4. Finisterre, Morbihan, Cotes du Nord 3

5. Ille

5. Ille & Vilaine, Mayenne, Mayne & Loire, Loire Infer. — — —	4
6. Vendée, Deux Sevres, Charente Infer.	3
7. Lot & Garonne, Dordogne, Gironde	3
8. Landes, Baſſes Pyrenées, Hautes Pyrenées — — — —	3
9. Haute Garonne, Gers, Tarn —	3
10. Arriege, Pyrenées Orientales, Aude	3
11. Herault, Gard, Lozere —	3
12. Bouches du Rhone, Drome, Ardeche	3
13. Baſſes Alpes, Hautes Alpes, Var	3
14. Iſere, Rhone & Loire, Ain —	3
15. Saone & Loire, Cote d'Or, Jura	3
16. Doubs, Haute Saone, Haut Rhin	3
17. Bas Rhin, Meurte, Moſelle —	3
18. Meuſe, Haute Marne, Vosges	3
19. Aisne, Marne, Ardennes —	3
20. Somme, Pas de Calais. Nord	3
21. Sarte, Eure & Loir, Loir & Cher	3
22. Indre, Vienne, Indre & Loire	3
23. Charente, Haute Vienne, Correze	3
24. Lot, Aveiron, Cantal —	3
25. Haute Loire, Puy de Dome, Creuſe	3
26. Loiret, Yonne, Aube — —	3
27. Cher, Nievre, Allier — —	3
28. Corſe — — — —	3
Total	83

I anſeende til Skogarnes vård år Riket indelt i 35 Conſervations - Foreſtieres, hvilka beſtå af följande Departements.

1. Nord, Pas de Calais, Somme —	3
2. Oise, Aisne — — —	2
3. Marne, Ardennes — —	3
4. Meuse — — — —	1
5. Moselle — — —	1
6. Meurte — — — —	1
7. Bas Rhin, Haut Rhin — —	2
8. Vosges — — —	1
9. Haute, Marne, Aube — —	2
10. Seine & Marne, Paris, Seine & Oise	3
11. Seine Infer. Eure — —	2
12. Orne, Calvados, Manche —	3
13. Ile & Vilaine, Cotes du Nord, Morbihan, Finisterre — —	4
14. Loire Infer. Mayne & Loire, Mayenne, Sarte — — — —	4
15. Loir, Loiret, Loir & Cher —	3
16. Yonne — — —	1
17. Cote d'Or — — —	1
18. Haute Saone — — —	1
19. Doubs — — —	1
20. Jura — — — —	1
21. Ain — — — —	1
22. Saone & Loire, Rhone & Loire	2
23. Nievre, Allier, Cher — —	3
24. Creuse, Indre, Indre & Loire —	3
25. Vienne, Deux Sevres, Vendée	3
26. Charenre Infer., Charente, Vienne, Dordogne, Correze — —	5
27. Puy de Dome, Cantal, Haute Loire	3
28. Gironde, Landes, Lot & Garonne	3
29. Lot, Tarn, Aveiron, Lozere	4

30. Ar-

30. Ardeche, Gard, Herault —	3
31. Isere, Drome, Hautes Alpes —	3
32. Basses Alpes, Bouches du Rhone, Var	3
33. Gers, Basses Pyrenées, Hautes Pyrenées, Haute Garonne — — —	4
34. Aude, Arriege, Pyrenées Orientales	3
35. Corse — — — —	1
Total	83

Innan jag vidare fortfar, är även nödigt at lämna uplysning om, huru de fordna Provincerne blivit indelte uti Departements. Enligt de nyaste Franska Geografer innefattade Frankrike 32 Provincer: 1. *Isle de France*, som blivit indelt uti 3 hela Departements, nämligen Paris, Seine & Oise, samt Oise, och i 2 halva, nämligen Aisne, samt Seine & Marne; 2. *Normandie*, uti 5 hela, näml. Seine Inferieure, Eure, Calvados, La Manche, och Orne, til hvilket sidsta likvål en del af Provincen Maine blivit lagd; 3. *Picardie*, uti et helt, näml. Somme, och i et halft, nämligen Aisne; 4. *Artois*, uti et helt, näml. Pas de Calais, men hvartil även lagts Districtet Boulonois från Picardie; 5. *Flandre*, uti et helt, näml. Nord, 6. *Champagne*, uti 4 hela, näml. Ardennes, Marne, Aube, hvartil en Bit blivit tagen från Bourgogne, och Haute Marne, hvartil Bitar af Bourgogne och Lorraine blivit lagde, samt uti 2 halva, näml. Seine & Marne, därest den andra hälften fylles med et stycke

ſtycke af Isle de France, och Yonne, hvareſt den andra hälften beſtår af Bitar tagne från Orleanois, Bourgogne och Nivernois; 7. *Lorraine*, hvarunder även begripes de 3 Stiften Metz, Toul och Verdun, uti 4 hela, näml. Meuſe, Moſelle, Meurte och Vosges; 8. *Alſace*, uti 2, näml. Bas Rhin, Haut Rhin; 9. *Bretagne*, uti 5: näml. Finisterre, Cotes du Nord, Morbihan, Ille & Vilaine, Loire Inferievre; 10. *Maine*, uti 2. näml. Mayenne, ſamt Sarte, hvartil likvål anſenliga Stycken af Anjou blivit lagde, och af den öfriga delen af denna Province, ſom kallas Perche, hava jämvål anſenliga Stycken blivit fogade til Departementen Orne, ſamt Eure & Loir; 11. *Anjou*, uti 1, näml. Mayne & Loire, utom de Stycken ſom blivit lagde til Departementen Mayenne, Sarte, ſamt Indre & Loire; 12. *Touraine*, uti 1, näml. Indre & Loire, men en Bit är lagd til Departementet Indre; 13. *Orleanois*, uti 3, näml. Eure & Loir, Loire & Cher, ſamt Loiret, utom Stycken ſom äro lagde til Departementen Seine & Oiſe och Yonne; 11. *Berry*, uti 2, näml. Indre, hvartil en Bit af Touraine blivit fogad, ſamt Cher, hvartil et godt Stycke af Bourbonois blivit lagt; 15. *Nivernois*, uti 1, näml. Nievre, men en Bit är lagd til Depart. Yonne; 16. *Bourgogne*, uti 3, näml. Cote d'Or, Saone & Loire, och Ain, men anſenliga Stycken äro lagde til Departementen Yonne, Aube, och Haute Marne; 17. *Franche Comté*, uti 3,

näml.

nåml, Haute Saone, Doubs, och Jura; 18. *Poitou*, uti 3, nåml. Vendée, Deux Sevres, och Vienne; 19. *La Marche*, uti 2 halva, näml. Haute Vienne, hvaruti den andra hälften består af et Stycke från Limosin, samt Creuse, därest den andra hälften är tagen dels från Touraine, dels från Limosin; 20. *Bourbonois*, uti 1, nåml. Allier, men et ansenligt Stycke år fogadt til Departementet Creuse; 21. *Saintonge*, uti 2, nåml. Charente Inferieure, hvartil Aunis även blivit lagd, samt Charente, som innefattar hela Angoumois; 22. *Limosin*, uti 1 helt, nåml. Correze, et halft, nåml. Haute Vienne, och 1 tredjedels, nåml. Creuse, 23. *Auvergne*, uti 2 hela, näml. Puy de Dome och Cantal, och 1 tredjedels, nåml. Haute Loire; 24. *Lyonnois*, innefattande de 3 smårre Provincerne Lyon, Forest och Beaujolois, uti jåmt 1 helt; 25. *Guyenne*, uti 5, nåml. Gironde, hvartil et Stycke af Gascogne blivit fogadt, Dordogne, som innefattar Perigord, Lot & Garonne, hvaruti likvål en tredjedel består af et Stycke från Gascogne, Lot, innefattande Quercy, samt Aveiron, som utgöres af Rouergue; 26. *Gascogne*, uti 3 hela, nåml. Landes, Gers och Hautes Pyrenées, samt ansenliga Stycken af 5 andra, nåml- Gironde, Lot & Garonne, Basses Pyrenées, Haute Garonne och Arriege; 27. *Bearn*, hvarunder Navarre även råknas, uti 1, näml. Basses Pyrenées; 28. *Languedoc*, uti 6 hela, nåml. Tarn, Aude, Herault, Gard, Lozere, och Ardeche, samt

större

ſtörre Delarne af 3 andre, näml. Haute Garonne, Arriege, och Haute Loire; 29. *Rousſillon*, uti 1, näml. Pyrenées Orientales; 30. *Daufiné*, uti 3, näml. Iſere, Drome, och Hautes Alpes; 31. *Provence*, uti 3; näml. Baſſes Alpes, Bouches du Rhone, och Var; 32. *Corſe*, uti 1, näml. Corſe.

Vid ſpeciela Beſkrifningen över detta Rike vil jag fölia den Geografiſka Indelningen, ſåſom den redigaſte; och emedan Rikets Huvudſtad är belägen i den Norra Regionen, ſå gör jag början med denſamma.

1. NORRA REGIONEN.

Denna Region är belägen mellan 47 Grad. 55 Min. ſamt 51 Grad. 5 Min. Latitud. Hon grânſar i Norr til Nordſjön och Nederland, i Öſter til den Nordöſtra Regionen, i Söder til Central-Regionen, ſamt i Väſter til den Väſtra Regionen och Canalen La Manche. Uti Storlek är hon den andra af Regionerne. Hon håller i Längd 33 Mil, i Bredd 18 Mil, ſamt uti Vidd 554 Qvadrat Mil; och är ſåledes i det närmaſte lika ſtor med hela Kurfurſtendömet Bäjern, eller med Svenſka Landſkapen Öſtergötland, Småland, Blekinge, Halland, Skåne och Öland ſammantagne.

Hon

Hon utgöres af de fordne Landskapen Isle de France, Picardie, Artois och Flandre, samt Delar af Normandie och Champagne. De största Strömarne som vatna Landet äro *Seine*, *Oise*, *Marne*, *Aisne*, *Eure* och *Somme*.

Marken är i allmänhet jämn, blandad med Kullar, och intet Berg af någon synnerlig storlek eller högd finnes i Landet Jordmånen är merendels bördig, förnämligast uti de Norra Någderne, samt bär i ymnighet allehanda slags Säd och Frukt. Vin växer här väl ock, men i anseende til Landets nordliga Läge är det ej af synnerlig förma. På Lin, Hampa och Humla är godt förråd, men på Skog är nog brist. Åtskilliga Någder hava goda Betesmarker, förnämligast de som ligga omkring Ån Somme.

Denna Region är den folkrikaste och bäst bebodda af alla 9. Folkmängden stiger til 4,738,691, som gör 8554 på hvarje Qvadrat Mil. Landträntan stiger til 14,161,500 Riksd., som gör 25,562 Riksd. per Qvadr. Mil. De fordna Contributionerne stego til 26,351,600 Riksd. Til National-Församlingen sändas 145 Deputerade.

Regionen innefattar 11 Departements, nämligen *Paris*, *Seine & Oise*, *Seine & Marne*, *Eure & Loir*; *Eure*, *Seine Inferieure*, *Oise*, *Aisne*, *Somme*, *Pas de Calais* och *Nord*; hvilka inbegripa 72 Districts och 621 Cantoner.

I an-

I anseende til Metropolitan-Indelningen höra de 4 förſta Departementen under Metropolen Paris, Aisne och Nord under Metropolen Nordoſt, och de öfrige under Cotes de la Manche.

1. Departementet PARIS.

Detta Landſkap är innneſlutit utaf Departementet Seine & Oiſe, ſamt innefattar Staden Paris, jämte något af kringliggande Någd. Det är rundt til ſkapnaden, hållande inemot 3 Mil i Långd, 2½ Mil i Bredd, ſamt 4,2 Qv. Mil uti Vidd. Elven *Seine* flyter midt genom Landet, ſamt uptar här Ån *Marne*. Marken är fruktbar, och bär förnämligaſt Legumer, Rötter, och andra Köksväxter. Bois de Vincennes och Bois de Boulogne äro de förnämſta Skogsparkerne. Folkmångden ſtiger til 647,472, och Landtråntan til 3,454,933 Rdr. De fordna Contributionerne utgjorde 6,162,223 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 24 Deputerade. Departementet innefattar 3 Diſtricter och 16 Cantoner.

1. Diſtrictet PARIS.

Detta Diſtrict ligger midt uti Departementet, ſamt innefattar endaſt Staden Paris. Man märker:

1. PARIS,

1. PARIS, Rikets Huvudstad och Regeringens Säte, belägen vid Seine-Strömen, som flyter här midtigenom. Dess Mathematiska Situation är mellan 48 Grad. 50 Min. och 48 Grad. 53 Min. Latitud. I anseende til Longituden antages af Franska Astronomerne, at dess Medelpunct ligger jämt 20 Grader öster om Ferro. För öfrigt intager han 6 Longituds-Minuter. Uti Storlek och Folkmängd är han den tredje i Europa, näst efter Constantinopel och London. Staden är oval til skapnaden. Han håller i Längd 14,770 Alnar, eller litet över 3 Fjärdingsväg. uti Bredd 9800 Alnar, eller litet över en half Mil, uti Omkrets 37,640 Alnar, eller något över 2 Mil, samt uti Vidd 6600 Tunland. Folkmängden stiger til vid pass 600,000; det är så mycket som 8 gånger Stockholms.

Man finner här 10 Broar över Seine, hvaraf 3 intaga hela Strömens Bredd, nämligen Pont-Neuf, Pont-Royal och Pont-Louis. Den första af dessa är den längsta och vackraste. Hon håller 528 Alnar i Längd och 40 i Bredd, samt består af 12 Valfbågar; den tredje är anlagd år 1787, samt har nyligen blivit färdig. Bland de mångfaldiga publika Brunnarne förtjäna endast 2 at anmärkas, nämligen Fontaine des Innocens, hvarest man bland andra förträffeliga Sculptur-Stycken finner en Galathea af Goujeon, samt Fontaine de Grenelle af Bouchardon. Utaf Torgen och de allmänna Platserne äro följande de vackraste: La

Daufine af trekantig Figur; La Place Royale, som är en fullkomlig Qvadrat; La Place Vendome, som ockſå är en Qvadrat afſtympad i Hörnen; ſamt La Place des Victoires, af cirkelrund Form. De på deſſe Platſer fordom befintlige; Bildſtoder af åtſkilliga Konungar äro förſtörde. Här finnas 3 Triumfbågar, kallade Porte S. Bernard, Porte S. Denis, och Porte S. Martin.

Staden är Säte för et Univerſitet med 3 Faculteter, den Juridiſka, Medicinſka och Filoſofiſka, den fjärde eller Theologiſka Faculteten kallad Sorbonne, är uphäfven; för 6 Academier, hvilka finnas nämnde pag. 143; ſamt för en Metropolitan-Biſkop.

Staden indelas uti 6 Huvuddelar, Tribunaler kallade, ſamt 48 Underdelningar, Sectioner benämde. De äro följande: 1:o Tribunalet *Tuilleries*, innefattande 7 Sectioner: Tuilleries, Champs Eliſées, Roule, Place Vendome, Palais Royal, Bibliotheque, och Grange Bateliere; 2:o Tribunalet *Faubourg Montmartre*, hvartil höra 11 Sectioner: Faubourg Montmartre, Rue Poiſſonniere, Fontaine Montmorency, Place Louis 14, Poſtes, Halle au Bled, L'Oratoire, Louvre, Marché des Innocens, Mauconſeil, Bonne Nouvelle; 3:o Tribunalet *Faubourg S. Denis*, med tilhörande 9 Sectioner: Faubourg S. Denis, Bondy, Temple, Ponceau, Gravilliers, Lombards, Rue Beaubourg, Arcis, Enfans Rouges; 4:o Tribunalet *Place Royale*, inbegripande 8 Sectioner: Place Royale,

Royale, Roi de Sicile, Hotel de Ville, Arsenal, Popincourt, Rue Montreuil, Quinze Vingts, L'Isle; 5:o Tribunalet *Notre Dame*, som innehåller 6 Sectioner: Notre Dame, Thermes de Julien, Sainte Genevieve, Jardin des Plantes, Observatoire, Gobelins; 6:o Tribunalet *Henri* 4, med 7 Sectioner, Henri 4, Invalides, Fontaine de Grenelle, Quatre Nations, Theatre Francois, Croix Rouge, Luxembourg. I anseende til Ecclesiastik-Staten år Staden fördelt uti 33 Församlingar, med äfven så många Kyrkor, hvilkas namn vore för vidlyftigt at anföra. Alla de öfrige fordom här varande Församlingar åro sammansmälte uti de 33, och deras Kyrkor uphäfne. At icke något Kloster af hvad slags art det vara må, mera finnes til, år förut nämdt.

Utaf de publika Byggningarne vil man först betragta de Kyrkor, som åro något märkvärdige: och först Metropolitan-Kyrkan Notre Dame. Denna, hvilken är belägen midt i Staden, på en Ö i Seine Strömen, är uti sit slag en af de ansenligaste Byggningar i Europa; hon håller i Längd 214, i Bredd 78, och i högd 57 Alnar. De 120 Pelare som understödja henne formera en dubbel Allée uti hela dess omkrets, utan at inbegripa vidden af 45 Capeller; 2 stora fyrkantiga Torn om 112 Alnars högd sluta Portaillen, hvars uphöjning och Sculpturer åro synvärde. Förnämsta Altaret år af Egyptisk Marmor, samt har skapnad af en antik Tombeau.; bakom det samma

uti en Niche befinnes et Måſterſtycke uti Sculpturen, föreſtällande Jungfru Maria, hållande på ſina knän Kriſti Kropp, nedtagen af Korſet. Golvet i Choret är överalt belagt med Marmor, Chorbänkarne äro af et det vackraſte Snickar-arbete, och Panelningen prydd med Cartoucher ſkiftevis fyrkantiga och ovala, föreſtällande uti half uphöjt arbete Bibliſka Ämnen. Efter Domkyrkan är Saint Sulpice det bäſta man får ſe. Hon viſar ſig med en Portail af 210 Alnars Face, ſurmonterad af 2 Torn om 214 Alnars Högd. Förnämſta Altaret föreſtäller en ſlags Tombeau af blå Turkiſk Marmor, med Ornamenter af Bronze förgylte med malit Guld. Saint Euſtache har nog driſtiga och väl uphöjda Valf, men blandningen af det Götiſka och Moderna minſkar Kyrkans fägring. Saint Gervais är märkvärdig för deſs Portails regularitet och vackra enfald, et Måſterſtycke af Desbroſſes, ſammanſatt af 3 Ordningar, Doriſk, Joniſk och Corintiſk, den ena över den andra. S. Etienne är ſtor och hög; deſs förnämſta ſkönheter äro Valven och Galerierne, ſom vrida ſig omkring Pelarne. Man upſtiger til deſſa Galerier genom 2 Trappor af underbar driſtighet. Predikſtolen är et Måſterſtycke uti Trä-Sculpturen. Den Nya Kyrkan Sainte Genevieve föreſtäller et Grekiſkt Kors om 186 Alnars Längd, Periſtilen inbegripen, med en Bredd af 132 Alnar. Periſtilen är formerad af 22 Corintiſka Colonner af 31 Alnars Högd. De främſte

ſte 6 Colonnerne båra en Fronton om 66 Alnars Bredd. Inre Afdelningarne utgöras utaf Rader af Colonner, ſom formera Degagementer uti hela Omkretſen. Uti Midden underſtödja 4 trekantiga Pelare Domen, hvilken har 150 Alnars Högd och 35 Alnars Diameter. Denna Kyrka är deſtinerad at hyſa döda Kropparne af de Män, ſom genom ſina Dygder och Talanger gjort ſig förtjänte af Fäderneslandet. Kyrkorne S. Severin, S. Roch och Val de Grace äro jämvål vårde at af Kännare beſkådas. Uti den medlerſta befinnes en förträffelig Predikſtol, och den ſidſta är märkvärdig för Målningen uti Domen, hvilken föreſtåller Himmelriket, och är et Måſterſtycke af Mignard.

De förnämſte Palatſerne äro Le Louvre, Les Tuileries, Le Palais Royal och Le Luxembourg. Louvren beſtår af 2 Delar, den Gamla och Nya. Den Gamla blef redan bygd för 260 år ſedan. Han ſammanfogas med Palais des Tuileries, medelſt et Galerie om 744 Alnars Långd och 16 Alnars Bredd. Den nya Louvren år bygd uti ſednare hälften af förflutne Seculum, efter Perraults Ritning. Han beſtår af 3 Avantcorpſer och 2 Periſtiler; 28 råflade accouplerade Colonner, ſom formera et Galerie, underſtödja Architraven, om 13 Fots Långd, och även ſå många Pilaſtrer äro placerade vid den inre Muren; medlerſta Avantcorpſen formeras af 8 Corintiſka Colonner, ſurmonterade af en Fronton; och de 2

andra Avantcorpserne hava til prydnad 2 Corintiska Colonner och 6 Pilastrer. På Comblen går en Terasse omgiven med en Balustrade. Tre Architectur-Ordningar, den ena över den andra, utgöra de inre Facerne, hvilka innesluta en Gård om 70 Famnar i Qvadrat. En Del af denna Gård intages af Bildhuggare-Värkståder, några af de öfre Rumen tjäna också at logera Konstnärer, och åtskilliga Academier hålla deras Sammankomster i de öfrige.

Palatset Tuileries är en majestätlig Byggning. 5 Pavilloner och 4 Corps de Logis på en och samma Rad formera Façaden. Uti detta Palats håller National-Conventet sina Sammankomster. Trågården vid Tuileries är så väl i anseende til sin belägenhet vid Seine, som i anseende til sin sinrika Inrättning den vackraste Promenadeplats i Staden. Medelst 2 Terrasser, som formera en Håstsko, är Markens ojämnhet fullkomligen bättrad; Parterren hvilken är indelt uti Blomsterparker och Plattes-bandes, uplivas af 3 Vattusprång, hvilka falla uti även så många Bassins, stälde i Triangel.

Palais Royal är anlagt vid början af förra Seculo. Hela Vidden af den yttre Façaden är af Dorisk Orden, samt formerar en Terrasse framför Gården, hvartil man ingår genom 3 Portar, prydde med Bronze och vackra Sculpturer. De 2 Flyglarne äro prydde med 2 Ordningar, den ena Dorisk vid Rc de Chausséen, surmonterad af Jonisk vid första Våningen,

gen, ſamt krönt med trekantiga Frontoner. Logementerne beſtå af en Rez de Chauſſé, en Entreſol, och 3 Våningar. Hela Rez de Chauſſéen intages af Salubodar, ſom giva Stället anſeende af en beſtändig Marknad, ſamt af et betäckt Galerie perceradt omkring Trågården medelſt 180 Valfbågar.

Le Palais de Luxembourg, anlagt nära vid ſamma tid ſom det föregående, är ſammanſatt af 3 Ordningar i Architecturen, nämligen Toſcaniſk uti Rez de Chauſſéen, ſamt Doriſk och Joniſk åvanpå. Fönämſta Huvudbyggningen, ſom gör Face åt Gården, är flanquerad uti Vinklarne af 4 ſtora Pavilloner ſamt en avancerad Byggning midtpå, ſom utgör den Femte Trågården, hvars Inråttning preſenterar et vackert helt, är en mycket beſökt Promenadeplats.

Efter deſſa 4 Palatſer äro Hotel des Invalides och Ecole Militaire de förnämſta Byggnader. Den förra är anlagd 1671. Fem Gårdar af lika Form, omgifne af Byggningar, utgöra detta Hus. Mellanbyggningen, hvilken är lika ſtor med de 4 öfrige, har uti hela ſin omkrets 2 Rader Valfbågar, den ena över den andra, hvilka formera Galerier. Kyrkan är en af de vackraſte ſom finnes til; den är en Frukt af 30 års arbete, efter Manſards Ritning. Domen på denſamma uplyſes af 12 Fenſter, och är utantil omgiven af 40 Colonner. Deſs högd från Marken är 165 Alnar.

L'Ecole Militaire eller Krigsſkolan vetter med ſin förnämſta Byggning til Champ de Mars eller Martis Fält: Denna Byggning är ſammanſatt af 2 Våningar, och ſlutas med et Corintiſkt Entablement; 10 ſtora Colonner af ſamma Ordning utgöra Prydnaden til Avant-corpſen, hvilken år ſurmonterad af en Attik och Bildſtoder. Champ de Mars, ſom preſenterar ſig framför denna Byggnad, år et vidlyftigt Fält om 430 Famnars Längd, med en proportionerlig Bredd, ſamt planteradt vid Sidorne med 4 Rader Trån. På detta Fält hölls den allmänna Confederationen den 14 Julii 1790.

Bland andra Byggningar ſom förtjäna upmärkſambet år Halle aux Farines. Den år af circulär Form; 25 Valſbågar tjäna til Öpningar. Deſſe Valf ſtödja ſig på Colonner af Toſcaniſk Orden. Åvanpå dem befinnes ſtora vålfda Spanmåls-Magaziner. Gården har til Betäckning en Coupole om 130 Fots Diameter.

De förnämſta Dramatiſka Theatrer äro Nations-Theatern och Italienſka Theatern. Nations-Theatern, en enſtaka Byggning, har ſkapnad af en Parallelogram omgiven af Portiker, hvilka formera Galerier. Façaden, hvilken är ſimpel, men majeſtätlig, ter ſig med 8 Colonner af Doriſk Orden. Inre Salen år en fullkomlig Cirkel, hvars omkrets är deldt i 12 Delar, däraf 3 tjäna til Avantſcene, och 9 til Loger. Italienſka Theatern år en enſtaka Byggning

ning på 3 fidor. Förnämfta Facen har en A-vantcorps, fom formerar en Perittile, fammanfatt af 8 Joniska Colonner. Inre delen förestäler en Oval delad uti 5 Rader Loger.

Det vackrafte Collegium til Ungdomens Undervisning är det få kallade College de quatre Nations. Byggningarne, hvilka intaga en ofantelig Vidd, omgiva 3 Gårdar af olika ftorlek. Bland de öfrige 9 Collegier, inrättade til publik Undervisning, utmärka fig College de Louis 14, och College Royal, vid hvilket sednare 20 Profesforer äro Lärare, nämligen 5 för de Lärda Språken, och de 15 öfrige för Latinska Våltaligheten, Poefien, Franska Litteraturen, Geometrien, Aftronomien, Mechaniken, Fyfiken, Medicin, Anatomien, Chymien, Natural Hiftorien, Hiftorien, Moralen, Jus Naturæ & Gentium, famt Jus Canonicum.

Bland publika Bibliotheker intager Nations Bibliotheket främfta Rumet, få vål i anfeende til Vidden af Byggningarne, fom til antalet af Volumerne. Det beftår af 5 Departements eller Afdelningar; det förfta innefattar Medaille-Cabinettet, indelt i 2 Claffer; den antika, fom innehåller de gamla Romerska, Grekiska och andra fordna Nationers Medailler; och den moderna, hvaruti befinnas Medailler flagne uti de Europäiske Staterne, Mynt fom äro gångse uti alla Länder på Jordklotet, famt Jettoner. Til detta Departement hörer jämvål Antiqvitets-Cabinettet, hvareft befinnas Figurer,

Buſter, Kåril, Offer-Inſtrumenter ſamt Marmor-Inſcriptioner. Det andra Departementet innefattar Manuſcripterne, hvilka åro över 50 000 til antalet, hvaraf hålften äro Latinſka, Grekiſka, Hebråiſka, Syriſka, Samaritanſka, Koptiſka, Etiopiſka, Armeniſka, Arabiſka, Turkiſka, Perſiſka, Indiſka, Siameſiſka, Chineſiſka och andra Öſterlåndſka Manuſcripter, och den andra hålften beſtår af Franſyſka, Italienſka, Spanſka, Tyſka, Engelſka och andra Europåiſka Nationers Manuſcripter.

Det tredje Departementet innehåller Tryckta Böcker, ſtigande över 200,000 Volumer; det år delt uti 5 Claſſer: Theologien, Lagfarenheten, Hiſtorien, Filoſofien och Vitterheten. Det fjårde inneböll Genealogiſka Samlingar, men deſſe åro förſtörde. Det femte innefattar Gravurer och Eſtamper, utgörande över 5000 Volumer, delte uti 12 Claſſer. Den förſta innefattar Bildhuggare, Architecter, Ingeniörer och Gravörer från Rikets urſprung til nårvarande tid; den andra år ſammanſatt af Eſtamper, Emblemer och Deviſer, hörande til Religionen; den tredje innefattar alt det ſom hörer til Grekiſka och Romerſka Fabler och Antiquiteter; uti den fjårde åro Medailler, Mynt, Genealogier, Chronologien och Heraldiken; den femte innehåller allmånna Feſter, Cavalcader, Turneringar, Carrouſeler; den ſjåtte år tilågnad åt Mathematiken, Konſter och Handtvårk; uti den ſjunde befinnas Eſtamper, hörande til Romaner, artiga och löjliga upträden; Natural-

ral-Historien til alla dess Riken utgör den åttonde; Geografien intager den nionde; den tionde hörer til Architecturen; den elfte innefattar Porträter af alla Stånd, Åldrar och Kön, stigande til et antal af mer än 50,000; och den tolfte innehåller alla Folkslags på Jordklotet Moder och Klådebonad, hvaribland även befinnas alla Franska Moder från Rikets början til närvarande tid.

De öfrige betydlige Bibliotheker äro S. Genevieves, som innehåller vid pass 80,000 tryckta Volumer och 2000 Manuscripter, därjämte et Curieusitets-Cabinet, hvarest man finner en myckenhet kostbara Stycken i Naturalstorien, Etruriska Vaser, och en talrik Medaille-Samling; Bibliotheket vid College de Quatre Nations, som består af 60,000 Volumer; S. Victors, hvilket äger 20,000 Manuscripter; Doctrinairernas, sammansatt af 20,000 väl valda Böcker; vid College de Louis 14, som utmärker sig genom de sköna Editionerne; Advocaternas, innehållande 24 000 Volumer; Medecinska Facultetens, samt Bibliotheket S. Germain, hvilket varit et af de talrikaste i Riket, och innefattat över 15,000 Manuscripter, samt circa 100,000 tryckta Volumer, men genom en år 1794 upkommen Eldsvåda blivit til större delen förödt; man har endast kunnat rädda Manuscripterne.

Man bör ej underlåta at nämna 2 andra anstalter til Vetenskapernas befordran, nämligen Astronomiska Observatorium, hvilket är upfördt

fördt efter Perraults Ritning, samt visar så väl i sit hela som uti sina Delar Caracteren af den enfald och ädelhet, som svarar emot den Vetenskap hvartil det är ämnadt. Huggen Sten formerar dess Murar, Valf och Trappor, och hvarken Järn eller Trä hava blivit använde uti denna Byggnad; det betäckes med en Platteforme, uphöjd 92 Fot över Marken.

Botaniska Trågården, hvilken håller 32 Tunland i Vidd, innefattar ej allenast alla slags inhemska Trän och Buskar, utan även de rarasle inhemska och utländska Örter, hvaraf en del cultiveras uti Drifhus. Vid Ingången befinnes et Natural-Historie Cabinet, delt i 4 Salar, kvaraf den första, ämnad åt Våxtriket, innefattar Ved, Rötter, Gummi, petrificerade Trån och utländska Frukter; den andra innesluter det som hörer til Stenriket, såsom alla slags Metaller, Halfmetaller, Salter, Bergfetmor, Kalkarter, Ådla Stenar; Uti den tredje Snäckor, Insecter, upstoppade Foglar, med Äggen och Boen inunder, Svampar, Coraller, Madreporer m. m.; den fjärde innehåller upstoppade Fyrfota Djur, Mumier, Ödlor, Ormar, torkade Fiskar, samt ämnen hörande til Astronomien och Fysiken.

Utaf de mångfaldiga Manufacturer i denna Stad är Gobelins den förnämsta; man tilvårkar där Tapisserier efter de största Konstnärers Tableauer, uti sådan fullkomlighet, at man har största svårighet at skilja dem från de finaste Målningar. Spegelglas-Manufacturen förtjänar

icke

icke mindre upmärksamhet. Til denna Manufactur hitföras de uti S. Gobin gutne Skivorne, för at här undfå den douci, politure och etamure som erfordras.

Vidare beskrifning om denna Stad befinnes pag. 142 och följande sidor. *Chaillot*, hvilken anföres pag. 134, ligger nu för tiden inom Paris. Städer uti Europa med corresponderande Polhöjder äro: Port Malo, Nancy, Haguenau i Frankrike; Ingolstadt, Regensburg, Straubing och Znoym i Tyskland, Kremnitz och Eperies i Ungern; Kaminietz i Polen, samt Poltava i Ryssland.

2, Districtet SAINT DENIS.

Detta är belăget Norr om Paris, samt omgiver densamma såsom en Halfcirkel. Storleken år 1,7 Qvadrat-Mil. Det innefattar 8 Cantoner.

1. *Saint Denis*, en Stad, belăgen en half Mil från Paris, år Huvudorten i Districtet. Kyrkans Götiska Structur år af en sällsynt delicatesse. Uti Kyrkans Skatt finnes bland andra Curiositeter, S. Louis Svärd, Orleanska Flickans Vårja och Caroli Magni Spira. De fordom härvarande Kongl. Gravarne äro nu förstörde. De fordna Benedictinernas Kloster liknar genom Pragten af sin Architectur et Palats. Pag. 144.

2. *Passy*,

2. *Passy*, en Ort nära Paris. Pag. 144.

3. *Neuilly*, Huvudorten i en Canton, belägen en Fjärdingsväg från Paris, vid Seine; är märkvärdig för en kostbar Bro, som härstädes är bygd över Strömen, hvilken Bro håller 750 Fot i Längd, samt består af 5 Valfbågar, hvardera om 120 Fots Spänning och 30 Fots Höjd.

3. Distriktet BOURG LA REINE.

Detta ligger Söder om Paris, samt omgivet densamma även såsom en Halfcirkel. Storleken är 1,8 Qv. Mil. Det består ock af 8 Cantoner. Man märker:

1. *Bourg la Reine*, Distriktets Huvudort, belägen en half Mil från Paris.

2. *Choisy*, et Slott. Pag. 147.

3. *Vincennes*, et Slott. Pag. 144.

2. Departementet SEINE & OISE.

Detta Landskap är beläget mellan 48 Gr. 15 Min. samt 49 Gr. 10 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Oise, Seine & Marne, Loiret, Eure & Loir, samt Eure. Det håller i Längd 9 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 50 Qv. Mil, och är således lika stort med halva Östergötland. Det har sit Namn af Strömarne *Seine* och *Oise*, som flyta härigenom. Det utgör de delar af Provincen Isle de France, som

ſom fordom kallades Vexin François, Mantois och Hurepoix.

Landet år blandadt med Kullar och Slåtter, ſamt har i allmånhet en bördig Mark, hvilken år vål upbrukad, ſamt bår Såd, Vin och Frukt i den mångd Inbyggarne behöva.

Folkmången ſtiger til 471,612, hvilket gör 9432 på hvarje Qv. Mil. Landtråntan belöper ſig til 1,492,383 Riksd., ſom år 29,848 på hvarje Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 3,225,980 Riksd, Til National-Förſamlingen ſåndas 14 Deputerade. Landſkapet indelas i 9 Diſtricter, hvilka innefatta 59 Cantoner.

1. Diſtrictet VERSAILLES.

Detta ligger nårmaſt intil Departementet Paris, på Sydvåſtra ſidan. Det håller i Vidd 7,87 Qv. Mil, och innefattar 8 Cantoner.

1. VERSAILLES, Landſkapets Huvudſtad, och Biſkopens Såte, belågen 9 Fjårdingsvåg från Paris, har et ſtort och prågtigt Slott, hvilket från Ludvig 14:s tid til den 6 October 1789 varit Franſka Konungarnes vanliga Reſidence. Vid den tiden ſteg Inbyggarnes antal uti Staden til vid paſs 50,000. Han har ſkapnad af en aflång Fyrkant, ſom håller 1060 Famnar i Långd, och 656 dito i Bredd, hvilket gör i Vidd 695,360 Qvad. Famnar, och år ſåledes en af de ſtörre Ståder i Riket. Ga-

tor-

torna äro räta, och hålla gemenligen 6 Famnar i Bredd, ſomliga väl mer, Denna Stad har det företräde framför Paris, at här finnas 18 allmänna Brunnar. Slottet är et af de ſtörſta i Europa. Det prålar med en vacker Architecture. Galeriet ſkattas för det vackraſte i ſit ſlag; Capellet ger det ſamma föga efter. Förſta Slottsgården håller 510 Fot i Längd. Staden har 2 Parker; den ſtora Parken inneſluter åtſkilliga Byar, Slott och Hus, ſamt håller 6 à 7 Mil i Omkrets: Den Lilla Parken, eller Egenteliga Trägården bildar en Ottkant, ſom håller 2626 Famnar i Längd, 1750 i Bredd, och inemot 1 Mil i Omkrets, och är omgiven med en Mur. Et ſtort antal Bilder af Bronze och Marmor ſamt Vattuſpräng pryder denna Park; bland andra märkes förnämligaſt Jätten Enceladi Baſſin, hvilken ſprutar en Stråle af 88 Fot i Höjden.

På ena ſidan om Parken befinnes et Menagerie, hvareſt åtſkilliga utländſka Djur underhållas, och på andra ſidan det Lilla Palatſet *Trianon*, hvilket är bygt af Marmor, uti Orientaliſk ſmak, om en Våning, hvilken mer behagar genom ſin prägtiga Inrättning, än ſin Höjd. En Periſtil af 22 Joniſka Colonner ſammanbinda 2 Flyglar med Pavillons, hvilka utgöra en Façade af 65 Famnar, hvars Baluſtrad är generad med Vaſer och Groupper af Cupidoner.

2. *S. Cloud*, et vackert Kongl. Slott, beläget på en Kulle vid Seine, en half Mil från Paris.

Paris. Huvud-Façaden är 144 Fot lång och 72 Fot hög. Pag. 147 står nämdt at det hörer til Hertigen af Orleans, men det är icke sant.

3, *Clugny*, et Slott. Pag. 147,

4. *Marly*, et Slott vid Seine. Pag. 147.

2. Districtet Corbeil.

Detta är belägit i Öster om det föregående, samt gränsar även til Departementet Paris. Det håller i Vidd 3,32 Qvadrat Mil, samt består af 7 Cantoner.

1. *Corbeil*. en Stad, är Districtets Huvudort, samt Säte för dess Domstol. Pag. 145.

3. Districtet Gonesse.

Detta ligger i Norr om det föragående, samt stöter även til Departementet Paris. Det håller i vidd 4,55 Qvadr. Mil, samt innefattar 6 Cantoner.

1. *Gonesse*, en Köping, belägen vid en liten Å, 2 Mil från Paris, är Districtets Huvudort. Han är berömd för det goda Bröd här bakas.

2. *Montmorency*, en Stad, är Sätet för Districtets Domstol, Pag. 145.

4. Districtet PONTOISE.

Detta är belägit i Väster om det sistnämde. Det håller i Vidd 5,07 Qv. Mil, samt innesattar 7 Cantoner.

1. *Pontoise*, en Stad, belägen vid Oise, i form af en Amfitheater, är Districtets Huvudort och Säte för dess Domstol, Pag. 147.

5. Districtet S. GERMAIN.

Detta ligger i Söder om det sistnämde, samt gränsar til Departementet Paris. Dess storlek är 4,02 Qv. Mil. Det innehåller 6 Cantoner.

1. *S. Germain*, en vacker Stad vid Seine, 2½ Mil från Paris, uti en ganska behagelig Nägd, är Districtets Huvudort, samt Säte för dess Domstol. Det härvarande Slottet tjänte til Fristad för Konung Jacob 2 af England. Trägårdarne och Skogsparken som omgiva det samma göra det til en ganska angenäm Sejour. Utsigten från Terrassen är i synnerhet behagelig. Pag. 148.
2. *Poissy*, en Stad, belägen 1 Mil från den förenämde, Pag. 148.

6, Districtet MANTES.

Detta ligger i Nordväst om det sistnämde.

Det

Det håller i Vidd 5,6 Qvadrat Mil, samt innefattar 7 Cantoner.

1. *Mantes*, en Stad, vid Seine, år Districtets Huvudort, och Såte för dess Domstol. Hår år en Bro över Seine, hvars största Valfbåge har 132 Fots Spånning. Pag. 147.

7. Districtet MONTFORT.

Detta år belägit i Söder om det sistnåmnde. Dess storlek år 5,25 Qv. Mil. Det innefattar 6 Cantoner.

1. *Montfort*, en liten Stad, år Districtets Huvudort, och Såte för dess Domstol.

8. Districtet DOURDAN.

Detta ligger i Söder om det sistnåmnde. Det håller i vidd 6,82 Qv. Mil, samt innefattar 6 Cantoner.

1. *Dourdan*, en Stad, år Districtets Huvudort. Pag. 148.
2. *Rambouillet*, en Köping, med et prågtigt Slott, år Såte för Districtets Domstol.

9. Districtet ESTAMPES.

Detta år belägit i Sydost om det sistnåmnde. Det håller i vidd 7,5 Qvadr. Mil, samt innefattar 8 Cantoner.

1. *Estampes*, en Stad, belägen uti en fruktbar Någd, år Distriktets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Man fångar hår mycket Kråftor. Pag. 148.

2. *Meudon*, en Köping, hvars Slott nu för tiden nyttjas til Artilleri-Skola.

3. Departementet SEINE & MARNE.

Detta Landskap är beläget mellan 48 Gr. 6 Min. samt 49 Gr. 6 Min. Latitud. Det gränsar til Departementen Oise, Aisne, Marne, Aube, Yonne, Loiret, samt Seine & Oise. Det håller i Långd 10 Mil, i Bredd 6, samt uti Vidd 52,5 Qvadr. Mil; och år således så stort som Stockholms Lån. Det innefattar den Delen af Isle de France, som fordom kallades Gatinois, samt den Delen af Champagne, som hette Brie. Det har sit Namn af Strömarne *Seine* och *Marne*, hvilka flyta hår igenom.

Landet är merendels slått, bår Såd i tämelig mångd, godt Vin, samt har åven Skog och goda Betesmarker.

Folkmångden stiger til 296,467, som gör 5647 på hvarje Qv. Mil. Landtråntan stiger til 1,108,500 Riksd., som gör 21114 Riksd. på hvarje Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 2,014,090 Riksd. Til National-Förfamlingen sändas 11 Deputerade. Landskapet indelas uti 5 Distrikter, hvilka innefatta 37 Cantoner.

1. Diſtrictet MELUN.

Detta grånſar til Departementet Seine & Oiſe. Det håller i Vidd 13,48 Qvadrat Mil, ſamt innefattar 9 Cantoner. Hår finnas åtſkilliga goda Skogar.

1. MELUN, Landſkapets Huvudſtad, belägen vid Seine, under 48 Grad. 32 Min. Lat. 4 Mil från Paris. I nägden planteras Saffran. Pag. 148.

2. *Fontainebleau*, en Stad. Den kringliggande Någden år ſkogrik. Pag. 148.

2. Diſtrictet NEMOURS.

Detta ligger i Söder om det nyſsnåmde Deſs ſtorlek är 8,75 Qvadr. Mil. Det innefattar 8 Cantoner.

1. *Nemours*, en Stad, vid Ån Loing, år Huvudorten i detta Diſtrict, ſamt Såte för deſs Domſtol. Pag. 148.

3. Diſtrictet PROVINS.

Detta år belåget i Nordoſt om det ſiſtnåmde. Det håller i Vidd 10,77 Qv. Mil, ſamt innefattar 7 Cantoner.

1. PROVINS, en Stad, år Huvudorten i

Districtet, samt Säte för dess Domsto'; han är berömd för sina Mineraliska Vatn. Pag. 173.

4. Districtet ROSOY.

Detta ligger i Norr om det sistnämde. Storleken är 9,2 Qv. Mil. Det är indelt i 5 Cantoner. Man märker:

1. *Rosoy*, en liten Stad, är Districtets Huvudort.

2. *Coulomiers*, en Stad, belägen uti en fet och fruktbar Någd, är Säte för Districtets Domstol. Pag. 173.

5. Districtet MEAUX.

Detta är beläget i Norr om det sistnämde. Det håller i Vidd 10,5 Qv. Mil. Landet är fruktbart på Såd och Gräs, samt föder mycken Boskap. Ostarne, som här tilvärkas, äro berömde för sin godhet. Cantonernes antal är 8.

1. MEAUX, en Stad, vid Marne, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol. Han är ock Säte för Biskopen i detta Departement. Choret i Domkyrkan är et Mästerstycke. Pag. 172.

4. Departementet EURE & LOIR.

Detta Landſkap år beläget mellan 48 och 49 Grad. Latitud. Det grånſar til Departementen Eure, Seine & Oiſe, Loiret, Loir & Cher, Sarte och Orne. Det håller i Långd 10 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 52,5 Qvadr. Mil; ſåledes lika ſtort med det nåſt föregående. Det har ſit namn af de bågge Strömarne *Eure* och *Loir*, hvilka hår taga ſina urſprung. Det utgöres af de fordna Landſkapen Beauce och Perche.

Midtuti år Landet högländt, men för öfrigt ſlätt ſamt fruktbart på Såd, Vin och Frukt, förnåmligaſt Åplen, hvarföre här ock tilvårkas myeken Cider.

Inbyggarnes antal ſtiger til 256,656, hvilket gör 4888 på hvarje Qv. Mil. Landtråntan år 800,584 Riksd., ſom gör 15,250 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne ſtego til 1,490,000 Riksd.. Landſkapet indelas uti 6 Diſtricter, hvilka innefatta 40 Cantoner.

1. Diſtrictet CHARTRES.

Detta år beläget midt i Departementet. Storleken år 9,45 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 8. Man mårker i

1. CHARTRES, en Stad, vid Eure, år Huvudorten i detta Departement och Diſtrict, ſamt Såte för Biſkopen. Sjelva Staden år icke

illa bygd, men Förståderne hava et dåligt utseende. Domkyrkan är prågtig. Tornet därpå fäster i synnerhet Kännares upmärksamhet, i anseende til sin Höjd, och fägringen af dess Byggnad. Chorets i Kyrkan S. André dristiga Construction, är värdt upmärksamhet; Strömen Eure flyter under Valvet, som bär detsamma. Vauban ansåg detta Arbete bland et af Frankrikes förnämsta Vårk i Architecturen. Polhöjden är 48 Gr. 26 Min. och afståndet från Paris 8 Mil. Pag. 195.

2. *Gallardon*. en Stad. Pag. 195.

2. Districtet DREUX.

Detta ligger i Norr om det föregående. Storleken är 7,7 Qv. Mil. Det innefattar 6 Cantoner.

1. *Dreux*, en Stad, belägen ej långt från Eure, vid Foten af et Berg, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol.

3. Districtet CHATEAUNEUF.

Detta ligger i Sydväst om det sistnämde. Det håller i Vidd 8,4 Qv. Mil, samt innefattar 6 Cantoner.

1. *Chateauneuf*, en liten Stad, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol.

4. Di-

4. Distrietet NOGENT.

Detta ligger i Söder om det sistnämde. Storleken är 7,25 Qv. Mil. Cantonernes antal är 6.

1. *Nogent*, med tilnamnet Le Rotrou, en Köping, är Huvudorten i Distrietet, samt Säte för dess Domstol. Bland andra Manufactur-Varor tilvärkas här Etamin. Pag. 189.

2. *La Trappe*, et fordom varande Abbot-Stift. Pag, 189.

5. Distrietet CHATEAUDUN.

Detta ligger i Öster om det sistnämnde. Det håller i Vidd 10,77 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 8.

1. *Chateaudun*, en Stad, belägen på en Höjd, är tämeligen ansenlig, Huvudorten i Distrietet, samt Säte för dess Domstol. Gatorne äro räta samt bebygde med enformiga Hus. Torget är af ovanlig storlek. Pag. 195.

2. *Bonneval*, en Stad, är Huvudorten i en Canton. Pag. 195.

3. *Brou*, en Stad, är Huvudorten i en Canton. Pag. 196.

6. Distrietet JANVILLE.

Detta är beläget i Öster om det sistnämde.

Storleken år 8,92 Qv. Mil. Cantonernes antal år 6.

1. *Janville*, en liten Stad, år Huvudorten, samt Såte för Domstolen.

5. Departementet EURE.

Detta Landskap år belåget mellan 48 Gr. 40 Min. samt 49 Gr. 27 Min. Latitud. Det grånsar til Departementen Seine Inferieure, Oise, Seine & Oise, Eure & Loir, samt Orne och Calvados. Det har sit namn af Ån *Eure*, som flyter hår igenom; Elven *Seine* vatnar ock en Del af Landet. Det innefattar Östra Delen af Provincen Normandie. Det år til skapnaden trekantigt. Det håller i Långd 9 Mil, i Bredd 6, och Vidd 53,6 Qvadrat Mil.

Landet år merendels slått, samt fruktbart på Såd; det har ock öfverflöd af Åplen och Påron. Det indelas uti 6 Districter, innefattande 55 Cantoner, samt bebos af 385,206 Inbyggare, som gör 7186 på hvarje Qvadrat Mil. Landträntan år 994,983 Riksd., som gör 18565 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 1,790,465 Riksd. Til National-Församlingen såndas 11 Deputerade.

1. Districtet EVREUX.

Detta år belåget omkring öfra delen af Strömen

Strömen Eure. Storleken är 9,2 Qvad. Mil. Mil. Cantonerne äo 9 til antaler.

1. Evreux, en Stad vid Ån Iton, är Huvudorten uti Departementet och Distrikt, samt Säte för Biskopen. Han är omgiven med Murar och goda Gravar. Dess Handel idkas förnämligast med [illegible]lden och Ylletyger, Linneväf och Spanmål. Här är en Bomulls-Sammets Fabrik, samt en Flerskåftad Linne-Manufactur, som täflar med den i Brüssel. Domkyrkan är rätt vacker. Afståndet från Paris är 9 Mil. Pag. 153.

2. *Conches*, en Stad. Cidern som tilvärkas i den kringliggande Någden, är berömd för sin godhet. Pag. 153.

3. *Vernon*, en Stad. Pag. 151.

2. Distriktet Andely.

Detta ligger i Nordost om det föregående, samt skiljes därifrån medelst Seine-Strömen. Det bär Såd i största ymnighet. Det håller i vidd 8,16 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Andely*, en Stad, är Huvudorten i Distriktet. Man tilvärkar här Kläden även så vackra som uti England. Pag. 151.

2. *Gisors*, en Stad, är Sätet för Distriktets Domstol. Pag. 151.

3. Dis

3. Diſtrictet LOUVIERS.

Detta ligger i Väſter om det ſiſtnämde, omkring Seine-Strömen. Storleken är 8,4 Qv. Mil. Landet beſtår af en fruktbar Slåttmark, ſom bär Säd i ymnighet. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Louviers*, en Stad, är Huvudorten i Diſtrictet och Säte för deſs Domſtol. Klädet ſom här tilvärkas, är af ſynnerlig godhet och finlek. Pag. 153.

2. *Neufbourg*, en Köping, Pag. 153.

3. *Pont de l'Arche*, en Stad. Pag. 153.

4. Diſtrictet PONT AUDEMER.

Detta är belägit i Nordväſt om det ſiſtnämde, ſamt ſtöter til Seine. Storleken är 8,75 Qv. Mil. Landet är ganſka fruktbart och väl bebodt. Cantonernas Antal är 9.

1. *Pont Audemer*, en Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för Domſtolen. Pag 153.

1. *Quilleboeuf*, en Stad. Pag. 153.

5. Diſtrictet BERNAY.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnämde. Storleken är 9,6 Qv. Mil. Det är även et ſlätt och fruktbart Land. Cantonernas antal är 9.

1, *Ber-*

1. *Bernay*, en Stad, belågen midt i Diſtrictet, är Huvudorten, ſamt Såte för Domſtolen. Det år en vigtig Handelsort. Pag. 144.

6. Diſtrictet VERNEUIL.

Detta ligger ſydligaſt af dem alla. Deſs ſtorlek år 9,6 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 9.

1. *Verneuil*, en Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för deſs Domſtol. Han år den Orten i Frankrike, hvareſt man bereder båſta Kalfſkinnen til Böckers Inbindning.

6. Departementet SEINE INFERIEURE.

Detta Landſkap år belåget mellan 49 Gr. 16 Min. ſamt 50 Gr. 5 Min. Latitud. Det grånſar i Våſter och Norr til Havet La Manche, och för öfrigt til Departementen Somme, Oiſe, ſamt Eure. Det har ſit Namn af ſin belägenhet vid Nederſta Delen af Elven *Seine*, ſom hår har ſit Utlopp i Havet. Det utgöres utaf Nordöſtra Delen af Normandie, förnåmligaſt af den Tracten, ſom fordom kallats Pays de Caux. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 62,6 Qvadrat Mil, och år ſåledes litet ſtörre ån Halland.

Landet år til ſtörre delen högländt, förnäm-

nämligaſt midtuti, men år eljes fruktbart både på Såd och Frukt. Vid Seine och på Grånſen til Oiſe åro goda Betesmarker.

Landſkapet indelas uti 7 Diſtricter, hvilka innefatta 64 Cantoner. Det bebos af 536,400 Inbyggare, ſom gör 8562 på hvarje Qv. Mil. Landtråntan utgör 1,570,280 Rd. ſom är 25,084 Riksd. per Qvadr. Mil. De fordna Contributionerne ſtego til 2,111,380 Rd. Til National. Förſamlingen ſåndas 16 Deputerade.

1. Diſtrictet ROUEN.

Detta år belåget utmed Seine. Deſs Storlek år 8,4 Qv. Mil. Det innefattar 9 Cantoner.

1. ROUEN, Huvudſtaden i detta Departement och Diſtrict, ſamt Metropolen uti Afdelningen Cotes de la Manche, har 6 Förſtåder och 72,000 Invånare. På vånſtra ſidan om Strömen ligger en af Förſtåderne, hvilken har gemenſkap med Staden, medelſt en Flottbro om 270 ſtegs Längd. Staden år Såte för en Erke Biſkop och en Literariſk Societet. Pag. 150.

2. Diſtrictet GOURNAY.

Detta ligger i Öſter om det föregående. Det håller i Vidd 5,77 Qv, Mil, ſamt innefattar 7 Cantoner.

1. *Gour-*

1. *Gournay*, en Stad, år Huvudorten i Diſtriſtet, och Såte fȯr Domſtolen. Pag. 152.

2. *Forges*, en Kȯping, ſom mycket beſȯkes fȯr ſina Mineraliſka Vatn.

3. Diſtriſtet NEUFCHATEL.

Detta ligger i Norr om det ſiſtnåmde. Storleken år 10,24 Qv. Mil. Det innefattar 9 Cantoner.

1. *Neufchatel*, en Stad, år Diſtriſtets Huvudort och Säte fȯr deſs Domſtol. Hår gȯres förträffelig Oſt. Pag. 151.

2. *Aumale*, en Stad. Hår tilvårkas ganſka goda Serger. Pag. 151.

4. Diſtriſtet DIEPPE.

Detta år belåget i Nordvåſt om det ſiſtnåmde, ſamt ligger vid Havet. Storleken år 9,8 Qv. Mil. Det innefattar 10 Cantoner.

1. *Dieppe*, en Stad, är Huvudorten i Diſtriſtet, och Säte fȯr deſs Domſtol. Staden år regulier och vacker. Hamnen år en af dem, hvarifrån man vanligen far ȯver til England. Uti Fredstider går en Poſtjagt hårifrån til Brightelmſtone, ſå ordentligt ſom Vinden tillåter. Hår ſålies mycken Sill, Torſk och Makril. Spetſarne, ſom hår tilvårkas, åro berȯmde; man ſåljer håraf årligen fȯr circa

100,000

100,000 Riksd. Man arbetar hår ock ganſka vackert uti Elfenben. Kyrkan S. Jaques år ganſka vacker; från deſs Torn kan man ſe Engelſka Kuſten. Pag. 152.

2. *Eu*, en Stad, belågen en half Mil från Havet, har et vackert Slott. Förnåmſta Handelen idkas med Serger och Spetſar. Nårmare Havet ligger en Ort kallad *Treport*, hvareſt befinnes Hamnen til förenåmde Stad. Pag. 152.

5. Diſtrictet CANY.

Detta ligger i Våſter om det ſiſtnåmde, ſamt år åvenvål belåget vid Havet. Storleken år 14,88 Qv. Mil. Cantonernes antal år 9.

1. *Cany*, en Köping, är Huvudorten i Diſtrictet, och Såte för deſs Domſtol.

2. *S. Valery*, en Stad, pag. 152.

6. Diſtrictet CAUDEBEC.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnåmde, vid Seine. Det håller i Vidd 7,7 Qv. Mil, och innefattar 9 Cantoner.

1. *Caudebec*, en tåmeligen anſenlig och folkrik Stad, vid Seine, år Huvudorten i Diſtrictet, och Såte för deſs Domſtol, ſamt driver en

en vigtig Handel. Folkmångden ſkattas til 10,000. Pag. 152.

2. *Yvetot*, en Köping. Pag. 152. Artikeln om denna Ort rättas ſålunda: En okunnig Munk, ſom för 300 år ſedan ſkrivit en Hiſtoria om Frankrike, ſamt några dåliga Critici efter honom hava hedrat denna Köping med Titel af Konungarike. Gautiers Son nöjde ſig med at få ſin Köping uphöjd til et ſjelfſtåndigt Herradöme; däraf härrörde förſt Titeln Sire för Ägaren, ſedermera Prince, och åndteligen Konung. Nu för tiden finnes ingen Prince af Yvetot.

7. Diſtrictet Montivilliers.

Detta ligger i Våſter om det ſiſtnämde, ſamt utgör en Halfö, ſom omgives af Seines Utlopp och Havet. Deſs Storlek år 5,77 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 11.

1. *Montivilliers*, en liten Stad, år Huvudorten i Diſtrictet.

2. *Le Havre*, en anſenlig och folkrik Stad med 18,000 Invånare, år Såte för Diſtrictets Domſtol. Här finnas 40 Gator, nåſtan ſamteligen ſnörråta. Hamnen kan inrymma 300 Skepp, hvilka med all ſlags Vind kunna här inlöpa. Tilnamnet de Grace är nu för tiden aflagt. Pag. 158 Rad. 24 ſtår at Staden äger 1200 Invånare; detta är Tryckfel, det har bordt ſtå 12,000.

3. *Harfleur*, en Stad. Pag. 158.

4. *Fecamp*, en Stad, hvars Inbyggare driva en vigtig Handel. Pag. 158.

7. Departementet OISE.

Detta Landskap är beläget mellan 49 Gr. 4 Min. samt 49 Gr. 45 Min. Latitud. Det gränsar til Departementen Somme, Aisne, Seine & Marne, Seine & Oise, Eure, samt Seine Inferieure. Det har sit namn af Strömen *Oise*, som flyter härigenom. Det utgöres utaf Norra Delen af Landskapet Isle de France, samt en liten del af Södra Picardie. Det är i allmänhet et slätt och fruktbart Land. Uti Östra Delen finnas åtskilliga goda Skogar. Det håller i Längd 9 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 52 Qv. Mil, och är således så stort som Stockholms Län. Det indelas uti 9 Districter, hvilka innefatta 76 Cantoner. Folkmängden stiger til 348,972, hvilket gör 6711 på hvarje Qv. Mil. Landt-räntan utgör 990,860 Riksd., det är 19,055 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne stego til 1,843,400 Riksd. Til National-Församlingen sändas 12 Deputerade.

1. Districtet BEAUVAIS.

Detta ligger i Våstra Delen af Departementet. Det håller i Vidd 7,2 Qvad: Mil, samt innefattar 10 Cantoner.

1. Beauvais, Landskapets Huvudstad, samt Säte för Biskopen. Det som är färdigt af Domkyrkan, nämligen Choret och något af Navatan, anses af Kännare såsom et Mästerstycke i Architecturen. Choret håller 158 Fot i Höjd och 62 i Bredd. Bland andra Manufacturer är här en Basse-Lice-Tapet-Manufactur, hvarest de svåraste ämnen exequeras med en synnerlig delicatesse. Desse Tapisserier äro berömde över hela Europa. Stadens förnämsta Handel drives med Lärfter, Sarser och Kläden. Pag. 146.

2. Distriктet Grandvilliers.

Detta ligger i Norr om det förenämde. Dess Storlek är 4,55 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Grandvilliers*, en Köping, är Huvudorten och Säte för Domstolen.

3. Districtet Chaumont.

Detta är beläget i Söder om Districtet Beauvais. Det håller i Vidd 5,6 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 7.

1. *Chaumont*, en liten Stad, är Huvudorten och Säte för Domstolen.

4. Diſtrictet SENLIS.

Detta ligger i Öſter om det ſiſtnämde. Storleken är 6,3 Qv. Mil. Det innefattar 8 Cantoner.

1. *Senlis*, en Stad, belägen på ſluttningen af en Kulle, vid en Å, ſom faller i Oiſe, uti en ſkogrik Någd, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen. Här är ock et Lärdoms-Sällſkap. Tornet vid Förnämſta Kyrkan är et af de högſta i Frankrike. Det här fordom varande Biſkopsſtiftet är numera uphävit. Pag. 145.

2. *Chantily*, Huvudorten i en Canton. Pag. 146.

5. Diſtrictet CLERMONT.

Detta är beläget i Norr om det ſiſtnämde, ſamt midt uti Departementet. Storleken är 6,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Clermont*, Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol. Pag. 147.

6. Diſtrictet BRETEUIL.

Detta ligger i Norr om det ſiſtnämde. Det håller i Vidd 5,07 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Bre-*

1. *Breteuil*, en Köping, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

7. Districtet Noyon.

Detta är beläget i Öster om det sistnämde. Dess Storlek är 6, 12 Qv. Mil. Det består af 9 Cantoner.

1. *Noyon*, en Stad, belägen ej långt från Oise, på sluttningen af en Kulle, är välbygd, Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol. Det fordna Biskopsstiftet är uphävit. Pag. 146.

8. Districtet Compiegne.

Detta ligger i Söder om det sistnämde. Det har godt förråd på Skog. Det håller i Vidd 5,4 Qvadr. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Compiegne*, en vacker Stad, belägen vid sammanflytandet af Strömarne Oise och Aisne, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol. Pag. 146.

9. Districtet Crespy.

Detta ligger i Söder om det sistnämde. Storleken är 5,25 Qvad. Mil. Antalet af Cantonerne är 6.

1. *Crespy*, Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol. Pag. 145.

8. Departementet AISNE.

Detta Landskap är beläget mellan 48 Gr. 50 Min. samt 50 Gr. 2 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Nord, Ardennes, Marne, Seine & Marne, Oise, och Somme. Det har sit Namn af Strömen *Aisne*, som flyter härigenom. Det utgöres utaf Nordöstra Delen af Isle de France, och Östra Delen af Picardie, som fordom kallades Vermandois och Thierache, samt en liten Del af Champagne. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 66,3 Qv. Mil. Det är således lika stort med Nyköpings Lån.

Det är merendels et slätt och fruktbart Land. Nordöstra Delen är något backig och bergagtig. Departementet består af 6 Districter, hvilka innefatta 63 Cantoner. Inbyggarnes antal stiger til 407,905, som gör 6153 på hvarje Qv. Mil. Landträntan utgör 958,270 Riksd., dnt är 14,454 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 1,785,160 Riksdaler. Til National-Församlingen sändas 12 Deputerade.

1. Districtet LAON.

Detta är beläget Österut. Storleken är 14,9 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 14.

1. LAON,

1. Laon, Huvudſtaden i Departementet, och tillika Huvudorten i detta Diſtrict, ſamt Såte för deſe Domſtol. Deſs förnämſta Handel ſker med Såd och Vin. Det fordna Biſkopsſätet år uphåvit. Pag. 146.

2. Diſtrictet Vervins.

Detta ligger i Norr om det föregående. Det håller i Vidd 14 Qv. Mil, ſamt innefattar 10 Cantoner.

1. *Vervins*, en Stad, år Diſtrictets Huvudort, Pag. 146.
2. *Guiſe*, en Stad, är Såte för Diſtrictets Domſtol. Pag. 161.

3. Diſtrictet S. Quentin.

Detta år beläget i våſter om det ſiſtnämde. Deſs Storlek år 9,6 Qv. Mil, och antalet af Cantonerne 8.

1. *S. Quentin*, en Stad, år Diſtrictets Huvudort, och Såte för deſs Domſtol, har råta Gator, ſamt i allmänhet vålbygda Hus. Stora Torget är en anſenlig Plats, hvaraf 3 ſidor åro bebygde med enformiga Hus, och den fjärde intages af Stadshuſet, ſom år en prydelig Byggning. Förnämſta Kyrkan år rått vacker. Staden har 7000 Invånare. Pag. 160.

4. Diſtrictet Chauny.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnämde. Det håller i Vidd 6,47 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Chauny*, en liten Stad, är Huvudorten.
2. *Coucy*, en liten Stad, är Säte för Diſtrictets Domſtol.
3. *La Fere*, en Stad vid Oiſe, har en Krut-Fabrik. Pag. 161.
4. *S. Gobin*, en Glasfabrik. Pag. 161.

5. Diſtrictet Soissons.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnämde. Det håller i Vidd 10,06 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 11.

1. *Soiſſons*, en Stad, är Diſtrictets Huvudort, ſamt Säte ſå väl för deſs Domſtol, ſom för Biſkopen i Departementet. Gatorne äro trånga, och Huſen dåligt bygda, men den kringliggande Nägden är behagelig. Pag. 146.

6. Diſtrictet Chateau-Thierry.

Detta är beläget i Söder om det ſiſtnämde. Storleken är 11,32 Mil. Cantonernas antal är 13.

1. *Chateau-Thierry*, en Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol. Han

Han har et vackert Slott på en Kulle. Här är den berömde Mannen *La Fontaine* född. Pag. 173.

9. Departementet SOMME.

Detta Landskap är belåget mellan 50 Gr. 2 Min. samt 50 Gr. 48 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Pas de Calais, Aisne, Oise, Seine Inferieure och Havet. Det har sit Namn af Strömen *Somme*, som flyter midt genom Landet, til hela dess Långd, samt omkring hvilken det formerar en stor Dal. Det innefattar största delen utaf Picardie. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 54,5 Qv. Mil. Det år således lika stort med Upsala Lån.

Markens Beskaffenhet och Producter finnas beskrifne pag. 159. Det indelas uti 5 Districter, hvilka innefatta 72 Cantoner. Folkmångden stiger til 497„352, som gör 7474 på hvarje Qv. Mil. Landtråntan år 1,128,000 Riksd., som gör 20,697 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 2,111,360 Riksd. Til National-Församlingen sändas 13 Deputerade.

1. Districtet Amiens.

Detta ligger midt i Landet Dess storlek år 15,9 Qv. Mil. Cantonernas antal år 18.

1. AMIENS, Huvudſtaden i Departementet, ſamt Säte för Biſkopen, är tillika Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol. Han är en af de anſenligaſte i Riket, ty Folkmångden ſtiger til 40,000; därjämte en af de förnämſta Manufactur-orter. Man tilvärkar här Camelotter, Plucher, Sammeter, Pannes à Ramages, ſamt allehanda ſlags Ylle- och Gethårs-Tyger. Domkyrkan är en af de vackraſte Götiſka Byggnader, ſamt i ſynnerhet märkvärdig för ſin Navatas Vidd och Höjd. Polhöjden är 50 Gr, 20 Min., och Longituden accurat lika med Paris. Afſtåndet från denna Stad är 15 ½ Mil. Pag. 159.

2. *Corbie*, en Stad. Pag. 160.

3. *Conty*, en Stad. Pag. 160.

2. Diſtrictet ABBEVILLE.

Detta ligger i Nordväſt om det föregående, vid Havet. Storleken är 16,2 Qv. Mil. Cantonernes antal är 17.

1. *Abbeville*, en Stad, är Diſtrictets Huvudort, och Säte för deſs Domſtol. Här tilvärkas fina Kläden, ſom i anſeende til qvaliteten icke vika för de Engelſka och Holländſka; Manufacturen, hvareſt de tilvärkas, har vidlyftiga och beqväma Byggningar, ſamt prägtiga Trågårdar; 4000 Perſoner ſyſſelſättas därvid; uti deſſa Kläden ingår ingen annan ſlags Ull än Spanſk och Engelſk. Uti en annan

Manu-

Manufactur fabriceras fköna Dammafker. Moquette, et flags Yletyg, hvars våfning liknar Sammets, tilvårkas uti en tredje Manufactur; det år den enda af det flaget i Frankrike. Värdet af alla deffa, fårfkildta Våfnader ftiger til 170.000 Riksd. årligen. Folkmångden ftiger til circa 20,000. Somme bår hår ftora Barker, hvilket mycket befordrar Stadens Handel. Han år Födelfeort för de berömde Geograferne Duval, Nicolas och Guillaume Sanfon, famt Briet. Pag. 161.

2. *S. Valery*, en Stad. Pag. 161.

3. Diftrictet Dourlens.

Detta år belågit i Öfter om det fiftnåmde. Defs ftorlek år 4,4 Qvadrat Mil. Cantonernas antal år 70.

1. *Dourlens*. en Stad, år Huvudorten, och Såte för Domftolen. Han har 2 Citadeller. Pag. 160.

4. Diftrictet Peronne.

Detta ligger i Öfter om det fiftnåmde. Det håller i vidd 10,24 Qvadr. Mil, och har 16 Cantoner.

1. *Peronne*, en Stad, år Huvudorten, och Såte för Domftolen. Han kallas La Pucelle, eme-

emedan den aldrig af Fienden blivit inta. gen Pag. 160.

3. Diſtrictet MONTDIDIER.

Detta år beläget i Söder om det ſiſtnämde. Storleken är 8 Qv. Mil Cantonernas antal år 11.

1. *Montdidier*, en Stad, år Huvudorten. Pag. 160.

2. *Roye*, en Stad, år Såtet för Diſtrictets Domſtol, Hår åro Mineraliſka Källor. Pag. 160.

10. Departementet PAS DE CALAIS.

Detta Landſkap år belåget mellan jåmt 50 och 51 Gr. Latitud. Det grånſar til Sundet Pas de Calais, hvaraf det ock har ſit namn, ſamt til Landſkapen Nord, Somme, och Hafsviken La Manche. Det innefattar hela Provincen Artois, ſamt Norra Sjökuſten af Picardie. Det håller i Långd 13 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 57,3 Qvadrat Mil; och år ſåledes litet ſtörre ån Upſala Lån.

Markens Beſkaffenhet och Producter ſes pag. 162. Det indelas uti 8 Diſtricter, hvilka innefatta 85 Cantoner. Inbyggarnes antal ſtiger til 532,739, hvilket gör 9297 på hvarje Qv. Mil. Landtråntan år 63,333 Riksd., ſom gör 11,507 Riksd. per Qv. Mil.

De

De fordna Contributionerne ſtego til 1,152,144 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 11 Deputerade.

1. Diſtrictet Arras.

Detta är beläget i Sydöſtra Delen af Departementet. Deſs Storlek är 6,6 Qvad. Mil. Det innefattar 11 Cantoner.

1. Arras, en Stad, belägen vid Ån Scarpe, är Huvudorten i Departementet, och har vid paſs 22,000 Inbyggare. Fäſtningsvärken äro til ſtörre delen af Vauban. Citadellet är förträffeligt, men för öfrigt nog lågt; det är en allongerad Femhörning, af medelmåttig ſtorlek. Bland Byggnader märkes den fordna Benedictiner Kloſter-Kyrkan, ſåſom rätt vacker. Staden har 2 vackra Torg, ſamt är Säte för en Vetenſkaps- och en Vitterhets - Academie. Afſtåndet från Paris är 15 Mil. Polhöjden är 50 Gr. 15 Min. Det fordna Biſkopsſätet är uphävit. Pag 163.

2. Diſtrictet Bapaume.

Detta ligger i Sydoſt om det föregående. Deſs ſtorlek är 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Bapaume*, en Stad, är Diſtrictets Huvudort och Säte för deſs Domſtol. Vatnen ſom

ſom omgivå honom, tjåna mycket til deſs förſvar. Pag. 163.

3. Diſtrictet BETHUNE.

Detta ligger i Norr om Diſtrictet Arras. Deſs Storlek år 8 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Bethune*, en Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för Domſtolen. Han år bygd på en Klippa, ſamt beſåſt på Vaubans vis. I den kringliggande Någden tilvårkas ſkön Oſt. Pag. 163.

2. *S. Venant*, en Stad. Pag. 163.

3. *Lilliers*, en Stad. Pag. 163.

4. Diſtrictet S. POL.

Detta är belågit i Sydvåſt om det ſiſtnåmde. Det håller i Vidd 5,9 Qv. Mil. Cantonernas antal år 11.

1. *S. Pol*, en liten Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för deſs Domſtol. Orten år bekant för ſina Mineraliſka Kållor. Han ligger accurat under ſamma Meridian med Paris.

5. Diſtrictet MONTREUIL.

Detta ligger i Våſter om det ſiſtnåmde. Storleken år 7 Qv. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Mon-*

1. *Montreuil*, en Stad af medelmåttlg storlek, belägen på en Kulle, år Huvudorten i Distriktet, samt har et Slott.

2. *Hesdin*, en Stad, år Säte för Distriktets Domstol. Pag. 163.

6. Distriktet S. Omer.

Detta ligger i Norr om det sistnämde. Dess storlek år 7,5 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *S. Omer*, en Stad, år Huvudorten i Distriktet, och Säte för dess Domstol. Han är tillika Säte för Biskopen i detta Departement, och har et välbefäst Slott. Domkyrkan och den fordna Klosterkyrkan S. Bertin äro prägtiga Byggningar. Pag. 163.

2. *Aire*, en vacker Stad, med et godt Slott. Pag. 163.

7. Distriktet Boulogne.

Detta år belägit i Väster om det sistnämde, samt grånsar även til Havet. Storleken är 9,5 Qvadr. Mil. Antalet af Cantonerne år 12.

1. *Boulogne*, en ansenlig och vacker Stad vid Havet, år Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Staden har 12,000 Inbyggare, samt et Slott til Beskydd. Dess förnämsta

nämsta Handel sker med Hafsfisk. I nyare tider har man gjort Hamnen säkrare, medelst 2 Stendammar, hvaraf den längsta håller 12 Fot i Bredd vid det stället där den går längst ut i Havet. Pag. 162.

2. *Etaples*, en Stad. Pag. 162,

3. *Ambleteuse*, en Stad. Pag. 162.

8. Distrietet CALAIS.

Detta ligger i Nordost om det sistnämnde, samt gränsar även til Havet. Dess storlek är 5,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Calais*, en Stad, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol. Han är fördelagtigt belägen för Handel; har et godt Citadelle, en Arsenal, som är väl försedd med all slags Munition, samt en väl försvarad Hamn. I Fredstider gå hvarje vecka 2 Postbåtar härifrån til Dover, och även återkomma. Den 7 Jan. 1785 foro Fransmannen Blanchard och Engelsmannen Jefferys över Sundet här emellan och Dover med en Luftkula. Pag. 162.

2. *Ardres*, en Stad. Pag. 162.

11. Departementet NORD.

Detta är det Nordligaste af alla Landskapen i Riket, samt har ock däraf bekommit sit namn. Det är beläget mellan 49 Gr. 55 Min. samt 51 Gr. 5 Min. Latitud. Det gränsar til

Nord-

Nordsjön, Belgien, en del af Lüttich, samt Landskapen Aisne och Pas de Calais. Det innefattar Franska Andelarne af Flandern och Hainaut, samt Cambresis. Det håller i Långd 17 Mil, i Bredd 4, och i Vidd 48,6 Qvad. Mil; det är således lika stort med Christianstads Lån.

Om Markens Beskaffenhet och Producter finnes nämdt Pag. 164 & 166. Strömarne *Lis*, *Scarpe*, *Escaut* på Nederländska Schelde, samt *Sambre* flyta härigenom. Landet indelas uti 8 Districter, hvilka innefatta 54 Cantoner. Folkmängden stiger til 447,910, hvilket gör 9216 Människjor på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 1,043,200 Riksd., det är 23,128 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgiorde 1,879,540 Riksd. Til National-Församlingen sändas 12 Deputerade.

1. Districtet Douay.

Detta ligger medlerst uti Landet, samt är det minsta af Districten. Det håller ej mer i vidd än 4,02 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. Douay, Huvudstaden i Departementet, samt Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol, belägen vid Scarpe, är af oval Figur. Här finnes en vacker Arsenal, et Canongjuteri, en Artilleri-Skola, samt 3 Collegier til Ungdomens Undervisning. Skansen,

 hvil-

hvilken tjänar såsom Citadelle, ligger et Canonskott från Staden. Pag. 165.

2, Districtet VALENCIENNES.

Detta ligger i Öster om det förenämde. Storleken är 5,78 Qvadrat Mil. Cantonernas antal är 4.

1. *Valenciennes*, en Stad, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen, samt har vid pass 20,000 Invånare. Escaut, uti hvilken det finnas rätt vackra Slussar, delar honom i 2 Delar. Det är en ganska vigtig Ort. Både Citadellet och de öfrige Fästningsvärken äro af Vauban. Man tilvärkar här mycket Ylletyger, förnämligast Camelotter och Bouracaner, sköna Spetsar, samt ganska fint Linne, som kallas Batiste. Pag. 167.

2. *Condé*, en Stad, har i nyaste tider blivit kallad *Nord Libre.* Pag. 166.

3. *Bouchain*, en Stad. Pag. 167.

3. Districtet CAMBRAY.

Detta är belägit i Söder om det sistnämde. Det håller i Vidd 6,82 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 6.

1. *Cambray*, en Stad, vid Escaut, är Huvudorten i Districtet, samt tillika Säte för Biskopen i Departementet. Citadellet, belägit

git på en Backe, är vackert, ehuru gammalt; 5 stora Bastioner och flera Halfmånar försvara det. Gatorne i Staden äro breda och snygga. Stadshuset är en förträffelig Byggning. Tornet på Domkyrkan är af Pyramidal Form, samt anses såsom et Mästerstycke i sit slag. Det är öfver 600 steg up til Spetsen af Spiran, hvilken är genombruten, samt utan Timmervärk eller Järn til understöd. Sex Karlar kunna lätteligen röra sig uti Kulan, som tjänar til Piedestal åt Korset Den berömde *Fenelon*, Auctoren til Thelemaque, har varit Erkebiskop i denna Stad. Pag. 166.

2. *Cateau Cambresis*, en Stad. Pag. 166.

4. Distrіctet QUESNOY.

Detta ligger i Nordost om det sistnämde. Dess storlek är 6,47 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Quesnoy*, en Stad, belägen på en stor Slätt, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol; han är befäst medelst et Slott, samt har 2500 Invånare.

5. Districtet AVESNES.

Detta är beläget i Öster om det sistnämde. Dess Storlek är 6,6 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Avesnes*, en Stad, är Diſtrictets Huvudort, och Säte för deſs Domſtol. Den kringliggande Någden har öfverflöd af et ſlags vit Sten, ſom år tjänlig för Bildhuggar-arbete. Pag. 167.

2. *Maubeuge*, en Stad. Pag. 166.

6. Diſtrictet LILLE.

Detta är beläget i Norr om Diſtrictet Douay. Det håller i Vidd 7,88 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. LILLE, en Stad, är Diſtrictets Huvudort och Säte för deſs Domſtol. Citadellet, anlagt af Vauban, år reguliert, ſamt hålles för det båſta i Europa, nåſt efter det i Turin. Fältet, ſom befinnes mellan detta Citadelle och Staden, år planteradt med 4 Rader Trån, ſom formera en behagelig Spatſerplats. Gatorna, i ſynnerhet de uti Nya Staden, åro prydda med prågtiga Byggningar; men de vackraſte ſtällen åro Stora och Lilla Torget. Bland vackra Byggningar utmärka ſig i ſynnet Börſen, allmänna Magazinet, hvilket år af ovanlig ſtorlek, ſamt allmånna Hoſpitalet. Störſta Handelen drives med Camelot. Afſtåndet från Paris år 19 Mil. Meridian ſkilnaden är 44 Min. Oſtlig. Pag. 164.

2. *Armentieres*, en Stad vid Lis. Pag. 165.

7. Di-

7. Diftrictet HAZEBROUCK.

Detta ligger i Väfter om det fiftnämde. Storleken är 5,25 Qvadr. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *Hazebrouck*, en liten Stad, år Huvudorten i Diftrictet. Defs Handel fker förnämligaft med Linneväf.

2. *Bailleul*, en Stad, år Säte för Diftrictets Domftol. Pag. 165.

3. *Caffel*, en Stad. Pag. 165.

8. Diftrictet BERGUES.

Detta år beläget i Norr om det fiftnämde, famt ftöter även til Havet. Defs ftorlek år 5,77 Qv. Mil Det innefattar 7 Cantoner.

1. *Bergues*, eller Vinoxbergen, en Stad och Diftrictets Huvudort, år befäft af Vauban, famt har 3 Skanfar. Pag. 165.

2. *Gravelines*, en Stad. Pag. 165.

3. DUNKERQUE, en anfenlig och folkrik Stad, vid Havet, belägen under 51 Grad. 3 Min. Latitud, år Säte för Diftrictets Domftol. Han år den Nordligafte Staden i Frankrike. Folkmängden ftiger til 20,000. Staden har måftadelen räta och breda Gator. Alla Hufen äro af vit Klinkert, famt bygde med Symmetrie. Fyra Canaler leda til denna Stad. En ganfka lång och folid Quai leder från Hamnen

 til

til inre Delen af Staden. Reparebanan och Sjömans-Magazinet åro 2 ſtora Byggningar, om 100 Famnars Face hvardera. Caſernerne åro vackra och beqvåmliga. Staden ligger nåſtan under ſamma Meridian med Paris, och afſtåndet dårifrån är 22 Mil. Pag. 165.

4. *Mardyk*, en By, belågen utmed Havet, 3 Fjårdingsvåg från Dunkerque, år bekant i Hiſtorien, emedan Ludvig 14 låt efter Uttrechter Fredens ſlut, ſom vågrade Sjöfarten til Dunkerque, hår anlågga en Hamn, ſom blef vål befåſt, ſamt gråva en Canal, ſom hårifrån leder til Dunkerque; men denne Hamn och Skans hava ſedermera enligt nyare Fredsſlut med Engelsmannen, måſt raſeras.

2. NORDVÅSTRA REGIONEN,

Eller Hafs-Regionen. Denna Region år belågen mellan 47 Grad. 20 Min. ſamt 49 Grad. 45 Min. Latitud. Hon grånſar i Norr til Canalen La Manche, i Öſter til Norra Regionen, i Söder til Öſtra Regionen och Våſtra Oceanen, ſamt i Våſter til nyſsnåmde Haf. Hon håller i Långd 38 Mil. Bredden år olika; den Öſtra Delen år 18 Mil bred, dåremot håller den Våſtra ej mer ån 10 Mil i Bredd. Uti Vidd håller hon jåmt 500 Qvad. Mil. Hon år ſåledes lika ſtor ſom Öſtergötland,

land, Småland, Blekinge, Halland och Christianstads Lån sammantagne. De största Strömarne äro *Sarte, Loir, Mayenne, Vilaine* och *Orne*. Landet utgöres utaf största Delarne af Provincerne Maine, Normandie och Bretagne,

Marken är tämeligen jämn; midt genom Landet från Väster til Öster stryker en Landtrygg, hvarifrån de flästa Strömar, som falla i Canalen och stora Havet, taga deras Ursprung. Intet Berg af synnerlig storlek finnes i Landet. Jordmånen är i allmänhet fruktbärande, förnämligast uti Östra Delen; den Västra Delen däremot har goda Betesmarker. Här växer föga Vin, men desto mera Åplen och Påron, hvaraf Cider och Must tilredas. Lin och Hampa samt Färgörter äro ock bland Landets förnämsta Producter. Ingen Region har så vidsträckt Sjökust som denna; hvarföre ock Fiske är et af Inbyggarnes förnämsta Näringsfång. Af nyttiga Mineralier finnes Järn, Koppar, Bly, Marmor, Tälgsten, Stenkol och Salt.

Landet är väl bebodt. Folkmängden stiger til 3,518,200, som gör 7036 Människjor på hvarje Qvad. Mil. Landträntan utgör 6,035,966 Riksd., hvilket är 12,072 Riksd. per Qv. Mil. Den fordna Contributionen steg til 11,335,375 Riksd. Til National-Församlingen sändas 88 Deputerade.

Regionen innefattar 9 Departements, nämligen: *La Manche*, *Calvados*, *Orne*, *Sarte*, *Mayenne*, *Ille & Vilaine*, *Morbihan*, *Cotes*

du Nord och *Finisterre*, hvilka indelas uti 71 Distrikter och 615 Cantoner. I anseende til Kyrkoförfattningen höra de 3 första Departementen under Metropolen Rouen, och de 6 sidsta under Metropolen Rennes.

1. Departementet LA MANCHE.

Detta Landskap är beläget mellan 48 Gr. 30 Min. samt 49 Gr. 45 Min. Latitud. Det omgives i Väster och Norr af Hafsviken La Manche, hvaraf det ock bekommit sit Namn; och grånsar för öfrigt til Landskapen Calvados, Orne, Mayenne, samt Ille & Vilaine. Det håller i Långd 13 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 55,5 Qvadr. Mil, och är således lika stort med Upsala Län. Det utgör den Delen af Normandie, som fordom kallades Cotentin och Avranchin.

Norra Delen, som ligger vid Havet, har goda Betesmarker, men den Södra är fruktbar på Säd, Frukt, Lin och Hampa, men har ringa Bete. Landskapet indelas uti 7 Distrikter, hvilka innefatta 63 Cantoner. Inbyggarnes antal stiger til 463,320, som gör 8348 på hvarje Qv. Mil. Landtråntan stiger til 1,024,180 Riksd., hvilket är 18,454 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 1,897,930 Riksd.. Til National-Församlingen sändas 13 Deputerade.

1. Diſtrictet COUTANCES.

Detta är belåget midt uti Landſkapet, utmed Havet. Deſs ſtorlek är 7,5 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. COUTANCES, Lat. *Conſtantia*, Huvudſtaden i Departementet, ſamt Såte för Biſkopen, likaledes Huvudorten i detta Diſtrict, och Såte för deſs Domſtol. Domkyrkan år en Gőtiſk Byggning, af beſynnerlig ſmak, ſamt af fõga allmän driſtighet. Pag. 157.

2. Diſtrictet AVRANCHES.

Detta ligger i Sőder om det fõregående, jämvål vid Havet. Storleken är 8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Avranches*, Lat. *Abrincæ*, en vacker Stad, belågen på et Berg, 3 Fjärdingsvåg från Havet, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för deſs Domſtol. Staden är beſäſt, ſamt har et godt Citadelle. I Någden tilredes god Cider. Det fordna Biſkopsſtiftet år uphåvit. Pag. 157.

2. *Granville*, en Stad. Pag. 157.

2. *Mont S. Michel*, en liten Stad på en Klippa i Havet, har et beſäſt Slott til förſvar.

3. Diſtrictet MORTAIN.

Detta ligger i Öſter om det ſiſtnämde,

Defs ſtorlek år 8,75 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 9.

1. *Mortain*, en liten Stad, omgiven af brandta Klippor, år Huvudorten i Diſtrictet, och Såte för defs Domſtol.

4. Diſtrictet S. Lo.

Detta ligger i Norr om det ſiſtnåmde. Det håller i Vidd 8,75 Qv. Mil, ſamt innefattar 9 Cantoner.

1. *S. Lo*, en tämeligen anſenlig Stad, vid Ån Vire, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för defs Domſtol. Staden förſvaras af gammalmodige Fäſtningsvårk, inhuggne i Klippor; men Citadellet år godt. Hår tilvårkas mycket Serger, Raſker, Band, Galoner, och andra Varor.

5. Diſtrictet CARENTAN.

Detta år belåget i Norr om det ſiſtnåmde. Storleken år 9,8 Qv. Mil; och Cantonernes antal år 10.

1. *Carentan*, en Stad, år Diſtrictets Huvudort, har et gammalt Slott, och år Såte för et Lårdoms-Sållſkap. Pag. 157.
2. *Periers*, en Ort, hvilken år Såte för Diſtrictets Domſtol.

6. Di-

6. Diſtrictet Valogne.

Detta ligger i Norr om det ſiſtnämnde. Deſs ſtorlek är 7,9 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Valogne*, en Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol. De här tilvärkade Kläden äro berömde för deras godhet, och de Hudar man här ſäljer, hällas före vara väl appreterade. Folkmängden ſkattas til 10,000. Pag. 156.

2. *Barfleur*, en Stad, Pag. 157.

7. Diſtrictet Cherbourg.

Detta utgör Nordligaſte Delen af detta Departement. Det håller i Vidd 4,9 Qv. Mil, och innefattar 7 Cantoner.

1. *Cherbourg*, en Stad, är Diſtrictets Huvudort, och Säte för deſs Domſtol. Den härvarande Hamnen har i ſednare tider medelſt nedſänkta Stenkiſtor, ſom formera 2 ſtora Dammar, hvilka omgiva honom, blivit gjord ganſka vigtig. Det är den enda vid Hafsviken La Manche, ſom är tjänlig at emottaga Krigsſkepp af förſta Rangen. Den prägtiga Båken, ſom uplyſer denſamma, innehåller 16 Reverber-Lyktor, förſedde med 48 Lampor. Staden är Säte för en Vetenſkaps-Societet. Nära vid denna Stad, ſå väl ſom uti S. Gobin

bin i Picardie, gjutas prågtiga Spegelglas om 100 à 120 Tums Långd, hvilka sedermera poleras i Paris. Pag. 157.

2. Departementet CALVADOS.

Detta Landskap år belåget mellan 48 Gr. 45 Min, samt 49 Gr. 25 Min. Latitud. Det grånsar i Norr til Havet, samt omgives fór öfrigt af Departementen Eure, Orne och Manche. Det har sit namn af en stråcka af Klippor, Calvados kallad, hvilken ligger utanför Stranden. Det håller i Långd 9 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 50,3 Qvad. Mil, och år således icke mot så stort som Stockholms Lån. Strömen *Orne* flyter midt genom Landet. Det utgör Medlersta Delen af Normandie.

Marken år merendels jämn, samt fruktbar på Säd. Landet år ock rikeligen försedt med Äple- och Påronskogar. Landskapet indelas uti 6 Districter, hvilka inbegripa 71 Cantoner. Inbyggarnes antal stiger til 391,332, som gör 7780 på hvarje Qv. Mil. Landträntan år 1,149,530 Riksd., som gör 22,855 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 2,117,340 Riksd. Til National-Församlingen sändas 13 Deputerade.

1. Districtet CAEN.

Detta år beläget midt i Landet, samt utmed

med Havet. Det håller i Vidd 8,9 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 20.

1. CAEN, Huvudſtaden i Departementet, ſamt Huvudorten i detta Diſtrict, är vålbygd, rik, och driver god Handel. Tämeligen ſtora Skepp kunna komma upfőre Strömen in i Staden. Caſernerne åro rått vackra. Afſtåndet från Paris år 18 Mil. Pag. 155.

2. Diſtrictet PONT l'EVEQUE.

Detta ligger i Őſter om det főrenåmde, ſamt vid Seines Utlopp i Havet. Storleken år 7,5 Qv. Mil, och antalet af Cantonerne år 10.

1. *Pont l'Eveque*, en Stad, belågen vid Ån Touques, ſom faller i Havet, år Huvudorten i Diſtrictet, och Såte főr deſs Domſtol. Pag 155.

2. *Honfleur*, en tämeligen anſenlig Stad, med en tåmeligen ſtor och ganſka ſåker Hamn. Det Landet, ſom omnåmnes, at Binot Paumier uptåckte, var efter all anledning intet annat ån Őn Madagaſcar. Pag. 155.

3. Diſtrictet LISIEUX.

Detta år belågit i Sőder om det ſiſtnåmn. Deſs ſtorlek år 7,5 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 11.

1. *Liſieux*, en Stad, år Diſtrictets Huvudort, och Såte för deſs Domſtol. Han driver god Handel, förnämligaſt med Linneväf. Kyrkorne äro vackra. Pag. 154.

2. *Orbec*, en Stad. Pag. 154.

4. Diſtrictet Falaise.

Detta ligger i Väſter om det ſiſtnämde. Det håller i Vidd 8,75 Qv. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Falaiſe*, en vacker Stad, år Diſtrictets Huvudort, och Såte för deſs Domſtol. Deſs förnämſta Handel drives med Sarſcher, Linneväf och Spetſar. Den ſtora Marknaden ſom här årligen hålles, börjas den 16 Aug. och varar i 8 dagar. Man finner här ännu et gammalt Slott, hvareſt Wilhelm Conqveſtor, ſom eröfrade England, år född. Tornet på denna Byggning förtjänar Kännares upmärkſamhet. Pag. 156.

5. Diſtrictet Vire.

Detta ligger i Väſter om det ſiſtnämde. Deſs ſtörlek år 8,56 Qvadrat Mil, Antalet af Cantonerne år 9.

1. *Vire*, en tämelig Stad, år Diſtrictets Huvudort, och Såte för deſs Domſtol. Här finnas

finnas åtſkilliga Manufacturer för grova Kläden. Pag. 156.

6. Diſtrictet Bayeux.

Detta år beläget i Norr om det ſiſtnåmde, ſamt vid Havet. Storleken år 9,2 Qv. Mil. Cantonernas antal år 11.

1. *Bayeux*, en Stad, år Diſtrictets Huvudort, och Såte för deſs Domſtol, jåmvål Såte för Biſkopen i detta Departement. Han har et Slott. Domkyrkan år ſynvård. Pag. 156.
2. *Iſſigny*, en Köping. Pag. 156.

3. Departementet ORNE.

Detta Landſkap år belåget mellan 48 Gr. 14 Min. ſamt 48 Gr. 58 Min. Latitud. Det omgives af Landſkapen Calvados, Eure, Eure & Loir, Sarte, Mayenne, och La Manche. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 54,2 Qv. Mil, och år ſåledes ſå ſtort ſom Upſala Lån. Det har ſit Namn af Strömen *Orne*, ſom flyter hår midt igenom. Det utgör Södra Delen af Normandiet, ſamt en liten Del af Perche.

Marken år ojåmnåre ån uti nåſt föregående Departement, men är dock fruktbar på Säd, ſamt bär Åplen och Päron i ymnighet. Landet indelas uti 6 Diſtricter, hvilka innefatta

ta 51 Cantoner. Folkmängden ſtiger til 381,760 ſom gör 7044 på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 722 270 Riksd., ſom gör 13,328 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne ſtego til 1,317,850 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 10 Deputerade.

1. Diſtrictet ALENÇON.

Detta innefattar medlerſta Delen af Departementet. Det håller i Vidd 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. ALENÇON, en vacker Stad, belägen vid Ån Sarte, på en ſtor och vacker Slättmark, under 48 Gr. 26 Min. Lat. 15 Mil från Paris, är Huvudorten i Departementet. Man tilvärkar här vacker Linneväf, ſamt Spetſar, bekante under namn af Points d'Alençon, hvilka hava den beſynnerlighet, at de tilvärkas med Nål, och icke knypplas ſåſom andra Spetſar, med Spolar på kuddar. Vid paſs 1 Mil härifrån finnes en Gruva med falſka Diamanter, men hvilken nu för tiden är aldeles uttömd, Pag. 158.

2. *Séez*, Lat. *Sagium*, en Stad, belägen halfannan Mil från Alençon, på en vacker Slåttmark, vid Orne; är Säte för Biſkopen i Departementet. Pag. 158.

2. Di-

2. Distriktet Domfront.

Detta ligger i Nordvåst om det sistnåmde. Storleken år 10,84 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 9.

1. *Domfront*, en Stad, belågen på en brandt Klippa, år Huvudorten i Distriktet, samt Såte för dess Domstol. Pag. 157.

3. Distriktet Argentan.

Detta ligger i Öster om det sistnåmde. Det håller i Vidd 11,3 Qvad. Mil. Antalet af Cantonerne år 12.

1. *Argentan*, en Stad, belågen på en Kulle, midt uti en ganska fruktbar Slåttmark, vid Orne, år Distriktets Huvudort och Såte för dess Domstol. Bland andra Varor drives hår ock Handel med Spetsar. Pag. 157.

4. Distriktet L'Aigle.

Detta år belåget i Öster om det sistnåmde. Storleken år 8 Qv. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *L'Aigle*, en vacker Stad, är Distriktets Huvudort och Såte för dess Domstol. Dess Handel idkas förnämligast med Såd och Messings-arbete, i synnerhet med Knappnålar. Pag. 154.

5. Districtet MORTAGNE.

Detta ligger i Söder om det sistnämde. Dess storlek är 6,6 Qvadr. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Mortagne*, en Stad, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol; han är bekant för sina Sarsch-Fabriker och Garverier. Pag. 189.

6. Districtet BELLESME.

Detta är beläget i Söder om det sistnämde. Det håller i Vidd 7,87 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Bellesme*, en Stad, är Districtets Huvudort och Säte för dess Domstol.. Pag. 189.

4. Departementet SARTE.

Detta Landskap är beläget mellan 47 Gr. 35 Min. samt 48 Gr. 30 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Orne, Eure & Loir, Loir & Cher, Indre & Loire, Mayne & Loire, samt Mayenne. Det är nästan rundt til skapnaden. Det håller i Långd 8½ Mil, i Bredd 7, och i Vidd 53,4 Qv. Mil; är således litet större än Stockholms Län. Det har sit Namn af Strömen *Sarte*, som flyter här midt igenom. *Loir* är en annan betydelig Å, som rinner genom Södra Delen af Landet.

Det

Det utgöres utaf Östra Delen af den fordna Provincen Maine.

Marken är något ojämn och bergagtig, men därjämte til större delen fruktbar. Departementet indelas i 9 Districter, som innefatta 53 Cantoner. Folkmängden stiger til 347,837, som gör 6514 på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 775,880 Riksd., som gör 14,530 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 1,461,500 Riksd. Til National-Församlingen sändas 10 Deputerade.

1. Districtet Le Mans.

Detta ligger midt uti Departementet, samt stöter til alla de öfrige Districten, af hvilka det omgives. Dess storlek är 11,67 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 10.

1. Le Mans, Departementets Huvudstad, samt Säte för Biskopen, belägen vid Sarte, där Ån Huisne faller uti henne, under jämt 48 Grad. Latitud, 16 Mil från Paris. Han driver bland annat Handel med Segelduk och Fjäderfä, samt håller årligen 2 berömda Marknader. Pag. 188.

2. *Ballon*, en Stad, är Huvudorten i en Canton. Pag. 188.

2. Districtet Frenay.

Detta är beläget i Norr om det förenämde.

de. Storleken år 5,25 Qvad. Mil. Antalet af Cantonerne år 6.

1. *Frenay*, en liten Stad, vid Sarte, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol.

2. *Beaumont*, en Stad, år Huvudorten i en Canton. Pag. 188.

3. Diſtrictet MAMERS.

Detta ligger i Öſter om det ſiſtnåmde. Deſs ſtorlek år 3,85 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 5.

1. *Mamers*, en liten Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för deſs Domſtol.

4. Diſtrictet FERTÉ BERNARD.

Detta ligger i Sydoſt om det ſiſtnåmde. Storleken år 4,55 Qvad. Mil. Cantonernes antal år 6.

1. *Ferté Bernard*, en Stad, år Diſtrictets Huvudort, ſamt Såte för deſs Domſtol; han har Etamins-Fabriker. Pag, 188.

5. Diſtrictet S. CALAIS.

Detta år belåget i Söder om det ſiſtnåmde. Storleken år 5,4 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. S. Ca-

1. *S, Calais*, en liten Stad, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol.

6. Districtet Chateau du Loir.

Detta är beläget i Sydost om det sistnämde. Dess storlek är 6,5 Qv, Mil. Antalet af Cantonerne är 6.

1. *Chateau du Loir*, en Stad, är Districtets Huvudort och Säte för dess Domstol. Pag. 188.

7. Districtet La Fleche.

Detta är beläget i Väster om det sistnämde. Storleken är 6,3 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *La Fleche*, en Stad, är Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Pag. 190. Af det därstädes omnämde Slottet är nu för tiden ej mer qvar än Ruiner.

8. Districtet Sablé.

Detta ligger i Nordväst om det sistnämde. Storleken är 5,25 Qvad. Mil. Antalet af Cantonerne är 5.

1. *Sablé*, en Stad, är Districtets Huvudort och Säte för dess Domstol, samt har et vackert Slott. Pag. 188.

9. Distriktet SILLÉ.

Detta ligger i Norr om det sistnämde. Dess storlek är 4,55 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Sillé*, en liten Stad, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol, och driver tämeligen god Handel.

5. Departementet MAYENNE.

Detta Landskap är belåget mellan 47 Gr. 44 Min. samt 48 Gr. 35 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen La Manche, Orne, Sarte, Mayne & Loire, samt Ille & Vilaine. Det har skapnad af en Parallelogram, håller i Långd 8½ Mil, i Bredd 6, och i Vidd 46,4. Qvadrat Mil; och är således så stort som halva Skåne. Det har sit namn af Strömen *Mayenne*, hvilken flyter hår midt igenom från Norr til Söder. Det utgöres utaf Våstra Delen af det fordna Landskapet Maine, samt en liten Del af Anjou.

Marken är mera ojämn och bergagtig än slät, samt har på åtskilliga ställen goda Skogar. Departementet indelas i 7 Distrikter, hvilka innefatta 67 Cantoner. Folkmångden stiger til 323,607, som gör 6974 på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 624,750 Riksd., som gör 13,680 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Con-

Contributionerne stego til 1,179,770 Riksd. Til National-Förfamlingen sändas 8 Deputerade.

1. Distriktet Laval.

Detta Distrikt är beläget midt i Landskapet. Det håller i Vidd 7,7 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 11.

1. Laval, Huvudstaden i Departementet, samt Säte för Biskopen, belägen under 48 Gr. 6 Min. Latitud, 23 Mil från Paris, bebos af 20,000 Människjor, samt har 2 Slott. I Någden härvid finnes svart Marmor med vita strimor. Pag. 188.

2. Distriktet Ernée.

Detta ligger i Norr om det föregående. Dess Storlek är 7,34 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Ernée*, en liten Stad vid en Å af samma Namn, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol.

3. Distriktet Mayenne.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Storleken är 8,4 Qv. Mil. Cantonernas antal är 12.

1. *Mayenne*, en tåmeligen välbygd Stad, år Distrietets Huvudort, och Såte för dess Domstol. Pag 188.

4. Districtet VILLAINE.

Detta ligger i Nordost om det sistnåmde. Storleken år 6 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 10.

1. *Villaine*, en liten Stad, vid Landsvågen mellan Mayenne och Alençon, år Huvudorten.

2. *Lassay*, en liten Stad, år Såte för Districtets Domstol.

5. Districtet EVRON.

Detta ligger i Söder om det sistnåmde. Storleken år 5,42 Qvadrat Mil, Antalet af Cantonerne år 8.

1. *Evron*, en Köping, är Huvudorten.

2. *S. Susanne*, en liten Stad, är Såte för Districtets Domstol, samt har goda Pappers-Fabriker.

6. Districtet CHATEAU GONTIER.

Detta år belåget i Söder om det sistnåmde. Dess Storlek år 6,47 Qv. Mil. Cantonernes antal år 9.

1. Cha-

1. *Chateau Gontier*, en Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol. Pag. 190.

7. Diſtrictet CRAON.

Detta ligger i Väſter om det ſiſtnämde. Storleken är 5,25 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 8.

1. *Craon*, en liten Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol.

6. Departementet ILLE & VILAINE.

Detta Landſkap är beläget mellan 47 Gr. 38 Min. ſamt 48 Gr. 40 Min. Latitud. Det gränſar i Norr til Hafsviken La Manche, ſamt omgives för öfrigt af Landſkapen La Manche, Mayenne, Loire Inferieure, Morbihan och Cotes du Nord. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 60,6 Qvad. Mil, och är ſåledes lika ſtort ſom Halland. Det har ſit Namn af Åarne *Ille* och *Vilaine*, ſom här ſammanflyta, hvaraf den förra är obetydelig, men den ſednare tämeligen anſenlig, ſamt flyter genom ſtörre Delen af Landet. Det utgöres utaf Öſtra Delen af Bretagne.

Marken är tämeligen fruktbar på Säd, men har ännu ſkönare Betesmarker, och ſåle-

des ymnighet af Boskap. På Lin och Hampa är ock godt förråd Det indelas uti 9 Districter, hvilka innefatta 79 Cantoner. Folkmängden stiger til 519,169, som gör 8422 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 524.450 Riksd., som gör 8655 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 1,007,655 Riksd. Til National-Församlingen sändas 10 Deputerade.

1. Districtet RENNES.

Detta District år beläget midt i Landskapet, samt ståter til alla de öfrige Districten. Det håller i Vidd 7,87 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. RENNES, Huvudstaden i Departementet, samt Säte för Metropolitan-Biskopen, år belägen vid Strömen Vilaine, dår Ille flyter uti honom, under 48 Gr. 10 Min. Latit. 30 Mil från Paris, samt har räta och breda Gator. Folkmångden stiger til 30,000. Pag. 182

Vid Orten Pavalaye, en half Mil härifrån, tilvärkas så skönt Smör, at det föga har sin like i Frankrike.

2. Districtet PORT MALO.

Detta ligger i Nordost om det förenämde, samt ståter til Havet. Storleken år 4,37 Qv. Mil Antalet af Cantonerne år 7.

1. PORT

1. *Port Malo*, fordom S. Malo kallad, en folkrik Stad, med 15,000 Invånare, belägen på en liten Ö, nära vid Fasta Landet, hvarmed hon sammanbindes medelst en Dam, om en half Fjärdingsvägs Längd, under 48 Gr. 37 Min. Polhöjd, 28 Mil från Paris, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen. Hamnen är god, men har svårt Inlopp, i anseende til de Klippor som omgiva honom. Han beskyddas af et Slott, samt et antal Skansar. Skeppen lasta vid Orten *S. Servan*, som ligger långre in i Viken Söderut. Staden har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit. Han är ock Födelseort för de berömde Männerne *Maupertuis* och *Duquay-Trouin*. Pag. 184.

3. Distriktet Dol.

Detta är ävenväl beläget vid Havet, i Öster om det sistnämde. Dess storlek är 7,87 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Dol*, Distriktets Huvudort, och Säte för dess Domstol, är belägen uti en fruktrik Nägd. Det fordna Biskopsstiftet är numera uphävit. Pag. 184.

4. Distriktet Fougeres.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Dess Storlek är 7 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Fou-*

1. *Fougeres*, en Stad, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol. Pag. 182.

5. Districtet VITRÉ.

Detta ligger i Söder om det sistnämnde. Dess Storlek är 7 Qvadr. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Vitré*, en liten Stad, vid Vilaine, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol. Han driver god Handel med Linneväf, Strumpor och Vantar.

6. Districtet LA GUERCHE.

Detta ligger i Söder om det sistnämde. Storleken är 5,25 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *La Guerche*, en liten Stad, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol.

7. Districtet BAIN.

Detta ligger i Väster om det sistnämde, Storleken är 7,34 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Bain*, en liten Stad, är Districtets Huvudort och Säte för dess Domstol.

8. Di.

8. Diſtrictet Redon.

Detta ligger i Våſter om det ſiſtnåmde. Storleken år 6, 47 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Redon*, en liten Stad vid Vilaine, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte fȯr Domſtolen, Staden år välmående, ſamt tjånar til Stapelort fȯr Handelen uti Rennes.

9. Diſtrictet Montfort.

Detta ligger i Norr om det ſiſtnåmnde. Storleken år 7, 5 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Montfort*, en liten Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte fȯr Domſtolen.

7. Departementet MORBIHAN.

Detta Landſkap år belåget mellan 47 Gr. 20 Min, ſamt 48 Gr. 10 Min. Latitud. Det grånſar i Sȯder til Oceanen, ſamt omgives fȯr ȯfrigt af Departementen Finisterre, Cotes du Nord, Vilaine, och Loire Inferieure. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 6½, och i Vidd 57,3 Qvad. Mil; och år ſåledes litet ſtȯrre ån Upſala Lån. Det utgȯres utaf Medlerſta Delen af Bretagne. Det har ſit namn af Hafsviken *Morbihan*, ſom ſkjuter ſig 2 Mil in

in i Lander. Ingen Ström af betydenhet finnes här, utom *Vilaine*, som här har sit utlopp.

Marken bär i ymnighet Vete och Råg; jamväl finnas goda Betesmarker, samt godt Fiske vid Stränderne. Departementet indelas i 9 Districter, hvilka innefatta 71 Cantoner. Folkmängden stiger til 281,565, som gör 4930 på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 3,388,170 Riksd., som gör 6970 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 751,670 Riksd. Til National-Församlingen sändas 8 Deputerade.

1. Districtet VANNES.

Detta District är beläget vid Havet. Det håller i Vidd 7,5 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. VANNES, en ansenlig och välbebodd Stad, belägen vid Fjärden Morbiban, inemot 2 Mil från Havet, samt 36 Mil från Paris, under 47 Gr. 42 Min. Latitud, är Huvudorten i Departementet, samt Säte för Biskopen. Staden har en Malm, hvilken i storlek överträffar sjelva Staden, samt skiljes därifrån medelst en Mur och en bred Graf. Stadens förnämsta Handel idkas med Säd, förnämligast Vete och Råg, som utskeppas til Spanien, jämväl med Sardiner och Ål. Pag 185.

2. Distriktet AURAY.

Detta ligger jämvål vid Havet, samt i Våster om det förenämde. Dess Storlek är 5,1 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Auray*, en liten Stad, vid våstra Grenen af Fjärden Morbihan, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Pag. 185.

2. *Quiberon*, en Halfö, som sträcker sig 1 Mil ut i Havet. På detta Nås ligger Fästningen *Penthievre*, och därvid är Qviberons-Viken belägen, hvarest Franska Emigranterne landstego år 1795.

3. *Belle Isle*, en Ö uti Havet, 3 Mil från Fasta Landet, år inemot dubbelt så stor som Svartsjölandet Pag. 186.

4. *Houac* och *Hoedic*, äro 2 smärre Öar, belägne 2 Mil från Landet, samt hvardera ungefär så stor som Lovön.

3. Distriktet HENNEBOND.

Detta år åvenvål beläget vid Havet, samt i Våster om det sistnämde. Storleken år 7,2 Qvadrat Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Hennebond*, en Stad, år Distriktets Huvudort. Han har ingen Hamn, såsom står nämdt Pag. 186.

2. L'ORIENT, en ansenlig och vacker Stad, vid en liten Hafsvik, år Säte för Distriktets Dom-

Domstol. Polhöjden är 47 Grad. 44 Min.
Pag. 186.

2. *Port Louis*, en Stad, belägen vid samma Fjärd som L'Orient, men närmare Havet. Pag. 185.

4. *Groaix*, en Ö, liggande 1 Mil från Landet, är ungefär så stor som Lidingön.

4. Distriktet FAOUET.

Detta ligger i Norr om det sistnämde, Storleken är 5,8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Faouet*, en Köping, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för dess Domstol

5. Distriktet PONTIVY.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Storleken är 8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Pontivy*, en liten Stad vid Ån Blavet, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

6. Distriktet JOSSELIN.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Dess Storlek är 7,2 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Josselin*, en liten Stad, är Distriktets Huvudort, och Säte för dess Domstol.

7. Di-

7, Districtet PLOERMEL.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Storleken är 7,5 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Ploermel*, en liten Stad, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol.

8. Districtet ROCHEFORT.

Detta ligger i Söder om det sistnämde. Dess Storlek är 6,3 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Rochefort*, en Köping, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol.

9. Districtet LA ROCHE BERNARD.

Detta ligger i Söder om det sistnämde, omkring Vilaine, samt vid Havet. Dess Storlek är 2,8 Qv. Mil. Antalet af Cantonerna är 5.

1. *La Roche Bernard*, en liten. vacker, samt välbebodd Stad, vid Vilaine, halfannan Mil från dess Utlopp, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol. Staden driver tämeligen god Handel.

8. Departementet COTES DU NORD.

Detta Landskap är beläget mellan 48 Gr. 8 Min. samt 48 Grad. 56 Min. Latitud. Det gränsar i Norr til Hafsviken La Manche, samt omgives för öfrigt af Departementen Vilaine, Morbihan och Finisterre. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 5½, och i Vidd 61,7 Qvadr. Mil, och är således litet större än Halland. Det har sit Namn däraf, at dess Norra Sida består af en Hafskust. Det utgöres utaf en Del af Provincen Bretagne.

Landet är fruktbart på Säd, samt har ymnigt af Äplen och Påron, så väl som Lin och Hampa. Kusten är fiskrik, förnämligast fiskas där Makril. Här finnes ock så Järnmalm. Departementet indelas uti 9 Districter, hvilka innefatta 81 Cantoner. Folkmängden stiger til 523,880, som gör 8490 på hvarje Qvad. Mil. Landträntan är 427,780 Riksd., som gör 6932 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne stego til 817,120 Riksd. Til National-Församlingen sändas 8 Deputerade.

1. Districtet S. BRIEUC.

Detta District är beläget uti medlersta Delen af Landskapet, samt vid Havet. Det håller i Vidd 9, 2 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. S. BRIEUC, Landskapets Huvudstad, och Bisko-

Bifkopens Säte, belägen mellan Berg, 3 Fjärdingsväg från Havet, famt 35 Mil från Paris, under 48 Gr. 31 Min. Latitud, uti en på Frukt och Såd bördig Någd, år tämeligen anfenlig och folkrik. Han har ock en god Hamn, men hvilken år utan Förfvar.

2. Diftrictet LAMBALLE.

Detta ligger jämvål vid Havet, famt i Wåfter om det förenåmde. Storleken år 6 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Lamballe*, en liten Stad, år Huvudorten i Diftrictet, famt Säte för defs Domftol. Han idkar god Handel med Bofkap, Linnewäf och Parkum.

3. Diftrictet DINANT.

Detta är åvenvål belåget vid Havet, famt i Öfter om det fiftnåmde. Storleken år 6 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Dinant*, en Stad, belågen på et brandt Berg, år Huvudorten i Diftrictet, famt Såte för defs Domftol. Stadsmurarne äro få tjocka at man på dem kan med beqvämlighet köra en Vagn. Hår finnas Mineralifka Källor. Pag. 184.

4. Distriktet BROONS.

Detta ligger i Sydväst om det sistnämnde. Storleken är 6,6 Qv.Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Broons*, en Köping; är Huvudorten i Distriktet, och Säte för dess Domstol.

5. Distriktet LOUDEAC.

Detta ligger i Väster om det sistnämde. Storleken är 7,34 Qvadr. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Loudeac*, en Köping, är Distriktets Huvudort, och Säte för dess Domstol.

6. Distriktet ROSTRENEN.

Detta ligger i Väster om det sistnämde. Storleken är 7,34 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Rostrenen*, en Köping, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen.

7. Distriktet GUINGAMP.

Detta ligger i Norr om det sistnämde. Storleken är 7,7 Qvadrat Mil. Cantonernas antal är 9.

1. Guin-

1. *Guingamp*. en liten Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol,

8. Diſtrictet Pontrieu.

Detta ligger i Norr om det ſiſtnämde, ſamt är beläget vid Havet. Storleken är 4,9 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Pontrieu*, en Köping, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol.

9. Diſtrictet Lanion.

Detta ligger jämvål vid Havet, ſamt i Väſter om det ſiſtnämde. Storleken är 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9. Inbyggarne uti detta och de bägge ſiſtnämde Diſtricten tala et Språk, ſom är en Mundart utaf det, hvilket talas uti Provincen Wales i England.

1. *Lanion*, en Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol. Pag. 185.
2. *Treguier*, en Stad; har fordom varit Säte för et Biſkopsſtift, ſom nu mera är uphävit. Pag. 185.

9. Departementet FINISTERRE.

Detta Landſkap är beläget mellan 47 Gr. 45 Min. ſamt 48 Gr. 45 Min. Latitud. Det formerar en ſlags Halfö, ſom på 3 ſidor omgives af Haf, nämligen i Norr af Hafsviken

La Manche, och i Våster samt Söder af Oceanen, i Öster ſtöter det til Departementen Cotes du Nord och Morbihan. Det håller i Långd 11 Mil, i Bredd 7, samt i Vidd 60 Qv. Mil, och år ſåledes accurat lika ſtort med Halland. Det har ſit namn däraf, at det är det yttersta emot Väster af alla Rikets Departements. Det utgöres ock utaf Våſtligaste Delen af Provincen Bretagne. Ingen Ström af betydenhet finnes i detta Land, men 2 Hafsvikar åro tåmeligen anſenlige, nåmligen *Baye de Douarnenez* och *Rade de Breſt*, hvilka inſkjuta från Havet uti Våſtra Kuſten.

Marken år mera bergagtig ån jämn, samt hår icke ſå mycken Såd Inbyggarne behöva, men har ſköna Betesmarker, hvarföre ock hår år godt förråd på Boſkap. Lin ſås hår ock i tåmelig mångd. Fiſk vankas vid Kuſterne i ymnighet, förnåmligaſt Lax, Makril och Sardiner. Inbyggarne tala til en ſtor del gamla Celtiſkan, eller Waleſiſka Språket.

Departementet indelas uti 9 Diſtricter, innefattande 80 Cantoner. Folkmångden ſtiger til 285,730, ſom gör 4762 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landtråntan år 378,850 Riksd., ſom gör 6314 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne ſtego til 776,180 Riksdaler. Til National-Förſamlingen ſåndas 8 Deputerade.

I. Di-

1. Distrietet QUIMPER.

Detta District är belägit Söderut, vid Havet. Det håller i Vidd 7,87 Qv. Mil, samt innefattar 9 Cantoner.

1. QUIMPER, Lat. *Corisopitum*, Huvudstaden i Departementet, samt Säte för Biskopen, är belägen vid en Å, halfannan Mil från Havet, samt 44 Mil från Paris, under 48 Grad, 2 Min. Latitud. Staden är en god Handelsort, emedan stora Barker kunna med Flodvatnet hitkomma från Havet, upföre Strömen. Pag. 186.

2. Districtet QUIMPERLAY.

Detta ligger i Öster om det förenämde. jämvål vid Havet. Storleken är 7,34 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Quimperlay*, en Stad, belägen 5 Fjärdingsväg från Havet, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol. Pag. 186.

3. Districtet PONT-CROIX.

Detta ligger i Väster om Districtet Quimper, också vid Havet. Storleken är 5,42 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Pont Croix*, en Köping, år Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol.

4. Districtet CHATEAULIN.

Detta ligger i Norr om Districtet Quimper, åvenvål vid Havet. Storleken år 8 Qv. Mil. Cantonerne åro 9.

1. *Chateaulin*, en liten Stad, vid en Å, som faller ut i Brester-Redden, år Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol. Uti Ån, som löper förbi Staden, fångas mycken Lax.

5. Districtet CARHAIX.

Detta ligger i Öster om det sistnämde, samt år det enda District som ej ftöter til Havet. Storleken år 7,2 Qv. Mil. Cantonerne åro 8.

1. *Carhaix*, en liten Stad, år Districtets Huvudort, samt Säte för dess Domstol. Rapphönsen, som hår finnas i Någden, äro berömde för sin goda smak.

6. Districtet MORLAIX.

Detta år beläget i Norr om det sistnämde, samt ftöter til Hafsviken La Manche. Storleken år 7,34 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. MOR-

1. Morlaix, en Stad, belägen vid en Å, en Mil från Havet, är Huvudorten i Distri-ctet, samt Säte för Domstolen. Staden har en god Hamn, som beskyddas af en Fästning, samt driver vigtig Handel, förnämligast med Linne- och Hampeväfnad. Medelmåttiga Skepp kunna med Flodvatnet upkomma til Staden. Man tilvärkar här ganska god Tobak. Polhöjden är 48 Gr. 37 Min., och afståndet från Paris 42 Mil. Pag. 185.

2. *S. Pol*, med tilnamnet *de Leon*, en Stad vid Havet; har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit. Pag. 187.

7. Districtet Landernau.

Detta ligger i Sydväst om det sistnämde, samt stöter til Brester-Redden. Storleken är 6,8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Landernau*, en liten Stad, är Huvudorten i Districtet och Säte för dess Domstol.

8. Districtet Lesneven.

Detta ligger i Norr om det sistnämde, samt vid Havet. Storleken är 4,55 Qv. Mil. Cantonerne äro 9.

1. *Lesneven*, en liten Stad, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

9. Diſtrictet BREST.

Detta ligger i Wåſter om det ſiſtnämde, ſamt omgives på 3 ſidor af Haver. Storleken år 5,42 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. BREST, en Stad, belägen på fluttningen af en Kulle, vid en anſenlig Hafsvik, ſom formerar en ſkön Redd och Hamn, hvilken kan inrymma 500 Krigsſkepp, och hvareſt ſtörſta Delen af Krigsflottan har ſin Station. Sjö-Arſenalen år förträffelig och wål förſedd. Afſtåndet från Paris är 47 Mil. Pag. 187.

2. *Oueſſant*, en liten Ö, ſtor ſom Liding-ön, belägen 2½ Mil från Faſta Landet, är det Wåſtligaſte Land af Frankrike, liggande vid 7 Grad. 25 Min. Meridian-ſkilnad Wåſter om Paris.

3. NORDÖSTRA REGIONEN,

Eller Källe-Regionen, på Franſyſka *Region des Sources*. Denna Region år belägen mellan 47 Grad. 35 Min. ſamt 50 Grad. 10 Min. Latitud. Hon grånſar i Norr til Belgien och öfra Rhenſka ſamt Kur-Rhenſka Kretſarne i Tyſkland, i Öſter til Schwaben, i Söder til Öſtra Regionen, i Sydväſt til Central-Regionen, och i Wåſter til Norra Regionen. Hon håller i Långd 32 Mil, i Bredd 18 Mil, och

och i Vidd 494 Qvad. Mil, och år således litet mindre ån Nordvåstra Regionen. De største Strömarne åro *Rhin*, hvilken formerar Grånsen med Tyskland, *Moselle, Meuse, Marne, Seine, Aube* och *Meurte*. Landet utgöres utaf större Delen af den fordna Provincen Champagne, hela Lorraine, samt Norra Delen af Alsace.

Marken år i allmånhet mera högländt och bergagtig ån jämn. Utaf Bergsryggar år i synnerhet en vid namn *Vosges* ansenlig, hvilken år belägen uti Östra Delen af Landet, och mellan hvilken samt Rhenströmen en hårlig Slåttmark bildas, som utgör den fordna Provincen Alsace. Uti Våstra Delen af Regionen finnas stora Slåttmarker. I allmånhet år Landet tåmeligen skogrikt, så at knapt någon af de öfrige Regionerne kan i den vägen dårmed jämföras. Jordmånen år merendels bördig, samt bår Såd til Inbyggarnes förnödenhet, även som Frukt i tilråckelig mångd. Vin våxer hår ock, i synnerhet år Champagnevinet mycket berömdt. Sköna Betesmarker finnas jämväl mångestädes. Lin, Hampa och Tobak planteras hår också i tåmelig myckenhet. Af nyttiga Mineralier finnas hår Silver, Koppar, Järn, Bly, Kobolt; jämvål goda Stenbrott, rika Saltkållor, samt varma och kalla Mineraliska Källor. Luften är här den hälsosamaste i Riket.

Landet är vål bebodt. Inbyggarnes antal stiger til 2,670,160, som gör 5405 Månni-

skjor

ſkjor på hvarje Qvad. Mil. Landträntan utgör 4,550,900 Riksd., hvilket år 9212 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne ſtego til 8,237,060 Riksd.

Regionen innefattar 9 Departements, nåmligen: *Aube*, *Marne*, *Ardennes*, *Meuſe*, *Haute Marne*, *Vosges*, *Meurte*, *Moſelle*, och *Bas-Rhin*, hvilka innefatta 63 Diſtrict och 592 Cantoner. Til National-Förſamlingen ſändas 75 Deputerade. I anſeende til Kyrko-Författningen äro deſſe Departements delte mellan 3 Metropoler, hvarom underrättelſe förut befinnes anförd.

1. Departementet AUBE.

Detta Landſkap år belåget mellan 47 Gr. 56 Min. ſamt 48 Gr. 42 Min. Latitud. Det omgives af Landſkapen Marne, Haute Marne, Cote d'Or, Yonne, ſamt Seine & Marne. Det håller i Längd 10 Mil, i Bredd $6\frac{1}{2}$, och i Vidd 53,4 Qvad. Mil; det år ſåledes litet ſtörre än Stockholms Län. Det utgör Sydväſtra Delen af Champagne, jämte et litet ſtycke af Bourgogne. Det har ſit namn af Strömen *Aube*, hvilken flyter hårigenom; af andra Strömar ſom vatna detta Land, år *Seine* den anſenligaſte.

Norra Delen af Landet är ſlät, och har briſt på Skog, men goda Sädesfält; den Södra Delen däremot är tämeligen ſkogrik, och har ſköna Betesmarker. Landſkapet indelas uti 6 Diſtri-

Distrikt, hvilka innefatta 52 Cantoner. Folkmängden stiger til 228,885, som gör 4285 Månniskjor på hvarje Qv. Mil. Landtråntan är 553,370 Riksd., hvilket år 10,325 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 976,746 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 9 Deputerade.

1. Distriktet Troyes.

Detta Distrikt år beläget midt i Landet, samt ſtöter til alla de öfrige 5. Deſs Storlek är 9,27 Qvad: Mil. Antalet af Cantonerne år 11.

1. Troyes, Huvudstaden i Departementet, samt Såte för Biſkopen, är belägen vid Seine, 13 Mil från Paris, under 48 Grad. 17 Min. Latitud. Han är omgiven med tämeligen goda Murar. De fläſta Huſen äro af Trä. Folkmängden ſkattas til 25,000. Bland andra Varor, som denna Stad driver Handel med, är ock Vin. Här finnas jämväl Vaxblekerier. Pag. 169.

2. Distriktet Nogent sur Seine.

Detta ligger i Nordväſt om det förenämde Distriktet. Storleken är 8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Nogent sur Seine*, en liten Stad, belägen vid Seine, uti en Nägd, som har sköna Betesmarker, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol.

3. Distriktet ARCIS.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Dess Storlek är 11 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

2. *Arcis*, sur Aube, en liten Stad, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen. Ån Aube börjar här bliva farbar för Båtar. Stadens Handel sker förnämligast med Säd. Här är ock en Strumpe-Fabrik.

4. Distriktet BAR, SUR AUBE.

Detta ligger i Sydost om det sistnämde. Storleken är 9,27 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. *Bar*, *sur Aube*, en Stad, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen. I Nägden växer skönt Vin. Pag. 171.

2. *Clairvaux*, et prägtigt Kloster, som nu mera är uphävit. Pag. 171.

5. Distriktet BAR SUR SEINE.

Detta ligger i Söder om det sistnämde. Stor-

Storleken år 8,2 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 6.

1. *Bar, sur Seine*, en Stad, år Huvudorten i Distriктet, samt Såte för Domstolen. Pag. 204.

6. Distriктet Ervy.

Detta ligger i Våster om det sistnåmde. Storleken åt 9,2 Qv. Mil. Cantonernes antal år 9.

1. *Ervy*, en liten Stad, år Huvudorten i Distriктet, samt Såte för Domstolen.

2. Departementet MARNE.

Detta Landskap år belåget mellan 48 Gr. 32 Min. samt 49 Gr. 25 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Ardennes, Meuse, Haute Marne, Aube, Seine & Marne, samt Aisne. Det håller i Långd 11½ Mil, i Bredd 7, och i Vidd 71 Qvad.Mil; det är således litet större ån Nyköpings Lån. Det har sit namn af Strömen *Marne*, som flyter hår midt igenom. Det utgöres utaf medlersta Delen af Champagne.

Västra Delen af Landet år något bergagtig och skogrik, men Medlersta och Östra Delarne bestå til större delen af vidsträckta Slåttmarker. Dår befinnas de uti fordna Historien bekante

kante Campi Catalaunici, hvarest den stora Huniska Krigshären under Attilas anförande blef slagen af Romarne och Frankerne.

Inbyggarnes antal stiger til 348,885, som gör 4912 på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 846,266 Riksd., det är 11,920 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 1,587,618 Riksd. Landskapet indelas uti 6 District, hvilka innefatta 73 Cantoner. Til National-Församlingen sändas 10 Deputerade.

1. Districtet CHAALONS.

Detta District är beläget midt i Landskapet. Det håller i Vidd 14,54 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 8.

1. CHAALONS, Huvudstaden i Departementet, är belägen mellan 2 vackra Slätter, 15 Mil från Paris, under 48 Gr. 58 Min Latitud. Staden har goda Manufacturer, samt driver Handel med Rasker, Pinchinats, Spagnoletter, och flera dylika slags Tyger. Förnämsta Kyrkans 2 Torn äro märkvärdige för sin vackra Byggnad. Han har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit. Pag. 169.

2. Districtet SEZANNE.

Detta ligger i Sydväst om det nyssnämde. Storleken är 13,3 Qv. Mil. Cantonernas antal är 12.

1. Se-

1. *Sezanne*, en medelmåttig Stad, belägen på en Slättmark, är Huvudorten i Districtet; samt Säte för Domstolen. Folkmängden stiger til circa 4000.

3. Districtet EPERNAY.

Detta ligger i Norr om det sistnämde. Storleken är 7,7 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Epernay*, en vacker Stad, är Districtets Huvudort, samt Säte för Domstolen. Vinet, som växer i dess Någd, är ganska läckert.

2. *Ay*, en Stad, belägen endast en half Mil från Epernay, är Huvudorten i en Canton. Pag. 169.

3. *Dormans*, en Stad, är Huvudorten i en Canton. Pag. 169.

4. Districtet REIMS.

Detta ligger i Norr om det sistnämde. Dess Storlek är 12,4 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 15.

1. REIMS, en ansenlig och folkrik Stad, belägen vid Ån Vesle, under 49 Gr. 16 Min. Latitud, 13 Mil från Paris, på en Slättmark, omgiven af Kullar, hvilka bära förträffeligt Vin. Staden är den största i detta Departement, samt Säte för Biskopen. Folkmängden

ſtiger til 24,000. Domkyrkan år en Gótiſk Byggning af utmärkt Fågring; deſs Portail år i ſynnerbet ojåmfórligt vacker. Stora Torget år et af de vackraſte i Riket. Pag. 170.

2. *Fismes*, en Stad, år Huvudorten i en Canton. Pag. 170.

5. Diſtrictet S. MENEHOULD.

Detta ligger i Óſter om det ſiſtnåmde. Storleken år 10,5 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *S. Menehould*, en Stad, belågen på en ſumpig Mark, vid Aisne, mellan 2 Klippor, år Diſtricters Huvudort, och Såte fór deſs Domſtol. Han har et Slott.

6. Diſtrictet VITRY.

Detta ligger i Sóder om det ſiſtnåmde. Storleken år 12,4 Qv. Mil. Cantonernas antal år 19.

1. *Vitry*, en regulier och vålbebod Stad, vid Marne. år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte fór deſs Domſtol. Han år en god Handelsort. Fórnämſta Handelen drives med Såd.

3. Depar-

3. Departementet ARDENNES.

Detta Landſkap är beläget mellan 49 Gr. 16 Min. ſamt 50 Gr. 8 Min. Polhöjd. Det omgives af Stiftet Lüttich och Hertigdömet Lüxemburg, ſamt gränſar för öfrigt til Departementen Meuſe, Marne och Aisne. Det håller i Längd 10 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 48,6 Qvadrat Mil; och är ſåledes lika ſtort med Chriſtianſtads Län i Skåne. Det utgöres utaf Nordligaſte Delen af Provincen Champagne. Det har ſit namn utaf en anſenlig Skogstract vid namn *Ardennes*, hvilken är belägen uti Norra Delen af Landet. *Meuſe* och *Aisne* äro de ſtörſta Strömarne, ſom flyta härigenom.

Södra Delen af Landet är jämn och har ſköna Betesmarker, men den Norra är bergagtig och ſkogrik, ſamt har åtſkilliga Järngruvor och Hyttor. Departementet indelas uti 6 Diſtrict, hvilka innefatta 66 Cantoner. Inbyggarnes antal ſtiger til 247,612, ſom gör 5095 Männiſkjor på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 524,855 Riksd., hvilket är 10.860 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 988,860 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 8 Deputerade.

1. Diſtrictet CHARLEVILLE.

Detta Diſtrict är beläget uti Norra Delen af Landet, omkring Strömen Meuſe. Deſs

Storlek år 8,9 Qvad. Mil. Antalet af Cantonerne är 12.

1. MEZIERES, Landſkapets Huvudſtad, belågen, under 49 Gr.45 Min. Latitud, dels på en Kulle, dels uti en Dal vid Meuſe, hvilken ſå kröker ſig omkring Staden, at denne formerar en Halfö. Afſtåndet från Paris år 19 Mil. Pag. 170.

2. *Charleville*, en Stad, belågen ſå nära til den föregående, at han endaſt ſkiljes dårifrån medelſt Ån Meuſe och en Chauſſée, borderad af Trån. Alla Gator åro ſnörråtte, och Huſen välbygde ſamt upförde i lika ſmak, och betäckte med Schifer. Midt på Torget, ſom år prägtigt, år en vacker Springbrunn. Här finnes et godt Citadelle och en Artilleri-Skola. Staden har gemenſkap med Mezieres medelſt en Bro. Pag. 170.

2. Diſtrictet SEDAN.

Detta ligger i Öſter om det förenåmde. Storleken år 8 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Sedan*, en Stad vid Meuſe, med circa 15.000 Inbyggare, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för Biſkopen i Departementet. Han år en ganſka ſtarkt men irreguliert befåſt Ort, ſamt har et godt Citadelle. Man finner här en väl fournerad Arſenal, ſamt et Canongjuteri,

ri· De här tilvärkade Svarta Kläden, som kallas Pagnons, äro af en ypperlig beskaffenhet.

2. *Mouzon*, en Stad. Pag. 171.

3. *Carignan*, en liten Stad, bör icke förblandas med en af samma Namn uti Piemont.

3. Distriktet GRANDPRÉ.

Detta ligger i Söder om det sistnämde. Dess storlek är 5,6 Qvadr. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Grandpré*, en liten Stad, vid en liten Å, är Huvudorten i Distriktet.

2. *Buzancy*, en Ort, är Säte för Distriktets Domstol.

4. Distriktet VOUZIERS.

Detta ligger i Väster om det sistnämde. Storleken är 6,5 Qv. Mil Cantonernas antal är 10.

1. *Vouziers*, en liten Stad vid Aisne, är Distriktets Huvudort.

2. *Attigny*, en Ort, är Säte för Distriktets Domstol.

5. Distriktet RETHEL.

Detta är beläget i Väster om det sistnämde, omkring Ån Aisne. Storleken är 11,15 Qv. Mil. Cantonernas antal är 13.

1. *Rethel*, en Stad, belägen på et Berg vid Aisne, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol.

6. Diſtrictet ROCROY.

Detta ligger nordligaſt af dem alla, ſamt grånſar til Belgien och Lüttich. Storleken är 8,4 Qvadrat Mil. Cantonernas antal år 13.

1. *Rocroy*, en befäſt Stad, belägen på en Slåttmark, omgiven af Skogar, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol.

2. *Givet* jämte *Charlemont*, en Stad, belägen vid Meuſe, uti Nordligaſte åndan af Diſtrictet. Pag. 167.

3. *Filippeville*, en Stad, ſom aldeles omgives af Öſterrikiſka Hainaut. Pag. 167.

4. Departementet MEUSE.

Detta Landſkap är beläget mellan 48 Gr. 25 Min. och 49 Gr. 33 Min. Latitud. Det omgives af Hertigdömet Lüxemburg, ſamt Landſkapen Moſelle, Meurte, Vosges, Haute Marne, Marne och Ardennes. Det håller i Långd 13 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 55,6 Qv. Mil; det år ſåledes lika ſtort med Upſala Lån. Det har ſit Namn utaf Strömen *Meuſe*, hvilken flyter midt genom Landet, efter hela deſs Långd. Det utgöres utaf den Delen

af

af den fordna Provincen Lorraine, som kalłades Barrois.

Landet är tämeligen skogrikt, men har för öfrigt fruktbara Åkerfält, samt bördiga Ängar. Landskapet indelas uti 8 District, hvilka innefatta 79 Cantoner. Inbyggarnes antal stiger til 268,108, som gör 4824 Månniskjor på hvarje Qv. Mil. Landtråntan stiger til 431,250 Riksd., hvilket är 7755 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 784,770 Riksd. Til National-Förfamlingen sändas 8 Deputerade.

1. Districtet BARLEDUC.

Detta District är beläget uti Sydvästra Delen af Landskapet, omkring Ån Ornain. Landet bär Vin, hvilket uti läckerhet ej viker för Champagne-Vin. Dess Storlek är 10,5 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 13.

1. BARLEDUC, en tämeligen ansenlig och vacker Stad, belägen på sluttningen af en Kulle, vid Ornain, under 48 Gr. 46 Min. Latit. 39 Mil från Paris, är Huvudorten i Departementet. Staden har et Slott, samt delas uti 2 Delar, Öfra och Nedra Staden, sålunda at öfra Staden commenderar Slottet, hvilket dominerar över Nedra Staden. Uti dess Förstäder förfärdigas allehanda slags Stål-arbeten. Pag. 177.

2. *Ligny*, en Stad. Pag. 177.

2. Diſtrictet CLERMONT.

Detta ligger i Norr om det förenämde, Deſs Storlek är, 6 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Clermont*, med tilnamnet en Argonne, en liten Stad vid Ån Aire, är Huvudorten i Diſtrictet.

2. *Varennes*, en liten Stad vid förenämde Å, år Såte för Diſtricteis Domſtol. Denna Stad år i Hiſtorien namnkunnig, emedan Konung Louis 16 hårſtädes, år 1791, på ſin Flykt blef anhållen.

3. Diſtrictet STENAY.

Detta ligger i Norr om det ſiſtnämde. Storleken år 6,3 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Stenay*, en befäſt Stad, vid Meuſe, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för deſs Domſtol.

2. *Montmedy*, en liten men befäſt Stad på et Berg, vid en Å, nära vid Grånſen til Lüxemburg, hörer til Frankrike ſedan år 1657.

3. *Jametz*, en Stad, är Huvudorten i en Canton, Pag. 174.

4. Distriktet Estain.

Detta ligger i Sydost om det sistnämde. Storleken är 6,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Estain*, en liten Stad, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen.

5. Distriktet Verdun.

Detta ligger midt i Landskapet, omkring Meuse. Dess storlek är 7,34 Qv. Mil. Cantonernas antal är 13.

1. Verdun, en ansenlig Stad vid Meuse, med 12,000 Inbyggare, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Biskopen i Departementet, Pag. 174.

6. Distriktet S. Mihiel.

Detta ligger i Söder om det sistnämde. Storleken är 8,2 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. *S. Mihiel*, en tämeligen ansenlig Stad, vid Meuse, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen.

7. Distriktet Commercy.

Detta ligger i Söder om det sistnämde,

Storleken är 5,6 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 8.

1. *Commercy*, en snygg Stad vid Meuse, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för Domstolen.

8. Districtet VAUCOULEURS.

Detta ligger Sydligast af alla, Storleken är 5,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Vaucouleurs*, en liten Stad vid Meuse, är Huvudorten.

2. *Condrecourt*, en liten Stad vid Ornain, är Säte för Districtets Domstol.

5. Departementet HAUTE MARNE.

Detta Landskap är beläget mellan 47 Gr. 35 Min. samt 48 Gr. 40 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Marne, Meuse, Vosges, Haute Saone, Cote d'Or, och Aube. Det håller i Längd 12 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 55,2 Qvad. Mil; det är således så stort som Upsala Län. Det utgöres utaf Sydöstra Delen af Champagne, jämte några små Stycken af Lorraine och Bourgogne. Det har sit Namn af Strömen *Marne*, som flyter här midt igenom, och omkring hvilkens öfversta Del det är beläget.

Lan-

Landet år högländt och bergagtigt, samt har på många ställen goda Skogar. Det år dock bördigt på Såd, Vin ock Frukt. Departementet indelas uti 6 Distrikt, hvilka innefatta 71 Cantoner. Folkmängden stiger til 223,010, hvilket gör 4040 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 478,700 R:d., som år 8672 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 902,700 Riksd. Til National-Församlingen sändas 7 Deputerade.

1. Distriktet CHAUMONT.

Detta Distrikt år belåget uti Medlersta Delen af Landskapet, omkring Ån Marne. Dess Storlek år 15,1 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 13.

1. CHAUMONT, en Stad, vid Marne, belägen under 48 Grad. 6 Min. Latitud, 21 Mil från Paris, är Huvudorten i Departementet. Pag. 172.

2. Distriktet JOINVILLE.

Detta ligger i Norr om det nyssnämde. Storleken år 7,7 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Joinville*, en Stad, vid Marne, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen. Pag. 171.

3. Di-

3. Diſtrictet S. DIZIER.

Detta ligger Nordligaſt af alla Diſtricten. Deſs Storlek år 6,3 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 10.

1. *S. Dizier*, en tämeligen ånſenlig Stad vid Marne, på det ſtållet dår denna Å börjar bliva farbar för ſtörre Båtar; år Huvudorten i Diſtrictet.

2. *Vaſſy*, en Ort, hvilken år Såte för Diſtrictets Domſtol.

4. Diſtrictet BOURMONT.

Detta ligger jämſides med Diſtrictet Chaumont, i Öſter dårom. Storleken år 6,3 Qv. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Bourmont*, en liten Stad, vid Meuſe, år Diſtrictets Huvudort, ſamt Såte för deſs Domſtol.

5. Diſtrictet BOURBONNE.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnåmde. Storleken är 6,12 Qvadr. Mil. Cantonernas antal år 11.

1. *Bourbonne*, med tilnamnet les Bains, en Stad, hvilken år beròmd för ſina varma Mineraliſka Källor, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för Domſtolen.

6. Di-

6. Diſtrictet Langres.

Detta år det ſydligaſte af alla Diſtricten. Storleken år 14 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 18.

1. Langres, en Stad, belågen på et Berg, vid Marnes urſprung, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för Biſkopen i Departementet. Denna Stad ligger förmodeligen högſt af alla Ståder i Frankrike. Från Tornen på Domkyrkan njuter man en omätelig Horizont; man kan dårifrån ſe det höga Berget Mont-Blanc uti Savoyen. Pag 171.

6. Departementet VOSGES.

Detta Landſkap år belåget mellan 47 Gr. 50 Min, ſamt 48 Gr. 30 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Meüſe, Meurte, Bas Rhin, Haut Rhin, Haute Saone och Haute Marne. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 51,7 Qvad. Mil; det år ſåledes lika ſtort med Stockolms Lån. Det har ſit namn af *les Vosges*, en Bergås, hvilken til 4 à 5 Mils Längd ligger uti Grånſen mellan detta Departement och Haut Rhin. Det utgöres utaf Södra Delen af Lorraine.

Landet år högländt, och et af de ſkogrikaſte i Riket, ſamt har godt Förråd på Metaller och andra nyttiga Mineralier. Ingen Ström af betydenhet finnes i detta Land; *Meu-*

ſe,

ſe, *Moſelle* och *Meurte* taga vål hår deras Urſprung, men de åro hår obetydlige.

Landſkapet indelas uti 9 Diſtrict, hvilka innefatta 60 Cantoner. Inbyggarnes antal ſtiger til 289,054, hvilket gör 5591 Månniſkjor på hvarje Qv. Mil. Landtråntan år 325,670 Riksd., hvilket år 6300 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 588,340 Riksd. Til National-Förſamlingen ſåndas 8 Deputerade.

1. Diſtrictet EPINAL.

Detta år belåget midt uti Landſkapet Det håller i Vidd 4,2 Qv, Mil. Cantonernas antal år 5.

1. EPINAL, en tämelig Stad, belägen vid Moſel, under 48 Gr. 11 Min. Latitud, 28 Mil från Paris, år Huvudorten i Departementet, ſamt har inemot 4000 Invånare.

2. Diſtrictet DARNEY.

Detta ligger i Sydvåſt om det nyſsnämde. Deſs ſtorlek år 6,3 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Darney*, en liten Stad, ej långt från Saones Urſprung, år Diſtrictets Huvudort, och Säte för Domſtolen.

3. Di-

3. Diſtrictet La Marche.

Detta ligger i Våſter om det ſiſtnåmde. Storleken år 3,85 Qv. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *La Marche*, en liten Stad, år Huvudorten, ſamt Såte fór Domſtolen.

4. Diſtrictet Neufchateau.

Detta ligger i Norr om det ſiſtnåmnde. Deſs Storlek år 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Neufchateau*, en liten, men välbebodd och vacker Stad, ej långt från Meuſe, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte fór deſs Domſtol. Staden år en god Handelsort. Vinet, ſom våxer i Någden häromkring, är af god art.

4. Diſtrictet Mirecourt.

Detta ligger i Óſter om det ſiſtnåmde. Storleken år 6,5 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *Mirecourt*, en medelmåttig Stad, belågeu vid en Å, år Diſtrictets Huvudort, och Såte fór Domſtolen. Han år bekant fór de goda Violiner och Spetſar hår tilvårkas.

5. Di-

6. Distrietet Rembervillier.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Storleken är 4,72 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Rembervillier*, en liten Stad, är Districtets Huvudort, och Säte för Domstolen. Här hålles årligen en ansenlig Spanmåls-Marknad.

7. Districtet S. Diez.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Dess Storlek är 6,3 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *S. Diez*, en liten Stad vid Ån Meurte, är Huvudorten i Districtet, och Säte så väl för dess Domstol, som för Biskopen uti Departementet.

8. Districtet Bruyeres.

Detta ligger i Sydväst om det sistnämde. Storleken är 4,55 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Bruyeres*, en liten Stad, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Staden idkar god Handel med Säd.

9. Districtet Remiremont.

Detta ligger i Söder om det sistnämde, invid Bergs-

Bergsryggen Vosges. Elven *Mosel* tager här sit Ursprung. Storleken är 8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Remiremont*, en liten Stad vid Mösel, är Districtets Huvudort och Säte för Domstolen.
2. *Plombieres*, Huvudorten i en Canton. Pag. 177.

7. Departementet MEURTE.

Detta Landskap är beläget mellan 48 Gr. 22 Min. samt 49 Grad. 2 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Moselle, Bas Rhin, Vosges och Meuse. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 54,3 Qvad. Mil; och är således litet större än Upsala Län. Det utgöres utaf Medlersta Delen af Lorraine. Det har sit Namn af Ån *Meurte*, hvilken flyter här midt igenom. *Mosel* vatnar ock detta Land.

Östra Delen af Landet är bergagtig och skogrik; där befinnas 3 Sjöar, hvilket eljes är sällsynt i Frankrike; men desse Sjöar äro små, ingendera af dem håller över en half Mil i Längd. Den Västra Delen af Landet är jämnare och fruktbarare, samt bär Säd i ymnighet; har jämväl sköna Betesmarker.

Landskapet indelas uti 9 District, hvilka innefatta 74 Cantoner. Det bebos af 321,161 Inbyggare, som gör 5914 Personer på hvarje Qvad. Mil. Landträntan stiger til 430,730

Riksd., hvilket år 7933 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 758,750 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 8 Deputerade.

1. Diſtrictet NANCY.

Detta är belåget uti Våſtra Delen af Landſkapet, omkring Ån Meurte. Deſs Storlek år 5,6 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. NANCY, Huvudſtaden i Landſkapet, ſamt Säte för Biſkopen, år belägen under 48 Gr. 43 Min. Latitud, 26 Mil från Paris, ſamt bebos af 30,000 Inbyggare. Medelſt en Graf delas Staden uti 2 Delar, Gamla och Nya Staden: den förra år irregulier, men rik och vål bebodd; dår befinnes de fordna Lothringiſka Hertigarnas Palats; den ſednare, hvars Gator åro råta och breda, var redan en af de vackraſte Städer i Europa, innan den bekom de prägtiga Byggnader, hvarmed Konung Stanislaus prydt honom. Domkyrkan år rått vacker. Stadshuſet är bygt i båſta ſmak. Här finnes ock et publikt Bibliothek. Pag. 176.

2. Diſtrictet TOUL.

Detta ligger i Våſter om det nyſsnåmde, omkring Moſelſtrömen. Deſs Storlek år 6,12 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Toul*,

1. *Toul*, en Stad, belägen på en fruktbar Slättmark, hvilken nästan öveਰalt är omgiven af Kullar, de där båra ymnigt Vin, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Det fordna Biskopsstiftet är numera uphäfvit. Pag. 175.

3. Distriktet Pont-à-Mousson.

Detta ligger i Norr om det sistnämde, även omkring Mosel. Dess Storlek är 5,8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Pont à-Mousson*, en Stad, vid Mosel, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen. Här finnas Mineraliska Källor. Pag. 177.

2. *Nomeny*, Huvudorten i en Canton. Pag. 176.

4. Distriktet Chateau Salins.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Storleken är 6,3 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Chateau Salins*, en Stad, är Huvudorten. Pag. 176.

2. *Vic*, en liten Stad, är Säte för Distriktets Domstol.

3. *Marsal*, en Stad, är Huvudorten i en Canton. Pag. 177.

5, Diſtrictet DIEUZE.

Detta ligger i Öſter om det ſiſtnämde. Storleken är 6,5 Qvadrat Mil, Cantonernas antal är 9. Här finnas de 3 förr omnämde Sjöarne.

1. *Dieuze*, en liten Stad, belägen vid ändan af en Sjö, är Huvudorten i Diſtrictet ſamt Säte för deſs Domſtol. Här finnas Brunnar med ſalt Vatn, hvilka giva mycket Salt.

2. *Feneſtrange*, en Stad, är Huvudorten i en Canton. Pag. 177.

6. Diſtrictet SARBOURG.

Detta ligger i Sydoſt om det ſiſtnämde. Storleken är 5,25 Qv. Mil. Det är mycket bergagtigt och ſkogrikt. Strömen Sar har här ſin uprinnelſe. Cantonernas antal är 6.

1. *Sarbourg*, en Stad vid Sar, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen.

2. *Pfalzbourg*, en Stad, är Huvudorten i en Canton. Pag, 173.

7. Diſtrictet BLAMONT.

Detta ligger i Sydväſt om det ſiſtnämde. Storleken är 5,42 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Bla-*

1. *Blamont*, en liten Stad, är Huvudorten och Säte för Domſtolen.

8. Diſtrictet LUNEVILLE.

Detta ligger i Väſter om det ſiſtnämde. Storleken är 7,67 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

2. *Luneville*, en Stad vid Meurte, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol. Här är en Vetenſkaps- och Vitterhets-Academie, en Krigsſkola, et talrikt publikt Bibliothek, och et vackert Hoſpital. Pag 176.

9. Diſtrictet VEZELIZE.

Detta ligger i Väſter om det ſiſtnämde. Storleken är 5,42 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Vezelize*, en liten Stad, är Huvudorten, ſamt Säte för Domſtolen.

8. Departementet MOSELLE.

Detta Landſkap är beläget mellan 48 Gr. 47 Min. ſamt 49 Gr. 33 Min. Latitud. Det gränſar i Norr och Nordoſt til Tyſka Riket, och i ſynnerhet til Hertigdömet Luxemburg, Stiftet Trier, Furſtendömerne Naſſau - Saarbrück och Zweybrücken, ſamt omgives för öfrigt

rigt af Franska Departementen Bas - Rhin, Meurte, och Meuse. Det håller i Långd 15 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 57,4 Qvad. Mil, det är således något större än Upsala Län. Det innefattar Norra Delen af Lorraine. Det har sit namn af Strömen *Moselle*, hvilken flyter här igenom. *Saar* är en annan betydelig Å, som ock flyter genom en Del af Landet.

Marken år merendels jämn och fruktbar, samt bär i ymnighet Såd och Frukt, jämvål Vin. Landet indelas uti 9 Distrikt, hvilka innefatta 76 Cantoner. Inbyggarnes antal stiger til 328,365, som gör 5721 Personer på hvarje Qvad. Mil. Landträntan år 480,180 Riksd., hvilket år 8365 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 868,400 Riksdaler. Til National - Församlingen sändas 8 Deputerade.

1. Districtet METZ.

Detta år beläget uti Sydvästra Hörnet af Landskapet, omkring Elven Moselle. Det håller i Vidd 8,75 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 12.

1. METZ, Huvudstaden i Departementet, samt Säte för Biskopen, belägen vid Mosel, under 49 Grad. 6 Min. Latitud, 27 Mil från Paris, år en af de största och folkrikaste Städer i Frankrike. Dess Folkmängd stiger til 40,000. Gatorne uti Gamla Staden äro meren-

rendels krokiga och trånga. Stadens Citadelle år et af de ſtarkaſte i Europa. Han har ſtåndigt en ſtark Beſåttning. Caſernerne åro prågtige. Domkyrkan år en af de vackraſte man kan ſe. Handelen hårſtådes år i tåmelig Flor. Torra Frukter, i ſynnerhet de ſå kallade Mirabeller, ſå väl ſom Honing och Mjöd, utgöra en vigtig Artikel. Vinhandeln år ock icke ringa. Hår finnes en Vetenſkaps och Frikonſt-Academie, ſamt en Artilleri-Skola. År 1552 gaf denna Stad ſig under Franſkt beſkydd, och uti Weſtfaliſka Freden blef han fullkomligen öfverlåmnad åt Frankrike. Andra betydlige Ståder i Europa, ſom ligga vid lika Polhöjd, åro Caen, Verdun, Reims och Landau i Frankrike; Speyer, Heidelberg och Brünn i Tyſkland. Pag. 175.

2. Diſtrictet Briey.

Detta ligger i Nordvåſt om det förnåmde. Storleken år 8,4 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Briey*, en liten Stad, år Huvudorten och Säte för Domſtolen.

3. Diſtrictet Longvy.

Detta ligger i Norr om det ſiſtnåmde, Storleken år 6 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Longvy*, en Stad, belägen nära vid Lüxemburgiska Gränsen, är Huvudorten. Pag. 174.

2. *Longuyon*, en liten Stad, är Säte för Districtets Domstol.

4. Districtet THIONVILLE.

Detta ligger i Öster om det sistnämde. Storleken är 6,8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Thionville*, en Stad, belägen på vänstra sidan vid Mosel, 3 Mil från Metz, är Districtets Huvudort, samt Säte för dess Domstol. Bron som går över Strömen försvaras af et Hornvärk. Pag. 174.

2. *Sierk*, en liten Stad, nära vid Lüxemburgiska Gränsen, är något befäst.

5. Districtet SARLOUIS.

Detta är beläget i Öster om det sistnämde, omkring Ån Sar. Storleken är 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Sarlouis*, en Stad, belägen på et Näs, som formeras af Strömen Sar, 5 Mil från Metz, är Districtets Huvudort. Pag. 174.

2. *Bouzonville*, en Ort, hvarest Districtets Domstol har sit Säte.

6. Di-

6. Diſtrictet Boulay.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnämde, ſamt midt uti Departementet. Storleken är 3,5 Qv. Mil. Cantonernes antal är 9.

1. *Boulay*, en liten Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen.

7. Diſtrictet Morhange.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnämde. Storleken är 4,37 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Morhange*, på Landets Språk *Merkingen*, en liten Stad, är Huvudorten i Diſtrictet.
2. *Faulquemont*, en Ort, är Säte för Diſtrictets Domſtol.

8. Diſtrictet Sarguemine.

Detta ligger i Öſter om det ſiſtnämde. Storleken är 7,2 Qv. Mil Cantonernas antal är 6.

1. *Sarguemine*, en liten Stad vid Sar, är Diſtrictets Huvudort, och Säte för deſs Domſtol.

9. Distriktet BITCHE.

Detta ligger östligast af alla Distrikten. Storleken år 5,25 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Bitche*, en liten Stad, belägen 10 Mil från Metz, vid Foten af et Berg, år vål befåst, samt har et Slott, liggande på en Klippa. Han år Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol.

9. Departementet BAS RHIN.

På Svenska *Nedra Rhen*. Detta Landskap år beläget mellan 48 Gr. 8 Min. samt 49 Gr. 15 Min. Latitud. Det grånsar i Norr til Pfalz, och i Öster til Schwaben, samt omgives för öfrigt af Departementen Haut Rhin, Vosges, Meurte och Moselle. Det håller i Långd 12 Mil, uti Bredd 4, samt uti Vidd 46,8 Qv. Mil; det är således litet större ån Halva Skåne. Det innefattar Norra Delen af Provinsen Alsace. Det har sit namn däraf, at det är beläget vid Nedra Delen af Elven *Rhin*, hvilken på Östra sidan skiljer det från Tyskland.

Östra Delen af Landet utmed Rhenströmen år jämn, samt har en bördig Jordmån, som i ymnighet bår Såd, Frukt, Vin, Hampa, Lin och Tobak, jåmvål något Saffran, samt har sköna Ångar; men den Våstra Delen år något bergagtig och skogrik.

Lan-

Landskapet indelas uti 4 District, hvilka innefatta 30 Cantoner. Det år et af de båst bebodda i Riket. Folkmångden stiger til 415,080, som gör 8870 Personer på hvarje Qvad. Mil. Landträntan är 478400 Riksd., hvilket är 10,228 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 780,900 Rd. Til National-Förſamlingen ſändas 9 Deputerade.

1. Districtet STRASBOURG.

Detta år belåget uti Södra Delen af Landet, samt år det minsta af dem. Det håller i Vidd 5,6 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. STRASBOURG, Landskapets Huvudstad, belågen vid Rhin, under 48 Gr. 35 Min. Latitud, 37 Mil från Paris, år Såte för Directorium och Biskopen. I anseende til sin Befåstning och det förträffliga Citadellet, räknas Staden för en af de starkaste Fästningar i Europa. Han genomskäres af åtskilliga Canaler, över hvilka, för at befordra Communicationen mellan de särskildta Qvarteren i Staden, 6 Broar äro bygde. De förnämsta Husen äro bygde af et slags röd Sten, hvilken man håmtar uti Brotten långs utmed Rhen. Gatorne äro i allmånhet trånga, men Storgatan och 2 andra äro breda, råta, och prydde med vackra Hus. Uti Domkyrkan invid Choret befinnes et konstigt Urvårk, hvilket visar Constellationernas

nernas Rörelser, Solens och Månans lopp, Dagarne i Veckan, Timarne, m. m. Detta Mästerstycke i Mechaniken och Astronomien är så mycket underbarare, som man i sednare tider ej har kunnat komma tilvåga med, oagtadt all den kostnad man användt, at åter ställa i gång de rörelser, som kommit i olag. Domkyrkotornet är även et märkvärdigt Konststycke. Det är så genombrutit, såsom en Spets. Det håller från Marken up til Kronan 635 Trappsteg, som göra 494 Rhenländska Fot. Stadshuset, Biskopshuset, Comedie-Huset och Arsenalen äro synvärda Byggningar. Här finnes ock en Artilleri-Skola. Städer med correspønderande Polhöjder äro Tübingen, Augsburg och Passau. Pag. 179.

2. Districtet BENFELD.

Detta ligger sydligast af alla Districten. Dess storlek är 13,46 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Benfeld*, en liten Stad, vid Ill, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol.
2. *Schletstadt*, en Stad. Pag. 180.

3. Districtet HAGUENAU.

Detta ligger i Norr om Districtet Strasbourg. Storleken är 10,76 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Ha-*

1. *Haguenau*, en Stad, belägen 3 Mil från Strasbourg, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Han är jämvål befäst. Pag. 186.

2. *Fort Louis*, en Stad och Fästning. Pag. 179.

3. *Buchsweiler*, på Franska Bouxwiller kallad, en Stad. Pag. 179.

4. *Saverne*, en Stad, belägen på Gränsen til Landskapet Meurte, har fordom varit Residence för Biskopen i Strasburg. Pag. 180.

4. Distriktet WEISSENBOURG.

Detta ligger nordligast af alla Distrikten. Storleken är 17,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Weissenbourg*, en Stad, belägen 6 Mil från Strasbourg, är Distriktets Huvudort, samt Säte för dess Domstol. Pag. 179.

2. *Lauterbourg*, en liten Stad, belägen nära vid Rhein.

Mellan denna Stad och Weissenbourg befinnes den i sednaste Kriget berömda Befästnings-Linien, hvilken är $2\frac{1}{2}$ Mil lång.

3. *Landau*, en Stad och Fästning, belägen 8 Mil från Rhein. Pag. 179.

VÅSTRA

4. VÅSTRA REGIONEN,

På Fransyska *Region de L'Ouest.* Denna Region är belägen mellan 45 Grad. 5 Min. samt 47 Grad. 50 Min. Latitud. Hon omgives i Norr af Nordvästra Regionen, i Öster af Central-Regionen, i Söder af Sydvästra Regionen, och i Väster af Havet. Hon håller i Längd 35 Mil, i Bredd 18 Mil, och i Vidd 517 Qvad. Mil; det är så mycket som Östergötland, Småland, Blekinge, Skåne och halva Halland sammantagne. De största Strömarne äro *Loire*, *Vienne* och *Charente*. Landet utgöres utaf en ansenlig Del af Bretagne, största Delarne utaf Anjou och Touraine, hela Poitou, Aunis, Saintonge och Angoumois, samt ansenliga Delar af La Marche och Limosin.

Marken är i allmänhet mera jämn än högländt och bergagtig. Jordmånen är nästan överalt bördig, så at denna Region i anseende til Fruktbarheten kan räknas för den bästa i Riket. Marken bär ymnigt Såd, Vin, Frukt, jämväl Saffran, Lin och Hampa. Betesmarkerne äro på många ställen förträffelige, hvarföre ock här födes en myckenhet Nöt och Får, samt annan Boskap. Af Metaller finnes Järn, Bly, Tenn och Koppar, samt litet Guld och Silver, och af andra nyttiga Mineralier Stenkol, Marmor, Tälgsten, Bergkristal och Antimonium; och vid Hafskusten tilvärkas skönt

Salt

Salt i tämelig mängd. Climatet är i allmänhet mildt och ljufligt.

Folkmängden ftiger til 2,927,121, hvilket gör 5662 Perfoner på hvarje Qv. Mil. Landträntan utgör 4,478,730 Riksd., hvilket är 8663 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne ftego til 8,792,370 Riksd. Til National-Förfamlingen fändas 78 Deputerade.

Regionen beftår af 9 Departements, nämligen *Loire Inferieure*, *Mayne & Loire*, *Indre & Loire*, *Vendée*, *Deux Sevres*, *Vienne*, *Charente Inferieure*, *Charente*, famt *Haute Vienne*, hvilka innefatta 61 Diftrict och 475 Cantoner. I anfeende til Kyrkoförfattningen äro desse Departements fördelte mellan 3 Metropoler, hvarom närmare underrättelfe förut är lämnad.

1. Departementet LOIRE INFERIEURE.

På Svenfka *Nedra Loire*, Detta Landfkap är beläget mellan 46. Gr. 50 Min, famt 47 Gr. 50 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Morbihan, Ille & Villaine, Mayne & Loire, och Vendée, famt Havet. Det håller i Längd 12 Mil, i Bredd 8, och i Vidd 61,6 Qvad. Mil. Det utgöres utaf den Delen af Bretagne, hvilken fordom kalladês Grefíkapet Nantois. Det har fit namn af Strömen *Loire*, hvilken här flutar fit lopp uti Havet.

Havet. Om Markens Beſkaffenhet och Producter finnes nåmdt Pag. 182

Landſkapet indelas uti 9 Diſtrict, hvilka innefatta 63 Cantoner. Folkmängden ſtiger til 331,270, ſom gőr 5378 Månniſkjor på hvarje Qv. Mil. Landtråntan år 496,780 Riksd., hvilket år 8065 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 981,120 Riksd. Til National-Fórſamlingen ſåndas 8 Deputerade.

1. Diſtrictet Nantes.

Detta år belåget midt i Landſkapet, på bågge ſidor omkring Loire. Det håller i Vidd 6,8 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. Nantes, Landſkapets Huvudſtad, ſamt Såte fór Biſkopen, år belågen vid Loire, 32 Mil från Paris. Bland moderna Byggningar åro Comediehuſet, Råknekammaren, hela Qvarteret Graslin, ſamt en ſtor Dal af Fórſtaden La Foſſe, bygde uti god ſmak. Ståder i Europa med correſponderande Polhőjder åro: Tours, Dijon och Beſançon i Frankrike. Insbrück och Grätz i Tyſkland, Veſprim i Ungern, Jaſſy i Moldau, ſamt Aſtrachan i Ryſsland. Pag. 183.

2. Diſtrictet Savenay.

Detta ligger i Våſter om det nyſsnåmnde, jåm-

jämväl vid Loire. Storleken år 5,42 Qv. Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *Savenay*, en liten Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol.

3. Diſtrictet GUERANDE.

Detta ligger i väſter om det ſiſtnämde, utmed Havet. Hår finnas några Saltmoraſer, hvareſt en myckenhet Salt tilvårkas. Storleken är 7,5 Qvadr. Mil. Antalet af Cantonerne år 6.

1. *Guerande*, en liten Stad, en half Mil från Havet, år Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol. Han driver anſenlig Handel med vitt Salt.

2. *Croiſic*, en Stad, hvilken ockſå driver god Salthandel. Pag. 183.

4. Diſtrictet BLAIN.

Detta ligger i norr om Diſtrictet Savenay. Storleken år 8 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 4.

1. *Blain*, en liten Stad, år Diſtrictets Huvudort, ſamt Säte för deſs Domſtol.

5. Diſtrictet CHATEAUBRIANT.

Detta ligger nordligaſt af dem alla. Storleken

leken år 10,1 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 6.

1. *Chateaubriant*, en Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, och Såte fór deſs Domſtol. Pag. 184.

6. Diſtrictet Ancenis.

Detta ligger i ſóder om det ſiſtnåmde, ſamt vid Loire. Storleken år 6 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *Ancenis*, en liten Stad vid Loire, år Huvudorten, ſamt Såte fór Domſtolen.

7. Diſtrictet Clisson.

Detta jåmte de bågge efterfóljande Diſtricten ligga ſóder om Loire. Storleken år 5,6 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Cliſſon*, en liten Stad, år Huvudorten ſamt Såte fór Domſtolen.

8. Diſtrictet Machecoul.

Detta ligger i våſter om det ſiſtnåmde. Storleken år 6,3 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Ma-*

1. *Machecoul*. en liten Stad, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

2. *Bourgneuf*, en Stad. Pag. 183.

9. Distriktet Painboeuf.

Detta Land formerar en Halfö, som ligger mellan Loires utlopp och Havet. Storleken är 6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Painboeuf*, en temmeligen ansenlig Stad, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Staden har en Hamn samt en Lastageplats för Nantes, emedan de stora Skeppen, som ej kunna komma vidare upföre Strömen, här lasta och lossa sina Varor. Pag. 183.

2. *Pornic*, en Köping. Pag. 183.

2. Departementet MAYNE & LOIRE.

Detta Landskap är beläget mellan 46 Gr. 58 Min. samt 47 Gr. 45 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Mayenne, Sarte, Indre & Loire, Vienne, Deux Sevres, Vendée och Loire Inferieure. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 64,7 Qvad. Mil; det är således inemot så stort som Nyköpings Län. Det innefattar större Delen utaf Provincen Anjou. Det har sit namn af Strömarne *Mayenne* och *Loire*, hvilka flyta midt genom Landet, och här förena sig; *Sarte* och *Loir* äro för öfrigt de ansenligaste Strömarne. Om

Markens Beskaffenhet och Producter finnes anfördt Pag. 189.

Det är et af de bäst bebodda Landskap i Riket. Folkmångden stiger til 455,500, hvilket gör 7040 Personer på hvarje Qv. Mil. Landtråntan är 792,720 Riksd., det är 12,252 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 1,491,350 Riksd. Landskapet indelas uti 8 District, hvilka innefatta 99 Cantoner. Til National - Församlingen sändas 11 Deputerade.

1. Districtet ANGERS.

Detta är beläget midt i Landskapet, omkring Strömarne Loire och Mayenne. Det håller i Vidd 9,27 Qvad: Mil. Antalet af Cantonerne är 18.

1. ANGERS, Landskapets Huvudstad, samt Biskopens Säte, belägen vid Ån Mayenne, där Sarte förenar sig med henne, under 47 Gr. 27 Min. Latitud, 3 Fjärdingsväg från Loire, och 25 Mil från Paris, är en af de större Städer i Riket, samt har 30,000 Iuvånare. Han delas af Mayenne uti 2 Delar, hvaraf den Östra och större Delen är belägen på sluttningen af en Kulle, men den våstra och mindre Delen på en Slättmark. Här finnas en ansenlig Näsduks-Fabrik, och en Segelduks-Fabrik. Bearbetandet af Schiferstens-Brotten, som ligga vid ändan af Förstaden Bressigny, är ocksä en

vig-

vigtig Handelsgren Denna Materia är hår så allmån, at man jämvål använder den uti Murning. Uti Förstäderne finnes ingen så dålig Byggning, som icke är betäckt dårmed. Slottet, som år flanqueradt med 18 stora runda Torn, har intet mårkvårdigt, utom sit fördelagtiga Låge på en Klippa, samt Bredden af defs Gravar. Ridskolan, hvilken ej ligger långt dårifrån, är en modern Byggning med god smak upförd. Utaf de fordna Klostren voro 3, som tilhörde Benedictinerne, af yppersta Fägring. De fordna Hertigarnes af Anjou Hotel har ej vidare interessant ån sin högd och soliditet. Domkyrkan är berömd för det vackra Bildhuggeri-arbetet i Choret, samt Bredden af sin Navata eller Mellangång. Staden har et ofanteligt Torg, och 4 vackra Promenader, samt år Säte för en Witterhets Academie.

Den kringliggande Någden visar i sigte en hop vackra Lusthus, välbrukade Kryddgårdar, samt Kullar som båra godt Vin. Pag. 190.

2. *Pont de Cé*, en Stad. Pag. 191.

2. Districtet SEGRÉ.

Detta år beläget i nordvåst om det förenåmde. Storleken år 8,2 Qv. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Segré*, en liten Stad vid Ån Oudon, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

3. Distriktet Chateauneuf.

Detta ligger i öster om det sistnämde. Storleken är 5,42 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Chateauneuf*, en liten Stad vid Sarte, år Huvudorten, och Såte för Domstolen.

4. Distriktet Baugé.

Detta ligger i sydost om det sistnämde. Storleken är 11,15 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 17.

1. *Baugé*, en Stad, med et Slott, år Huvudorten och Såte för Domstolen. Pag. 191.

2. *Beaufort*, en Stad, belägen 3 Fjårdingsväg från Loire. Pag. 191.

4. Distriktet Saumur.

Detta ligger i söder om det sistnämde, på bägge sidor om Loire. Storleken år 8,4 Qv. Mil. Cantonernas antal år 15.

1. *Saumur*, en tämeligen stor och vålbebodd Stad, vid Loire, 4½ Mil från Angers, år Huvudorten i Distriktet, samt Såte för Domstolen. Utaf de hårvarande Byggningar intager den hår anlagda Bron över Loire främsta Rumet; hon år sammansatt af 32 Elliptiska Valf, hvardera om 33 Alnars Diameter; dess Längd

Långd år 466 Alnar. Hon ligger uti Vattupaſs til hela ſin yta. Comediehuſet och Caſernehuſet åro ock vackra Byggningar. Man arbetar hår mycket uti Koppar och Email. Pag. 191.

2. *Fontevrault*, en liten Stad, 5 Fiärdingsväg från Saumur. Pag. 191.

3. *Doué*, en liten Stad, halfannan Mil från Saumur, har en af de vackraſte Springbrunnar i Riket. Man finner hår ännu et Romerſkt Arbete, nåmligen en vid och djup Amfitheater, huggen uti Klippan. Nära vid Staden befinnes en ymnig Stenkolsgruva. Pag. 191.

6. Diſtrictet Vihiers.

Detta ligger i våſter om det ſiſtnåmde. Storleken år 7,5 Qvadr. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Vihiers*, en liten Stad, år Huvudorten ſam Såte főr Domſtolen. Han driver god Handel med Boſkap.

2. *Briſſac*, en Stad, 3 Fjårdingsvåg från Havet. Pag. 191.

7. Diſtrictet Cholet.

Detta ligger i Våſter om det ſiſtnåmde. Storleken år 8 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 11.

1. *Cholet*, en liten Stad, år Huvudorten, ſamt Såte för Domſtolen. Han år berömd för de Nåsdukar hår tilvårkas. Hår finnes ock et vackert Slott.

8. Diſtrictet S. FLORENT.

Detta ligger i norr om det ſiſtnåmde. Storleken år 6,6 Qvadrat Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *S. Florent*, en liten Stad, vid Loire, år Huvudorten, ſamt Såte för Domſtolen.

3. Departementet INDRE & LOIRE.

Detta Landſkap år belåget mellan 46 Gr. 44 Min. ſamt 47 Gr. 44 Min. Latitud. Det grånſar til Departementen Sarte, Loir & Cher, Indre, Vienne, ſamt Mayne & Loire. Det hållller i Långd 11 Mil, i Bredd 8, och i Vidd 54,7 Qv. Mil; det år ſåledes litet ſtörre ån Upſala Lån. Det har ſit namn af Strömarne *Indre* och *Loire*, hvilka flyta genom Landet, och hår förena ſig; *Vienne*, *Cher* och *Creuſe* åro andre betydliga Strömar. Om Markens beſkaffenhet och Producter finnes underråttelſe pag. 192.

Folkmängden ſtiger til 272.925, ſom gör 4989 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landtråntan år 497,780 Riksd., det år 9102 Rd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne ut-

utgjorde 939,585 Riksd. Til National-Församlingen sändas 8 Deputerade. Landskapet indelas uti 7 District, hvilka innehålla 35 Cantoner.

1. Districtet Tours.

Detta är belåget midt i Landskapet, på bågge sidor om Loire. Det håller i Vidd 8,75 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 8.

1. Tours, Landskapets Huvudstad, och Säte för Biskopen, belägen på en Slättmark vid sammanloppet af Cher med Loire, under 47 Gr. 24 Min Latitud, 19 Mil från Paris, är ansenlig och folkrik, samt har 22,000 Invånare. Över Strömen Loire är här bygd en af de vackraste Broar i Europa; dess Långd är 730 Alnar, och i Bredd håller hon 23 dito. Hon är sammansatt af 15 Elliptiska Valfbågar, hvardera om 40 Alnar i Diameter. I samma Linea med Bron är en Gata, hvilken går genom hela Staden, och håller 1300 Alnar i Långd, med Gångstigar på bågge sidor, samt omgiven med prägtiga Hus. Domkyrkan är märkvärdig för sin Structur, sit Urvårk, och sit Golf, hvilket är inlagt Mosaikarbete. Röda Vinet härifrån är mycket estimeradt. Pag. 192.

2. *Luines*, en Stad. Pag. 193.

3. *Montbazon*, en Stad. Pag. 193.

2. Diſtrictet Langeais.

Detta ligger i våſter om det ſiſtnämde, utmed Loire. Storleken år 7 Qv.Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *Langeais*, en Stad vid Loire, år Diſtrictets Huvudort. Bag. 193.

2. *Bourgueil*, en Köping, med et Slott, år Såte för Diſtrictets Domſtol. Det röda Vinet från denna Ort liknar tåmeligen Bourgogne. Vin.

3. Diſtrictet Chateau-Regnault.

Detta ligger i norr om Diſtrictet Tours. Deſs Storlek år 7 Qvad. Mil. Cantonernas antal åro 3.

1. *Chateau-Regnault*, en liten Stad, år Huvudorten, ſamt Såte för Domſtolen.

4. Diſtrictet Amboise.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnämde, omkring Strömarne Loire och Cher. Storleken är 5,42 Qvadrat Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *Amboiſe*, en Stad, år Diſtrictets Huvudort och Såte för deſs Domſtol. Inbyggarnes

nes antal ſtiger til 5000. Hår tilvårkas goda Droguetter och Etaminer. Pag. 193.

5. Diſtrictet Loches.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnämde. Storleken år 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *Loches*, en Stad, 4 Mil från Tours, år Huvudorten i Diſtrictet, och Såte för Domſtolen. Han beſkyddas utaf et vålbefäſt Slott, från hvars Torn man njuter en vidſträckt och härlig utſigt. Uti detta Slott, ſom år bygt af Louis XI, befinnas 2 af deſs ſvåra Fångelſer, hvars Våggar, Golf och Dörrar beſtå af Järnplåtar, och hvilka tjänt til Rum för Statsfångar. Pag. 193.

6. Diſtrictet Preuilly.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnämde. Storleken är 6,47 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *Preuilly*, en liten Stad, år Huvudorten, ſamt Såte för Domſtolen. Uti Någden finnas Järngruvor.

2. *La Haye*, en liten Stad vid Creuſe, märkes endaſt, emedan den berömde Mannen Carteſius hår år född.

7. Districtet Chinon.

Detta ligger i nordvåst om det sistnåmde, vid Loire. Storleken år 10,76 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Chinon*, en Stad, belägen vid Vienne, uti en fruktbar och behagelig Någd, år Huvudorten i Districtet, samt Såte för Domstolen.
2. *Richelieu*, en Stad. Pag. 191.

4. Departementet VIENNE.

Detta Landskap är belåget mellan 46 Gr. 5 Min. och 47 Grad. 8 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Indre & Loire, Indre, Vienne, Charente, samt Deux Sevres. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 60,2 Qv. Mil; och år således lika stort med Stockholms Lån. Det utgör öfra Delen af Provincen Poitou, samt har sit Namn af Strömen *Vienne*, som flyter hår igenom.

Marken år blandad med Kullar och Slåtter, men få Berg finnas hår. Säd våxer hår vål, men icke i ymnighet, åven som Vin, men sköna Betesmarker finnas, hvarföre ock hår är godt förråd på Boskap, såsom ock på Vildbråd. Af Mineralier finnes Jårn, Marmor, Bergkristal och Antimonium.

Inbyggarnes antal stiger til 257,953, som gör 4285 Personer på hvarje Qv. Mil. Landtråntan år 342,700 Riksd., som år 5693 Riksd. per

per Quad. Mil. De fordna Contributionerne stego til 614,500 Riksd. Landskapet indelas uti 6 Distrikt, hvilka innefatta 49 Cantoner. Til National-Församlingen sändas 8 Deputerade.

1. Districtet Poitiers.

Detta är beläget nästan midt i Landskadet, samt omkring Ån Clain. Det håller i Vidd 12 Qv. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. Poitiers, en Stad, belägen på en Kulle, vid Ån Clain, under 46 Gr. 36 Min. Latitud, 28 Mil från Paris, är Huvudstaden i Departementet, samt Säte för Biskopen. Han är i anseende til Vidden en af de största i Riket, ungefår den Fjärde i Ordningen, men Folkmångden svarar ej däremot; ty den stiger ej över 16 000. Man finner här ännu några lämningar efter Romerska Byggningar. Ridbanan, nästan fyrkantig til Figuren, samt planterad med 4 Rader Trän, och 300 Famnar bred, skulle hedra de vackraste Städer. Pag. 213.

Den kringliggande Nägden fournerar Ormar i sådan myckenhet, at man förer dem ända til Venedig, för at däraf tilreda Theriak.

2. *Mirebeau*. en Stad, är Säte för Districtets Domstol, samt rygtbar för de starka och vackra Åsnor, som den kringliggande Någden pro-

producerar, och hvarmed hår drives god Handel. Pag. 191.

2. Diſtrictet Loudun.

Detta ligger i norr om det ſiſtnåmde. Storleken år 7, 87 Qv. Mil, Cantonernas antal är 9.

1. *Loudun*, en Stad, belågen på et Berg, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte főr Domſtolen. Pag. 213.

2. *Moncontour*, en liten Stad Pag. 191.

3. Diſtrictet Chatellerault.

Detta ligger i ſydoſt om det ſiſtnåmde. Storleken år 10, 5 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Chatellerault*, en Stad, vid Vienne, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte főr deſs Domſtol. Őver Strőmen är en koſtbar Bro bygd, ſom håller 230 ſteg i Längd, och 65 i Bredd. Utom andra Slőgders idkande, főrſtår en del af Inbyggarne at főrtråffligt ſkåra oägta Diamanter. Pag. 213,

4. Diſtrictet Montmorillon.

Detta ligger i Sőder om det ſiſtnämde, Storleken år 15, 1 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Mont-*

1. *Montmorillon*, en liten Stad, vid Ån Gartempe. är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

5. Districtet CIVRAY.

Detta ligger i sydväst om det sistnämde. Storleken är 8,75 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Civray*, en liten Stad vid Charente, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

6. Districtet LUSIGNAN.

Detta ligger i norr om det sistnämde. Storleken är 6 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Lusignan*, en liten Stad, vid Ån Clain, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen. Pag. 213.

5. Departementet DEUX SEVRES.

Detta Landskap är beläget mellan 46 Gr. samt 47 Gr. 6 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Mayne & Loire, Vienne, Charente, Charente Inferieure och Vendée. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 53,4 Qvad. Mil; och är således litet större än Upsala Län. Det innefattar Medlersta

Delen

Delen af Provincen Poitou. Det har sit Namn af 2 Åar, hvilka bägge föra namnet *Sevre*, nämligen *Sevre Niortaise*, som flyter uti Charente, och *Sevre Nantaise*, som faller uti Loire.

Marken är högländt men fruktbar, samt bär ymnigt Såd och Vin; därjämte finnas sköna Betesmärker, så at Boskapsskötseln är et af Inbyggarnes förnämsta Näringsfång. Hampa och Lin äro för öfrigt de Växter, som här mycket cultiveras.

Folkmängden stiger til 259,122, som gör 4853 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan utgör 516,930 Riksd., som är 9680 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 923 550 Riksd. Landskapet indelas uti 6 District, hvilka innefatta 50 Cantoner. Til National-Församlingen sändas 7 Deputerade.

1. Districtet Niort.

Detta är beläget uti sydvästra Hörnet af Landskapet. Det håller i Vidd 9,2 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 9.

1. Niort, Landskapets Huvudstad, belägen vid Ån Sevre, under 46 Grad. 18 Min. Latitud, 33 Mil från Paris, är en god Manufactur- och Handelsort. Pag. 214.

2. Districtet Melle.

Detta ligger i Öster om det förenämnde. Storleken är 7,87 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Melle*, en liten Stad, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

3. Districtet S. Maixent.

Detta ligger i Norr om det sistnämnde. Storleken är 8,4 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *S. Maixent*, en Stad, belägen vid la Sevre Niortoise, är Huvudorten i Districtet, samt Säte så väl för dess Domstol, som för Biskopen uti hela Departementet. Pag 214.

4. Districtet Partenay.

Detta ligger i Norr om det sistnämnde, samt utgör Medlersta Delen af Landskapet. Storleken är 10,4 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Partenay*, en Stad, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för Domstolen. Staden är dåligt bygd, men idkar god handel med Säd och Boskap. Pag. 213.

5. Distriktet THOUARS.

Detta ligger i Norr om det sistnämnde. Storleken är 7,87 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Thouars*, en tämeligen ansenlig Stad, på en Kulle vid Ån Thoue, är Distriktets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Staden har fordom varit Huvudorten i et vidsträckt Hertigdöme. De fordna Hertigarnes Slott, beläget vid en ända af Staden, är anlagt på en Klippa, hvilken är omgiven med Murar til 120 Fots högd, samt oagtadt sin ålder, ser ut såsom nyligen bygt. Här är et förträffeligt Orangeri. Pag. 214.

6. Distriktet CHATILLON.

Detta ligger i Väster om det sistnämnde. Storleken är 9,8 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Chatillon*, en liten Stad, vid Sevre Nantois, är Huvudorten.

2. *Bressuire*, en liten Stad, är Säte för Distriktets Domstol.

6. Departementet VENDÉE.

Detta Landskap är beläget mellan 46 Gr. 20 Min. samt 47 Gr. 5 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Loire Inferieure, Mayne

ne & Loire, Deux Sevres, Charente Inferieure, ſamt Havet. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 60 Qvad. Mil; och år ſåledes lika ſtort med Stockholms Lån, eller ock nära med Ön Siäland i Danmark. Det innefattar Nedra Delen af Provincen Poitou. Det har ſit Namn af *Vendée*, en liten Å, hvilken flyter genom Sydöſtra Delen af Landet, och faller uti la Sevre Niortoiſe; *Lay* år eljes den ſtörſta Strömen i detta Land.

Marken år i allmänhet jåmn, ſamt beſtår endaſt af Slätter och låga Kullar. Jordmånen år fruktbårande, och bär Såd i ymnighet, men i ſynnerhet finnas förträffeliga Betesmarker, hvarföre ock mycken Boſkap näres. Fordom hava här funnits åtſkilliga Moraſer, men deſſe åro nu til måſtadelen utdikade och förvandlade til bördig Mark. På Skog är ej mycket Förråd, Saltſjö-fiſk vankas i ymnighet vid Stranden.

Folkmängden ſtiger til 305,610, ſom gör 5093 Perſoner på hvarje Qvad. Mil. Landträntan år 523,080 Riksd., det år 8718 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 931,300 Riksd. Til National-Förſamlingen ſåndas 9 Deputerade. Landſkapet indelas uti 6 Diſtrict, hvilka innefatta 58 Cantoner.

1. Diſtrictet Fontenay.

Detta år belåget uti ſydöſtra Hörnet af

Landskapet. Det håller i Vidd 12,76 Qvadr. Mil. Antalet af Cantonerne är 13.

1. Fontenay, en Stad, belägen vid Ån Vendée, under 46 Gr. 30 Min. Latitud, 34 Mil från Paris, är Huvudorten i Departementet. Staden har åtskilliga Klädes- och andra Ylletygs-Fabriker, samt håller Midsommarstiden en ansenlig Boskaps-Marknad, i synnerhet med Mulåsnor. Pag. 214.

2. *Luçon*, en Stad, liggande halfannan Mil från Havet, är Säte för Biskopen uti detta Departement. De kringliggande Morasen göra Luften bårstådes något osund. Pag. 214.

3. *Pertuis Breton*, en Hafsvik om 3 Mils Längd och 1 Mils Bredd, liggande mellan detta Distrikt och Ön Ré, är bekant hos Sjöfarande.

2. Distriktet Chataigneraye.

Detta ligger i Norr om det sistnämnde. Storleken är 8,9 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Chataigneraye*, en liten Stad, är Distriktets Huvudort.

2. *Pouzauge*, en Köping, är Sätet för Distriktets Domstol.

3. Distriktet Montaigu.

Detta ligger i Nordväst om det sistnämde. Stor-

Storleken är 8,9 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Montaigu*, en Köping, är Huvudorten, samt Sätet för Domstolen.

4. Distriktet LA ROCHE SUR YON.

Detta ligger i Söder om det sistnämde, midt uti Landskapet. Storleken år 9,8 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *La Roche sur Yon*, en Köping, år Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

5. Distriktet LES SABLES D'OLONNE.

Detta ligger i Sydväst om det sistnämde, utmed Havet. Storleken år 9,8 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Les Sables d'Olonne*, en Stad, belägen vid Havet, år Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen. Staden är den ansenligaste i Landskapet, samt idkar en vigtig Handel, förnämligast med Cabeljo och annan Saltsjö Fisk. Pag. 215.

Tre Fjärdingsväg härifrån ligger *Olonne*, en Sokn, hvaraf den förenämde Staden bekommit sit Namn.

6. Distriktet Challans.

Detta ligger i Norr om det sistnämde, utmed Havet. Storleken är 9,8 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Challans*, en Köping, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

2. *Noirmoutier*, en Ö, belägen en Fjärdingsväg från fasta Landet, hvarifrån hon skiljes medelst et Sund, håller i Vidd 0,6 Qvad. Mil, af ungefär lika skapnad och storlek med Gråsön, utgör en Canton, samt har en Ort af samma Namn.

3. *Yeu*, på Fransyska *Isle d'Yeu* kallad, hvaraf okunnige tagit sig anledning at nämna henne för Isle Dieu, en Ö, liggande halfannan Mil från fasta Landet, håller i Vidd 0,3 Qv. Mil, och således så stor som Lidingön, utgör en Canton, samt har en Ort kallad *S. Aubin*.

Bägge desse Öar äro mycket bekante hos Sjöfarande.

7. Departementet CHARENTE INFERIEURE.

På Svenska Nedra Charente. Detta Landskap är beläget mellan 45 Gr. 5 Min. samt 46 Gr. 20 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Vendée, Deux Sevres, Charente, Dordogne och Gironde, samt Havet. Det håller i Längd 14 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 62 Qv. Mil; och är således litet större

re ån Stockholms Lån. Det utgöres af Provinserne Aunis och Saintonge. Det har sit namn af Strömen *Charente*, hvars nedersta Del löper genom detta Land, och hår faller ut i Havet.
Climatet år mildt, och Marken i allmånhet fruktbar på Såd, Vin och Frukt; jåmvål Saffran. På många ställen finnas goda Betesmarker. Vid Havet finnas åtskilliga Moraser, dårest godt Salt tilvärkas i myckenhet. På Saltsjö-Fisk är överflöd. Landet år rikt genom sin starka Handel, samt vålbebodt.
Folkmångden stiger til 438,042, som gör 7065 Personer på hvarje Qv. Mil. Til National-Församlingen såndas 11 Deputerade. Landträntan är 724,750 Riksdaler, som gör 11,690 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 1,291,760 Riksdaler. Landskapet indelas uti 7 Distrikt, hvilka innefatta 47 Cantoner.

1. Distriktet Saintes.

Detta år beläget midt i Landskapet, omkring Ån Charente. Det håller i Vidd 12,24 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. Saintes, en Stad, belägen vid Charente, under 45 Gr. 45 Min. Latitud, 38 Mil från Paris, år Huvudorten i Departementet, samt Säte för Biskopen. Över Strömen år en vacker Bro bygd. Pag. 219.

2. Distriktet MARENNES.

Detta ligger i våster om det föregående, samt vid Havet. Det är et lågt och morasigt Land, men hvarest mycket Salt tilvärkas. Storleken år 5,42 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *Marennes*, en Stad, belägen vid Sundet, som skiljer fasta Landet från Ön Oleron, år Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Den nästgränsande Kusten fournerar sköna Ostron. Pag. 20.

2. *Brouage*, en Stad, belägen nära vid Havet. Pag. 220.

3. *La Tremblade*, en Köping, belägen 3 Fjärdingsvåg från Marennes. Pag. 220.

4. *Royan*, en Köping, belägen vid Gironde, samt skild halfannan Mil från La Tremblade; hvarigenom således rättas det som finnes anfördt pag. 220, at han räknas såsom en Förstad til berörde Ort.

5. *Oleron*, en ansenlig Ö i Havet, skiljes från fasta Landet medelst et Sund, om 1 Fjärdingsvågs Bredd. Hon håller i Vidd 2 Qv. Mil, och år således inemot hälften så stör som Bornholm, samt utgör 2 Cantoner. *Oleron*, en stor Köping eller liten Stad, belägen vid Sundet som skiljer Ön från fasta Landet, år Huvudorten. Han beskyddas af et Citadelle, et Slott, samt andra Fästnigsvärk. Pag. 218.

3. Diſtrictet La Rochelle.

Detta ligger nordligaſt af alla Diſtricten, ſamt vid Havet. Storleken är 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. La Rochelle, en Stad, belägen vid Hafsviken Pertuis d'Antioche, 37 Mil från Paris, är den ſtörſta och folkrikaſte Staden i detta Departement. Han bebos af 16.000 Inbyggare. De fleſta Gatorne äro breda och tämeligen råta, och Huſen merendels vålbygde, ſamt underſtödde af Arcader och Portiker. Stadportarne åro 5. Slottstorget är ſtort, vackert, ſamt fyrkantigt til Figuren. Hamnen är nåſtan af rund Figur, ſamt håller circa 1500 ſteg i Omkrets; han förſvaras af 2 beſåſta Torn. Alla Skepp, undantagande Linieſkepp, kunna hår inlöpa, emedan Havet har över 4 Famnars Ebb. Staden idkar anſenlig Handel med Veſtindien, ſamt åtſkilliga Europåiſka Nationer, ſåſom Engelsmån, Holländare, Hamburgare, Danſkar och Svenſkar, hvilka härifrån håmta Vin, Bränvin och Salt. Man raffinerar hår jämvål en ſtor myckenhet rådt Socker. Stadens Handel beſtår för öfrigt uti Papper, Sarſer och Linneväf, ſom ſåndes til Veſtindien Han var fordom en af Calviniſternas förnåmſta Boulevarder, hvilka bemågtigade ſig hopom år 1557, men blef af Ludvig 13 intagen år 1628, efter 13 Månaders Belägring.

Han är Födelseort för den berömde Naturforskaren *Reaumur* Pag. 217.

2. *Marans*, en Köping, vid Ån Sevre. Pag. 218.

3. *Ré*, en Ö uti Havet, skiljes från fasta Landet medelst et Sund om en Fjärdingsvägs Bredd, håller i Vidd 1,3 Qv. Mil, och är således dubbelt så stor som Gräsön. Inbyggarnes förnämsta Näring är Hafsfisk, samt Musslor, som man i ymnighet finner på Stränderne. De bränna godt Bränvin af Vindruvor, samt tilvärka en ganska angenäm Liqueur kallad Anisette. Ön beskyddas af 4 Skansar, nämligen Citadellet vid Staden *S. Martin*, *La Prée*, *Samblanceaux*, och *Martray*. Här finnes ock en Fyrbåk, kallad La Tour de la Baleine, hvarifrån man har 4 à 5 Mils utsigt. Pag. 218.

4. *Pertuis d'Antioche*, en Fjärd, belägen mellan Öarne Ré, Oleron och fasta Landet, håller 3 Mil i Långd, och halfannan i Bredd, samt är mycket bekant hos Sjömän.

4. Districtet ROCHEFORT.

Detta ligger i söder om det sistnämde, Storleken är 8,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Rochefort*, en Stad vid Charente, halfannan Mil från denna Ströms utlopp i Havet, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för Domstolen.

ſtolen. Folkmängden är 10,000. Gatorna äro ganſka breda och råta, Huſen något låga, men reguliera. Här finnes et prägtigt Hoſpital, ſtora Caſerner, den vackraſte Vapenſal i Riket, en förträffelig Arſenal, et Repſlageri, et Canongjuteri, ſamt flera Magaziner för Örlogs-Flottan. Luften är något oſund, och Vatnet af elak beſkaffenhet. Pag. 218.

2. *Aix*, en liten Ö i Havet, en half Mil från Faſta Landet, har en välbefäſt Skans, ſom förſvarar Redden, hvareſt Krigsſkeppen ligga.

5. Diſtrictet Jean d'Angely.

Detta ligger i ſydoſt om det ſiſtnämde. Storleken är 12,76 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Jean d'Angely*, en Stad, vid en Å, är Huvudorten ſamt Sätet för Domſtolen. Utom Staden finnas 2 ſköna Krutbruk. Pag. 220.

6. Diſtrictet Pons.

Detta ligger i ſöder om Diſtrictet Saintes, ſamt vid Gironde. Storleken är 9,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Pons*, en Stad, vid Ån Sevigne, är Huvudorten, och Säte för Domſtolen.

7. Di-

7. Distriktet Montlieu.

Detta ligger i sydost om det sistnämde. Storleken är 6,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Montlieu*, en liten Stad, är Huvudorten.
2. *Monguyon*, en Köping, är Säte för Districtets Domstol.

8. Departementet CHARENTE.

Detta Landskap är beläget mellan 45 Gr. 13 Min, samt 46Gr. 10 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Deux Sevres, Vienne, Dordogne och Charente Inferieure Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 50 Qvad. Mil; det är således lika stort med Kristianstads Län. Det har sit namn af Strömen *Charente*, hvilken i flera Bugter genomströmar hela Landet. Det utgöres utaf nästan hela den fordna Provincen Augoumois. Hvad Markens Beskaffenhet och Producter beträffar, så finnes därom nämdt pag. 220.

Inbyggarnes antal stiger til 339,789, som gör 6796 Personer på hvarje Qvad. Mil. Til National-Församlingen sändas 9 Deputerade. Landträntan är 546,050 Riksdaler, som gör 10,921 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 971,300 Riksd. Landskapet indelas uti 6 Distrikt, hvilka innefatta 44 Cantoner.

1. Districtet ANGOULÊME.

Detta är belåget nästan midt i Landskapet; omkring Ån Charente. Det håller i Vidd 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. ANGOULÊME, Landskapets Huvudstad och Biskopens Säte, år belägen vid Charente, under 45 Gr. 40 Min. Latitud, 37 Mil från Paris, på en hög Klippa, hvars skapnad år en afhuggen Kågla, vid hvars Fot Charente löper. En Parapet upförd omkring Staden, formerar en även så pitoresque som beqväm promenad. Å ena sidan blir man varse stora Skogar, brandta och bara Klippor, djupa Dalar, med vågar genom dem; å en annan sida vidsträckta Slåttmarker, som traverseras af de stora Landsvågarne från Paris och Bourdeaux, samt Ångar som genomskåras af Charente. Pag. 221.

2. Districtet BARBESIEUX.

Detta ligger i söder om det förenämde. Storleken år 10,1 Qv. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *Barbesieux*, en liten Stad, vid stora Landsvågen från Bourdeaux til Paris, år Huvudorten i Districtet, samt Säte för Domstolen. Hår finnes en Mineralisk Kålla och en Linne-Manufactur.

3. Di-

3. Distriktet Cognac.

Detta ligger i norr om det sistnämde, omkring Charente. Storleken är 7,87 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Cognac*, en Stad, belägen vid Charente, uti en Någd som bär ymnigt Vin, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Uti det härvarande Slottet är François I. född. Pag. 221.

2. *Jarnac*. en liten Stad, är bekant för Drabbningen, som härvid föreföll år 1569, mellan Katolikerne och Hugonotterne.

4. Distriktet Ruffec.

Detta ligger i norr om det sistnämde, omkring Charente. Storleken är 8,56 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Ruffec*, en liten Stad, vid Charente, är Huvudorten, och Säte för Domstolen.

5. Distriktet Rochefoucault.

Detta ligger i öster om Distriktet Angouleme. Storleken är 8,56 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Rochefoucault*, en Stad, är Huvudorten samt Säte för Domstolen. Pag. 221.

6. Di.

6. Distriktet Confolent.

Detta ligger i norr om det sistnämde. Storleken är 5,6 Qv. Mil. Cantonernes antal är 8.

1. *Confolent*, en Stad, vid Vienne, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen, Pag. 217.

9. Departementet HAUTE VIENNE.

På Svenska Öfra Vienne. Detta Landskap är beläget mellan 45 Gr. 25 Min. samt 46 Grad. 25 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Vienne, Indre, Creuse, Correze, Dordogne och Charente. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 50,4 Qvadrat Mil; och är således så stort som Kristianstads Län. Det har sit Namn af Ån *Vienne*, omkring hvilkens öfra Del det är beläget. *Gartempe*, är en annan ansenlig Å, som flyter genom norra Delen af Landskapet. Det utgöres utaf våstra Delarne af Limosin och La Marche.

Marken är ojämn, dock finnas här inga höga Berg. Climatet är något kallt, dock är Luften ren och hälsosam. Jordmånen är föga fruktbar; här trives ej gärna någon annan slags Säd än Råg, Korn, Hafra och Bovete. Något Vin växer likväl uti Norra Delen. Castanier växa ymnigt, och utgöra en vigtig del af Inbyggarnes Brödföda. Sköna Ängar finnas öveualt, hvarföre ock här är godt förråd på

Boskap,

Boſkap, fŏrnåmligaſt Håſtar, hvilka åro fŏrträffelige.

Folkmångden ſtiger til 266,910, ſom gŏr 5296 Perſoner på hvarje Qvad. Mil. Landtråntan utgŏr 371,210 Riksdaler, ſom år 7365 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne ſtego til 647,900 Riksd. Landſkapet indelas uti 6 Diſtrict, hvilka innefatta 40 Cantoner. Til National-Fŏrſamlingen ſåndas 7 Deputerade.

1. Diſtrictet LIMOGES.

Detta ligger midt uti Landſkapet, omkring Ån Vienne. Det håller i Vidd 7,87 Qv. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. LIMOGES, Landets Huvudſtad och Biſkopens Såte, år belågen vid Vienne, under 45 Gr. 50 Min. Latitud, 33 Mil från Paris. En ſtor del af Inbyggarne ſŏker ſin fŏda med Murarbete ikring Riket. De äro borta til Vinterns bŏrjan, då de hemkomma med frukten af deras fŏrtjånſt. F[illegible]ltån Vienne hår år knapt farbar ſå har dock Inbyggarnes Induſtrie fŏrſtådt at gŏra denna Stad til en Handelsort, genom Correſpondencer, och medelſt det de inrättadt Staden til en Stapelort mellan Paris och Toulouſe, ſamt mellan Bourdeaux och Lyon. Man arbetar hår ganſka nått uti Email. Folkmångden ſkattas til 20,000. Pag. 222.

2. Di-

2, Districtet S. Leonard.

Detta ligger i Öster om det förenämde. Storleken är 8,75 Qvadrat Mil, Cantonernas antal är 7.

1. *S, Leonard*, en Stad, vid Vienne, är Huvudorten i Distrietet, samt Säte för dess Domstol, Här är en ansenlig Pappers-Fabrik, samt en Klädes-Fabrik.

3. Distrietet S. Yriez.

Detta ligger i söder om Distrietet Limoges. Storleken är 7 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 6.

2. *S. Yriez*, en liten Stad, är Huvudorten samt Säte för Domstolen.

4. Distrietet S. Junien.

Detta ligger i Väster om Distrietet Limoges. Storleken är 7,5 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *S. Junien*, en medelmåttig Stad, vid Vienne, är Huvudorten.
2. *Rochechouart*, en liten Stad, är Säte för Distriktets Domstol.

5. Districtet BELLAC.

Detta ligger i Norr om Districtet Limoges. Storleken är 8,56 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Bellac*, en Stad ej långt från Gartempe, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol. Pag 216.

6. Districtet DORAT.

Detta ligger nordligast af alla. Storleken är 9,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Dorat*, en liten Stad vid en Å, som faller i Gartempe, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för Domstolen. Folkmängden är circa 1600.

5. CENTRAL-REGIONEN,

På Fransyska *Region du Centre*. Denna Region är belägen mellan 45 Grad. 20 Min. samt 48 Grad. 25. Min. Latitud. Hon ligger midt i Riket, samt gränsar förnämligast til Norra, Östra, Södra och Västra Regionerne, och endast med tre Hörn til Nordvästra, Nordöstra och Sydöstra Regionerne. Hon håller i Längd 36 Mil, i Bredd 18 Mil, och i Vidd

544

514 Qvad. Mil; och är således lika stor med Östergötland, Småland, Halland, Blekinge och Skåne sammantagne. De största Strömarne, som vatna Landet, äro *Loire*, *Allier*, *Yonne*, *Cher* och *Creuse*. Landet är sammansatt af de fordna Provincerne Orleanois, Nivernois, Berry, La Marche, Bourbonois, norra Hälften af Auvergne, samt små Stycken af Champagne och Bourgogne.

Hvad Markens Beskaffenhet beträffar, så är den norra Delen af Landet tämeligen jämn, och har få höga Berg, samt njuter et mildt Climat; men den södra Delen är nog berg-ag-tig, och af de därvarande Bergen finnas några, som äro bland de högsta i Riket. Climatet är här ock kallare än i den norra Delen. Uti den norra Delen är Jordmånen i allmänhet ganska bördig, samt bär Säd, Vin och Frukt i ymnighet; den södra Delen bär väl ej så mycken Säd som den norra, men har desto skönare Betesmarker, och således godt Förråd på Boskap; han är ock skogrikare, och har mer tilgång på Vildbråd än den norra Delen. Strömarne, i synnerhet Loire, hava godt Fiske. Af Mineralier finnes här Silver- och Järnmalm, Stenkol, Ochra, Marmor, m. m.

Inbyggarnes antal stiger til 2,546,010, som gör 4680 på hvarje Qv. Mil. Landträntan utgör 4,201,090 Riksd., hvilket är 7723 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne stego til 7,835,520 Riksd. Til National-Församlingen sändas 70 Deputerade.

Regionen innefattar 9 Departements, nämligen *Loir & Cher*, *Loiret*, *Yonne*, *Nievre*, *Cher*, *Indre*, *Creuse*, *Allier* och *Puy de Dome*, hvilka indelas uti 64 Distrikt och 457 Cantoner. I anseende til Kyrkoförfattningen höra Loiret och Yonne under Metropolen Paris, de andre 6 under Metropolen Bourges, och Puy de Dome under Metropolen Lyon.

1. Departementet LOIR & CHER.

Detta Landskap är belåget mellan 47 Gr. 12 Min. samt 48 Gr. 5 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Eure & Loir, Loiret, Cher, Indre, Indre & Loire, samt Sarte. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 4½, och i Vidd 55,8 Qv. Mil, och är således något större än Upsala Lån. Det har sit Namn af Strömarne *Loir* och *Cher*, hvilka flyta genom Landet, den förra genom norra Delen däraf, och den sednare genom södra Delen. Elven *Loire* rinner ock midt genom Landet. Det utgöres utaf de Delar af den fordna Provincen Orleanois, som kallades Vendomois, Blaisois och Sologne.

I anseende til Markens Beskaffenhet är det i allmänhet et jämt Land, samt et af de bördigaste i Riket. Det bår i ymnighet allehanda slags Såd och Frukt, samt Vin; men den Delen som ligger omkring Cher är något magrare, och bår mer Råg än Vete.

Inbyg-

Inbyggernes antal ſtiger til 200,277, ſom gör 3589 Perſoner på hvarje Qvadr. Mil. Landträntan utgör 473,720 Riksd., ſom år 8472 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne ſtego til 890,020 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 7 Deputerade. Landſkapet indelas uti 6 Diſtrict, hvilka innefatta 31 Cantoner.

1. Diſtrictet Blois.

Detta ligger midt i Landſkapet, omkring Loire. Det håller i Vidd 8,4 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. Blois, Landſkapets Huvudſtad och Biſkopens Säte, belägen vid Loire, uti en ganſka angenäm Nägd, under 47 Grad. 35 Min. Latitud, 15 Mil från Paris, preſenterar ſig ſåſom en Amfitheater vid Strömen. Bland Byggningar märkas Domkyrkan, ſom är ſtor och vacker, Slottet, ſom år ſtort, men icke uniformt, Bron över Loire, hvilken har få ſina Likar i Riket, ſamt några vackra Springbrunnar. Denna Stad år en af dem, hvareſt Franſka Språket talas renaſt, dock år detta endaſt at förſtå om Folk, ſom fådt någon upfoſtran; ty det ſämre Folket uttrycker ſig hår även ſå illa ſom annorſtädes.

2. *Chambord*, et Slott, belåget halfannan Mil från Blois, år af vacker Architectur. Hår befinnes Grafvården över Comte de Saxe.

2. Diſtrictet VENDOME.

Detta ligger i nordvåſt om det förenåmde, omkring Ån Loir. Storleken år 8,75 Qv. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *Vendome*, en Stad, vid Loir, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för deſs Domſtol. Pag. 196.

3. Diſtrictet MONTDOUBLEAU.

Detta ligger i norr om det ſiſtnåmde. Storleken år 6,12 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Montdoubleau*, en liten Stad, med et Slott, år Huvudorten, ſamt Såte för Domſtolen.

4. Diſtrictet MENARS.

Detta ligger i norr om Diſtrictet Blois. Storleken år 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Menars*, en liten Stad, ej långt från Loire, är Huvudorten, ſamt Såte för Domſtolen.

5. Diſtrictet ROMORANTIN.

Detta ligger i öſter om Diſtrictet Blois. Stor-

Storleken år 19 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Romorantin*, en Stad, vid Ån Saudre, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen. Här finnas goda Sars- och Klädes-Manufacturer. Pag. 195.

6. Distrietet S. AIGNAN.

Detta ligger i våster om det sistnämde, omkring Ån Cher. Storleken år 6,47 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *S. Aignan*, en liten Stad, vid Ån Cher, år Huvudorten.

2. *Montrichard*, en liten Stad vid samma Ström, år Säte för Distriets Domstol.

2. Departementet LOIRET.

Detta Landskap år belåget mellan 47 Gr. 28 Min. samt 48 Gr. 18 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Seine & Oise, Seine & Marne, Yonne, Cher, Loir & Cher, samt Eure & Loir. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 56,7 *Qvad.* Mil; och år således något större ån Upsala Län. Det har sit namn af *Loiret*, en liten Å, som ej långt från Orleans faller i Loire. Den största Strömen år eljes *Loire*, hvilken flyter genom Lan-

det til hela sin Långd. Ån *Loing* tar hår ock sit Ursprung. Utom dessa Strômar finnas hår 2 Canaler, som ock bôra mårkas, nåmligen *Canal d'Orleans*, som sammanbinder Loire med Loing, leder från en Mil åvan om Orleans til Montargis, passerar Nemours, och faller uti Seine, efter et lopp af 8 Mil. 30 Slussar underhålla honom; samt *Canal de Briare*, hvilken leder från Briare til Montargis, ockiå sammanbinder Loire med Loing, och år 4½ Mil lång. Landskapet utgôres utaf den fordna Provincen Orleanois i egentelig bemårkelse, samt sôdra Delen af Gatinois.

Hvad Markens Beskaffenhet betråffar, så år Jordmånen uti våstra Delen af Landet ganska bôrdig, samt bår Vete och annan Såd, Vin och Frukt i stor ymnighet, men uti ôstra Delen år han något sandagtig, och år icke fruktbar på Säd, men dår cultiveras fôrtråffelig Saffran. Med Skog år detta Landskap vål fôrsedt, och hår finnes åven ymnigt af Vildbråd samt Skogsfogel.

Folkmångden stiger til 285,775, som gör 5040 Personer på hvarje Qv. Mil. Landtråntan belôper sig til 647,720 Riksd., hvilket år 11,423 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 1,210,780 Riksdaler. Til National - Fôrsamlingen såndas 9 Deputerade. Landskapet indelas uti 7 District, hvilka innefatta 59 Cantoner.

1. Di-

1. Diſtrictet ORLEANS.

Detta är beläget uti Våſtra Delen af Landſkapet, omkring Loire. Det håller i Vidd 10,76 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 16.

1. ORLEANS, Landſkapets Hufvudſtad, och Biſkopens Säte, år belägen under 47 Gr. 54 Min. Latitud, 10 Mil från Paris, vid Loire, på norra ſidan därom, ſamt bygd uti oval Form. Folkmångden ſtiger til 40,000. Gatorne åro breda, ſnygga och angenåma. Den uti Förſtaden Paris år i ſynnerhet af ovanlig Långd. Domkyrkan förenar, uti det Stycket dåraf ſom år fårdigt, jåmte ſit Majeſtåt, all den fägring, hvaraf Arabiſka Byggningsſmaken år ſuſceptible. En curieus omſtåndighet därvid förtjänar at omnåmnas: uti deſs fordna Domcapitel var *Jeſus Chriſtus* anteknad ſåſom den förſte Domherren, och njöt i anledning dåraf dubbelt Underhåll emot de andre, men detta låmnades åt det hårvarande Sjukhuſet. Stadens Handel idkas med Såd, Vin, Brånvin och Specerier, i ſynnerhet med Socker, ſom hitkommer rådt från Nantes och La Rochelle. Årligen per Medium tilvårkas vid Sockerbruken i Staden vid paſs 100,000 Centner raffineradt Socker, däraf Köpmännerne i Paris taga et anſenligt Qvantum. Årligen ſäljas hår ockſå circa 12,000 Duffin Fårſkinn, beredda en Siamois. Så vål ſtickade ſom väfda Strumpor utgöra ock en vigtig Handels-artikel. Hår

finnes jämvål en Fyſiſk och Natural-Hiſtoric-Societet, ſamt et publikt Bibliothek. De kringliggande Nägderne äro angenäma, i ſynnerhet Förſtaden Olivet, ſom ligger på andra ſidan om Loire, och hvilken har gemenſkap med Staden medelſt en Bro, hvars driſtiga och lätta Byggnad äro undransvårda. Pag. 194.

2. Diſtrictet BEAUGENCY.

Detta ligger i väſter om det förenämde, omkring Loire. Storleken är 5,77 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Beaugency*, en Stad, på en Kulle vid Loire, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol. Staden driver Handel med godt Vin och Brånvin, ſamt har Sars-Manufacturer och Garverier. Pag. 194.

3. Diſtrictet NEUVILLE.

Detta ligger i norr om Diſtrictet Orleans. Storleken är 6,3 Qv. Mil. Deſs ſödra del är ſkogrik. Cantonernas antal är 7.

1. *Neuville*, en Köping, är Huvudorten, ſamt Säte för Domſtolen.

4. Diſtrictet PITHIVIERS.

Detta ligger i öſter om det ſiſtnämde.

Stor-

Storleken år 5,25 Qvadr. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *Pithiviers*, en liten Stad, år Huvudorten och Såte för Domſtolen.

5. Diſtrictet Bois-Commun.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnämde. Storleken är 5,6 Qv. Mil. Det år et ſkogrikt Land. Cantonernas antal år 5.

1. *Boiscommun*, en liten Stad, med et Slott, år Huvudorten, ſamt Såte för Domſtolen.

6. Diſtrictet Montargis.

Detta ligger i öſter om det ſiſtnämde. Storleken år 13,1 Qv. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Montargis*, en Stad vid Loing, där Canal de Briare faller i honom, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för Domſtolen. Huſen åro hvarken reguliert bygde, eller med ſmak inråttade. Staden har 6000 Invånare, ſamt idkar god Handel. Årligen den 3 Julii hålles hår en ſtor Fårmarknad, ſom räcker i 3 Dygn. Här tilvårkas goda Knivar. Nåra vid Staden år et Pappersbruk. Pag. 197.

7. Di-

7. Diſtrictet GIEN.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnämde, på bägge ſidor om Loire. Storleken är 10,06 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Gien*, en Stad vid Loire, 6 Mil från Orleans, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen. Pag 197.
2. *Briare*, en Stad vid Loire. Pag. 197.
3. *Sully*, en Stad vid Loire. Pag. 195.

3. Departementet YONNE.

Detta Landſkap år beläget mellan 47 Gr. 22 Min. ſamt 48 Gr. 24 Min. Latitud. Det omgives af Landſkapen Seine & Marne, Aube, Cote d'Or, Nievre och Loiret. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 65,4 Qvad. Mil; och år ſåledes lika ſtort med Nyköpings Lån. Det har ſit Namn af Strömen *Yonne*, hvilken flyter midt genom Landet. Utom denna finnes ingen annan Ström af någon betydenhet, ån Ån *Armançon*, hvilken faller uti Yonne. En Canal, kallad *Canal de Bourgogne*, bör ock märkas, hvilken förenar Yonne med Saone. Landet utgöres utaf ſmå Delar af Provincerne Champagne och Bourgogne.

Marken år något ojämn och backig, men därjämte fruktbar på Såd, och bår i ſynnerhet

het ſkönt Vin. På åtſkilliga ſtällen finnas goda Skogar. På Vildbråd är ingen briſt.

Folkmängden ſtiger til 364,979, hvilket gör 5580 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper ſig til 595,930 Riksd., ſom gör 9112 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 1,125,480 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 9 Deputerade. Landſkapet indelas uti 7 Diſtrict, hvilka innefatta 69 Cantoner.

1. Diſtrictet Auxeerre.

Detta ligger nåſtan midt i Landſkapet, omkring Yonne. Det håller i Vidd 10,76 Qvad. Mil. Landet år fruktbart på ſtarkt och ſmakligt Vin. Antalet af Cantonerne år 13.

1. Auxerre, Landſkapets Huvudſtad, år belägen på ſluttningen af en Kulle, vid Yonne, under 47 Gr. 46 Min. Latitud, 14 Mil från från Paris. I allmånhet år Staden icke välbygd. De i ſednare tider upförde Huſen åro af god ſmak, men til ringa antal. Torgen åro anſenlige. Hår finnas åtſkilliga Springbrunnar. Folkmångden ſtiger til 16,000. Hår år en Vetenſkaps- och Vitterhets-Societet. Det fordna Biſkopsſätet år uphävit. Pag. 205.

2. Diſtrictet S. Fargeau.

Detta ligger i våſter om det nyſsnämde. Stor-

Storleken år 8 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *S. Fargeau*, en liten Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, och Såte főr Domſtolen.

3. Diſtrictet JOIGNY.

Detta ligger i norr om det ſiſtnåmde, omkring Yonne. Landet bär godt Vin, hvilket, ehuru icke af det főrnåmſta ſlaget, likvål år ganſka godt. Storleken år 9,8 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Joigny*, en Stad, főrdelagtigt belågen vid Yonne, är Diſtrictets Huvudort, och Säte főr deſs Domſtol. Pag. 172.

4. Diſtrictet SENS.

Detta ligger nordligaſt af alla Diſtricten, omkring Ån Yonne. Storleken år 10,76 Qv. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Sens*, en Stad, belågen på en fruktbar Slåttmark vid Yonne, 9 Mil från Paris, år Såte főr Biſkopen i detta Departement, och har fordom varit Erkebiſkopsſåte. Huſen åro i allmånhet dåligt bygde, men Staden år dock ſnygg, emedan Canaler ſom affőra orenligheten, flyta genom alla Qvarteren, Pag. 172.

5. Di-

5. Distriktet S. FLORENTIN.

Detta ligger i norr om Distriktet Auxerre, omkring Armançon. Storleken är 7 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *S. Florentin*, en liten Stad, vid Ån Armançon, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för dess Domstol.

2. *Brinon*, en liten Stad, vid nyssnämde Å, en Mil från dess utlopp i Yonne. Här faller Canal de Bourgone uti Armançon.

6, Distriktet TONNERE.

Detta ligger högre up, vid Ån Armançon. Här växer et läckert vitt Vin, Storleken är 10,24 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Tonnere*, en liten Stad vid Armançon, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen. Denna Stad är Födelseort för det berömda Fruntimret, Riddaren *d'Eon de Beaumont.*

7. Distriktet AVALON.

Detta ligger sydligast och högst af alla Distrikten. Storleken är 8,9 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Avalon*, en Stad vid en Å, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för dess Domstol, samt

ſamt en god Handelsort. Hår finnes et Slott och et vackert Hoſpital. De kringliggande Kullarne båra et rödt Vin, hvars förnämſta egenſkap år at kunna utſtå Förſel, utan at på något ſätt förändras. Pag. 205.

4. Departementet NIEVRE.

Detta Landſkap är belåget mellan 46 Gr. 42 Min. och 47 Grad. 35 Min. Latitud. Det omgives af Landſkapen Yonne, Cote d'Or, Saone & Loire, Allier, Cher, och Loiret. Det håller i Långd 11 Mil, i Bredd 8, och i Vidd 61, 8 Qv. Mil; år ſåledes lika med Stockholms Lån. Det utgöres utaf Provincen Nivernois. Det har ſit Namn af den lilla Ån *Nievre*, hvilken faller uti Loire. Två ſtora Strömar vatna Landet, nåmligen *Loire* och *Allier*. *Yonne* tager här ock ſit Urſprung. Man bör jåmväl märka en Canal kallad *Canal de Nivernois*, hvilken ſammanbinder Loire med Yonne.

Marken år i allmånhet tämeligen bördig, och bår Såd, Frukt och Vin; öſtra Delen af Landet utgöres af en Bergstrakt kallad *Morvant*, hvilken år mindre fruktbar, men har dåremot Järn och Silver Gruvor, men hvilka ſednare åro ſå ringhaltige, at de ej löna koſtnaden, Stenkol, ſamt vit Marmor af ſtörſta Fägring. I allmånhet tagit finnes ymnigt af Skog i hela Departementet.

Folk.

Folkmängden stiger til 235,699, hvilket gör 3811 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 387,370 Riksd., som gör 6268 Riksd. per Quad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 720,270 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 7 Deputerade. Landſkapet indelas uti 9 Diſtrict, hvilka innefatta 48 Cantoner.

1. Diſtrictet NEVERS.

Detta är beläget nästan midt i Landet, vid Elven Loire. Det håller i Vidd 8,17 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. NEVERS, Landſkapets Huvudſtad, och Biſkopens Säte, belägen vid Loire, där Ån Nievre faller i honom, ſamt 1 Mil åvan om Alliers Förening, under 46 Gr. 58 Min. Latitud, 20 Mil från Paris, preſenterar ſig i Form af en Amfitheater vid Strömen. Folkmängden ſtiger til 14,000. Över Loire är en vacker Bro bygd, om 20 Valfbågar med Gångſtigar. Denna Bro leder til en ſtor Levée, planterad med Trän, hvilket viſar inträdet uti Staden från ſidan af Moulins ganſka behageligt. Från ſidan af Bourges är Infarten ej mindre angenäm: en Triumfbåge, upförd med god ſmak, leder directe in i Staden. Slottet, däreſt Polſka Konungen Jan Caſimir dog år 1672, och ſtora Torget där frammanföre hava en imponerande utſigt. Huſen omkring

bemäldte Torg åro enformiga. Allmånna Trägården, hvilken tjånar til Spatſerplats, är väl belågen och inråttad. I allmånhet åro Gatorna trånga men lifliga. Caſernerne åro icke ſtora, men nya och beqvåma. Man tilvårhar hår vackert emaillerat och Glasarbete. Pag. 199.

2. *Pougues*, en Kôping, 1 Mil från Nevers, år bekant fôr ſina goda Mineraliſka järnhaltiga Källor.

2. Diſtriktet LA CHARITÉ.

Detta ligger i norr om det fôrenämde, utmed Loire. Storleken är 6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *La Charité*, en Stad, vid Loire, år Hufvudorten i Diſtriktet, och Såte fôr deſs Domſtol. Deſs Låge vid ſtora Landsvägen mellan Paris och Lion, ſamt nåra vid Canal de Briare, gôra honom til en liflig Handelsort. Man tilvårkar hår mycket Metall arbete; utom de Vårkſtäder, hvareſt Stål fabriceras, gôr man Vapen, Caſquer fôr Trupperne, Stålknappar, Spånnen, Berloquer, med mera dylika Varor. Här finnas ock Sars-Fabriker. Ôver Loire år en vacker Bro bygd. Folknumern ſtiger til 4000.

3. Diſtriktet COSNE.

Detta ligger nordligaſt af alla Diſtrikten, även-

åvenvål jämte Loire. Storleken är 6,12 Qv. Mil. Cantonernas antal är 4.

1. *Cosne*, en Stad vid Loire, är Huvudorten i Districtet, och Såte för dess Domstol. Pag. 199.

2. *Donzy*, en Stad. Pag. 200,

4. Districtet CLAMECY.

Detta ligger i öster om det sistnämde, Storleken är 6,47 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Clamecy*, en Stad, år Huvudorten i Districtet, samt Såte för Domstolen. Det fordna Såtet för den titulerade Biskopen af Bethlehem är nu mera uphåvit. Pag. 199.

5. Districtet CORBIGNY.

Detta ligger i sydost om det sistnämde. Storleken är 6,6 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Corbigny*, en liten Stad, vid en liten Å, som faller i Yonne, är Huvudorten.

2. *Lorme*, en liten Stad, är Såte för Districtets Domstol.

6. Districtet CHATEAU CHINON.

Detta ligger i söder om det sistnämde.

Storleken år 7,7 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Chateau Chinon*, en liten Stad, vid Yonne, år Huvudorten, samt Såte för Domstolen. Här år en skön Klådes-Fabrik.

7. Distriktet MOULINS.

Detta ligger i söder om det sistnåmde. Storleken år 11,67 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Moulins*, med tilnamnet *Engilbert*, en liten Stad, vid Foten af Bergstrakten Morvant, år Huvudorten, samt Såte för Domstolen.

8. Distriktet DECIZE.

Detta ligger i våster om det sistnåmde. Storleken år 6,6 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *Decize*, en medelmåttig Stad, vid Loire, med et Slott, år Huvudorten i Distriktet, samt Såte för dess Domstol. I anseende til dess Låge vid Loire och Ån Aron, hvarifrån Canalen leder til Yonne, år Staden en god Handelsort.

9. Distriktet S. PIERRE.

Detta ligger i våster om det sistnåmde. Stor-

Storleken år 5, 77 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 3.

1. *S. Pierre*, med tilnamnet Le Moutier, en liten Stad vid ſtora Landsvägen från Paris til Moulins, år Huvudorten, ſamt Säte för Domſtolen.

5. Departementet CHER.

Detta Landſkap år belåget mellan 46 Gr. 25 Min. och 47 Gr. 40 Min. Latitud. Det grånſar til Landſkapen Loir & Cher, Loiret, Nievre, Allier, och Indre. Det håller i Långd 13 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 64,5 Qv. Mil; det år ſåledes inemot ſå ſtort ſom Nyköpings Lån. Det utgöres utaf Öſtra Delen af Provincen Berry, ſamt en liten Del af Bourbonois. Det har ſit namn af Ån *Cher*, hvilken flyter hår igenom. Elverne *Allier* och *Loire* utgöra deſs öſtra Gräns.

Marken är blandad af Kullar och Slättmarker, ſamt bår allehanda ſlags Såd, Frukt och Vin, har även goda Betesmarker. Uti ſödra Delen finnas goda Skogar; dår finnes jåmvål Silver- och Jårnmalm.

Folkmängden ſtiger til 207,541, ſom gör 3218 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landtråntan år 318,180 Riksd., ſom gör 4934 Rd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 611,780 Riksd. Til National-Förſamlingen ſåndas 6 Deputerade. Landſkapet

indelas uti 7 Diſtrict, hvilka innefatta 42 Cantoner.

1. Diſtrictet BOURGES.

Detta år beläget midt i Landſkapet, omkring en Canal, ſom leder från Cher til Loire. Det håller i Vidd 14 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 13.

1. BOURGES, Lat. *Biturix*, Landſkapets Huvudſtad, och Säte för Erke-Biſkopen, belägen uti Medelpunkten af Frankrike, uti en moraſig Nägd vid den förenämde Canalen, under 47 Grad. 5 Min. Latitud, 19 Mil från Paris; är i anſeende til Vidden en af de ſtörſta i Riket, men ej folkrik i mån därefter; ty Inbyggarnes antal ſtiger knapt til 25,000. Deſs Rörelſe har länge varit bornerad til Handel med Landets Ull; men i ſednare tider har man inrättat en Manufactur af tryckt Linne och Näsdukar. Den förnämſta Byggning ſom finnes i Staden år Domkyrkan, en Götiſk Byggning med 2 Torn, af hvilka det ena år ovanligen högt. Under denna befinnes en annan Kyrka, ſom är väl välfd och uplyſt. Pag. 197.

2. Diſtrictet VIERZON.

Detta ligger i nordväſt om det förenämde, vid Ån Cher. Storleken år 7,5 Qvadr. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Vier-*

1. *Vierzon*, en Stad, belägen uti en fruktbar Någd vid Ån Cher, år Huvudorten i Districtet, samt Såte för Domstolen. Hår finnas goda Hammarsmedjor, samt en Klådes-Fabrik. Pag. 198.

3. Districtet Aubigny.

Detta ligger nordligast af dem alla. Storleken år 10,06 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Aubigny*, en Stad, år Huvudorten i Districtet.

2. *Henrichemont*, en liten Stad, år Såte för Districtets Domstol.

4. Districtet Sancerre.

Detta ligger i öster om det sistnåmde, längs utmed Loire, Storleken är 8,56 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *Sancerre*, en Stad på en Kulle, vid Loire, år Huvudorten i Districtet, samt Såte för Domstolen. Den kringliggande Någden bår Vin, som i godhet föga viker för Bourgogne-Vin. Pag. 198.

5. Districtet Sancoins.

Detta ligger i söder om det sistnåmde, utmed

utmed Allier och Loire. Storleken år 10,24 Qv. Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *Sancoins*, en liten Stad, år Huvudorten i Distriktet.

2. *Dun*, en liten Stad vid Auron, är Säte för Distriktets Domstol. Pag. 198.

6. Distriktet S. AMAND.

Detta ligger i våster om det sistnämde. Storleken år 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *S. Amand*, en liten Stad, vid Cher, år Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

7. Distriktet CHATEAU-MEILLANT.

Detta ligger i våster om det sistnåmde. Storleken år 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *Chateau-Meillant*, en Köping, år Huvudorten.

2. *Lignieres*, en liten Stad, år Säte för Distriktets Domstol.

6. Departementet INDRE.

Detta Landskap år belåget mellan 45 Gr. 23 Min. och 46 Gr. 16 Min. Latitud. Det grån-

grânsar til Landskapen Loir & Cher, Cher, Creuse, Haute Vienne, Vienne, samt Indre & Loire. Det håller i Långd 10 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 61,7 Qv. Mil; och år således lika med Stockholms Lån. Det utgöres utaf våstra Delen af Berry, samt en liten del af Touraine. Det har sit Namn af Strömen *Indre*, hvilken flyter midt genom Landet; *Creuse* år en annan betydlig Å.

Marken år i allmånhet jåmn, samt bår ymnigt Såd, Frukt och Vin, och har sköna Betesmarker, hvilka nära en myckenhet Nöt och Får, hvilkas Ull är bland de ypperligaste i Riket. Man planterar hår ock mycket Lin och Hampa.

Folkmängden stiger til 229,768, som gör 3724 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan är 288,140 Riksd., som gör 4670 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 549,800 Riksd. Til National-Förfamlingen sändas 6 Deputerade. Landskapet indelas uti 6 District, hvilka innefatta 43 Cantoner.

1. Districtet CHATEAUROUX.

Detta år beläget midt i Landskapet, på bägge sidor om Ån Indre. Det håller i Vidd 12,76 Qvad: Mil. Cantonernas antal år 7.

1. CHATEAUROUX, Landskapets Huvudstad, och Biskopens Säte, belägen på en stor och

vacker Slåttmark, vid Indre, under 45 Gr. 48 Min. Latitud, 22 Mil från Paris, har en Klådes-Manufactur. Pag. 198.

2. Diſtrictet CHATILLON.

Detta år belåget i våſter om det fôrenåmde, omkring Indre. Storleken år 9,8 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *Chatillon*, en liten Stad, angenåmt belägen vid Indre, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte förDomſtolen.

3. Diſtrictet ISSOUDUN.

Detta ligger i Ôſter om Diſtrictet Chateauroux. Storleken år 10,84 Qv. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *Iſſoudun*, en vacker Stad, belägen dels på en Slåttmark, dels på en låg Kulle, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Såte för deſs Domſtol. Pag 198.

4. Diſtrictet L'A CHATRE.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnåmde, omkring Ån Indre. Storleken år 9,44 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *La Chatre*, en Stad, belägen vid Indre,

dre, uti en ganſka fruktbar Någd, år Huvudorten i Diſtriſtet, ſamt Såte fòr Domſtolen. Staden idkar god handel med Boſkap. Pag. 199.

5. Diſtriſtet ARGENTON.

Detta år beläget i väſter om det ſiſtnåmde, omkring Ån Creuſe. Storleken år 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Argenton*, en Stad, vid Creuſe, år Huvudorten i Diſtriſtet, ſamt Såte fòr Domſtolen. Pag. 199.

6. Diſtriſtet LE BLANC.

Detta ligger i våſter om det ſiſtnåmde, omkring Ån Creuſe. Storleken år 9,27 Qv. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *Le Blanc*, en liten Stad, vid Creuſe, är Huvudorten i Diſtriſtet, ſamt Såte fòr Domſtolen. I Nägden våxer godt Vin.

7. Departementet CREUSE.

Detta Landſkap år belåget mellan 45 Gr. 40 Min, ſamt 46 Gr. 27 Min. Latitud. Det gränſar til Landſkapen Indre, Allier, Puy de Dome, Correze, och Haute Vienne. Det håller i Långd 10 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 50,5 Qvad. Mil; och är ſåledes litet ſtòrre ån Kri-

Kriſtianſtads Län. Det utgöres utaf öſtra Delen af Provincen La Marche, ſamt ſmärre Stycken af Limoſin och Berry. Det har ſit namn af Ån *Creuſe*, hvilken här tager ſit Urſprung, och flyter midt genom Landet.

Marken är högländt, ſamt föga fruktbar; man ſkördar här ej annan Säd än Råg och Hafra; dock finnas här goda Betesmarker, ſå at Boſkapsſkötſeln är tämeligen vigtig. Climatet är något kallt, dock rent och hälſoſamt.

Folkmängden ſtiger til 238,352, hvilket gör 4720 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landträntan utgör 314,230 Riksd., ſom är 6222 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne ſtego til 559,860 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 7 Deputerade. Landſkapet indelas uti 7 Diſtrict, hvilka innefatta 35 Cantoner.

1. Diſtrictet GUERET.

Detta är beläget uti norra Delen af Landſkapet, omkring Ån Creuſe. Det håller i Vidd 7,5 Qv. Mil. Antalet af Cantonerna är 5.

1. GUERET, Lat. *Garactum*, Landſkapets Huvudſtad och Säte för Biſkopen, är belägen en half Mil från Creuſe, under 46 Gr. 10 Min. Latitud, 29 Mil från Paris. Pag. 216.

2. Di-

2. Diſtrictet Boussac.

Detta ligger i öſter om det förenämde. Storleken är 6,47 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Bouſſac*, en liten Stad, med et Slott, bygt på en nåſtan otilgångelig Klippa, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen.

3. Diſtrictet Evaux.

Detta ligger i ſydoſt om det ſiſtnämde. Storleken är 6, 8 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Evaux*, en liten Stad, är Huvudorten.
2. *Chambon*, en liten Stad, är Säte för Diſtrictets Domſtol.

4. Diſtrictet Aubusson.

Detta ligger i väſter om det ſiſtnämde, omkring Ån Creuſe. Storleken är 6 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Aubuſſon*, en Stad, vid Ån Creuſe, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för Domſtolen. Pag. 216.

5. Diſtrictet Felletin.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnämnde. Stor-

Storleken år 9 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Felletin*, en liten Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen. Hår år en Tapet-Manufactur.

6. Diſtrictet BOURGANEUF.

Detta ligger i nordväſt om det ſiſtnämde. Storleken år 7, 87 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Bourganeuf*, en liten Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen. Pag. 216.

7. Diſtrictet LA SOUTERRAINE.

Detta ligger i norr om det ſiſtnämde. Storleken år 6,8 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *La Souterraine*, en liten Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för Domſtolen.

8. Departementet ALLIER.

Detta Landſkap år beläget mellan 45 Gr. 57 Min. och 46 Gr. 45 Min. Latitud. Det grånſar til Landſkapen Cher, Nievre, Saone & Loire, Rhone & Loire, Puy de Dome och Creuſe. Det håller i Längd 12 Mil, i Bredd 6, och

6, och i Vidd 63,8 Qv. Mil; och är således litet mindre än Nyköpings Län. Det utgöres utaf nästan hela Provincen Bourbonois Det har sit namn af Elven *Allier*, hvilken flyter midt genom Landet. Af andre Strömar äro *Loire*, som utgör dess östra Gräns, och *Cher*, som flyter genom västra Delen af Landet, de ansenligaste. Om Markens Beskaffenhet och Producter kan läsas pag. 200.

Inbyggarnes antal stiger til 267,126, hvilket gör 4187 Personer på hvarje Qvad. Mil. Landträntan utgör 402,750 Riksdaler, som är 6313 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 815,960 Riksd. Til National-Församlingen sändas 7 Deputerade. Landskapet indelas uti 7 District, hvilka innefatta 48 Cantoner.

1. Districtet Moulins.

Detta är beläget i norra Delen af Landskapet, på bägge sidor om Elven Allier. Det håller i Vidd 11,67 Qv. Mil. Det är tämeligen skogrikt. Antalet af Cantonerna är 10.

1. Moulins, Landskapets Huvudstad, och Biskopens Säte, belägen vid Allier, på en fruktbar Slättmark, under 46 Gr. 34 Min. Latitud, 26 Mil från Paris, är ansenlig och folkrik, samt har vid pass 16,000 Inbyggare. Bron över Allier är bygd i modern smak, har 13 Valfbägar och breda Gångstigar. Pag. 201.

2. Di-

2. Diſtrictet LE DONJON.

Detta ligger i öſter om det förenämde, utmed Loire. Storleken är 8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Le Donjon*, en Köping, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för Domſtolen.

3. Diſtrictet CUSSET.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnämde, utmed Allier. Storleken är 8,56 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Cuſſet*, en liten Stad, är Huvudorten ſamt Säte för Domſtolen.

2. *Vichy*, en liten Stad. Pag. 201.

4. Diſtrictet GANNAT.

Detta ligger i väſter om det ſiſtnämde, utmed Allier. Storleken är 7,5 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Gannat*, en Stad, är Huvudorten och Säte för Domſtolen. Pag. 201.

5. Diſtrictet MONTMARAULT.

Detta ligger i nordväſt om det ſiſtnämde. Storleken är 8 Qvad. Mil. Cantonernes antal är 8.

1. *Mont-*

1. *Montmarault*, en liten Stad, år Huvudorten, och Säte för Domstolen.

6. Distriktet CERILLY.

Detta ligger i Norr om det sistnämde. Storleken år 10,5 Qv. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Cerilly*, en Köping, år Huvudorten i Districtet.

2. *Bourbon*, l'Archambaut, en liten Stad, år Säte för Districtets Domstol. Här är et Slott, befäst på fordna viset, samt flanqueradt med 24 tjocka Torn. Uti Klipporne i den kringliggande Någden finnas små lysande Stenar, hvilka aldeles likna Diamanter, och hava den egenskapen at skära Glas. Pag. 202.

7. Districtet MONTLUÇON.

Detta ligger våstligast af dem alla, omkring Ån Cher. Storleken år 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Monclucon*, en Stad, belägen på sluttningen af en Kulle, vid Ån Cher, uti en på lifsmedel ymnig Nägd, år Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Pag. 201.

9. Departementet PUY DE DOME.

Detta Landskap är beläget mellan 45 Gr. 20 Min. samt 46 Grad. 15 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Allier, Rhone & Loire, Haute Loire, Cantal, Correze, och, Creuse. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 63,8 Qvad. Mil; det är således litet mindre än Nyköpings Lån. Det utgöres utaf norra eller nedra Delen af Provincen Auvergne. Det har sit Namn utaf *Puy de Dome*, hvilket är et af de högsta Bergen i Frankrike, samt ligger midt i Landskapet. Utaf Strömar som flyta genom Landet, är *Allier* den största. *Dore* är därnäst den betydligaste Ån.

Marken är väl til en stor del bergaktig, men därjämte finnas härliga Dalar och Slättmarker, som hava en bördig Jordmån, och i ymnighet båra Vin, Säd, Frukt, Hampa, Lin, samt hava förträffeligt Bete; så at detta Landskap kan råknas för et af de fruktbaraste i Frankrike, även som det är et af de angenämaste. Den Delen af detta Landskap, som ligger omkring Nedra Delarne af Strömarne Allier och Dore, och håller circa 4 Mil i Långd, samt 3 i Bredd, kallas *La Limagne*, hvilken Någd är mycket berömd för sin synnerliga behaglighet och fruktbarhet. Man finner här förenadt feta Ängar, bördiga Sädesfält, Vingårdar, Fruktgårdar, med få ord, nästan all möjelig slags Cultur.

I anledning häraf är också Folkmångden ganska

ganska ansenlig. Den stiger til 516,563, som gör 8097 Personer på hvarje Qv. Mil. Landt-räntan utgör 773,050 Riksd., som är 12,117 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne stego til 1,351,570 Riksdaler. Til National-Församlingen sändas 12 Deputerade. Landskapet indelas uti 8 District, hvilka innefatta 71 Cantoner.

1. Districtet CLERMONT.

Detta är belåget midt i Landskapet, samt sträcker sig även til dess västra Grän . Det innesluter det höga Berget *Puy de Dome.* Det håller i Vidd 8,4 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne är 17.

1. CLERMONT, Landskapets Huvudstad och Biskopens Säte, belägen på en Kulle, en half Mil från Berget Puy de Dome, under 45 Gr. 47 Min. Latitud, 33 Mil från Paris, är ansenlig och folkrik, i synnerhet sedan han i nyare tider blivit förenad med den en knapp Fjärdingsväg härifrån belägna Staden *Montferrand;* så at dess gemensama Folkmängd stiger til 25,000. Gatorne äro nästan samteligen krokiga och trånga, illa stenlagda, samt omgifna med Hus, upförde af Vulcaniska Stenar, hvilka giva dem et mörkt och bedröfligt utseende. Vid Foten af Kullen, hvarpå Staden är belägen, finnas åtskilliga mineraliska Källor. Pag. 225.

2. *Pont du Chateau*, en Stad, vid Allier. Pag. 225.

2. Distriktet RIOM.

Detta ligger i Norr om det förenämde. Storleken är 9,2 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. *Riom*, en ansenlig och vacker Stad, angenämt belägen, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen. Folkmängden stiger til 15,000. Dess allmänna Promenader dominera över en Slättmark, rik genom sina mångfaldiga Produkter.

2. *Volvic*, en Köping, belägen en half Mil från Riom, är bekant för sina Stenbrott, bestående af Lava, hvilka fournera Byggnads-Materialier för de nästgränsande Orterne.

3. Distriktet MONTAIGU.

Detta ligger i norr om det sistnämde. Storleken är 8,17 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Montaigu*, en liten Stad, är Huvudorten samt Säte för Domstolen.

4. Distriktet THIERS.

Detta ligger omkring Ån Dore, samt utgör

gör en Del af La Limagne. Storleken är 7,34 Qv. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *Thiers*, en ansenlig och vålbebodd Stad, belägen på sluttningen af en Kulle, en half Mil från Ån Dore, år Huvudorten i Distri-ctet, och Såte för Domstolen. Han år berömå för sina Pappersfabriker, Metallarbeten och Knifsmiden. Pag. 225.

2. *Lezoux*, en Stad. Pag. 225.

3. *Vollore*. en Stad. Pag. 225.

5. Districtet Billom.

Detta ligger mellan Strömarne Allier och Dore, samt utgör jämvål en Del af La Limagne. Storleken år 4,7 Qv. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Billom*, en dåligt bygd Stad, år Huvudorten, samt Såte för Domstolen.

6. Districtet Ambert.

Detta år beläget omkring öfra Delen af Strömen Dore. Storleken år 11 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Ambert*, en Stad, belägen uti en gansſka vacker Dal, vid Ån Dore, år Huvudorten i Districtet, samt Säte för Domstolen. Staden år en god Handelsort, samt har åtskilliga Fa-

briker, hvarest tilvårkas grova Spetsar, Camelotter, Ylle- och Tråband af mångfaldiga slag, samt Papper. Pappers-Fabrikerne, så vål i Staden, som i den kringliggande Någden, åro över 60 til antalet. Pag. 226.

7. Distriktet ISSOIRE.

Detta ligger i väster om det sistnämde, omkring öfra Delen af Allier. Storleken år 7,5 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Issoire*, en Stad, ej långt från Allier, år Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen. Pag. 225.

Vid *Vernet*, en Ort liggande ej långt härifrån, finnas Amethister, hvilka vål ej åro så hårda, men af åven så vacker Fårg som de Orientaliska.

8. Distriktet BESSE.

Detta ligger i väster om det sistnåmde. Storleken år 7,5 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Besse*, en ringa Stad, år Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

6. ÖSTRA

6. ÖSTRA REGIONEN,

På Franſyſka *La Region du Levant.* Denna Region år belågen mellan 44 Grad. 45 Min. ſamt 48 Grad. 20 Min. Latitud. Hon grånſar i Norr til Nordöſtra Regionen, i Öſter til Schwaben, Helvetien och Italien, i Söder til Sydöſtra Regionen, och i Våſter, til Central Regionen. Hon håller i Långd 37 Mil, i Bredd 17 Mil, och i Vidd 518 Qvad. Mil; och år ſåledes ſå ſtor ſom Öſtergötland, Småland, Blekinge, Skåne och halva Halland ſammantagne. Hon utgöres utaf Provincerne Bourgogne, Franche Comté, Lionnois, ſamt Delar af Alſace och Daufiné.

De ſtörſta Strömarne i detta Land åro *Rhone*, *Saone*, *Doubs*, *Ain*, *Iſere* och *Loire*, hvartil kommer *Rhin*, ſom endaſt til en del utgör deſs Grâns.

Rörande Markens Beſkaffenhet, ſå utgör Landet til mäſtadelen en ſtor Dal, omkring Elverne Saone och Rhone, hvilken både i våſter, norr och öſter omgives af Landtryggar, från hvilka de Åar, ſom flyta uti benåmde Strömar taga deras Urſprung. De våſtra och norra Landtryggarne åro ej af ſynnerlig Högd, men den öſtra formeras til en ſtor del af de anſenliga Bergåſarne *Jura* och *Alperne* Nårmaſt omkring berörde Dal år Climatet varmt och Marken bördig, ſamt bår i ymnighet allehanda ſlags Såd, Frukt och ſkönt Vin, dåribland Bourgogne-Vin år mycket berömdt, ſamt

har förträffeliga Ängar. Bergsbygderne åter äro kalla, förnämligen den östra, hvarest ej få mycken Såd och Frukt växer, men därstädes finnes desto större ymnighet af härliga Betesmarker, hvarföre ock Boskapsskötsel är et af Inbyggarnes förnämsta Yrken. Åtskilliga Någder äro tämeligen skogrika, samt hava godt Förråd på Vildbråd. Af Mineralier finnes Silver, Koppar, Bly, Järn, Marmor, Alabaster, Jaspis, Salt och Stenkol.

Inbyggarnes antal stiger til 3,097,233, hvilket gör 5979 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 5,100,840 Riksd., som gör 98,7 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne stego til 9,272,230 Riksd. Til National-Församlingen sändas 79 Deputerade.

Regionen innefattar 9 Departements, nämligen *Cote d'Or*, *Haute Saone*, *Haut Rhin*, *Doubs*, *Jura*, *Saone & Loire*, *Ain*, *Rhone & Loire*, samt *Isère*, hvilka indelas uti 53 District och 5?5 Cantoner. I anseende til Kyrkoförfattningen höra de 5 förre Departementen under Metropolen Besançon, och de 4 sednare under Metropolen Lyon.

1. Departementet COTE d'OR.

Detta Landskap är beläget mellan 46 Gr. 53 Min. och 48 Gr. Latitud. Det gränsar til Departementen Aube, Haute Marne, Haute Saone, Jura, Saone & Loire, Nievre och Yon-

Yonne. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 8, och i Vidd 77,8 Qv. Mil, och år således litet ſtőrre än Mariäſtads Lån. Det har ſit Namn utaf en Bergſtråcka, kallad *Cote d'Or*, hvilken ſtråcker ſig några Mil långt från Dijon til Beaune.

Landet ligger tåmeligen högt, emedan hår befinnes en Landtrygg, hvarifrån en myckenhet Strőmar, ſom falla uti Seine, Saone och Loire, taga ſin uprinnelſe. Marken år mer ojåmn och bergagrig ån ſlåt, dock finnas hår många ſlåta Fålt, ſom i ymnighet båra allehanda ſlags Såd och Frukt, ſamt hava godt Bete. På Kullarne våxer főrtråffeligt Vin, bekant under namn af Bourgogne. Med Skog år en ſtor Del af Landet väl főrſedt. Af Metaller finnes Jårn i tåmelig mångd, hvarfőre ock åtſkilliga Stångjårnshamrar hår åro anlagde. Den ſtőrſta Strőmen, ſom vatnar Landet år *Saone*, men hvilken endaſt flyter genom deſs ſydőſtra ånda; de őfrige äro obetydlige. *Seine* och *Yonne* taga hår deras Urſprung, men åro hår i Landet ſmå; men en Canal bőr mårkas, kallad *Canal de Bourgogne*, hvilken főrenar Yonne med Saone.

Folkmångden ſtiger til 342,980, hvilket gőr 4408 Perſoner på hvarje Qvadr. Mil. Landtråntan utgőr 684 870 Riksd., hvilket år 8803 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne ſtego til 1,280,700 Riksd. Til National-Főrſamlingen ſåndas 10 Deputerade.

Landskapet indelas uti 7 District, hvilka innefatta 88 Cantoner.

1. Districtet DIJON.

Detta ligger uti sydöstra Delen af Landet. Dess Storlek är 10,5 Qv. Mil. Det är något bergagtigt, och här befinnes en Del af Bergåsen *Cote d'Or*. Antalet af Cantonerne är 18.

1. DIJON, Landskapets Huvudstad och Biskopens Säte, belägen på en Slättmark, vid Ån Aube och Canal de Bourgogne, 24 Mil från Paris, under 47 Grad. 18 Min. Latitud, är af oval skapnad, håller i omkrets ungefär en timas våg, samt bebos af 20,000 Inbyggare. De Allmänna Byggnaderne, förnämligast Kyrkorne äro vackra. Avenuerne til denna Stad utgöra även så många publika Promenader. Den kringliggande Nägden bär förträffeligt Vin. Pag. 203.

2. *Nuys*, en Stad, belägen 2 Mil från Dijon. Pag. 204.

2. Districtet S. JEAN DE LÔNE.

Detta ligger i sydost om det förenämde, omkring Elven Saone. Storleken är 5,77 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *S. Jean de Lône*, en liten Stad, vid Saone, är Huvudorten.

2. *An-*

2. *Auxonne*, en tåmeligen anſenlig Stad, högre up vid Saone, är Säte för Diſtrictets Domſtol. Staden har et Slott, en Arſenal, vackra Caſerner, en Artilleri Skola, och et Canongjuteri. Folkmångden ſtiger til inemot 6000.

3. *Seure*, en Stad vid Saone. Pag. 206.

3. Diſtrictet Beaune.

Detta ligger i våſter om det ſiſtnämde, omkring en del af Bergåſen Cote d'Or, ſamt är mycket bergagtigt. Storleken är 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 14.

1. *Beaune*, en vacker Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol. Han har fordom varit befäſt. Pag. 204.

4. Diſtrictet Arnay.

Detta ligger i nordväſt om det ſiſtnämde. Storleken är 8,75 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Arnay*, en Stad uti en Dal, vid en Å, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol. Han har 2000 Invånare, ſamt idkar tåmeligen god Handel.

5. Diſtrictet Semur.

Detta ligger i norr om det ſiſtnämde. Stor-

Storleken är 15,9 Qv. Mil. Cantonernas antal är 14.

1. *Semur*, en tämeligen ansenlig Stad, belägen på en Klippa vid Ån Armançon, över hvilken 2 vackra Broar äro bygde, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Staden består af 3 Delar, Le Bourg, hvarest befinnes en prägtig Kyrka; Le Donjon, en befäst Plats, hvilken tjänar såsom Citadelle, samt Slottet. Här är en god Klådes-Manufactur; och med Kläden samt andra Varor idkar Staden god Handel.

6. Distriktet Chatillon.

Detta ligger nordligast af alla. Det är et bergagtigt och ganska skogrikt Land, som har godt förråd på Järn. Storleken är 19,7 Qv. Mil. Cantonernas antal är 13.

1. *Chatillon*, en Stad vid Seine, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Pag. 204.

7. Distriktet Is sur Tille.

Detta ligger i norr om Distriktet Dijon. Dess Storlek är 10,5 Qv. Mil. Cantonernas antal är 12.

1. *Is*, en Köping vid Ån Tille, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

2. De-

2. Départementet HAUTE SAONE.

På Svenſka Öfra Saone. Detta Landſkap år belåget mellan 47 Gr. 15 Min. och 47 Gr. 58 Min. Latitud. Det omgives af Landſkapen Vosges, Haut Rhin, Doubs, Jura, Cote d'Or, och Haute Marne. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 5, ſamt i Vidd 46,6 Qvad. Mil; och år ſåledes litet ſtörre ån Halva Skåne. Det utgöres utaf norra Delen af Provincen Franche Comté. Det har ſit namn utaf ſin belägenhet omkring öferſta Delen af Elven *Saone*, ſom flyter här midt igenom. *Oignon* år den betydligaſte Strömen nåſt efter den föregående.

Landet år mera ojämt och bergagtigt ån ſlätt, ſamt har ſtörre öferflöd på Betesmarker, ån Åkerfält, och ſåledes ymnighet af Boſkap. Här finnas ock goda Skogar. Bland Mineralier finnes Järn i tåmelig mångd.

Folkmängden ſtiger til 264,111, ſom gör 5667 Männiſkjor på hvarje Qvad. Mil. Landträntan utgör 356,270 Riksd., ſom år 7645 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne ſtego til 624,500 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 7 Deputerade. Landſkapet indelas uti 6 Diſtrict, hvilka innefatta 48 Cantoner.

1. Diſtrictet VESOUL.

Detta år beläget midt i Landſkapet, mellan

lan Åarne Saone och Oignon. Det håller i Vidd 9, 8 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 11.

1. VESOUL, Landſkapets Huvudſtad och Biſkopens Säte, belägen vid en liten Å, ſom faller i Saone, under 47 Gr. 37 Min. Latitud, 28 Mil från Paris, år icke ſynnerligen ſtor, men väl bebodd.

Vid Byn *Leugnt* befinnes den pag. 210 anförde Jordkulan, hvilken tjänar ſåſom en Barometer för dem ſom bo hår i Någden. En Dimba vid Ingången til Kulan år er oſvikeligt Tekn til Regn för näſta Dag. Upunder Valvet hänga Isſtycken, eller rättare ſagt Ispelare, af hiſkelig ſtorlek.

2. Diſtrictet GRAY.

Detta ligger i ſydväſt om det ſiſtnämde, ſåvenväl mellan Strömarne Saone och Oignon. Storleken år 8, 56 Qvadr. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Gray*, en angenäm Stad vid Saone, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen. Deſs förnämſta Handel idkas med Järn; det finnes åtminſtone 20 Stångjärnshamrar i Någden. Pag. 210.

3. Distriktet CHAMPLITTE.

Detta ligger i nordväst om det sistnämde, på andra sidan om Saone. Storleken är 4,9 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Champlitte*, en liten Stad, är Huvudorten, och Säte för Domstolen.

4. Distriktet JUSSEY.

Detta ligger i norr om det sistnämde, omkring Saone. Storleken är 6,3 Qvad. Mil, Cantonernas antal är 7.

1. *Jussey*, en liten Stad, vid Saone, är Huvudorten och Säte för Domstolen.

5. Distriktet LUXEUIL.

Detta ligger i öster om det sistnämde. Storleken är 9,27 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Luxeuil*, en Stad, vid Foten af Bergåsen Vosge, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen. Den myckenhet Urnor, Medailler och Inscriptioner man här funnit, föranlåta at tro det denna Stad varit ganska ansenlig i Romarnes tid. Pag. 211.

6. Di-

6. Distriktet Lure.

Detta ligger i sydost om det sistnämde, omkring Ån Oignon. Storleken är 7,5 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Lure*, en Köping, är Huvudorten, och Säte för Domstolen.

3. Departementet HAUT RHIN.

På Svenska *Öfra Rhen*. Detta Landskap är beläget mellan 47 Gr. 25 Min. samt 48 Gr. 17 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Bas Rhin, Schwaben, Helvetien, Doubs, Haute Saone, samt Vosge. Det håller i Längd 9 Mil, i Bredd 4½, och i Vidd 35,7 Qvad. Mil; och är således inemot så drygt som Dalsland. Det består af södra Delen af Provincen Alsace. Det har sit Namn utaf sin Belägenhet vid öfra Delen af Strömen *Rhin*, hvilken utgör dess gräns emot Tyskland.

Landet är något ojämnare och bergagtigare än Landskapet Bas Rhin, som utgör norra Delen af Alsace, men är därjämte fruktbart på Säd, samt har sköna Ängar. Bergsryggen *Vosge* utgör dess västra Gräns.

Folkmängden stiger til 283,252, som gör 7934 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 376,770 Riksd., hvilket är 10,560 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 615,260 Riksd. Til

Natio-

National - Förſamlingen ſändas 7 Deputerade. Landſkapet indelas uti 3 Diſtrict, hvilka innefatta 25 Cantoner.

1. Diſtrictet Colmar.

Detta utgör norra Delen af Landſkapet, ſamt är det ſtörſta och bäſt bebodda af alla 3 Diſtricten. Det håller i Vidd 15,74 Qvad. Mil. Antalet af Cantonerne år 13.

1. Colmar, Landſkapets Huvudſtad och Biſkopens Säte, belågen nästan midt i Diſtrictet, vid Ån Ill, under 48 Gr. 4 Min. Latitud, 35 Mil frånParis. Pag. 180.

2. *Kayſerberg*, en Stad, liggande up i Landet, 1 Mil från Colmar. Pag. 180.

3. *Neuf Briſac*, en Stad, belägen halfannan Mil från Colmar. Pag. 180.

4. *Enſisheim*, en Stad, belägen uti ſödra Delen af Diſtrictet. Pag. 180.

2. Diſtrictet Altkirch.

Detta ligger i ſöder om det förenämde, utmed Rhen. Storleken är 9,44 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Altkirch*, en Köping, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen.

2. *Huningue*, en Fäſtning. Pag 180.

3. Districtet BEFORT.

Detta ligger i väster om det sistnämde. Storleken är 10,5 Qvadrat Mil, Cantonernas antal är 7.

1. *Befort*, en Stad, är Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Pag. 180.

4. Departementet DOUBS.

Detta Landskap är belåget mellan 46 Gr. 35 Min. och 47 Grad. 33 Min. Latitud. Det grånsar til Landskapen Haute Saone, Haut Rhin, Helvetien, och Jura. Det håller i Långd 10 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 44 Qv. Mil; och är således inemot så stort som halva Skåne. Det utgöres utaf den medlersta eller östra Delen af Provincen Franche Comté. Det har sit Namn af Ån *Doubs*, hvilken i många Bugter flyter genom hela Landet.

Marken är bergagtig och har ej mycken Åker, men desto skönare Ängar och Betesmarker. På Järn och andra nyttiga Mineralier är icke brist.

Inbyggarnes antal stiger til 219,642, som gör 4992 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan utgör 272,320 Riksd., som är 6189 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 476,800 Riksdaler. Til National-Församlingen sändas 6 Deputerade. Landskapet

skapet indelas uti 6 District, hvilka innefatta 51 Cantoner.

1. Districtet Besançon.

Detta är belåget uti Västra Delen af Landet, omkring Ån Doubs Det håller i Vidd 7,7 Qv. Mil. Cantonernas antal år 12.

1. Besançon, Landskapets Huvudstad, och Säte för Erkebiskopen, belägen vid Ån Doubs, under 47 Gr. 13 Min. Latitud, 30 Mil från Paris, år en af de båst bygda Ståder i Riket. Folkmångden stiger til 25,000. Denna Stad liknar mycket Bern uti Helvetien, i anseende til Låget, emedan Doubs omgiver honom såsom en Båge, samt formerar af Staden Halfö, likasom Aar gör Bern; åvenså hava 3 stora och parallela Gator, hvilka löpa efter Längden af bägge desse Ståder, samma disposition uti hvardera Staden i anseende til Strömarne. Collegium, Casernerne, Hospitalet och Triumfbågen åro de Byggnader, som förtjåna mästa upmärksamheten. Han kom år 1674 under Fransk Lydnad. Pag. 209.

Den kringliggande Nägden har ej annan Såd ån Råg och Korn, jämvål Hampa, samt något Vin.

2. Districtet Baume.

Detta ligger i nordväst om det förenämde,

omkring Ån Doubs. Storleken år 7,7 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Baume*, en liten Stad vid Doubs, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol.

3. Diſtrictet S. Hypolite.

Detta ligger i öſter om det ſiſtnämde, jämvål omkring Ån Doubs. Storleken år 8,4 Qv. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *S. Hypolite*, en liten Stad, vid Doubs, år Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för Domſtolen.

4. Diſtrictet Ornans.

Detta ligger midt i Landſkapet. Storleken år 7 Qv. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *Ornans*, en liten Stad, år Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för Domſtolen. Pag. 210.

5. Diſtrictet Quingey.

Detta ligger i våſter om det ſiſtnåmde. Storleken år 3,32 Qv. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. *Quingey*, en liten Stad vid Ån Loue, är Huvudorten, ſamt Säte för Domſtolen.

6. Di-

6. Districtet PONTARLIER.

Detta utgör södra Delen af Landskapet. Storleken är 9,8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Pontarlier*, en Stad vid Ån Doubs, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Pag. 211.

5. Departementet JURA.

Detta Landskap är beläget mellan 46 Gr. 15 Min. och 47 Gr. 18 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Haute Saone, Doubs, Helvetien, Ain, Saone & Loire, samt Cote d'Or. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 44,8 Qv. Mil; och är således lika stort med halva Skåne. Det innefattar Södra Delen af Franche Comté. Det har sit namn af Berget *Jura*, hvilket utgör dess Gräns emot Helvetien och Landskapet Ain.

När man undantager de Någder, som ligga närmast intil Berget Jura, är Landet i allmänhet jämt, samt bär i ymnighet allehanda slags Säd. Frukt, godt Vin och Hampa. På åtskilliga ställen finnas goda Skogar. Utaf Strömar, som vatna Landet, äro *Doubs* och *Ain* de betydligeste.

Folkmängden stiger til 280,200, som gör 6254 Personer på hvarje Qvad. Mil. Landträntan utgör 356,880 Riksdal., som är 7966 Riksd.

Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne ftego til 636,700 Riksd. Til National-Förfamlingen fändas 8 Deputerade. Landfkapet indelas uti 6 Diftrict, hvilka innefatta 62 Cantoner.

1. Diftrictet LONS.

Detta ligger uti medlerfta Delen af Landfkapet. Det håller i Vidd 6 Qv. Mil. Antalet af Cantonerna är 10.

1. LONS, med tilnamnet *Le Saunier*, Landfkapets Huvudftad, belägen under 46 Gr. 40 Min. Latitud, 32 Mil från Paris, är medelmåttig til ftorleken, famt har god näring af Salt-tilvårkning, emedan inom defs Staket finnas åtfkilliga Källor, fom giva falt Vatn.

2. Diftrictet POLIGNY.

Detta ligger i norr om det förenämde, famt midt i Landfkapet. Storleken är 7,5 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. *Poligny*, en vacker Stad, är Huvudorten i Diftrictet, famt Säte för Domftolen. I Nägden växer fkönt Vin. Pag. 211.

3. Diftrictet ARBOIS.

Detta ligger i nordoft om det fiftnämde. Stor-

Storleken år 6 Qv. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Arbois*, en Stad, är Huvudorten i District. Han år beråmd för det kosteliga vita Vin, som våxer hår i Nägden, och hvilket man såtter i samma Class med Likör-Viner. Pag 211.

2. *Salins*, en ansenlig Stad, belägen uti en fruktbar Dal, år Såte för Districtets Domstol. Pag. 211.

4. Districtet Dole.

Detta ligger nordligast af alla, samt omkring Ån Doubs. Det år et ganska bördigt Land. Storleken år 8,9 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 15.

1. *Dole*, en Stad, vid Doubs, år Huvudorten i Districtet, samt Såte för Domstolen. Pag. 210.

5. Districtet Orgelet.

Detta ligger i söder om Districtet Lons. Storleken år 7,7 Qv. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Orgelet*, en liten Stad, år Huvudorten och Säte för Domstolen.

6 Distrietet S. CLAUDE.

Detta är beläget utmed Bergåsen Jura. Storleken är 8,75 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *S. Claude*, en Stad, belägen mellan 3 höga Berg, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för Domstolen; jämvål Säte för Biskopen i detta Departement. Pag. 211.

6. Departementet SAONE & LOIRE.

Detta Landskap är beläget mellan 46 Gr. 10 Min, samt 47 Gr. 8 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Cote d'Or, Jura, Ain, Rhone & Loire Allier, och Nievre. Det håller i Längd 12 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 76 Qvad. Mil; och är således så stort som Mariestads Län. Det innefattar medlersta Delen af Provincen Bourgogne. Det har sit namn af Strömarne *Saone* och *Loire*, hvaraf den förra flyter genom östra Delen af Landet, och den sednare utgör dess västra Gräns. En Canal, benämd *Canal de Digoin*, som förenar Loire med Saone, förtjänar ock at märkas.

Climatet är i detta Landskap mycket mildare än uti Cote d'Or, som utgör norra Delen af Bourgogne Marken är här ock jämnare, samt har härliga Åkerfält, som bära Säd i ymnighet, jämvål sköna Betesmarker. På Vin och Frukt

Frukt år ock öfverflöd. Åtskilliga goda Skogar finnas hår och där.

Landet är vål bebodt. Folkmångden stiger til 442,600, som gör 5824 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan utgör 735,520 Riksd., som är 9678 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne stego til 1,377,400 Riksd. Til National-Församlingen sändas 11 Deputerade. Landskapet indelas uti 7 District, hvilka innefatta 90 Cantoner.

1. Districtet Macon.

Detta år belåget uti sydöstra Delen af Landskapet, vid Saone. Det håller i Vidd 10,24 Qv. Mil. Antalet af Cantonerne år 10.

1. Macon, Landskapets Huvudstad, belågen på sluttningen af en Kulle, vid Saone, under 46 Gr. 18 Min. Latitud, 30 Mil från Paris, har vid pass 7000 Invånare. Det fordna Biskopsstiftet är uphåvit. Pag. 206.

2. *Cluny*, en Stad, 2 Mil från Macon.

2. Districtet Charolles.

Detta ligger i väster om det förenämde, omkring Canal de Digoin. Dess Storlek år 13,1 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 15.

1. *Charolles*, en liten Stad om 1400 Invånare, år Districtets Huvudort, och Såte för Domstolen.

3. Diſtrictet MARCIGNY.

Detta ligger i ſöder om det nyſsnämde, omkring Elven Loire. Storleken är 5,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Marcigny*, en liten Stad, belägen vid Loire, uti en på Säd fruktbar Någd, är Diſtrictets Huvudort.

2. *Semur*, med tilnamnet en Briennois, en liten Stad, är Säte för Diſtrictets Domſtol.

4. Diſtrictet BOURBON-LANCY.

Detta ligger i väſter om Diſtrictet Charolles, vid Loire, Storleken är 6,47 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Bourbon-Lancy*, en Stad ej långt från Loire, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för Domſtolen. Han är berömd för ſina varma Mineraliſka Källor och Bad. Det ſtora Badhuſet är belagt med Marmor, och är et arbete från Romarnes tid.

5. Diſtrictet AUTUN.

Detta utgör nordväſtra Delen af Landſkapet. Storleken är 15,24 Qv. Mil. Cantonernas antal är 15.

1. *Autun*, en Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte ſå väl för deſs Domſtol, ſom

för

för Biskopen i hela Departementet. Man finner här Romerska Monumenter, som äro bättre conserverade, och i större antal än uti någon annan Stad i Frankrike; bland annat Jani och Cybeles Tempel, samt 2 prägtiga Portar, hvaraf den ena föreställer en Triumfbåge, hvarest Stenarne äro så nätt lämpade til hvarandra, at man ej blir varse någon fogning. Handelen är af ringa betydenhet, samt idkas förnämligast med Mattor, tilvärkade utaf blandning af Nöthår med Lingarn. Omkring Staden finnes så god Lera, at däraf kan tilvärkas Porcellin och Fayence. Pag. 205,

6. Districtet Chalons.

Detta ligger i öster om det sistnämde, omkring Ån Saone. Storleken är 17,8 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 20.

1. *Chalons*, med tilnamnet sur Saone, en Stad, belägen på en angenäm Slätt, vid Saone, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för dess Domstol. Staden är Stapelort för Järn, hvilket här inskeppas för Lyon och S. Etienne, samt för Vin från den kringliggande Nägden. Det fordna Biskopsstiftet är uphävit. Pag. 206.

2. *Verdun*, en Stad vid Saone och Doubs. Pag. 206.

7. Distriktet LOUHANS.

Detta ligger i öster om det sistnämde. Storleken är 7,7 Qv. Mil. Cantonernas antal är 13.

1. *Louhans*, en liten Stad, belägen vid sammanloppet af 3 små Åar, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen.

7. Departementet AIN.

Detta Landskap är beläget mellan 45 Gr. 32 Min. samt 46 Gr. 33 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Saone & Loire, Jura, Bern, Savoyen, Isere, samt Rhone & Loire. Det håller i Längd 10 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 52,4 Qvad. Mil; och är således lika stort med Upsala Län. Det innefattar den sydöstra Delen af Provincen Bourgogne, som fordom kallades Bresse och Bugey. Det har sit namn af Ån *Ain*, hvilken flyter midt genom Landet. Två andra ansenliga Strömar vatna ock detsamma, nämligen *Rhone*, som utgör dess östra och södra, och *Saone*, som formerar dess västra Gräns.

Nordöstra Delen af detta Land, som gränsar til Landskapen Jura och Savoyen, är bergagtig och skogrik, med den västa Delen, som ligger mellan Strömarne Ain och Saone, består af en fruktbar Slättmark, som i ymnighet

het bär Säd, Frukt och Vin, samt har sköna Ängar, hvilka nära en myckenhet Boskap.

Inbyggarnes antal är 307,756, som gör 5873 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan stiger til 289,650 Riksd., som gör 5528 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne belupo sig til 517,620 Riksd. Til National-Förfamlingen sändas 6 Deputerade. Landskapet indelas uti 9 District, hvilka innefatta 49 Cantoner.

1. Districtet Bourg.

Detta är beläget nästan midt i Landskapet, vid Ån Ain. Det håller i Vidd 8,75 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. Bourg, Landskapets Huvudstad, belägen vid en Å, som faller i Saone, under 46 Gr. 12 Min. Latitud, 33 Mil från Paris, uti en morasig men fruktbar Någd. Han är Födelseort för Favre de Vaugelas, hvilken översatt Qv. Curtius, hvilken Bok man anser såsom den första goda Bok, som blivit correctement skriven på Fransyska. Pag. 207.

2. Districtet Pont de Vaux.

Detta ligger i nordväst om det förenämde, vid Saone. Storleken är 4,37 Qv. Mil. Cantonernas antal är 3.

1. *Pont*

1. *Pont de Vaux*, en liten hygglig Stad vid en Å, som ej långt härifrån faller i Saone, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen.

3. Distriktet Chatillon.

Detta ligger i söder om det nyssnämde, jämväl utmed Saone. Dess Storlek är 4,55 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 3.

1. *Chatillon*, en liten Stad, är Huvudorten.
2. *Pont de Veyle*, en liten Stad, en half Mil från Saone, är Säte för Distriktets Domstol. Här finnes en Tygs-Manufaktur.

4. Distriktet Trevoux.

Detta ligger i söder om det sistnämde, också jämte Saone. Storleken är 5,25 Qv. Mil. Cantonernas antal är 4.

1. *Trevoux*, en Stad, belägen vid sluttningen af en Kulle, vid Saone, 2½ Mil från Lyon, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Staden har circa 1800 Invånare.

5. Distriktet Montluel.

Detta ligger i öster om det sistnämde, utmed Elven Rhone. Storleken är 5,1 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 3.

1. *Mont-*

1. *Montluel*, en liten Stad, belägen ej långt från Rhone, uti en även så angenäm som fruktbar Nägd, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen.

6. Distriktet S. Rambert.

Detta ligger i öster om det nyssnämde, mellan Rhone och Ain. Storleken är 4,9 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *S. Rambert*, en liten Stad, är Huvudorten.

2. *Amberieux*, en liten Stad, är Säte för Distriktets Domstol.

7. Distriktet Belley.

Detta ligger i öster om det sistnämde, samt omgives af Rhone, såsom en Halfö. Storleken är 7,2 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Belley*, en Stad, belägen inemot en Mil från Rhone, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Biskopen i detta Departement. Pag. 207.

2. *Seyssel*, en liten snygg Stad vid Rhone, som här börjar bliva farbar för Båtar.

8. Di-

8. Distriktet NANTUA.

Detta ligger i norr om det sistnämde, mellan Rhone och Ain. Storleken är 8,56 Qv. Mil. Landet är mycket bergagtigt och skogrikt. Cantonernas antal är 9.

1. *Nantua*, en liten Stad, vid en liten Sjö, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen.

9. Distriktet GEX.

Detta ligger i nordost om det sistnämde, vid Rhone och Genever-sjön. Storleken är 5,67 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 4.

1. *Gex*, en liten Stad vid Foten af et Berg, 2 Mil från Geneve, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen. Pag. 208.
2. *Fort de l'Ecluse*, en Skans vid Rhone. Pag. 208.

8. Departementet RHONE & LOIRE.

Detta Landskap är beläget mellan 45 Gr. 10 Min. samt 46 Gr. 20 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Saone & Loire, Ain, Isere, Ardeche, Haute Loire, Puy de Dome, och Allier. Det håller i Långd 11 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 67,2 Qv. Mil; och är således litet större än Nyköpings Län. Det inne-

innefattar jämt hela det fordna Höfdingdömet Lyonnois. Det har sit Namn af Strömarne *Rhone* och *Loire*, hvaraf den förra utgör dess östra Gräns, och den sednare flyter genom västra Delen af Landet. *Saone* utgör ockstå dess Gräns emot öster.

Midt genom Landet, från norr til söder, går en Bergsrygg, hvilken skiljer de vatn som falla uti Loire, från dem som flyta åt Saone och Rhone. Uti denna Någd och väster därom är Landet högländt, och Climatet något kallt; men vid Strömarne Saone och Rhone är Climatet mycket mildare, och Marken fruktbarare, samt bär i ymnighet Säd, Frukt och skönt Vin. Om Landets öfrige Producter är at läsa pag. 227.

Detta Landskap är det folkrikaste i Frankrike. Folkmängden stiger til 591,300, som gör 8800 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan utgör 1,375,680 Riksd., som är 20,478 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne stego til 2,524,550 Riksd. Til National Församlingen sändas 15 Deputerade. Landskapet indelas uti 5 District, hvilka innefatta 71 Cantoner.

1. Districtet LYON.

Detta är beläget uti östra Delen af Landskapet, vid Rhone. Det håller i Vidd 11 Qvad: Mil. Antalet af Cantonerne är 16.

1. Lyon, Landskapets Huvudstad och Säte för Erkebiskopen, är belägen vid Rhone, 37 Mil från Paris. Folkmängden räknas til 120,000, hvaribland 30,000 Personer äro sysselsatte vid allehanda slags Fabriker. Bland Manufacturer af första Rangen, hvarest Tekningen och Arbetets fullkomlighet gör handarbetet vigtigare än Materien, räknas Gros de Tours, brocherade med Guld och Silver, randade Satiner af Silke och Guld, Cirsakas, Tafter, Moirer, Damasker, Gros de Naples, m. m. Guld- och Silver-Galoner, Band och Snören utgöra Manufacturer af andra Rangen; Mösse- Hatte- och Pappers-tilvärkning, samt Tryckerier innehava tredje Rangen. Dessa 3 slags Fabriker använda Materialier för 2 Millioner Riksd. årligen.

Guld- och Silver hämtas från Spanien uti Tackor och Piastrar; Silke från Italien och Spanien, Bly från England, Koppar- och Järnbleck från Tyskland, Krydder och Droguer från Holland; Ost från Sveitserland. Det tilvärkas inga Tyger så fullkomliga utomlands, som uti Lyon; också sträcker sig denna Stadens Handel ända til Levanten, Indien och America. Lyon är utomdess Stapelort för en vidsträckt Transito-Handel. Årligen hållas här 4 stora Marknader.

Staden har 6 Portar. Många Gator äro väl så trånga och osnygga såsom i Paris, men en stor del af dem hava dock välbygda Hus, i synnerhet Quaierne, som pråla med de kostbara-

baraſte Byggningar; Le Quai de Retz ſkulle pryda den prågtigaſte Huvudſtad. En vacker Gnomon pryder et af Torgen i Staden; men de vackraſte Torgen åro La Place de Louis 14, och La Place des Terraux, hvilken ſednare är förſedd med en ganſka vacker Springbrunn. Bland Byggningar förtjäna Stadshuſet ſamt Dramatiſka Theatern främſta Rumet; den ſednare viker ej hvarken uti ſtorlek eller pragt för någon i Riket. Här finnes ock et talrikt och utſökt Bibliothek; den vackra Byggningen, ſom innehåller detſamma, år unique i anſeende til ſin Expoſition. Utom Vuen af Rhone och den kringliggande hårliga Någden ſträcker ſig utſigten ända til de med Snö betäckte Alperne. Vid detta Bibliothek befinnes et Medaille- och Antiqvitets - Cabinet. Vetenſkaps- och Frikonſt Academierne åro förenade. Över Rhone år anlagd en vacker Bro om 260 Famnars Långd. Från de flåſta ſtällen i Staden kan man fara i Båt. Ståder i Europa med correſponderande Polhöjder åro: Saintes och Clermont i Frankrike, Milano, Brescia och Venezia i Italien, Carlſtadt, Eſſek och Temeſchwar i Ungern, ſamt Ribnik och Galatſch i Valachiet. Pag. 228.

2. *Condrieu*, en Stad vid Rhone. Pag. 228.

2. Diſtrictet VILLE FRANCHE.

Detta ligger i norr om det förenåmde, utmed Saone. Det innefattar Landſträckan

Beaujolois. Storleken år 12,24 Qvadr. Mil. Cantonernas antal år 13.

1. *Ville Franche*, en vacker Stad, ej långt från Saone, år Landets Huvudort, och Säte för Domstolen. Han år omgiven med goda Murar, samt Säte för en Vetenskaps- och Vitterhets Academie.

2. *Beaujeu*, en Stad. Pag. 229.

3. Distriktet Roanne.

Detta ligger i våster om det nysnåmde, på bågge sidor om Loire. Storleken år 17,06 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 16.

1. *Roanne*, en tåmeligen ansenlig Stad, vid Loire, 7 Mil från Lyon, år Landets Huvudort, och Säte för Domstolen. Folkmångden stiger til 10,000. Hår börjar Loire bliva farbar för stora Båtar, Pag. 229.

4. Distriktet Montbrison.

Detta ligger i söder om det sistnåmde, åvenvål omkring Loire. Storleken år 17,34 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 13.

1. *Montbrison*, en tåmeligen ansenlig Stad, belågen 1 Mil från Loire, och 6 Mil från Lyon, år Landets Huvudort, och Säte för Domstolen. Hår finnas Mineraliska Källor.

2. *S. Rambert*, en Köping vid Loire, år Huvud-

Huvudorten i en Canton. Hår bőrjar Loire bliva farbar főr små Båtar, och här inskeppas alla de Manufactur-varor, som tilvårkas uti Staden S. Etienne, och såndas til Nantes, Paris, &c.

5. Districtet S. Etienne.

Detta ligger i sydost om det sistnåmde, samt sträcker sig med et Hőrn til Rhone. Storleken år 10, 4 Qvad. Mil. Här finnes Stenkol och goda Slipstenar. Cantonernas antal år 14.

1. *S. Etienne*, en Stad, belägen halfannan Mil från Loire, år Landets Huvudstad, samt Såte főr dess Domstol. Uiom Gevårs- samt Åggjårns- och Järn- samt Måssings arbete, år Bandtilvårkningen en af de vigtigaste i Riket. Varorne hårifrån nedfőras til S. Rambert vid Loire, főr at vidare fortskaffas. Pag. 229.

9. Departementet ISERE.

Detta Landskap år belåget mellan 44 Gr. 40 Min. och 45 Gr. 52 Min. Latitud. Det grånsar til Landskapen Ain, Savoyen, Hautes Alpes, Drome, samt Rhone & Loire. Det håller i Långd 14 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 73,7 Qv. Mil; och år således inemot så stort som Kristianstads Lån och Blekinge sammantagne. Landet innefattar nordőstra Delen

af Daufiné. Det har sit namn af Strömen *I-sere*, som flyter midt genom Landet. *Rhone* omgiver detsamma i norr och nordväst.

Sydöstra Delen af Landskapet, som gränsar til Alperne, är högländt, bergagtig, skogrik och kall, samt bär föga Såd, men har godt förråd på Metaller och andra nyttiga Mineralier; den nordvästra Delen däremot, som ligger utmed Rhone, är mycket jämnare och varmare, samt bär Såd, Frukt och förträffeligt Vin i ymnighet.

Inbyggarnes antal stiger til 365,380, som gör 4958 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 652,880 Riksd., som är 8858 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 1,218,700 Riksd. Til National-Församlingen sändas 9 Deputerade. Landskapet indelas uti 4 Distrikt, hvilka innefatta 91 Cantoner.

1. Distriktet Grenoble.

Detta utgör hela den sydöstra hälften af Landskapet, samt är beläget utmed Alperne. Det innefattar det fordna Landskapet Graisivaudan, samt är ganska stort; det största af alla Distrikten i Riket. Det håller i Vidd 36,7 Qv. Mil, och är således inemot så drygt som Malmö Län. Det är til större delen upfyldt af Berg, med däremellan liggande fruktbara Dalar. Cantonerne stiga til et antal af 35.

1. Gre-

1. GRENOBLE, Landskapets Huvudstad, och Biskopens Säte, belägen vid Isere, under 45 Grad. 12 Min. Latitud, 45 Mil från Paris, och 8½ Mil från Lyon, är ansenlig, och har en Folkmängd af circa 30,000, men är til en stor del dåligt bygd. Pag. 269.

2. *Barreaux*, en Fästning. Pag. 269.

3. *La Grande Chartreuse*, et namnkunnigt Abbotstift, beläget på en Slåttmark, om 300 steg i Bredden, och en Fjärdingsväg i Långd, otilgångelig, utom genom en ganska trång öpning, som Naturen enkom gjort mellan Klippor och hiskeliga Brandter, är numera uphäfvit. Pag. 269.

2. Distriktet S. MARCELIN.

Detta ligger i väster om det förenämde, omkring Isere. Storleken är 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal är 14.

1. *S. Marcellin*, en liten hygglig Stad, angenämt belägen på sluttningen af en Kulle, uti en vacker Nägd, vid Isere, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen.

3. Distriktet VIENNE.

Detta ligger utmed Rhone, af hvilken det omgives i väster och norr. Storleken är 15,6 Qv. Mil. Det är det bästa af de 4 Distrikten, det njuter et varmt Climat, och har en frukt-

bar Mark, samt bär i ymnighet kostligt Vin, hvaraf Vin de Cote Rotie och Vin d'Hermitage äro i synnerhet berömde. Cantonernas antal är 21.

1. *Vienne*, en Stad, vid Rhone, är Landets Huvudort, och Säte för Domstolen. Staden är mycket långre än han är bred, samt innesluten mellan Berg, en del ligger högt, och en del lågt. Han har merendels trånga och krokiga Gator, och få vålbygda Hus. Dess förnämsta Handel består uti Vin, Silke, och Vårjeklingor. Pag. 271.

4. Distriɛtet LA TOUR DU PIN.

Detta ligger i öster om det förenämde, ävenvål vid Rhone. Storleken är 11,85 Qv. Mil. Detta är ockSå et jämt och fruktbart Land. Cantonernas antal är 21.

1. *La Tour du Pin*, en liten Stad, midt i Landet, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

7. SYDVÅSTRA REGIONEN,

Eller Garonne - Regionen; på Fransyska *La Region de Garonne*, hvilken har sit Namn däraf, at hon ligger omkring denna Ström. Hon

Hon år belågen mellan 42 Grad. 30 Min. famt 45 Grad. 40 Min. Latitud. Hon grånfar i Norr til Våftra Regionen, i Ófter til Sódra Regionen, i Sóder til Spanien, och i Våfter til Havet. Hon håller i Långd 38 Mil, i Bredd 18 Mil, och i Vidd 581 Qvad. Mil; och år fåledes få ftor fom Óftergóthland, Småland, Blekinge, Halland, Skåne, Gottland och Óland fammantagne. Hon innefattar ftórre Delen af Guienne, hela Gafcogne och Bearn, famt en liten Del af Languedoc.

Rórande defs naturliga Befkaffenhet, få är Climatet uti norra Delen och vid Hafsbandet ganfka mildt, men up i Landet vid Pyreneifka Bergen år Vintern både lång och ftrång. Landet år blandadt af Slåtter och Backar, men i den mån man nalkas Pyrenéerne, hójer fig Marken, famt blir fmåningom mera ojåmn, få at den til flut fórvandlar fig til hóga Berg. När man undantager Les Landes, en Landftråcka om 20 Mils Längd, och 4 à 5 Mils Bredd, utmed Havet, hvilken beftår af en torr och mager Hed, fom har brift på Vatn, och hvareft ej våxer annat ån Bufkar och Tall, år Marken i allmänhet ganfka bórdig, famt bär i ymnighet Vete och annan Säd, Frukt och i fynnerhet mycket Vin, famt har på många ftällen fórtråffeliga Betesmarker; dock åro de Nägder fom ligga vid Pyreneerne ej få tjänlige at båra Vete, utan våxer dårftådes mera Råg och Hårs. Deffe bergagtige Trakter åro ock fkogrikare ån de andre, famt hyfa en myc-

kenhet Vildbråd. De äro jämvål malmrike; man finner dår Koppar, Järn, Bly, samt andra nyttiga Mineralier, såsom fin Marmor, Asbest och Schifer. De största Strömar som vatna denna Region, äro *Garonne, Dordogne, Lot, Adour*, Les deux *Gaves, Gers* och *Arriege*.

Folkmängden stiger til 2,947,306, hvilket gör 5073 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 4,162,720 Riksd., som gör 7164 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 7,532,720 Riksdaler. Til National-Församlingen såndas 76 Deputerade.

Regionen innefattar 9 Departements, nämligen *Gironde, Dordogne, Lot & Garonne, Gers, Landes, Basses Pyrenées, Hautes Pyrenées, Haute Garonne*, och *Arriege*, hvilka inbegripa 58 Districts och 436 Cantoner, I anseende til Kyrkoförfattningen höra de 3 förra och det femte til Metropolen Bourdeaux, och de öfrige til Metropolen Toulouse.

1. Departementet GIRONDE.

Detta Landskap är beläget mellan 44 Gr. 10 Min. och 45 Grad. 35 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Charente Inferirure, Dordogne, Lot & Garonne, Landes, samt Havet. Det är det största Landskap i Riket. Det håller i Längd 15 Mil, i Bredd 8, och i Vidd 94 Qvad. Mil; och är således lika stort

ſtort med Skåne och Bornholm ſammantagne, eller litet mindre ån Öſtergötland, Det innefattar den Delen af Guienne, ſom fordom kallats Bourdelois, och Bazadois. Det har ſit Namn af ſin belågenhet vid Strömen *Gironde*, ſom år nedra Delen af *Garonne*, hvilken flyter midt genom Landet; *Dordogne* år dårnåſt den ſtörſta Strömen.

När man undantager den ſtora Heden Landes, hvilken intager en god tredjedel af Departementet, beſtår den öfriga Delen af et jåmt och fruktbart Land, ſom utom Såd bär Vin i öfverflöd, dåribland Vin de Grave och Vin de Medoc åro mycket bekante.

Folkmångden ſtiger til 497,392, ſom gör 5292 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landtråntan belöper ſig til 877,880 Riksd., ſom år 9338 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 1,553,440 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 12 Deputerade. Landſkapet indelas uti 9 Diſtrict, hvilka innefatta 72 Cantoner.

1. Diſtrictet BOURDEAUX.

Detta år belåget mellan Garonne och Havet. Det år et af de ſtörſta Diſtricten i Riket; ty det håller ej mindre i Vidd ån 34 Qvad. Mil; och är ſåledes ſå ſtort ſom halva Nyköpings Lån. Större Delen dåraf intages af den ofruktbara Heden Landes; den öfriga Delen, ſom ligger på bågge ſidor om Garonne, har

en

en ganſka bördig Mark. Cantonernas antal år 12.

1. BOURDEAUX, Landſkapets Huvudſtad och Såte för Erkebiſkopen, år belägen vid Garonne; på våſtra Stranden dårom, 47 Mil från Paris. Han har ſkapnad af en Båge, emedan Garonne hår formerar en Bugt, omkring hvilken Staden har ſit låge. Såkerheten orh Beqvåmligheten af deſs cirkelformiga Hamn, hvilken på åtſkilliga ſtällen håller 5 à 600 Famnar i Bredd, hitlockar alla Europåiſka Nationer, ſom idka Sjöfart. Man ſer ofta ånda til 500 Skepp på en gång hår liggande. Årligen per medium affåndes hårifrån circa 100,000 Åm Vin och Brånvin. De båſta af deſſa Viner åro de vita och röda, ſom man kallar Vins de Grave, emedan de våxa på klaperartig Mark. Deſſe ſlag afhåmtas mäſtadelen af Hollåndare och andra Nordiſka Nationer. De ſlag ſom kallas Vin de Poleu, och hvilka ej åro goda förr ån de paſſerat Havet, föras til Colonierne i Veſtindien. De ſå kallade Vins de Cote debiteras uti Bretagne och Norden, och de röda Vins de Medoc af båſta ſlaget måſtadelen i England. Utom ſit egit Lands Producter, utförer Bourdeaux även andra Nationers Varor til Franſka Colonierne, och håmtar dårifrån Socker, Caffe, Indigo och andra koſtbara Producter. Sockret rafineras ſedermera hår i Staden, och år i anſeende til ſin faſthet ganſka ſkickligt at transporteras, det år även ganſka

vitt,

vitt, hvilken egenskap man tilskriver vatnet hårstädes. Denne Stad utrustar jämvål Skepp på Valfiske- och Cabeljofångst. Hår finnas åtskilliga Fabriker som tilvårka Cadis och Rasker, 3 Glas- och 2 Fayence-Fabriker. Årligen hållas hår 2 ansenliga Marknader, den ena i Mars, och den andra i October, hvardera varar i 14 dagar. Förstaden des Chartrons, som sträcker sig långs utmed nedra Delen af Hamnen, år et vålbygt och lifligt Qvarter; där bo de flåsta utländska Köpmän. Mellan denna Förstad och S. Seurin åro vackra Promenader. En continuitet af Byggningar, vårde för de vackraste Qvarter i Paris, omgiver Hamnen och Quaierne, som hålla en half Mil i Långd. Bland berömde Mån hårifrån, förtjånar i synnerhet *Montesquiou* at nämnas, hvilken år född på Slottet La Brede, nåra vid Staden. Städer i Europa med correspondérande Polhöjder, äro: Aurillac och Valence i Frankrike, Torino, Parma och Ferrara i Italien, samt Belgrad och Bukarest i Turkiet. Pag. 232.

2. Distrietet LESPARRE.

Detta ligger i norr om det förenämde, mellan Gironde och Havet. Dess Storlek är 15,9 Qv. Mil. En stor del håraf intages af den magra Heden Landes. Det öfriga Landet år ganska fruktbart på Vin. Cantonernas antal år 6.

1. *Lesparre*, en liten Stad, midt i Landet, är Huvudorten, och Säte för Domstolen.

I Någden finnas genomskinliga Kiselstenar, eller oägta Demanter, hvilka äro bekante under namn af Cailloux de Medoc.

2. *Medoc*, en Skans, belägen på Stranden vid Gironde, är sammansatt af 4 Bastioner mot Sjösidan, och en Halfmåne mot Landssidan. Af denna Ort kallas detta District Pays de Medoc.

3. *La Tour de Cordouan*, en namnkunnig Fyrbåk om 80 Alnars Höjd, belägen på en Klippa vid Girondes utlopp i Haver, är af vacker Architectur.

3. Districtet BOURG.

Detta ligger i öster om det nyssnämde, på andra sidan om Gironde Storleken är 8 Qvad. Mil. Det är et ganska fruktbart Land. Cantonernas antal är 10.

1. *Bourg*, en Stad vid Dordogne, en half Mil från dess utlopp i Garonne, är Districtets Huvudort, och har en god Hamn, Pag. 233.

2. Den Landtudden som befinnes mellan Garonnes och Dordognes sammanlopp kallas *Bec d'Ambes*, och är i Revolutions-Historien bekant, emedan Departementet Gironde från den 1 Junii 1793 til den sidsta Julii 1794, häraf bekommit Namnet Bec d'Ambes.

3. *Blaye*,

3. *Blaye*; en Stad, belägen längre ned vid Gironde, 3 Mil från Bourdeaux, är Säte för Districtets Domstol. Staden har et godt Citadelle, hvilket beskyddar Farten på Gironde, som här har 2080 Famnars Bredd. Pag. 232.

Nära härvid, på en Holme uti Strömen, ligger Skansen *Paté*, et slags rundt Torn. Desse bägge Fästningsvärk, jämte den gent emot på andra sidan om Strömen liggande Skansen Medoc, beskydda Farten til Bourdeaux. Alla Skepp äro förbundne at vid upfarten til Bourdeaux lämna sina Canoner qvar i Blaye.

4. Districtet Libourne.

Detta ligger i sydost om det förenämde, omkring Strömen Dordogne. Storleken är 11,15 Qv. Mil. Cantonernas antal är 14.

1. *Libourne*, en Stad vid Dordogne, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Han är tämeligen välbygd, har breda, snygga och väl percerade Gator, samt reguliera Hus. Han är ock en Stapelort för Bourdeaux. Pag. 233.

2. *Fronsac*, en Stad, Pag. 233.

3. *Coutras*, en Stad. Pag. 233.

5. Districtet La Reole.

Detta ligger i söder om det sistnämde. Stor-

Storleken är 5,77 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *La Reole*, en artig Stad, vid Garonne, är Huvudorten i Districtet. Pag. 233.
2. *Castelmoron*, en liten Stad, är Säte för Districtets Domstol.

6. Districtet Cadillac.

Detta ligger i väster om det sistnämde, omkring Garonne. Storleken är 5,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. *Cadillac*, en medelmåttig Stad, vid Garonne, med et vackert Slott, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen.

7. Districtet Bazas.

Detta ligger i söder om det sistnämde. Dess Storlek är 13,46 Qv. Mil. En stor Del häraf intages af den magra Heden Landes. Cantonernas antal är 9.

1. *Bazas*, en Stad midt i Landet, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen. Pag. 233.
2. *Langon*, en Stad vid Garonne. Pag. 234.

2. Departementet DORDOGNE.

Detta Landskap är beläget mellan 44 Gr.

35 Min. samt 45 Gr. 42 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Vienne, Correze, Lot, Lot & Garonne, Gironde och Charente. Det håller i Längd 12 Mil, i Bredd 8, och i Vidd 79 Qvad. Mil; och är således lika stort med Wexiö Län. Det utgöres utaf hela det fordna Landskapet *Perigord.* Det har sit namn utaf Elven Dordogne, hvilken flyter genom södra Delen af Landet. *Ille* och *Vezere* äro för öfrigt de betydligaste Åarne. Om Markens Baskaffenhet och Landets Producter finnes at läsa pag. 234. Härtil kan läggas, at Landet bär Nötter och Tryffel i öfverflöd, samt har åtskilliga Koppargruvor.

Folkmängden stiger til 433,343, som gör 5488 Personer på hvarje Qvad. Mil. Landträntan belöper sig til 565,020 Riksdaler, som är 7152 Riksdaler per Qvadrat Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 1,047,120 Riksd. Til National-Församlingen sändas 10 Deputerade. Landskaper indelas uti 9 District, hvilka innefatta 72 Cantoner.

1. Districtet PERIGUEUX.

Detta är beläget midt i Landskapet, på bägge sidor om Ån Ille. Dess Storlek är 10,76 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. PERIGUEUX, Landskapets Huvudstad och Biskopens Säte, är belägen uti en Dal vid Ån Ille, under 45 Gr. 10 Min. Latitud, 40 Mil

från Paris. Gatorne åro trånga och illa percerade, och Husen af dåligt utseende, men Staden idkar dock tämelig Handel med godt Vin, låckra Rapphöns, Postejer, samt Kalkoner fylda med Tryffel. Hår finnas åtskilliga Lämningar från Romarnes tid, bland andra en Amfitheater, och et Torn, kalladt la Tour de Vesune, hvilket år mycket båttre conserverat; det år af rund Form, håller 100 Fot i högd, samt har Murar af 7 Fots tjocklek. Pag. 234.

2. Distriktet NONTRON.

Detta ligger i norr om det förenåmde. Storleken år 8,75 Qv. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Nontron*, en stor Köping, år Huvudorten i Distriktet, samt Såte för Domstolen.

3. Distriktet EXIDEUIL.

Detta ligger i sydost om det nysnåmde, omkring Ån Ille. Storleken år 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Exideuil*, en liten Stad, år Distriktets Huvudort, och Såte för Domstolen.

4. Distriktet MONTIGNAC.

Detta ligger i söder om det sistnåmde, omkring

omkring Ån Vezere. Storleken är 8 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Montignac*, en liten Stad, vid Vezere, är Huvudorten.

2. *Terrasson*, en liten Stad, högre up vid samma Ström, är Säte för Districtets Domstol.

5. Districtet Sarlat.

Detta ligger i söder om det sistnämde, omkring Dordogne. Storleken är 7,7 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Sarlat*, en liten Stad midt i Landet, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Det fordna Biskopsstiftet är uphävit. Pag. 234.

6. Districtet Belvez.

Detta ligger i väster om det sistnämde. Storleken är 7,7 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Belvez*, en Köping, är Huvudorten.

2. *Monpazier*, en liten Stad, är Säte för Districtets Domstol.

7. Districtet Bergerac.

Detta ligger i väster om det sistnämde, på bägge sidor om Dordogne. Storleken är

 10,76

10,76 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 9. Landet bår godt Vin, både rődt och vitt. Här finnas några Koppar ruvor och Kopparhamrar, Canongjuterier och 18 Pappersfabriker.

1. *Bergerac*, en vacker och vålbebodd Stad, vid Dordogne, år Huvudorten i Distriktet, och Såte fȯr Domstolen. Hår tilvårkas en stor myckenhet Ylle-Strumpor, Mȯssor och Vantar, samt skȯn Fayence. Pag. 334.

8. Distriktet MUCIDAN.

Detta ligger i nordvåst om det fȯrenåmde. Storleken år 9,27 Qv. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Mucidan*, en liten Stad vid Ille, år Huvudorten i Distriktet.

2. *Montpont*, en liten Stad vid samma Ström, långre ned, år Såte fȯr Distriktets Domstol.

9. Distriktet RIBERAC.

Detta ligger i norr om det sistnåmde. Storleken är 6,6 Qv. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Riberac*, en liten Stad, vid Ån Dronne, år Huvudorten i Distriktet, och Såte fȯr Domstolen.

3. De-

3. Departementet LOT & GARONNE.

Detta Landskap är beläget mellan 44 Gr. samt 44 Gr. 45 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Dordogne, Lot, Gers, Landes och Gironde. Det håller i Längd 8 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 50 Qvad. Mil; och är således lika stort med Kristianstads Län. Det utgöres af det fordna Landskapet Agenois, jämte en Del af Gascogne. Det har sit Namn af Strömarne *Lot* och *Garonne*, hvilka flyta genom Landet, och här förena sig. Om Marskens Beskaffenhet och Landets Producter finnes at läsa pag. 235.

Folkmängden stiger til 411,808, som gör 8235 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 648,730 Riksd., som är 12,975 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 1,145,960 Riksd. Til National-Förfamlingen sändas 6 Deputerade. Landskapet indelas uti 9 District, hvilka innefatta 72 Cantoner.

1. Districtet AGEN.

Detta ligger i södra Delen af Landskapet, på bägge sidor om Garonne. Storleken är 5,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. AGEN, Landskapets Huvudstad och Biskopens Säte, belägen vid Garonne, under 44 Gr. 12 Min. Latitud, 50 Mil från Paris, är

til större Delen välbygd. Hå finnas 2 göda Manufacturer, en för Cameloter och Sarser, hvilken sysselsätter 1200 Arbetare, och en Segelduks-Fabrik, hvarvid 100 Stolar arbeta. En stor Del af den Hampa som växer i Någden, förarbetas här til Duktyg, hvilka merendels sändas til Cadiz, och vidare til Spanska Vestindien. Medelst Garonne idkar Staden mycken Handel med Toulouse och Bourdeaux. Plommonen, som i myckenhet växa här omkring, äro en vigtig Handels-Artikel. De 2 Marknader som här hållas äro förnämligast vigtige i anseende til Oxar, hvilka här uphandlas, samt fortsändas til Perigueux, och vidare til Paris. Staden är Födelseort för de berömde Männerne Sulpitius Severus, och Josef Scaliger. Pag. 235.

2. Districtet NERAC.

Detta ligger i väster om det förenämde, på vänstra sidan om Garonne. Storleken är 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Nerac*, en Stad, vid en Å, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för Domstolen. Pag. 240.

3. Districtet CASTELJALOUX.

Detta ligger i nordväst om det förenämde. Dess Storlek är 6,12 Qvadr. Mil. Midt i Lan-

i Landet finnes en stor Furuskog. Cantonernas antal är 6.

1. *Casteljaloux*, en liten Stad, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Staden idkar tämeligen god Handel.

4. Districtet Tonneins.

Detta ligger i öster om det sistnämde, omkring Lot och Garonne. Storleken är 5,25 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Tonneins*, en Stad vid Garonne, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Pag. 235.

2. *Aiguillon*, en Stad vid Garonne. Pag. 235.

5. Districtet Marmande.

Detta ligger i nordväst om det sistnämde, äfvenvål omkring Garonne. Storleken är 4,9 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Marmande*, en Stad vid Garonne, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Pag. 235,

2. *Duras*, en liten Stad vid Ån Dropt. Pag. 235.

6. Diſtrictet Lauzun.

Detta ligger i öſter om det ſiſtnämde. Storleken är 4,9 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Lauzun*, en liten Stad, är Diſtrictets Huvudort, och Säte för Domſtolen,

7. Diſtrictet Montflanquin.

Detta ligger i öſter om det ſiſtnämde. Storleken är 5,77 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Montflanquin*, en liten Stad, är Huvudorten, och Säte för Domſtolen.

8. Diſtrictet Villeneuve.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnämda, omkring Ån Lot. Storleken är 6,6 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Villeneuve*, en liten Stad, är Huvudorten och Säte för Domſtolen.

9. Diſtrictet Valence.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnämde, omkring Garonne. Storleken är 3,5 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Vo-*

1. *Valence*, en liten Stad vid Garonne, år Huvudorten, ſamt Säte för Domſtolen.

4. Departementet GERS.

Detta Landſkap år beläget mellan 43 Gr. 18 Min. och 44 Gr. 4 Min. Latitud. Det grånſar til Landſkapen Lot & Garonne, Haute Garonne, Hautes Pyrenées, Baſſes Pyrenées, och Landes. Det håller i Långd 11 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 59,3 Qv. Mil, och år ſåledes inemot ſå ſtort ſom Stockholms Lån. Det utgöres utaf de Delar af Gaſcogne, ſom fordom kallats *Armagnac* och *Condomois*. Det har ſit Namn af Ån *Gers*, hvilken flyter midt genom Landet.

Hvad Landets Beſkaffenhet beträffar, ſå år Marken ojämn, upfyld af Backar, men därjämte fruktbar, ſamt bår allehanda ſlags Säd, Vin och Frukt i ymnighet; och har jämvål goda Betesmarker. Få Lånder äro af en ſådan myckenhet ſmå Strömar ſå vål vatnade ſom detta. Landets förnämſta Handel idkas med Vin, Brånvin, Päron och annan Frukt, Säd, Ull och Salpeter.

Inbyggarnes antal ſtiger til 315,854, ſom gör 5326 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landtråntan belöper ſig til 549,250 Riksd., ſom år 9262 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 975,935 Riksdal. Til National-Förſamlingen ſändas 9 Deputerade.

Landskapet indelas uti 6 District, hvilka innefatta 45 Cantoner.

1. Districtet AUCH.

Detta är beläget midt i Landskapet, omkring Ån Gers. Det håller i Vidd 11,15 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. AUCH, Landskapets Huvudstad och Biskopens Säte, belägen dels på Klinten, dels på sluttningen af en Kulle, vid Ån Gers, under 43 Gr. 38 Min. Latitud, 57 Mil från Paris, är tämeligen ansenlig, samt bebos af circa 8000 Invånare. Här finnas åtskilliga Fabriker; årligen per medium tilvärkas 5 à 600 stycken Ylletyger, såsom Rasker, Cadis, Burats och Creponer, hvilka merendels säljas i Toulouse. De här tilvärkade Hattar och Läder skattas för rätt goda. Den kringliggande Marken bär, utom annan skön Frukt, de slags Päron, som kallas Bonchretiens, hvarmed idkas god Handel. Domkyrkan är imponerande, så väl i anseende til sin storlek, som ädla Byggnad; hon är en af de vackraste i Riket.

2. Districtet CONDOM.

Detta är beläget i nordväst om det förenämde. Storleken är 8,75 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Con-*

1. *Condom*, en tämeligen stor, men emot vidden ringa befolkad Stad, vid Ån Baise, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Staden är utan synnerlig Handel, och i följe däraf fattig. Några Garverier finnas här, som til ärka godt Läder, hvilket säljes i Bourdeaux. Det fordna Biskopsstiftet är uphävit. Pag. 242.

3. Districtet LECTOURE.

Detta ligger i öster om det nysnämnde, omkring Ån Gers. Storleken är 10,84 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Lectoure*, en Stad, belägen vid Gers, är Districtets Huvudort, och Säte för Domstolen. Staden är omgiven med en dubbel Mur, och har et gammalt Slott, liggande på et Berg. Det fordna Biskopsstiftet är uphävit. Pag 243.

4. Districtet L'ISLE DE JOURDAIN.

Detta ligger i öster om Districtet Auch. Storleken är 7,5 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *L'Isle de Jourdain*, en liten Stad vid Ån Verdun, är Huvudorten i Districtet.

2. *Lombez*, en liten Stad, är Säte för Districtets Domstol. Det fordna Biskopsstiftet är uphävit.

5. Di-

5. Distriktet MIRANDE.

Detta ligger i söder om Distriktet Auch. Storleken är 9,8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Mirande*, en medelmåttig Stad på en Kulle, vid Ån Baise, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen.

6. Distriktet NOGARO.

Detta ligger i nordväst om det förenämde, vid Ån Adour. Storleken är 11,15 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Nogaro*, en liten Stad, är Huvudorten i Distriktet.

2. *Plaisance*, en liten Stad, är Säte för Distriktets Domstol.

5. Departementet LANDES.

Detta Landskap är beläget mellan 43 Gr. 30 Min, och 44 Gr. 30 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Gironde, Lot & Garonne, Gers, och Basses Pyrenées, samt Havet. Det håller i Längd 13 Mil, i Bredd 8, och i Vidd 81.8 Qvad. Mil; och är således litet större än Wexiö Län. Det utgöres utaf de Delar af Gascogne, som fordom kallats Chalosse, Tursan, Marsan, Gabardan, samt andra smärre

ſmärre Länder. Det har ſit namn af Heden *Landes*, hvilken til ſin ſtörſta Del befinnes i detta Landſkap.

Hvad Markens beſkaffenhet beträffar, ſå intager den ſtora Heden Landes ſtörre delen af Landet, innefattande näſtan alt det Land ſom ligger på norra ſidan om Strömen Adour. Denna Hed är mycket ſandig, har en mager och ofruktbar Jordmån, ſamt är merendels bevuxen med Tall och Gran, ſamt andra kådagtiga Trän, hvarföre ock Tjärubränneri är et af Inbyggarnes förnämſta Näringsfång. Där växer ej annan Säd än Råg, men Bien finna här ymnig näring, hvarföre ock Landet har öfverflöd på Honing och Vax. I nyare tider har man börjat upodla och förbättra denna Landſträcka, medelſt Lera och Mårgel, hvarmed man blandat den ſandiga Marken. Den Delen af Landſkapet åter, ſom ligger i ſöder om Adour, har bördigare Jordmån, och därſtädes växer Säd, Frukt och Vin i ymnighet, ſamt finnes godt Bete. Längs utmed Hafvet går en rad af Sandkullar, hvilka formera likaſom en Mur, den där bevarar Landet för Hafvets våldſamhet. Tätt invid denna Sandås ligga 6 à 10 Inſjöar, hvaraf *Etang de Cazau* och *Etang de Biſſaroſſe* äro de ſtörſta, den förra ungefär ſå ſtor ſom Tåkern i Öſtergötland, och den ſednare ſom Temnaren i Upland. På Strömmar är nog briſt; den ſtörſta af dem är *Adour*.

Emot ſtorleken är detta Landſkap det ſämſt bebodda i Frankrike. Folkmängden ſtiger til

257,387,

257,387, som gör 3146 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 253,050 Riksd., som är 3094 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 445,200 Rd. Til National-Församlingen sändas 6 Deputerade. Landskapet indelas uti 4 Distrikt, hvilka innefatta 25 Cantoner.

1. Districtet Mont de Marsan.

Detta utgör nordöstra Delen af Landskapet. Dess storlek är 17,2 Qv. Mil. Ungefär hälften häraf består af Heden Landes. Cantonernas antal är 6.

1. Mont de Marsan, Landskapets Huvudstad, belägen vid Ån Midouse, som faller i Adour, under 43 Gr. 53 Min. Latitud, 56 Mil från Paris, är medelmåttig til storleken.

2. *Roquefort*, en liten Stad vid Ån Douze, är bekant för de sköna Ostar här tilvårkas.

2. Districtet Tartas.

Detta ligger i väster om det förenämde, samt är ganska stort, ty det håller i Vidd 33,4 Qv. Mil. Åtminstone Fem sjettedelar af detta District intagas af den stora och magra Heden Landes, och i följe däraf är det ringa bebodt. Cantonernas antal är 6.

1. *Tar-*

1. *Tartas*, en medelmåttig Stad, belägen på en Kulle, i form af Amfitheater, vid Ån Midouse, år Districtets Huvudort, och Säte för Domstolen. Han har circa 1800 Inbyggare.

3. Districtet Dax.

Detta ligger i söder om det nysnämde, åvenvål vid Havet. Dess Storlek är 18,75 Qv. Mil. Hälften håraf intages af den meranämde Heden Landes. Cantonernas antal år 6.

1. *Dax*, en tämeligen stor och tämeligen vålbygd Stad vid Adour, år Districtets Huvudort, och Säte för Domstolen, jämväl Säte för Biskopen i detta Departement. Staden har gamla Fåstningsvärk och et Slott, flanqueradt med stora runda Torn. Han år en god Handelsort; dess förnämsta Handel idkas med Honing, Vax och Harz. Pag. 240.

4. Districtet S. Sever.

Detta ligger i öster om det sistnämde. Storleken år 10,84 Qv. Mil. Det intages icke af några Hedar, samt år den bästa och fruktbaraste Delen af detta Departement. Cantonernas antal år 7.

1. *S. Sever*, en Stad, vid Adour, år Huvudorten i Districtet, samt Säte för Domstolen. Pag. 239.

2. *Aire*,

2. *Aire*, en Stad vid Adour, har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som nu mera är uphävit. Pag. 239.

6. Departementet BASSES PYRENÉES.

På Svenska Nedra Pyrenéerne. Detta Landskap är beläget mellan 42 Gr. 46 Min. och 43 Gr. 35 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Landes, Gers, Hautes Pyrenées, samt Spanien och Havet. Det håller i Långd 13 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 67,9 Qvad. Mil; och är således litet större än Nykôpings Lån. Det utgôres utaf Landskapen Bearn, och Pays des Basques, eller Soule, Navarre och Labourd. Det har sit Namn däraf, at det är beläget vid den låga Delen af Pyrenéerne.

Markens Beskaffenhet och Producter finnas beskrefne pag. 286 och 289. Genom Landet flyta 2 tämeligen betydliga Strômar, som bägge kallas *Gaves*, nämligen *Gave de Pau*, och *Gave d'Oleron*.

Enligt den Upgift, som finnes i National-Atlas, stiger Folkmängden til 188,389, men jag har skäl at tro det denna Upgift är falsk och för liten, ty detta Departement är både mycket större och fruktbarare än Hautes Pyrenées, hvarest Folknumern upgives til nästan lika Summa. Enligt Abbé Expilly var det fordna Hôfdingdômet Bearn, som utgôr circa Fem sjettedelar af detta Departement, befolkadt med

med 240,000, hvarföre Folknumern för Departementet kan antagas til 288,389, som gör 4247 Personer på hvarje Qv. Mil. Enligt den förra Upgiften blir det 2774 Månniskjor på hvar Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 202,270 Riksd., som är 2978 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 365,520 Riksd. Til National-Församlingen sändas 6 Deputerade. Landskapet indelas uti 6 Distrikt, hvilka innefatta 43 Cantoner.

1. Districtet Pau.

Detta utgör den östligaste Delen af Landskapet. Dess storlek är 13,5 Qv. Mil. Det är et fruktbart och af Strömar väl vatnadt Land. Cantonernas antal är 9.

1. Pau, Landskapets Huvudstad, belägen på en Höjd, vid den östra Gave, under 43 Gr. 18 Min. Latitud, 60 Mil från Paris, har 11,000 Invånare. Pag. 287.

2. *Lescar*, en artig Stad, nära vid den föregående, har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit. Pag. 288.

3. *Morlas*, en Stad, halfannan Mil från Pau. Pag. 288.

2. Distri ctet ORTEZ.

Detta ligger i väster om det förenämde, omkring de bågge Åarne Gaves. Storleken är 9,8 Qv. Mil. Det utgör den fruktbaraste och bästa Delen af Departementet. Cantonernas antal är 6.

1. *Ortez*, en Stad vid la Gave de Pau, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Pag. 288.

2. *Salies*, en liten Stad, är endast märkvärdig för sin Saltkälla, af hvars vatten vitt Salt tilredes.

3. Districtet OLERON.

Detta ligger i söder om det nyssnämde, samt sträcker sig ända til Pyrenéerne. Storleken är 18,2 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Oleron*, en Stad vid västra Gave, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol, jämvål Säte för Biskopen i detta Departement. Staden är tämeligen stor och välbebodd, något befäst, samt en god Handelsort. Pag. 288.

2. *Navarreins*, en liten artig Stad, belägen på en fruktbar Slättmark, vid La Gave d'Oleron. Pag. 288.

3. *Moneins*, en liten Stad, om circa 1300 Invånare.

4. Di-

4. Diſtrictet MAULEON.

Detta ligger i våſter om det ſiſtnämde. Deſs ſtorlek är 6, 8 Qvad. Mil. Det innefattar den fordna Provincen Soule, hvars Producter äro anförde pag. 241. Cantonernas antal är 6.

1. *Mauleon*, en medelmåttig Stad, vid en Å, är Landets Huvudort, och Säte för deſs Domſtol.

5. Diſtrictet S. PALAIS.

Detta ligger i våſter om det ſiſtnämde. Deſs ſtorlek år 11,85 Qv. Mil. Det innefattar den fordna Provincen Franſka Navarra. Om Landets Beſkaffenhet och Producter är at läſa pag. 289. Cantonernas antal är 7.

1. *S. Palais,* en Stad vid Ån Bidouſe, är Landets Huvudort, och Säte för deſs Domſtol.

2. *S. Jean Pied de Port,* en tämelig Stad vid Ån Nive, förſvaras af et godt Citadelle, belägit på en Högd, hvilket beſtryker et Paſs, hvarigenom vägen leder här förbi til Spanien.

6. Diſtrictet USTARITZ.

Detta ligger i våſter om det ſiſtnämde, vid Strömen Adour och Havet. Deſs Storlek är 7, 7 Qvad. Mil. Det innefattar den fordna

na Provincen Labourd, om hvilkens Beskaffenhet och Producter är ordat pag. 240. Cantonernas antal är 8.

1. *Ustaritz*, en liten Stad, belägen midt i Landet, vid Ån Nive, är Districtets Hufvudort.

2. Bayonne, en Stad, belägen vid Åarne Adours och Nives sammanflytande, 62 Mil från Paris, är den bästa Staden i detta Departement, samt Säte för Districtets Domstol. Han är icke stor til Vidden, men tätt bebygd. Inbyggarnes antal skattas til 12,000. Citadellet, som är et af de starkaste i Frankrike, är en regulier Fyrkant med Halfmånar. Det commenderar Hamnen och Staden. En Sandbank, som befinnes vid Adours utlopp, gör Inloppet til Hamnen besvärligt, men de äro där i säkerhet. Årligen anlända hit en myckenhet Holländska Skepp, som lasta de sköna Vinerne d'Anglet och de Cap Breton. Med Spanien drives den vigtigaste Handelen De Varor, som til detta Rike sändas, äro Kläden, Linne, Spetsar, Sidentyger, Stål- och Mässings-arbete, Krydder och Brånvin. De Varor Staden hämtar därifrån bestå uti Ull, Olivenolja, Järn samt Guld och Silver, dels myntadt, dels i Stånger, Pag. 240.

3. *S. Jean de Luz*, en Stad vid Havet, med en beqväm Hamn. Utom Stockfiskfånge nårer den sig ock af Valfiske-fångst. Pag. 241.

4. *Andaye*, en befäst Köping vid Ån Bidassoa,

dassoa, på Spanska Gränsen, driver Handel förnämligast med Brånvin. Pag. 241.

7. Departementet HAUTES PYRENÉES.

På Svenska Öfra Pyrenéerne. Detta Landskap är beläget mellan 42 Gr. 40 Min. samt 43 Grad. 35 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Basses Pyrenées, Gers, Haute Garonne, samt Spanien. Det håller i Längd 10 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 41,1 Qvad. Mil; och är således litet större än Malmö Län. Det utgöres til större Delen af Landskapet Bigorre. Det har sit Namn utaf belägenheten vid de öfre Pyrenéiske Bergen. Af Strömar äro *Garonne*, *Gers* och *Gave de Pau* de största. Alla 3 taga här deras Ursprung.

Uti Bergsbygden eller södra Delen af Landet, som ligger invid Pyrenéerne, är Climatet nog kallt, men uti norra Delen, som merendels består af Slåttmark, är det mildt. Dalarne äro ogement fruktbare; Slåtterne båra ymnigt Hö, Råg, Korn, Hårs samt Lin, men föga Vete. På Kullarne våxer ganska godt Vin. Landet fournerar förträffeliga Hästar och läckra Rapphöns. Bergen hysa Koppar, Järn, Bly, fin Marmor, Asbest, Jaspis och Schifersten; även finnas här Mineral-Källor.

Folkmängden stiger til 188,690, som gör 4591 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 147,920 Riksd., som år

3600 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 364,560 Riksdaler. Til National-Förſamlingen ſändas 6 Deputerade. Landſkapet indelas uti 5 Diſtrict, hvilka innefatta 30 Cantoner.

1. Diſtrictet TARBE.

Detta är belåget uti norra Delen af Landſkaper. Deſs ſtorlek år 8,56 Qv. Mil. Cantonernas antal år 6.

1. TARBE, Landſkapets Huvudſtad, och Biſkopens Säte, belägen på en angenåm Slättmark, vid Adour, under 43 Grad. 13 Min. Polhöjd, 60 Mil från Paris, har circa 2000 Invånare.

2. Diſtrictet VIC.

Detta ligger i norr om det förenåmde. Storleken år 3,15 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *Vic*, med tilnamnet en Bigorre, en liten Stad vid Adour, år Diſtrictets Huvudort, och Säte för Domſtolen.

3. Diſtrictet BAGNERES.

Detta ligger i ſöder om Diſtrictet Tarbe. Storleken år 4,7 Qv. Mil. Cantonernas antal år 3.

1. *Bag-*

1. *Bagneres*, en Stad vid Adour, uti en Dal, är Diſtrictets Huvudort, och Säte för Domſtolen. Pag. 242.

4. Diſtrictet ARGELEZ.

Detta ligger i väſter om det ſiſtnämde, utmed Pyrenéerne, Storleken är 12,6 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Argelez*, en Köping vid la Gave, uti en fruktbar Slåttmark, är Huvudorten i Diſtrictet.

2. *Lourde*, en liten Stad, vid förenämde Å, med et faſt Slott på en Klippa, är Säte för Diſtricters Domſtol.

3. *Barege*, en Köping, är bekans för ſina varma Bad.

5. Diſtrictet LA BARTHE.

Detta ligger i öſter om det ſiſtnämde, jämvål vid Pyrenéerne. Storleken är 12 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *La Barthe*, med tilnamnet de Nesle, en Stad vid Ån Nesle, är Huvudorten i Diſtrictet.

2. *Caſtelnau*, en liten Stad i norra Delen af Diſtrictet, är Säte för deſs Domſtol.

8. Departementet HAUTE GARONNE.

På Svenſka Öfra Garonne. Detta Landſkap är belåget mellan 42 Gr. 40 Min. och 44 Gr. 5 Min. Latitud. Det omgives af Landſkapen Lot, Tarn, Aude, Arriege, Hautes Pyrenées, ſamt Gers. Det håller i Långd 15 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 65,2 Qv. Mil; och år ſåledes inemot ſå ſtort ſom Nyköpings Lån. Det utgöres utaf nåſtan lika ſtora Delar utaf Provincerne Languedoc och Gaſcogne. Det har ſit Namn utaf Strömen *Garonne*, vid hvilkens överſta Del det år belåget. Strömen *Tarn* vatnar ock en liten Del af Landet. Den berömda Canalen, *Canal de Languedoc* kallad, tager hår ſin början.

Hvad Markens Beſkaffenhet beträffar, ſå är den mycket olika; den norra Delen af Landſkapet, på bågge ſidor om Garonne, har ſtora Fält, hvilka åro ſå fruktbare, ſamt båra Såd i ſådan ymnighet, at få Någder dårmed kunna komma i jämförelſe; jämvål finnas där vidſträckta och ſköna Ängar. Hårs är den Såd, ſom våxer i måſta ymnighet, och den år merendels Landsfolkets föda. Man planterar ockſå Fårgeörten Paſtel. Den ſödra Delen af Landſkapet åter, hvilken ſträcker ſig til Pyrenéerne, år bergagtig och ſkogrik, ſamt bär föga Såd, men har godt förråd på åtſkilliga nyttiga Mineralier, ſåſom Marmor och andra ſlag.

Folkmängden ſtiger til 456,555, ſom gör

7002 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 768,150 Riksd., som är 11,782 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 1,454,290 Riksd. Til National Församlingen sändas 12 Deputerade. Landskapet indelas uti 8 District, hvilka innefatta 55 Cantoner.

1. Districtet Toulouse.

Detta är beläget nästan uti Midden af Landskapet, på bägge sidor om Garonne, samt är et härligt Land, som i ymnighet bär Såd och Frukt. Storleken är 10,84 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. Toulouse, Landskapets Huvudstad och Erkebiskopens Säte, belägen vid Garonne, 56 Mil från Paris; är näst Paris och Lion uti vidden den största i Riket, men ej folkrik i jämförelse med storleken. Folkmängden är dock ansenlig, och skattas til circa 56000. Af Byggnader märkes förnämligast Domkyrkan, hvilken vore ojämförligt vacker, om Navatan svarade emot Choret. Uti Tornet befinnes en Klocka, som är en af de största som finnas, ty hon väger 50,000 Marker. De flästa Husen äro bygde af Tegel. Bron, som går över Garonne, viker ej för dem uti Tours och Orleans. Vid Strömen är en stor Qvarn, om 16 Par Stenar. Staden ligger väl til för Handel, men idkar den föga. Den flästa Handelen sker

med Hudar, Ull, Kläde, Ylletäcken, Olja, Järn, Järn- och Mässingssmide, samt Böcker. Pag. 248.

2. Districtet GRENADE.

Detta ligger i nordväst om det förenämde, på vänstra sidan om Garonne. Storleken är 7,87 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Grenade*, en Stad vid Garonne, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol.

2. *Verdun*, en snygg och tämeligen bebodd Stad vid Garonne.

3. Districtet CASTEL SARRASIN.

Detta ligger i nordost om det nyssnämde, på högra sidan om Garonne. Storleken är 5,42 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Castel Sarrasin*, en Stad vid Garonne, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Pag. 249.

2. *Montech*, en Stad. Pag. 249.

4. Districtet REVEL.

Detta ligger i sydost om Districtet Toulouse. Storleken är 3,67 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 4.

1. *Revel*, en reguliert bygd Stad, uti en ganska angenäm Någd, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen. Han har 2800 Invånare.

5. Distriktet Ville Franche.

Detta ligger i söder om det sistnämde, omkring stora Canalen. Storleken är 4, 37 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Ville Franche*, en liten Stad vid Canalen, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen.

6. Distriktet Muret.

Detta ligger i väster om det sistnämde, på bägge sidor om Garonne. Storleken är 7, 5 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Muret*, en liten Stad, vid Garonne, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen.

7. Distriktet Rieux.

Detta ligger i söder om det sistnämde, jämväl på bägge sidor om Garonne. Storleken är 6, 3 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Rieux*, en Stad, vid Garonne, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen;

len; han har fordom varit Säte för et Biskops-stift, som numera är uphåvit.

8. Districtet S. GAUDENS.

Detta ligger sydligast af alla. på bägge sidor om Garonne, samt sträcker sig til Pyrenéerne. Det är et bergagtigt och skogrikt Land, Storleken är 18,25 Qv. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. *S. Gaudens*, en vålbebodd Stad vid Garonne, är Districtets Huvudort, samt Säte för Domstolen. Pag. 244.

2. *S. Bertrand*, en liten Stad vid Garonne. Dess fordna Biskopsstift är uphåvit.

3. 3. *S. Beat*, en liten Stad vid Garonne. Pag. 252.

9. Departementet ARRIEGE.

Detta Landskap är belåget mellan 42 Gr. 33 Min. och 43 Gr. 18 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Haute Garonne, Aude, Pyrenées Orientales, samt Spanien. Det håller i Längd 10 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 42,7 Qvadrat Mil; och är således inemot så stort som halva Skåne. Det består utaf den Delen af Languedoc, som fordom utgjort Höfdingdömet Foix, samt Landet Couserans utaf Provincen Gascogne. Det har sit Namn af Strö-

men *Arriege*, hvilken flyter midt genom Landet.

Hvad Markens Beſkaffenhet och deſs Producter beträffar, ſå finnes därom at läſa pag: 290. Hvad ſom är at tillägga, beſtår uti följande: Härifrån komma ſtarka Mulåsnor; Strömen Arriege förer med ſig Guldſand, och uti honom fiſkas ſkön Majfiſk och Laxöring; uti Bergen träffas Criſtalliſationer af undransvärd varietet, och på några ſtällen bland Klipporna Stenarten Amiant, hvaraf tilvärkas en oförbrännelig Väf.

Inbyggarnes antal ſtiger til 197,889, ſom gör 4634 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper ſig til 150,450 Riksd., hvilket är 4658 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 281,010 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 6 Deputerade. Landſkapet indelas uti 3 Diſtrict, hvilka innefatta 28 Cantoner.

1. Diſtrictet Tarascon.

Detta utgör ſödra Delen af Landſkapet, ſamt är belädet vid Pyrenéerne. Storleken är 18 Qv. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. Tarascon, Landſkapets Huvudſtad, belägen vid Arriege, under 42 Gr. 50 Min. Polhöjd, 63 Mil från Paris, är medelmättig til ſtorleken, ſamt har goda Järn-Fabriker.

2. *Foix*,

2. *Foix*, en Stad, längre ned vid samma Ström, år Såte för Districtets Domstol. Här finnas Klädes Fabriker, hvilka tilvärka vid pass 200 Stycken om året. Vid Strömen äro anlagde åtskilliga Hammarvärk at smida Koppar, hvilken år en vigtig Handels-Artikel på detta stålle. Staden har circa 2700 Invånare.

2. Districtet S. GIRON.

Detta ligger i våster om det föregående, jämvål vid Pyrenéerne, samt år även så bergagtigt och skogrikt som det förenämde Districtet. Storleken år 11,32 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *S. Giron*, en liten Stad vid en Å, år Landets Huvudort. Här hållas åtskilliga Boskaps-Marknader, förnämligast med Mulåsnor.

2. *S. Lizier*, en liten Stad, nåra vid den föregående, år Såte för Districtets Domstol. Det fordna Biskopsstiftet år uphävit.

3. Districtet MIREPOIX.

Detta ligger i norr om Districtet Tarascon, på bägge sidor om Ån Arriege, samt utgör den jämnaste och fruktbaraste Delen af Landskapet. Storleken år 13,3 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. *Mire-*

1. *Mirepoix*, en liten Stad, med 200 Invånare, år Distrikters Huvudort.

2. *Pamiers*, en vacker Stad vid Arriege, år Säte så väl för Distriktets Domstol, som för Biskopen i detta Departement. Pag. 291.

3. *Carlat*, en liten Stad, år endast mårkvårdig för det, at den berömde Filosofen P. Bayle hår år född.

4. *Mas d'Azil*, en Stad. Pag. 291.

8. SÖDRA REGIONEN,

På Fransyska *La Region de Sud.* Denna Region är belägen mellan 42 Grad. 20 Min. och 45 Grad. 43 Min. Latitud. Hon grånsar i Norr til Central-Regionen, i Öster til Sydöstra Regionen och Medelhavet, i Söder til Spanien, och i Våster til Sydvästra Regionen. Hon håller i Långd 36 Mil, i Bredd 18 Mil, och i Vidd 492 Qvad. Mil; och år således så stor som Östergötland, Småland, Halland, Blekinge, Gottland och Öland sammantagne. Hon utgöres utaf halva Landskapen Limosin och Auvergne, hela Quercy och Rouergue, större Delen af Languedoc, samt hela Roussillon.

De största Strömarne som vatna detta Land åro: *Dordogne*, *Lot*, *Tarn*, *Aveiron*, och *Aude*,

de. De Bergsryggar som höra hit, äro *Pyrenéerne* och *Cevennerne.*

Hvad naturliga Beskaffenheten beträffar, så är den inre och norra Delen af Landet högländt och bergagtig, samt har et kallt Climat. Uti de högsta Bergstrakterne därstädes växer ej så mycken Säd Inbyggarne behöva til sit uppehälle, och den Säd som där växer, är förnämligast Råg, men däremot finnas här sköna Betesmarker. Uti de lägre Nägderne, som ligga omkring Strömarne Lot och Tarn, är Marken jämnare och fruktbarare, samt bär Vete, Vin och Frukt i ymnighet. Den Delen åter af denna Region, som ligger söderut och vid Medelhavet, njuter et ganska mildt Climat, samt har en fruktbar Mark, som ej allenast bär ymnigt Säd, utan ock kostligt Vin och läcker Frukt, såsom Oliver, Citroner, Pomerancer, och flera andra slag. Mycket Silke produceras här ävenväl. Af nyttiga Mineralier, som i denna Region finnas, vil man anföra Järn, Koppar, Bly, Svavel, Stenkol, Vitriol, Antimonium, Alun, och Marmor.

Folkmängden stiger til 2,400,4 5, som gör 4878 Personer på hvarje Qv. Mil. Landtränntan belöper sig til 4,285,520 Riksd., som är 8710 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 7,755, 70 Riksdal. Til National-Församlingen sändas 70 Deputerade.

Regionen innefattar 9 Departements, nämligen *Correze*, *Cantal*, *Lozere*, *Lot*, *Aveiron*, *Tarn*, *Herault*, *Aude* och *Pyrenées Orientales*, hvilka

hvilka inbegripa 48 District och 411 Cantoner. I anseende til Kyrkoförfattningen hörer Correze til Metropolen Bourdeaux, Cantal til Metropolen Lion, Lozere och Herault til Metropolen Aix, och de öfrige 5 til Metropolen Toulouse.

1. Departementet CORREZE.

Detta Landskap är beläget mellan 44 Gr. 43 Min. samt 45 Grad. 43 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Haute Vienne, Creuse, Puy de Dome, Cantal, Lot, Dordogne, och Vienne. Det håller i Långd 10 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 52,3 Qvad. Mil; och är således lika stort med Upsala Lån. Det utgöres utaf södra och större Delen af Limosin. Det har sit Namn af Ån *Correze*, som flyter midt genom Landet; men den största Strömen är *Dordogne*, hvilken rinner genom dess östra Del.

Norra Delen af Landskapet är högländ och bergagtig, och därstädes är Marken mager, samt bär ej gärna annan slags Såd, än Råg och Bovete, men Säden skadas ofta af Frost; där växer ock föga Vin; men den södra Delen af Landet njuter mildare Climat, och har fruktbarare Jordmån, som i tilräckelig mängd bär både Vete och annan Såd, samt Vin och Frukt, förnämligast Castanier. Bland Mineralier, som finnas i detta Landskap, äro Koppar, Järn, Bly, Antimonium och Stenkol.

Folkmängden stiger til 269,767, som gör 5158 Personer på hvarje Qv. Mil. Landtråntan belöper sig til 380,730 Riksd., hvilket är 7280 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 670,720 Riksd. Til National-Församlingen sändas 7 Deputerade. Landskapet indelas uti 4 District, hvilka innefatta 40 Cantoner.

1. Districtet TULLE.

Detta innefattar medlersta och sydöstra Delen af Landskapet. Dess Storlek är 16, 9 Qv. Mil. Cantonernas antal är 13.

1. TULLE, Landskapets Huvudstad, och Biskopens Säte, belägen vid Ån Correze, under 45 Gr. 16 Min. Latitud, 37 Mil från Paris; är tämeligen ansenlig, samt idkar god Handel. Pag. 222.

2. Distictet BRIVE.

Detta ligger i väster om det förenämde; Storleken är 9, 8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. *Brive*, en Stad, vid förenämde Å, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol. Här finnes en Manufactur, som syssselsätter vid pass 6 0 Personer. De Varor, som där tilvärkas, äro Silkesdukar, Nättelduk,

Sil-

Silkesflor, Satinetter af Silke och Bomull, Silvertyger, Siamoiser, som är et slags Bomullstyg: jämväl äro här vigtiga Vaxblekerier och Vaxljus Fabriker. Pag. 222.

2. *Turenne*, en liten Stad. Pag. 223.

3. Distriktet Uzerche.

Detta ligger i norr om det nysnämde. Storleken är 11 Qvadr. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Uzerche*, en vålbygd Stad, på en brandt Klippa, vid Ån Vezere, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen.

4. Distriktet Ussel.

Detta utgör den nordöstra Delen af Landskapet. Storleken är 14,72 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Ussel*, en liten Stad, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen.

2. Departementet CANTAL.

Detta Landskap är beläget mellan 44 Gr. 38 Min. och 45 Gr 26 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Correze, Puy de Dome, Haute Loire, Lozere, Aveiron, och Lot. Det håller i Långd 10 Mil, i Bredd 7, och i

 Vidd

Vidd 51,5 Qvad. Mil; och är således i det närmaste så stort som Upsala Lån. Det utgöres utaf södra Delen af Auvergne Det Det har sit namn af det höga Berget *Cantal*, som år beläget midt i Landskapet, och från hvilket en myckenhet små Strömar flyta åt alla Våderstrek.

Rörande Landets naturliga Beskaffenhet, så år det ganska högländt, samt så bergagtigt, at nästan intet Landskap i Riket finnes, som är så upfyldt af Berg. Climatet är ock kallt, och Marken är betäckt med Snö hela 6 à 7 Månader om Året. Vete trives hår icke gärna, utan den Såd, som hår förnämligast växer, år Råg. Betesmarkerne uti Dalarne mellan Bergen åro däremot förträffelige, så at man hår närer en stor mängd Boskap, hvilken man sälјer då den nådt 3 à 4 år. Man underhåller ock en myckenhet Kor, som giva i ymnighet en förträffelig Mjölk, hvaraf stor och skön Ost tilvårkas.

Inbyggarne uti detta bedröfliga Land, hvilka merendels åro, såsom de Svenska Dalkarlarne, starke och hårdige, lämna om Hösten sina hemvist; uti åtskilliga Byar blir ej mer qvar ån Gubbar, Qvinnor och små Barn De tåga då til Huvudstaden och andra Landskap, för at såsom Vedsågare, Vattubårare, Skorstensfåjare, Skoputsare, Parasols- och Puste-Lagare, Commissionårer, med mera dylikt, söka sin föda. Vane vid den strångaste hushållning och hård lefnadsart, tilbringa de således 6 Månader. Då

Våren

Våren ankommit, begiva de sig hem igen, medförande sin besparda förtjänst, hopetals såsom de uttågat, nyttjande en Häst mellan 6 à Personer.

Man vil jämvål något orda om deras Lefnadssätt, som icke låmna sina hemvist, dessa 6 Månader, som Snön betäcker Marken. Emedan Brånslet är sällsynt och dyrt, umbära de detta, medelst viftande bland Boskapen. Deras Boning år delt i 3 Delar: Til höger befinnes Fåhuset, och til Vånster Ladan, och midtuti år Boningsrumet, alt uti en Råcka, sam ägande gemenskap medelst 2 Dörar. När Kölden infinner sig, begiver man sig uti Fåhuset. Dessa Fåhus äro aflånga Fyrkanter, med en Vind åvanpå. Til höger och vånster äro Båsen för Boskapen, och en Gång midtuti. Uti Ändan af Fähuset befinnas Familiens Sängar, fylde med Halm. Man stiger up kl. 9 om morgonen; då Manfolkens sysla är at sköta Boskapen, och Qvinnornas at utaf Ris göra Eld, för at tilreda Maten. Strax man åtit, begiver man sig åter, af fruktan för köld, uti Fåhuset. Kl. 5 om aftonen äter man aftonmåltid, och strax åter in i Fåhuset. Deras Bröd, bakadt af Råg, är tjockt och svart, emedan sådorna icke utsigtas, samt hårdt såsom Skeppsknallar. Man gräddar ej Bröd mer än 2 gånger om Vintern, för at bespara Veden. Deras Drick är rent Vatn, blandad med Ostvassla.

Folkmängden stiger til 239,972, som gör 4659 Personer på hvarje Qv. Mil. Landtråntan belöper sig til 544,530 Riksd, som är 10571 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 952,300 Riksd. Til National-Församlingen sändas 8 Deputerade. Landskapet indelas uti 4 Distrikt, hvilka innefatta 20 Cantoner.

1. Distriktet S. FLOUR.

Detta utgör östra Delen af Landskapet. Dess Storlek är 14,72 Qv. Mil, Cantonernas antal är 6.

1. S. FLOUR, Landskapets Huvudstad, och Biskopens Säte, belägen under 45 Grad. 2 Min. Latitud, 40 Mil från Paris, är en god Handelsort. Dess Marknader äro mycket besökte för den mängd Mulåsnor här säljas, även som Råg. Pag. 226.

2. Distriktet AURILLAC.

Detta ligger i väster om det förenämde. Storleken är 19 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Aurillac*, en Stad, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Pag. 226.

3. Distriktet MAURIAC.

Detta ligger i norr om det sistnämde. Storleken är 10,4 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Mauriac*, en Stad, samt Huvudorten i Distriktet, idkar god Handel med Hästar. Han är Födelseort för den berömde Astronomen Chappe d'Auteroche, som dog uti Californien år 1769. Pag. 226.

2. *Salers*, en liten Stad, är Säte för Districtets Domstol.

4. Distriktet MURAT.

Detta ligger i öster om det sistnämde. Storleken är 7,34 Qvad. Mil, Cantonernas antal är 3.

1. *Murat*, en Stad, är Districtets Huvudort, och Säte för Domstolen. Pag. 226.

3. Departementet LOZERE.

Detta Landskap är beläget mellan 43 Gr. 12 Min. och 44 Gr. 58 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Cantal, Haute Loire, Ardeche, Gard, och Aveiron. Det håller i Längd 10 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 45,5 Qvad. Mil; och är således lika stort med halfva Skåne, Det utgöres utaf det fordna Land-

ſkapet Gevaudan, ſom är en Del af Languedoc. Det har ſit namn utaf en Bergsrygg, kallad *La Lozere*, hvilken ſigger uti öſtra Delen af Landet.

Om Landets Beſkaffenhet och Producter finnes at låſa pag. 263. Emedan Landet ligger ſå högt, ſå taga ock en del anſenliga Strömar här deras Urſprung, nämligen *Allier*, *Lot* och *Tarn*; men i detta Land äro de obetydlige.

Folkmängden ſtiger til 142,110, ſom gör 3123 Perſoner på hvarje Qvad. Mil. Landträntan belöper ſig til 170,580 Riksd., ſom är 3748 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 325,060 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 5 Deputerade. Landſkapet indelas uti 7 Diſtrict, hvilka innefatta 53 Cantoner.

1. Diſtrictet MENDE.

Detta är beläget midt i Landſkapet, ſamt gränſar til alla de öfrige Diſtricten. Deſs ſtorlek är 18,2 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. MENDE, Landſkapets Huvudſtad, och Biſkopens Säte, belägen vid Ån Lot, under 44 Gr. 32 Min. Polhöjd, 46 Mil från Paris, är välbebodd, ſamt en god Handelsort. Man tilvärkar här Sarſer och andra Ylletyger, ganſka ſnygga och hålliga. Pag. 263.

2. Distriktet Langogne.

Detta ligger i norr om det förenämde. Storleken är 6 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Langogne*, en liten Stad vid Allier, ej långt från dess Ursprung, är Distriktets Huvudort, och Säte för Domstolen.

3. Distriktet Villefort.

Detta ligger i söder om det nysnämde. Storleken är 5,6 Qv. Mil. Här befinnes Bergsryggen La Lozere, hvaraf Departementet har sit namn. Cantonernas antal är 6.

1. *Villefort*, en liten Stad, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för Domstolen.

4. Distriktet Florac.

Detta ligger i sydväst om det sistnämde. Storleken är 7 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Florac*, en liten Stad vid Ån Tarn, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

5. Distriktet Meyrveis.

Detta ligger i väster om det sistnämde. Storleken är 4,37 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Meyrveis*, en liten Stad, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

6. Distriktet MARVEJOLS.

Detta ligger i norr om det sistnämde. Storleken är 7,5 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Marvejols*, en Stad vid en Å, som ej långt härifrån faller i Lot, är Distriktets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Pag. 264.

7. Distriktet S. CHELY.

Detta ligger i norr om det sistnämde. Storleken är 6,82 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *S.t Chely*, en liten Stad, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen.

4. Departementet LOT.

Detta Landskap är beläget mellan 43 Gr. 57 Min. och 45 Gr. 3 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Correze, Cantal, Aveiron, Tarn, Haute Garonne, Lot & Garonne, samt Dordogne. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 63,2 Qv. Mil; och är således litet mindre Nyköpings Län. Det utgöres utaf den fordna Provincen Quercy, som är en Del af Guienne. Det har sit Namn utaf

af Strömen *Lot*, som flyter midt genom Landet. Utaf andra Strömar äro *Dordogne* och *Aveiron* de ansenligaste, hvaraf den förra vatnar den norra, och den sednare den södra Delen af Landet.

Om Markens Beskaffenhet och Landets Producter finnes at läsa pag. 236.

Inbyggarnes antal stiger til 443,667, som gör 7020 Personer på hvarje Qv. Mil. Landtråntan belöper sig til 612.00 Riksd., hvilket är 96,5 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 1,003,650 Riksd. Til National Församlingen sändas 10 Deputerade. Landskapet indelas uti 6 District, hvilka innefatta 48 Cantoner.

1. Districtet Cahors.

Detta är belåget midt i Landskapet, på bägge sidor omkring Ån Lot. Storleken är 15,74 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. Cahors, Landskapets Huvudstad och Biskopens Säte, belägen vid Ån Lot, under 44 Gr. 27 Min. Polhöjd, 46 Mil från Paris, har åtskilliga Manufacturer, hvarest tilvärkas fina Kläden och Rasker af åtskillig beskaffenhet. Den kringliggande Nägden bär förträffeligt rödt Vin, samt har ymnigt af Tryffel och Vildbråd. Pag. 236.

2. Di-

2. Districtet MONTAUBAN.

Detta ligger i söder om det förenämde, på bägge sidor om Ån Aveiron. Storleken är 11 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 12.

1. MONTAUBAN, en Stad, vid Ån Tarn, är Districtets Huvudort, och Säte för Domstolen. Han är der vigtigaste Staden i Landskapet, samt har många Manufacturer. Utom Cadis, som här i myckenhet tilvärkas, fabriceras även åtskilliga sorter smärre Sidentyger, såsom Sarser, Ras de Cyr, med flera andra slag, samt ganska goda Silkesstrumpor. Stora Torget är reguliert och vackert, samt omgivit med en dubbel Rad af Arcader. Förnämsta Kyrkan, upförd i sednare tider, är en ganska vacker Byggning. Staden har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som nu mera är uphävit. Pag. 236.

3. Districtet LAUZERTE.

Detta ligger i väster om det nysnämde. Storleken är 8,56 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Lauzerte*, en liten Stad, är Districtets Huvudort.

2. *Moissac*, en temeligen ansenlig och vålmående Stad, vid Ån Tarn, är Säte för Districtets Domstol, samt idkar stark Handel med

Säd och Mjöl. Vid Strömen är en så stor Qvarn anlagd, at den har 20 par Stenar.

4. Diſtrictet Gourdon.

Detta ligger i norr om Diſtrictet Cahors. Storleken är 8,56 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Gourdon*, en liten Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol.

5. Diſtrictet S. Ceré.

Detta ligger i norr om det ſiſtnämde, på bägge ſidor om Dordogne. Storleken är 8,75 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *S. Ceré*, en liten Stad, är Huvudorten.
2. *Martil*, en liten Stad, ej långt från Dordogne, är Säte för Diſtricters Domſtol.

6. Diſtrictet Figeac.

Detta ligger i ſydoſt om det ſiſtnämde. Storleken är 10,76 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Figeac*, en medelmåttig Stad, är Huvudorten i Diſtrictet, ſamt Säte för deſs Domſtol.

5. Departementet AVEIRON.

Detta Landſkap är beläget mellan 43 Gr. 42 Min. och 44 Gr. 56 Min. Latitud. Det gränſar til Landſkapen Cantal, Lozere, Gard, Herault, Tarn och Lot. Det håller i Långd 13 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 83 Qv. Mil; och är ſåledes något ſtörre än Wexiö Län. Det utgöres utaf det fordna Landſkapet *Rouergue*, ſom är en Del af Guienne. Det har ſit Namn af Strömen *Aveiron*, hvilken flyter midt genom Landet. Strömarne *Lot* och *Tarn* äro för öfrigt Landets ſtörſta Strömar, hvaraf den förra vatnar den norra, och den ſednare den ſödra Delen af Landſkapet.

Landet är högländt och bergagtigt, ſamt har et kallt Climat, hvarföre här ockſå icke växer ſå mycken Säd Inbyggarne behöva. Den Säd ſom här förnämligaſt växer, är Råg, ty Vete trives här icke väl. Frukt finnes i öfverflöd, däribland förträffeliga Plommon och Nötter. På ſköna Betesmarker är ymnighet, hvarföre man ock närer mycken Boſkap, af hvars Mjölk tilvärkas ſkön Oſt, hvaribland den från Roquefort är i ſynnerhet berömd. Landet är även förſedt med åtſkilliga Mineralier, ſåſom Järn, Koppar, Bly, Alun, Vitriol, Svavel, Stenkol och Marmor.

Folkmängden ſtiger til 371,835, ſom gör 4380 Perſoner på hvarje Qvad. Mil. Landträntan belöper ſig til 638,680 Riksd., hvilket är 7695 Riksd. per Qv. Mil. De fordne

Con-

Contributionerne utgjorde 1,149,300 Riksdal. Til National-Förfamlingen fändas 9 Deputerade. Landfkapet indelas uti 9 Diftrict, hvilka innefatta 87 Cantoner.

1. Diftrictet RODEZ.

Detta är beläget midt i Landet, på bägge fidor om Strömen Aveiron, famt gränfar til fläftadelen af de öfriga Diftricten. Storleken är 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. RODEZ, Lat. *Ruthenæ*, Landfkapets Huvudftad, och Bifkopens Säte, belägen på en Kulle vid Ån Aveiron, under 44 Gr. 21 Min. Polhöjd, 47 Mil från Paris, har Linne- och Sars-Fabriker. Årligen hållas här 4 Marknader, hvareft fäljas många Mulåfnor, fom drivas til Spanien. Folkmängden är mellan 7 à 8000. Pag. 237.

2. Diftrictet SAUVETERRR.

Detta ligger i fydväft om det förenämde. Storleken är 6,8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Sauveterre*, en liten Stad, är Huvudorten i Diftrictet, och Säte för Domftolen.

3. Di-

3. Distriktet VILLE FRANCHE.

Detta utgör sydvästra Hörnet af Landskapet, samt ligger på bägge sidor om Ån Aveiron. Storleken är 9,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Ville Franche*, en Stad, vid Aveiron, är Huvudorten i Distriktet, samt Säte för dess Domstol. Han bebos af circa 6000 Invånare.

4. Distriktet ALBIN.

Detta ligger i nordost om det sistnämde. Storleken är 6,8 Qvadr. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Albin*, en liten Stad, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen.

5. Distriktet MUR DE BARRÈS.

Detta ligger nordligast af alla Distrikten. Dess storlek är 9,2 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Mur de Barres*, en liten Stad, är Huvudorten, samt Säte för Domstolen. I Någden finnes Antimonium.

6. Distriktet S. GENIÈS.

Detta ligger i söder om det sistnämde, omkring

omkring Ån Lot. Storleken år 8,75 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *S. Geviès*, en liten Stad, år Huvudorten. Han är Födelseort för den berömde Mannen Abbé *Raynal*.

2. *Espalion*, en Köping, år Säte för Districtets Domstol.

7. Districtet SEVERAC.

Detta ligger i söder om det sistnämde. Storleken år 6,3 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Severac*, en liten Stad, år Huvudorten; och Säte för Domstolen.

8. Districtet MILHAUD.

Detta ligger i söder om det sistnämde, på bägge sidor om Ån Tarn. Storleken år 11,67 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Milhaud*, en tämeligen ansenlig Stad, vid Ån Tarn, år Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Han driver stark Handel med Boskap och Ost. Den kringliggande Någden år upfyld af Mandeltrån. P. g. 237.

Den Ost, som har sit namn af Byn Roquefort, liggande til föga afstånd från Milhaud, tilvärkas til större delen uti Departementet Cantal, samt göres hår smakligare, i

det man låter honom ligga någon tid i Källarne i Roquefort.

9. Diſtrictet S. AFRIQUE.

Detta utgör det ſydligaſte Stycket af Landſkapet. Deſs ſtorlek är 14,35 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *S. Afrique*, en liten Stad, är Huvudorten, och Säte för Domſtolen.

2. *Vabres*, en ringa Stad, nära vid den föregående, har fordom varit et Biſkopsſäte, ſom nu är uphävit. Orten tilvårkar Sarſer, Baſins och Bomullstyger.

6. Departementet TARN.

Detta Landſkap är beläget mellan 43 Gr. 23 Min. och 44 Gr. 12 Min. Latitud. Det grånſar til Landſkapen Lot, Aveiron, Herault, Aude, och Haute Garonne. Det håller i Långd 12 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 47 Qvad. Mil; och är ſåledes inemot ſå ſtort ſom Kriſtianſtads Län. Det har ſit Namn af Strömen *Tarn*, ſom flyter hår midt igenom, näſt hvilken *Agout* är ſtörſta Strömen. Det utgöres utaf en Del af Provincen Languedoc.

Uti den Delen af detta Landſkap, ſom ligger öſter och ſöder ut, är Marken bergagtig och icke ſynnerligen frukthar, och frambringar

gar ej áldeles så mycken Säd, som årfordras til Inbyggarnes uppehålle, men de många Manufacturer här åro irråttade, bidraga til Landets förmögenhet. Uti Dalarne mellan Bergen finnas gråsrika Någder, som nära en myckenhet Boskap. De norra och våstra Någderne dåremot, som äro belågne omkring Ån Tarn, och vid nedra Delen af Ån Agout, åro jåmnare, och hava en bördig Mark, som i ymnighet bår Säd, Vin och Frukt, och dåribland en myckenhet Plommon, hvilka torkas, och hvarmed god Handel drives. Hår planteras jåmvål Saffran och Pastel. På hårliga Betesmarker år hår ingen brist, hvilka nåra en otrolig myckenhet Boskap.

Folkmångden stiger til 289,148, som gör 6152 Personer på hvarje Qv. Mil. Landtråntan belöper sig til 535,180 Riksd., hvilket år 11,987 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne stego til 984,100 Riksd. Til National-Församlingen sändas 9 Deputerade. Landskapet indelas uti 5 Distrikt, hvilka innefatta 48 Cantoner.

1. Distriktet CASTRES.

Detta Distrikt ligger uti södra Delen af Landskapet, på bägge sidor om Ån Agout. Dess Storlek är 12,42 Qv. Mil. Cantonernas antal år 11.

1. CASTRES, Landskapets Huvudstad, belägen

lägen uti en vacker Dal, vid Ån Agout, under 43 Gr. 36 Min. Polhöjd, 54 Mil från Paris, har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som nu mera är ughävit. Uti Manufacturerne i denna Stad tilvårkas Rasker, Moletons, som är et slags Ylletyg, och Flaneller. Pag. 250.

Nära vid denna Stad finnas Turkos-Gruvor, et slags ädla Stenar af mörkblå färg. Elden, som skämmer andra ädla Stenar, uplivar dessas Färg. I anseende til vigten och hårdheten gå de up mot Turkoser från Orienten, men Polituren är icke så fullkomlig.

2. Distriктet LAVAUR.

Detta ligger i öster om det förenämde, omkring Ån Agout. Storleken är 6,6 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Lavaur*, en Stad, vid Agout, är Huvudorten i Distrиctet, och Säte för dess Domstol. Över Strömen är en vacker Bro af en enda Valfbåge anlagd, Han har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som nu mera är uphävit. Pag. 250.

2. *Puylaurens*, en Stad, Pag. 250.

3. Distriктet GAILLAC.

Detta ligger i norr om det nyssnämde, om-

omkring Ån Tarn. Storleken år 11,32 Qv. Mil. Cantonernas antal år 11.

1. *Gaillac*, en Stad, belågen på en vacker Slått, nåra vid Ån Tarn, som hår börjar bliva segelbar, år Huvudorten i Diſtrictet, och Säte fỏr deſs Domſtol. Vinet, ſom föres hårifrån, har god afſättning, emedan det år ſkickligt at uthårda en lång ſjöreſa. Pag. 249.

2. *Rabaſtens*, en Stad. Pag. 249

3. *Cordes*, en Stad. Pag. 250.

4. Diſtrictet Alby.

Detta ligger i öſter om det ſiſtnämde, omkring Ån Tarn. Storleken år 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal år 12.

1. *Alby*, en Stad vid Ån Tarn, år Huvüdorten i Diſtrictet, och Såte fỏr deſs Domſtol; jämväl Såte fỏr Biſkopen i detta Departement. I anſeende til Byggnader och Prydnaderne år Domkyrkan en af de intereſſantaſte i Frankrike. Alla Kånnare tala om deſs Orgelvårk, ſåſom förenande med meriten af Perſpectiven och Sculpturen en Harmonie, i ſynnerhet Ståmman Vox humana, af ſtörſta fullkomlighet. I Staden finnas åtſkillige Manufacturer: Man tilvårkar hår Ratiner. Raſker, Pinchinats, Burats och andra ſlags Ylletyger, Linneväf, ſamt Bomullstyger. I anſeende til

finleken och vitheten táfla de hår tilvårkade Vaxljusen med dem från Le Mans.

Nästan alla Någder omkring Staden åro angenäma. Den prågtiga Promenaden kallad La Lice, år en Terrasse, hvarifrån man njuter en hårlig utsigt. Den kringliggande Någden bär all slags Såd, läckert Vin, Hampa, Lin, Saffran, Anis, Coriander, Pastel, en Färgeört, hvars Saft tjänar at fårga mörkblått. Betesmärkerne, som äro förträffelige, förskaffa Fåren en ganska god art Ull, hvaraf större delen användes vid Manufacturerne i Alby och de andre Landets Ståder. Pag. 249.

5. Districtet CAUNE.

Detta utgör östra Delen af Landskapet. Storleken år 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *Caune*, en liten Stad, belägen vid et Berg, år Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen.

7. Departementet HERAULT.

Detta Landskap år beläget mellan 43 Gr. 12 Min, och 43 Gr. 58 Min. Latitud. Det grånsar til Departementen Aude, Tarn, Aveiron, och Gard, samt Medelhavet. Det håller i Längd 12 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 55,8 Qvad.

Qvad. Mil; och är således litet större än Upsala Län. Det har sit namn af Ån *Herault*, som flyter midt genom Landet. Det utgöres utaf en Del af Languedoc.

Den Delen af detta Landskap, som ligger utmed Medelhavet, til circa 3 Mils Bredd, njuter et ganska varmt Climat, samt har merendels en bördig Mark, som i ymnighet bär Säd, skön Fruct, läckert Vin, Oliver och Mulbärsträn, hvars Blad tjäna til föda för Silkesmaskarne, samt den Busken, som bär Skarlakansfrö, hvaraf Alkermes prepareras. Vid Stränderne är godt Fiske, och med insyltade Sardiner drives en fördelagtig Handel. Den Delen åter, som ligger högre up i Landet, är bergagtig, och har en mager jordmån, som icke bär så mycken Säd Inbyggarne behöva; dock finnas på många ställen sköna Betesmarker. Inbyggarne därstädes nära sig til en stor del af Manufacturer, såsom Klädes och Hattars tilvärkande, med mera dylikt. Där finnes ock Marmor, Stenkol, och andra nyttiga Mineralier.

Folkmängden stiger til 290,126, som gör 5196 Personer på hvarje Qvad. Mil. Landtråntan belöper sig til 708,400 Riksdaler, hvilket är 12,695 Riksdaler per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 1,356,120 Riksd. Til National-Församlingen sändas 9 Deputerade. Landskapet indelas uti 4 District, hvilka innefatta 52 Cantoner.

1. Districtet MONTPEILLER.

Detta utgör östra Delen af Landskapet, samt är belägen utmed Medelhavet. Om dess naturliga Beskaffenhet kan läsas pag. 257. Storleken är 15,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 15.

1. MONTPEILLER, Landskapets Huvudstad, belägen 5 Fjärdingsväg från Medelhavet, under 43 Gr. 36 Min. Polhöjd, 55 Mil från Paris, är en af de vackraste och rikaste i Frankrike, samt bebodd af 32 000 Människjor. Han har 7 Portar, hvaraf den som kallas du Peyron föreställer en Triumfbåge, prydd med Bas-reliefs. Midt emot densamma befinnes et stort och prägtigt Torg, hvarifrån man njuter en Horizont, som sträcker sig ända til Pyrenéerne. Stadens Handel består förnämligast uti Silke, hvaraf största delen går til Lyon, Bagetter, et slags Ylletyger, som tämeligen likna Flaneller, Bomulls- och Ylletyger, tryckt målad Linneväf, Läder, som merendels går til Spanien, Likörer, Luktvatn, Puder, samt Spansk Gröna. Denna sidsta vara är nästan en exclusiv Egendom för denna Stad. Man tilskriver den synnerliga lätthet som Montpeiller äger at tilvärka Spansk Gröna åt dess Källrar, och förnämligast åt Vinet som växer i Nägden, såsom ganska tjänligt til dess beredande. Med detta Vin väter man små skivor Koppar, hvilka läggas varftals på torkade Vindru;

druvor; den Skorpan som dymedelst fäster sig vid Kopparen är Spansk Gröna, hvaraf man här tilvärkar nära 2000 Centner om året. Staden har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit.

I anseende til den rena luften och det täcka Könets artighet hitlända årligen en myckenhet Främlingar, i synnerhet Engelsmän, som här ofta tilbringa en ansenlig tid. I den kringliggande Nägden cultiveras Vin- och Olivetråden med mycken framgång, oagtadt Jordmånen ej är synnerligen fet; ävenså hava vita Mullbärsträn mycken trefnad. Pag. 258.

2. *Frontignan*, en Stad. Pag. 258.

3. *Cette*, en Stad. Pag. 257.

4. *Lunel*, en Stad, på Gränsen til Landskapet Gard, en Mil från Havet. Pag. 259.

2. Distrietet LODEVE.

Detta ligger i väster om det förenämde, på bägge sidor om Ån Herault. Det innefattar det fordna Stiftet Lodeve. Storleken är 12 Qv. Mil. Om Landets Beskaffenhet finnes at läsa pag. 257. Cantonernas antal är 13.

1. *Lodeve*, en Stad, belägen up i Bergsbygden, är Huvudorten i Distrietet, och Säte för dess Domstol. Han är tämeligen välbygd, samt välmående i anseende til sina Klädes- och Hattfabriker. Dess fordna Biskopsstift är numera uphävit. Pag. 257.

2. *Clermont'*, en Stad. Pag. 257.

3 *Villeneuve*, en Ort. Pag. 257.

4. *Gignac*, en Stad, vid Ån Herault. Pag. 256.

8. Distrietet BEZIERS.

Detta ligger i söder om det nysnämde, til större delen mellan Strömarne Herault och Orbe, samt gränsar til Havet. Storleken är 15,9 Qv. Mil. Det innefattar de fordna Stiften Beziers och Agde. Om Landets Beskaffenhet finnes at läsa pag. 255 och 256. Cantonernas antal är 15.

1. BEZIERS, en Stad, belägen vid Ån Orbe, som här afskäres af den stora Canalen, 5 Fjärdingsväg från Havet, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för Departementets Biskop. Han är en god Manufactur- och Handelsort, om circa 16 000 Invånare. Hvarje Fredag hålles här Marknad för Säd, Boskap, rödt och vitt Vin, Muscat-Vin, Brånvin, Olja, Mandel, Silke och Ull, alt Producter af dess Mark. Man tilvärkar här sköna Silkesstrumpor, Basins, Parkum, Stärkelse, Tobacsdosor af vackra Trådrötter, Racines de Buis, Handskar, Skinnstrumpor, hvilka låta tvätta sig såsom Linne, Confecturer af all slags Frukt, m. m. Pag. 256.

2. *Agde*, en Stad vid Ån Herault och stora Ca-

ra Canalen, har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit.

3. *Pezenas*, en Stad. Pag. 256.

4. *Balaruc*, en Köping. Pag. 259.

4. Districtet S. Pons.

Detta ligger östligast af dem alla. Det innefattar det fordna Stifter S. Pons. Storleken är 12,24 Qvad. Mil. Om Landets Beskaffenhet finnes at läsa pag. 255. Cantonernas antal är 9.

1. *S. Pons*, en tämeligen vacker Stad, belägen uti en Dal, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol. Här finnas åtskilliga Manufacturer, hvilka tilvårka Kläden, som utföras til Levanten, Indien och America, samt Ylletyger, som affättas i det öfriga Riket. Han har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit.

8. Departementet AUDE.

Detta Landskap är beläget mellan 42 Gr. 40 Min. och 43 Gr. 28 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Haute Garonne, Tarn, Herault, Pyrenées Orientales, och Arriege, och i Öster stöter det til Medelhavet. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 56,7 Qvadrat Mil; och är således litet större

än

än Upſala Län. Det har ſit Namn af Strömen *Aude*, hvilken flyter midt genom Landet. Ingen annan Ström af betydenhet finnes här, men den Stora Canalen löper genom hela norra Delen. Det utgöres utaf de Delar af Languedoc, ſom fordom innefattade Stiften S. Papoul, Alet, Carcaſſonne och Narbonne.

Marken är olika i anſeende til Beſkaffenheten. Den Delen af Landet ſom ligger i ſydväſt, omkring urſprunget af Strömen Aude, och invid Pyreneiſka Bergen är högländt, bergagtig, njuter et kallt Climat, och bär ej ſå mycken Såd och Frukt Inbyggarne tarfva til ſit uppehälle. Den norra Delen åter, ſom är belägen omkring den ſtora Canalen, har bördig Jordmän, och bär merendels ſå mycken Såd ſom Inbyggarne behöva, och på många ſtällen til öfverflöd. Vin och Frukt växer ock i ymnighet; och vid Hafsbandet finnas Oliveträn i myckenhet.

Inbyggarnes antal ſtiger til 239,642, hvilket gör 4226 Perſoner på hvarje Qvad. Mil. Landträntan belöper ſig til 521,620 Riksdal., hvilket är 9200 Riksd. per Qvad. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 998,640 Rd. Til National-Förſamlingen ſändas 8 Deputerade. Landſkapet indelas uti 6 Diſtrict, hvilka innefatta 45 Cantoner.

1. Distrìctet Carcassonne.

Detta är beläget midt uti Norra Delen af Landet, omkring Strömen Aude och stora Canalen, samt innefattar större Delen af det fordna Stiftet Carcassonne. Storleken är 12,9¼ Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. Carcassonne, Landskapets Huvudstad, belägen vid Strömen Aude, ej långt från stora Canalen, under 42 Gr. 13 Min. Polhöjd, 58 Mil från Paris, samt accurat under samma Meridian med benämde Stad, är en ansenlig och folkrik Ort, med ungefär 18,000 Invånare, Ån Aude skiljer honom i 2 Delar: Gamla och Nya Staden: Den sednare hålles ganska snygg medelst en Vattuledning, som leder vatnet från Aude til åtskilliga Brunnar. Staden är rik genom sina Klådes-Fabriker, som underhålla några tusende Arbetare. Här tilvärkas en myckenhet fina Klåden, hvilka sändas til Marseille, för at sedermera föras til Levanten, och där afsättas. Bland Kyrkor är den som hörde til de fordna Capucinerne en af de vackraste man vil se. Här finnas 2 Torg: det gamla, hvilket prydes med en prågtig Brunn af Italiensk Marmor, och det nya, som är bebygt med vackra Hus af huggen sten. Pag. 254.

2. *Montreal*, en Stad. Pag. 254.

3. *Caunes*, en liten Manufactur-Stad.

2. Districtet NARBONNE.

Detta ligger i öster om det förenämde, vid Medelhavet. Storleken är 10,4 Qv. Mil. Det innefattar större Delen af det fordna Stiftet Narbonne. Cantonernas antal är 6.

1. *Narbonne*, en Stad, belägen 5 Fjärdingsväg från Havet, är Huvudorten i Districtet, samt Säte för Biskopen i hela Departementet. Han genomskäres af en Canal, som är dragen från Ån Aude, och går til Havet. Han är Födelseort för den berömliga Romerska Kejsaren Marcus Aurelius. Pag. 254.

2. *Leucate*, en liten Sjöstad.

3. Districtet LA GRASSE.

Detta ligger i sydväst om det nysnämde, samt innefattar mindre Delarne af de fordna Stiften Narbonne och Carcassonne. Storleken är 8,75 Qv. Mil. Marken är mycket bergagtig. Cantonernas antal är 7.

1. *La Grasse*, en liten Stad vid Foten af Bergen Courbieres, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen.

4. Districtet LIMOUX.

Detta ligger i väster om det sistnämde, samt utgöres af den norra och fruktbarare Delen

Delen af det fordna Stiftet Alet. Storleken är 8,4 Qv. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. *Limoux*, en Stad vid Aude, år Huvudorten i Distriktet, och Säte för dess Domstol. Pag. 253.

2. *Alet*, en Stad vid Aude, har fordom varit et Biskopssäte, hvars Stift numera är uphåvit.

5. Distriktet Quillan.

Detta ligger i söder om det sistnämde, samt utgöres utaf södra Delen af det fordna Stiftet Alet. Det år et ganska bergagtigt Land. Storleken år 9,44 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Quillan*, en liten Stad vid Aude, år Distriktets Huvudort, och Säte för dess Domstol.

2. *Belestat*, en Köping. Pag. 251.

6. Distriktet Castelnaudary.

Detta ligger västligast af alla Distrikten, omkring stora Canalen. Det innefattar det fordna Stiftet S. Papoul. Storleken är 6,8 Qv. Mil. Cantonernas antal år 6.

2. *Castelnaudary*, en Stad på en Kulle, vid stora Canalen, som hår formerar en Bassin om

circa

circa 600 Famnars Omkrets, är Huvudorten i Distrikter, och Säte för dess Domstol. Pag. 251.

2. *S. Papoul*, en Stad, belägen 1 Mil från den förenämde, har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit.

9. Departem. PYRENÉES ORIENTALES.

På Svenska Östra Pyrenéerne. Detta Landskap är beläget mellan 42 Gr. 20 Min. och 42 Grad. 54 Min. Latitud. Det gränsar til Landskapen Arriege och Aude, samt Medelhavet och Spanien. Det håller i Längd 10 Mil, i Bredd 4½, och i Vidd 37 Qvad. Mil; och är således inemot så stort som Malmö Lån. Det har sit Namn uraf belägenheten vid östra Delen af Pyrenéiske Bergen. Det innefattar hela Provincen *Roussillon*.

Den största Strömen som vatnar Landet är *Tet*; dess Längd är 10 Mil; *Tech* är därnäst den ansenligaste. Landets Beskaffenhet och Producter finnas beskrifne pag. 292. Hvad härvid kan vara at tillägga och förbättra är följande: Landskapet består egenteligen af 2 Dalar, hvaraf den större är belägen omkring Ån Tet, och den mindre omkring Tech: Vinet, som här växer, är ganska läckert: Bland Mineralier som här finnas, är även Koppar af förträffelig egenskap.

Folkmängden stiger til 114,158, som gör 3085

3085 Personer på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper sig til 173.800 Riksd., hvilket är 4698 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 315,580 Riksdaler. Til National-Församlingen sändas 5 Deputerade. Landskapet indelas uti 3 Distrikt, hvilka innefatta 25 Cantoner.

1. Distriktet Perpignan.

Detta är beläget vid Havet, samt utgör norra Delen af Landskapet. Dess storlek är 10,4 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. Perpignan, Landskapets Huvudstad, och Biskopens Säte, belägen dels på en Slättmark, dels på en Kulle, vid Ån Tet, under 42 Gr. 42 Min. Polhöjd, 65 Mil från Paris, och 5 Fjärdingsväg från Havet, är en ansenlig och tämeligen folkrik Stad, med 15,000 Invånare. Han försvaras af et Citadelle, bygt med största Soliditet, och hvarest Vaktkurarne på Bastionerne äro så stora som vanliga Kamrar. Domkyrkan en en ganska vacker Byggning. Över Strömen är ocklå en vacker Bro anlagd. Pag. 293.

2. *Rivesaltes*, en Köping, liggande 1 Mil från Perpignan norrut, är berömd för sitt sköna Muscat-Vin.

3. *Elne*, en liten befäst Stad, uti södra Delen af Distriktet.

2. Districtet PRADES.

Detta ligger i väster om det förenämde, omkring öfra Delen af Ån Tet, samt är ett ganska bergigt Land. Storleken är 17 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Prades*, en Stad, vid Tet, är Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Pag. 293.

2. *Ille*, en Stad vid Tet. Pag 293.

. *Montlouis*, en regulier Fästning, belägen på en Klippa, vid översta Delen af Tet, samt vid Foten af Pyrenéerne. Där nedanföre finnas varma Bad. Han kallas jämvål Le Fort des Bains.

3. Districtet CERET.

Detta utgöres af den Dalen, som är belägen omkring Ån Tech. Storleken är 9, 8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 6.

1. *Ceret*, en Stad, belägen vid Tech, är Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Över Strömen är bygd en prägtig Bro, med en enda Valfbåge.

2. *Collioure*, en Stad. Pag. 293.

3. *Port Vendre*, en Stad. Pag. 293.

4. *Bellegarde*, en Fästning. Pag. 293.

5. *Prats de Molio*, en Stad, hvilken är den sydligaste i Frankrike, ligger vid början af Ån Tech, 68 Mil från Paris, samt endast med 6 Min. Meridian-skilnad. Pag. 293.

9. SYDVÅSTRA REGIONEN,

Eller *Rhone - Regionen*. Denna Region är belägen mellan 43 Grad. samt 45 Grad. 24 Min. Latitud, Corsica därifrån undantagen. Hon gränsar i Norr til Östra Regionen, i Öster til Spanien, i Söder til Medelhavet, och i Väster til Södra Regionen, uti Nordväst stöter hon med et hörn til Central - Regionen. Hon håller i Längd 33 Mil, i Bredd 18, och i Vidd 429 Qvad. Mil, utom Corsica, men med benämde Ö 517 Qv. Mil. Hon innefattar den nordöstra Delen af Languedoc, eller de Tracter, som fordom utgjort Landskapen Velay och Vivarez, samt Stiften Nimes, Uzés och Alais; den södra och större Delen af Daufiné, samt hela Provence; hvartil kommer Ön Corsica. Hon är således lika stor med Östergötland, Småland, Blekinge, Skåne, och halva Halland sammantagne.

De största Strömarne äro: *Rhone*, hvilken flyter midt genom Landet, samt *Durance*. Andre Strömar, som vatna detta Land, äro *Loire* och *Allier*, hvilka bägge här taga deras

Urſprung, men åro hår ſmå; vidare *Iſere, Drome, Ardeche* och *Gardon.*

Hvad Landets naturliga Beſkaffenhet beträffar, ſå beſtår det förnåmligaſt af 2 ſtora Dalar; hvilka genomſtrömas af Elverne Rhone och Durance, ſamt uti öſter och våſter inneſlutas af de 2 anſenliga Bergåſarne *Alpiſke* och *Cevenniſke Bergen.* De Nägder, ſom ligga på bägge ſidor om Rhone, omkring nedra Delen af Durance ſamt vid Havet, njuta et varmt Climat, ſamt hava merendels en bördig Jordmån, hvilken i ymnighet bär de låckraſte Vin, dåribland Paillet, Clairet, Muſcat och Malvoiſie, ſamt de ſkönaſte Frukter, ſåſom Perſikor, Aprikoſer, Plommon, Mulbår, Qvitten, Mandel, Miſpel, Fikon, Limoner, Pomeranſer, Granater, Oliver, jåmvål ſå mycken Såd, ſom årfordras til Inbyggarnes förnödenhet. De Trakter åter, hvilka åro belägne invid de förenåmde Bergsryggarne, åro kalle, och Bergen dårſtådes åro en ſtor del af året betäckte med Snö. I anſeende til denna Kyla, åro de föga tjånlige at båra Såd, Frukt, och Vin, men däremot finnas hår hårliga Betesmarker, hvarföre ock Boſkapsſkötſel år dårſtådes et af Inbyggarnes förnåmſta Yrken. Af Metaller finnes Guld- och Silvermalm, men ſådane Grufvor arbetas ej, Järn, Koppar och Bly, och af andra nyttiga Mineralier, Marmor ſamt Stenkol.

Inbyggarnes antal ſtiger til 2,344 787, hvilket gör 4535 Perſoner på hvarje Qvad. Mil.

Landt

Landträntan belöper sig til 2,669,450 Riksd., som är 5165 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 4,920,100 Riksdaler. Til National-Församlingen sändas 66 Deputerade. Regionen indelas uti 9 Departements, nämligen *Haute Loire*, *Ardeche*, *Gard*, *Drome*, *Hautes Alpes*, *Basses Alpes*, *Bouches du Rhone*, *Var*, och *Corse*, hvilka innefatta 54 District, och 76 Cantoner. I anseende til Kyrkoförfattningen höra de 2 första Departementen under Metropolen Lyon, och de 7 sidsta til Metropolen Aix.

1. Departementet HAUTE LOIRE.

Detta Landskap är beläget mellan 44 Gr. 44 Min. samt 45 Gr. 24 Min. Latitud. Det gränsar til Departementen Puy de Dome, Rhone & Loire, Ardeche, Lozere och Cantal. Det håller i Längd 10 Mil, i Bredd 5½, och i Vidd 42,7 Qv. Mil; och är således litet större än Malmö Län. Det har sit Namn utaf Belägenheten omkring öfversta Delen af Elven *Loire*, som flyter genom östra Delen af Landet, äfven som *Allier* rinner genom den västra, men bägge Strömarne äro i detta Land små. Det utgöres utaf det fordna Landskapet *Velay*, jämte et godt Stycke af *Auvergne*.

Om Markens Beskaffenhet och Producter finnes at läsa pag. 264. Folkmängden stiger til 216,250, hvilket gör 5064 Personer på

 hvarje

hvarje Qvad. Mil. Landträntan är 330,100 Riksd., som gör 7730 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 610,300 Riksdaler. Til National-Församlingen sändas 7 Deputerade. Landskapet indelas uti 3 District, hvilka innefatta 32 Cantoner.

1. Districtet LE PUY.

Detta är belåget midt i Landet, på bägge sidor omkring Loire. Storleken är 19 Qv. Mil. Cantonernas antal är 16.

1. LE PUY, Landskapets Huvudstad, och Biskopens Säte, belägen en half Mil från Loire, under 45 Gr. 3 Min. Polhöjd, 40 Mil från Paris, har circa 16,000 Invånare. Pag. 264.

2. *Saugues*, en Stad vid Allier. Pag. 264.

2. Districtet MONISTROL.

Detta ligger i nordost om det föregående, längre ned omkring Loire. Storleken är 8¼ Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Moniströl*, en medelmättig Stad, belägen mellan 2 Kullar, vid Loire, är Districtets Huvudort, och har 2400 Invånare.

2. *Yssengeaux*, en Stad, liggande 5 Fjärdings-

dingsväg från Loire, är Säte för Distrietets Domstol. Pag. 264.

3. Districtet Brioude.

Detta ligger i väster om Districtet Le Puy, på bägge sidor omkring Allier. Storleken är 15,24 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Brioude*, en Stad vid Allier, är Districtet Huvudort, och Säte för dess Domstol. Över Allier är här en Bro bygd, om en enda Valfbåge, som håller 188 Fot i Diameter. Pag. 2-5.

9. Departementet ARDECHE.

Detta Landskap är beläget mellan 44 Gr. 16 Min. och 45 Gr. 22 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Haute Loire, Rhone & Loire, Drome, Gard, och Lozere. Det håller i Längd 11 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 52,3 Qvad. Mil; och är således så stort som Upsala Län. Det har sit Namn af den lilla Ån *Ardeche*, som flyter genom södra Delen af Landet; *Rhone* är eljes den största Strömen; han utgör hela dess Gräns emot öster. Det innefattar hela det fordna Landskapet *Vivarez*.

Markens Beskaffenhet och Producter finnas beskrifne Pag. 265. Folkmängden stiger til

 289,671,

289,671, hvilket gör 5538 Personer på hvarje Qv. Mil. Landtråntan är 250,830 Riksd., som gör 4796 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 478,600 Riksd. Til National - Församlingen såndas 7 Deputerade. Landskapet indelas uti 3 Distrikt, hvilka innefatta 36 Cantoner.

1. Distriktet Coiron.

Detta utgör den södra Tracten af Landskapet, som ligger utmed Rhone. Storleken år 16,9 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 12.

1. Privas, Landskapets Huvudstad, belägen på en Kulle, 5 Fjärdingsvåg från Rhone, och 46 Mil från Paris, är medelmåttig til Storleken.

2. *Viviers*, Lat. *Vivarium*, en medelmåttig Stad vid Rhone, år Såte för Biskopen i detta Departement. Här finnes en Klådes-Manufactur, som arbetar för Truppernas beklädning, hvarvid 800 Personer äro syssélsatte.

3. *S. Andeol*, en Köping, vid Rhone.

4. *Aubenas*, en Stad vid Ardeche, år Huvudorten i detta Distrikt. Man tilvårkar hår Klåden af Spansk Ull, samt Bomulls Nåsdukar. För at haspla Silket, som hår omkring cultiveras, betjånar man sig af en Machine, som består af 3 Hjul, som föras utaf vatnet från en liten Canal utur Ardeche, hvilka Hjul såtta i rörelse 36 Hasplar, hvardera sammansatt

af 6

af 6 dubbla Rader af Tenar, om 15 Fots längd. Pag. 260.

Den kringliggande Nägden bär, utom Säd och Vin, Nötter, Oliver, Fikon, Pomerancer, Tryffel, samt Marroner. Mulbärsträdet trives här ock ganska väl.

5. *Villeneuve*, en liten Stad, är Säte för Distrietets Domstol.

2. Districtet Mezenc.

Detta utgör den norra Trakten af Landskapet, som ligger utmed Rhone. Storleken är 15,74 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 12.

1. *Tournon*, en Stad, vid Rhone, på sluttningen af et Berg, är Districtets Huvudort. Här är et vackert Collegium, och et Slott, som dominerar över hela Staden. Pag. 266.

2. *Annonay*, en Stad, belägen en Mil från Rhone, är Säte för Districtets Domstol. Här tilvärkas mycket Läder, Mössor och Yllestrumpor, som sändas til Levanten; men förnämsta Manufacturen består uti Pappers tilvärkning. Straxt utanför Staden finnas 4 Pappersbruk, utgörande tilsammans 12 Kar, hvarest man tilvärkar det vackraste Papper i Europa, så väl för skrifning som tryckning; ingenstädes har man kunnat hinna til dess vitlek och snygghet, hvilka egenskaper man har at tilskriva det härvarande Vatnet. Pag. 260.

3. Districtet Tanargue.

Detta utgör västra Delen af Landskapet. Storleken är 18 Qv. Mil. Cantonernas antal är 12.

1. *Joyeuse*, en liten Stad, är Districtets Huvudort.

2. *Largentiere*, en liten Stad, är Säte för Districtets Domstol.

3. Departementet GARD.

Detta Landskap är beläget mellan 43 Gr. 25 Min. och 44 Grad. 26 Min. Latitud. Det gränsar til Departementen Herault, Aveiron, Lozere, Ardeche, Vaucluse, och Bouches du Rhone, samt Havet. Det håller i Långd 11 Mil, i Bredd 5, och i Vidd 51 Qvad. Mil; och är således inemot så stort som Upsala Lån. Det har sit Namn af *Gardon*, en Å, som flyter midt genom Landet. *Rhone* är eljes den största Strömen, samt utgör dess östra Grãns. Departementet är sammansatt utaf den Delen af Languedoc, som innefattade de fordna Stiften Nimes, Uzés och Alais.

Den östra och större Delen af Landskapet, som ligger utmed Rhone-strömen, består af et slätt och fruktbart Land, som i ymnighet bär Såd, skönt Vin och Frukt, däribland Oliver i myckenhet, samt Mulbärstrån, hvarföre ock här är överflöd på Silke. Här nå-

ras jämvål talrika Hjordar af Får, som båra förträffelig Ull. De våstra Någderne af Landet åter åro ojämne och bergagtige, samt upfyllas til en del af Cevenniske Bergen. Climatet år dårstådes icke så fördelagtigt för Sådes- och Vinvåxt; men denna brist ersåttes genom de många Manufacturer hår äro inråttade, åvensom uti den förenåmde östra Landstråckan en myckenhet Siden, Bomulls- och Ylle-Manufacturer åro i gång, hvarföre ock Landet är uti välmående tilstånd.

Inbyggarnes antal stiger til 313,464, som gör 6146 Personer på hvarje Qvadrat Mil. Landträntan belöper sig til 463,970 Riksdal, hvilket år 9097 Riksd. per Qvad. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 888,000 Rd. Til National-Församlingen såndas 10 Deputerade. Landskapet indelas uti 8 District, hvilka innefatta 59 Cantoner.

1. Districtet Nimes.

Detta utgör den sydligaste Delen af Landskapet, samt ligger vid Rhone och Havet. Storleken år 7,2 Qv. Mil. Cantonernas antal år 7.

1. Nimes, Landskapets Huvudstad och Biskopens Såte, belägen under 43 Grad. 49 Min. Polhöjd, 54 Mil från Paris, har vid pass 40,000 Inbyggare. Dess förnåmsta Handelsvaror bestå uti Sidentyger af mer ån 150 slag, Silkes-

Silke-ſtrumpor, Burats, ſom är et ſlags Tyg, blandadt af Ull och Floretſilke; Böcker, Låder, och Frön af Vegetabilier, ſå väl vilda, ſom cultiverade. Staden har en myckenhet vackra och moderna Hus, Bland de fordna Monumenter ſom finnas i denna Stad, intager Amfitheatern främſta rumet; det år en Byggning af oval Form, ſom håller 68 Famnar i ſin ſtörre Diameter; Valf ſurmonterade af 2 Våningar Galerier, ſom hava deras yttre öpning genom 63 Arcader, underſtödja denna Maſſa, hvilken år upförd af ofanteliga Stenar, huggne med ſtörſta noggranhet. Et annat vigtigt Monument år det ſå kallade fyrkantiga Huſet, en Byggning af Corintiſk ordning, hvilket fordom varit et Prætorium. Dianå Tempel år det tredje Monumentet. Pag. 259.

2. *S. Gilles*, en Stad. Pag. 262.

3. *Aiguesmortes*, en Stad. Härifrån til Havet har man gräft en Canal. Pag. 262.

2. Diſtrictet BEAUCAIRE.

Detta ligger i norr om det förenämde, jämväl utmed Rhone. Storleken år 4,37 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 4.

1. *Beaucaire*, en Stad vid Rhone, år Diſtrictets Huvudort, och Säte för deſs Domſtol. Han har gemenſkap med Taraſcon, medelſt en Flottbro. Deſs Manufacturer fournera årligen, per medium, 300 ſtycken Cadis, ſom år et ſlags

flags Ylletyg, famt åtfkilliga flags Måffe-och Strumpe-arbeten. Pag. 260.

3. Diftrictet Pont S. Esprit.

Detta ligger i norr om det fiftnämde, åvenväl vid Rhone. Storleken är 5 Qv. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Pont S. Efprit*, en Stad, vid Rhone, år Diftricters Huvudort, och Såte för defs Domftol. Över Rhone-ftrömen år en Stenbro bygd, hvilken år en af de vackrafte i Europa. Denna Bro beftår af 19 ftora och 4 fmå Valfbågar, famt håller 460 Famnar i Långd, och 5 Famnar i Bredd. Låttheten af defs Structur, jämförd med Strömens Bredd, Djuplek och Håftighet, år et undervårk. För at underhjelpa Vatnets aflopp vid överfvämningar, har man uti Brokaren practiferat öpningar vid pafs 6 Fot åvanom Elvens vanliga Bryne, och för at minfka den håftiga Strömens tryckande, har man, i ftållet för at bygga Bron i råt Linea, anlagt henne uti en Kroklinea emot Forsfen. För at fkona denna Bro, få inga Hjuldon fara håröver, utan man aflaftar Varorne, famt bringar dem över Bron på Slådar. Pasfagen håröver befkyddas medelft et Citadelle om 4 Baftioner. Pag. 261.

2. *Bagnols*, en Stad, med et ganfka vackert Torg, och 2 Källor, fom upvålla midtuti

Sta-

Staden, vid Ån Ceze, ſom förer Guldſand, Pag. 261.

4. Diſtrictet Uzés.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnämde. Storleken är 10,5 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 17.

1. *Uzés*, Lat. *Ucetia*, en tämeligen vacker Stad, belägen på et högt Berg, är Huvudorten i Diſtrictet, och Säte för deſs Domſtol. Här äro åtſkilliga Klädes- och Sars-Manufacturer. Staden har fordom varit Säte för et Biſkopsſtift, ſom nu mera är uphävit. Den kringliggande Nägden bär utom Säd och godt Vin, jämvål Oliver och Silke.

2. *Le Pont du Gard*, en förträffelig Lämning af Romerſka Antiquiteter, är et ſtycke af en koſtbar Vattuledning, om 175 Fots Höjd, hvilken beſtår af 3 över hvarannan bygde Broar, de där ſammanbinda 2 brandta Berg. Den överſta af deſſa Broar, hvars ändamål har varit at föra Vatn til Nimes, har 6 Valfbågar, upförde af ſtora Stenblockar, utan Kalk och Murbruk; den medlerſta har 11, och den nederſta 36 Bågar. Under denna Bro löper Ån Gardon.

5. Diſtrictet Sommieres.

Detta ligger i ſydväſt om det ſiſtnämde. Stor-

Storleken år 4 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 5.

1. *Sommieres*, en Stad vid Ån Vidourle, år Huvudorten i Districtet, och Såte för dess Domstol, samt har 3000 Inbyggare. Här tilvårkas Sarser, som äro beromde för sin tåthet och styrka.

6. Districtet ALAIS.

Detta ligger i norr om det sistnåmde. Storleken år 8 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Alais*, en Stad vid Gardon, utmed en vacker Slåttmark, år Huvudorten i Districtet, och Såte för dess Domstol, samt har inemot 10 000 Invånare. Han består af 2 Delar, Gamla och Nya Staden. Den förra har endast en vacker Gata, men den sednare kan upvisa flera råta och välbygda Gator. Dess Handel idkas förnåmligast med Silke. Här finnas åtskilliga Fabriker, hvarest tilvårkas Cadis, Sarser, Ratiner, Band, m. m. Garverierne utgöra ock en ansenlig Manufactur och Handelsgren. Staden har fordom varit Såte för et Biskopsstift, som numera år uphåvit. Den kringliggande Någden bår ymnigt Oliver och Mulbårsträn. Pag. 263.

2. *Anduze*, en Stad. Pag. 263.

7. Distriktet S. HYPOLITE.

Detta ligger i sydväst om det sistnämde. Storleken är 3,85 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 4.

1. *S. Hypolite*, en vacker Stad, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för Domstolen. Pag. 263.

2. *Sauve*, en liten Stad, märkes endast, emedan den berömde Läkaren Astruc här är född.

8. Distriktet VIGAN.

Detta ligger västligast af alla Distrikten, samt uti den högsta Cevenniska Bergstrakten; också är det upfyldt af Berg. Storleken är 8 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Vigan*, en liten Stad, är Huvudorten i Distriktet, och Säte för dess Domstol.

4. Departementet DROME.

Detta Landskap är beläget mellan 44 Gr. 8 Min. och 45 Gr. 20 Min. Latitud. Det omgives af Departementen Isere, Hautes Alpes, Basses Alpes, Vaucluse, och Ardeche. Det håller i Långd 13 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 54,4 Qvadr. Mil; och är således litet större än Upsala Län. Det har sit Namn af

Ån

Ån *Drome*, ſom flyter midt genom Landet, och är 8 Mil lång. *Rhone* är eljes den ſtörſta Strömen, ſamt utgör deſs våſtra Gräns. *Iſere* flyter ock genom en liten Del af Landet. Det utgöres utaf den våſtra Delen af Provincen Daufiné.

Den öſtra Delen af Landſkapet, ſom innefattar ungefär en tredjedel däraf, är mycket bergagtig och något kall, ſamt föga fruktbar på Säd och Vin, men har gräsrika Dalar, hvareſt finnes et härligt Mulbete; men den våſtra och ſtörre Delen däraf, hvilken ligger jämte Rhone, njuter et ljufligt Climat, ſamt beſtår måſtadelen af bördiga Slåttmarker, ſom i ymnighet båra Säd, läckert Vin, ſkön Frukt, ſåſom Mandel, Caſtanier, Oliver, och andra ſlag, jämvål Hampa och Paſtel, åvenſom man ock här med fördel idkar Silkesſkötſel.

Folkmängden ſtiger til 246,687, hvilket gör 4535 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper ſig til 343,550 Riksd., hvilket år 6315 Riksd. per Qv. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 642,000 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 7 Deputerade. Landſkapet indelas uti 6 Diſtrict, hvilka innefatta 62 Cantoner.

1. Diſtrictet Valence.

Detta år beläget vid Rhone, på ſödra ſidan om Iſere. Storleken år 9,2 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 10.

1. VALENCE, Landskapets Huvudstad, och Biskopens Säte, belägen vid Rhone, under 4. Grad. 56 Min. Polhöjd, 45 Mil från Paris, är tämeligen stor och folkrik, samt har circa 8000 Inbyggare. Han är omgiven med Murar, har et Citadelle och en Artilleri Skola. Pag. 272.

2. Districtet ROMANS.

Detta utgör nordligaste Delen af Landskapet, samt är ävenvål beläget vid Rhone, på norra sidan om Isere. Storleken är 8 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 14.

1. *Romans*, en Stad, belägen på en vacker Slättmark, vid Isere, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol. Pag. 272.

3. Districtet CREST.

Detta ligger i sydost om Districtet Valence, på bägge sidor om Ån Drome. Storleken är 6,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Crest*, en liten Stad vid Drome, är Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol.

4. Districtet DIE.

Detta ligger i norr om det sistnämde, jämvål omkring Ån Drome. Det är et af Berg och

och Skogar upfyldt Land. Storleken är 13,64 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Die*, en Stad, vid Drome, är Huvudorten i Distrietet, och Säte för Domstolen. Här finnas mineraliska Källor. Staden har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit. Pag. 273.

5. Distriet MONTELIMART.

Detta ligger i söder om Distrietet Crest, samt vid Rhone. Det är det ljufligaste och fruktbaraste Stycket af hela Departementet. Storleken är 10,76 Qvadr. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. *Montelimart*, en vacker och välbebodd Stad, belägen nära vid Rhone, uti en behagelig och fruktbar Nägd, är Huvudorten i Distrietet, och Säte för dess Domstol. Han är ock en god Handelsort. På en Höjd utmed Staden är et Citadelle. Pag. 272.

2 *S. Paul*, med tilnamnet Tricastin eller Trois Chateaux, en medelmåttig Stad, har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som nu mera är uphävit.

6. Distriet NYONS.

Detta utgör det sydöstra Hörnet af Landskapet. Det är et ganska bergagtigt Land.

Storleken år 6,3 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Nyons*, en Köping vid Ån Aigues, år Diſtriſtets Huvudort. Man finner här en mineraliſk Källa, 3 Såpefabriker, ſamt några Ylletygs-Manufacturer. Över Ån år bygd en vacker Bro, om en enda Valfbåge, hvilken år ovanligt hög och fullkomligen cirkelrund, ſamt et Romerſkt arbete.

2. *Buis*, en liten Stad, år Säte för Diſtriſtets Domſtol.

5. Departementet HAUTES ALPES.

På Svenſka *Öfra Alperne*. Detta Landſkap år belåget mellan 44 Gr. 13 Min. ſamt 45 Gr. 5 Min. Latitud. Det grånſar til Landſkapen Iſere, Savoyen, Baſſes Alpes, och Drome. Det håller i Långd 10 Mil, i Bredd 4, och i Vidd 44 Qvad. Mil; och år ſåledes ſå ſtort ſom halva Skåne. Det har ſit Namn utaf Belägenheten vid högre Delen af Alpiſka Bergsryggen. Det utgöres utaf den öſtra Delen af Provincen Daufiné.

Den nordöſtra Delen af detta Landſkap, hvilken ſtöter intil Alperne, år et ganſka högländt Land, ſamt upfyldt af Berg, och erfar et kallt Climat, men mellan Bergen finnas vackra Dalar, ſom hava den hårligaſte Gräsväxt; ſamt nåra en ſtor myckenhet Får och annan

Boſkap.

Boſkap. Därſtädes våxer åven Säd, dock ej i myckenhet. För öfrigt finnas här ſtora Skogar, ſom hyſa Vildbråd i tämelig mängd. Den ſydvåſtra Delen år vål ock något bergagtig, dock i allmånhet jåmnare och fruktbarare. Den ſtörſta Strömen i Landet år *Durance*, hvilken här tager ſit Urſprung.

Folkmängden ſtiger til 120,485, hvilket år 2738 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landtråntan belöper ſig til 149,550 Riksd., hvilket år 3400 Riksd. per Qvad. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 282,000 Riksd. Til National-Förſamlingen ſändas 5 Deputerade. Landſkapet indelas uti 4 Diſtrict, hvilka innefatta 39 Cantoner.

1. Diſtrictet Gap.

Detta ligger nåſtan midt i Landſkapet. Storleken är 12,24 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 13.

1. Gap, Lat. *Vapincum*, Landſkapets Huvudſtad, belägen en Mil från Durance, under 44 Gr. 34' Min. Polhöjd, 50 Mil från Paris; år tåmeligen anſenlig, och har 6000 Invånare. Deſs fordna Biſkopsſtift år numera uphävit.

2. Diſtrictet Serres.

Detta utgör den ſydvåſtra Delen af Departemen-

tementet. Det formerar en Dal omkring Ån Buech, samt år det fruktbaraste och bäst bebodda af alla Districten. Storleken år 4,72 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. *Serres*, en liten vacker Stad, vid Ån Buech, år Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol.

3. Districtet EMBRUN.

Detta ligger i öster om Districtet Gap, samt formerar en Dal omkring Durance. För öfrigt år det et ganska bergagtigt Land. Storleken är 12,76 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Embrun*, en Stad, belägen på Klinten af en brandt Klippa, vid Durance, är Districtets Huvudort, och tillika Säte för Biskopen i detta Departement. Han är ock befäst. Pag. 270.

2. *Mont Daufin*, en Stad och Fästning. Pag. 270.

4. Districtet BRIANÇON.

Detta ligger nordligast af alla Districten, samt midt imellan sjelva Alperne, och formerar för öfrigt en Dal omkring öfversta Delen af Durance. Storleken år 14, 2 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *Brian-*

1. *Briançon*, en Stad, belägen vid Foten af et Berg, vid Durance, är Districtets Huvudort, och Säte för Domstolen. På Berget ligger et befäst Slott, som har svår åtkomst. Pag. 271.

6. Departementet BASSES ALPES.

Detta Landskap är beläget mellan 43 Gr. 42 Min. och 44 Gr. 38 Min., Latitud. Det gränsar til Landskapen Hautes Alpes, Piemont, Var, och Bouches du Rhone, samt med et Hörn til Vaucluse och Drome. Det håller i Längd 13 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 65,2 Qv. Mil; det är således så stort som Nyköpings Län. Det har sit Namn utaf Belägenheten vid den lägre Delen af Alpiska Bergsryggen. Det består utaf den norra Delen af *Provence*.

Större Delen af Landet formerar en Dal omkring Strömen *Durance*. De norra och östra Nägderne däraf, hvilka gränsa intil Alperne, äro kalle, bergagtige, och föga fruktbare på Säd, men Dalarne mellan Bergen äro gräsrike, och giva et härligt Foder åt Boskapen. De Nägder åter, hvilka äro belägne omkring Durance, uti södra och västra Delen af Landskapet, njuta et mildare Climat, samt bära Säd och nordiska Frukter, såsom Äplen, Päron, Plommon, i tilräckelig mängd.

Inbyggarnes antal stiger til 168,937, hvilket gör 2744 Personer på hvarje Qvad. Mil.

Landträntan belöper sig til 189,170 Riksd., som är 2902 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 344,000 Rd. Til National-Församlingen sändas 6 Deputerade. Landskapet indelas uti 5 District, hvilka innefatta 45 Cantoner.

1. Districtet Digne.

Detta är beläget midt i Landskapet, vid Durance. Storleken är 19,4 Qv. Mil. Cantonernas antal är 16.

1. Digne, Landskapets Huvudstad, och Biskopens Säte, belägen vid en Å, som faller i Durance, under 44 Gr. 4 Min. Polhöjd, 56 Mil från Paris. En Fjärdingsväg från Staden befinnes en vacker mineralisk Källa, hvars salta och klara vatn, med någon bituminös smak, håller 38 Graders värma på Reaumurs Thermometer, samt är berömdt såsom hälsosamt at bota Förkylningar, Förlamningar och Sårnader. Uti den kringliggande Någden växa förträffeliga Plommon. Pag. 284.

2. *Moutiers*, en Stad. Pag. 284.

3. *Riez*, en Stad, som fordom varit Säte för en Biskop, hvars Stift numera är uphävit. Pag. 284.

4. *Seyne*, en liten Stad i norra Delen af Districtet.

2. Distrietet Forcalquier.

Detta ligger i väster om det föregående, på västra sidan om Durance, och är det fruktbaraste af alla Distrieten. Storleken är 12 Qv. Mil. Cantonernas antal är 9.

1. *Forcalquier*, en Stad, belägen på en Kulle, 1 Mil från Durance, är Distrietets Huvudort, och har inemot 4000 Inbyggare.

2. *Manosque*, en Stad, belägen en Fjärdingsväd från Durance, är Säte för Distrietets Domstol. Pag. 285.

Den kringliggande Någden är ganska vacker, vatnad af flera Källor, samt prydd med behagliga Coteaux, eller Landtsluttningar, planterade med Vinstockar.

3. *Sault*, en liten Stad, uti en skogrik Dal, hvarest finnas många Glashyttor.

3. Distrietet Sisteron.

Detta ligger i norr om det nyssnämde, på bägge sidor om Durance. Storleken är 9,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 8.

1. *Sisteron*, en tämeligen ansenlig och reguliert bygd Stad, vid Foten af en Klippa, med ungefär 5000 Inbyggare, är Distrietets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Han beskyddas medelst et godt Citadelle, liggande på Klippan. Den kringliggande Någden bär alle-

handa slags Frukt, utaf båsta egenskap. Han har fordom varit Såte för et Biskopsstift, som numera år uphåvit.

4. Districtet CASTELLANE.

Detta ligger i öster om Districtet Digne, invid Alperne, samt är mycket bergagtigt. Det utgör förnåmligast en Dal omkring Ån Verdon. Storleken år 13,84 Qv. Mil. Cantonernas antal år 8.

1. *Castellane*, en liten artig Stad, belägen vid Verdon, uti en ehuru bergagtig dock fruktbar Nägd, förnåmligast på Såd och Betesmarker, är Districtets Huvudort, och Såte för dess Domstol, samt har 1200 Invånare.

2. *Senez*, en ringa Stad, belägen 1 Mil från Castellane, har fordom varit Såte för et Biskopsstift, som numera år uphåvit.

3. *Entrevaux*, en liten Stad vid Var, nåra til Piemontesiska Grånsen, har ock fordom varit Såte för et Biskopsstift, som numera år uphävit; dess Folkmångd år circa 1200.

5. Districtet BARCELONETTE.

Detta ligger nordligast ef alla Districten, vid Piemontesiska Gränsen. Det formerar en Dal omkring Ån Ubaye, som faller i Durance, samt år på alla sidor inneslutit af Berg, undantagande dår, hvarest Ubaye har sit utlopp.

Stor-

Storleken år 10,4 Qvad. Mil. Antalet af Cantonerna år 4, och af Orterne 16. Folkmångden ſtiger til circa 17,000.

1. *Barcelonette*, en medelmåttig Stad, vid Ån Ubaye, år Diſtrictets Huvudort, och Såte för deſs Domſtol. Han har vid paſs 300 Hus, och 2000 Invånare.

7. Departementet BOUCHES DU RHONE.

Detta Landſkap år belåget mellan 43 Gr. 8 Min. och 43 Gr. 58 Min. Latitud. Det grånſar til Departementen Gard, Vaucluſe, Baſſes Alpes, Var, ſamt Havet. Det håller i Långd 10 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 55, 1 Qvad Mil; och år ſåledes något ſtörre ån Upſala Lån. Det har ſit Namn af Belågenheten vid Rhone-Strömens Utlopp i Havet. Det utgöres utaf våſtra Delen af Provence.

Landet är til ſtörre Delen ſlätt, och ſå Berg finnas hår. Climatet år ganſka mildt. Marken år merendels torr och ſandagtig, och bår icke ſå mycken Såd ſom Inbyggarne behöva, undantagande Ön Camargue, hvilken omfattas af Rhone-Strömens Grenar; men det har deſto ſtörre överflöd på ſkönt Vin och läcker Frukt, ſåſom Fikon, Miſpel, Citroner, Limoner, Pomerancer, Granater, Perſikor, Aprikoſer, Mandel, Caſtanier, Piſtacher; men utaf alla ſlags Frukter åro Oliver de, ſom finnas i ſtörſta myckenhet, och däraf pråſſas en

fin

fin och skön Olja. Nästan alla Fält äro planterade, åtminstone omgifne, med Mulbärsträn, hvarföre ock Silkesaveln är ganska vigtig, dessutom växer här jämvål Mastix, Myrten, Cypresse, Acacie och Lagerträn. Den smakeligaste Honing finnes även rikeligen. Havet lämnar ock Fisk i ymnighet. De största Strömarne äro *Rhone* och *Durance*, hvaraf den förra utgör dess västra Gräns. Två Insjöar af någon betydenhet finnas ock i detta Land, nämligen *Etang de Berne*, och *Etang de Valcarés*, hvardera af 1,2 Qv. Mil i Vidd, och således lika med Skagern.

Folkmängden stiger til 466,045, som gör 8458 Personer på hvarje Qvad. Mil. Landträntan belöper sig til 528,570 Riksd., hvilket är 9412 Riksd. per Qv. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 932,600 Riksdaler. Til National-Församlingen sändas 10 Deputerade. Landskapet indelas uti 7 Distrikt, hvilka innefatta 53 Cantoner.

1. Distriktet AIX.

Detta är beläget uti östra Delen af Landskapet, mellan Durance och Havet. Storleken är 9,8 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 12.

1. AIX, Landskapets Huvudstad och Erkebiskopens Säte, belägen under 43 Grad. 32 Min. Polhöjd, halfannan Mil från Durance, 2 Mil

Mil från Medelhavet, och 60 Mil från Paris, har vid pass 25,000 Invånare. Det finnas få Städer i Riket, hvilka äro bygde med så mycken smak: Stadsportarne äro 8. De flästa Gatorne äro snörräta. En Halfcirkel, hvaruti 3 stora Gator slutas, formerar ingången til allmänna Promenaden, Le Cours kallad, hvilken håller 240 Famnar i Längd, och 22 i Bredd, och är sammansatt af 3 Alléer, formerade af 4 rader Trän, hvaraf 2 äro för Fotgångare, och den medlersta för Åkdon, samt på bägge sidor omgiven med prägtiga Hus. Vid slutet af denna Allée befinnes en Källa med kallt vatn, och midtuti en med varmt vatn. Domstols-Huset, hvarvid 4 Gator förena sig, ger tilkänna en även så solid, som prydelig Byggnad. Man kan döma til dess storlek däraf, at utom det gamla Palatset, har man til dess Emplacement tagit vid pass 100 näst gränsande Hus; en modern Pyramid, vid hvars Fot befinnes en Brunn, och på Spitsen en Örn, fästad på en Glob, utgör en Utsigt från detta Hus. Domkyrkan är en stor Götisk Byggning.

Stadens Handel består uti Olivenolja Brännvin, Mandel, Silke, Russin, Fikon, Plommon, Capris, insyltad Tryffel, Aveliner, eller stora Nötter, Macaroni, Vermicelli, Kläde, Linne, samt Järn- och Mässings-kram. Man tilvärkar i denna Stad Sammet, Flor, Bomullstyger, Indienner. Staden är anlagd 124 år för Kristi Födelse. Kullarne, hvarmed Staden

den omgives, bära Oliver och flera andra flags Frukter, men Pomerancer fattas. Han är Födelseort för Örtekännaren Tournefort, Filosofen d'Argens, Målaren Vanloo, och Resebeskrivaren Adanson. Pag. 277.

2. *Aubagne*, en Stad. Pag. 278.

3. *Lambesc*, en Stad. Pag. 278.

2. Distrietet MARSEILLE.

Detta ligger i söder om det förenämde, utmed Havet. Storleken är 3,85 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. MARSEILLE, en Stad, belägen vid Havet, 62 Mil från Paris, är i storlek och Folkmängd den tredje i Riket. Han bebos af 90,0 0 Invånare. Han delas uti 2 Delar: Gamla och Nya Staden. Den förra presenterar sig lasom en Amfitheater för Skeppen, som inkomma i Hamnen. men Gatorna äro trånga, krokiga, backiga, osnygga, och omgifne med Hus af ringa anseende; där befinnes förnämsta Stadskyrkan, som är en Götisk Byggning. Den Nya Staden är väl percerad, och ännu bättre bebygd; han har til communication med Gamla Staden en af de vackraste Gator man någonsin får se, hvilken kallas le Cours; midtuti finnas 2 Rader Trän, med Stenbänkar uti Mellanskiftena, och på hvarje sida symmetriska Byggningar af en imponerande Architectur; Farten för Åkdonen mellan dessa Hus och Promena-

menader gör lika som 2 Gator. Vid en af Ändarne af denna Promenad vidtager en Gata, som slutar sig vid en Stadsport, kallad la Porte d'Aix, och vid den motsvarande ändan befinnes Stadshuset, hvarest möter en lång Gata, som leder til en annan Stadsport, kallad la Porte de Rome. Dessa 2 Gator och Promenader äro uti et så fullkomligt Alignement, at man med lätthet skiljer Objecterne från den ena Stadsporren til den andra, fastän det är en Fjärdingsvägs afständ.

En interessant åsyn är Hamnen, i anseende til alla handlande Nationers sammankomst; den föreställer Europa i kort begrep, med all skiljagtigheten af språk och sedvänjor. Denna Hamn är en Bassin af oval Figur, hvilken håller 625 Famnar i Längd, och 175 i sin största Bredd, samt har 18 til 20 Fots Vatn. Han intager nästan hela Längden af Staden, och kan inrymma 6 à 700 Skepp. Skeppen ligga där i säkerhet, även vid starkaste Stormväder. Stora Krigsskepp stadna vid Ön If, som ligger en Fjärdingsväg därifrån. Utom 2 Klippor, som sammantränga Inloppet til Hamnen, äro Stenkistor anlagde, hvilka icke lämna ledig fart åt mer än et stort Skepp i sänder; denna Passage spärras medelst en grof Järnkedja; et Citadelle och en Skans beskydda Inloppet til densamma.

Af Byggningar märkas Stadshuset, liggande vid Midden af Hamnen, hvilket är en förträffelig Byggnad. Börsen befinnes uti Rezde-

chaus-

chaufféen eller Jordvåningen. Såsom förnämsta Ornamenter har Façaden flera Colonner eller Pilastrar af Jaspis, med en Balustrade af vit Marmor. Arsenalen, hvarest Smedjorna, Gevärs värkståderna, och i synnerhet Vapensalen befinnas, äro synvärda; denna sidsta består af 2 ofanteliga Galerier, som korsvis afskära hvarandra. Upstaplade Coner af Sablar, Vårjor och Bajonetter, samt Troféer af Fanor, Trummor och Trumpeter. utgöra dess prydnad. Dramatiska Theaterhuset är et af de vackraste som finnes i Riket. Bland de många uphäfna Klostren äro åtskilliga af vacker Byggnad. Här finnes et allmänt Hospital, et Sjukhus, et Hittebarnshus, och flera andra mänskligheten hedrande Anstalter.

Stadens Handel, hvilken man skattar til 2 Millioner Riksdalers rörelse månadtligen, sträcker sig til Barbariska Kusten, jämte Tripoli, hvarifrån man hämtar Ull och Strussfjädrar, emot utbyte af Vin; til Italienska Hamnarne, hvarest man bringar torra Frukter, Honing och Levantiska Varor, för at återbekomma Silke och Alun; til Spanien, hvarest man lämnar Franska och Levantiska Varor, för at bekomma Silvertackor och Piastrar. Til Franska Öarne i Westindien, hvarest man sänder Mjöl, Vin, Brännvin, Likörer, Mans och Qvins-Kläder, Hattar, Skor, och får därifrån Socker, Caffe, Cacao, Indigo, Bomull; och ändteligen på et exclusift sätt til Kahira, Alexandria, Smyrna och Constantinopel, hvartil man bringar

torra

torra Frukter, Cassonnade, Qvicksilver, Coraller, skurna såsom Oliver, til Halsband och Armband, Papper, röda Yllemössor, Kläden, Sidentyger, samt Järn och Mässingskram; och hämtar tilbakars Hudar, Chagrinskinn, Angoriska Bockhår, Lin, Bomull, vitt och färgadt Linne, Persiska Mattor, Silke af flera slag, Gummi Arabicum, Senna, Oliban, Saffran, Galläplen.

Här finnas åtskilliga Sockerbruk, Guld- och Silkestygs-Manufacturer, Segelduks- emailleradt Fayence- Såpe Vitriols- och Saffians Fabriker, Corallsliperier, hvarvid 400 Personer äro sysselsatte, och ändteligen Tapet-Manufacturer. Dessa Tapeter hålla 3 Fot i Bredd, de tryckas med Olja på Linne, samt finisseras med Pensel, somlige på Damask-façon, somlige en Camayeu imiterande Målningar, andre såsom Guirlander, Paysager, samt Europäiska och Chinesiska Figurer. Staden är anlagd af Greker, 600 år för Kristi tid. Han är Födelseort för Petronius Arbiter, Resebeskrivaren Arvieux, Consuln Peissonel, och Abbé Barthelemy, Auctoren til Voyage d'Anacharsis. Han har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit. Pag. 279

Nära 5000 små Landthus, som kallas Bastides, spridde omkring Marseille, föreställa vid et visst afstånd Utsigten af en ofantelig Stad. I ställer för Häckar och Gravar hava Länderne til stängsel vita Murar, hvilket alt underhåller Illusionen. För at rätt njuta den-

na Ögnasyn, bör man infinna sig på Skansen Delagarde, ej långt därifrån belägen: det kringliggande Fältet, en stor Vidd af Havet, och hela Staden visa sig därstädes uti ganska tydeliga Synepuncter; men för öfrigt skulle man fela, om man ansåge dessa Bastides såsom något förträfflige; hvarje består endast af et litet Lusthus med en liten Trägård, planterad med Vinstockar, Fikon och andra Trän, lämpelige efter Climatet.

2. *If*, en liten Ö, nära vid Staden, har et befäst Slott.

3. *La Ciotat*, en Stad, belägen 2 Mil från Marseille. Pag. 278.

3. Districtet Salon.

Detta ligger i väster om Districtet Aix, utmed Havet. Storleken är 7,7 Qv. Mil. Det innesluter större Delen utaf Sjön Etang de Berre, hvilken fournerar ymnigt Fisk och godt Salt. Årligen insaltas här 2000 Lispund Ål, och 200 Lispund Boutargue, hvilket är Fiskrom, pressad och torkad i Solen, samt anses såsom en läcker Rätt. Cantonernas antal är 6.

1. *Salon*, en tämelig Stad, om 4400 Inbyggare, belägen på en angenäm Slättmark, planterad med Oliver, är Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol.

2. *Martigues*, en Stad, liggande vid utloppet af Etang de Berre uti Havet, är befäst, och

och har en Hamn, samt idkar Sjöhandel. Pag. 278.

4. Districtet Arles.

Detta ligger i väster om det sistnämde, jämväl vid Havet. Det innefattar den af Rhones bägge Grenar inneslutna Ön Camargue, samt något af kringliggande Nägd. Storleken är 10,5 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 4.

1. *Arles*, en Stad, belägen vid Rhone, där han grenar sig, uti en morasig Nägd, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Staden är folkrik, och bebos af circa 20,000 Invånare, men Gatorna äro trånga och krokiga. Man finner här flera fordna Monumenter at iagttaga än moderna Byggningar. Bland de förra är det vigtigaste Stycket en Obelisk, om et enda Stycke af 64 Fots Längd, af Egyptisk Granit, placerad framför Stadshuset, hvilket är en även så vidlyftig som prågtig Byggning. Staden har ifrån år 879, uti några 100 år, varit Huvudstaden uti et Konungarike, som efter Stadens Namn kallades Arelat. Han har ock fordom varit Säte för et Erke Biskopsstift, som numera är uphävit. Pag. 278.

4. Districtet Tarascon.

Detta ligger i norr om det sistnämde, samt utgör en Ö, som inneslutes af Rhone,

Durance, och en Canal, Canal de Crapone kallad, hvilken leder från Durance til Rhone. Storleken är 6,3 Qv. Mil. Cantonernas antal är 11.

1. *Tarascon*, en tämeligen vacker Stad, vid Rhone, gent emot Beaucaire, är Districtets Huvudort. Dess Handel består uti Olja, Brånvin, Stärkelse, samt goda Tyger, tilvärkade somlige endast af Florettsilke, och somlige af Florettsilke, blandadt med Ull. Pag. 278.

2. *S. Remy*, en Stad, belägen midt i Districtet, är Säte för dess Domstol. Pag. 279.

3. *Orgon*, en liten Stad vid Durance.

5. Districtet Apt.

Detta ligger i öster om det sistnämde, samt i norr om Durance Storleken är 9,8 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Apt*, en Stad, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol. Dess Handel består uti Sviskon, Vaxljus, och Cadis. Har har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphäfvit. Pag. 285.

2. *Pertuis*, en Stad vid Durance. Pag. 278.

3. *Cadenet*, en Stad vid Durance, har 1900 Invånare.

6. Di-

6. Districtet ORANGE.

Detta ligger skildt från de öfrige Districten, samt omgives af Departementet Vaucluse. Storleken är 1,6 Qv. Mil. Cantonernas antal är 3.

1. *Orange*, en Stad, belägen på en vacker Slåttmark, en half Mil från Rhone, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol. Han har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphåfvit. Fürstliga Huset Nassau-Dietz i Tyskland, förer också af denna Stad Titel utaf Prins af Oranien, emedan det för 100 år sedan varit Ägare däraf. Pag. 274.

8. Departementet VAR.

Detta Landskap är beläget mellan 42 Gr. 56 Min. och 43 Grad. 53 Min. Latitud. Det omgives af Landskapen Bouches du Rhone, Basses Alpes, och Piemont, samt Havet. Det håller i Längd 12 Mil, i Bredd 6, och i Vidd 64,3 Qvad. Mil; och är således inemot så stort som Nyköpings Län. Det har sit Namn utaf Belägenheten vid Ån *Var*, hvilken til en del utgör dess Gräns med Italien. Det består utaf östra Delen af Provence.

Hvad Landets Beskaffenhet beträffar, så är Marken något ojämnare, bergagtigare och skogrikare än uti det nästgränsande Departementet Bouches du Rhone, men Climatet är enahanda;

även som de Frukter och andra Växter, hvilka finnas uti det förenämde Landskapet ock likaväl här trivas, hvarföre det är onödigt at uprepa dem. Sjökusten är något vidsträcktare, hvadan ock Fiskfänget är vigtigare.

Folkmängden stiger til 275,472, som gör 4285 Personer på hvarje Qvad. Mil. Landträntan belöper sig til 366,250 Riksd, hvilket är 5696 Riksd. per Qvad. Mil. De fordne Contributionerne utgjorde 659,600⅝ Rd. Til National-Församlingen sändas 8 Deputerade. Landskapet indelas uti 9 District, hvilka innefatta 80 Cantoner.

1. Districtet Toulon.

Detta utgör det sydvästra Hörnet af Landskapet, samt är belåget vid Havet. Storleken är 3,15 Qv. Mil. Cantonernas antal är 7.

1. Toulon, Landskapets Huvudstad och Biskopens Säte, belägen vid Havet, under 43 Grad. 8 Min. Polhöjd, 4½ Mil från Marseille, och 64 Mil från Paris, bebos af circa 25,000 Invånare. Han består af 2 Delar, Gamla och Nya Qvarteret kallade. Det förra, tämeligen dåligt bygt, har intet märkvärdigt mer än Gatan kallad Rue aux Arbres, som är et slags Promenadplats, samt Stadshuset. Det nya Qvarteret, hvilket utgör likasom en annan Stad, innefattar, utom de prågtiga Värk som äro up-

upförde i Louis 14:des tid, många vackra Hus, hvaribland Seminarium förtjänar företrädet, och et Torg omgivit med Trån, hvilket tjänar til Exercitie-Plats. Hamnen delar sig också, i afseende på dessa Qvarter uti den Gamla eller Köpmans-Hamnen, och den Nya eller Krigsskepps-Hamnen. Köpmans-Hamnen, längs utmed hvilken går en lång Quai, hvarest Stadshuset befinnes, beskyddas af 2 Stendammar. Den nya Hamnen är anlagd vid slutet af förra Seculo, så väl som Stadens Fästningsvärk, de där bestå af 9 Bastioner. Framför denna Hamn befinnes Arsenalen, sammansatt af alla de Rum, som äro nödvändiga för et Skepps byggnad och utrustning. Man finner först en Reparebana af ovanlig Längd, överalt välsd, hvarest Tåg tilvärkas, och där åvanpå et Rum, hvarest Hampan tilredes. Vapensalen är fullproppad af Musketer, Pistoler, Hillebarder, Bajonetter, m. m. på Artillerigården finnas Canoner, Mörsare, Bomber, Granater, och Kulor i stor myckenhet, lagde i förträffelig ordning; et annat interessant Object är den stora Salen, hvarest Seglen förvaras. Canongjuteriet och Skeppsvarvet, förtjäna ock upmärksamhet.

Emedan Havet uti Touloner-Hamnen icke har någon Flod, så är Skeppsbyggeri-Dockan här mindre underkastad svårigheter än annorstädes. Hon håller 197 Fot i Längd, och 87 i Bredd vid öfra ändan, med 18 Fot uti sin största elevation, och 15 i den minsta. Me-

delst 28 Pumpar, som åro applicerade til Reservoiren, kan vatnet utur denna Docka utpumpas på 8 Timar. Galere Flottan, som fordom haft sin station i Marseille, har i sednare tider blivit flyttad til denna Ort, och intager en annan Bassin uti Nya Hamnen. Slavarne ligga numera icke på Galererne, utan logera på Landet, uti et nyligen bygt stort Hus. Til Lands förswaras Staden på östra sidan af Skansen *Faron.*

Bergen, hvilka emot norden omgiva Staden såsom en Halfcirkel, vålla at Solens hetta om Sommaren är hår odrågelig, dels därigenom at de afhålla de kyliga Nordanvädren, dels också at de genom sin reverberation föröka Solstrålarnes kraft. Någderne kring Toulon båra förträffeligt Muscat-Vin, samt de vackraste Blomster man vil se, förnämligast bland Tubereuse och Narcisse-slägtet. Pag. 280.

2. *La Seyne*, en Köping. Pag 281.

2. Distriktet HIERES.

Detta ligger i öster om det förenämde, jämvål utmed Havet. Storleken år 8,2 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Hieres*, en Stad, belägen på en Kulle, en half Mil från Havet, och halfannan Mil från Toulon, år Distriktets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Marken, som stöter intil Kullen, är på ena sidan låg och morasig,

och

och på andra sidan planterad med Pomerance-Citrone Limone- och Granate-Trån på öpna Fältet; dår finnas även några Palmträn, men deras Frukt mognar ej. Sockerrör, hvilka här fordom cultivertes, blevo övergifne, då man förnam at Sockret från Vestindien bragt fördelen af deras afkastning til intet.

Anm. Det år ej längre sedan än År 1230, som Socker varit planterat i Europa. Några Judar förde det då til Sicilien, jåmte andra utländska Våxter.

Uti ingen Någd af Frankrike år Naturen så beständigt vacker som hår. Under en god del af Vintern finner man grönskande Fält, såsom om Våren, och i många Trågårdar finnes den tiden gröna Årter at plocka. Undertiden låter dock Kölden känna sig, även tämeligen strångt. 1709, 1768 och 1786 års Vintrar voro hår rått skarpa. Staden har fordom haft en Hamn, som nu mera icke existerar, emedan Havet dragit sig nåstan en half Mil från Staden tilbakars. Han år Födelseort för Massillon, den våltaligaste Predikant, som Frankrike frambragt. Pag. 281.

Utanför Staden formerar Havet en Vik eller Redd, om halfannan Mils Diameter, hvilken år så god och såker, at man i mannaminne icke hört omtalas något Skeppsbrott. De största Krigsskepp kunna hår ankra och ligga i fullkomlig såkerhet för alla Vindar. Denna Redd omgives mot Hafssidan af *Hieriske Öarne*, hvilka äro 5 til antalet, men dåraf endast

3 äro af någon betydanhet. Desse äro följande: *Porqueroles*, liggande en half Mil från Fasta Landet, håller i Vidd 0,15 Qv. Mil, och är således så stor som Lowön i Mälaren: *Porteros*, belägen 1 Mil från den förenämde, och 3 Fjärdingsväg från Fasta Landet, håller i Vidd 0,09 Qv. Mil, och är således ungefär så stor som 3 gånger Kungsholmen: samt *Titan*, hvilken skiljes från den sistnämde medelst et smalt Sund, men 1 Mil från Fasta Landet, och håller i Vidd 0,18 Qv. Mil, och är således inemot så stor som Visingsön i Wettern. Bemäldte Redd beskyddas af 3 Skansar, hvaraf den första, kallad *Bregançon*, ligger på en Landtudd på Fasta Landet, och de öfrige bägge äro belägne på Öarne Porqueroles och Porteros. Pag. 281.

3. Districtet Brignole.

Detta ligger i norr om det nyssnämde. Storleken är 5,42 Qv. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Brignole*, en Stad, belägen midt i Districtet, uti en ganska hälsosam Nägd, är Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol. Pag. 280.

4. Districtet S. Maximin.

Detta ligger i väster om det sistnämde. Stor-

Storleken år 6,6 Qv. Mil. Cantonernas antal år 9.

1. *S. Maximin*, en medelmåttig Stad, med 2700 Invånare, år Huvudorten i Diſtriɛtet, och Såte ſör deſs Domſtol.

5. Diſtriɛtet Barjols.

Detta ligger i nordoſt om det ſiſtnämde. Storleken år 8, 17 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 13.

1. *Barjols*, en medelmåttig Stad, med 2500 Invånare, år Diſtriɛtets Huvudort, och Såte ſör deſs Domſtol.

2. *Cotignac*, en anſenlig Köping, med 2700 Invånare.

3. *Aups*, Lat. *Alpes*, en medelmåttig Stad med 2100 Invånare.

6. Diſtriɛtet Draguignan.

Detta är belåget midt uti Departementet. Storleken år 14,35 Qvad. Mil. Cantonernas antal år 11.

1. *Draguignan*, en tåmelig Stad, belågen uti en fruktbar Nägd, hvars Climat år åven ſå ſundt ſom mildt, år Diſtriɛtets Huvudort, och Såte ſör deſs Domſtol. Staden har 823 Hus, och 4900 Invånare.

2. Lor-

2. *Jorgues*, en medelmåttig Stad, med 3200 Inbyggare.

3. *Fayence*, en Stad. Pag. 282.

7. Distrietet FREJUS.

Detta ligger i öster om det sistnämde, samt vid Havet. Storleken är 7,7 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *Frejus*, en Stad, belägen vid Havet, uti en något morasig Nägd, är Huvudorten i Districtet, och Säte för dess Domstol, jämvål Säte för Biskopen i Departementet. Inbyggarnes antal stiger til 3000. Staden är anlagd i Romarnes tid, och var då en ansenlig Ort, som hade en god Hamn; men denna Hamn är nu för tiden så upgrundad, at inga Skepp här kunna ligga. Man finner uti och vid denna Stad flera Lämningar efter Romerska Byggnader.

2. *S, Tropez*, en Stad vid Havet. Pag. 282.

8. Districtet GRASSE.

Detta ligger i norr om det sistnämde, ävenvål vid Havet. Storleken är 7,34 Qvad. Mil. Cantonernas antal är 10.

1. *Grasse*, en Stad, är Huvudorten i Districtet, och Säte för Domstolen. Han är näst Toulon den ansenligaste Staden i Landskapet, och

och har 10,000 Invånare, men är irregulier, ofnygg, och utan Prydnader. Man bereder här Skinn med Löven och Barken af Myrtenträ, och af Lentiscum, hvilket gör dem gröna, täta och ganska brukbara. Man handlar ock uti denna Stad med Silke, men förnämsta Handelen idkas med Honing, Vax, Pomada, Essencer, och sköna Tvålkulor. Den kringliggande Nägden är mindre bärande på Säd än Vin och Oliver. Emot söder ligga Ängar, i synnerhet Trägårdar, hvilka äro prydde med många slags Blomster, samt omgifne med Häckar af Jasmin, Myrthen och Cedrater. Emot Norden har Staden skygd af et Berg, hvarest man finner vacker vit Marmor, Jaspis af åtskilliga Färger, samt skön Alabaster. Staden har fordom varit Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit. Pag. 283.

2 *Antibes*, en Stad, belägen vid Havet, är befäst. Emot Hafsfidan består Fästningsvärken af 4 Bastioner, hvars Courtiner äro betäckte med Halfmånar, med en Graf där utanföre, hvilken omfattas af en betäckt Väg och en Glacis. Det öfriga af Staden är omgivit af Havet, hvarest å ena några Klippor, och å andra sidan grundt gyttjevatten vägra nalkandet därtil. Hamnen, som är liten, beskyddas af Batterier, och af en Skans med 2 Bastioner. Pag. 283.

3. *Cannes*, en Stad. Pag. 283.

4. *Vence*, Lat. *Vincium*, en medelmåttig Stad, med 2000 Invånare, har fordom varit

Säte

Säte för et Biskopsstift, som numera är uphävit.

9. Districtet S. PAUL.

Detta ligger östligast af alla, samt skiljes från Italien medelst Strömen Var. Det är ganska liter, ty det håller ej mer i Vidd än 3,32 Qv. Mil. Cantonernas antal är 5.

1. *S. Paul,* en medelmåttig Stad, med 1800 Inbyggare, belägen 3 Fjärdingsväg från Havet, och halfannan Mil från Nizza, är Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol.

9. Departementet CORSE.

Detta Landskap består af en Ö i Medelhavet, som på Latin och af andra Europäiska Nationer kallas *Corsica.* Bästa Cartan häröver befinnes uti Franska National-Atlas af år 1792. Hon är belägen mellan 41 Gr. 10 Min. och 43 Gr. Latitud. Dess Medelpunct ligger under 16 Gr. 46 Min. öster om Paris. Dess afstånd från Frankrike är 27 Mil, från Lombardiet 23, och från Toscana 9 Mil. Hon har en oval skapnad. Hon håller i Längd 18 Mil, i Bredd 7, och i Vidd 88 Qvadrat Mil; och är således inemot så stor som Skåne, eller som 3½ gång Gottland.

Landet är mycket bergagtigt. Längs efter Ön, ifrån norr til söder, går en Bergsrygg, hvil-

hvilken fortfar i Bugter, och uti norra Delen närmar sig til den västra Kusten, men i södra Delen til den östra. Från denna Huvudrygg utgå 9 à 10 Grenar, hvaraf endast 2 äro af någon betydenhet. Mellan alla dessa Åsar befinnas åtskilliga vackra Dalar, samt några Slått-marker. Det högsta af dessa Bergen är *Gradaccio*, på Latin Mons Aureus, och på Svenska Guldberget kalladt. Från dess Klint, hvilken är så hög, at han nästan beständigt är betäckt med Snö, kan man skåda hela Corsica och Sardinien, en god Del af Lombardiet och Italien, samt en Bit af Frankrike. Den östra Kusten är tämeligen jämn, men den västra är genomskuren af flera Hafsvikar, däraf *Golfo di S. Fiorenzo*, *di Porto*, *di Sagona*, *d'Ajaccio*, och *di Valinco* äro de ansenligaste. Af Strömar är Ön väl vatnad; de stiga til några och 50, samt rinna åt alla väderstrek ut i Havet. De ansenligaste af dem äro *Golo* och *Tavignano*, hvardera om 6 Mils Längd, hvilka bägge falla i Havet vid östra Kusten, Deras Ström är ganska häftig, och myckenheten af de Stenar, som upfylla deras Bäddar, vålla at de icke äro farbara.

Hvad Producterne beträffar, så vil man först anföra dem som höra til Mineral-Riket, Här finnes Guld, Silver, Koppar, Järn- och Bly-Malm, Alun, Porfyr och Jaspis, samt bå, de varma och kalla mineraliska Källor.

Rörande Våxtriket, så är Jordmånen i allmänhet fruktbar. Vete, Råg och Korn hava god

god trefnad, men Hafra trives ej så väl. Sköt na Ångar och Betesmarker finnas i ymnighet; men man famlar intet Hö, emedan Climatet är så mildt, at Boskapen betar ute på Marken hela året igenom. Åtskilliga Kullar båra et för smaken angenämt Vin, men hvilket bör drickas medan det år färskt, ty det blir snart surt; det vita är sötagtigt, och det röda liknar Vinet som våxer vid Rhones Stränder. Bergen båra i ymnighet förträffelig Timmerskog och på somliga ställen finnas goda Ekeskogar. Tråden, förnämligast Tall, Castanie- och Nöte-Trän våxa til ansenlig Höjd. Mandel Olive- Limon- Citron- Pomerans Fikon- och Granat Trän äro ganska allmänna, men Stenfrukter, såsom Plommon, Aprikoser, Kersbär, äro sällsynte, och ej af synnerlig god smak. En god Del af Ön har sin förnämsta Rikedom uti Olivenolja, hvilken vål icke år så god, men ock mindre utsatt at brista ån den uti Provence.

Hästarne äro af liten art; även så Åsnor och Mulåsnor, men, likasom de förre, qvicka och starka. Nöten äro jämförelsevis större, utan at vara af vacker våxt. Getren äro ganska talrika. Nästan alla Får hava 4 Horn, somlige även 5. Et tämeligen allmänt Djur är Muffoli, hvilket år en art Stenbock, samt ganska snabbt. Man finner inga giftiga Djur eller Vargar, men mycket Råvar. På Vildbråd är ingen brist, undantagande Caniner. Kalkoner finnas ingenstädes; däremot äro Perlhöns

och

och Fasaner i stort Antal, samt Trastar, som för öfrigt äro stora, hava ganska smakligt kött. Här finnes en Myckenhet Bien, hvarföre ock Honing och Vax vankas i Överflöd; men den Myckenhet Buxbom och Ide, hvaraf de hämta sin Föda, ger åt Honingen något litet bitter Smak. Förträffeliga Laxöringar och små Ålar äro nästan de enda slags Fiskar, som Strömarne fournera. Thonfiskar och Sardiner fiskas ymnigt vid Kusterne, ävensom Ostron, och längs utmed hela Stranden hämtas Coraller af åtskillig Färg. Förnämsta Handelen idkas med Boskap och Olja. Climatet är mildt och Luften i Allmänhet hälsosam.

Fenicierne voro Öns första Inkräktare, sedermera Focéer, Etrurier och Carthaginenser, til dess Romarne vid pass 560 år före Kristna Tideräkningen bemägtigade sig henne. Vid Barbarernas Anfall föll hon i Göternas Våld, hvilka åter måste lämna henne åt Grekerne, desse åter åt Longobarderne; vidare voro Saracenerne Ågare däraf, sedermera Romerska Baroner af Huset Colonna, därefter Pisanerne, och ändteligen Genueserne. Genuesernes Stränghet föranlät Corsicanerne at År 1564 för första Gången gripa til Vapen, hvilka de snart lämnade, i brist af förfar-

na Anförare. Hinric 2: Konung i Frankrike, misnögd med Genueserne, hvilka hade ingådt i Förbund med Kejsar Carl 5, företog en Expedition emot Corsica. Genueserne bekommo Kejserliga Hjelptrupper, men Corsicanerne förenade sig med Fransoserne. Slutet blef en fördelagtig Tractat för Öboarne, under Fransk Garantie. Efter Henric 2:s död började Genuesernes Förtryck å nyo, och efter åtskilliga mer eller mindre häftiga Rörelser upreste sig Corsicanerne År 1729, samt bemägtigade sig Huvudstaden Bastia. Genueserne bjödo väl til at stilla detta Upror, hvarföre de måste anlita Kejsar Carl 6 om Hjelp, som ock sände Krigsfolk til deras Undsättning. Corsicanerne beqvämde sig då til Överenskommelse, som blef teknad År 1733, och hvilken Kejsaren garanterade.

Efter Kejserliga Truppernas bortfart togo Corsicanerne följande Året 1734 åter til Vapen, beklagande sig däröver at Genueserne icke hållit det som i Tractaten var överenskommit. Det var beständiga Strider ända til År 1736, då en Tysk Baron vid namn Theodor Neuhof hit anlände. De förklarade då Ön för Sjelfständig Stat, med Titel af Konungarike, samt

samt utvalde benämde Theodor til Konung. Denne förestod Regeringen knapt et År, då han blef fördriven, samt sedan han flyktat från et Land til et annat, ändteligen dog i London År 1746. För at underkuva Corsicanerne togo Genueserne sin tilflygt til Frankrike, hvilket ditsände Krigsfolk År 1738, hvarpå Öboarne nedlade Vapnen följande Året. Ändteligen År 1741, då alt syntes vara stillat, överlämnade Franska Trupperne Ön åt Genueserne, och aftågade; men strax efter deras Bortfart började Oroligheterne å nyo. Ifrån år 1748 fortfor Kriget, under åtskilliga Anförare, til År 1755, då Pascal Paoli blef utvald til General och Öns Styresman. Under dess Befäl hade Corsicanerne redan jagat Genueserne ifrån de flästa Orter uti inre Delen af Landet, och hade förmodeligen aldeles drivit dem från Ön, om icke Franska Regeringen År 1764 ingådt uti Förbindelse at sända Trupper, för at besätta de Orter som Genueserne ännu ägde qvar. Efter 4 års Förlopp, som var Tractatens Terminus, funno sig Genueserne, som voro ledsne vid at herrska över sådant uproriskt Folk, samt övertygade om Omöjligheten at utan Hjelp kunna här bibehålla sig, föranlåtne at til Frankrike afträda alla sina Rättig-

 heter

heter til denna Ö, genom en Tractat underteknad i Maji Månad 1768.

Corſicanerne, hvilka intil denna Stund hade levat uti godt Förſtånd med Franſoſerne, blefvo över denna Afhandling på det högſta miſsnöjde, ſamt grepo til Vapen. Men deras Motſtånd var fruktlöſt, ty der följande Året 1769 blef Ön aldeles underkuvad, ſamt förvandlad til en Franſk Provins.

Efter Franſka Revolutionens Början beſlöt National-Förſamlingen at Ön Corſica ſkulle utgöra en integrant Del af Franſka Riket. Paſcal Paoli, ſom hitintils uppehållit ſig uti England, begaf ſig då til Frankrike, blef där med mycken Beredvillighet emottagen, ſvor Trohets-Ed åt Franſka Regeringen, ſamt ſändes til Corſica för at där bevaka Franſka Republikens Angelägenheter. Men han ſvarade ſå litet til detta Förtroende at han underlättade Engelsmännernas Företag emot Corſica, hvilka År 1794 bemägtigade ſig denſamma. Engelsmännerne voro i Beſittning af Ön til ſlutet af År 1796, då Franſka Vapnens Framgång uti Italien tvungo dem at övergiva Ön.

Folkmängden ſtiger til 247,776, ſom gör 2815 Perſoner på hvarje Qv. Mil. Landträntan belöper ſig til 47,460 Riksd., ſom

som är 539 Riksd. per Qvad. Mil. De fordna Contributionerne utgjorde 82,600 Riksdaler. Til National-Församlingen hava blivit sände 6 Deputerade. Ön indelas uti 9 District, hvilka innefatta 68 Cantoner.

1. Districtet Bastia.

Detta ligger nordligast af alla, samt utgör en Halfö om circa 5.5 Qv. Mil. Cantonernas Antal är 7.

1. Bastia, Öns Huvudstad, belägen på et Berg vid Havet, under 42 Gr. 36 Min. Polhöjd, 100 Mil från Paris. Havet formerar här en liten Bugt, hvaraf man gjort en Hamn, medelst en Dam. Dess öpning är circa 40 Famnar. Han är föga säker, och endast små Fartyg kunna här ankra. Staden, Slottet och Malmarne, bygde såsom en Amfitheater omkring denna Bugt, bebåda på långt håll en prägtig Stad; men då man kommer därin finner man trånga, irreguliera och mörka Gator, i anseende til Husens Höjd, hvaraf åtskillige äro tämeligen välbygde. Staden har 2 Kyrkor. Här finnas många Garverier, och man driver god Handel med Läder. På en Kulle, som commenderar den öfre Staden, befinnes et Citadell och et Palats. Denna Fästning domineras på alla Håll utaf Bergen, vid hvilkas

Sluttning Baſtia är belägen. År 1800 ſteg Folkmängden til 11236.

2. Diſtrictet OLETTA.

Detta ligger i ſöder utmed det förenämde, och är inemot dubbelt ſå ſtort. Cantonernas Antal är 9.

1. *Oletta*, en liten Stad vid et Berg, är Diſtrictets Huvudort, och Säte för deſs Domſtol.

2. *S. Fiorenzo*, en liten men någorlunda befäſt Stad, vid en Hafsvik, har en god Hamn.

3. Diſtrictet LA PORTA.

Detta ligger i Söder om det nyſsnämde, på öſtra Kuſten, vid Havet. Storleken är ungefär 4 Qv. Mil. Cantonernas Antal är 6.

1. *La Porta*, en Köping, är Diſtrictets Huvudort, och Säte för deſs Domſtol.

4. Diſtrictet CERVIONE.

Detta ligger i ſöder om det ſiſtnämde, jämväl utmed Havet. Storleken är ungefär 9 Qvad. Mil. Cantonernas Antal är 6.

1. *Cervione*, en liten Stad, ej långt från Havet, är Diſtrictets Huvudort, och Säte för Domſtolen.

5. Di-

5. Distrietet Corte.

Detta intager medlersta Delen af Ön, och är ungefär 15 Qvad. Mil stort. Cantonerne äro 8.

1. *Corte*, en liten Stad, belägen på en Slättmark, omgiven af Berg, vid Ån Tavignano, uti en fruktbar Nägd, har et Universitet. Bredevid Staden ligger et befäst Slott på en hög Klippa.

Nära vid Staden rinner en liten Ström, kallad *Restonica*, hvars Vatn, blandadt med mercurial-Partiklar, har den egenskapen at göra Järn blankt; man doppar däri Canoner och Musketpipor.

2. *Aleria*, en ringa Ort vid Ån Tavignano, på östra Kusten, har fordom varit en Stad.

6. Distrietet Isola Rossa.

Detta ligger i väster om det sistnämde på västra Kusten vid Havet, samt håller vid pass 8 Qv. Mil i vidd. Cantonerne äro 8.

1. *Isola Rossa*, på Fransf. *Isle Rousse* kallad, en liten Stad vid Havet, är Districtets Huvudort, och Säte för Domstolen. Han beskyddas af et befäst Torn.

2. *Calvi*, en liten Stad, belägen på en Landtudd vid en Hafsvik, har en skön

Hamn, ſom beſkyddas af et väl befäſt Slott, flankeradt med 5 Baſtioner.

7. Diſtrictet VICO.

Detta ligger i Söder om det ſiſtnämde, jämväl vid Havet. Deſs Storlek är vid paſs 6 Qv. Mil. Cantonerne äro 7.

1. *Vico*, en Köping, är Diſtrictets Huvud-ort, och Säte för Domſtolen.

8. Diſtrictet AJACCIO.

Detta ligger i Söder om det förenämde, jämväl vid Havet. Storleken är ungefär 12 Qv. Mil. Cantonerne äro 7.

1. *Ajaccio*, en Stad liggande vid en anſenlig Hafsvik, är den vackraſte och bäſt belägna Staden på hela Ön, Huvudorten i detta Diſtrict, ſamt Säte för deſs Domſtol och Biſkopen på Ön. Alla Gatorna äro breda och väl allignerade, ſamt bebygde med Hus af tämeligt Anſeende. Folkmängden ſtiger til 4000. Stadens Omfång beſtår utaf en ſimpel Mur, tämeligen hög och ſtark, beklädd med en liten Vall, ſamt flankerad uti de vigtigaſte Ställen vid Stranden. Viken formerar en ſtor och ſkön Redd, ſom beſkyddas af et godt Citadell. På godt Vatn är här nog Briſt. Den kringliggande Nägden

den bär det bästa Vinet som växer på denna Ö. Uti denna Stad är förste Consulen, som förestår Franska Regeringen, Napoleon Bonaparte, född år 1769.

9. Districtet TALLANO.

Detta utgör den sydligaste Delen af Ön, samt är det största af alla Districten, hållande i Vidd circa 20 Qvad. Mil. Cantonernas Antal är 8.

1. *Tallano*, en liten Stad på västra Sidan om Bergsryggen, är Districtets Huvudort, och Säte för dess Domstol.

2. *Porto Vecchio*, en liten Stad på östra sidan om Bergsryggen, vid en liten Hafsvik, som är den bästa och säkraste Hamnen på hela Ön.

3. *Bonifacio*, en liten befäst Stad vid Sundet mellan Corsica och Sardinien, har en liten, men säker och beqväm Hamn, samt idkar godt Corallfiskeri.

Bihang til Ön Corsica.

Mellan Corsica och Hetrurien ligga några Öar, hvilka höra til Frankrike och lämpeligen här kunna betragtas. De äro följande 3: *Capraia*, *Elba* och *Pianosa*.

1. CAPRAIA.

Denna Ö ligger 4 Mil i Nordost från Corsica, samt lika långt från Toscaniska Kusten. Ön håller i Vidd 0.7 Qvadr. Mil, samt har en liten Stad af samma Namn med en stark Fästning och god Hamn.

2. ELBA.

Denna Ö är belägen under 42 Grad. 50 Min. Polhöjd, endast 1 Mil från Toscanas Fasta Land. Dess Storlek är 2 Qvadrat Mil. Marken är bergaktig, samt innehåller flera slags nyttiga Mineralier. Redan uti uråldriga Tider har denna Ö varit berömd för sin ymniga och goda Järnmalm. Hon hyser ock andra Metaller, såsom Guld, Silver, Koppar Tenn, och Bly, och utaf andra nyttiga Mineralier vit och grön Marmor, Calamite, Amiant och Svavel. Man skördar Vin, Olja, Lin, samt åtskillig slags Frukt. Från denna Ö bekommer man det så kallade Vin de Vermut, och Vinättikan som här tilvärkas är af synnerlig Godhet. Salttilvärkningen samt Fiskerierne äro vigtige. Man fiskar jämväl Musslor, hvaraf somlige innehålla Perlor. År 1802 steg Folkmängden til 12100. Hälften af denna Ö har fordom hört til Storhertigen af Toscana, och den andra Hälften til Konungen

gen i Neapel; men uti Fredstractaten som slöts uti Mars Månad år 1801 mellan Franska Regeringen och nyssnämde Konung, afträdde han sin Andel uti benämde Ö til Frankrike. Påföljande December samma År afträdde jämväl Konungen i Hetrurien sin Andel til Frankrike, hvilket således numera är Ägare til hela Ön. Ön innehåller 2 Städer samt 6 Byar.

1. *Cosmopoli* eller Porto Ferraio; är Huvudorten på Ön, samt så väl befäst at han räknas bland de bästa Fästningar uti Italien. Han har en Hamn, hvilken är så stor at han kan inrymma en hel Skepps-flotta, så djup at de största Krigsskepp här kunna ankra, samt så beqväm at Skepp kunna lägga ända til Lands. Folkmängden är vid pass 2000. I Nägden finnas Järngruvor och Saltvärk, hvilka sednare frambringa årligen 30000 Skeppund Salt. Dessutom utföres något Vin och Opium.

2. *Porto Longone*, en liten Fästning med en Hamn, ligger på östra Kusten.

3. *Marcana*, den ansenligaste Byn på Ön, är med höga Berg omgiven, och således skyddad för Barbareskernas Anfall.

4. *Rio*

4. *Rio*, en Ort vid Öſtra Kuſten, har den ymnigaſte Järngruvan på Ön. Hon giver årligen vid paſs 105000 Skeppund Malm, hvaraf vid Smältningen frambringas ungefär 55000 Skeppund Tackjärn. Årliga Winſten ſom denna Gruva kaſtar af ſig, ſtiger til vid paſs 50000 Riksdaler.

3. PIANOSA.

Denna Ö ligger halfannan Mil i Söder från Elba. Storleken är 0.5. Qvadrat Mil. Hon har tilförene varit bebodd, men är nu övergiven af Fruktan för Barbareſkerne. Hvartannat År begiver ſig Folk dit från Marciana, för at få Säd på de Ställen ſom låta cultivera ſig. Så ſnart Såningen är förbi lämnar man Ön, och kommer ej tilbaka förr än Bärgningstiden. Det andra Året nyttjas Ön til Bete för Boſkapen, och ſå länge man icke har något at frukta för Barbareſkerne.

Beſkrifning

om

FRANKRIKES ERÖFRADE LÄNDER i EUROPA,

ſamt

Förbättringar

til

Beſkrifningen om Frankrike.

Författad

af

DANIEL DJURBERG,

Rector Scholæ, Ledamot af Cosmogr. Sällſk. i Upſala.

STOCKHOLM,

Tryckt hos *Peter Sohm*, 1805.

Detta Titelblad inſättes framför Pag. 413.

Beskrifning

om

FRANKRIKES ERÖFRADE LÄNDER I EUROPA,

samt

Förbättringar

til

Beskrifningen om Frankrike.

Författad

af

DANIEL DJURBERG,
Rector Scholæ, Ledamot af Cosmogr. Sällsk. i Upsala.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Peter Sohm, 1805.

Detta Titelblad insättes framför Pag. 473.

EUROPÄISKE ERÖFRINGAR.

Förenämde beſkrefne Länder, utom Elba och Pianoſa, äro ſamteligen de ſom före Revolutionen år 1789 inom Europa hörde til Frankrike; men ſedan den Tiden hava åtſkilliga näſtgränſande Landſkap genom Eröfring och därpå följande Fredstractater blivit med detta Rike förenade.

De Länder ſom Frankrike uti förledna Revolutions-Krig bragt under ſit Välde kunna beqvämligen indelas i 4 Floccar: 1:o Länder ſom äro belägne i Söder och ſydoſt, vid Rhoneſtrömen, Medelhavet Alpiſka Bergen, och på Gränſen til Helvetien. De äro följande: Staden *Avignon* och Grefſkapet *Venaisſin*, fordom hörande under Påveliga Väldet; Grefſkapen *Nizza*, *Boglio* och *Tenda*, hvilka fordom utgjort en Del af Furſtendömet Piemont, och hört til Konungen i Sardinien; Hertigdömet *Savoyen*, hvilket ockſå tilförene hört til nyſsnämde Konung; Städerne *Geneve* och *Mühlhauſen*, den förra belägen vid Rhone och den ſednare uti Alſace, ſamt fordom utgörande Delar af Helvetiſka Statskroppen; den Delen af *Breisgau*, ſom ligger på vänſtra ſidan om Rhein och kallas *Fricktha*l; Biſkops-Stiftet *Baſel*, hvaraf tilförene en Del hört til Tyſka Riket och en Del til Helve-

tien;

tien; Grefſkapet *Montbeillard*, ockſå fordom tilhörigt Tyſkland, och ſpecielt til Hertigen af Würtemberg.

2. Länder ſom ligga norr ut vid Nordſjön ſamt på Gränſen til Batavien. De äro följande: *Belgien* eller Burgundiſka Kretſen af Tyſkland, fordom tilhörigt Öſterrike, hvarföre ock det jämväl kallades Öſterrikiſka Nederland. Därtil hörde följande Landſkap: Större Delarne af Hertigdömena *Brabant*, *Hennegau* och *Lüxemburg*, ſamt af Grefſkapen *Flandern* och *Namur*, och mindre Delarne af Hertigdömena *Limburg* och *Geldern*; Biſkopsſtiftet *Lüttich*, Abbot-Stiftet *Stablo*, Abbediſſe-Stiftet *Thorn* ſamt Herrſkapen *Wylre* och *Richold*, ſamteligen fordom tilhörige Tyſka Riket: vidare Bataviſka Republikens fordna Andelar uti *Flandern*, *Limburg* och *Geldern*.

3:o Länder hvilka ligga utmed Rhenſtrömen, på vänſtra Sidan därom, och äro följande: Större Delen af Hertigdömet *Nedra-Pfalz*, jämte de därmed förenade Furſtendömena Simmern, Lautern och Veldenz, hela Furſtendömet *Zweybrücken*, ſamt hela Hertigdömet *Jülich*, alla 3 fordom tilhörige Kurfurſten i Bäjern; en Del af Erkeſtiftet *Maynz*, innefattande Staden Maynz ſamt andra ſmär-

ſmärre Orter; Furſtendömet *Naſſau-Saarbrück*, ſamt en Del af *Naſſau-Weilburgiſka Länderna*; Grefſkapet *Sponheim*, fordom hörande dels til Kurfurſten i Bäjern dels til Markgreven af Baden; Grefſkapet *Leiningen*; *Wild- och Rheingrevarnes Länder*; Grefſkapet *Falkenſtein*, fordom tilhörigt Öſterrike; ſtörre Delen af Erkeſtiftet *Trier*; en anſenlig Del af Erkeſtiftet *Cöln*; Delar af Biſkopsſtiften *Speyer* och *Worms*; Furſtendömet *Aremberg*; Abbotſtiftet *Cornelis Münſter*; Abbediſſe-ſtiftet *Burſcheid*; Grefſkapen och Herrſkapen *Gronsfeld*, *Winnenburg*, *Beilſtein*, *Reckheim Wittem*, *Eyss*, *Schlenacken*, *Blankenheim*, *Gerolſtein*, *Wickerad*, *Mylendonk*, *Kerpen*, *Lommerſum*, *Schleiden*, *Rheineck*, *Wartenburg*, *Reipolzkirchen*, *Krichingen*, *Bretzenheim*, *Dachſtul*; en liten Del af Nedra Grefſkapet *Katzenellnbogen*, fordom tilhörig Heſſen-Caſſel; en Del af Herrſkapet *Lichtenberg*, fordom tilhörigt Heſſen-Darmſtadt, utom ſtörre Delen af nyſsnämde Herrſkap, hvilken är belägen i Alſace, och under Franſyſk Landshöghet jämväl tilhörde Landtgreven af Heſſen-Darmſtadt; Rikſtäderne *Speyer*, *Worms*, *Cöln* och *Aken*; Furſtendömet *Mörs*, en Del af Hertigdömet *Geldern*, ſamt halva Hertigdömet *Cleve* fordom tilhörige Konun-

nungen i Preuſſen; ſamt en Del af Rhenſka Riks-Ridderſkapets Länder, hvaribland Grefſkapet *Bliescaſtell* och Herrſkapet *Landſtuhl* äro de anſenligaſte; utom andra ſmärre Orter, ſamt Penningeräntor tilhörige ſå väl Tyſka ſom Johanniter-Orden.

Samtelige deſſe Länder hålla i Vidd 680 Qvadrat Mil och bebos af inemot 5 Millioner Inbyggare.

4. Länder, de där ligga på Öſtra ſidan om Alpiſka Bergen, och ſom Frankrike väl bragt under ſit Välde, men hvilka af deras fordna Ägare icke ännu blivit genom Tractater formeligen afträdde. De beſtå utaf Furſtendömet *Piemont* ſamt Hertigdömet *Parma*, hållande tilſamman i Vidd 240 Qvadrat Mil, med något över 2 Millioner Invånare.

1. Departementet VAUCLUSE.

Detta Landſkap utgöres utaf Grefſkapet Venaisſin, jämte Staden Avignon, hvilka tilförene tilhört Kyrkoſtaten eller Påvens Politiſka Område, jämte Diſtricten Orange och Apt, hvilka blivit tagne från Departementet Bouches du Rhone och fogade til detta Departement. Det är beläget mellan 43 Gr. 38 Min. ſamt 44 Gr. 25 Min. Polhöjd. Det omgives af Departementen Gard, Drome, Bas-

Basses Alpes, och Bouches du Rhone, samt håller i Vidd 32 Qvadr. Mil. Det har sit Namn af den berömda Källan *Vaucluse*, belägen ej långt från Strömen Durance. Strömarne *Rhone* och *Durance* utgöra dess Gränsor i väster och söder.

Beträffande Markens Beskaffenhet, så är det et Land blandadt af Slätter och Berg. På Slättmarken är Climatet nästan det samma som uti Landskapet Bouches du Rhone, nämligen mildt och tempereradt under större Delen af Året. Uti Bergstracten är det kallare. Men det som gör Climatet i detta Land, åtminstone uti den Delen som sträcker sig utmed Rhone och Durance, mindre angenämt än det i anseende til sit Läge borde vara, äro Nordanvädren. Dessa Vindar, hvilka blåsa nog ofta, förnämligast om Vintern, äro understundom så starka och häftiga, at de med Rötterne uprycka och kullkasta de största Trän. Då är Climatet ingen ting mindre än mildt. När detta händer om Vintern är Kölden ganska skarp och genomträngande; och om Sommaren är Stoftet, som dessa rasande Vindar kringföra, så tjockt och i sådan Mängd, at det är omöjeligt bärga sig därföre. Men emedan dessa Vindar icke blåsa större delen af å-

ret, så är det dock sant at Climatet i detta Land är et af de angenämaste.

Marken är ganska fruktbar på allehanda slags Säd. Man skördar Vete af bästa slag, samt Vin i Överflöd, och på åtskilliga Ställen af utvald Egenskap och synnerlig Godhet. Man tilvärkar en stor Myckenhet Olivolja, som gemenligen är god, samt förträffelig då den rätt ansas. Man föder ock en Myckenhet Silkesmaskar. Likaledes har man goda Äringar af Saffran, Legumer, ganska läckra Frukter och Hö. Vildbråd finnes i Ymnighet och af god Smak. Fjäderfä och Fisk äro jämväl nog allmänna. Med få Ord: Här fattas intet utaf det som kan tjäna til Livets Förnödenhet, eller bidraga at göra detsamma angenämare.

Det enda som är någon Brist på, är Skog. Man har i sednare Tider upröjt Bergen, och i följe däraf utrotat Skogen. Lyckligtvis har man anlagt många Trädplanteringar på Slättmarken, förnämligast af Mullbärsträn; hvilket giver åt det fattigare Folket Beqvämligheter, som det eljes icke skulle njuta. Sedan man stympat Mullbärs- Olive- Mandel- och andra Fruktträn, samlar man Qvistarne och betjänar sig af dem så väl i Köket, som til Rumens Värmning. Stammarne och Rankor-

korne af gamla Vinstockar äro jämväl til mycken Hjelp, och Solen samt det milda Climatet än mera. De förmögnare hämta sin Ved från andra Landsorter, samt från de få Ställen i detta Land, hvarest Skogen icke blivit aldeles förödd.

Landets Handel idkas nästan med intet annat än Silke. Vinet och Oljan förtäres til större delen uti Landet, och det som utföres kan ej upgå i Motvigt med den Spanmål som Inbyggarne äro nödsakade at hämta från andra Länder, emedan deras egen ej är tilräckelig til Nödtorsten.

År 1800 steg Folkmängden til 190292, hvilket gör nära 6000 Människjor på hvarje Qvadrat Mil.

Til den 14 September 1791 har Staden Avignon jämte Landskapet Venaissin lydt under Påveliga Väldet; men då beslöt National-Församlingen at förena det med Frankrike, samt förklarade det at vara en integrant Del af Riket. Dess Storlek var då 18 Qvadrat Mil, och dess Folkmängd steg til 152,919, som gör 8484 Personer på hvarje Qvadrat Mil. Innan denna Förening skedde hade man likväl förut, vid anställd Sammankomst, låtit inhämta Inbyggarnes Tanka. Utaf 98 Församlingar, hvaraf detta Land bestod, vo-

ro 70 fom voterade för Föreningen med Frankrike, och 28 för Påvens Välde. Utaf desfa 28 bör man draga 9, hvilka då de icke voterat hvarken för eller emot, ej kunna anses såsom ftridige. De 19 Församlingar fom voterade för Påven, ägde en Folkmängd af 30,647, hvarföre det resulterar en Majoritet af 71,625 Perfoner för Föreningen med Frankrike. Utomdess, uti de Församlingar fom voterade för Påven, hade en ftark Minoritet voterat för Frankrike. Uti Freden fom flöts med Påven År 1798, blevo förenämde Stad och Landskap formeligen afträdde til Frankrike.

Departementet Vaucluse indelas uti 4 Districter: *Avignon*, *Carpentras*, *Orange* och *Apt*, samt innefattar 39 Cantoner och 18 Städer.

1. Districtet AVIGNON.

Detta Land är beläget vid Strömarne Rhone och Durance.

1. AVIGNON, Landskapets Huvudftad belägen vid Rhone, uti en fruktbar Nägd under 43 Grad. 58 Min. Polhöjd, är ansenlig och folkrik, samt välbygd. Få Städer hava få vackert Läge fom Avignon. Undantagande et Qvarter fom är bygt på Klippan Dons, ligger den öfriga Delen af Staden på en Slättmark. Vackra

Kayer

Kayer formera norrut en nöjsam Promenad längs utmed Rhone. De öfrige Sidorne äro omgifne utaf en Allée planterad med Almar, hvarifrån Utsigten sträcker sig över en väl vatnad och väl brukad Slättmark. Staden är omgiven med Murar, hvilka bestå dels af huggen Sten dels af Tegelsten, med fyrkantiga Torn, til visst Afstånd från hvarandra. De flästa Gatorna äro trånga och krokiga, samt bebygda med låga Hus. Det sämsta Qvarteret är det, som Judarne bebo. Staden är Säte för en Biskop. Här finnas 8 Kyrkor, hvaraf en är Domkyrka. Före Stadens Förening med Frankrike funnos här ej färre än 35 Kloster för bägge Könen, 3 Seminarier samt 1 Universitet, men alla dessa Anstalter äro nuförtiden uphäfne. Här voro ock då 10 Hospitaler och 20 Boktryckerier, men desse Inrättningar hava sedermera undergått någon Minskning. De märkvärdigaste Byggningar äro: Palatset, hvarest den fordna Påveliga Guvernören hade sit Säte; det är en vidlyftig Byggning af Götisk Smak: Stadshuset som har en vacker Fasad, samt Dramatiska Theatern, hvilken är rund til Skapnaden samt gör en artig Värkan. År 1800 steg Folkmängden til 21412. Här finnas Sidentygs-Manufactu-

 rer,

rer, famt Skedvatn- och Vitriol-fyre- Fabriker. Handelen idkas med Silke, Ull, Saffran, Luzerne-Frö, torkad Frukt, Effenzer, Honing och Vax.

2. *Caumont*, en Köping, belägen halfannan Mil från Avignon, närer fig af Mullbärs-Träns Plantering för Silkesmafkarnas Föda, famt af Handel med Olja och torr Frukt.

3. *Vauclufe*, en namnkunnig Källa belägen halfannan Mil från Avignon. Det tyckes fom Naturen här juft velat vifa fin Befynnerlighet. Sedan man genomfarit en vacker Slättmark inkommer man uti en Dal, fom flutas med en Halfcirkel af lodrätta Klippor, af en hifkelig Höjd. Då man fortfar fin Väg genom en trång Gångftig full med Kullerften, finner man vid Foten af deffa Klippor en mörk Håla, hvars Valf formeras af fkråfliga Stenar. Denna Håla beftår utaf 2 Afdelningar, hvaraf den yttre fom utgör likafom et Förmak, har över 30 Alnars Höjd, och den inre endaft 10 Alnars Höjd, med vid pafs 50 Alnars Bredd och Längd. Näftan midt uti denna Håla befinnes Källan Vauclufe. Detta Svalg, hvilkets Botn man ännu icke kunnat utgrunda, är af oval Skapnad, och håller vid pafs 18 Famnar i fin ftörre Diameter. Vatnet är här klart fom Kriftal, utan

utan Mossa eller annat Sediment, men tungt och indigest. Man använder det med Fördel uti Färgning och Läder-beredning. När Vatnet är uti sit vanliga Tilstånd går det genom underjordiska Rännilar uti en Bädd, hvarest det börjar sit lopp under Namn af Ån Sorgue; men undertiden upväller Källan så starkt, at Vatnet häver sig hästigt över en Dam som befinnes framför Källan. Ån Sorgue förer et ganska klart Vatn och är farbar för Båtar 500 Steg från sin Källa. Man fiskar uti denna Å förträffeliga Foreller samt ovanligt stora Kräftor. Källan Vaucluse är i synnerhet rygtbar för den berömde Poeten Petrarchas och dess Kärestas Lauras Kärlekshändelser.

4. *Le Thor*, en Stad belägen 5 Fjärdingsväg från Avignon, har 550 Hushåll och 2500 Inbyggare.

5. *L'Isle*, en Stad, belägen 2 Mil från Avignon, uti en ganska angenäm Nägd, fruktbar på Säd, Vin, Olja, Silke och Krapp, är en af de bästa och vackraste Städer i Landet. De förnämsta Föremålen för Industrien i denna Stad äro Silke, Krapp och Läder-beredning; för öfrigt finnas Fabriker, hvarest tilvärkas Cadis och andra Ylletyger samt Ylletäcken. Handelen idkas förnämligast med Si-

Siden- och Krappfärgade Tyger. Folkmängden är vid pass 5000.

6. *Camaret*, en stor Köping, liggande en half Mil från L'Isle, tilvärkar Cadis och Sarscher.

7. *Cavaillon*, en tämeligen ansenlig Stad, belägen vid Foten af et Berg utmed Ån Durance. Gatorna äro tränga. Handelen idkas med Olja, torr Frukt och förnämligast med Silke. År 1800 steg Folkmängden til 5193.

Man brukar Marken uti den kringliggande Näjden med så mycken flit och Omsorg, at den liknar en stor Trägård. Den feta Gyttja som Durances Vatn förer med sig, och hvilken årligen öfversvämmar Landet, bidrager til denna ovanliga Fruktbarhet.

2. Districtet Orange.

Detta är beläget vid Rhone-Strömen i norr om Districtet Avignon. Det har tilförene hört til Departementet Bouches du Rhone, men utgör numera, jämte några tilfogade Orter af Grefskapet Venaissin, et District uti Landskapet Vaucluse.

1. *Orange*, Districtets Huvudstad, har vid pass 7000 Inbyggare. Här finnas åtskilliga Romerska Antiquiteter; bland andra

dra en Triumfbåge som är tämeligen väl bibehållen, samt en förstörd Vattuledning. Sjelva Rom har icke en så stor och prägtig Triumfbåge. Han är uprest til Åminnelse af Marii Seger över Cimbrerne. Stadens Handel består uti Säd, Vin, Olja, Frukt, Saffran och Boskap. Man spinner här mycket Silke för Fabrikerna i Lyon, Nimes och andra Fabriks-Städer i Södra Frankrike; men det vigtigaste Föremålet för Industrien äro Linne-Tryckeri- Manufactur samt Sarsch-Fabriker. Staden är så urgammal at man hvarken känner dess Uphof, eller Etymologien til dess Namn. Uti gamla Tider skrefs detta Aurange, samt på Latin Aurasio, och har ingen Gemenskap med Pomerans-Frukten, på Fransyska Orange kallad, ty detta Träd är aldeles okändt i dessa Nägder. Det är således okunnigt och felagtigt gjort af Oraniska Partiet i Holland, at medelst Pomerans-färgade Band vilja göra Allusion utaf dess Tilgivenhet för Oraniska Grenen utaf Nassauiska Slägten i Tyskland. Vidare om denna Stad ses pag. 389 i denna Bok.

2. *Courteson*, en liten Stad, handlar med Säd, Vin och Silke, som den kringliggande Nägden ymnigt frambringar.

3. *Caderousse*, en Stad vid Rhone, har 600 Hushåll och 2700 Invånare.

4. *Bollene*, en Stad belägen en half Mil från Rhone, har 600 Hushåll och 2700 Invånare.

3. Diſtrictet CARPENTRAS.

Detta innefattar medlerſta Delen af Departementet.

1. *Carpentras*, Huvudſtaden i Diſtrictet, belägen midt uti Departementet vid en Å ſom faller i Rhone, är en anſenlig och tämeligen vacker Ort. Här tilvärkas Cadis och andra ſlags Ylletyger Bränvin, Skedvatn, Vitriol-Syra och Såpa; jämväl finnas här Garverier, Bomulls-Spinnerier ſamt Qvarnar at mala Krapp. Staden har ſkapnad af en Triangel ſamt 4 Portar, ſom vetta åt de 4 Huvud-Väderſtreken. Gatorna äro icke ſynnerligen breda, men Huſen äro i allmänhet tämeligen välbygde. Vid Porten d'Orange befinnes et Torn, märkvärdigt för ſin Höjd och den vackra Stenart man användt vid deſs Byggnad. Uti Staden finnas många Brunnar, ſamt anſenliga Torg, hvilka mycket beſökas af Säljare och Köpare. Staden är omgiven med runda Torn. Han har tilförene varit Säte för en Biſkop. Det fordna Biſkopshuſet är et ſtort och beqvämt Palats, af en enkel men

ſädel

ädel Bygnad, hvilken ter sig med en präg-
tig Fasad. Portaillen är i synnerhet för-
träffelig. Uti inre Delen af detta Palats
finnas Lämningar utaf en vacker Romersk
Triumfbåge. I Staden finnes et Biblio-
thek sammansatt af sällsynta och utvalda
Böcker, en stor Mängd Manuscripter
samt en kostbar Samling af Estamper,
Medaljer och graverade Stenar. En vac-
ker Vattuledning, sammansatt af 4 Walf-
bågar, förer et förträffeligt Vatn til Sta-
den och åtskilliga dess Brunnar. Folk-
mängden stiger til vid pass 10000.

Den kringliggande Nägden är blan-
dad af Slätter och Kullar, hvilka sednares
Klintar äro betäckte med Oliveträn, och
Sluttningarne med Vinrankor som giva et
läckert Vin. På Slätterne växer Frukt af
bästa slag.

2. *Pernes*, en Stad 1 Mil i Söder
från Carpentras, med vid pass 3000 Invå-
nare, tilvärkar en myckenhet godt Silke.

3. *Monteoux*, en Stad belägen en half
Mil i Sydväst från Carpentras, har 600
Hushåll och 2700 Inbyggare.

4. *Sarrians*, en liten Stad liggan-
de en half Mil Väster om Carpentras, har
400 Hushåll och 1800 Invånare.

5. *Coromb*, en liten Stad belägen 3
Fjärdingsväg i Norr om Carpentras, är
om-

omgiven med Murar. Här finnes et Slott bygt af huggen Sten; det består af 2 Flyglar flankerade med Torn. Stadens Handel idkas med Vin och Olja.

6. *Bedouin*, en stor Köping halfannan Mil Nordost från Carpentras, har 550 Hushåll och 2700 Invånare.

7. *Mont Ventoux*, et högt Berg vid Gränsen til Landskapen Drome och Basses-Alpes; dess Klint som är aldeles bar, håller 1135 Famnar i Höjd över Hafsbrynet. Se därom pag. 465 uti min Cosmografie.

8. *Malaucene*, en Köping med 470 Hushåll och 2700 Invånare.

9. *Vaison*, en Stad belägen på en Kulle, har et Slott, 500 Hushåll och 2400 Inbyggare.

10. *Valreas*, en Stad belägen Nordligast i detta Departement, samt aldeles omgiven af Landskapet Drome. År 1800 steg Folkmängden til 3640. Han är Födelse-Ort för den i Franska Revolutionen bekanta Abbé sedermera Cardinal Maury.

4. Districtet Apt.

Detta Land utgör Östra Delen af Departementet Bouches du Rhone. Beskrifningen därom befinnes pag. 388 i denna Bok. Här kan följande tilläggas.

Sta-

Staden *Apt* är belägen vid Ån Cavaillon, över hvilken här är en vacker Stenbro bestående af et enda Valf. År 1800 steg Folkmängden til 5594.

Staden *Pertuis* är belägen uti en ganska fruktbar Nägd, och har vid pass 3600 Inbyggare.

2. Departementet ALPES MARITIMES.

Detta Landskap är beläget mellan 43 Grad. 38 Min. samt 44 Grad. 24 Min. Polhöjd. Det gränsar i Norr til Piemont, i Öster til Ligurien, i Söder til Medelhavet, samt i Väster til Landskapen Var och Basses-Alpes. Det består utaf de fordom til Piemont hörige Grefskapen Nizza, Boglio och Tenda. Dess Storlek är 30 Qvadrat Mil. Den största Strömen är Var, hvilken fordom utgjorde Gränsen mellan Frankrike och Italien. Landet är i allmänhet bergagtigt, i synnerhet i den Norra Delen som gränsar til Piemont, från hvilket det skiljes genom en Gren af Alperne. Denna Bergsrygg, som omgiver Landet emot Norden, är et mägtigt Beskydd emot de kalla Nordanvädren. I följe däraf är ock Climatet vid Hafskusten ganska mildt. Redan vid slutet af Mars Månad blandar sig Törnrosens och Jasminens Lukt med Pomeransens ljufliga Parfum.

ſum. Luften är jämväl hälſoſam, hvarför ock en myckenhet Engelsmän och andra Utländningar här viſtas långa Tider.

Emedan här finnas få Slättmarker ſå ſkördas här föga Säd, och den förſlår icke til Landets Förnödenhet. Vinſkötſeln förſörjer Landet föga över en Månad. Vinet från Boletta är af ſynnerlig Godhet. Hampa planteras tilräckeligen til den Förbrukning ſom deraf ſker i Landet. Däremot är Briſt på Ängar, och i följe deraf är Boſkapsſkötſeln icke anſenlig. Får finnas näſtan tilräckeligen til Landets Behof. Briſt på Boſkap medförer jämväl Briſt på Gödning; man erſätter den til en Del med Hornſpån ſamt med Duveträck, ſom man til en ſtor Del hämtar från andra Länder. Deſſa Medel tvinga Marken at giva 2 til 3 Skördar om Året; men denna ſlags våldſama Gödning minſkar Fält-Frukternas Godhet, och deras Mängd räcker för öfrigt icke til Behovet. Näſtan endaſt de följande böra härifrån undantagas: 1:o Sodbröd-Trädet, hvilket icke fordrar någon Skötſel, trives hälſt uti Bergsremnor ſamt har en god Ved. Vid Roccabruna växer det i Myckenhet. Årligen per Medium driver det vid paſs 600 Centner Frukt. 2:o Silkesſkötſeln är ſå vigtig at den årligen ſtiger til 150000 Riksdaler i Värde. 3:o Från Hafsſtranden

den ända til 3 à 4 Mil upåt Landet, växa Oliveträn i Överflöd, hvilka giva en så fin Olja at den skattas lika med den som växer vid Aix. Olje-Afkomsten i detta Landskap är så betydelig at den årligen stiger til vid pass 10000 Åm, hvilket gör en Nationel Vinst af circa 500000 Riksdaler. 4:o Pomerans- och Citron-Culturen är ganska stark, i synnerhet vid Menton. Inbyggarnes sinrika Flit planterar Träden på blotta Klippan, hvarpå de föra Jord, samt med en ovanlig möda vatna. Citronskörden är så ansenlig, at den somliga År har givit ända til 30 Millioner Citroner. Men et sådant Överflöd är ganska sällsynt, ty Skörden har at kämpa mot åtskilliga Svårigheter, bland andra mot en slags Insect som ofta förstör Landtmannens Hopp, samt Frost, hvilken år 1792 gjorde Träden uti de följande 6 Åren ofruktbara. Denna Skörd är för Staden Menton af sådan Vigt, at den har en af 7 Ledamöter särskildt bestående Magistrat, hvilken kallas Citron-Magistrat. Utan denna Magistrats Tillåtelse får ingen plåcka sina Citroner; han emottager Köparenas Anbud, afslutar Handelen samt infordrar Betalningen på utsatt Tid; han beslutar hvarest man uti de särskildta Dalarne skal plåcka, på det at hvarje Landtegendoms

Skörd

Skörd må uti en orubbad Ordning företagas.

Bergen innehålla Spår af Metaller, även af de ädlare Slagen, men hitintils har Bergvärks Bearbetning blivit försummad; endast vid Tenda är et Bergvärk i Gång, hvarest man bekommer Bly, Silver och Kobolt. På många ställen i Landet finnes tät och ganska fet Lera, liknande Märgel. Likaledes träffas här Piplera, som icke eftergiver den Engelska i godhet; en Naturforskare försäkrar at han här ock funnit ganska dugelig Kaylin och Petunse, hvilka Lerarter af Chineserne nyttjas til Porcellins Tilvärkning. Vid Roccabruna och annorstädes finnes Stenkål.

Fiskfänget är uselt, emedan Stranden är en Gallstrand, hvarvid föga Fisk vistas. Fordom har Sardell-Fångsten varit ansenlig, men år nu mera ringa. Thonfisk-Fångsten inbringar årligen ej mer än circa 2000 Riksdaler.

Med Industrien är föga bevändt; den inskränker sig til några Parfumerier, Såpsjuderier hvartil Sodan hämtas från utrikes Orter, samt några Garverier. Handelen är ringa och består mästadelen uti Utförsel af Olja och Citroner. Några Pinker från Genua och Port Maurice upliva något Handelen i Nizza.

År

År 1800 steg Folkmängden til 96585, hvilket gör 3230 på hvarje Qvadrat Mil. Landet indelas uti 3 District och 20 Cantoner, samt innefattar 93 Församlingar.

1. Districtet NIZZA.

Detta utgör medlersta Delen af Departementet, sträckande sig från Havet til Alperne.

1. NIZZA, Fransf. *Nice*, Landskapets Huvudstad, belägen vid Havet där Ån Paglion utfaller i det samma, är ansenlig och folkrik, samt väl befäst, med Bastioner och Gravar; utom dess förfvaras han af et Citadell liggande på en brant Klippa. Han är Säte för en Biskop. Här finnas 4 Kyrkor, hvaraf 1 är Domkyrka. Den Delen af Staden som kallas Nya Qvarteret, är väl bygd. År 1800 steg Folkmängden til 24117. Staden har en god Hamn. Dess Handel idkas förnämligast med spunnit Silke samt destillerade Luktvatn. I anseende til Ortens Hälsosamhet och Behaglighet uppehålla sig här många Utländningar.

2. *Villa Franca*, Fransf. Villefranche, en Stad belägen vid en Hafsvik, nära intil Nizza. Han har en liten grund Hamn, en Reparebana, Magasiner, Caserner för en Bataillon, Hus för 1000 Galer-Trälar, et Skeppsvarf för Fregatter, samt en

Docka til Galer-Byggnad. Fjärden som ligger utanför Hamnen, kan emottaga de största Skepp samt härbergera en talrik Flotta. Ankarbotnen är förträffelig. Han är utsatt för Sydväst-Vinden, men Konst och Natur hava afhulpit denna obeqvämlighet; Konsten förmedelst de uti inre Delen af Hamnen gjorda Anstalter, samt Naturen genom Hafsviken S. Gospiers fördelagtiga Läge, hvilken ligger Öster om den förra, samt endast genom et smalt Näs skiljes därifrån. Han är bred samt betäckt för alla Väder, undantagande på Östra Sidan. Fjärden vid Villafranca överträffar vida i Godhet både den vid Vado och vid Genua. Ifrån Toulon ända til den förträffeliga Redden vid Spezzia, hela 50 Milen längs utåt Kusten, finnes ingen Redd som giver Skeppen et få säkert Beskydd som denna. Staden förfvaras utaf 2 Skansar.

2. Districtet Puget.

Detta utgör Västra Delen af Departementet.

1. *Puget*, med tilnamnet le Theniers, en liten Stad vid Ån Var, är Huvudorten.

3. Di-

3. Diſtrictet MENTONE.

Detta innefattar Öſtra Delen af Departementet.

1. *Mentone*, en tämeligen väl bebodd Stad vid Havet, är Huvudorten i Diſtrictet. År 1800 ſteg Folkmängden til 3060. Man deſtillerar här ſköna Eſſencer, ſamt idkar ſtark Handel med Citroner.

2. *Monaco*, en liten Stad vid Havet på en Klippa, har en liten Hamn. Han har tilförene varit Huvudort uti et litet ſjelfſtändigt Furſtendöme.

3. *Boglio*, en liten befäſt Stad vid en Å, ſom faller i Var.

4. *Sospello*, en tämeligen anſenlig Stad, vid en liten Å, har 3 Kyrkor och 6000 Inbyggare.

5. *Saorgio*, en folkrik Köping belägen på et Berg, vid Ån Roja; har 4000 Invånare. På andra Sidan om benämde Å ligger et Caſtell, på en ſå hög och otilgängelig Klippa, at knapt deſs Like finnes i Europa. Där nedanföre löper en Väg, ſom med ſtor Koſtnad är anlagd på de branta Bräddarne vid Strömen.

6. *Tenda*, en liten Stad, på en Kulle vid nyſsnämda Å, nära til Alpiſka Åſen.

7. *Perinaldo*, en anſenlig By, belägen 1 Mil från Liguriſka Staden Vintimiglia, märkes, emedan han är Födelſe-Ort för den berömde Aſtronomen Jean Dominique *Casſini*, hvilken dog år 1712.

Landſkapet *SAVOYEN.*

Detta Land kallas på Franſyſka *Savoye*, och på Latin *Sabaudia.* Det är beläget mellan 45 Grad. 5 Min. och 46 Gr. 25 Min. Polhöjd. Det gränſar i Norr til Sjön Leman, genom hvilken det ſkiljes från Helvetien; i Öſter til Valais och Piemont, i Söder til Landſkapen Hautes Alpes och Iſère, ſamt i Väſter til Landſkapet Ain. Deſs Storlek är 90 Qvad. Mil.

Större Delen af Landet är bergagtig, och de högſta Bergen härſtädes, hvilka ligga uti Gränſen til Valais och Piemont, utgöra en Del af Alpiſka Åſen, ſamt kallas les Glacières, emedan de äro ſtändigt betäckte med Snö och Is. Utaf de härtil hörande Bergen är *Montblanc*, eller ſom det jämväl kallas Mont-Maudit, i ſynnerhet namnkunnigt för ſin Höjd, ty deſs Klint ligger 2412 Famnar över Sjön Leman, ſamt 2652 över Medelhavet. Detta Berg är ſåledes det högſta i Europa; det är beläget under 45 Grad. 45 Min. Polhöjd. Näſt efter detta är *Cenis* det

det högſta; deſs Klint ligger 1580 Famnar över Medelhavet. På Klinten af detta Berg beſinnes en Slätt, ſom innehåller en Sjö om 2400 Famnars Omkrets, hvilken är rik på Fiſk, och uti hvilken man fiſkar Foreller om 18 til 20 Markers Vigt.

Den ſlätare Delen af Landet och Dalarne bär Vete, Råg, Korn, Hafra, ſamt ſkönt Gräs, hvarför ock Boſkapsſkötſeln är vigtig, och de ſläſta Nöt ſom man förtär i Piemont och Cisalpina, komma från detta Land; ävenſå ſäljas en Myckenhet Åſnor härifrån. Uti den lägre Delen af Landet, uti Nägderne vid Sjön Leman, ſamt omkring Montmelian och S. Jean de Maurienne, växer Vin, hvilket icke är at föragta. Inbyggarnes Idoghet är ſå ſtark, at de jämväl cultivera Bergen, det minſta de äro tjänlige til Upodling. Utaf nyttiga Mineralier finnas här Silver- Koppar- Järn- och Bly-Malmer, Salt ſamt Bergkriſtal.

De ſtörſta Sjöarne äro *Leman* eller Genever-Sjön, *Lac d'Annecy* och *Lac du Bourget*. De ſtörſta Strömar äro *Rhone*, hvilken til en Del ſkiljer Landet från Landſkapet *Ain*, *Arve*, *Iſère* och *Arc*.

Oagtadt Landet är ſå upfyldt af Berg, är det dock väl bebodt; Folkmängden ſtiger til vid paſs 450000, hvilket gör

 5000

5000 Männiſkjor på hvarje Qvadrat Mil. Markens Ofruktbarhet i Allmänhet föranlåter en ſtor Del af Inbyggarne at ſöka ſin Näring i andra Länder. Sedan de varit frånvarande 10, 15 à 20 År, hemkomma de til ſin Fädernesbygd med den Beſparing de undertiden kunnat göra. Oagtadt Landet en lång Tid lydt under en Italienſk Regent, är Språket dock Franſyſkt, och talas här bättre Franſyſka än uti många andra Franſyſka Landſkap.

Savoyen utgjorde uti de äldſte Tiderne en Del af Gallia, ſamt beboddes af Folkſlaget Allobroges, hvilka underkuvades af de Romare. Efter deſſas Förfall hörde Landet under de främmande Folkſlag ſom bemägtigade ſig Norra Delen af Italien, ſamt kom, ſedan Kejſar Car den Store underkuvat Longobarderne, under det nyare Romerſka Kejſardömet. Uti Delningen af detta Kejſardöme mellan Ludvig den Frommes Söner, kom det at tilhöra Tyſka Riket. Vid detta Rikes Indelning uti Kretſar, blef det lagt til Öfra Rhenſka Kretſen. Det ſtyrdes då af ſin egen Greve, hvaribland Amadeo I, ſom lefde i 11 Seculo, var förmäld med en Dotter och Arvinge til Greven af Turin, Suſa och Aoſta; och härigenom kom Piemont at förenas med Savoyiſka Huſet.

Uti

Uti 12 Seculo fogades Grefſkapet Nizza härtil. År 1631 bekom Hertigen af Savoyen en Del af Hertigdömet Montferrat, och år 1703 den Andra Delen. Tid efter annan, Åren 1703, 1736 och 1743, har Savoyiſka Huſet förkofrat ſina Länder med Provincerne Aleſſandrino, Lumellina, Val di Seſia, Novareſe, Tortoneſe, Vigevanaſco, ſamt en Del af Paveſe, ſamteligen hörande til Hertigdömet Milano. Til år 1713 har Savoyiſka Huſet endaſt haft Hertiglig Värdighet, oagtat det i anſeende til ſit Anſpråk på Ön Cypern tillagt ſig Titel af Konglig Höghet; men förenämde År bekom då varande Hertigen Victor 2, genom Utrechtſka Freden, Konungariket Sicilien, och kallades ſåſom Konung Victor I. Han var i Beſittning af denna Ö til år 1718, då han måſte afträda henne och ſåſom Equivalent antaga Ön Sardinien, hvarvid Konunga-Värdigheten häftades. Genom de Provincer ſom tilfogades Åren 1736 och 1743, blef Sardinſka Konunga-Huſet alt mägtigare, ſå at ſamteliga deſs Länder År 1790 innehöllo 580 Qvadrat Mil och beboddes af 3,200000 Inbyggare. Men Franſka Revolutions-Kriget har gjort Slut på detta Välſtånd. År 1792 hitſände Franſka Regeringen en Krigsmagt ſom bemägtigade ſig Landet; och ſamma År d. 27 Novem-

 ber,

ber, beslöt National-Conventet at Savoyen skulle förenas med Frankrike och utgöra en integrant Del däraf. Det inrättades därpå til et Departement, med Namnet Montblanc, och beviljades at det skulle få sända 10 Deputerade såsom Ledamöter til National-Conventet. Innan detta skedde hade man förut genom anstäld Sammankomst låtit utröna Inbyggarnes Mening. Utaf 631 Församlingar, som utgjorde Savoyen, voterade 597 för Föreningen med Frankrike, och 34 för Sardinska Överväldet. Åndteligen den 18 Maji 1796 slöts med Konungen i Sardinien en Freds-Tractat, hvaruti Konungen til Frankrike afträdde så väl Hertigdömet Savoyen, som Grefskapen Nizza, Boglio och Tenda, hvilka 3 sidsta tilförene utgjort en Del af Piemont.

För at färdas från Savoyen til Italien, passerar man vanligen över Berget Cenis; men emedan det är snarare et trångt Pass än en stor Väg, och Sluttningen är ganska brant, så tager man sönder Åkdonen, och Bagaget delas för at kunna bäras styckevis. Resande betjäna sig då i stället af Mulåsnor eller Portschäser; om Vintern nyttjar man Slädar.

Den Tiden Savoyen hörde til Konungen i Sardinien, var det indelt uti 6 Landskap:

ſkap: Egenteliga Savoyen, Genevais, Chablais, Faucigny, Tarentaiſe och Maurienne; men när det kom under Franſka Väldet blef det indelt uti 7 Diſtrict, nämligen *Chambery*, *Carouge*, *Thonon*, *Cluſe*, *Annecy*, *Moutiers* och *Maurienne*. Til år 1800 utgjorde Landet et enda Departement; men ſedan Staden Genève blef förenad med Frankrike, indelades det uti 2 Departements, *Montblanc* och *Leman*, då jämväl Diſtricten något ändrades.

3. Departementet MONTBLANC.

Detta Landſkap utgör Södra Delen af Savoyen. Det är beläget mellan 45 Gr. 5 Min. ſamt 46 Gr. 5 Min. Polhöjd. Det gränſar i Norr til Landſkapet Leman, i Öſter til Piemont, i Söder til Hautes Alpes och Iſère, ſamt i Väſter til Ain. Storleken är 56 Qvadrat Mil. Landet är indelt i 4 Diſtrict: *Chambery*, *Annecy*, *Moutiers* och *Maurienne*, ſamt innefattar 83 Cantoner. År 1800 ſteg Folkmängden til 303635, hvilket gör 5422 Männiſkjor på hvarje Qvadrat Mil.

1. Diſtrictet CHAMBERY.

Detta är beläget mellan Strömarne Rhone och Iſère, ſamt utgör Sydväſtra Delen af Departementet. Det är det frukt-

barafte af alla 4 Diftricten. Här finnas tämeligen rymliga Fält mellan Bergen och Kullarne, hvilka bära ymnigt Vin.

1. Chambery, Landets Huvudftad, belägen vid en liten Å fom faller i Sjön Bourget, uti en angenäm och fruktbar Dal, är anfenlig. Gatorna äro trånga och Hufen hava et mörkt Utfeende. Staden är omgiven med en Mur. På några Gator befinnas framför Hufen Galerier underftödde af Pelare, hvilka formera betäckta Gångftigar. Åtfkilliga Hus äro tämeligen välbygde. Här finnas 3 Kyrkor. Den vackrafte Byggningen, få väl i anfeende til fin Storlek fom förträffeliga Anordning, är Collegium eller Läro-Anftalten. Åtfkilliga Torg, utan at vara fynnerligen prydde, äro dock vackra i anfeende til fina publika Brunnar. År 1800 fteg Folkmängden til 11425. Bland andra Näringsfång deftilleras här goda Likörer.

2. *Aix*, Lat. Aquæ Gratianae, en Stad, belägen ej långt från Sjön du Bourget, är berömd för fina vackra Bad, hvaraf hvar och en kan betjäna fig för intet. Baden äro inalles 3, däraf det ena kallas Regeringens Bad, det andra Svavelbadet, och det tredje Alunbadet.

3. *Mont-*

3. *Montmelian*, en liten Stad belägen vid Isère, med en stark Fästning liggande på et högt Berg. Gatorna i Staden äro stupande och irregulära. Uti den kringliggande Nägden växer godt Vin, hvilket skattas för det bästa i Savoyen.

4. *Hautecombe*, et fordom varande Abbotstift vid Sjön du Bourget, har uti Kyrkan en Graf, hvaruti många af Furstliga Savoyiska Slägten ligga begrafne.

5. *Pont de Beauvoisin*, en liten Stad vid Ån Guyer, hvaraf den ena Hälften hörer hit, och den andra til Landskapet Isère.

6. *Les Echelles*, en liten Stad vid Ån Guyer, hvarvid en bred stenlagd Väg är anlagd, och til den Ändan et Berg genomhuggit, til 1000 Famnars Längd.

2. Districtet ANNECY.

Detta ligger i Norr om det föregående. Det består dels af Berg dels af Slättmark, samt är medelst Inbyggarnes Idoghet så väl upbrukadt, at det bär Säd, Vin och annan Frukt i tämelig Ymnighet.

1. *Annecy*, Lat. Annesium, Districtets Huvudstad, belägen vid en Sjö som nämnes efter Staden, är näst efter Chambery, den största i Departementet, men icke

icke synnerligen välbygd. År 1800 var Folkmängden 4440. Här finnes et gammalt Slott liggande på en hög Kulle.

2. *La Roche*, en medelmåttig Stad på en Kulle, med 2000 Invånare.

3. *Rumilly*, en medelmåttig Stad med 3000 Inbyggare, idkar vigtig Handel med Vete.

3. Districtet MOUTIERS.

Detta ligger i Öster om Districtet Chambery, samt innefattar en stor Dal omkring Ån Isère, kallad Tarentaise. Här finnas goda Betesmarker, på et par Ställen Saltkällor, jämväl Stenkål. Församlingarnes Antal är 80.

1. *Moutiers*, Lat. Monasterium, en Stad belägen vid Isère, på en Slättmark omgiven med höga Berg; och man anländer icke hit utan genom Pass omgifne af branta Stupningar. I Nägden vid Staden finnas Salt-Källor.

2. *Conflans*, en liten Stad vid Ièsre.

4. Districtet MAURIENNE.

Detta utgör Södra Delen af Departementet, samt formerar en ansenlig Dal omkring Ån Arc. Det har goda Betesmarker och vigtig Boskapsskötsel. Det bär jämväl Vete, Råg och annan Säd, Vin,

Vin, Mandel ſamt annan ſlags Frukt. Här äro 120 Förſamlingar.

1. *Sant Jean*, med tilnamnet de Maurienne, en liten men tämeligen vacker Stad vid Arc, är Diſtrictets Huvudort.

3. *Lanslebourg*, i allmänhet Lanebourg kallad, en Köping belägen vid Foten af Berget Cenis, där förnämſta Vägen löper til Italien; har 200 Hus.

2. *Aiguebelle*, en liten Stad vid Ån Arc, är en vigtig Poſt ſom öpnar Ingången til Dalen Maurienne; idkar god Silkes-ſkötſel.

4. Departementet LEMAN.

Detta Landſkap utgöres utaf Norra Delen af Savoyen, jämte et Diſtrict ſom blivit tagit från Landſkapet Ain och hitlagt. Det är beläget mellan 45 Grad. 40 Min., ſamt 46 Gr. 25 Min. Polhöjd. Det gränſar i Norr til Sjön Leman, hvaraf det ock bekommit ſit Namn; i Öſter til Valais och Piemont, i Söder til Landſkapet Montblanc, ſamt i Väſter til Landſkapet Ain. Storleken är 38 Qvadrat Mil. Landet är indelt uti 3 Diſtrict: *Genève*, *Bonneville*, *Thonon*, ſamt innefattar 27 Cantoner. År 1800 ſteg Folkmängden til 180420, hvilket gör 4748 Människjor på hvarje Qvadr. Mil.

1. Di-

1. Distrietet GENEVE.

Detta är beläget på bägge Sidor om Rhone Strömen, innehållande jämväl Distrietet Gex, som tilförene hört til Departementet Ain. Det är i Almänhet et slätt och fruktbart Land.

1. GENEVE, en ansenlig och folkrik Stad, belägen vid Rhone, där han kommer utur Sjön Leman, under 46 Grad. 12 Min. Polhöjd, är Huvudorten i Departementet. Strömen delar Staden i 2 olika Delar, hvaraf den som är belägen på vänstra Sidan är större, och den som ligger på högra Sidan samt kallas *S. Gervais*, är mindre. 4 vackra Broar förena dem bägge. Staden är i Allmänhet välbygd, samt väl befäst med Bastioner och Gravar. Han idkar stark Handel, hvilken dock fordom varit ansenligare, samt har många och vigtiga Manufacturer och Fabriker, hvaribland Urmakeriet är et af de förnämsta. Inbyggarne äro til största Delen Reformerta; dock finnas här jämväl Katoliker och Lutheraner. De allmänna Husen äro ganska vackra, och de flästa privata Husen äro bygde af Tegelsten. Här finnas 5 Kyrkor. Allmänna Hospitalet är en stor och prägtig Byggning. Stadshuset är vidlyftigt; dock bygt med mera Storlek än Smak: där befinnes en

Trap-

Trappa utan Trappſteg , på hvilken man kan fara up uti Åkdon. Här finnes ock en väl förſedd Arſenal ſamt en Artilleri-Park. Jämväl är här et Univerſitet, hvarvid 13 Profeſſorer äro Lärare; det äger et talrikt Bibliotek af vid paſs 40000 Band, ſamt en vacker Naturalie-Samling. Fria Konſter hafva här likaledes god Trefnad. År 1780 ſkattades Inbyggarnes Antal til 28000, hvaribland funnos 840 Urfabrikörer. Staden har fordom utgjort en Republik, hvilken ſtådt i Förbund med de öfrige Staterne i Helvetien; men År 1798 uti April Månad fann han för godt at förena ſig med Frankrike.

2. *Carouge*, en liten Stad, nära intil Genève.

3. *Gex*, en liten Stad vid Foten af et Berg, 2 Mil från Genève, har tilförene varit Huvudorten uti et Diſtrict. Inbyggarnes Antal ſtiger til 1400; hvaribland finnas en myckenhet Urmakare.

4. *Verſoix*, en By med en liten Hamn vid Sjön Leman.

5. *Ferney*, en anſenlig Köping inemot 1 Mil från Genève, är märkvärdig, emedan han varit den namnkunnige Mannen Voltaires Hemviſt. Här finnes en anſenlig Ur-Fabrik.

6. *Fort*

6. *Fort d'Ecluse*, en liten Fäſtning vid Rhone. Ej långt härifrån, vid Berget Credo, flyter Rhoneſtrömen ſå mellan Klipporne, at det ſynes ſom vore han upſlukad.

2. Diſtrictet BONNEVILLE.

Detta utgör Sydöſtra Delen af Departementet, ſamt är det ſtörſta af alla Diſtricten. Det innefattar den fordna Provincen Faucigny, ſamt den Delen af Alperne ſom kallas Glacières; och juſt uti Gränſen til Provincen Tarentaiſe ligger det ſtora Berget Montblanc. Landet beſtår förnämligaſt utaf en ſtor Dal liggande omkring Ån Arve. Här är förträffeligt Bete och idkas god Boſkaps-Skötſel.

1. *Bonneville*, en liten Stad vid Arve, beſkyddad af et Slott, är Diſtrictets Huvudort.

2. *Cluſe*, en liten Stad vid Ån Arve, har en tid varit Diſtrictets Huvudort.

3. *Salanche*, en medelmåttig Stad belägen på et Berg vid Arve.

3. Diſtrictet THONON.

Detta ligger utmed Sjön Leman, ſamt innefattar det fordna Landſkapet Chablais. Landet har en vacker Blandning af Åkerfält, Vinberg, Ängar och Skogar, ſamt är väl upbrukadt.

1. *Tho-*

1. *Thonon*, en tämelig Stad, vackert belägen vid Sjön Leman, är Distrietets Huvudort.

2. *Ripaille*, et fordom varande Kloster, beläget på en Udde vid Sjön Leman, en half Mil från Thonon, märkes, emedan det är anlagt utaf Hertig Amadeo I af Savoyen, som sedermera blef Påve under Namn af Felix 5 hvilken, sedan han affagt sig Påveliga Värdigheten, här tilbragt sin öfriga Lifstid uti mycken Välluft. Utmed Klostret ligger en ansenlig Skog, hvaruti finnas sköna Alléer.

3. *Evian*, en medelmåttig Stad, vid meranämde Sjö.

5. BIHANG

til

Departementet HAUT-RHIN.

Med detta Departement hava i sednaste Tider 3 Länder blivit förenade, nämligen Biskopsstiftet *Basel*, Grefskapet *Montbeillard*, samt Staden *Mühlhausen* jämte sit Område.

Stiftet Basel har tilförene hört til Tyska Riket och dess Öfra Rhenska Krets, samt styrts af sin egen Biskop, som var

Riksfurſte. Den Norra och ſtörre Delen däraf hörde omedelbart til Biſkopen; men den Södre och Mindre Delen hade undandragit ſig Tyſka Rikets Öfverherrſkap, ſamt trädt i Förbund med de Helvetiſke Staterne; erkände dock Biſkopen för ſin Öfverhet. Den Tyſka Andelen blef år 1793 intagen af Franſoſerne och förenad med Frankrike, ſamt ſedermera uti Luneviller-Freden formeligen afträdd til Frankrike. Vid Föreningen med Frankrike inrättades denſamma til et Departement, med Namnet *Mont-Terrible*, hvilket indeltes uti 2 Diſtrict och hyſte en Folkmängd af 35944. Den Helvetiſka Andelen, ſom ſkiljes från den Tyſka genom en Bergsrygg, ſamt innefattade Städerne Biel och Neuville ſamt Herrſkapen Erguel, Illfingen och Theſenberg, blef år 1798 i Mars Månad intagen af Franſoſerne, ſamt förenad med Mont-Terrible. Man fann ſedermera för godt at icke mera låta detta Land utgöra et ſärſkildt Departement, utan fogade det til Departementet Haut-Rhin.

Detta Land, eller det fordna Stiftet Baſel, är beläget mellan 47 Grad. 10 Min. ſamt 47 Gr. 45 Min. Polhöjd. Det gränſar i Norr til Departementet Haut-Rhin, hvaraf det likväl numera utgör en Del, i Väſter til Departementet Doubs. Det håller i Vidd 8 Qvadrat Mil.

Lan-

Landet är i allmänhet bergagtigt, och därigenom ſtryka åtſkilliga Bergsryggar, mellan hvilka befinnas fruktbara Dalar. De anſenligaſte af deſſe Dalar äro Laufenthal, Münſterthal, Delsbergerthal och Immerthal. Marken bär uti den ſlätare Delen Säd och Frukt til Behof, men uti Dalarne ymnigt och ſkönt Gräs, hvarför ock Boſkapsſkötſeln är vigtig, ſå at man härifrån afſätter Häſtar och annan Boſkap. På Skog är godt Förråd, ſå at man jämväl utförer Timmer. På Wildbråd är ingen Briſt. Bland andra Mineralier finnes Järnmalm. Inbyggarne äro dels Katoliker dels Reformerte, i ſynnerhet är den ſednare Secten rådande uti den fordna Helvetiſka Andelen. Språket är dels Franſyſka dels Tyſka; de ſläſte Inbyggarne tala det förra Språket.

1. *Porentru*, på Tyſka Brundrut, en tämeligen välbygd Stad vid en liten Å, har fordom varit Säte för Biſkopen. Här finnes et vackert Slott. Tilförene har Staden varit Säte för et Gymnaſium; om det ännu är bibehållit känner jag icke. År 1800 ſteg Folkmängden til 1986. Här tilvärkas goda Lerkäril, ſamt en myckenhet Handſkar och ſtickade Strumpor.

2. *Delemont*, på Tyſka Delsberg, en ſnygg Stad på en Kulle, vid Ån Birs. Gatorna äro breda och räta, prydde med Brunnar.

3. *Bellelay*, et fordom varande anſenligt Abbotſtift. I Nägden tilvärkas ſkön Oſt.

4. *Arlesheim*, en Köping vid Ån Birs, har fordom varit Säte för Stiftet Baſels Dom-Capitel, och här är den fordna Domkyrkan belägen. Nära härintil ligger et Slott på et Berg.

5. *S. Urſanne*, en liten Stad, vid Ån Doubs.

6. *Münſterthal*, en anſenlig Dal, omkring Ån Birs. De fläſta Inbyggarne äro Reformerta och utgöra 6 Soknar, däremot de få Katolikerne endaſt 1 Sokn. Här bo ock Anabaptiſter. Skog och Gräs växer här ymnigt. Här finnes ock et vigtigt Järnbergvärk. På Gränſen emot den fordna Helvetiſka Andelen af Stiftet är en Klippa utaf Berget Jura genomhuggen, ſom formerar en Genomfart, kallad *Pierre-Pertuis*.

7. *Immerthal*, en anſenlig Dal, på Södra Sidan om nyſsnämde Ås, utgör den fordna Helvetiſka Andelen af Stiftet Baſel. Denna Dal är jämväl rik på Skog och

och ſkönt Bete, ſamt idkar vigtig Boſkaps-ſkötſel. Landet innefattar 9 Soknar, ſamt bebos af 7000 Inbyggare, hvilka til ſtörre Delen tala Franſyſka. Den märkvärdigaſte Orten därſtädes är *S. Imier*, en välbygd Köping, vid Ån Suze; har 2 Kyrkor.

8. *Bienne*, på Tyſka Biel, en tämelig Stad vid Bieler-Sjön, har vid paſs 4000 Inbyggare. Staden idkar anſenlig Handel med Furubräder och Timmer. Här finnas Band-Fabriker och goda Garverier. Inbyggarne äro Reformerte.

9. *Neuville*, en Stad vid Bieler-Sjön med et Slott.

Grefſkapet Montbeillard är beläget mellan Landſkapen Haut-Rhin, Doubs och Haute-Saone. Det har fordom hört til Tyſka Riket och deſs Schwabiſka Krets, ſamt til Hertigen af Würtemberg; Innan det afträddes til Frankrike beſtod det af 2 Delar. Den ena af dem, ſom innefattade en Stad och 16 Soknar, hörde omedelbart til Hertigen af Würtemberg, men til den andra Delen var benämde Hertig endaſt Posſesſionat, under Franſyſk Lands-Höghet. Större Delen häraf, jämte Huvudſtaden, har blivit förenad med Departementet Haut-Rhin; men några Soknar ſom voro inneſlutne af Departemen-

tet Haute-Saone, hava blivit fogade til detta Landſkap. Det hörer til Frankrike ſedan År 1796. Det är fruktbart och njuter en ſund Luft.

1. *Montbeillard*, på Tyſka Mümpelgard, en Stad belägen vid Ån Alaine, idkar god Handel med Linneväf, Hudar, Strumpor och goda Knivar. Här har tilförene varit et Gymnaſium; om det är qvar känner jag icke.

Mühlhauſen, en Stad belägen inom Omkretſen af Departementet Haut-Rhin, vid Ån Ill, uti en vacker och fruktbar Dal. Inbyggarne, ſom äro Reformerte, ſtiga til vid paſs 4000. Här äro åtſkilliga Klädes-Fabriker, hvareſt tilvärkas groft Kläde och Linne-Droguetter, jämväl en myckenhet Ylle-Strumpor och Ylletäcken, ſamt Silkes-Strumpor. Här finnas ock goda Färgerier ſamt Garverier. Man tilvärkar här jämväl en myckenhet Bomullstyg och Indienner, ſkönt Maroquin och måladt Papper. Staden har jämte ſit lilla Område tilförene utgjort en ſjelfſtändig Stat, ſom ſtådt i Förbund med de öfrige Helvetiſke Staterne; men År 1798 uti Mars Månad fann han för godt at förena ſig med Frankrike, med Bibehållande af åtſkilliga Friheter, hvarpå han fogades til Departementet Haut-Rhin.

BIHANG
til
Departementet ARDENNES.

Mellan Frankrikes och Österrikiska Nederlands fordna Gränsor var et litet Sjelfständigt Hertigdöme, benämdt *Bouillon*, beläget. Detta blef år 1795 af Fransoserne intagit och förenat med Frankrike. Större Delen däraf jämte Huvudorten fogades til Departementet Ardennes, och den mindre Delen til Departementet Forest. Landet är mycket skogrikt.

Bouillon, en liten vacker Stad vid en Å som faller i Elven Meuse, har et befäst Slott på en nästan otilgängelig Klippa.

BELGIEN.
Namnet.

Med detta Namn förstås det Land som fordom kallades *Österrikiska Nederland*, och utgjorde *Burgundiska Kretsen* i Tyskland; jämte Biskops-Stiftet *Lüttich*, Abbotstiftet *Stablo*, samt Bataviska Andelarne uti *Flandern*, *Limburg* och *Gelderland*, hvilka uti Freds- och Alliance-Tractaten som slöts med Bataviska Republiken d. 17 Maji 1795, blevo til Frankrike afträdde.

Kartor.

Bäſta Kartan över detta Land är utgifven af Gref Ferraris År 1778 på 15 Ark, hvilken är af lika Beſtick med Casſinis ſtora Karta över Frankrike, och kan därmed ſammanfogas. Crepy har ock utgivit en god Karta häröver År 1744 på 15 Ark. Men Belgien föreſtälles bäſt efter defs nuvarande Politiſka Indelning på Poirſons ſtora Karta över Frankrike, utgiven år 1796 på 6 Ark.

Läge och Storlek.

Belgien är belägen mellan 49 Grad. 30 Min. och 51 Grad. 30 Min. Polhögd, ſamt mellan 20 Grad. 10 Min. och 24 Grad. 25 Min. Longitud. Den gränſar i Norr til Batavien, i Öſter til Rhenſka Departementen, i Söder til det öfriga Frankrike, ſamt i Väſter til Nordſjön. Defs Storlek är 312 Qvadr. Mil. Det är ſåledes litet ſtörre än Småland jämte Blekinge, ſammantagne.

Landets Befkaffenhet och Producter.

Landſkapen Limburg, Hennegau och Namur hava de fläſta Bergen; det ſidſta är i ſynnerhet ganſka bergigt. De öfrige Provincerne äro ganſka jämna, och hava, för-

förnämligast Brabant och Flandern, stora och vidsträckta Slättmarker. Marken är i allmänhet tagen ganska fruktbar; norra Brabant består mästadelen af sandiga Hedar och Skogar, men hvaraf stora Sträckor blivit röjde; midt genom Luxemburg drager sig Ardennerskogen, hvilken är mycket uthuggen, men Jordmånen är dock icke den bästa; Geldern består mästadelen af Hedar och Moraser. Norra Delen af Lüttich består ock til större Delen af Mossar och är et magert Land; men den södra Delen har däremot en bördig Jordmån. Marken uti Namur är til större delen hård, stenig och ganska torr; men de öfrige Landskapen hava, förnämligast Flandern, en förträffelig och ganska väl upbrukad Mark. Uti de Landsträckor som stöta til Havet och vid Morasen, är Luften varm och fugtig, samt icke sund. De sydligare Provincerne hafva en kallare frisk Bergluft, och därföre et sundare Climat.

Mineraliska Producterne äro til en del ganska vigtige. Lera och Porcelläns-Jord finner man i myckenhet. På Stenkål arbetas stora Gruvor i Hennegau, Namur, Lüttich och Brabant. Gallmeja finnes uti Limburg i stor ymnighet, jämväl i Namur, hvarest utom dess mycket Vitriol och Svavel beredes; Limburg och Lüxemburg

hava ganſka goda Järn-Bergvärk, ſamt förſända mycket Järn til Cöln; Lüttich, Namur och Hennegau hava jämväl några; i deſſa ſednare finnes ock mycket Bly, i ſynnerhet i Namur. Koppar, Marmor, Kalk och andra nyttiga Stenarter ſamt Mineral-Vatn finnas uti Lüttich. Anſenliga Skogar finnas uti Lüxemburg, Namur och Lüttich.

De ſtörſta Strömarne ſom flyta genom Landet äro *Meuſe*, Belg: *Maas*, *Sambre*, *Eſcaut*, *Belg:* S c h e l d e, *Lys*, *Dyle* och *Scarpe*.

Lands-Cultur.

Åkerbruket ſkötes uti de fläſta Nägder med mycken ſorgfällighet och flit, ſamt även ſå väl ſom uti England; uti Limburg äro både Åkerbruk och Boſkapsſkötſel förträffliga; Brabant idkar förnämligaſt Åkerbruk, och Lüxemburg Boſkapsſkötſel med mycken flit och driftighet; Geldern planterar ſkönt Lin; Flandern idkar alla Grenar af Landthushållningen med mycken fördel; Hennegau har ganſka vigtig Boſkapsſkötſel; uti Namur äro de fläſte Grenar af Landthushållningen, i anſeende til den dåliga Jordmånen, mindre drägtiga, men Skogarne äro vigtigare. Vinväxt träffas endaſt uti Lüxemburg, vid Moſelſtrömen. Säd cultiveras af alla ſlag, och til

eget

eget Behof, famt defsutom mycket Lin, Hampa, Krapp och Rapfat; men af Boſkapsavelens och Skogens Producter är Utförfeln ganſka vigtig, och för at göra Vedhandelen deſto indrägtigare, bränner man näſtan överalt Stenkol; men Bi- och Silkes-ſkötſel äro näſtan okände. Fiſkeriet vid Kuſterne är vigtigt; man idkar jämväl Sillfiſke i Nordſjön, och Stockfiſk-fänge vid Island.

Manufacturer.

Uti Manufacturer äro deſſa Landſkap til ſtörre delen Engelsmäns och Holländarnes, famt de öfrige, Franſofernas lycklige Medtäflare. Man finner icke allenaſt många ſtora Anläggningar däraf, utan ock näſtan i alla Städer och Nägder en myckenhet ſmärre Anſtalter. Namur har förträffeliga Glashyttor; det finnas många Porcellins- förnämligaſt Fayence-Fabriker, ſom hafva god Affättning. Järnvärken, Bleckhamrar, Stålträdsdragerier, Järn- Koppar- och Mäſſings-Fabriker äro förnämligaſt i Hennegau, Namur, Lüxemburg och Lüttich vigtige. Linne- Battiſt- och Spets-Manufacturerne hava uti flera hundrade års tid varit, och äro ännu de fullkomligaſte i Europa; deras Huvudſäte är Flandern, hvars huvudſakeliga Rikedom de utgöra; därnäſt Brabant, Geldern och Hennegau

negau. Bomulls-Manufacturerne äro ogement talrike; därtil höra i synnerhet Cattuns- och Sits-Tryckerier, Manufacturer uti Bomullstyger, Manchester, Siamois, samt flera andra blandade Tyger. Några Flandriska och Brabantska Städer hava ganska sköna Siden-Manufacturer, hvilka tilvärka förträffliga Tyger, Sammet, Band, Flor, och mera dylikt; därtil höra jämväl Guld- och Silver-Träns Manufacturer, virkade Tapeter, och flera andra sådana Slag. Klädes-Manufacturerne, hvilka äro ganska vigtige, samt tilvärka äfven så godt arbete som de Engelska och andra Fransyska, hava deras Huvudsäte i Limburg, samt en ogement stark Affättning kring hela Europa. Ylletyger bliva likaledes förträffligt gjorde. Brüsseler-Camelotterne äro mycket berömde. Brabant och Flandern hava ganska många och sköna Pappersbruk, Tapet-Fabriker, sköna Läder-Manufacturer, hvilka jämväl finnas i Lüxemburg; flerestädes många Sockerbruk; åtskilliga Chymiska Anstalter til Vitriols, Salpeters och andra Syrors beredande för Färgerier och dylikt mera; ganska goda Hattfabriker, samt en myckenhet andra Slag. I allmänhet hava Inbyggarne uti flera hundrade År haft Beröm för Flit och Värksamhet, i synnerhet et egenteligt Snille til nyttiga och vackra Upfinningar. De äro högst förtjänte

tjänte vid Färgning på Kläden och Tyger, vid ſina Yllevarors och koſtbaraſte Spetſars Tilvärkande, i ſynnerhet vid Linneväfnad efter alt ſlags Modell, vid Oljemåleri på Linne, med mera dylikt.

Handel.

Förenämde Induſtrie är redan ogement ſtor, och Handeln med alla deſſa Manufactur-Varor genom en ſtor Del af Europa ganſka anſenlig. Fraktfarten och Mellanhandelen hava dock hittils ej varit i det ſlor de kunnat vara, i anſeende til de många hinder de haft at kämpa med, ſåſom Schelde-Strömens ſpärrande, de många Tullarne på Elven Maas, med mera; men hädanefter tyckes för deſſa Länder en blidare Utſigt viſa ſig ſedan Farten på Schelden blivit förklarad fri, och Tullarne på Maas afſkaffade. Oagtadt deſſa ſvårigheter hava dock en myckenhet Engelſka Varor, Colonie-Producter och andra Nationers Varor gådt genom deſſa Länder til Tyſkland och andra Nägder, och Mellanhandelen med Tyſka Varor, Franſka Sidentyger och Viner, har varit ganſka anſenlig. De vigtigaſte Utländſka Varor ſom deſſa Provincer hava af nöden, äro: Aſiatiſka Producter, Weſtindiſka och andra Americanſka Varor, rå Hudar, Vin, Silke, Bomull, en myckenhet Spanſk Ull, Metal-

taller, Mineralier och Färgestofter. Ifrån Paris, Lyon och andra Franska Städer har en ganska stor Mängd Manufactur-varor gådt genom Belgien til Holland, och därifrån, så väl som omedelbart, från Brüssel, til Norra Europa.

Vägar och Canaler.

Vägarne äro i de flästa Nägder förträffliga. Nästan över alt äro Strömarne genom Canaler förenade, icke allenast med Nordsjön, utan ock med hvarandra. Den vigtigaste Canalen är den som förenar Schelde med Somme, och några tusende Famnar leder under Jordbrynet.

Folkmängd.

Belgien är et af de bäst bebodda Länder, ej allenast i Frankrike, utan även i hela Europa. År 1800 steg Folkmängden til 2,977871, hvilket gör 9544 Människjor på hvarje Qvadrat Mil.

Religion.

Katolska Läran bekännes utaf de flästa Inbyggarne, och har fordom ingen annan Religions-Sect varit liden i detta Land, undantagande uti den fordna Bataviska Andelen; men sedan Landet kom under Fransyskt Välde har det jämväl blivit tillåtit

tit fri Gudstjenſts Utöfning för andra Religions-Förvandter.

Språket.

Språket ſom talas i detta Land är en Mundart af Plattyſka, ſamt nära i Skyldſkap med Holländſkan; men för öfrigt är Franſyſka Språket här mycket gängſe.

Hiſtoria.

De Länder ſom fordom utgjorde Burgundiſka Kretſen i Tyſkland, kallades Nederland, och hörde i Medelåldern til Kejſar Caroli Magni Rike. De Höfdingar ſom hitſattes af Caroli Magni Efterträdare, gjorde ſig ſmåningom ſjelfſtändige. Alla Nederländſka Provincer lydde ſåledes under egna Hertigar, Grevar och andra Herrar, til deſs de genom Arfſkap, Giftermål och Tractater kommo til Burgundiſka Huſet.

Burgundiſka Kretſen har följande Urſprung. Landſkapet *Bourgogne* i Frankrike, på Tyſka *Burgund* kalladt, hade ſin egen Hertig, hvilken ägde det ſåſom Förläning af Franſka Kronan. Filip den Driſtige, Konung Johans i Frankrike yngſta Son, var den förſta Hertig i Burgund af yngre Linien. Denne förmälte ſig, År 1369, med Margreta, Enka efter den ſidſta Her-

Hertigen af Burgund af den äldre Linien, hvarigenom han bekom Grefſkapet *Burgund*, på Franſyſka *Franche-Comté* kalladt, Grefſkapen *Flandern* och *Artois*, ſamt Herrſkapen *Antwerpen* och *Mecheln*, belägne uti Brabant. Defs andra Son Anton erhöll År 1406 genom Teſtamente Hertigdömena *Brabant* och *Limburg*. Filip den Driſtiges Soneſon Filip den Gode, Hertig af Burgund, köpte Grefſkapet *Namur* år 1428, ſamt ärfde år 1430, efter ſit Syſkonbarn Filip, förenämde Hertig Antons Son, nyſsnämde Hertigdömen Brabant och Limburg. År 1436 köpte han Grefſkapen *Hennegau*, *Seeland* och *Friesland*, ſamt år 1443 Hertigdömet *Lüxemburg*. Sedermera bragte han Grefſkapet *Holland* under ſit Välde. Alla deſſa Länder ärfde defs Son Carl den Driſtige, hvilken dog år 1477. Efter defs Död bemägtigade ſig Konung Ludvig XI. i Frankrike Hertigdömet Burgund, och förenade det med Franſka Kronan. Carl efterlämnade en Dotter och Arvinge benämd Maria, hvilken gifte ſig med Maximilian, Erkehertig af Öſterrrike; ſåledes kommo icke allenaſt deſſa anſenliga Länder til Öſterrikiſka Huſet, utan Öſterrikiſke Regenterne bibehöllo ſedermera Titeln utaf Hertig af Burgund. Maximilian blef Romerſk Kejſare, och förklarade år 1512 Burgund

jämte

jämte ſamtelige de Nederländer ſom han ägde, för en Krets utaf Romerſka Riket i Tyſkland. Deſs Sonaſon Kejſar Carl 5 bragte år 1528 Herrſkapen *Uetrecht* och *Overysſel*, År 1536 Hertigdömet *Geldern* och Grefſkapet *Zutfen*, ſamt år 1536 *Groeningen* under ſin Lydnad. Därpå bragte han år 1548 ſamreliga Nederländerne, under Namn af *Burgundiſka Kretſen*, uti fullkomlig Förening med Tyſka Riket. Denna Krets beſtod då af följande Länder: Hertigdömena *Lothringen*, *Brabant*, *Lüxemburg*, *Limburg* och *Geldern*; Grefſkapen *Burgund*, *Artois*, *Flandern*, *Holland*, *Seeland*, *Namur* och *Zutfen*; Markgrefſkapet *Antwerpen*, ſamt Herrſkapen *Uetrecht*, *Overysſel*, *Friesland*, *Groeningen*, *Mecheln*, *Valkenburg*, *Dalhem*, *Salin* och *Maeſtricht*. Härvid är at märka, at Antwerpen och Mecheln ſedermera begripits under Brabant, och Valkenburg, Dalhem, Salin och Maeſtricht under Limburg. Denna Krets var ſåledes då ganſka anſenlig; ty han höll uti areal Vidd mellan 900 och 1000 Qvadrat Mil. Efter Kejſar Carl den Femtes död kom han genom Arfſkap til Sonen Konung Filip 2 i Spanien, undantagande at Lothringen hade ſin egen Hertig.

Sådan var nu Burgundiſka Kretſen uti ſin Välmagt, och i Kejſar Carl den Femtes

tes tid, samt uti början af Filip den Andras Regering; men har småningom förlorat större Delen af sina Länder, til dess han ändteligen vid slutet af 18:de Seculo aldeles blivit skild från Tyska Riket, så at däraf numera alsintet är qvar. Konungarne i Frankrike hava efterhanden bragt under sit Välde hela *Lothringen*, *Franche Comté* eller Grefskapet *Burgund*, och *Artois*, samt ansenliga Delar af *Flandern*, *Hennegau* och *Namur*. De 7 Provincerne *Geldern*, hvarunder Zutfen jämväl räknas, *Holland*, *Seeland*, *Utrecht*, *Friesland*, *Overyssel* och *Groeningen* hava År 1579 satt sig i Frihet och gjort sig sjelfständige, samt efter deras Förening jämväl eröfrat Delar af *Flandern*, *Brabant*, *Hennegau* och *öfra Geldern*. Konungen i Preussen har ock uti Utrechter-Freden bekommit en Del af *Öfra Geldern*.

Efter de 7 Provincernas Affall kallades den Delen af Burgundiska Kretsen, som hörde til Spanien, för *Spanska Nederland*. Uti Badiska Freden år 1714 blef detta Land tilägnat Österrikiska Huset och kallades sedermera *Österrikiska Nederland*. Det bestod då af följande Länder: Större Delarne af Hertigdömena *Brabant*, *Lüxemburg*, samt Grefskapen *Flandern* och *Namur*, ansenliga Delar af Grefskapet *Henne-*

ne-

negau och Hertigdömet *Limburg*, ſamt en liten Del af *Geldern*. Altſammans höll i Vidd 258 Qvadrat Mil. Öſterrike ägde detſamma utan Minſkning til År 1797, då det, enligt Freds-Tractaten ſom ſlöts i Campo Formio, helt och hållit afträddes til Frankrike, hvilken Cesſion ſedermera bekräftades, genom Freden ſom ſlöts uti uti Luneville d. 9 Februarii År 1801.

Chorografie.

Belgien indelas nu förtiden uti 9 Departements: nämligen *Lys*, *Eſcaut*, *Jemappe*, *Dyle*, *Deux Nethes*, *Sambre & Meuse*, *Forets*, *Ourte* och *Meuse Inferieure*. Vid ſpeciela Beſkrifningen häröver vil jag tillika betragta de fordna Landſkapen.

Flandern.

På Franſyſka Flandre. Detta Landſkap är beläget vid Nordſjön, ſamt innefattar de bägge Departementen *Lys* och *Eſcaut*, ſamt en liten Del af Departementet *Jemappe*. Deſs Storlek är 60 Qvadrat Mil, oberäknadt Andelen uti Departementet Jemappe. Landet njuter i allmänhet en mild Luft. Det är mera ſlätt än bergagtigt. Marken är i allmänhet fruktbar och tjänlig til Åkerbruk, och i några Nägder, ſärdeles vid Havet och på Gränſen til De-

partementet Nord är Fruktbarheten ogement ſtor; den bär näſtan all ſlags Säd och Kryddgårds-Växter, ſamt Frukt i ymnighet. Några Nägder ſåſom de omkring Brügge och Gent kunna utföra Spanmål, men i allmänhet räcker Säden, i anſeende til den ſtarka Folkmängden, ej mer än til Landets Behof.

Betet är på många Ställen ganſka godt, i ſynnerhet är det omkring Furnes, Dixmuyden och Loo ſå förträffeligt, at i hela Belgien ej finnes deſs Like, hvarföre ock Boſkapsſkötſeln därſtädes är ganſka vigtig, och man tilvärkar där ganſka godt Smör och Oſt. Uti Nordväſtra Delen af Landet är Betet jämväl godt. Häſte- och Fåraſkötſeln är ockſå vigtig. Med Skog är Landet på några Ställen väl förſedt, men uti de fläſta Nägder är Briſt därå.

Bland Djur finnes, utom Boſkap, Hjortar, Wildſvin och Harar, Skogs och Sjö-Fogel, ſamt åtſkillig ſlags Hafsſjö-Fiſk.

De ſtörſta Strömarne äro *Eſcaut* och *Lys*, Belg: Schelde och Leye. Några nyttiga Canaler äro ock gräfne, hvaribland den ſom leder från Gent til Brügge, och ſå vidare til Oſtende och Dunkerque är den märkvärdigaſte.

At återkomma til Landets Producter ſå är Rapſat en af de vigtigare; han cultive-

tiveras ymnigt så väl här som i det näst-gränsande Landskapet Brabant, och däraf präſſas även så god Olja, som i Holland, hvilken har så stark Affättning, at man endast af denna Vara räknar bägge Provincernas årliga affalu til halfannan Million Riksdaler. Krapp planteras i Flandern uti otrolig mängd, samt cultiveras och beredes även så väl som uti Zeeland, utföres jämväl i myckenhet, men huvudsakeligen nyttjas vid de många inhemska Manufacturerne, samt är jämte Rapsat en ogement vigtig Product.

Lin är egenteliga Huvud-producten, hvilken sannolikt här i större myckenhet och fullkomlighet cultiveras än någon annorstädes än i Europa, närer en myckenhet Landtfolk på en ganska inskränkt Landsträcka, blir från det första råaste arbetet bearbetat til den högsta fullkomlighet uti Spinning, Väfnad, Stickeri och Knyppling, sysselsätter Folk af alla Stånd, samt inbringar årligen stora Penningsummor, och därföre med rätta kallas den Flandriska Guldgruvan. Flandern är det egenteliga Sätet för de fullkomligaste Linnearbeten i hela Europa, och har därvid bibehållit sig uti flera hundrade åts tid. Linne blir här från den gröfsta slags Väfnad til den fullkomligaste och superfinaste

ſte enkla Väfnad, ſåſom Cammarduk eller Battiſt, eller til de bäſta och finaſte blomerade Varor, ſåſom Linons, Damaſk, Atlas, ſamt de finaſte Duktyg, efter alla ſlags Mönſter och Tekningar, bearbetat; Sak ſamma är med Trå och Spetſar, hvilka från gröfſta ſorter til de finaſte här tilvärkas. Jordmånen och Climatet gynna ej allenaſt ogement Linplanteringen, utan även alla Blekings Anſtalter, och ſådane ſom höra til deſs Appretur, äro förträffliige. Blekerierne befinnas til ſtörre delen inom Städernas Omſång, och Gravarne mellan dem bliva genom rinnande Strömmar ſtändigt med friſkt Vatn underhållne. Deſſa Blekesplatſer äro ogement ſköna, bevuxne med bäſta Gräs, ſtändigt gröna, ſamt likna fullkomligen dem i Harlem. Handelen med Flanderſk Linneväf är til en del uti Genter- och til en del uti Brüsſeler-Köpmäns Händer, ſamt af ſtor vigtighet, ty däraf går en ovanlig myckenhet til Holland, England, Frankrike, Spanien, Portugal, til alla deſſa Staters Colonier, til Medelhavet, alla Nordiſka Riken och Öſterſjön. Uti alla Orter i Provincen, förnämligaſt uti Staden Gent, blir utaf inländſkt Lin en ſtor myckenhet medelſort Trå tilvärkad, hvaraf anſenliga Qvantiteter ſändas til Spanien och America

rica. Åvenſå tilvärkas alla ſorter finare Trå, ſom dels ſändes utomlands, dels användes til Stickeri och Knöppling. Man ſkattar hela Belgiens Utförſel af Linneväf utaf alla ſlag, ſamt Trå och Spetſar, hvaraf ſtörſta Delen tilvärkas i Flandern, årligen til 8 Millioner Riksd. i värde.

Utom Linne-Manufacturer har Flandern en myckenhet andra, ſom til en Del äro ganſka vigtiga. Uti många Städer tilvärkas en ſtor mängd Bomullstyger, Cattuner och Sitſer, många ſlags blandade Tyger af Silke, Linne och Bomull, en myckenhet Ylle- och Half-Yllevaror, Kläde, Sarſer, Strumpor och andra ſmärre Varor; alla ſlags Tapiſſerier, til nyttjande för Möblers, Väggars och Sängars beklädning; uti Brügge och Dornyk i ſynnerhet en myckenhet ganſka goda Siden- och Half-ſidenvaror, Stoffer, Sammet och dylikt mera; jämväl tilvärkas där ganſka godt Läder, ſköna Hattar och andra Varor.

Landet är därföre överalt förträffeligen cultiverat, övermåttan folkrikt, ganſka välmående och ogement värkſamt; genom hela Landet finner man alleſtädes ſtörre och ſmärre, välbygde, välmående och folkrika

Städer. De fordna ſtora Ståderne, ſåſom Gent, Brügge, Ypern, Dornik, äro väl i jämförelſe med deras blomſtrande tider, ſvagt bebodde, men deſſe ägde då all Landets Induſtrie, ſom i ſednare tider mera ſpridt ſig til de ſmärre Orterne, ſå at i allmänhet tagit tyckes den nuvarande Induſtrien i denna Province icke på något ſätt giva vika för den uti deſs blomſtrande Period uti 13 och 14 Seclerne.

År 1800 ſteg Folkmängden til 1,033660, hvilket gör 17281 Männiſkjor på hvarje Qvadrat Mil. Härunder är icke begripen den lilla Delen af Flandern ſom hörer til Departementet Jemappe.

1. Departementet LYS.

Detta Land utgör Väſtra Delen af Flandern. Det gränſar i Norr til Nordſjön, i Öſter til Landſkapet Eſcaut, i Söder til Landſkapen Jemappe och Nord, ſamt i Väſter til det ſidſtnämda Landſkapet. Matematiſka Läget är mellan 50 Grad. 45 Min. och 51 Grad 25 Min. Polhöjd. Storleken är 34 Qvadr. Mil. Hvad Landets Beſkaffenhet och Producter beträffar, ſå kan hit lämpas näſtan alt det, ſom om Flandern i allmånhet ſagt är. Marken är fruktbar på Säd, Frukt, Legumer,

mer, Lin, Hampa, Humla, m. m. Betet är ſkönt. Manufacturerne äro förträfflige. Landet är väl brukadt. Folkmängden är ſtark. År 1800 ſteg denſamma til 475118 hvilket gör nära 14000 Månniſkjor på hvarje Qvadr. Mil. Landſkapet indelas uti 40 Cantoner, hvilka innefatta 241 Förſamlingar.

1. Bruges, Belg: Brügge, Landſkapets Huvudſtad är belägen under 51 Gr. 12 Min. Polhöjd, 2 Mil från Havet, vid en Canal, ſom leder från Gent til Oſtende. Han är ſtor uti Vidden, men ej folkrik i mån därefter. Han var fordom, en lång tid, den förnämſta Europäiſka Handelsſtad, men har ſå råkat i förfall, at knapt mer än Skuggan är qvar af deſs fordna Folkmängd och Rikedom; åtſkilliga Trakter i Staden äro öde, många Hus ſtå toma, och flera ſtora Hus hava få Inbyggare. Staden har dock ännu til vid paſs 30,000 Inbyggare ſamt många rika Hus, och man finner ännu ſpår af den ſtarka Handel ſom han fordom idkade, det är ſtora Magaſiner bygde dels af Tegel dels af huggen Sten. Här finnas åtſkilliga anſenliga Manufacturer, ſom förnämligaſt lämna fina Ylle- och Bomullstyger, Camlotter, Baſiner, Siameſer, Linnevaror, Spetſar, goda Sidentyger,

Atlasser, jämväl en stor Fayence-Fabrik, som lämnar ganska goda Varor, en Läder-Manufactur, som tilvärkar skönt Saffian och Corduan. Medelst åtskilliga Canaler har Staden gemenskap med de flästa Flanderska Städer och med Nordsjön, samt idkar tämeligen god Handel. Han har tilförene varit Säte för en Biskop, och utom den fordna Domkyrkan finnas här 7 andra Kyrkor.

2. *Ostende*, en välbefäst och vacker Stad belägen vid Havet, under 51 Grad. 14 Min. Polhöjd, har en god Hamn, samt har i nyare tider ansenligen förkofrat sig. Före Americanska Kriget inlupo här i Hamnen årligen circa 300 Skepp, år 1779 redan 1032, i de följande Krigsåren omkring 3000 årligen, men efter Kriget vid pass 2000. Efter den tiden har ock Staden blivit mera bebygd och folkrikare, men af de Handels-Contor, som under Kriget här voro anlagde, hava de fläste sedermera afgådt. År 1800 steg Folkmängden til 10288.

3. *Nievport*, en befäst Stad ej långt från Nordsjön, hvarest han har en god Hamn. Gemenskapen med inre Delen af Landet är ganska lätt, dels genom den nya Chausséen, dels til Vatn genom Canaler, som leda til Dunkerque, Ostende och

och Brügge. Här finnas Slussar, medelst hvilka man inom kort Tid kan sätta det kringliggande Landet under Vatn. Ortens förnämsta Näring består uti Fiskeri, hvilken utvidgar sig til Sillfisket i Nordsjön, samt Cabeljofångst vid Island. Här tilvärkas en myckenhet Tågvärke och Segelduk, och med Likörer, förnämligast af Enbär, som här tilredas, idkas god Handel. År 1800 steg Folkmängden til 2983.

4. *Furnes*, en Stad belägen ej långt från Havet, vid Canalen mellan Bruges och Dunkerque, har 3 Kyrkor. År 1800 steg Folkmängden til 2494.

5. *Dixmude*, en Stad liggande 2 Mil från Nordsjön, har goda Manufacturer, samt är berömd för det förrräffeliga Smöret och Osten som har tilvärkas. År 1800 steg Folkmängden til 5804.

6. *Knock*, en Skans liggande 3 Fjärdingsväg i Söder från Dixmude, är bekant uti de fordna Krigen mellan Frankrike och Österrike.

7. *Ypres*, Belg: Yperen, en befäst Stad, belägen 2 Mil i Söder från Dixmude, har i fordna tider varit berömd såsom en af de Vigtigaste Manufactur-Städer, har jämväl ännu åtskilliga goda Ylle-Bomulls,

mulls, Linne och Siden-Manufacturer, samt idkar tämelig Handel. Här finnas 6 Kyrkor. År 1800 steg Folkmängden til 13082.

8. *Poperinche*, Belg: Poperinghen, en stor Köping liggande nära vid Gränsen til Dep: Nord, har goda Ylle-Manufacturer.

9. *Menin*, Belg: Meenen, en Stad belägen vid ån Lys, är folkrik, industriös och välmående. Producten här omkring och dess Handel bestå uti Säd, Lin, Tobak och Colza i ymnighet, Nöt och Får samt goda Hästar. Föremålen för dess Industrie äro Linne-Tilvärkning, Spetsar, Lin- och Colza-Olja, Såpa och Tobak Yllespånad, Blekerier och Garverier. Linneväf och Duktyg utgöra de förnämsta och fördelagtigaste Handels-Artiklar. Qvinnor och Barn, så väl uti Staden som i den kringliggande Nägden, syssélsätta sig nästan samteligen med de särskildta Operationer, som äro nödvändiga til Beredande af det Lin, som bör användas vid Linneväfs-Tilvärkning. Nästan alla fullvuxna Mans-Personer äro här Linvävare; och det ges intet Hus eller Koja, hvaruti icke finnes flera Väfstolar, som ständigt äro i Gång. Fabrikanterne som bo utom Staden sälja där sin Väfnad. Det som de dit-

ditbringa jämte det ſom tilvärkas i Staden utgör en omätelig Mängd Linneväf, hvaribland finnas de utvaldaſte Duktyg, af ogemen Finlek och Fägring. År 1800 var Inbyggarnes Antal 5109.

10. *Courtray*, Belg: Cortryk, en anſenlig Stad, vid Ån Lys, med 2 Förſtäder, är ganſka induſtriös och välmående, ſamt jämte Gent Huvudſätet för de ſkönaſte Flanderſka Linne-Mannfacturer, hvaraf en myckenhet finnas i hela den kringliggande Nägden. Den här tilvärkade Linneväf är ganſka fin, och man tilvärkar här alla ſlag af det ſå kallade Hollandslärft, under hvilket namn Utländningarne, ja ſjelve Amſterdam och andra Holländſka Städer hämta härifrån. Man tilvärkar här jämväl Batiſte ävenſå förträffligt och af många ſlag. Utomdeſs lämna de härvarande Manufacturer det ſkönaſte blomerade Linne af alla ſlag til Borddukar m. m. med alla arter af Tekning, hela Drabbningar, Jagtpartier, Landſkap, Hiſtoriſka Stycken, med ſtörſta finhet och fullkomlighet i Väfnaden. Blekerierne omkring Staden hava det ſkönaſte Läge, med fullkomligen klart och rent Vatn utur Leye. Handelen med detta Linne til Frankrike, Spanien, Portugal, Holland, är ganſka anſenlig. Uti

den

den kringliggande Nägden växer det bäſta Flandriſka Lin, det ſtarkaſte och finaſte ſom i Europa cultiveras, blir jämväl här på det fullkomligaſte ſpunnit och vävit, ſå at Cortryk med rätta kan anſes ſåſom Huvudſätet för det finaſte Linnearbete i hela Europa. Början til detta berömda Väveri ſätter man omkring år 1268. Utomdeſs har Staden ſköna Manufacturer uti blandade Bomulls- och andra Tyger, jämväl uti ordinärt Lärft, Kläde, fin Trå, Spetſar och mera dylikt. Här äro 2 Kyrkor. År 1800 ſteg Folkmängden til 15062.

11. *Thielt*, en Köping, belägen näſtan midt i Flandern, har många och ganſka goda Linne-Manufacturer.

12. *Warneton*, en liten beſäſt Stad vid Lys, har många Brännerier, ſom tilvärka Bränvin af Enbär.

13. *Watton*, den ſtörſta Byn i Flandern, är ganſka anſenlig.

2. Departementet ESCAUT.

Detta Landſkap innefattar Öſtra Delen af Flandern. Det gränſar i Norr til Batavien, hvarifrån det ſkiljes genom Vänſtra Grenen af Scheldes Utlopp, i Öſter til Landſkapet Deux Nethes och Dyle,

Dyle, i Söder til Jemappe, samt i Väster til Lys. Matematiska Läget är mellan 50 Grad. 45 Min. samt 51 Grad. 30 Min. Pohlhöjd. Srorleken är 26 Qvadrat Mil. Med detta Landskap har blivit förenat det stycket af Flandern som fordom hört til Bataviska Republiken, men år 1795 blef afträdt til Frankrike. Jordmån, Producter och Industrie äro här icke sämre än uti det föregående Landskapet. Landet är ogement upbrukadt och väl bebodt. År 1800 steg Folkmängden til 578, 550, hvilket är 22214 på hvarje Quadrat Mil. Landskapet indelas uti 44 Cantoner, hvilka innehålla 339 Församlingar.

Gand, Belg. Gent, Lat. *Gandavum*, Landskapets Huvudstad, belägen vid Schelde där Lys infaller i honom, under 51 Grad. 5 Min. Polhöjd. År ganska stor til Vidden, samt var fordom ogement folkrik och välmående; hvadan ock Kejsar Carl 5, då han vistades i Paris hos Frans I. utlät sig: Paris n'est par si grand; je le mettrai bien dans mon Gand. Han är nu för tiden på långt när icke så starkt bebodd, har många Trägårdar och Blekesplatser inom sina Murar; men är dock ännu ansenlig. Här finnes ocksâ många rika Hus. Han idkar jämväl vigtig Handel, förnämligast med Flandersk Linne-

neväf, Trå, Spetſar, och en myckenhet andra Belgiſka Manufactur-varor, med Franſka Viner, Frukter, ſamt Producter från Europäiſka Colonierne. Här finnas ockſå många vigtiga Manufacturer, förnämligaſt uti ſkön Linneväf, många Trå- och Spets-Fabriker, ſamt åtſkillige andra Tygs- och Bomulls-Manufacturer. Genom Handelen med Linneväf, och de ſtora Summor, ſom denna därföre drager från andra Länder, underhåller och uplivar denna Stad egenteligen hela Landets Induſtrie. En Biſkop har här ſit Säte. Utom Domkyrkan finnas här 7 andra Kyrkor. Här äro 13 Torg, hvaraf 7 äro ſtora. Til ſit Beſkydd har Staden et Citadell. I anſeende til Läget vid Scheldes och Lys Sammanlopp har Staden et fördelagtigt Läge, och medelſt de 3 Strömarne Schelde, Lys och Lieve, ſamt åtſkilliga farbara Canaler, har han communication ej allenaſt med Brügge, Brüſſel, Antwerpen och Scheldens Utlopp, utan ock med näſtgränſande Länder, ſamt den beqvämlighet at de genom Canalerne ankommande Fartyg kunna loſſa och laſta ſina Varor bredevid Köpmännernes Hus och Magaſiner. År 1800 ſteg Folkmängden til 54661. Kejſar Carl 5 är född i denna Stad.

2. *Dn-*

2. *Dendermonde*, en ansenlig Stad vid Dender och Schelde, är en god Manufactur-Ort. Nägden häromkring är fruktbar; idkar i synnerhet stark Lin- och Hampeplantering, samt bär allehanda slags Säd.

2. *Alost*, Belg: Aalst, en Stad vid Ån Dender samt vid Vägen mellan Gent och Brüssel. År 1800 var Folkmängden 10406.

4. *Oudenarde*, en tämeligen välmående Stad vid Schelde, har 2 Kyrkor, samt en Manufactur för Haute-lice Tapeter. År 1800 var Folkmängden 3935. År 1708 hölls här i Nägden en stor Drabbning mellan Fransoserne och de Allierade.

5. *Renaix*, en Stad på Gränsen til Landskapet Jemappe, är en vigtig Manufactur-Stad, som tilvärkar mycket Kläde och andra Yllevaror. År 1800 steg Folkmängden til 10091.

6. *Grammont*, en Stad vid Ån Dender, har åtskilliga Manufacturer för Bomullstyger, Linneväf, Tapeter, m. m. År 1800 steg Folkmängden til 5895.

7. *S. Niclas*, en välbygd och folkrik Köping uti Districtet Waas, som ligger vid Scheldes Utlopp, driver god Handel med Säd och Lin.

Den fordna Bataviſka Andelen af Flandern är et fruktbart Land, ymnigt förſedt med Vatn ſamt genomſkurit af många Canaler, men därjämte utſatt för Överſvämningar och Vattufara, ſamt har i allmänhet en fugtig och oſund Luft. Däruti befinnas följande Orter.

1. *Ecluſe*, Belg: Sluys, en Stad belägen vid en Canal ſom leder från Weſter-Schelde til Havet, är den anſenligaſte Orten i denna Landſträcka. Uti Vidden är han tämeligen anſenlig, ſå at man behöver en timas Tid at gå omkring honom, men ej bebygd i mån af Storleken, ty inom Murarne finnas många Trägårdar och Ångar. Fordom har Staden haft en god Hamn, men denna är af Sand ſå upfyld, at endaſt ſmå Fartyg kunna här inlöpa. Sjö-Handelen har ſåledes förlorat ſig, och Inbyggarnes enda Näring beſtår i Handel med Bränvin och Fiſk.

2. *Aardenberg*, en liten Stad vid en Canal ſom faller i Viken Zwin, driver liten Handel med Ved, Sten och Bränvin.

3. *Yſendyk*, en liten Stad vid en Vik af Weſterſchelde, med vid paſs 150 Hus; kan ſättas under Vatn.

4. *Sas*

4. *Sas de Gand*, Belg. Sas van Gent, en liten Stad vid Saſſe-Gat, ſom är en liten Vik af Weſterſchelde.

5. *Filippine*, en liten Stad, nära til föregående Stad, har vid paſs 70 Hus.

6. *Axel*, en liten Stad, vid en Canal ſom leder til Weſterſchelde. Inbyggarnes Antal ſtiger til 800.

7. *Hulſt*, en välbygd Stad med circa 400 Hus, har förmedelſt en Hamn gemenſkap med Hellegat, ſom är en liten Vik af Weſterſchelde. Staden är bygd i Rundel, ſamt har några och 20 Gator. Inbyggarne äro til ſtörre Delen Katoliker. Utom det at det omliggande Landet kan ſättas under Vatn, beſkyddas Staden jämväl af åtſkilliga Skanſar och Redutter. Fordom har Staden drivit god Handel, men den har nu mera förfallit, och idkas allenaſt med Säd, ſom den kringliggande Nägden bär i ymnighet.

3. Departementet JEMAPPE.

Detta Landſkap innefattar den fordna Provincen *Hainaut*, på Tyſka *Hennegau*, ſamt Diſtrictet Tournaisis af Flandern. Det omgives af Landſkapen Lys, Eſcaut, Dyle, Sambre & Meuſe, Ardennes, och Nordl. Matematiſka Läget är mellan 50 Grad. ſamt 50 Grad. 50 Min.

 Pol-

Polhöjd. Storleken är 33 Qvadr. Mil. De ſtörſta Strömarne äro *Schelde*, *Sambre* och *Dender*. Climatet är mildt och Luften hälſoſam. Här finnas åtſkilliga vigtiga Mineraliſka Producter, indrägtiga Järn- och Bly-Gruvor, Skifer-och Marmorbrott ſamt Stenkolsgruvor. Marken är ganſka fruktbar, ſamt bär Säd i Ymnighet, i ſynnerhet ſom Åkerbruket i ſednare Tider mycket förkofrat ſig. Jämväl har man i ſednare Tider röjt många Kärr och Moras, ſamt förvandlat dem til bördig Mark. Skogarne äro vigtige, ſamt lämna tilräckligen både Byggnings-Timmer och Bränſle. Betet är förträffeligt, hvarför ock Boſkapsſkötſeln är ganſka vigtig. Schäferierne äro i ſynnerhet ganſka anſenlige, och giva förträffelig Ull. Lin är eljes Landets Huvudproduct, ſamt cultiveras i Myckenhet och förträffligt. Bland Manufacturerne arbeta de fläſte uti Linne, hvilket näſt efter det i Flandern och Brabant här tilvärkas bäſt Landtmannen har bragt det fina Spinneriet til högſta Grad af Fullkomlighet, hvarför ock den fina Linſpånaden för Brüſſeler-Spetſarne här göres; jämväl finnas uti åtſkillige Städer i denna Province en myckenhet Spets-Manufacturer. Uti Yllevaror äro jämväl några Manufacturer, dock icke många; men för Klädes- Ylle- Bomulls och andra

Ma-

Manufacturer i de näſtgränſande Landſkapen tilvärkas här ganſka mycken Garnſpånad af alla Slag. Landet är ganſka väl bebodt. År 1800 ſteg Folkmängden til 408668, hvilket gör 12324 Människjor på hvarje Qvadr. Mil. Landſkapet indelas uti 3 Arrondiſſements ſamt 32 Cantoner, hvilka innefatta 422 Förſamlingar.

1. Mons, Landets Huvudſtad, belägen på en Kulle vid Ån Trouille, är anſenlig folkrik och välbygd. Här finnas 6 Kyrkor. Folkmängden ſtiger til vid paſs 20000. Här är en anſenlig Spets-Manufactur, hvilken öfverträffar den uti Valenciennes. Några andra Manufacturer finnas här jämväl. Den kringliggande Nägden har ymnigt Stenkol, med hvilken Vara Staden driver vigtig Handel.

2. *Ath*, en tämeligen anſenlig och vacker Stad vid Ån Dender, har goda Linne-Fabriker, ſamt driver ſtark Handel med Linneväf. År 1800 var Folkmängden 7780.

3. *Tournai*, Belg: Doornyk, Lat. Tornacum, en anſenlig och folkrik ſamt något befäſt Stad vid Schelde, har vid paſs 20000 Inbyggare. Här finnas många vigtiga Manufacturer, ſom utomlands hava en god Afſättning, nämligen hela Bo-

 mulls

mulls och blandade Tyger, Batiſter, tryckta Linne- och andra Varor, Cattuns-Fabriker, Ylle-Manufacturer ſom tilvärka Camelotter, Stoffter och andra Tyger af mångahanda ſlag, anſenliga och goda Siden-Manufacturer, 2 Fabriker för Turkiſka Tapeter och Mattor, ſamt en ſtor och väl inrättad Fayence-Fabrik. Uti den kringliggande Nägden befinnas ock många Manufacturiſter, ſom arbeta för denna Stad. Staden är Säte för en Biſkop. Domkyrkan är en prägtig Byggning.

4. *Fontenai*, en By 1 Mil från Tournai, är bekant för den ſtora Drabbning, ſom år 1745 här föreföll mellan Franſoſerne och Engelsmännerne.

5. *Lesſines*, en liten Stad vid Dender, har ſköna Linne-Manufacturer, ſamt driver god Handel med Linneväf.

6. *Haulx*, en liten Stad vid Senne, har många af de bäſta Linne-Manufacturer i denna Province.

7. *Angis*, Belg: Enghien, en liten Stad, har Tapet-Fabriker och några Ylle-Manufacturer.

8. *Braine*, en liten Stad, hvareſt och uti hvars Nägd den finaſte Linſpånad för Brüſſeler-Spetſarne ſpinnes.

9. *Binch*,

9. *Binch*, en liten Stad, har Järnhamrar, goda Knifs- och andra Fabriker, samt tilvärkar mycket Spetsar. År 1800 steg Folkmängden til 4296.

10. *Ligne*, en liten Stad, har fordom varit Huvudorten i et Furstendöme.

11. *Fleurus*, en stor Köping vid pass en half Mil från Sambre, är bekant för 3 Drabbningar som här i Nägden hållits, alla 3 vunne af Fransoserne; den första år 1622 på Spanjorerne, den andra år 1690 på de Allierade, och den tredje d. 26 Junii år 1794 på Österrikarne.

12. *Charleroy*, eller Libre sur Sambre, en Stad vid Sambre, är bekant för de många Belägringar han utstådt. År 1800 var Folkmängden 4420.

13. *Malplaquet* och *Blaugies* äro Byar, uti hvilkas Nägd år 1709 en stor Drabbning föreföll mellan Fransoserne och de Allierade, hvaruti de sednare segrade.

13. *Chimay*, en Stad vid en liten Å som faller i Meuse, driver god Handel med Bräder och Timmer. Uti Nägden finnas ymniga Järngruvor samt många Masugnar och Stångjärns-Hamrar. Det härvarande Järnet är i synnerhet tjänligt at däraf gjuta Canoner, Bomber och Kulor. I Staden finnas Spets- och ansenliga Hatt-Fabriker; jämväl tilvärkas här stark Fayence, som väl emotstår Elden.

14. *Couvin*, en Stad, belägen vid famma Å fom Chimay. Uti defs Nägd finnas jämväl vigtiga Järnbergvärk. År 1800 fteg Folkmängden til 3318.

4. Departementet DYLE.

Detta Landfkap utgör den Södra Delen af det fordna Hertigdömet *Brabant*. Det omgives af Landfkapen Deux Nethes, Meufe Inférieure, Ourte, Sambre & Meufe, Jemappe och Efcaut. Matematifka Läget är mellan 50 Grad. 30 Min. famt 51 Grad. 5 Min. Polhöjd. Storleken är 30 Qvadrat Mil. Marken är i allmänhet fet och fruktbar, fom i Överflöd bär Säd och Frukt. På åtfkilliga Ställen är jämväl god Bofkapsfkötfel. Den Delen af Landet fom gränfar til Landfkapet Sambre & Meufe, är bergagtig. De förfta Strömarne äro *Dyle* och *Demer*. två vigtiga Canaler äro här anlagde, hvaraf den ena leder från Brüffel til Schelde, och den andra från Louvain til benämde Ström. Induftrien är i detta Landfkap även få värkfam fom i de bägge föregående. Här finnas både Ylle- Bomulls- och Linne-Manufacturer, hvilka tilvärka fköna Kläden, Camlotter och andra Tyger, Spetfar, Tapeter, med flera andra Varor. Medelft Canalerne fom leda til Schelde,

idkas

idkas med dessa Fabriksvaror en vigtig Handel. Landet är ganska väl bebodt. År 1800 steg Folkmängden til 389790, hvilket gör 12993 Människjor på hvarje Qvadrat Mil. Landskapet indelas uti 3 Arrondissements samt 38 Cantoner, hvilka innefatta 385 Församlingar.

1. Bruxelles, Belg: *Brüssel*, Lat. Bruxellae, Huvudstaden så väl i detta Landskap som i hela Belgien, är belägen vid Ån Senne, dels på en Kulle, dels på en Slätt, under 50 Gr. 51 Min. Polhöjd. Staden är stor, folkrik och välbygd, samt beskyddas utaf Skansen *Monterie.* De allmänna Byggnaderne, Kyrkor samt de rike Inbyggarnes Hus äro dels ansenliga dels prägtiga. Stadshuset och Dramatiska Theatern äro förträffliga Byggningar. Här finnas 9 Kyrkor, samt en Vetenskaps- och en Konst-Academie. Så väl i anseende til Fägringen af dess särskildta Delar, som i anseende til sin Rikedom och synnerliga Industrie, hörer Brüssel bland de förnämsta Europäiska Städer. Dess Manufacturer äro ganska ansenliga och vigtiga. I synnerhet märkvärdiga äro de här varande Spetsar, de förnämsta i Europa, samt Idealen utaf den finaste spinning och fullkomligaste utarbetande af Lin, hvarutinnan Engelsmän även så litet som andre Fransmän

hava kunnat göra lika, hvilka Nationer eljes hava bragt så högt det finaste Arbete uti Bomull och Siden? Uti sjelva Staden äro 4000, och i den kringliggande Nägden ungefär 5000 Personer som arbeta däruti, hvilka til större Delen bestå af fattiga Qvinnor, som därvid ringa förtjäna. Handelen med dessa Spetsar är ansenlig, och många Hus idka densamma. Af Linne-Manufacturer finnas föga i Brüssel, men Handelen med Linneväf är ganska ansenlig. Bomulls - Manufacturerne äro ganska vigtige, samt bestå dels uti Cattuner och Sitser, dels uti Siameser, samt lätta Tyger. Siden - Manufacturerne äro ganska ansenlige, och lämna förträffliga Varor, förnämligast sköna Strumpor; ävenså Manufacturer uti Camelotter, hvilka näst efter de Asiatiska äro de skönaste som finnas til; Manufacturer uti Hautelice Tapeter; mänge Guld- och Silverdragerier, Snörmakare, samt Guld- och Silverspetsars Tilvärkare, hvilka Arbeten hava god afsättning, förtjäna ock at anmärkas. Klädes- och Ylletygs-Manufacturerne äro til en del sköna; och dessutom finnes här en Myckenhet andra Konstnärer och Fabrikanter, bland annat göres här en stor Mängd Galanteri-Varor. Handelen är stark och tager ogement til, samt sträcker sig til en del över alla vigtiga

Euro-

Europäiſka Handelsorter; i ſynnerhet har i ſednare Åren egna Sjöfarten blivit ſtarkare, och Mellanhandeln med Franſka, Engelſka, Holländſka och Tyſka Varor ſtändigt anſenligare. År 1800 ſteg Folkmängden til 66297, men år 1786 var denſamma 74427; Kriget har således vållat en Minſkning af 6130 Männiſkjor. Uti den ena Delen af Staden talas mäſt Franſyſka, och uti den andra Delen Belgiſka Språket.

2. *Vilvorde*, en Stad vid Brüſſelſka Canalen, med et gammalt Slott.

3. *Louvain*, Lat. Lovanium, en ſtor Stad vid Ån Dyle, är icke folkrik emot Vidden, emedan han innefattar många Trägårdar, Åkerfält och Betesmarker. Kyrkornas Antal är 5, hvilka merendels äro välbyggda; Stadshuſet är ock en vacker Byggning. Här finnas Klädes-Manufacturer ſamt åtſkilliga andra Fabriker, ſåſom Sockerbruk, Rofolje- och Colza- Oljeſlagerier, utom andra; men fordom hava Fabrikerne härſtädes varit i långt ſtörre Flor. År 1800 ſteg Folkmängden til 18587, men år 1786 var denſamma 20831. Staden har fordom varit Säte för et Univerſitet, ſom nu mera är uphävit.

4. *Aer-*

4. *Aerſchot*, en liten men välbebodd Stad vid Demer.

5. *Dieſt*, en Stad vid Demer, var fordom en af de vigtigaſte Manufactur-Städer; han har väl förfallit från ſin förra välmåga, men har dock ännu god Rörelſe, berömda Bryggerier, ſamt goda Klädes- och några andra Manufacturer. Här äro 3 Kyrkor. År 1800 var Folkmängden 5409.

6. *Tirlemont*, en tämeligen anſenlig Stad, hvilken har åtſkilliga Manufacturer. År 1800 ſteg Folkmängden til 6269.

7. *Judoigne*, en liten Stad vid Ån Gette, uti hvars Grannſkap befinnes Byn Ramilies, hvarvid År 1706 föreföll en häftig Drabbning mellan Franſoſerne och de Allierade.

8. *Leeuve*, en liten Stad, med et Slott, ſom fordom varit beſäſt.

9. *Nivelle*, en tämeligen anſenlig ſamt vacker Stad belägen uti en angenäm Nägd på Cränſen til Landſkapet Jemappe, har många vigtiga Manufacturer, förnämligaſt i fint Linne, förträffliga Battiſter, och flera andra. År 1800 ſteg Folkmängden til 6380.

5. Departementet DEUX NETHES.

Detta Landſkap innefattar Norra Delen af Brabant. Det gränſar til Batavien, ſamt Landſkapen Meuſe Inférieure, Dyle och Eſcaut. Matematiſka Läget är mellan 51 Grad. ſamt 51 Grad. 25 Min. Polhöjd. Storleken är 24 Qvadrat Mil. Landet beſtår til ſtörſta Delen utaf ſandiga Hedar, ſamt bär efter mödoſamt Bruk åtſkillig ſlags Säd, men har dock ſtark Linplantering, ſamt goda Skogar. Den ſtörſta Strömen är *Schelde*, hvilken utgör Landets Gräns emot Väſter. Tvänne Åar ſom bägge kallas *Nethe*, äro ſedermera de anſenligaſte, och af dem har Landſkapet ſit Namn. Induſtrien är väl här icke ſå ſtark ſom i de förut beſkrifne Landſkapen, dock tämeligen anſenlig. År 1800 ſteg Folkmängden til 253981, hvilket gör 10582 Männiſkjor på hvarje Qvadrat Mil. Landſkapet indelas uti 3 Arrondiſſements och 23 Cantoner, hvilka innefatta 147 Förſamlingar.

1. Anvers, Belg: *Antwerpen*, på Spanſka Amberes, och på Tyſka Antorf, Landſkapets Huvudſtad, belägen vid Schelde under 51 Grad. 12 Min. Polhöjd, är ſtor och folkrik; jämväl til ſtörre Delen välbygd, ſamt har 22 Torg och vid paſs 200 Gator, hvilka äro breda och reguliera. Deſs publika Byggnin-

ningar äro ganſka talrika och vackra. Den fordna Domkyrkan är et Mäſterſtycke; utom denna finnas här 4 andra Kyrkor, ſamteligen vackra, ſamt prydde med prägtiga Bilder. Bland andra Byggningar förtjäna följande at nämnas: Börſen, hvilken är en prägtig Byggning, ſamt en af de fullkomligaſte i Europa; ävenſå Stadshuſet ſom är en ſtåtlig Byggning, Hanſeatiſka Huſet om 230 Fots Längd, innehållande 300 Handelsbodar och Magaſiner, ſamt Aſſecurans-Kammaren. Denna Stad har fordom och tils i ſednare Hälften af Sextonde Seculo varit en af de förnämſta och rikaſte Handelsſtäder i Europa, och räknade då vid paſs 200000 Inbyggare; men dels igenom inbördes Krig, dels genom Schelde-Strömens Upgrundning, och förnämligaſt ſedan år 1648, då det i Weſtfaliſka Freden blef ſtadfäſtadt at inga ſtora Skepp ſkulle från Havet directe få gå up til Antwerpen, har han råkat i mycket Förfall. Han är dock ännu en af de folkrikare och förmögnare Städer i Frankrike, ſamt har ännu många rika Familier och många vigtiga Manuſacturer; jämte Amſterdam är han i Beſittning af Slipningen och den vigtiga Handelen med Diamanter och andra Ädelſtenar; Spets-Manufacturerne äro vigtige, och hafva god Afſättning; utom-

deſs-

defs finnas här ganska goda Ylle-Manufacturer, Sits- och Cattuns-Tryckerier, en skön Tapet-Fabrik, Linneblekerier och andra Fabriks-Anstalter. Handelen är tämeligen vigtig, ehuru en Skugga emot i fordna Tider; han idkas til större Delen med Spetsar och åtskilliga andra Manufactur-Varor samt Diamanter. Staden har en beqväm Hamn, hvaruti de största Skepp fordom kunnat inlöpa och genom 8 Huvud-Canaler beqvämligen upkomma til Staden, men har på de sednare 200 Åren genom Grus och Sten blivit fyld och obrukbar gjord; likväl sedan Staden numera kommit under Franska Väldet, är man med Alvare syssel satt at upränsa det igengrodda Inloppet, samt bringa Stadens Handel i sit förriga Flor. Til Stadens Beskydd finnes här et starkt och vackert Citadell. År 1800 steg Folkmängden til 56378. Bland berömde Män, som äro födde i denna Stad, vil jag nämna Geografen A. Ortelius, samt Målarne Rubens och Vandyk.

2. *Lillot*, en Skans med 5 Bastioner vid Schelde, litet över 1 Mil från Anvers längre ned vid Strömen.

3. *Sandvliet*, en liten Stad och Fästning vid Schelde-Strömens Utlopp, tjänar til Beskydd för benämde Utlopp.

4. *Lier-*

4. *Lierre*, en tämeligen anſenlig Stad vid Åarne Nethes Sammanlopp, har vigtiga Klädes- och Ylletygs-Manufacturer. År 1800 ſteg Folkmängden til 10063.

5. *Düffel*, en anſenlig Köping, belägen längre ned vid ſtora *Nethe*, har goda Ylle-Manufacturer.

6. *Malines*, Belg: Mecheln, Lat. Malinæ, en anſenlig Stad vid Ån Dyle, är väl bygd med breda Gator. Han har ock fordom hört til de ſtora och rika Städerne, men råkat i förfall; icke deſs mindre är han ännu i anſeende til ſina Värf vigtig, ſamt har Förträffliga Manufacturer, bland hvilka de för Spetſar, de bäſta näſt efter de Brüſſelſka, äro de förnämſta. Några Siden-Manufacturer, Tapet- och Trå-Fabriker, äro vigtige. Strömar och Canaler befordra Communicationen och Handelen med Brüſſel och Antwerpen ogement, hvarföre här äro ſtora Nederlag och Speditioner. Förnämſta Handelen idkas med Säd och Spetſar. Med Flodvattnet kunna tungt laſtade Skepp komma upföre Schelde til Staden. Staden är Säte för en Erkebiſkop. Utom Domkyrkan finnas här 5 Soknekyrkor. År 1800 ſteg Folkmängden til 20522.

7. *Herentals*, en liten Stad vid Ån Lilla Nethe.

8. *Turn-*

8. *Turnhout*, en tämeligen ansenlig, samt genom sin Industrie vigtig Stad, ej långt från Bataviska Gränsen, arbetar i synnerhet mycket uti ordinära och medelsorter Linneväf, har sköna Blekerianstalter, samt idkar vigtig Handel med Linne. År 1800 var Folkmängden 8277.

6. Depart. SAMBRE & MEUSE.

Detta Landskap innefattar det fordna Grefskapet *Namur*, samt Delar af Hertigdömet *Lüxemburg* och Biskopsstiftet *Lüttich*. Det omgives af Landskapen Dyle, Ourte, Forest, Ardennes och Jemappe. Matematiska Läget är mellan 49 Grad. 50 Min. samt 50 Grad. 40 Min. Polhöjd. Storleken år 39 Qvad. Mil. Climatet är sundt och Luften ren. Marken däremot är föga bördig, utan bergaktig och stenig. Sjelva Fälten på Slätterne äro gemenligen hårda och steniga, samt fordra mycken Gödsel. Dess förnämsta Rikedom består uti Mineraliska Producter. Järn finnes i Ymnighet det förarbetas dels til Järnvaror, dels til Stål. Blygruvorne äro ogement rika, och lämna mycket Bly til utförsel. Koppar och Gallmäja finnes här även, så väl som svart och vit Marmor. Stenkålsgruvorna äro stora och indräg-

drägtiga. Skogarne äro ock ansenlige. De största Strömarne äro *Meuse* och *Sambre*. I anseende til den magra Marken äro Landthushållnings-Producterne icke så viggtige här som i de andra Landskapen; de bestå uti Säd af allehanda Slag til egen Consumtion, samt något Vin, men hvilket ej är synnerligen godt. Jämväl äro Manufacturerne icke här uti samma blomstrande Tillstånd, som annorstädes. Järnhyttor och Hammarvärk, Koppargruvor och Mässingsvärk, samt några Svartsmids-Fabriker, äro här huvudsakligen i Gång. Järnsmide, Koppar, Mässing, Bly, Stenkål, Marmor, äro de förnämsta Utförsvarorne. År 1800 steg Folkmängden til 150754, hvilket gör 3860 på hvarje Qvadrat Mil. Landskapet indelas uti 4 Arrondissements samt 26 Cantoner, hvilka innefatta 533 Församlingar.

1. NAMUR, Landets Huvudstad, belägen vid Elven Meuse, där Ån Sambre infaller, är ansenlig samt en af de vackraste Städer i Belgien. Han är berömd för sina vigtiga Gevärs- och andra Järn-Fabriker, vid hvilka i Myckenhet tilvärkas goda Skjutgevär, Klingor, Knivar, Saxar och annat Järnsmide. Jämväl tilvärkas här mycket Koppar-Käril och Mässingstrå. Man finner här ock sina Spets-Hatt-

Hatt- och Tobaks-Fabriker. Förnämsta Handelen idkas med Koppar, Bly, Marmor, Kalk och Stenkål. År 1800 steg Folkmängden til 13401. Kyrkornes Antal 8.

1. *Dinant*, en tämelig Stad vid Meuse, är en god Handelsort. Han är ryktbar för den Myckenhet Koppar och Mässings-Käril här tilvärkas, hvaraf man afsänder stora Qvantiteter, förnämligast til Paris. Garverierne äro ock ansenlige, och med Läder idkas jämväl vigtig Handel. Här finnas 8 Kyrkor. År 1800 var Folkmängden 2982.

Uti Stadens Granskap finnas Marmorbrott, och af denna Stenart tilvärkas hvarjehanda väl arbetade Käril och andra Husgeråds-saker; jämväl finnas här Järngruvor.

2. *Bouvigne*, en Stad vid Meuse nära til Dinant.

3. *Valcourt*, en Stad vid Ån Hevre.

4. *Thuin*, en Stad, vid Sambre.

5. *Gemblours*, en liten Stad, på Gränsen til Landskapet Dyle, har fordom varit Säte för et ansenligt Abbotstift.

6. *S. Hubert*, en liten Stad, på Gränsen til Landskapet Forest, har fordom varit Säte för et rikt Abbot-Stift.

7. Departementet OURTE.

Detta Landſkap utgöres utaf ſtörre Delarne af Stiftet *Lüttich* och Hertigdömet *Limburg*, en liten Del af *Lüxemburg*, ſamt Abbotſtiftet *Stablo.* Det omgives af Landſkapen Meuſe Inférieure, Rour, Saar, Foreſt, Sambre & Meuſe, ſamt Dyle. Matematiſka Läget är mellan 50 Grad. 15 Min. ſamt 50 Grad. Polhöjd. Storleken är 37 Qvad. Mil. Den ſtörſta Strömen är *Meuſe*, hvilken flyter midt genom Landet. Utaf de andre Åarne är *Ourte* den ſtörſta, ſamt faller uti Meuſe. Climatet är ſundt. Marken är i de fläſta Nägder ganſka bördig, i ſynnerhet i Södra Delen, hvareſt man cultiverar all ſlags Säd, ſamt godt Vin, ſom liknar de ſämre Arterne af Bourgogne och Champagne. Skogarne äro til en Del anſenliga och lämna både Timmer och annan Ved i tämelig Mängd, ſamt hyſa mycken Wildbråd. Uti de bergaktiga Nägderne finnas til en Del goda Betesmarker, och vid Strömarne ligga många ſköna Ångar, hvarför ock Boſkapsſkötſeln är ganſka vigtig, och Oſtarne från detta Land äro mycket berömde. Den Öſtra Delen af Landet är något bergagtig, men ymnigt förſedd med nyttiga Mineralier, ſåſom Koppar, Bly, Järn, Galmäja, Svavel,

vel, Victriol, Alun, Walkjord, Stenkål, Marmor, Kalk, Piplera, famt Minerali-fka Källor. Järnvärken äro ganfka inträg-tiga och höra til de bäfta fom finnas, Gallmäja finnes i myckenhet och af bä-fta flag.

Hela Landet är upfyldt af Induftrie. Det vigtigafte Värvet beftår uti defs för-träffliga Klädes- och andra flags Ylle-Manu-facturer, hvilka räknas bland de förnäm-fta i Europa, och tilvärka lika godt Ar-bete fom de Engelfka och Franfyfka, famt äro med dem uti en beftändig Täf-lan, jämväl ofta även uti Färgen, Appre-turen och andra nya Upfinningar hava för dem et Företräde. Rudimaterierne be-komma de från Spanien, ty de finafte Kläden tilvärkas endaft af Spanfk Ull. Väfning, Skärning, Färjning, Apprete-ring och de öfrige Arbeten, äro fullkom-ligen like de Engelfke; de hava jämväl ofta Engelfka Arbetare. Valkjorden fom finnes i detta Land, är ockfå af lika God-het med den Engelfka. Uti hela Land-fkapet finnas över 300 Klädes-Manufactu-rer, hvilka höra til de rikafte i Europa, och många af dem hava flera hundrade Perfoner i Arbete. Affättningen af deffa Kläden är ganfka anfenlig. De föras un-der namn af Engelfka och Franfka Kläden

kring hela Europa. Köpmännerne och Manufacturisterne hava på de flästa och vigtiga Handelsorter, i synnerhet på de förnämsta Tyska Marknaderne, stora Lager däraf. Utaf Belgiska Städerna har Brüssel de största Nederlagen af dessa Varor, och de därvarande Handelshusen driva därmed vigtig Handel. Därjämte tilvärkas här en Myckenhet Bomulls- och Linne-Varor. Dessutom finnas här sköna Garverier, samt Gevärs- och andra Järn-Manufacturer, hvilka förnämligast hava stark affättning i Holland, samt därifrån sändas til Spanien, Portugal, Guinea och America.

De Varor som utföräs bestå uti en stor Myckenhet Stenkål, Byggnings- och Qvarnstenar, Timmer och Ved, Piplera, Galmäja, Svavel, Vitriol, Alun, Järn och Järnkram, Koppar och Kopparvaror, Mässing och Mässingsvaror; Gevär, såsom Musketer, Bössor, Klingor; Läder i stor Myckenhet, Klädes- och Yllevaror af alla slag, Bomulls- och Linneväfnader, Mineraliskt Vatn, med mera. Af dessa Varor är starkaste Affättningen i Holland. Landet idkar ock en stark Transitohandel med Varor, som sändas från Holland til Tyskland och Frankrike, samt med Tyska och Franska Varor, som återsändas.

Folk-

Folkmängden steg År 1800 til 310444, hvilket gör 8390 Människjor på hvarje Qvadrat Mil. Landskapet indelas i 3 Arrondissements samt 36 Cantoner, hvilka innefatta 654 Församlingar.

1. Liege, Belg: Luyk, på Tyska *Lüttich* och på Latin *Leodium*, Landskapets Huvudstad, belägen uti en Dal vid Meuse, under 50 Grad. 40 Min. Polhöjd, 32 Mil från Paris i rät Linea, är stor och folkrik. Emot norr och väster omgives han af höga Berg. Han delas oti 2 Delar: Gamla och Nya Staden; den förra är belägen på Sluttningen af et Berg på vänstra sidan om Strömen; och den sednare ligger dels på en Ö i Strömen, dels på östra sidan därom; dessutom finnas här 4 Förstäder, hvaraf en benämd Amercour blef af Österrikarne förstörd År 1794. Alla dessa Stadens Delar sammanbindas medelst 17 Broar. Uti Staden och dess Förstäder räknas 16 Stadsportar, 12 Torg, samt 245 Gator och Gränder. De flästa Gatorna äro trånga och ofta icke över 6 steg breda; och då Husen merendels äro 2 til 3 Våningar höga, äro Gatorna mörka. Vid några men få Gator, som äro bredare och ljusare, äro vackra och moderna Hus bygde. Vid Strömen finnas 2 vackra Kayer planterade med

 Trän

Trän. Staden har fordom varit Säte för en Biſkop ſom varit Tyſk Riksfurſte; men numera är han Säte för en Biſkop ſom lyder under Franſk Regering. På Kyrkor är godt Förråd. Utom Domkyrkan finnas här 35 andra Kyrkor. De fordom talrika Kloſtren äro ſamteligen uphäfne. Deſsutom finnas här 10 Hoſpitaler. Bland Byggningar märkas: Biſkops-Huſet, hvilket är en anſenlig Byggning, reguliert anlagd och vackert bygd; Rådhuſet, hvilket ock är en prägtig Byggning, ſamt har et talrikt allmänt Bibliotek. Folkmängden ſteg år 1789 til 72000, men vid ſlutet af år 1796 hade den fallit ned til 58000; numera har Staden åter förkofrat ſig, ſå at Folknumern kan ſkattas til 60000.

De härvarande Fabriker och Manufacturer äro ganſka vigtige. De märkvärdigaſte af dem äro: 1:o Järn- och Stål-Fabriker af alla ſlag. Bland deſſa lämna Gevärs-Factorierne ſamt Klingeſmederne en ſtor Myckenhet Gevär af Muſketer, Bajonetter, Värjor, Kurzgevär och andra ſlag för Holländſka Militären, ſamt en anſenlig Mängd Gevär af hvarjehanda ſlag til Handelen på Guinea och Weſtindien. 2:o De härvarande Metall-arbetare lämna en Myckenhet Koppar- Mäſſings- och andra Metallvaror, Mäſſingsbeſlag för Häſtar och

Vag-

Vagnar, Koppar- och Mässingskäril, med mera dylikt. 3:o Ylle-Manufacturerne fournera en myckenhet finare och gröfre Sorter Kläde, Rask, Sars, Strumpor, med mera, hvilket alt har stark Affättning i Holland och Tyskland. 4:o Garverierne äro vigtige, och lämna et skönt Läder, som i Myckenhet sändes utomlands. Dessutom finnes här åtskilliga andra slags Fabriker som tilvärka Ur, Knivar, Gallmäja, Skedvatn, Såpa, Victriol, Fayence, Papper, Flor, Spetsar, utom andra Varor. Den härvarande Handelen är jämväl vidsträckt, samt ganska vigtig med Holland, Tyskland och Frankrike, samt idkas i synnerhet med Gevär, Spik, Kläde, Ylletyger, Läder, Stenkål och Öl.

Nägden häromkring har åtskilliga rika Stenkålsgruvor, däraf några finnas i Förstäderne; ja sjelva Staden tyckes ligga på Stenkålsgrund.

2. *Seraing*, et vackert Palats beläget en half Mil från Staden, har fordom tilhört Biskopen.

3. *Aigremont*, et vackert Slott på en hög Klippa, är så väl i anseende til sit naturliga Läge, som genom Konstens tilhjelp, väl befästadt.

4. *Huy*, en ansenlig och vacker Stad vid Meuse, åvanom Liege, har utom 14

Kyrkor åtſkilliga Pappersbruk, Hammarſmedjor och Jårn-Manufacturvärk, ſköna Garverier och Klädes-Manufacturer, ſamt idkar god Handel, förnämligaſt med Säd, Vin, Papper och Mineral-Producter. År 1800 ſteg Folkmängden til 6415.

5. *Wiſet*, en Stad vid Meuſe, nedanom Liege, är omgiven med Vallar och Gravar.

6. *Limburg*, en Stad belägen på et Berg, är icke ſtor, men vid deſs Fot ligger Förſtaden Dalhem, hvilken är långt ſtörre än ſjelva Staden, ſamt ogement vigtig genom ſina Klädes-Manufacturer, hvilka här räknas över 50. Folkmängden är vid paſs 4000.

7. *Verviers*, en vacker, välbygd och rik Stad, belägen uti en Dal vid Ån Veze, har vid paſs 1000 Hus, och tiltager årligen i Välmåga. Stadens förnämſta Värf beſtår uti vigtiga Klädes-Manufacturer, hvaraf de fläſta Inbyggarne hava ſin Näring. Klädes-Fabrikörerne äro merendels rike, några af dem Millionärer. En Fabrikör tilvärkar årligen 3000 Stycken Kläde, hvarje Stycke à 80 Alnar. Här tilvärkas i ſynnerhet en Myckenhet ganſka fina Kläden, ullfärgade, ſamt endaſt af Spanſk Ull, utan Tilſats. Man gör här även Caſtor-Kläden, eller Kläden af

Bä-

Bäverhår, hvilka ej hålla över 1 Aln i bredd, men äro dock så dyrbare, at de kosta 6 Riksd. Alnen. Färgerierne äro förträfflige. De här tilvärkade Kläden upgå til alla Delar uti Väfnad, Färg och Appretur, emot de bästa Engelska och Fransyska; de sändas även i Myckenhet til Frankrike, och hava stark affättning på alla Tyska Marknader, samt uti de flästa Europäiska Länder, Levanten och America. Här finnas jämväl Garverier och Såpsjuderier. Över-huvud har hela denna Nägd ogemen Industrie, och de förträffligaste Manufactur-anstalter. Orten bebos, några få Handtvärkare undantagne, af lutter Manufacturister, och dertil hörige Spinnare, Vävare, Skärare, med flere, och överalt råder den största Lifligkeet och Arbetsamhet. År 1800 steg Folkmängden til 8717.

8. *Hodimont*, en ansenlig Köping vid Veze, så nära til Verviers at han endast skiljes därifrån genom Ån. Dess Industrie består uti Garverier, Såpsjuderi, samt en berömd Klädes-Manufactur, hvarest tilvärkas en Myckenhet fint Kläde, som i Fägring och Godhet icke viker för någon annan Fabriks-Vara i Nägden.

9. *Dison*, en liten Stad, en half Mil från Verviers, tilvärkar godt Kläde af gröf-

gröfre Sorter, hvaraf ftörre Delen fäljas på Marknaden i Frankfurt.

10. *Enfival*, en Köping vid Veze, näftan midt mellan Limburg och Spa. Defs Induftrie beftår uti Klädes-Manufacturer. Ingen Fabrik i hela Belgien överträffar denna uti Yllefpånadens Finlek, Appreturens Fägring, famt Färgornas Glans och Varagtighet. Större Delen af Ullen fom här användes, kommer från Spanien. De Kläden fom här tilvärkas, äro af olika Bredd och Befkaffenhet. De fändas til Batavien, Tyfkland, Italien och Levanten. Denna Köping fournerar Handelen årligen med 6 à 7000 ftycken Kläde.

11. *Spa*, en liten vacker Stad om 200 Hus, belägen uti en Dal 3 Mil från Verviers, är namnkunnig för fin Mineralifka Hälfobrunn. Af de härvarande Mineral-Vatnen äro egenteligen 4 Källor, men hvilka hava et til Smak och Styrka olika Vatn. Tre ligga en half Timas Väg belägne utom Staden, och bland dem är den fom kallas Gironfter, den ftarkafte. Hon innehåller Svavel-partiklar, och defs Vatn förfändes icke uti Krus. Et ftycke från denna ligger den Källan fom kallas Savonier, hvilken är lindrigaft. Utur denna och den nära därvid liggande Källan Tonnelet hämtas Vatn uti Bouteiller, fom

fom fändes utomlands. Deffa bägge Källor befökas mäft af Brunsgäfterne. Den fjärde Källan, fom är belägen inuti Staden på Torget, håller et Medium mellan de 3 anförde, och är den ftarkafte näft Gironfter. Defs Vatn är angenämt fyrligt, upfrifkande, fkarpt, famt ftarkare än det bäfta Champagne-Vin. Vauxhall är en ftor och anfenlig modern Byggning, på en Kulle nära vid Staden. Utom defs finnas här åtfkilliga vackra Byggningar, merendels af Främmande upförde, til Brunsgäfternas beqvämlighet. Utom det Vatn fom drickes vid Brunnen, förfändes årligen utomlands 150- à 150,000 Bouteiller. Denna Mineral-Brunn räntar årligen 130000 Riksdaler.

12. *Theux*, en Köping belägen inemot en Mil från Spa, har en Fabrik fom tilvärkar allehanda Köksredfkap, jämväl Hammarfmedjor och Masugnar. Järnet härftädes är tjenligt til Gevär.

13. *Herve*, en Stad, hvilken har anfenliga Klädes- och Ylle-Manufacturer.

14. *Eupen*, Franf. *Neau*, är en af de vigtigafte Manufactur-Städer, har vid pafs 1500 Hus och 12,000 Invånare, famt åtfkilliga af de förfta och bäfta Klädes-Manufacturer i Landet, och är därföre ganfka välmående.

15. *Cal-*

15. *Calmine*, en Skans och By, är märkvärdig för de rika Gallmäj-Gruvor som finnas i Nägden.

16. *Stavelot*, på Tyska Stablo, en välmående Stad vid Ån Ambleve, har ansenliga Garverier som tilvärka mycket och godt Läder, hvilket utgör förnämsta Artikeln af dess Handel. Här tilvärkas jämväl Kläde af medelmåttig Finlek, samt et slags Tyg som kallas Finette, både svart och af andra Färger. Jämväl finnes här en Lim-Fabrik. Staden har fordom varit Säte för et Abbotstift, hvars Abbot var Tysk Riksfurste.

17. *Malmedy*, en Stad högre up vid nyssnämde Å, har åtskilliga Fabriker, som tilvärka Kläde, svarta Spetsar, Papper och Såpa, samt bereda Hudar och Läder. År 1800 var Folkmängden 4737.

18. *Rocourt*, en By belägen på vänstra Sidan om Meuse, hvarvid År 1747 föreföll en Drabbning mellan Fransoserne och de Allierade.

19. *Dalhem*, en liten Stad, har fordom varit Huvudort i et Grefskap.

8. Depart. MEUSE INFERIEURE.

Detta Landskap innefattar Norra Delen af Stiftet *Lüttich*, Södra *Gelderland*, samt

ſamt en liten Del af Hertigdömet *Limburg.* Det gränſar til Batavien ſamt Landſkapen Rour, Ourte, Dyle och Deux Nethes. Matematiſka Läget är mellan 50 Grad. 40 Min. ſamt 51 Grad. 20 Min. Polhöjd. Storleken är 32 Qvadrat Mil. *Meuſe*, Belg: Maes, är den ſtörſta Strömen ſom flyter genom Landet. Marken beſtår merendels af Hedar och Moras, har föga Åkerbruk, icke ſynnerlig Boſkapsſkötſel, men planterar i tämelig Myckenhet ſkönt och fint Lin, hvilket nyttjas til den finaſte Spånad. Inbyggarne arbeta jämväl ganſka ſtarkt uti Linnetilvärkning, ſamt tilvärka ganſka vackert och fint Lärft, ävenſom en Myckenhet Bomullstyger. År 1800 ſteg Folkmängden til 216566, hvilket gör 6455 Människjor på hvarje Qvadrat Mil. Landſkapet är indelt uti 3 Arrondiſſements ſamt 31 Cantoner, hvilka innehålla 304 Förſamlingar.

1. Maestricht, Lat. Trajectum ad Moſam, Landſkapets Huvudſtad, belägen vid Maes, är anſenlig och folkrik, ſamt en ſtark Fäſtning. Staden delas af Maes uti 2 Delar, hvaraf den ſom ligger på vänſtra Sidan om Strömen är ſtörre, och den ſom är belägen på den högra är mindre, ſamt heter *Wyk.* Här finnas vid

vid pafs 3000 Hus, 1 Luterfk, 3 Reformerta och 6 Katolfka Kyrkor, famt 1 Reformert Gymnafium med en Trivial-Skola. Bland Byggningar märkas Arfenalen famt Stadshufet, hvilka äro vackra och nymodigt byggda. Staden har fin Näring af åtfkilliga flags Manufacturer fom här finnas, famt af Handelen på Maes. År 1800 var Inbyggarnes Antal 17963.

2. På *S. Petersberg*, ej långt från Staden, är en befäft Skans. Uti detta Berg befinnes et förträffeligt horizontelt Stenbrott, hvilket har fin Ingång emot Maes få at Vagnar lätteligen kunna infara och federmera aflafta Stenarne vid Åbrädden. Uti Krigstider är denna Håla en god Tilflygt för de näftgränfande Inbyggarne, hvilka här kunna inrymmas til et Antal af 40000.

3. *Tongres*, Belg: Tongern, en Stad vid Ån Jecker, har fordom varit ganfka anfenlig.

4. *Haffelt*, en medelmåttig Stad vid Ån Demer.

5. *Maeseyk*, en liten Stad vid Maes.

6. *Fauquemont*, Belg. Valkenburg, en liten befäft Stad belägen höger om Maes, har 110 Hus.

7. *Rol-*

7. *Rolduc*, Belg: Hertogenrade, en medelmåttig Stad, vid Gränsen til Landskapet Rour.

8. *Stefenswærd*, en liten Fästning på en Ö uti Maes mellan Maestricht och Venlo.

9. *Rourmonde*, en Stad vid Maes, där Ån Rour infaller, har åtskilliga Manufacturer, samt idkar ansenlig Sjöfart til Holland. År 1800 var Folkmängden 4232.

10. *Montfort*, en Köping, har fordom varit Huvudorten i et Friherrskap.

11. *Venlo*, en befäst Stad, vid Maes, har vid pass 900 Hus. Inbyggarne äro til större Delen Skeppare, Formän och dylike, som nära sig af Varors Forslande från Lüttich til Holland. De äro til största Delen Katoliker. Den Reformerta Församlingen är liten. År 1800 var Folkmängden 3894.

9. Departementet FORETS.

Detta Landskap innefattar den södra och största Delen af Hertigdömet *Luxemburg*. Det gränsar til Landskapen Ourte, Saar, Moselle, Meuse, Ardennes och Sambre & Meuse. Matematiska Läget är mellan 49 Grad. 25 Min., samt 50 Grad. 15 Min. Polhöjd; Storleken är 60

Qvadrat Mil. Den ſtörſta Strömen är *Sure*, hvilken uphämtar de fläſta Landets Åar, ſamt faller i *Moſelle*, hvilken til en liten Del rörer Landſkapets ſydöſtra Gräns. Landet innefattar Medelpuncten af den från fordna Tider namnkunniga Ardenner Skogen. Marken är icke ſynnerligen fruktbar. Den Södra Delen af Landet är i ſynnerhet bergaktig och ſandig; hvarföre ock Åkerbruket icke är vigtigt, och giver endaſt Råg, Ärter, Bönor, Korn och Hafra. Men Landet har däremot andra Förmåner, ty Betet är förträffeligt; hvarför ock Boſkapsſkötſeln ſå väl af Nöt ſom Får, är ogement vigtig, och förſkaffar Inbyggarne ſtora Fördelar. Fårköttet från Ardennerſkogen anſes i ſynnerhet ganſka ſmakligt. Handelen med Boſkap är därföre ganſka anſenlig, och til Frankrike ſäljes en myckenhet däraf. Vid Moſel idkas god Vinſkötſel. Skogarne äro rika på Vildbråd, och Timmer- ſamt Ved-Exporten är anſenlig. Här finnas ock Metaller, förnämligaſt Järn, ſom utgör Landets ſtörſta Rikedom. Järngruvorne äro ymnige och lämna en myckenhet Malm, hvaraf tilvärkas ſå väl Tackjärn ſom Stångjärn och annat Smide, hvaraf en anſenlig Mängd utföres til näſtgränſande Länder. Vid Orval, Charleroy och Gilly äro 5 Maſugnar och 5 Hammarſmedjor. Läder-

Fa-

Fabriker finnas tämeligen många i Landet, men eljes inga ſtora eller vigtiga Manufacturer; dock arbetas i några Nägder mycket för de näſtgränſande Länders Manufacturer.

År 1800 ſteg Folkmängden til 225549, hvilket gör 3759 Männiſkjor på hvarje Qvadrat Mil. Landſkapet indelas uti 4 Arrondiſſements, *Luxembourg*, *Neufchateau*, *Bilzbourg* och *Diekirch*, de där innehålla 26 Cantoner, hvilka innefatta 396 Förſamlingar.

1. Lüxemburg, Landſkapets Huvudſtad, belägen vid den lilla Ån Abel, ſom faller i Sure, är en af de ſtarkaſte Fäſtningar i Europa. Han beſtår af 2 Delar: den öfra ſom ligger på en Klippa, och den nedra belägen i en djup Dal. År 1800 ſteg Deſs Folkmängd til 8696. Egenteliga Staden är irreguliert, genom flera dels äldre dels nyare Värk, befäſt; men näſtan alla Värken, förnämligaſt åt Tyſka Sidan, äro anlagde på Klintarne af branta Klippor. Denna förſta Omkrets inneſlutes näſtan på alla ſidor af en djup Dal, midt genom hvilken en liten Å flyter. Ingången til denna Dal är åter betäckt af et ſtort Antal Batterier, hvilka äro inhuggne i ſjelva Klipporne, det ena över det andra, ſamt ſå anlagde, at de med ſin Eld korſa

sa hvarannan. Til dessa vigtiga Fästnings-värk tilkomma en Myckenhet Utanvärk af hvarjehanda Form, hvilka sträcka sig långt ut på öpna Fältet, samt med et slags Slöseri äro anbragte, det ena tätare vid det andra, samt alla minerade och contraminerade. Vigtigheten af denna Fästning kan dömas däraf, at då Fransmännerne den 8 Junii 1795 intogo honom, funno de där 819 Canoner, däraf 467 voro af Metall, 1,033,000 Skålp. Krut, 336000 Canonkulor, 47,000 Bomber, och 14,560 Musketer, utom dem som tilhörde Besättningen, hvilken steg til 10,600 Man.

2. *Arlon*, en Stad på en Kulle, 2 Mil från Lüxemburg, har et Slott samt åtskilliga Järnvärk. I dess Nägd finnas sköna Skogar.

3. *Virton*, en tämeligen god Stad, vid Gränsen til Landskapet Meuse.

4. *Grevemakaren*, en liten men vacker Stad, på en fruktbar Slätt vid Mosel, driver ansenlig Handel med Mosler-Vin, som i ymnighet växer på de kringliggande Kullarne.

5. *Mersch*, en Stad, belägen uti den fruktbaraste Delen af Landet, tilvärkar mycket Spetsar.

6. *Ba.*

6. *Bastogne*, en Stad, belägen på en Slättmark, är näst Lüxemburg den bästa i Landet, samt driver god Handel med Frankrike, Tyskland och Batavien.

7. *Vianden*, en medelmåttig Stad, har många Garverier, några Klädes-Manufacturer, samt idkar ansenlig Handel med Kläde.

8. *S. Vit*, en liten Stad, men hvilken har god Näring, driver stark Handel med Boskap, och är en af Provincens förnämsta Stapelorter.

9. *La Roche*, en liten Stad med et befäst Slott.

10. *Clervaux*, et fordom varande berömdt Abbotstift.

Enligt Franska Regeringens Beslut af den 24 Sept. 1803 förordnas, at följande 30 Städer i Belgien icke mera skola vara Fästningar och Krigsorter. Fortificationerne skola raseras samt jämte förenämda Orters Militär-Terrein offenteligen försäljas. *Brüssel*, *Louvain*, *Diest*, *Tirlemont*, *Gand*, *Hulst*, *Axel*, *Terneuse*, *Ysendyk*, *Fillippine*, *Damme*, *Dendermonde*, *Alost*, *Oudenarde*, *Brugge*, *Courtray*, *Menin*, *Warneton*, *Furnes*, *Mons*, *Ath*, *Tournay*, *Libre sur Sambre*, *Namur*, *Lüttich*,

Huy, *Maſeik*, *Haſſelt*, *Malines*, *Lierre*. Härifrån undantagas Slottet i *Gand*, ſamt Citadellet i *Tournay*. Uti Brüſſel förbliva de nödvändiga Byggningarne och Caſernerne för 3 Batailloner Infanteri och 4 Eſcadroner Cavalleri; uti Louvain för 4 Eſcadroner Cavalleri; uti Lüttich för 4 Batailloner Infanteri, och ſå vidare.

RHENSKA REGIONEN.

Med detta Namn förſtås alt det Land ſom är beläget mellan Maes, Belgien och Frankrikes fordna Område å ena ſidan, ſamt Rhenſtrömen å den andra. Det innefattar en Myckenhet fordom varande ſtörre och ſmärre Tyſka Stater, hvilka finnas förut upnämde pag. 414 uti denna Bok. Hela Landet håller i Längd 30 Mil, i ſin ſtörſta Bredd 10, och i Vidd 208 Qvadrat Mil. I allmänhet tagit är detta Land et af de härligaſte i Europa, förnämligaſt de Tracter ſom ligga närmaſt vid Rhenſtrömen, hvilka äro jämna ſamt bära til överflöd allehanda ſlags Säd och Frukt, hava ſköna Betesmarker, ſamt på åtſkilliga ſtällen bära ymnigt Lin, och på andra Orter godt Vin, hvaribland Rhenſkt och Mosler äro de berömdaſte ſlagen. Sex à åtta Mil från Strömen är

Mar-

Marken bergaktig, men dock icke ofruktbar, samt har godt Förråd på flera slags nyttiga Mineralier, såsom Qvicksilver, Koppar, Tenn, Bly, Järn, jämväl något Guld och Silver; vidare Gallmeja, Vitriol, Stenkål och Salt, med flera andra slag. Där finnas ock på många ställen ansenliga Skogar, bestående af Ek, Bok, Castanie- och andra Trän.

De största Strömarne som flyta genom Landet äro: *Nahe*, hvilken faller i Rhenströmen, samt uphämtar *Glan*; *Mosel*, som också flyter uti Rhein samt uptager *Saar*; *Aer* och *Erft*, hvilka jämväl falla i Rhein, samt *Maes*, hvilken förenar sig med Rhein.

Landet är väl bebodt. År 1802 steg Folkmängden til 1280,942, hvilket gör 6158 Människjor på hvarje Qvadrat Mil. Hela Landet är indelt uti 4 Departements: *Mont-Tonnère*, *Saar*, *Rhein & Moselle*, samt *Rour*.

För at kunna döma om Vigtigheten af dessa 4 Landskap, vil jag anföra Grundräntan och Mobilie-Räntan som här borde utgöras uti Republikens 9:de År eller

3 Månader af år 1799 och 9 Månader af år 1800.

Departement.	Grund-Ränta.	Mobilie-Ränta.
1. *Mont Tonnère*	2,300000	298300
2. *Saar* - -	1,300000	165400
3. *Rhein & Moselle*	1,300000	165400
4. *Rour* - -	2,600000	471900
Summa	7,500000	1,101000

Total Summa 8,601000 Francs.
hvilket gör i Svenſkt Mynt 1,433500 R:d. Härtil komma Tullarne, Stämpel-Afgiften, ſamt andra Utlagor.

1. Depart. MONT-TONNÈRE.

Detta Landſkap ligger Sydligaſt af alla 4, mellan 49 och 50 Graders Polhöjd. Det gränſar i Öſter til *Rhenſtrömen*, genom hvilken det ſkiljes ifrån Tyſkland; i Söder til Landſkapen Bas Rhin och Moſelle, i Väſter til Landſkapen Saar och Rhein & Moſelle, från hvilket ſidſta det ſkiljes genom Ån *Nahe*.

Det innefattar följande fordna Tyſka Länder: ſtörre Delen af **Nedra Pfalz**, ſtörre Delen af Furſtendömet **Zweybrücken**, ſtörre Delarne af Biſkopsſtiften **Speyer** och **Worms**, Furſtendömet

Lei-

Leiningen; Salmiſka Slägtens Länder; en liten Del af Erkeſtiftet Maynz; Herrſkapet Saarwerden, fordom tilhörigt Naſſau Weilburg; en del af Greſſkapet Lichtenberg, fordom tilhörigt Heſſen-Darmſtadt. Greſſkapet Falkenſtein, fordom tilhörigt Öſterrike; Greſſkapen Landſtuhl och Reipoltskirchen, Riksſtäderne Speyer och Worms, ſamt många Gods tilhöriga Rhenſka Riks-Ridderſkapet. Storleken är 49 Qvadrat Mil. Marken är i allmänhet fruktbar. De Trakter ſom ligga utmed Rhenſtrömen lämna i medelmåttiga År et Överſkott af vid paſs 100000 Tunn. Säd, ſedan Invånarnes Behof blivit afdragit. De Trakter ſom ligga högre up i Landet, bära ej mer Säd än ſom förſlår til Inbyggarnes Behof; och de Nägder åter ſom ligga högſt up i Bergsbygden, vid Gränſen til Landſkapet Moſelle, lida vanligen Briſt därå; men denna Briſt erſättes genom Potäter ſom här ymnigt planteras. Från Landſkapen Meurthe och Moſelle hitföres jämväl Säd, ſå at detta Landſkap vanligen äger 100 - à 120000 Säd at årligen aflåta til Utförſel. Allehanda ſlags Frukt, däribland Valnötter och Caſtanier, växer ymnigt, även ſom godt Vin. Här idkas jämväl Tobaks, Krapp och Rhabarber-Planterin-

 gar

gar. Mångeſtädes finnes ſkönt Bete, hvarföre ock Boſkapsſkötſeln är vigtig.

Landet är ock förſedt med åtſkilliga ſlags nyttiga Mineralier, ſåſom Koppar, Järn, Qvickſilver, Alun, Salt, Stenkål, Agater, Ametiſter och andra koſtbara Stenarter. Qvickſilver-Gruvan Moſchellandsberg i Canton Obermoſchel, har i hela 300 åren givit 1500 Skålpund årligen; Gruvan uti Dreykönigzug är dock långt rikare; deſs Afkaſtning före Kriget ſteg til 2000 Skålpund. Saltvärken uti Grannſkapet af Dürkhem giva ända til 60000 Lispund Salt årligen. Nära vid Lautereck finnes en rik Stenkåls-Gruva. I Landet finnas Mäsſingsbruk och Järn-Manufactur-Värk. År 1802 ſteg Folkmängden til 342316, hvilket gör 7442 Männiſkjor på hvarje Qvadrat Mil.

Hvad Religionen beträffar ſå äro väl de fläſte Inbyggarne Katolſka Läran tilgifne, men en anſenlig Mängd bekänner ſig dock til de Luterſka och Reformerta Secterne.

Departementet indelas uti 4 Huvuddelar kallade Arrondiſſements, nämligen: *Maynz*, *Speyer*, *Lautern* och *Zweybrücken*, ſamt innefattar 37 Cantoner, hvilka äro följande: *Maynz*, *Worms*, *Zweybrücken*, *Germersheim*, *Edenkoben*, *Neu-*

ſtadt,

ſtadt, Speyer, Mutterſtadt, Dürkheim, Grünſtadt, Frankenthal, Pfeddersheim, Göllheim, Kircheim-Poland, Alzey, Bechtheim, Wörſtadt, Niederulm, Ober-Ingelheim, Bingen, Wöllſtein, Obermoſchel, Rokenhauſen, Winweiler, Otterberg, Lautern, Wolffſtein, Lautereck, Landſtuhl, Homburg, Mödelsheim, Neu-Hornbach, Koniwig, Pirmaſens, Wald-Fiſchbach, Anweiler.

1. MAYNZ, Franſ. *Mayence*, Lat. Moguntia, Landſkapets Huvudſtad, belägen vid Rhein, gent emot Mayns Inlopp, under 49 Grad. 54 Min. Polhöjd, 6 Grader uti Longitud från Paris, är ſtor och folkrik ſamt väl befäſt, men har merendels trånga Gator och gammalmodiga Borgarehus; dock finnes här och någon vacker Byggning och anſenligt Palats. Det fordna Kurfurſtliga Slottet kalladt Martinsburg, är en vacker Byggning. Staden har fordom varit Säte för Tyſka Rikets förſta Erkebiſkop och Kurfurſte, men är numera endaſt Säte för en Biſkop, hvilken är Suffragant til Erkebiſkopen i Malines. Han är ock Säte för et Univerſitet, ſamt et Luterſkt Conſiſtorium, ſom beſörjer vården om Lutherſka Läran i Departementen Mont-Tonnère och Saar. Utom Domkyrkan finnas här 7 Sokne-kyr-

kor ſamt 10 andra Kyrkor. År 1802 ſteg Folkmängden til 22325. Maynz har et det lyckligaſte Läge för Handelen med Tyſkland, och kunde bliva en af de förnämſta Nederlags-Platſer för Frankrike, men därtil fordras at han ſkulle uphöra at vara beſäſt. Oagtadt denna omſtändighet idkar han dock tämeligen vigtig Handel, förnämligaſt med Vin och välſmakande Skinkor.

2. *Bingen*, en medelmåttig men välbygd och välmående Stad, vid Rhein där Ån Nahe utfaller. Här bo många Skeppare, ſom idka Sjöfart på Rhein.

3. *Oppenheim*, en Stad på en Kulle vid Rhein, har 3 Kyrkor, 1 för hvardera af de 3 Religions-Secterne, Katoliker, Luteraner och Reformerte. I Nägden växer godt Vin.

4. Den Delen af Staden *Kreutznach* ſom ligger på högra ſidan om Ån Nahe, hörer til detta Departement. Denne är mindre än den Delen ſom ligger på vänſtra ſidan.

5. *Alzey*, en Stad vid Ån Selz, med et Slott. Här äro 3 Kyrkor, 1 för hvardera Religions-Secten.

6. *Lautereck*, en liten Stad vid Ån Glan, där Ån Lauter infaller.

7. *Don-*

7. *Donnerberg*, Franſ. Mont-Tonnère, et högt Berg, beläget näſtan midt i Landet. Häraf har Departementet bekommit ſit Namn.

8. *Saarwerden*, en liten regulier Stad.

9. *Falkenſtein*, en Köping, med et Bergſlott.

10. *Winveiler*, en liten Stad med et Slott.

11. *Worms*, Lat. *Wormatia*, en gammal och tämeligen anſenlig Stad vid Rhein, hvars Magiſtrat och fläſta Invånare äro Luteraner; dock finnas här många Katoliker, ſamt et tämeligt Antal Reformerte. Staden har fordom varit Säte för Stiftet Worms Dom-Capitel och Domkyrka. Utom Domkyrkan finnas här 5 Katolſka och 4 Lutherſka Kyrkor, ſamt 1 Reformert Kyrka. Katolikerne äga här ock et Gymnaſium. Folkmängden ſtiger til 8000. I Nägden växer läckert Rhenſkt Vin.

12. *Dirmſtein*, en liten Stad med et Slott, har fordom varit Säte för Biſkopen i Worms. Här är en Reformert Förſamling.

13. *Grünſtadt*, en tämelig Stad, med räta Gator och välbygda Hus, har 2 Slott ſamt 2 Kyrkor, 1 Luterſk och 1 Reformert. Inbyggarne idka ſtarkt Åker-

bruk

bruk och Vinplanterlng, famt driva god Handel med Landets Producter.

14. *Frankenthal*, en anfenlig och välbygd Stad, vid en Canal fom leder til Rhein; har åtfkilliga Manufacturer fom tilvärka Siden, Camlott och Ylletyger, Kläde, Porcelin, Puder, Stärkelfe, Tobak, Såpa, Lack, Nålar, färgadt Papper, Engelfka Filar, med mera. Har 4 Kyrkor, deribland 2 Reformerta, 1 Luterfk och en Katolfk.

15. *Speyer*, Lat. Spira, en urgammal Stad vid Rhein, hvars Magiftrat och ftörre Delen af Invånarne äro Luteraner. Här befinnes det fordna Stiftet Speyers Domkyrka, några Katolfka Kyrkor, 2 Luterfka Kyrkor, famt et Gymnafium. Folkmängden ftiger til 7000. Handel idkas med Caftanier, Mandel och Ved.

16. *Germersheim*, en Stad vid Rhein, hvareft man vafkar Guldfand, fom härftädes hämtas utur Strömen.

17. *Neuftadt*, en Stad vid Ån Speyrbach, är en god Fabriks-Ort, famt har et Gymnafium. Nära vid Staden ligger et Bergflott.

18. *Lautern*, en Stad vid Urfprunget af Ån Lauter, har 3 Kyrkor, 1 för hvardera Secten.

19. *Land-*

19. *Landſtuhl*, en liten Stad med et Bergſlott.

20. *Zweybrücken*, Franſ. Deux Ponts, Lat. Bipontum, en Stad vid Ån Blies, är icke ſynnerligen ſtor, men väl anlagd, ſamt har et prägtigt Slott, ſom fordom varit et Pfalzgrefligt Reſidence. Här äro 2 Conſiſtorier, 1 Luterſkt och 1 Reformert, 3 Kyrkor ſamt 1 Gymnaſium. I Staden finnes 1 Ylletygs- och 1 Stål-Fabrik.

21. *Pirmaſens*, en liten Stad med 2 Kyrkor, 1 Lutherſk och 1 Reformert.

22. *Bergzabern*, en Stad vid Foten af Wasgauiſka Berget, har 2 Kyrkor ſamt et Slott.

23. *Kleeburg*, en Köping, med et Slott.

24. *Salm*, en liten Stad, med et Slott på et Berg, är belägen vid Ån Saars Urſprung, utmed Wasgauiſka Åſen.

De förenämde Städer och Orter hava fordom hört til nedannämde Stater: Bingen til Kur-Maynz; Oppenheim, Kreutznach, Alzey, Lautereck, Frankenthal, Germersheim, Neuſtadt, Lautern, Zweybrücken, Kleeburg och Bergzabern, til Kur-Bäjern. Donnersberg och Saarwerden til Naſſau Weilburg; Falkenſtein och Winwei-

weiler til Österrike; Dirmstein til Stiftet Worms; Grünstadt och Dürkheim til Fursten af Leiningen; Pirmasens til Hessen-Darmstadt; Salm til Fursten af Salm; Landstuhl til Riks-Ridderskapet. Worms och Speyer hava varit Riksstäder.

2. Departementet SAAR.

Detta Landskap är beläget mellan 49 Grad. 20 Min. samt 50 Grad. 15 Min. Polhöjd. Det gränsar i Norr til Landskapet Saar, i nordost til Rhein & Moselle, i öster til Mont-Tonnère, i söder til Moselle, samt i väster til Forets. Storleken är 44 Qvad. Mil.

Det innefattar följande fordom Tyska Länder: En Del af Furstendömet Zweybrücken; Herrskapet Bliescastel; Furstendömet Nassau Saarbrück; Grefskapet Rheingrafenstein och andra Salmiska Slägtens Länder; et litet Stycke af Grefskapet Sponheim, et ansenligt Stycke af Erkestiftet Trier; Abbotstiftet Prüm; en Del af Grefskapet Manderscheid, samt några smärre Länder.

I anseende til Fruktbarheten är detta Landskap det sämst lottade af de 4; men det är dock af mycken Betydenhet i an-

i anſeende til ſina nyttiga Mineralier, anſenliga Skogar, ſamt ſköna Vin. Utaf nyttiga Mineralier finnas Koppar- Bly- och Järn-Malm, Stenkål, Gips och Kalk, hvilken ſidſta Artikel är af förträffelig Egenſkap; och häraf utföres en anſenlig Qvantitet. Betet är jämväl ſkönt, förnämligaſt uti de Trakter ſom gränſa til Landſkapet Forets, hvareſt finnas ganſka goda Häſtar. Omkring Moſel-Strömen planteras ymnigt det läckra Vinet ſom är bekant under namn af Moſler-Vin.

Landets ſtörſta Strömar äro *Moſel*, ſom flyter midt härigenom; *Kyll*, ſom faller i Moſel, ſamt *Nahe*, *Glan* och *Saar*, ſom röra deſs Gränſor.

År 1802 ſteg Folkmängden til 219049, hvilket gör 4998 Männiſkjor på hvarje Qvadrat Mil.

Landſkapet indelas uti 4 Arrondiſſements, *Trier*, *Saarbrück*, *Birkenfeld* och *Prüm*, ſamt innefattar 31 Cantoner, hvilka äro följande: *Trier*, *Pfalzel*, *Dreis*, *Berncaſtel*, *Budelich*, *Grumburg*, *Saarburg*, *Merzig*, *Lebach*, *Tholey*, *Birkenfeld*, *Baldenau*, *Witlich*, *Schöneck*, *Prüm*, *Schönberg*, *Kyll*, *Gerolſtein*, *Daun*, *Manderſcheid*, *Herrſtein*, *Grumbach*, *Baumholder*, *St. Wendel*, *Kuſſel*, *Hochen*, *Ot-*

weiler, *Saarbrück*, *Bliescaſtel*, *Reiferſcheid*, *Blankenheim*.

1. TRIER, Franſ. *Trèves*, Lat. Treviris, Landets Huvudſtad, belägen mellan 2 Berg vid Moſel, hvaröver en koſtbar Stenbro är anlagd. Staden är urgammal, ſå at man icke vet deſs Början. Han är icke talrik hvarken på Folk eller Hus, men har dock anſenlig Vidd, emedan han inom ſina Murar innefattar ſtora Trägårdar, jämväl Åkerfält. Han är Säte för en Biſkop och et Univerſitet, ſamt har fordom varit Reſidence för Kurfurſten i Trier och deſs Dom-Capitel. Utom Domkyrkan finnas här 8 andra Kyrkor. Af Manufacturer finnas Linne-Fabriker. Vinet ſom växer uti Nägden omkring denna Stad, ſkattas för det finaſte af alt ſlags Moſler-Vin. Nära vid Staden ligger et fordom varande Abbot-Stift kalladt St. Maximin, ſom varit et af de rikaſte i Tyſkland.

2. *Saarburg*, en Stad med et befäſt Bergſlott vid Moſel.

3. *Berncaſtel*, en Stad, vid Moſel, med et befäſt Bergſlott.

4. *Birkenfeld*, en Köping med et Slott, har varit Säte för en Pfalzgreſlig Gren, hvarifrån nuvarande Kurfurſten i Bäjern härſtammar.

5. *Mel-*

5. *Meisenheim*, en medelmåttig Stad vid ån Glan, med et Slott. Tätt invid är en väl inrättad Glashytta.

6. *Saarbrück*, en Stad vid Ån Saar; med et ansenligt Slott, har 2 Kyrkor, 1 Lutherskt och 1 Reformert, samt 200 Hus.

Gent emot denna, på högra sidan om Strömen, ligger en Förstad kallad *S. Johan*, hvilken är omgiven med Murar och Gravar, samt anses såsom en särskild Stad; bägge Städerne sammanbindas medelst en Bro bygd över Strömen.

Saarbrück jämte St. Johan är vigtig Manufactur-Ort. Här finnas åtskilliga Fabriker, hvarest tilvärkas allehanda slags Smide, såsom Järnbleck, Sågar, Liar, Filar och andra Värktyg, Stål, Porcellin, Glas, Lerkäril, Alun, Berlinerblå och Salmiak.

7. *Grumbach*, en Stad med et Slott ej långt från Ån Glan.

8. *Grehweiler*, en liten Stad med et stort och vacker Slott.

9. *Otweiler*, en Stad belägen mellan Berg, har et gammalt Slott samt 2 Kyrkor, 1 Lutherskt och 1 Katolsk.

10. *Veldenz*, en Köping, ej långt från Mosel.

11. *Bliescastel*, en liten Stad, har fordom varit Huvudorten uti et Grefskap.

12. *Witlich*, en Stad, vid Ån Leser med et Sommarpalats och et Slott, hvilka fordom tilhört Kurfursten i Trier.

13. *Prüm*, en Köping, har fordom varit Säte för et Abbotstift med Riksfurstlig Värdighet.

14. *Gerolstein* och *Blankenheim* äro små Städer.

15. *Kerpen*, en liten Stad, har fordom varit Huvudorten i et Grefskap.

De förenämde Städer och Orter hava fordom hört til efterskrefne Stater: Trier, Sarburg, Berncastel, Witlich, Prüm, til Kur-Trier; Messenheim och Veldenz, til Kur-Bäjern; Saarbrück och Otweiler, til Nassau-Usingen; Grumbach och Grehweiler til Rheingrefliga Slägten; Birkenfeld til Kurfursten af Baden; Bliescastel til Riks-Ridderskapet; Gerolstein och Blankenheim til Riksgreven af Manderscheid; Kerpen til sin egen Herre.

3. Departementet RHIN & MOSELLE.

Detta Landskap är beläget mellan 49 Grad. 40 Min. samt 50 Grad. 45 Min. Polhöjd.

Det gränsar i Nordväst til Landskapet Rour, i Nordost til Tyskland, i Sydost til Mont-Tonnère, samt i Sydväst til Landskapet Saar. Storleken är 52 Qvadrat Mil.

Det innefattar följande fordom Tyska Länder: Grefskapet Sponheim, en Del af Nedra Pfalz; en liten Del af Erke-Stiftet Maynz; en ansenlig Del af Erkestiftet Trier; et litet Stycke utaf Hessencasselska Länderne; Grefskapet Virnenburg; större Delen af Erkestiftet Trier; Grefskapen Bretzenheim och Rheineck; en Del af Erkestiftet Cöln; en Del af Hertigdömet Jülich, samt några smärre Länder.

Landet är väl bergaktigt och har många ansenliga Skogar, men äger dock så stora och goda Åkerfält at de frambringa så mycken Säd, at den ej allenast förslår til Inbyggarnes eget Behof, utan ock at man däraf äger et ansenligt Överskott til Utförsel. De goda Skogarne giva ej allenast tilräckelig Bränved, utan ock Byggningstimmer. Detta Land producerar ock förträffliga vita Rhenska, Moser- och Nahe-Viner. Det röda Ar-Vinet är i synnerhet mycket värderadt, och förtjänar at vara det. Detta Vinslag utgör en ganska vigtig Handelsgren, och betydliga Partier exporteras däraf årligen til Batavien, West-

falen och Preussen. Med åtskilliga nyttiga Mineralier är ock Landet försedt; här finnes mycket Järnmalm, mycket Stenkål, Piplera, Marmor och Qvarnsten, Salt och Duckſten; af denna ſidſta finnes en ſtor Myckenhet uti Bergen mellan Bonn och Coblenz, men mäſt vid Burgbruct. Man har anledning at förmoda at Duckſten tilkommit genom ſlocknade Vulcaner; det Ciment ſom tilredes af ſönderſtött Duckſten har den Egenſkapen, at då annat Murbruk lätt uplöſes i Vatn, blir detta däremot alt mer och mer faſt, ſamt förvandlas med Tiden i et ſtenartadt Ämne. Duckſtenen utgör en betydelig Handelsvara med Batavien, och Lättheten at kunna transportera den utför Rhenſtrömen har mycket utvidgat Bruket däraf i Batavien, däräſt den är af en oundgängelig Nödvändighet för deras Damvärk och andra Vatn-Byggnader. Utom en Summa utaf circa 50000 Riksdaler, ſom årligen inflyter från Batavien för berörde Artikel, ſysſelſätter Uptagandet och Inlaſtningen däraf et ſtort Antal Bergsboar, ſom ifrån längre Tid tilbaka vant ſig vid detta Slags Arbete, och icke kunna förrätta något annat.

De ſtörſte Strömarne äro *Rhein* och *Moſel*, hvaraf den förre utgör Landets

Gräns

Gräns emot Tyſkland, och den ſednare flyter midt igenom Landet och faller i den förre. Andre Strömar af någon Betydenhet äro *Nahe:* hvilken utgör Gränſen mellan detta Landſkap och Mont-Tonnère, ſamt *Ar*, hvilken flyter uti Rhenſtrömen.

År 1802 ſteg Folkmängden til 203290, hvilket gör 3909 Männiſkjor på hvarje Qvadrat Mil.

Landſkapet är indelt uti 3 Arrondisſements, *Coblenz*, *Bonn* och *Simmern*, hvilka innefatta 50 Cantoner, nämligen *Coblenz*, *Rudenach*, *Polch*, *Boppart*, *Machenheim*, *Münſter-Mainfeld*, *Andernach*, *Mayen*, *Sinzig*, *Remagen*, *Bonn*, *Rhynbach*, *Sattenberg*, *Aldenau*, *Winnenburg*, *Ulmen*, *Keiſerseck*, *Hontheim*, *Kochheim*, *Beilſtein*, *Caſtelaun*, *S. Goar*, *Bacharach*, *Simmern*, *Kirchberg*, *Trarbach*, *Gemünden*, *Stromberg*, *Kreutznach*, *Monzingen*.

1. COBLENZ, Lat. Confluentia, Landſkapets Huvudſtad, belägen vid Strömarne Moſels och Rheins Sammanflytande, är tämeligen anſenlig, välbygd, ſamt ſtarkt befäſt. Här finnas inalles 10 Kyrkor, 1 prägtigt Palats ſom fordom tilhört Kurfurſten i Trier, och varit deſs vanli-

 ga

ga Residence, samt et Gymnasium. Folkmängden stiger til vid pass 10000.

2. *Rens*, en liten Stad vid Rhein, 1 Mil åvanom Coblenz. Nära härvid befinnes en märkvärdig Ålderdoms-Lämning Königsstuhl kallad, som består af et rundt Walf, hvilket vilar på 6 Pelare. Här hava Kurfurstarne i fordna Tider sammankommit at rådslå om Kejsare-Valet.

3. *Boppard*, en Stad belägen vid Rhein, 2 Mil åvanom Coblenz, har et Slott.

4. *S. Goar*, en Stad, vid Rhin, 2 Mil åvanom den nyssnämde.

5. *Rheinfels*, en Fästning belägen på en hög Klippa utmed Rhein, samt nära intil sidstnämde Stad.

6. *Ober-Wesel*, en Stad vid Rhein, halfannan Mil åvanom den sidstnämde.

7. *Bacharach*, en Stad, vid Rhein, 1 Mil åvanom den sidstnämde, är berömd för det förträffliga Muscateller-Vin, som växer i dess Nägd. Här finnas 3 Kyrkor, 1 för hvardera af de 3 Religions-Secterne, Katoliker, Lutheraner och Reformerte.

8. *Pop-*

8. *Poppelsdorff*, en Köping, har Klädes-Fabriker, Fayance-Fabrik samt Såpsjuderi.

9. *Stromberg*, en Stad med et Slott, har Ylle- och Linne-Fabriker. Uti den til Staden hörande Cantonen finnas Järngruvor, Masugnar, Mässingsbruk, Marmor- och Kalkstens-Brott, Pappersbruk och Garverier.

10. *Bretzenheim*, en liten Stad med et Slott, vid Rhein, har fordom varit Huvudstaden i et Grefskap.

11. *Kreuznach*, en Stad vid Ån Nahe, delas af denna Ström uti 2 Delar, hvaraf den som ligger på vänstra Sidan om Strömen är större, och hörer til detta Landskap. Han är en af de bästa Fabriksstäder i detta Landskap. Uti Cantonen som hörer til denna Stad finnas vigtiga Saltvärk, hvilka uti medelmåttiga År giva ända til 250000 Lispund Salt. De tilhöra Regeringen, som däraf har en årlig Inkomst af 36000 Riksdaler.

12. *Sponheim*, en Stad har fordom varit Huvudstaden uti et Grefskap.

13. *Kyrn*, en Stad, vid Nahe. Här tilvärkas förträffeligt Sålläder.

14. *Simmern*, en Stad, har 3 Kyrkor, 1 för hvardera af de 3 Religions-Förvand-

terne, Katoliker, Lutheraner och Reformerte.

15. *Kirchberg*, en liten Stad, med et Slott.

16. *Castelaun*, en liten Stad, är Huvudorten i en Canton.

17. *Trarbach*, en Stad vid Mosel, är Säte för et Lutherskt Consistorium och et Gymnasium.

18. *Kochem*, en Stad vid Mosel, med et Slott.

19. *Virnenburg*, en liten Stad, har fordom varit Huvudort i et Grefskap.

20. *Aremberg*, en liten Stad, har fordom varit Huvudort i et Hertigdöme.

21. *Münster - Eiffel*, en medelmåttig Stad vid Ån Erft.

22. *Andernach*, en Stad, vid Rhein; har god Näring af Timmerflottorne, som gå härifrån til Holland, i synnerhet til Dordrecht; af Duckstenen som brytes här i Nägden och i myckenhet härifrån föres til Holland; jämväl af Handel med Glas, Lerkäril och Surbrunsvattn.

23. *Rheinereck*, en liten Stad, vid Rhein, har fordom varit Huvudort i et Grefskap.

24. *Bonn*, en tämeligen ansenlig och folkrik Stad, vid Rhein, är väl bygd samt något befäst. Staden har et prägtigt Palats, hvarest Kurfursten af Cöln fordom residerade, et Universitet, samt 3 Kyrkor. Folkmängden stiger til 10000.

De förenämde Städer och Orter hava fordom hört til efterskrefne Stater: Coblenz, Boppard, Kochem och Ober-Wesel til Kur-Trier; S. Goar och Rheinfels til Hessen-Cassel; Bacharach, Poppelsdorf, Stromberg, Kreuznach, Simmern, Castelaun, Trarbach och Münster-Eyffel til Kur-Bäjern; Rens, Andernach och Bonn til Kur-Cöln; Sponheim och Kirchberg til Kurfursten af Baden; Kyrn til Fursten af Salm; Bretzenheim, Virnenburg, Aremberg och Rheineck, hvarje til sin egen Herre.

4. Departementet ROUR.

Detta Landskap är beläget mellan 50 Grad. 30 Min. samt 51 Grad. 58 Min. Polhögd. Det gränsar i Norr til Batavien, i Öster til Tyskland, i Söder til Landskaskapen Rhin & Moselle och Sarre, samt i Väster til Ourte, Meuse Inferieure och Batavien. Storleken är *66* Qvadrat Mil.

Det innefattar följande fordom Tyska Länder: nästan hela Hertigdömet *Jülich*

på

på några få Qvadrat Mil när; större Delen af Egenteliga Erkestiftet *Cöln*; Abbotstiftet *Cornells*; *Münster*; Riksstäderne *Aken* och *Cöln*; Furstendömet *Mörs*; Preussiska *Geldern*; inemot Hälften af Hertigdömet *Cleve*, samt några små Herrskap tilhörige Westfaliske Riksgrevar.

De största Strömar äro: *Rhein*, hvilken utgör Landets Gräns emot Tyskland; *Waal*, hvilken är en Gren som utgår från Rhein, samt utgör Landets Gräns i Norr emot Batavien; *Maes*, som flyter genom Västra Delen af Landskapet; *Rour*, som rinner midt genom Landet och faller i Maes; *Erft*, hvilken flyter genom Östra Delen af Landet och faller i Rhein.

Marken är i allmänhet jämn; här finnas få Berg, och desse äro af ringa Höjd. Jordmånen är merendels överalt fruktbar; vanligen skördas Säd ungefär Tvåtredjedelar mer än som åtgår til Inbyggarnes eget Behof. Af detta Överskott ske Exporter til Batavien och de nårmast belägne Tyska Länder på högra sidan om Rhein. Här finnas jämväl förträffeliga Betesmarker, hvarföre ock Boskapsskötseln är ansenlig. Uti Nordvästra Delen af Landet finnas ansenliga Mässar, hvilka lämna Bränntorf i Ymnighet. Lin fås här myc-
ket

ket, och dess Beredning utgör et af Landets vigtigaste Näringsfång, ävensom Färge-Arten Wejde. Bland nyttiga Mineralier finnes något Järn samt Stenkål i tämelig Mängd.

Industrien i detta Land är betydelig och sysselsätter en talrik Folkmängd. Utaf Linet väves fin Väf, som blekes i Holland och sedermera säljes under Namn af Hollands - Lärft. Gladbachske Linneväfnaderne äro mycket berömde. Uti Socknarne Wierssen, Ahten, Bracht, Dalken och Neersen tilvärkas Wäfnader af den Finlek, at man betalar en Spinnerska ända til 6 Riksdaler Skålpundet för Garnet. Klädes - Manufacturer finnas flerestädes, ävensom Siden- och Bomulls-Fabriker, af hvilka bägge sidsta slag de Odenkirchiske äro betydlige. Här finnas jämväl Canon-Gjuterier, Garverier, Nål-Fabriker och flera andra slags Manufactur - Anstalter. De vigtigaste Manufactur-Städer äro Aken, Duren och Crefeld. Til Handel ligger Landet ganska fördelagtigt, emedan det å ena Sidan omgives af Rhein och å den andra af Maes, medelst hvilka Strömar det ganska beqvämt kan affätta sina Waror.

Landet är väl bebodt, bäst utaf alla dessa 4 Rhenska Landskap. År 1802 steg Folkmängden til 516287, hvilket gör 7823 Män-

Männifkjor på hvarje Qvadrat Mil. De flästa Inbyggarne äro Katoliker, men defsutom finnas andra Religions-Förvandter i anfenlig Mängd. Näst efter Katolikerne äro de Reformerte talrikast, och Lutheraner, Mennoniter famt Judar äro icke få til Antalet.

Landfkapet är indelat uti 4 Arrondiflements, *Aken*, *Cöln*, *Crefeld* och *Cleve*, famt innefattar 40 Cantoner: *Aken*, *Borcette*, *Efchweiler*, *Jülich*, *Geilenkircher*, *Heinsberg*, *Erkelens*, *Titz*, *Grevenbroech*, *Bergheim*, *Düren*, *Nideggen*, *Montjoye*, *Gemünd*, *Zulpich*, *Bruel*, *Wesling*, *Pullheim*, *Cöln*, *Zons*, *Neus*, *Osterath*, *Gladbach*, *Kaldekirchen*, *Crefeld*, *Urdingen*, *Mörs*, *Ilenkirchen*, *Stralen*, *Geldern*, *Rheinberg*, *Zanten*, *Kirvendonk*, *Goch*, *Kalkar*, *Cleve*, *Gennep*, *Horst*, *Ravenstein & Megen*, *Gennert & Boxmeer*.

1. AKEN, Franf. *Aix-la-Chapelle*, Lat. Aquisgranum, Landfkapets Huvudstad, belägen under 50 Gr. 46 Min. Polhöjd, nära intil Västra Gränfen af Landfkapet, är anfenlig och folkrik. Han består af 2 Delar, Inre och Yttre Staden kallade; uti bägge tilfamman finnas 4000 Hus och vid pafs 25000 Inbyggare. Här finnas 4 Sokn-Kyrkor utom åtfkil-

ſkilliga andra Kyrkor, hvilka fordom hört til de många numera uphäfna Kloſtren. Bland anſenliga Byggningar förtjänar Rådhuſet at anföras. Staden är i ſynnerhet namnkunnig för ſin mäſta Näring af ſina förträffeliga Varma Bad, hvilka beſökas utaf en myckenhet Utländningar; deſſe Bad upvälla utur 5 Källor, hvarvid 5 Badehus äro bygde; däruti finnas 5 Ånge-Bad och 32 vanliga Bad. De härvarande Källornas Värma ſtiger från 33 til 51 Grader på Svenſka Termometern.

Klädes-Manufacturerne utgöra Stadens förnämſta Handels-gren. De Kläden här tilvärkas äro af ganſka olika Finlek och Värde. De bäſta af dem äro kända under Namn af Serrails och Londrins; de täfla i Godhet med dem ſom Engelsmännerne fabricera för Levanten; få väl af deſſe ſom af ordinära Kläden exporteras anſenliga Partier til Tyſkland, egenteligen til Leipzig, Danmark, Ryſsland, Italien och Levantiſke Orterne. Deſsutom tilvärkas här Ylletyger, Spetſar, Koppar- och Mäſsings-Arbete, ſamt Synålar af lika Godhet och Polering ſom de Engelſke. De fläſta Inbyggarne äro Katoliker, dock finnas här många Proteſtanter.

Uti Nägden finnas rika Järn- och Svavel-gruvor, jämväl Bly, och i ſynnerhet Stenkål,

kål, hvilka hållas för bättre än de Lüttichſke.

2. *Cornelis-Münſter*, en liten Stad, har fordom varit Säte för et Riks-Abbotſtift med Furſtlig Värdighet.

3. *Stolberg*, en Köping belägen vid Ån Dent, 1 Mil från Aken, har Kläde- Waxduks- och Mäsſings-Fabriker, Koppar- och Bly-Raffinerier, Mäsſings- och Ståltråds-Dragerier, ſamt et Såpſjuderi.

4. *Montjoye*, en Stad vid Rour, har åtſkilliga Ylle-Fabriker hvareſt tilvärkas Kläde, Kamlott, Burakan och andra ſlags Ylletyger, hvaraf ſomliga äro ſå ſnyggt och nätt arbetade at de likna Sidentyger.

5. *Düren*, en tämeligen anſenlig Stad, vid Rour, har åtſkilliga Metall- och andra ſlags Fabriker, jämväl et Pappersbruk, ſamt idkar god Handel. Här äro 3 Kyrkor, 1 för hvardera af de 3 Religions-Secterne. I Nägden finnas Masugnar.

6. *Jülich*, Franſ. Juliers, Lat. Juliacum, en Stad belägen vid Rour, är väl befäſt, ſamt har deſsutom et Citadell til ytterligare Beſkydd. Här finnas 3 Kyrkor, 1 för hvarje af de 3 Secterne, Katoliker, Lutheraner och Reformerte.

7. *Lin-*

7. *Linnich*, en Stad, vid Rour, har 2 Kyrkor, 1 för Katoliker och 1 för Reformerte.

8. *Rauderadt*, en liten Stad, vid Ån Worm, som faller i Rour.

9. *Heinsberg*, en Stad vid Worm, tilvärkar mycket Kläde och Flanell. Här äro 2 Kyrkor, 1 för Katoliker och 1 för Reformerte.

10. *Erkelens*, en liten Stad belägen midt i detta Landskap.

11. *Zulpich*, en Stad med 3 Kyrkor, 1 för hvardera Secten.

12. *Euskirchen*, en liten Stad belägen vid en Å som faller i Erft.

13. *Bruyl*, en liten Stad belägen en half Mil från Rhenströmen midt mellan Bonn och Cöln, har et prägtigt Palats, hvilket fordom varit et Kurfurstligt Lustslott; därvid befinnes en härlig Lustträgård samt en Djurgård.

14. Cöln, Fransf. *Cologne*, Lat. Colonia Agrippina, en Stad vidRhein, är uti Vidden en af de största i Frankrike, men ej bebodd i mån efter Storleken. Han har figur utaf en Halfmåne, hvaraf den concava sidan ligger vid Rhein, som här formerar en Hamn. Han är ock något befäst, men på gammalmodigt Vis.

Inbyggarnes Antal ſtiger til circa 40000. De äro til ſtörſta Delen Katoliker, och til mindre Delen Proteſtanter. Antalet af Borgare är omkring 5000. Staden är Säte för et Lutherſkt Conſiſtorium, hvilket har Vården om Lutherſka Läran uti Landſkapen Rhin & Moſelle och Rour. Fordom har Staden varit Säte för Erkeſtiftets Cölns Dom-Capitel, och här befanns ock Stiftets Domkyrka; utom denna äro här 29 andra Kyrkor, ſamt 16 Hoſpitaler. Få Städer i Europa hava varit ſå väl förſedde med Kloſter, ſom denna, de ſtego til ej mindre Antal än 60, men Franſka Regeringen har uphävit dem alleſamman. Här finnes et Palats ſom fordom tilhört Kurfurſten af Cöln. Rådhuſet är en ſtor Göthiſk Byggning; Tyghuſet är väl förſedt. Af Manufactur Anſtalter finnas här Klädes- Band- och Tobaks-Fabriker; en Myckenhet Spetſar knypplas ock af de ringare Borgares Huſtrur och Döttrar. Til Handel har Staden et beqvämligt Läge, hvilket gör honom til et Nederlagsſtälle och Ankarplatts för Fartyg ſom färdas up- och nedföre Rhenſtrömen. Utom den Tranſito-Handel hvartil Belägenheten giver ſå ypperligt Tilfälle, handlas här förnämligaſt med Moſler- och Rhenſkt Win, Säd, Timmer, Tobak, Band, Spetſar, ſamt den berömda Likören Cölniſkt Watn.

15. *Zons*,

15. *Zons*, en Stad vid Rhein, 3 Mil nedanom Cöln, har et Slott.

16. *Nuys*, en tämeligen god samt något befäst Stad, vid en Å som ej långt härifrån faller i Rhein. Inbyggarne nära sig af Åkerbruk och Boskapsskötsel, samt idka jämväl Handel med Bräder och Stenkål.

17. *Gladback*, en liten Stad, är bekant för sina ansenliga Linne-Fabriker.

18. *Odenkirchen*, en Ort, hvilken har ansenliga Siden- och Bomulls-Manufacturer.

19. *Crefeld*, en reguliert anlagd, välbygd och tämeligen folkrik Stad, belägen inemot 1 Mil från Rhein. Han har sin Näring af de ansenliga Manufacturer här äro anlagde. De nästgränsande Staters religiösa Intolerance har bragt denna Ort, som midt uti 17 Seculo var en Ort af föga Betydenhet, til en vigtig Manufactur-Stad; ty vid denna tid hitkommo några ifrån Hertigdömet Jülich fördrifna Mennoniter, och det är dessa som Crefeld har at tacka för sin Upkomst; de utvidgade Handelen med Lärfter, som tilvärkades uti Hertigdömet Jülich och Preussiska Geldern, och hvilka sedan de blivit blekte i Harlem, äro kände under Namn af Holländska Lärfter. En Mennonit vid

Namn Van der Leyen, fördriven från Hertigdömet Bergen, anlade en Siden-Fabrik, hvilken dess Barn och Efterkommande hava underhållit ända til nuvarande Tid, och hvilken sysselsätter 4 til 5000 Arbetare, så väl uti Staden, som i Nägden häromkring. Man har därvid inrättat Machiner på Engelska Viset, hvilka giva Tilvärkningarne mycken Fullkomlighet, utan at öka Priset därå. Ändteligen hitkommo några Familjer från Solingen, hvilka för några särskildta Religions-Meningar af Protestanterne voro förföljde, och medbragte både sin Egendom och Industrie. Genom alt detta har Creseld blivit en ansenlig och förmögen Stad. Man tilvärkar här Linneväfnad i stor Myckenhet af all slags Egenskap, såsom Dukar, Basiner, med mera; åtskilliga slags Sidentyger, såsom Sammet, Gros de Tours, Siden- och Halfsiden- Satiner, Damaster, Pekins, Raz de Maur, med många andra slag, ävenväl Halsdukar, Sammets- och Siden-Band, Sysilke, med mera. Jämte föregående Manufacturer tilvärkas här Kläde och hvarjehanda slags Ylletyg. Jämväl finnas här Tobaksfabriker, Såpsjuderier och Ättike-Bryggerier. Folkmängden stiger til vid pass 10000. Katolikerne äro de fläste til Antalet, men Lutheraner, Reformerte och Mennoniter hava här dock

hvar

hvar ſin Kyrka, även ſom Judarne en Synagoga.

20. *Urdingen*, en liten Stad, vid Rhein, idkar Handel med Holländſka Waror ſamt Stenkål.

21. *Mörs*, en medelmåttig Stad, belägen 3 Fjärdingsväg från Rhein, har Klädes- och Sidentygs-Fabriker. Här finnas 1 Slott ſamt 2 Kyrkor, 1 Reformert och 1 Katolſk.

22. *Kempen*, en medelmåttig Stad vid Ån Niers med et Gymnaſium, har åtſkilliga Linne-Manufacturer.

23. *Wachtendonk*, en liten Stad, på en Holme uti Ån Niers.

24. *Geldern*, en Stad vid förenämde Å längre ned, uti en moraſig Nägd; har 2 Kyrkor, hvaraf Katolikerne beſitta den ena, men de Reformerte ſamt Lutheranerne den andra gemenſamt.

25. *Stralen*, en liten Stad midt mellan Strömarne Niers och Maes.

26. *Viersſen*, en anſenlig Kyrkoby ſom liknar en liten Stad, tilvärkar mycken Linneväfnad, ſomlige af ſtor Finlek. Här finnes 1 Katolſk och 1 Reformert Kyrka.

27. *Rheinberg*, en Stad vid Rhein, är något befäſt.

28. *Orsoy*, en liten Stad vid Rhein.

29. *Xanten*, en Stad belägen en Fjärdingsväg från Rhein, har 1 Katolsk och 1 Reformert Kyrka.

30. *Sonsbeck*, en liten Stad med et Slott, samt 1 Katolsk och 1 Reformert Kyrka.

31. *Calcar*, en Stad belägen en half Mil från Rhein, har 1 Katolsk och 1 Reformert Kyrka.

32. *Goch*, en Stad, vid Ån Niers, hyser många Arbetare uti Ull, såsom Kammare, Kardare, Stickare, med mera. Här finnas 3 Kyrkor, 1 Katolsk, 1 Reformert och 1 Mennonitisk.

33. *Gennep*, en Stad vid förenämde Å ej långt från Maes, har 1 Katolsk och 1 Reformert Kyrka.

34. *Cleve*, Lat. Clivia, en Stad, belägen 3 Fjärdingsväg från det stället, där Waal utgår såsom en Gren från Rhenströmen, är tämeligen ansenlig och välbygd. Här finnas 800 Hus, 1 Slott beläget på et Berg med et ganska högt Torn, hvarifrån man vid ren Luft kan skåda 24 Städer; 1 Katolsk och 1 Reformert Kyrka, samt 1 Judisk Synagoga. Här äro åtskilliga Siden- och Ylle- samt To-

Tobaks-Fabriker. Folkmängden ſtiger til 6000.

35. *Horſt*, en Kyrkoby, belägen vid Rhein, märkes endaſt emedan han är den Nordligaſte Orten i Frankrike, liggande under 51 Grad. 54 Min. Polhöjd.

PIEMONT.

Namn och Innehåll:

Med detta Namn förſtås nuförtiden, uti vidſträckt Begrepp, alla de Länder ſom Frankrike beſitter uti Italien på Öſtra Sidan om Alpiſka Bergen, ſamt utgöras utaf det fordna Furſtendömet Piemont, Hertigdömet Montferrat en liten Del af Hertigdömet Milano, ſamt Hertigdömet Parma. De 3 förſtnämde Länderne hava fordom tilhört Konungen i Sardinien; men genom et Conſular-Beſlut af d. 11 Sept. 1802, hava de blivit förenade med Frankrike. Konungen i Sardinien har dock ännu icke formeligen afträdt Piemont jämte det därmed förenade Montferrat, ſamt Andelen uti Milano, utan förbehållit ſig ſin Rättighet til berörde Länder; och hvad Parma beträffar, ſå har Franſka Regeringen efter Hertig Ferdinands Död, ſom timade år 1802, enligt tilförene träffad Överenskommelſe med Spanſka Håvet, tagit det i Beſittning, och Hertigens Son Konungen af Hetrurien har

låtit det därvid bero. Förenämde Piemont uti inſkränkt Begrep kallas på Latin *Pedemontium*, och benämnes ſålunda emedan det är beläget vid Foten af Alpiſka Bergryggen.

Kartor.

Bäſta Kartorne över Piemont äro utgifne af Caroli i Turin på 4 ark år 1779; af Dury uti London år 1763 på 12 Ark; ſamt af Borgonio uti Turin år 1772 på 25 Ark.

Gränſor, Läge och Storlek.

Piemont, uti ſit vidſträckta Begrepp, gränſar i Norr til Helvetien, i Öſter til Cisalpina, i Söder til Ligurien, och i Väſter til Frankrike. Matematiſka Läget är mellan 44 Grad. 10 Min. och 45 Grad. 50 Min. Polhöjd, ſamt mellan 24 Grad. 20 Min. och 28 Grad. 25 Min. Longitud. Deſs areala Vidd är 240 Qvadrat Mil. Det är ſåledes inemot ſå ſtort ſom Småland.

Berg och Strömar.

Landet omgives ſåſom af en Båge uti Norr och Väſter af den *Alpiſka*, och uti Söder af den *Apenniniſka Bergåſen*. Åtſkilliga Berg ſom höra til den förra Åſen, äro ganſka höga. De ſom uti den förra Åſen utmärka ſig för ſin Höjd, äro *Montblanc*, *Ro-*

Rochemelon ſamt *Grand Cenis*, hvilkas Höjd över Hafsbrynet är utſatt uti min Cosmografie pag. 463 och 464; vidare *Grand S. Bernard* ſamt *Viſto*.

Med Strömar är Landet rikeligen förſedt. Den ſtörſta af dem är *Po*, Lat. Padus; denne tager ſit Urſprung vid Foten af Alpiſka Åſen, ſamt faller uti Venetianſka Viken efter et Lopp af 60 Mil. Han uphämtar alla öfrige Landets Strömar, hvaraf de anſenligaſte äro följande: på vänſtra Sidan *Cluſon*, *Doria Riparia*, *Orco*, *Doria Baltea*, ſamt *Seſia*, hvilken ſidſta utgör Gränſen med Cisalpina: på högra Sidan *Varaita*, *Maira*, *Tanaro*, *Scrivia*, *Staffora*, *Trebia*, *Nura*, *Taro*, *Parma* och *Lenza*, hvilken ſidſta ockſå utgör en Gräns med Cisalpina. Utaf alla deſſa Strömar är *Tanaro* den ſtörſta; uti honom falla de anſenliga Åarne *Stura*, *Belbo* och *Bormida*. Ingen Sjö af Betydenhet finnes i hela Landet.

Climatet.

Den Delen af Landet ſom ligger vid Alpiſka Åſen, är kall; men ju längre man hinner därifrån ned på Slättbygden, ju varmare och ljuſligare är Climatet.

Markens Beſkaffenhet.

De Nägder ſom gränſa til de bägge ſtora Bergsryggarne, äro bergagtige, men

de öfrige Nägderne, hvilka utgöra ſtörre Delen af Landet, äro i allmänhet jämna ſamt ganſka fruktbara, ty inga ſandiga Hedar finnas i Landet. Bergstracten har jämväl en fruktbar Jordmån.

Naturens Producter.

Utaf Mineralier finnes Guld- Silver- Koppar- och Järn-Malm; Salt, Vitriol-Jord, Gips och Krita, Bergolja, utom andra ſlag, ſamt Mineraliſka Vatn. Uti Gips- och Kritgångarne träffas järnkantiga Bergkriſtaller.

Hvad Vegetabilier beträffar ſå växer Säd i Ymnighet, däribland Vete, Råg, Korn, Ris och Mays. På åtſkillig ſlags Frukt är ingen briſt, ſåſom Vindruvor, Mandel, Caſtanier, Oliver, Perſikor, Aprikoſer, Qvitten, Plommon, Kersbär. För Silkesavelens ſkull planteras i Myckenhet Mullbärs-Trän. Man finner här i ſtor Ymnighet den läckra Svampen ſom kallas Tryffel, af flera Färger, både ſvarta, vita och rödflammiga; det finnes ſådane ſom väga ända til 12 ſkålpund. Piemonteſarne hava enkom inrättade Hundar, ſom upſöka dem under Jordbrynet. Potäterne ſom här växa, äro ſtora och af läcker Smak. Om Vintertiden beſtår Almogens Föda til en ſtor Del af Caſtanier, hvaraf det ſtörre Slaget kallas Marroner.

Be-

Betesmarkerne äro förträffelige. Landets Fruktbarhet har givit Italienarne Anledning til det Ordſpråket: Om Italien vore et Får, ſå vore Piemont Njuren därpå. Näjden mellan Turin och Coni är den vackraſte i Landet; han är af ſå ogemen Fägring, at man finner få deſs Likar. På Kullarne växer ganſka mycket Vin, hvilket medan det är färſkt är ganſka ſött, i ſynnerhet af det Vita ſlaget; dock finnes här ock rödt Vin af tämeligen ſurt Slag, ſom kallas Vino brusco och är hälſoſamt för fetlagt Folk.

I anſeende til det feta Betet är Boſkapsſkötſeln ganſka anſenlig, ſå at den inbringar årligen i Landet 600000 Riksdaler; man räknar at endaſt af Oxar ſäljas årligen 90000 Stycken. Silkesavelen är ännu vigtigare; årliga Producten af Silke ſkattas til 3 Millioner Riksdaler. Piemont är det Land ſom alſtrar det bäſta och finaſte Silke uti Italien. Mången Bonde ſäljer årligen 100 til 120 Skålpund, ſom ännu icke är ſpunnit från Silkesmaſkarnas Hus, och hvarje Skålpund dylikt Silke koſtar 12 à 16 ſkilling; men af det finaſte Silket ſom är bekant under Namn af Organſin, koſtar hvarje Skålpund 4 Riksdaler.

In-

Industrie och Handel.

På Manufacturer af hvarjehanda Slag är ingen Brist. Förnämsta Handelen idkas med Silke och Boskap, samt Hampa. De inkommande Varorne bestå uti Tyger från Frankrike, Linne från Helvetien, Järn och Koppar, Specerier, samt åtskilliga andra Varor.

Folkmängd.

Piemont är et väl bebodt Land; uti Egenteliga Piemont steg Folkmängden år 1802 til 1,853252. Det fordna Hertigdömet Parma skattas af kunnige Resebeskrivare at hysa vid pass 360000 Inbyggare. Detta gör tilsamman för hela Piemont uti vidsträckt Begrep 2,213252; och således vistas 9222 Människjor på hvarje Qvadr. Mil.

Stats-Inkomster.

Konungen af Sardinien hade utaf alla sina Länder på Fasta Landet uti årlig Inkomst omkring 3,200000 Riksdaler, hvarunder dock Inkomsten af Krono-Godsen icke var begrepen, som utgjorde en betydelig Summa. Stats-Inkomsterne från de söndrade Länderne kan man skatta til ungefär en Fjärdedel af det hela, eller vid pass 800000 Riksdaler; återstår 2,400000 Riks-

Riksdaler för egenteliga Piemont, hvartil bör läggas Stats-Inkomsten uti Parma, som af kunnige Statistiker ansetts at vara 600000 Riksd. Således inalles 3 Millioner Riksdaler för hela detta Land.

Mått, Vigt, Mynt.

Under Sardinska Regiments-Tiden utgjorde 919 Fot i Turin 1000 Svenska Fot; 42 Piemontiska Mil voro lika med 10 Svenska. 1 Sacco i Turin innehöll 25 Svenska strukna Kappar; 1152 Skålpund uti Turin voro lika med 1000 Svenska Skålpund. Bok och Räkning hölls uti Lire och Soldi. 1 Lira innefattade 20 Soldi, samt gälde i Svenskt Mynt 9 Skilling 11 Runst.; 1 Soldo var således värd nära 6 Runst. Utaf värkeligt Mynt funnos: af Silver, Scudo d'Argento, som gälde 6 Lire och var värd 1 Riksd. 11 Skill. 6 Runst.; Piccolo Scudo om 3 Lire eller 29 Skill. 9 Runst., och Testone om 1½ Lire, af Guld gälde 1 Doppia 24 Lire eller 4 Riksdal. 46 Skill.; det fanns jämväl halva och fjärdedels Doppias, den sidsta kallades jämväl Scudo d'Oro. Det största Guldmyntet som fanns kallades Carlino och gälde 120 Lire. Nuförtiden är Franska Beräknings-Sättet överalt i Piemont infört. Det största Guldmyntet kallas M a r e n g o, det

det gäller 20 Francs. Det ſtörſta Silver-myntet innehåller 5 Francs.

Religionen.

Den Katolſka Läran bekännes överalt; dock hade Konungen af Sardinien då han var i beſittning af Landet, uti Kyrkoſaker inſkränkt Påvens Myndighet ſå mycket möjeligt varit. Ingen Påvelig Bulla fick publiceras innan Kongl. Rådet därtil lämnat ſit Samtycke. Nuförtiden är allmän Religions-Frihet tillåten lika ſom i Frankrike, och alla Abbotſtift ſamt Kloſter äro uphäfne. Under Sardinſka Regements-Tiden var Piemont indelt uti 1 Erkebiſkops- och 15 Biſkopsſtift; men År 1803 blef genom en Påvelig Bulla förordnat, at i hela Landet ej ſkulle bliva mer än 1 Erkebiſkops- och 6 Biſkopsſtift. Under förenämde Tid funnos 4 ſmå Dalar ſom gränſade til Frankrike, hvars Inbyggare voro Proteſtanter och kallades Valdeſi, hvilka utgjorde et Antal af circa 16000.

Hiſtoria.

Detta Lands Hiſtoria är ſå förbunden med Hertigdömet Savoyens, at man något bör orda om det ſednare Landets Öde. Savoyiſka Slägten är i Skyldſkap med den Sa-

Saxiſka. Redan år 1000 ſtyrdes Savoyen af ſin egen Greve, hvilken hette Berthold och var den förſte af dem. Tomas 1 Greve i Savoyen, ſom regerade från år 1188 til 1233, blef af Romerſke Kejſaren förordnad til Romerſka Rikets Vicarius uti Lombardiet och Piemont. Han hade 2 Söner, hvaraf den äldre var Stamfader för Furſtarne i Piemont, och den yngre för Grevarne i Savoyen. *Amadeo* 8 blef af Kejſaren År 1416 uphöjd til Hertig af Savoyen och Romerſk Riksfurſte, ſamt bragte genom Arfſkap Furſtendömet Piemont til ſin Slägt. År 1718 erhöll denna Slägt Kongl. Värdighet. År 1796 nödſakades Konungen uti Freden ſom då ſlöts, afträda til Frankrike ej allenaſt Hertigdömet Savoyen, utan jämväl Grefſkapen Nizza, Broglio och Tenda, hvilka voro Delar af Piemont. Åndteligen År 1799 bemägtigade ſig Franſoſerne hela Furſtendömet Piemont, jämte de därmed förenade Länder Montferrato och en Del af Milano, ſamt År 1802, ſåſom förenämdt är aldeles förenade det med Frankrike. Således har Savoyiſka Slägten ej mera qvar af alla ſina Länder än Ön Sardinien.

Landets Indelning.

Under Sardinſka Regements-Tiden var Piemont indelt uti 24 Provincer, nämli-

ligen: *Torino*, *Ivrea*, *Susa*, *Pinerolo*, *Saluzzo*, *Coni*, *Mondovi*, *Alba*, *Asti*, *Vercelli*, *Biella*, *Aosta*, *Nizza* och *Oneglia*, hvilka utgjorde Egenteliga Piemont, *Acqui* och *Casale* som innefattade det med Piemont förenade Hertigdömet Monferrato, samt *Val di Sesia*, *Novarese*, *Vigevanasco*, *Lumelina*, *Alessandrino*, *Tortonese*, *Pavese* och *Bobbeze*, hvilka voro söndrade Delar från Hertigdömet Milano, samt med Piemont förenade. Utaf dessa Provincer hava åtskilliga sedermera frångådt och blivit fogade til andra Länder, nämligen Nizza til Frankrike, Oneglia til Ligurien, samt Valdi Sesia, Novarese, Vigevanasco och Lumellina til Cisalpina. Nuförtiden är Piemont indelt uti 6 Departements, *Po*, *Doria*, *Sesia*, *Stura*, *Tanaro* och *Marengo*.

Departementet PO.

Detta är beläget mellan Elven Po och Alpiska Bergen, samt innefattar de fordna Provincerne Torino, Susa och Pinerolo.

1. TORINO, på Fransyska *Turin*, Lat. Augusta Taurinorum, Huvudstaden i Piemont, är belägen på en angenäm Slättmark vid Elven Po, där Ån Doria Riparia faller i honom, under 44 Grad. 50 Min.

50 Min. Polhöjd. Han är ſtor, ty man behöver halfannan Timas Tid at gå omkring honom, ſamt folkrik och vacker, med välbygda Hus ſamt breda och räta Gator, hvaribland 2, nämligen Ny-Gatan och Po-Gatan, äro de anſenligaſte, och hava få ſina Likar i Europa; den förra är 1700 Steg lång och 18 bred, ſamt bebygd med Stenhus af 4 til 5 Våningars Höjd; den ſednare håller 1100 Steg i Längd och 25 i Bredd, ſamt har enformiga Hus af 3 Våningars Höjd, hvilka på bägge Sidor äro förſedde med välſda Portiker, hvarunder man i elakt Väder kan gå med Beqvämlighet. Huſen äro överalt bygde af Tegelſten, och vackra; men de många Pappers-Fenſter här finnas orſaka en mindre behaglig Utſigt. Staden är även väl beſält, med 14 reguliera och ſtarka Baſtioner, ſamt et förträffeligt Citadell, ſom är en regulier Femhörning, hvarigenom han ſättes i ſtånd at uthärda en lång Belägring; där befinnes en Brunn af ſådan Vidd, at man däruti har practiſerat en Trappa, hvars Sluttning är ſå litet brant, at Häſtar kunna gå ända ned til Bottnen. Staden är Säte för Franſka Regeringen över Piemont, en Erkebiſkop, 1 Univerſitet, och 1 Vetenſkaps-Academie. Til Stadens märkvärdiga Byggningar höra: Det fordna Kongl. Slottet, hvilket är en ſtor Bygg-

nad, som hvad Innanredet beträffar uti Pragt och god Smak överträffar de flästa Palatser uti Italien; framfarne Prinsens af Carignan Palats, hvilket ock är et af de prägtigaste Palatser i Italien; Opera-Huset, hvilket är en af de mäst utfunderade och fullkomligaste af alla Teatrar uti Italien; Domkyrkan, som är en prägtig Byggning; den välbygda och beqvämligt inrättade Arsenalen, hvarest finnes et väl inrättadt Canongjuteri; Universitets-Biblioteket, som utom en ansenlig Mängd tryckta Böcker af vid pass 40000 Band, äger et godt Förråd af kostbara Manuscripter til et Antal af 2000, samt Curiositeter; härmed är förenadt et Antiqvitets-Cabinett. Utom Domkyrkan finnas här 14 Socken-Kyrkor, samt et ansenligt Antal smärre Kyrkor och Capeller; 3 Hospitaler, 4 prägtiga Stadsportar, samt 3 stora och vackra Torg, utom några smärre. Fordom har här ock funnits många Kloster, men de äro numera samteligen uphäfne. År 1775 steg Inbyggarnes Antal til 82138, hvaraf 66267 bodde inom Ringmuren, och 15871 utom, uti Förstäderne; häraf voro 1435 Judar. År 1801 blevo här födde 3237, döde 5168, och vigde Par 791. Gatornas Snygghet underhålles genom en Canal, som blivit ledd från Dora til Staden mellan Citadellet

let och Stadsporten, fom vetter åt Sufa; den medtager all Orenlighet, och är af ftor Nytta vid Eldsvådor. Defs Sluffar öpnas hvarje Natt.

Hvad Manufacturer beträffar få tilvärkas här ganfka fköna Moärer och andra Sidentyger med ftora Mönfter, hvilka äro hållige och fkicka fig därföre väl til Tapeter; men Smaken på deffa Tyger är icke få prydlig och variant fom på dem hvilka tilvärkas i Lyon, icke heller äro de få vackert arbetade. Här förfärdigas jämväl åtfkilliga flags brocherade Etoffer, Tafter och Sammet, famt en Myckenhet Silkesftrumpor, jämväl Haute- och Baffe-Lice Tapeter med ganfka lifliga Färger, ävenväl hvarjehanda flags Ylletyger. Utomdefs finnas här Tobaksfabriker, Glasbruk och Kulftöperier. Roffoli famt Eau-de mille-fleurs från denna Stad äro berömde. Denna Stadens Handel idkas til mäfta delen med rådt Silke, hvaraf förfta Qvantiteten fändes til Lion; vidare med Manufactur-Varor, Chocolad, Bränvin, Hampa och Bofkap, famt åtfkilliga andra Varor.

2. *Valentino*, et vackert Slott beläget vid Po, en Fjärdingsväg från Turin, föderut, uti en behaglig Nägd. Därvid befitter Univerfitetet i Turin en Botanifk

Trägård, ſom är ganſka rik på ſällſynta Växter.

3. *Stupinigi*, et Slott liggande i Sydväſt från Turin, är ſå väl ſom Trägården ganſka väl anlagd.

4. *Veneria Reale*, et Slott beläget 3 Fjärdingsväg från Turin uti Nordväſt, är ganſka väl bygt och har en ſkön Trägård. Bland de härvarande Byggningar är Dianas Tempel, uti en Dam anlagt, ganſka vacker.

Deſſe 3 ſiſtnämde Orter hava fordom varit Kongl. Luſtſlott.

5. *Rivoli*, en vacker Stad, medelmåttig til Storleken, 1 Mil från Turin Väſterut, har 3 Kyrkor och et Slott. På detta Slott hölls Konung Victor 1 i Fångenſkap en Tid ſedan han nedlagt Regeringen. Från Staden til Turin är en bred och rät ſamt ganſka vacker Allée anlagd.

6. *Suſa*, Lat. Seguſium, en liten men gammal Stad vid Ån Doria Riparia, är beſäſt endaſt med Murar och Torn. Här finnas 3 Kyrkor. Af Romerſka Antiqviteter finnes en vacker Triumfbåge. Ån Doria formerar här åtſkilliga Vattufall om 30 à 60 Fots Höjd. De om-

omliggande Bergen äro fruktbare på Frukt och Vin.

7. *Brunetta*, en ſtark Bergfäſtning ej långt från Suſa, har 8 Baſtioner ſamt är jämte alla Utanvärken inhuggen i Berget. Af hela Fäſtningen ſynes ej en enda Byggnad. Canoner och Minor kunna häremot intet uträtta, därföre tyckes han ock vara oövervinnerlig.

8. *Exilles*, en Stad vid Ån Doria, längre up än Suſa, är befäſt med 4 Baſtioner och et Bergſlott.

9. *Oulx*, en liten Stad, än längre up i Landet vid ſamma Å.

10. *Sezane*, en Köping belägen vid meranämde Å, längſt up i Landet vid Alperne.

11. *Novaleſe*, en By vid Foten af Berget Cenis, är den förſta anſenliga Ort man träffar ſedan man från Franſka Sidan kommit över Alperne.

12. *Rochemelon*, et ganſka högt Berg, beläget nära intil föregående Ort. Man behöver en hel Dag för at ſtiga up til deſs Spits; då klar Väderlek är har man härifrån den härligaſte Utſigt över ſtörre Delen af Lombardiet. På Spitſen är upſatt Jungfru Mariä Bild af Bronze.

13. *Carignano*, en medelmåttig Stad vid Po, med et Slott, hvilket til yttre Utseendet aldeles liknar Dramatiska Teatern i Stockholm.

14. *Pinerolo*, Frans. Pignerol, en Stad ej långt från Ån Cluson, har fordom varit en vigtig Fästning.

15. *Perosa*, en Köping med et Bergslott högre up vid nyssnämda Å.

16. *Fenestrella*, en Köping med en Bergfästning, vid samma Å, närmare til Alperne.

17. *Val di Perosa*, *di Lucerna*, *di San Martino* och *di Pragelato*, äro 4 Dalar som kallas Valdensiske Dalarne, emedan de til större Delen bebos af et slags Religions-Förvandter som kallas Valdenser, de där uti vissa Lärosatser vika af från Katolska Läran och närma sig til den Protestantiska. År 1772 steg dessa Religions Förvandters Antal til 15665. Dalarne som de bebo äro fruktbare på Castanier och skönt Bete.

18. *Revel*, en liten befäst Stad vid Elven Po, 2 Mil från dess Ursprung, med et Castell på en ganska hög och otilgänglig Klippa.

2. Pre-

2. Departementet DORIA.

Detta Landſkap är beläget omkring Ån Doria Baltea, ſamt innefattar de fordna Provinſerne Ivrea och Aoſta.

1. *Chivaſſo*, en befäſt Stad vid Po där Ån Orco infaller, har 6 Kyrkor. Befäſtningen beſtår af 4 Baſtioner, 2 Plattformer och 6 Hornvärk.

2. *Creſcentino*, en medelmåttig Stad, vid Po.

3. *Ivrea*, Lat. Eporedia, en Stad vid Ån Doria, uti en behaglig Nägd, är befäſt, ſamt har et Caſtell inom Staden och 3 Skanſar utom. Staden är Säte för en Biſkop. Utom Domkyrkan finnas här 5 Sockenkyrkor.

4. *Locana*, en liten Stad vid Ån Orco.

5. *Bardo*, en liten Stad vid Ån Doria, med et af Naturen befäſt Slott på et Berg. Denna Bergfäſtning är vigtig, emedan han beſtryker Vägen ſom leder från Dalen Aoſta til den lägre Delen af Landet.

6. *Verex*, en liten Stad högre up vid förenämde Å, har et befäſt Bergſlott.

7. *Aoſta*, en Stad, fordom Auguſta Prætoria kallad, belägen än högre up vid

meranämda Å, har 5 Kyrkor samt åtskilliga Romerska Monumenter, såsom en Amfiteater, en Triumf-Båge, en Bro, jämte annat.

3. Departementet SESIA.

Detta Landskap är beläget utmed Ån Sesia, samt innehåller de fordna Provinserne Vercelli och Biella. Det är et slätt och fruktbart Land, hvilket är vatnadt af många Åar, däraf *Cerva* är den största.

1. *Vercelli*, Frans. Verceil, Landskapets Huvudstad, belägen på en angenäm Slätt vid Ån Sesia där Cerva faller i henne, är folkrik och välbygd, samt är näst efter Turin den ansenligaste Staden i Piemont. Han är Säte för en Biskop. Utom Domkyrkan finnas här 12 Sockenkyrkor samt 17 andra Kyrkor och Capeller. Domkyrkan är en prägtig Byggning, hvars Walf understödjes af 40 Marmor-Colonner. Folkmängden stiger til 20000.

2. *Trino*, en välbygd och folkrik Stad, vid Po, har fordom varit befäst. Den omliggande Nägden är frugtbar på Vete och Ris, samt har skönt Bete, hvarför här ock näres mycket Kor, af hvilkas Mjölk tilvärkas ganska skön Ost, som

ſom i Godhet kan jämföras med Parmeſan-Oſt.

3. *Biella*, en Stad af anſenlig Omkrets, belägen vid Ån Cerva up i Bergstrakten, är omgiven med Murar men icke befäſt. Här finnas 9 Kyrkor. Folkmängden ſtiger til 7000.

4. *Masſerano*, en Stad belägen norrut, har fordom haft ſin egen Furſte.

4. Departementet STURA.

Detta Landſkap utgör Sydliga Delen af Piemont, ſamt omgives i Söder utaf Alpiſka och Appenniniſka Åſarne. Det innefattar de fordna Provinſerne Saluzzo, Coni och Mondovi. *Varaita*, *Maira*, *Stura* ſamt öfra Delen af *Tanaro*, äro de Strömar ſom vatna Landet. Bland Bergen är Pic de l'Argentière det högſta; det ligger uti Alpiſka Åſen.

1. *Saluzzo*, Lat. Salutium, en Stad belägen på en Kulle ej långt från Po, har et Slott ſamt är något befäſt, dock endaſt med Murar. Han är Säte för en Biſkop, och har 2 Kyrkor.

2. *Caſtel Delfino*, en Bergfäſtning vid Ån Varaita, nära til Alpiſka Åſen.

3. *Savigliano*, en tämelig Stad, belägen på en Slättmark, mellan Åarne

Maira och Grana, är något befäst. Här finnas 4 Sockenkyrkor, samt flera andra.

4. *Raconigi*, en öpen Stad, är angenämt belägen vid Ån Maira, uti den vackaste Nägden af Piemontesiska Slättmarken; har et vackert Slott, 2 Socken-Kyrkor, utom flera andra, samt idkar god Handel.

5. *Carmagnola*, en Stad ej långt från Po, idkar god Handel, samt har fordom varit väl befäst.

6. *Cherasco*, en Stad belägen vid Ån Sturas Sammanlopp med Tanaro, är tämeligen ansenlig och reguliert bygd, samt har fordom varit väl befäst. Här finnas 10 Socknkyrkor. År 1631 slöts här en Fred mellan Frankrike och Piemont.

7. *Fossano*, en tämelig Stad, belägen på en Kulle vid Ån Stura, är Säte för en Biskop. Utom Domkyrkan finnas här 3 Sockenkyrkor. Staden har ock et Slott samt helsosama Bad.

8. *Busca*, en öpen Stad vid Ån Maira, har 4 Kyrkor.

9. *Dronero*, en Stad vid nysnämde Ström högre upp, har 6 Kyrkor.

10. *Coni*, eller Cuneo, Lat. Cuneum, en Stad belägen på en Kulle uti en stor och fruktbar Slättmark där Åar-

ne

ne Stura och Gesso sammanflyta, är tämeligen ansenlig samt väl befäst. Här finnas 3 Sockenkyrkor, utom några andra.

11. *Demonte*, en liten Stad vid Ån Stura. Nära vid Staden är en stark Fästning, belägen på en enstaka Klippa, midt uti Dalen som Stura genomflyter. Här äro 3 Kyrkor.

12. *Vinadio*, en Ort högre up vid Ån Stura. Halfannan Mil härifrån tätt utmed Alpiska Åsen, befinnas Varma Bad Bagni di Vinadio kallade, hvilka bestå af 8 Källor, däraf den hetaste håller 65 Graders och den ljummaste 34 Graders Värma på Svenska Termometern.

13. *Valderi*, en Ort vid Ån Gesso. En Mil härifrån, vid Foten af Alpiska Åsen, finnas också varma Bad som kallas Bagni di Valdieri. Uti denna Trakt sammanstöta Alpiska och Apenniniska Åsarne.

14. *Mondovi*, en tämeligen ansenlig Stad, belägen, dels på et Berg, dels nedanföre uti Dalen, en half Mil från Ån Tanaro, är Säte för en Biskop och et Universitet. Utom Domkyrkan finnas här 8 Sockenkyrkor, samt flera andra Kyrkor. På största Högden ligger et Citadell.

En half Mil från Staden ligger Byn Vico, som oagtadt dess Afstånd räknas

nas til Staden, och har en ganſka prägtig Kyrka.

15. *Bene*, en tämelig Stad, en half Mil från Tanaro, längre ned, har vid pafs 4000 Invånare.

16. *Ceva*, en Stad belägen uti en Dal vid Tanaro, har 8 Kyrkor. Den omliggande Nägden är fruktbar på förträffeligt Vin, Caſtanier och Tryffel.

17. *Garesſio*, en tämeligen anſenlig men irreguliert anlagd Stad på åtſkilliga Kullar vid Tanaro, har 5 Socknekyrkor, ſamt åtſkilliga andra. Folkmängden ſtiger til vid paſs 6000.

18. *Ormea*, en medelmåttig Stad, belägen högre up vid Tanaro, nära intil Apennin, med et befäſt Slott på en Klippa. Inbyggarnes Antal är circa 3000. Den kringliggande Nägden har ymniga Betesmarker, och tilvärkar ſkön Oſt.

5. Departementet TANARO.

Detta Landſkap är beläget omkring Elven Tanaro, ſamt innefattar de fordna Provinſerne Alba, Aſti, Caſale, Acqvi, ſamt en Del af Aleſſandrino.

1. *Chieri*, Franſ. Quiers, en tämeligen anſenlig Stad belägen 1 Mil från Po uti en fruktbar Nägd, är omgiven med

med Murar och Torn, samt har fordom varit en vigtig Fästning.

2. *Moncalieri*, en liten Stad uti en vacker Nägd vid Po, med et Slott. Detta som fordom varit et Kongligt Lustslott, är märkvärdigt därföre at Konung Victor I här blef tilfångatagen af sin Son då han å nyo ville bemägtiga sig Regeringen, samt dog här även år 1732.

3. *Vigna de Madama*, et fordom varande Kongl. Lustslott vid Po. Härifrån har man en förträffelig Utsigt över den nedanföre liggande Slättmarken.

4. *Superga*, et fordom varande ansenligt Kloster på et högt Berg vid Po, 3 Fjärdingsväg från Turin; har en prägtig Kyrka, under hvilken befinnes et Begrafnings-Walf för Kongl. Sardinska Familjen, hvilket är et af de vackraste uti Italien. Från Cupolen på Kyrkan njuter man en den härligaste Utsigt över en stor Del af Lombardiet, och vid klart Väder kan man se ända til Milano.

5. *Verrua*, en Stad vid Po, med et befäst Slott på en hög och brant Klippa.

6. *Casale*, en tämeligen ansenlig Stad vid Po, uti en fruktbar Nägd, är en vigtig Fästning, samt Säte för en Biskop: Utom Domkyrkan finnas här 3 Sockenkyrkor, samt några andra Kyrkor.

7. *Va-*

7. *Valenza*, en befäst Stad vid Po.

8. *Alessandria*, en ansenlig och befäst Stad med et starkt Citadell vid Tanaro, är Säte för en Biskop. Utom Domkyrkan finnas här 12 andra Kyrkor. Inbyggarnes Antal stiger til 12000. Årligen i April och October hållas här 2 ansenliga Marknader, hvartil Köpmän från flera Länder infinna sig. Från Lyon, Geneve och åtskilliga Städer i Helvetien, bliva Galanterie-Varor, Stofter och andra Tyger hitförde, och däremot Bomull, Silke och andra Varor, som Italien och Levante furnera, hänförde.

9. *Asti*, en ansenlig och folkrik Stad, belägen vid Elven Tanaro där Ån Borbo infaller, uti en angenäm och fruktbar Dal, är en af de vigtigaste Städer i Piemont. Han är befäst med Murar och Bastioner, samt har dessutom et Slott på en Klippa, samt et Citadell utmed Tanaro till Beskydd. Gatorna äro väl merendels trånga, dock finnas här åtskilliga stora och välbygda Hus. Staden är Säte för en Biskop, samt har utom Domkyrkan 8 Sockenkyrkor, samt en myckenhet andra.

10. *Villa Nova*, en medelmättig Stad, belägen på en Slättmark halfvägs mellan Asti och Chieri, har 2 Kyrkor. Fordom har han varit väl befäst.

11. *Alba*,

11. *Alba*, en tämeligen anſenlig Stad vid Tanaro, är befäſt ſamt Säte för en Biſkop. Utom Domkyrkan finnas här 3 Sockenkyrkor.

12. *Bra*, en öpen Stad, belägen på en fruktbar Slättmark, har 3 Sockenkyrkor, ſamt vid paſs 4000 Invånare.

13. *Gorzegno*, en liten Stad vid Ån Bormia.

14. *Acqui*, en väl bebodd Stad vid Ån Bormia, är berömd för ſina ſköna varma Bad. Han är Säte för en Biſkop och har 2 Kyrkor.

15. *Nizza*, med tilnamnet della Paglia, en Stad vid Ån Belbo.

6. Departementet MARENGO.

Detta Landſkap är beläget omkring Åarne Scrivia och Staffora, ſamt innefattar de fordna Provinſerne Tortoneſe, Paveſe höger om Po, Bobbeze, ſamt en Del af Alesſandrino. Här finnas Järn-Bergvärk.

1. *Tortona*, en tämeligen anſenlig Stad belägen vid Ån Scrivia, är befäſt med Murar och Torn, ſamt är desſutom förſedd med et befäſt Slott. Han är Säte för en Biſkop, ſamt har utom Domkyrkan

kan 6 Sockenkyrkor. Folkmängden ſtiger til 6000.

2. *Marengo*, en By halfvägs mellan Tortona och Alesſandria, är namnkunnig för den ſtora Drabbning ſom den 15 Junii År 1800 här föreföll mellan Franſka Arméen, anförd af Förſte Conſuln Bonaparte, ſamt Öſterrikiſka Arméen, hvaruti den förra ſegrade.

3. *Voghera*, en liten Stad, vid Ån Staffora.

4. *Bobbio*, en Stad vid Ån Trebia, är Säte för en Biſkop.

Landſkapet PARMA.

Detta Land är beläget mellan 44 Grad. 20 Min. ſamt 45 Gr. Polhöjd. Det gränſar i Norr och Öſter til Cisalpina, i Söder til Ligurien, ſamt i Väſter til Piemont uti inſkränkt Begrep. Figuren är näſtan rund, ſå at Landet är lika långt ſom bredt, nämligen 8 Mil. Uti Vidd håller det 45 Qvadrat Mil. De ſtörſta Strömar äro, utom *Po*, ſom utgör Landets Gräns emot Norr, *Trebia*, *Nura*, *Taro* och *Lenza*. Marken är i allmänhet ganſka fruktbar, ſamt bär i ymnighet allehanda Fält- och Träd-Frukter, förnämligaſt Vin, Olja, Caſtanier, ſamt ſtora Jordpäron. Vinerne äro merendels ganſka ſöta

och

och ſtarka, i ſynnerhet växer vid Firenzuola mycket Vin, ſom har en ganſka angenäm och ſöt ſmak, men hvilket är ſå ſtarkt, at det ej gärna kan drickas, utan at bliva utſpädt med Vatn, dock finnas här jämväl ſämre ſlags Viner. Vinrankorne ſlingra ſig utan Konſt omkring Almträden upåt, ſamt hänga ſåſom Feſtoner från det ena Trädet til det andra, även til en Del över Landsvägen. Åkrarne ligga på ſtora Slätter; men hvar ock en Bonde har ſin Egendom inſtängd med Häckar och Trän, hvarför ock Landet ſynes ſkogrikt, faſtän det aldeles icke har Ymnighet på Skog. Gräsväxten är förträffelig, och Boſkapsſkötſeln i bäſta Stånd, ſåſom de ſköna Parmeſan-Oſtarne beviſa. Utaf ſamma Orſak är ock Fåraſkötſeln anſenlig och giver ganſka fin Ull. De vatnade Ångarne kunna afſlås 3 à 4 Gånger om Året, och denna Fördel njuter i ſynnerhet Nägden omkring Piacenza, utaf de många därvarande Åarne och Bäckarne. Silke finnes jämväl i ſådan myckenhet, at det ej allenaſt räcker til Landets förnödenhet, utan även til Utförſel. Här finnas jämväl indrägtiga Saltvärk, Surbrunnar och Vitriol-Jord. På åtſkilliga ſtällen ſamlas Bergolja. Man finner här ock Gips och Krite-Ådror och däruti ſexkantiga Kriſtaller. I Södra Delen af Lan-

det vid Apenninifka Bergen äro Koppar- och Järngruvor famt Hammar-Smedjor.

I anfeende til deffa Naturens Förmåner är ock Landet väl bebodt. Folkmängden fkattas til 360000. Handelen drives förnämligaft med Silke, hvilket utföres få väl rådt, fom fpunnit och tvinnadt, eller oek förarbetadt. I anfeende til den ftarka Bofkapsfkötfeln utföres jämväl en Myckenhet Oxar och Svin, ävenfom Olja, Vin och Caftanier. Däremot förflår icke Säden til Landets Behof, utan hämtas mäftadelen från Cisalpina och Piemont.

Rörande Mått, Vigt och Mynt, få utgöra 1087 Bracci 1000 Svenfka Alnar; 1254 Skålpund fvara emot 1000 Svenfka Skålpund Vict.-Vigt. Bok och Räkning hålles i Lire och Soldi; 1 Lira innehåller 20 Soldi och gäller i Svenfkt Mynt 2 Skill., 4 Runft. 1 Soldo är således $1\frac{1}{5}$ Runft. Om Franfka Regeringen häruti gjordt någon Ändring är mig obekant.

Religionen är få väl här fom uti hela Italien Katolfk. Wetenfkaperne äro icke i fynnerligt Flor. Hvad Hiftorien beträffar få kom detta Land efter många Omfkiften År 1571 under Kyrko-Staten, och År 1545 belänte Påven Paulus 3 fin Son Aloyfio Farnefe härmed fåfom Kyrkoftatens Län. Vid denna

Slägt

Slägt förblef det til År 1731, då Spanska Prinsen Carl, sedermera Konung i Spanien, bekom det samma. Sedermera hörde det under Österrike, til År 1748, då det afträddes til Spanska Prinsen Filip, Konung Carls Bror. Efter dess Dödsfall efterträdde Sonen Ferdinand uti Regimentet, hvilken dog År 1803, då Franska Regeringen, enligt träffad Överenskommelse med Spanska Håvet, bemägtigade sig Landet, men har ännu icke förenat det med Frankrike. Hertigens årliga Inkomster häraf hava blivit skattade til 600000 Riksdaler.

Detta Landskap har under Hertigliga Regeringen varit indelt uti 3 Provincer: *Parma*, *Piacenza*, *Guastalla*, som hvardera förde Titel af Hertigdöme. Hurudan Indelning Franska Regeringen gjort är mig obekant, hvarföre jag beskriver Landet enligt den fordna Indelningen.

1. Provincen Parma.

Denna är belägen Öster ut, mellan Strömarne Taro och Lenza.

1. Parma, en ansenlig och folkrik Stad, belägen på en behaglig Slättmark, vid Ån Parma, som flyter här midt igenom, är Säte för en Biskop, et Universitet samt en Frikonst-Academie. Staden

är befäst med Bastioner och Gravar, men Fästningsvärken äro förfallne; dock har han dessutom et Citadell, som är en regulier Femhörning, samt et af de bästa uti Italien. Den fordna Hertigens Palats är en irregulier Byggnad, som består af många ej väl sammanhängande Byggningar, och sammanbindes med Citadellet, medelst en Bro. Gatorna äro breda, snygga och välbebyggda. Utom Domkyrkan finnas här 35 andra Kyrkor. Inbyggarnes Antal stiger til 30000. Bland Stadens märkvärdiga Byggnader räknas Dramatiska Theatern, hvilken i Storlek och Fägring ej har sin Like uti Italien; han har skapnad utaf en Romersk Amfitheater, hvars Parterre håller 65 Steg i Längd och den nphöjda Skådeplattsen 62 Steg; uti den förra äro 12 bakom hvarandra uphöjda Rader til Säten anlagda, och däråvanföre befinnes et dubbelt Galerie; han kan inrymma 6000 åskådare: Domkyrkan, hvars Coupole är förträffeligen målad af Correggio; Kyrkan Madonna della Steviata, hvilken är den vackraste af alla Kyrkor i denna Stad: Universitets Byggnaden som är stor och prägtig. Bland Manufacturer tilvärkas här mycket Silkesstrumpor. Förnämsta Handelen idkas med Silke och Sidenvaror. Polhöjden är 44 Grad. 45 Min.

2. Co-

2. *Colorno*, et vackert och välbelägit Lustslott vid Ån Parma, längre ned mot utloppet i Po.

3. *San Donnino*, en Stad med Säte för en Biskop. Utom Domkyrkan finnas här 4 Sockenkyrkor.

4. *Busseto*, en liten Stad vid en Å som faller i Po, har 3 Kyrkor.

5. *Borgo di Taro*, en liten Stad vid Ån Taro.

2. Provincen Piacenza.

Denna är belägen Västerut, förnämligast omkring Strömarne Trebia och Nura.

1. *Piacenza*, Fransf. *Plaisance*, en tämeligen ansenlig och välbygd Stad ej långt från Po, uti en angenäm Nägd, är befäst samt har dessutom et godt Citadell, som är en regulär Femhörning. De flästa Gatorne äro räta och breda. Den förnämsta af dem håller 25 Steg i Bredd, samt är prydd med 600 Sten-Pilastrar, som skilja Körvägen från Gångstigen. Folkmängden stiger til 15000. Staden är för öfrigt Säte för en Biskop och et Universitet. Utom Domkyrkan finnas här 12 Sockenkyrkor och 39 andra Kyrkor; jämväl et Palats som fordom varit Hertigligt.

2. *Salſo*, en By med 12 Saltbrunnar och indrägtiga Saltvärk, hvilka årligen ſedan alla Omkoſtningar äro afdragne ränta 5000 Riksdaler.

3. Provincen GUASTALLA.

Denna ligger i Nordoſt om de andre, på högra ſidan om Po, ſamt är den minſta af de 3. Det är i Förſlag at förena den ſamma med Italienſka Republiken, men om ſådant gådt i Verkſtällighet är mig icke bekant.

1. *Guaſtalla*, en liten Stad, vid Ån Croſtolo, är Huvudorten.

2. *Sabioneta*, en liten Stad, med et Caſtell.

3. *Bozzolo*, en liten ſnygg, ſamt befäſt Stad.

4. *Luzzara*, en Ort bekant för den Drabbning, ſom åren 1702, och 1734 härvid föreföll mellan Franſoſerne och Öſterrikarne.

FÖR-

FÖRBÄTTRINGAR

Til Beſkrifningen om Frankrike.

Den bäſta General Cartan över Frankrike är utgiven i Paris af Poirſon År 1796, på 4 Ark.

Frankrike nuförtiden är beläget mellan 42 Grad. 20 Min. och 51 Grad. 54 Min. Ladit. ſamt 12 Gr. 50 Min. och 26 Gr. 6 Min. Longitud öſterom Ön Ferro. Det håller i Längd från Norr til Söder 94 Mil uti Medelbredd 60. Störſta Längden är eljeſt från Nordoſt til Sydväſt, ſamt utgör 104 Mil. Afſtåndet mellan de 2 ytterſta Orterne i Nordväſt och Sydoſt är 96 Mil. Uti Vidd håller det 5300 Qvadrat Mil. Nyſsnämde Längd, Bredd uti Vidd är at förſtå om Frankrike då deſs Gränſor ej räknas längre öſterut än til Alpiſka Bergsryggen; men lägger man härtil Beſittningarne uti Italien, ſom äro Piemont, Parma, Corſica och Elba, ſå ſträcker ſig Latituden til Corſicas ſödra Udde, under 41 Grad 20 Min. Polhöjd, och Longituden går til 28 Gr. 20 Min. Frankrike uti detta vidſträckta Begrep innehåller 5620 Qvadrat Mil. Det utgör ſåledes litet mer än Fem-Sjettedelar af Sveriges Storlek.

Frankrike gränſar i Norr til Nordſjön och Batavien, i Öſter til Tyſkland,

Helvetien och Italien, i Söder til Medelhavet och Spanien, i Väster til Atlantiska Havet, samt i Nordväst til Hafsviken La Manche.

De största Strömar äro: 1:o *Seine* Lat. Seqvana, som faller uti Hafsviken La Manche, och är 60 Mil lång. 2:o *Loire*, Lat. Ligeris, hvilken flyter ut i Atlantiska Havet, efter et Lopp af 84 Mil. 3:o *Garonne*, Lat. Garumna, hvilken jämväl rinner åt Atlantiska Havet; Dess Längd är 50 Mil. 4:o *Rhone* Lat. Rhodanus, har sit Ursprung vid Alpiska Bergen i Helvetien och faller i Medelhavet, efter et Lopp af 75 Mil. 5:o *Rhein*, Lat. Rhenus, hvilken jämväl har sina Källor vid Alpiska Åsen, flyter först genom Helvetien, utgör sedermera Gränsen mellan Frankrike och Tyskland uti en Sträcka af 56 Mil, löper vidare genom Batavien, samt faller ut i Nordsjön; dess Längd är 110 Mil. De Åar som falla uti förenämde 5 Elver finnas nämde Pag. 2. Den största Sjön som finnes i Landet är *Leman* eller Genever Sjön, hvilken ligger vid Gränsen til Helvetien och håller i Vidd 5 Qvadrat Mil.

Utaf Bergsryggar äro följande de ansenligaste. *Alperne*, hvilka skilja Italien från Frankrike; *Pyrenäerne*, hvarmedelst

Fran-

Frankrike ſkiljes från Spanien; *Cevennerne*, hvilka befinnas uti Sydöſtra delen af Landet; *Les Vosges*, ſom ligga uti Gränſen mellan Lorraine och Alſace; *Jura*, beläget mellan Franche-Comté och Helvetien, ſamt *Eiffel*, uti de eröfrade Länderne vid Rhenſtrömen. Uti deſſe Åſar finnas åtſkilliga ganſka höga Berg. Bland dem ſom höra til Alpiſka Åſen äro följande de anſenligaſte: *Montblanc*, 2652 Famnar i lodrätt Höjd över Hafsbrynet; *Pic d'Argentiere* 2280 Dito; *Rochemelon* 2050; ſamt *Grand Cenis* 1580; Bland dem ſom höra til Pyrenäerne. *Mont-Perdu* 1930; *Maladetta* 1920; *Vignemale* 1884; *Pic Long* 1812; *Port d'Oo* 1806; *Marbore* 1790; *Mont de Neuvielle* 1770; *Pic de Bigorre* 1650; *Canigou* 1560; *Mousſet*; 1410; *S. Barthelemy* 1340; Bland dem ſom höra til Pyrenäerne. *Mont d'Or* 1060; *Cantal* 1060; *Puy de Violant* 935'; *Lacoſte* 930; *Dole* 925, *Courlande* 920; *Puy de Dome* 825; Bland dem ſom höra til Jura Åſen: *Reculet* 970; Bland de ſom höra til Vogiſka Åſen. *Ballon* 785; Bland enſtaka Berg *Mont Ventoux* 1135 Famnar.

Frankrike njuter i allmänhet en mild och hälſoſam Luft, i ſynnerhet midt i Landet; ty uti de nordligaſte Landſkapen,

så väl som uti Alpiska, Pyrenäiska och Cevenniska Bergstrakterne varar Kölden ofta hela 4 à 5 Månader, och i de sydligaste Landskapen vid Medelhavet är Luften ej så sund som i de öfrige.

Marken är til största Delen fruktbar, dock finnas här jämväl många Hedar och Berg, som äro föga fruktbara. För öfrigt är Frankrike dels tilräckeligen dels rikeligen försedt med hvad som fordras til Livets Uppehälle och Beqvämlighet. Säd, Vin, Frukt, Salt, Hampa, Lin, Ull, och Silke äro Landets förnämsta Producter. De sädesrikaste Landskapen äro Flandern, Picardie, Departementet Rour, Champagne, Bourgogne, Auvergne, Daufiné, Languedoc samt den Delen af Provence som ligger utmed Rhoneströmen; dock händer ofta at Säden icke räcker til Inbyggarnes förnödenhet, utan måste hämtas utrikes ifrån.

Betesmarkerne nti Auvergne, Rouergue, Limosin och Normandie äro goda och ganska ymniga.

Vin växer i ymnighet nästan i alla Rikets Landskap, förnämligast uti Champagne, Bourgogne, Guyenne, Gascogne, Languedoc, Provence, samt vid Rhein och Mosel-Strömarne. Champagne Vinet skattas för det bästa af alt Franskt Vin, eme-

medan det är godt för Magen, af angenäm Smak och Lukt, och dess spirituösa är förbunden med någon Syra. Af Bourgogne Vin skattas det från Romance för det läckraste, därnäst växer det ganska godt vid St. George, Clos de Bougeant, Beaune och Volenay. Vid Angers och Orleans växa Viner som tämeligen stiga åt Huvudet, men dock icke bekomma Magen illa. Uti Poitou växer vitt Vin, som icke är olikt Rhenskt Vin. Omkring Bourdeaux och vidare uti Gascogne växa förträffeliga så väl vita som röda Viner, hvaraf det sednare kallas Vin de Grave; det smakar något kärft, men rusar icke starkt, samt bekommer Magen väl. Pontac växer jämväl i Gascogne. Det starka och angenäma Muskat-Vinet Frontinian våxer i Languedoc, även som Gaillac. Vid Rhone-Strömen växa de läckra Vinerne Cote- Rotie, Condrieu och d'Eremitage; Från Provence komma de röda Vinerne som kallas Roquemor, Claret och Malvoisie. Omkring Trier växer det bästa Mosler-Vinet. För öfrigt berömas Viner från Ciotat, St. Laurent, Barbantane, Riez, Rheims, Cornas och Arbois. Man skattar Värdet af alt det Vin som årligen i Frankrike produceras til 60 Millioner R:dr.

Med

Med många ſlags välſmakande Frukter är Landet rikeligen förſedt. Uti Normandie finnas ſtora Äple- och Päron-Skogar, hvaraf Dricken Cider tilvärkas; härifrån komma ock de läckra ſlags Åpplen ſom kallas Renetter. Landſkapen vid Medelhavet, nämligen Gard, Herault, Aude, Pyrenées Orientales, Bouches du Rhone, Var och Alpes Maritimes, hvilka äro Delar af Languedoc och Provence, förſe det öfriga Frankrike med Öliver, Bomolja, Mandel, Fikon, Granater, Pomerancer och Citroner.

Uti Departementen Oiſe och Aveiron växer ymnigt Lin. Uti Languedoc cultiveras Färge-Örten Paſtel. Saffran växer uti Normandie, Languedoc, Provence, och Departementet Charente, men förnämligaſt uti Depart. Seine & Marne, hvilken är den båſta. Hampa växer i ſynnerhet uti Picardie, Nedra Bretagne, Bourgogne, Dauſiné ſamt Landſkapen Lot och Aveiron.

Goda Skogar finnas uti Bourgogne Lorraine, Alſace, Franche-Comté, Landſkapen Saar och Mont Tonnere, Normandie, Auvergne, Lot och Aveiron, i ſynnerhet äro de Nägder ſom gränſa til Pyrenäiſka Bergen därmed väl förſedde.

Land-

Landskapet Landes lämnar mycken Kåda och Tjära.

Den bästa Ullen finnes uti Landska, pet Cher, Normandie, Bourgogne, Provence och Languedoc. Silkes-Avelen skötes förnämligast i Languedoc, Provence-Daufiné, Landskapet Rhone samt Piemont.

Den slästa Boskapen finnes uti Auvergne, Normandie, Bourgogne och Rouergue. Osten från Sassenage, Brie, Didier och de Roche värderas mycket. Fåren från Languedoc och Provence äro läckra. Mulåsnor finnas i myckenhet, men på goda Hästar är brist. De bästa Hästarne finnas uti Bourgogne, Normandie och Alsace, och de slästa uti Bretagne och Limosin. Vildbråd, såsom Hjortar, Rådjur, Caniner samt Fjäderfä finnes i tilräckelig Mängd. Hafskusterne, i synnerhet de uti Bretagne och Picardie hava rikt Fiskfänge.

Med många slags nyttiga Mineralier är Frankrike väl försedt, såsom Guld, Silver, Koppar, Järn, Bly, Cobolt, Galmeja, Antimonium, Salt, Stenkol och Marmor. Guldgruvor finnas inga, men bland Sanden i Strömarne Rhein, Rhone, Arriege och Ceze finnas Guldkorn. Silver finnes uti Hainaut, Lorraine, Franche-

Com-

Comté, Alſace, Languedoc, Rouergue och Gascogne. Koppar finnes uti Rhenſka Departementen, Alſace, Picardie, Champagne, Landſkapet Oiſe, Gascogne och Bearn, i ſynnerhet vid Pyrenäiſka Bergen. Järn finnes på många ſtällen förnämligaſt i Alſace; därſtädes finnes jämväl Bly, ſå väl ſom vid Pyrenäiſka Bergen. Utaf Järn är ſådant Förråd at det näſtan förſlår til Landets Behof, ſå at föga af denna Metall behöver hämtas från utrikes Orter; men de andra ſlags Metallerne äro icke tilräcklige til Landets Förnödenhet. Marmor finnes förnämligaſt i Languedoc, Anjou, Landſkapet Allier, Poitou och Maine. Mineral-Vatn finnas på åtſkilliga Ställen, hvaribland de uti Bagneres, Barege, Balaruc, Bourbonne, Luxeuil, Forges, Plombieres, Paſſy och Bagnols äro berömde.

Frankrike är et välbebodt Land, Folkmängden ſtiger nuförtiden til 35 Millioner, Piemont och Parma härunder begripne.

Frankrike indelas beqvämligen uti 11 Regioner, hvilka innefatta 110 Departementer eller Höfdingdömen, ſamt circa 440 Arrondiſſements eller Underſtåthållerſkap. Deſſa 11 Regioner äro följande: *Seine Regionen*, hvilken är belägen uti Norra Delen af Riket, ſom innefattar de Departe-

te-

tementer, som äro belägne omkring Elven Seine och dess Grenar. 2:o *Nordsjö-Regionen*, som utgör Nordligaste Delen af Frankrike, ligger vid Nordsjön, samt innefattar de Landskap, som fordom utgjordt Belgien. 3:o *Rhenska Regionen*, hvilken innehåller de Landskap som ligga vid Rhenströmen och dess Grenar. 4:o *Stora Hafs-Regionen*, som utgöres af de Landskap, hvilka ligga vid Hafsviken la Manche och Stora Oceanen. 5:o *Loire-Regionen*, hvilken innehåller de Landskap, som äro belägna omhring Elven Loire och dess Grenar. *Central Regionen*, som inbegriper de Landskap, hvilka ligga midt i Riket. 7:o *Saone Rgionen*, hvilken utgöres af de Landskap, som ligga omkring Ån Saone och dess Grenar. 8:o *Pyrenäiska Regionen*, som innehåller de Landskap, hvilka ligga vid Pyrenäiska Bergsryggen, samt omkring Elven Garonne. 9:o *MedelhafsRegionen*, som innefattar de Landskap, hvilka äro belägne vid Medelhavet, mellan Pyrenäiska Bergen och Elven Rohne. 1:o *Alpiska Regionen*, hvilken innehåller alt det Land, som är beläget mellan Alpiska Bergen, Rhone-Strömen och Medelhavet. 11:o *Italienska Regionen*, hvilken inbegriper de Länder som ligga utom Italiens Geografiska Gränsor, och äro beläg-

lägne dels på Fasta Landet, öster om Alpiska Bergsryggen, dels bestå af Öar liggande i Medelhavet, nämligen de fordna Hertigdömena Piemont och Parma, samt Öarne Corsica och Elba. De 10 förstnämda Regionerne utgöra Egenteliga Frankrike, inbegripit inom de 2 Haven, Rhen-Strömen, samt de bägge Bergsryggarne Pyrenäerne och Alperne. De innehålla jämt 100 Departements, samt 410 Arrondissements. Man vil här uti en Tabell anföra alla dessa Regioner, Departements och Arrondissements, jämte Folkmängden uti hvarje af dem, såsom den befanns År 1802.

TABELL.

Departement.	Arrondissement.	Folkmängd.
	SEINE REGIONEN.	
Seine	*Paris* - -	536856.
	Saint Denis -	42984.
	Sceaux - -	39923.
	Summa	629763.
Seine & Oise	*Mantes* - -	59209.
	Pontoise -	91068.
	Versailles -	163849.
	Corbeil -	56507.
	Etampes -	58890.
	Sum.	429523.

Eure

EURE & LOIR.	*Nogent*	-	40736.
	Chartres	-	98013.
	Chateaudun	-	52394.
	Dreux	-	68824.
		Summa	259967.
EURE.	*Pontaudemer*	-	89756.
	Louviers	-	64299.
	Andelys	-	62211.
	Evreux	-	120495.
	Bernay	-	78813.
		Sum.	415574.
SEINE INFERIEURE	*Le Havre*	-	117735.
	Yvetot	-	129222.
	Dieppe	-	106082.
	Neufchatel	-	82506.
	Rouen	-	207228.
		Sum.	642773
OISE	*Beauvais*	-	122786.
	Clermont	-	84942.
	Compiegne	-	88048.
	Senlis	-	73310.
		Sum.	369086.
SOMME	*Abbeville*	-	114060.
	Dourlens	-	45627.
	Peronne	-	91470.
	Montdidier	-	62668.
	Amiens	-	151209.
		Summa	465034.

AISNE.	*Chateau Thierry*	-	55644.
	Soissons	- -	60674.
	Laon	- -	135659.
	S. Quentin	- -	83246.
	Vervins	- -	95405.
		Summa	430628.
SEINE & MARNE.	*Melun*	- -	55830.
	Coulomiers	- -	49420.
	Meaux	- -	88411.
	Fontainebleau	-	57964.
	Provins	- -	47190.
		Summa	298815.
MARNE.	*Rheims*	- -	105407.
	S. Menehould	-	30840.
	Vitry sur Marne	-	49706.
	Chalons	- -	37062.
	Epernay	- -	87413.
		Summa	310493
ARDENNES	*Rocroy*	- -	51935.
	Mezieres	- -	49524.
	Sedan	- -	53999.
	Rethel	- -	54235.
	Vouziers	- -	54343.
		Summa	264036.

MEUSE.

MEUSE.	*Bar sur Ornain*		74168.
	Commercy	-	73103.
	Montmedy	-	59572.
	Verdun	-	69055.
		Summa	275898.
		Total-Summa	4,791580.

2. NORDSJÖ-REGIONEN.

PAS de CALAIS	*Boulogne*	-	71304.
	S. Omer	-	96765.
	Bethune	-	114669.
	Arras	-	136380.
	St Pol	-	76061.
	Montreuil	-	70832.
		Sum.	566,061.
NORD	*Bergues*	-	80242.
	Hazebrouck	-	106241.
	Lille	-	221228.
	Cambray	-	108551.
	Avesnes	-	91746.
	Douay	-	166442.
		Sum.	774450.
LYS	*Bruges*	-	149421.
	Furnes	-	49808.
	Ypres	-	107103.
	Courtray	-	164375.
		Sum.	470707.

Escaut	*Gand*	-	220388.
	Oudenarde	-	134598.
	Dendermonde		180516.
	L'Ecluſe	-	59756.
		Sum.	595258.
Deux Nethes.	*Anvers*	-	114507.
	Turnhout	-	62172.
	Malines		72697.
		Sum.	249376.
Deule.	*Bruxelles*	-	174675.
	Louvain	-	112040.
	Nivelle	-	77241.
		Sum.	363956.
Jemappe	*Tournay*	-	165988.
	Mons	-	138533.
	Charleroy	-	107608.
		Sum.	412129.
Sambre & meuse	*Namur*	-	72682.
	Dinant	-	37321.
	Marche	-	34225.
	S. Hubert	-	20984.
		Sum.	165192.
Ourte	*Liege*	-	151975.
	Malmedy	-	100565.
	Huy	-	61336.
		Sum.	313876.

Meuse Inferieure	*Mastricht*	-	107410.
	Hasselt	-	60399.
	Raremonde		64853.
		Summa	232662.
		Total-Sum.	4,143,567.

3. RHENSKA REGIONEN.

1. Haut Rhin.	*Colmar*	-	144821.
	Altkirch	-	85515.
	Delemont	-	35779.
	Porentru	-	34910.
	Befort	-	83260.
		Sum.	382285.
2. Bas Rhin	*Weisenbourg*		113786.
	Saverne	-	78398.
	Strasbourg		155647.
	Barr	-	97027.
		Sum.	444858.
3. Vosges	*Neufchateau*		55247.
	Mirecourt	-	66649.
	Epinal	-	62592.
	S. Diez	-	75298.
	Remiremont	-	48266.
		Sum.	308052.

4. Meurte.	*Toul*	-	59689.
	Nancy	-	88384.
	Chateau Salins		50554.
	Sarrebourg	-	56091.
	Luneville	-	87389.
		Sum.	342107.
5. Moselle	*Briey*	-	48552.
	Thionville	-	98456.
	Metz	-	120810.
	Sarguemines	-	85970.
		Sum.	353788.
6. Forets	*Neufshateau*	-	63814.
	Luxembourg		87427.
	Bitzbourg	-	36180.
	Diekirch	-	38128.
		Sum.	225549.
7. Sarre	*Treves*	-	66196.
	Sarrebruck	-	57478.
	Prum	-	31573.
	Birkenfeld	-	63802.
		Sum.	219049.
8. Mont-tonnere	*Mayence*	-	114648.
	Spire	-	121965.
	Lautern	-	50135.
	Deux Ponts	-	55568.
		Sum.	332316.

9. Rhin

9. Rhin & Moselle	*Coblence*	-	69900.
	Bonn	-	70508.
	Simmern	-	62882.
		Summa	203290.
10. Rour	*Aix la Chapelle*		165261.
	Cologne	-	137215.
	Creveldt	-	137605.
	Cleves	-	76206.
		Summa	516287.
		Total-Summa	3,337581.

4. STORA HAFS-REGIONEN.

1. La Manche	*Valogne*	-	143777.
	St. Lo	-	90329.
	Mortain	-	69465.
	Avranches	-	94711.
	Coutances	-	130530.
		Summa	528912.
2. Calvados	*Bayeux*	-	74998.
	Caen	-	122856.
	Pont l'Eveque		60991.
	Lisieux	-	72095.
	Falaise	-	69564.
	Vire	-	71823.
		Summa	480317.

3. ORNE	*Domfront*	-	110526.
	Argentan	-	106495.
	Alençon	-	67372.
	Mortagne	-	113538.
		Sum.	397931.
4. SARTE	*Mamers*	-	113591.
	St. Calais	-	63035.
	La Fleche	-	82866.
	Le Mans	-	127674.
		Sum.	387166.
5. MAYENNE	*Mayenne*	-	157256.
	Laval	-	106141.
	Chateau-Gontier		65000.
		Sum.	328397.
6. ILLE & VILAINE	*Port Malo*	-	101089.
	Fougeres	-	76577.
	Vitré	-	74885.
	Redon	-	66707.
	Rennes	-	113076.
		Sum.	488605.
7. MORBIHAN	*Pontivy*	-	91788.
	Ploërmel	-	88504.
	L'Orient	-	122798.
	Vannes	-	122395.
		Sum.	425485.

8. Co-

8. Cotes du Nord	*Lannion* -	83633.
	St. Brieux -	145176.
	Dinan -	96327.
	Loudeac -	85271.
	Guingamp -	89520.
	Summa	499927.
9. Finisterre	*Brest* -	149610.
	Morlaix -	109914.
	Chateaulin -	82131.
	Quimper -	84074.
	Quimperlé -	48620.
	Summa	474349.
	Total Summa	4,011,089.

5. LOIRE REGIONEN.

1. Loire Inferieure	*Savenay* -	91132.
	Chateaubriant	50244.
	Ancenis -	36949.
	Nantes -	157940.
	Paimboeuf -	32241.
	Summa	368506.
2. Mayne & Loire	*Segré* -	58176.
	Baugé -	60669.
	Saumur -	90104.
	Beaupreau -	74650.
	Angers -	92434.
	Summa	376033.

Department	District	
3. Indre & Loire	*Tours* - -	128635.
	Loches - -	57094.
	Chinon - -	93029.
	Summa	278758.
4. Vienne.	*Loudun* - -	32256.
	Chatellerault -	46518.
	Montmorillon -	48570.
	Civray - -	38971.
	Poitiers - -	84492.
	Summa	250807.
5. Deux Sevres	*Thouars* - -	43543.
	Parthenay -	53020.
	Niort - -	84928.
	Melle - -	61167.
	Summa	242658.
6. Vendee	*Sables d'Olonne*	87653.
	Montaigu - -	65943.
	Fontenay - -	116675.
	Summa	270271.
7. Charente Inferieure	*La Rochelle* -	69795.
	Rochefort -	44981.
	S. Jean d'Angely -	68155.
	Saintes -	98255.
	Jonſac - -	74900.
	Marennes -	46019.
	Summa	402105.

8. Cha-

8. CHARENTE	*Ruffec* - -	50670.
	Confolens - -	58503.
	Angouleme -	117617.
	Barbesieux -	50542.
	Cognac - -	44145.
	Summa	321477.
9. HAUTE VIENNE	*Bellac* - -	85388.
	Limoges - -	92637.
	St. Trieux -	38251.
	Rochechouart -	43519.
	Summa	259795.
	Total Summa	2,770410.

6. CENTRAL-REGIONEN.

1. LOIR & CHER	*Vendome* - -	68330.
	Blois - -	103268.
	Romorantin -	39554.
	Summa	211152.
2. LOIRET	*Pithiviers* -	55061.
	Montargis -	61912.
	Gien -	37395.
	Orleans -	135360.
	Summa	289728.

3. YON-

3. Yonne	*Sens* - -	57285.
	Joigny - -	87933.
	Auxerre - -	103882.
	Tonnere - -	47394.
	Avalon - -	42784.
	Summa	339278.
4. Nievre	*Cosne* - -	57788.
	Clamecy - -	65465.
	Nevers - -	77596.
	Chateau Chinon -	50309.
	Summa	251158.
5. Cher	*Sancerre* - -	56421.
	Bourges - -	86263.
	St. Amand - -	75613.
	Summa	218297.
6. Indre	*Issoudun* -	39341.
	Chateauroux -	75588.
	La Chatre -	45171.
	Le Blanc -	47811
	Summa	207911.
7. Creuse	*Gueret* - -	73675.
	Boussac - -	29584.
	Aubusson - -	81682.
	Bourganeuf - -	31331.
	Summa	216255.

Allier

8. Allier	*Montlucon*	-	62912.
	Moulins	-	80417.
	Gannat	-	59759.
	La Palisse	-	69528.
		Summa	272616.
9. Puy de Dome	*Riom*	-	126640.
	Thiers	-	61530.
	Ambert	-	78535.
	Clermont	-	158449.
	Issoire	-	88290.
		Summa	508444.
10. Correze	*Ussel*	-	47248.
	Tulle	-	105930.
	Brives	-	90476.
		Summa	243654.
		Total Summa	2,758493.

7. SAONE REGIONEN.

1. Aube	*Arcis sur Aube*	-	31976.
	Nogent sur Seine		28307.
	Troyes	- -	86625.
	Bar sur Aube	-	43474.
	Bar sur Seine	-	50279.
		Summa	240661.

2. Haute

2. Haute Marne	*Vassy*	-	60392.
	Chaumont	-	75134.
	Langres	-	89824.
		Summa	225350.
3. Coted'Or	*Chatillon*	-	47885.
	Semur	-	69716.
	Dijon	-	122532.
	Beaune	-	107509.
		Summa	347642.
4. Haute Saone	*Gray*	-	81286.
	Vesoul	-	102238.
	Lure	-	103937.
		Summa	287641.
5. Doubs	*Besançon*	-	92836.
	Beaume	-	59123.
	S. Hippolyte	-	32972.
	Pontarlier	-	42144.
		Summa	227075.
6. Jura	*Dole*	-	63581.
	Poligny	-	69378.
	Lons	-	107478.
	S. Claude	-	49428.
		Summa	289865.

7. Saone

7. SAONE & LOIRE	*Autun*	-	66851.
	Charoles	-	104645.
	Chalon	-	105173.
	Louhans	-	74658.
	Macon	-	96238.
		Summa	447565.
8. AIN	*Bourg*	-	108828.
	Nantua	-	37257.
	Belley	-	75820.
	Trevoux	-	62550.
		Summa	284455.
9. RHONE	*Lyon*	-	239382.
	Villefranche	-	106262.
		Summa	345644.
10. LOIRE	*Roanne*	-	95668.
	Montbrison	-	97659.
	S. Etienne	-	99261.
		Summa	292588.
		Total Summa	2,988486.

8. PYRENÅISKA REGIONEN.

1. GIRONDE	*Blaye*	-	52026.
	Libourne	-	102576.
	La Reole	-	53705.
	Bazas	-	47549.
	Bourdeaux	-	233021.
	Lesparre	-	30808.
		Summa	519685.

2. DOR-

2. Dordogne	*Nontron*	-	68393.
	Perigueux	-	82936.
	Sarlat	-	93458.
	Bergerac	-	61636.
	Riberac	-	104027.
		Summa	410350.
3. Lot & Garonne	*Marmande*	-	112091.
	Agen	-	107840.
	Nerac	-	43119.
	Villeneuve	-	89858.
		Summa	352908.
4. Lot	*Montauban*	-	115954.
	Figeac	-	80372.
	Gourdon	-	75881.
	Cahors	-	111496.
		Summa	383683.
5. Landes	*Mont de Marſan*		72968.
	S. Sever	-	78185.
	Dax	-	77796.
		Summa	228889.
6. Basses Pyrenees	*Pau*	-	99486.
	Oleron	-	69484.
	Mauleon	-	65447.
	Bayonne	-	69486.
	Orthés	-	81805.

Hautes

7. Hautes Pyrenées	*Tarbe* -	87005.
	Bagneres -	78099.
	Argelès -	41576.
	Summa	206680.
8. Gers	*Condom* -	67103.
	Lectoure -	57445.
	Auch - -	52825.
	Lombès -	37393.
	Mirande -	77079.
	Summa	291845.
9. Haute Garonne	*Castel Sarrazin* -	66397.
	Toulouse -	126140.
	Villefranche -	53356.
	Muret -	78905.
	S. Gaudence -	107465.
	Summa	191693.
10. Arriege	*Pamiers* - -	59333.
	S. Giron - -	66068.
	Foix - -	67292.
	Summa	432263.
	Total-Summa	3,403704.

9. MEDELHAFS REGIONEN.

1. Cantal.	*Mauriac* -	56554.
	Murat -	32817.
	S. Flour -	60586.
	Aurillac -	87267.
	Summa	237224.

2. HAUTE LOIRE	*Brioude* - -	70596.
	Le Puy - -	103068.
	Yssengeaux -	64237.
	Summa	237901.
3. ARDECHE	*Tournon* - -	108128.
	Privas - -	82344.
	L'Argentiere -	77053.
	Summa	267525.
4. LOZERE	*Marjevols* - -	60750.
	Mende - -	52813.
	Florac - -	42364.
	Summa	155936.
5. AVEIRON	*Espalion* -	58855.
	Milhaud - -	56272.
	S. Afrique - -	50201.
	Rhodez - -	80622.
	Villefranche -	82245.
	Summa	328195.
6. GARD	*Alais* - -	65446.
	Uzès - -	72033.
	Nimes - -	113785.
	Le Vigan - -	57788.
	Summa	309052.

7. HE-

7. HERAULT	*Lodeve*	- -	48280.
	Montpeiller	-	100815.
	Beziers	- -	106176.
	S. Pons	- -	36686.
		Summa	291957.
8. TARN	*Gaillac*	- -	39501.
	Alby	- -	63064.
	Castres	- -	106918.
	Laveur	- -	46680.
		Summa	272163.
9. AUDE	*Castelnaudary*	-	45733.
	Carcassonne	-	79365.
	Narbonne	- -	41239.
	Limoux	- -	59861.
		Summa	226198.
10 PYRENÉES ORIENTALES	*Perpignan*	-	51961.
	Ceret	- -	24750.
	Prades	- -	41053.
		Summa	117746.
		Total-Summa	2,443,897.

10. ALPISKA REGIONEN.

1. LEMAN	*Geneve* - -	103550.
	Thonon - -	39465.
	Bonneville - -	72869.
	Summa	215884.
2. MONT-BLANC	*Chambery* - -	122817.
	Annecy - -	61430.
	Moutiers - -	48795.
	S. Jean de Maurienne	50064.
	Summa	283106.
3. ISERE	*Vienne* - -	104689.
	La Tour du Pin	99053.
	Grenoble - -	169623.
	S. Marcellin - -	67843.
	Summa	441208.
4. DROME	*Valence* - -	96976.
	Die - -	58090.
	Nyons - -	30135.
	Montelimart -	45987.
	Summa	231188.
5. HAUTES ALPES	*Briançon* - -	26898.
	Embrun - -	26968.
	Gap - -	64456.
	Summa	118322.

BASSSES.

6. Basses Alpes	*Barcelonette* -	18154.
	Castellane - -	19802.
	Digne - -	46807.
	Sisteron -	25410.
	Forcalquier -	29948.
	Summa	140121.
7. Vaucluse	*Orange* - -	542923.
	Avignon -	47351.
	Carpentras -	39714.
	Apt - -	48822.
	Summa	190180.
8. Bouches du Rhone	*Marseille* - -	142058.
	Aix - -	97038.
	Tarascon - -	80076.
	Summa	320072.
9. Var	*Brignoles* - -	66034.
	Draguignan - -	71383.
	Grasse - -	55240.
	Toulon - -	76485.
	Summa	269142.
10. Alpes Maritimes	*Nizza* -	41986.
	Monaco -	26874.
	Puget-Theniers -	18211.
	Summa	87071.
	Total-Summa	2,296294.

ITALIENSKA REGIONEN.

1.	Po - - -	395193.
2.	Doria - - -	224127.
3.	Sesia - - -	204445.
4.	Stura - - -	395074.
5.	Tanaro - - -	311459.
6.	Marengo - - -	322954.
7.	& 8. Parma, vid pass -	360000.
9.	Golo - - -	103466.
10.	Liamone - - -	63347.
	Ön *Elba*, vid pass -	12000
	Summa	2,392065.

Recapitulation.

1.	Seine Regionen - -	4,791580.
2.	Nordsjö Dito - -	4,143567.
3.	Rhenska — - -	3,337581.
4.	Stora Hafs — - -	4,011089.
5.	Loire — - -	2,770410.
6.	Central — - -	2,758493.
7.	Saone Dito - -	2,988486.
8.	Pyrenäiska — - -	3,403704.
9.	Medelhafs — - -	2,443897.
10.	Alpiska — - -	2296294.
	Summa	32,945101.
11.	Italienska — -	2,392065.
	Total-Summa	35,337166.

En Upgift uti Journal de Paris af År 1804 utsätter Folkmängden i Frankrike til 32,691263. Torde hända, Piemont och Parma icke äro inbegripne uti denna Folkmängd.

Til vidare Uplysning om Folkmängden i detta Land vil man anföra at uti Republikens Tionde År, det är från den 21 September 1801 til den 21 Sept. 1802 blevo i Frankrike Födde - 1,108,157.
Döde - - 904692.

Således Överskott af Födde emot Döde - - - 203463.

Bland de Döde var den äldsta 118 År den därnäst 116 År, 50 andra hade kunnit över 100 År, och 153 hade bragt sin Ålder över 99 År.

Denna Förtekning innefattar icke de Födde och Döde uti Piemont och Parma, hvilka den tiden ej voro förenade med Frankrike.

Utom Parma innehåller Frankrike 47468 Municipaliteter eller Församlingar.

Antalet af Nöt i Frankrike skattas til något över 6 Millioner, och af Får til något över 30 Millioner.

Uti vanliga År skördas 70 Millioner Tunnor Säd och 15 Millioner Åm Vin.

Det nuvarande *Beräknings-Sättet.*

Vid Inrättningen af Beräknings Systemet hava de Franske Mathematici tagit Naturen til Rättesnöre, och således upfunnit et Beräkningssätt som kan vara tjänligt för alla Nationer. Til Enhet af Längdemått har man valt en viss Del utaf en Meridian, eller Jordens Omkrets genom Polerne. En Meridian består utaf 4 Delar eller Qvadranter, hvarje af dem innefattande det Afstånd som är mellan Equatorn och någondera Polen.

Til Enhet för Längde-Måttet har man antagit en Tiomilliondel utaf Qvadranten af Jordens Meridian. Detta Mått kallas *Metre*; det är Grundmåttet och Elementet til alt annat Mått. Nu berodde det därpå, at, med nogaste Precision som möjeligt är, kunna bestämma en Metres Längd. Til detta Åndamåls vinnande har man uti sidsta Tiotalet af 18 Seculo anstält en ny Gradmätning, sträckande sig från Norr til Söder genom hela Frankrike.

I Följd utaf denna Mätning har man funnit, at en Metre bör innehålla 3.078,444,444 fordna Franska Fot, hvilka reducerade til Svenskt Mått, utgöra 3 Fot, 3 Tum, 6 Linier, 8 Gran, 1.01143 Punct.

Enheten utaf Widdemått kallas *Are*. Den innefattar en Qvadrat, eller Fyrkant, utaf hvilken hvarje Sida håller 10 Metrer i Längd.

Enheten utaf Rymdemått kallas *Litre*. Den utgör en Cub eller Tärning, hvaraf hvarje Sida håller En Tiondedels Metre i Längd.

Enheten af Vigt kallas *Gramme*. Den är absoluta Vigten utaf destilerat Vatn i den Luftens Temperatur, då Isen smälter, eller vid 4:de Centesimal Graden över Fryspuncten af Qvicksilver-Thermometern, vid 0.76 Metres Barometer högd; uti en Tärning, hvaraf hvarje Sida utgör En-hundradedels Metre.

Det finnas 3 Divisorer och 4 Multiplicatorer, som appliceras til hvarje af dessa Mått och Vigter. De 3 Divisorernas Namn äro hämtade utur Latinska Språket, samt kallas Deci, Centi och Milli; Deci betyder Tiondedelen utaf et Ting, Centi, en Hundradel, och Milli, en Tusendedel.

De 4 Multiplicatorernes Namn äro tagne utur Grekiska Språket, och kallas Deka, Hecto, Kilio, och Myria. Deka betyder 10 gånger et Ting; Hecto, 100 gånger; Kilio, 1000 gånger och Myria 10000 gånger.

Så-

Således kallas Metre, den som är Enheten til alla Längdemått; Decimetre, den Längd som är Tiondedelen af en Metre; Centimetre, den som är Hundradedelen däraf; och Millimetre, en Tusendedel däraf. Likaledes kallas Dekametre en Längd som innehåller 10 Metrer; Hectometre den som utgör 100 Metrer; Kiliometre, den som innefattar 1000 Metrer; och Myriametre den som inbegriper 10000 Metrer. Emedan Are kallas Enheten för Vidde-Mått, är nu lätt at förstå Termerne Deciare, Centiare, Milliare; Dekare, Hectare, Kiliare och Myriare.

Avenså, emedan Litre är Enheten för Rymde-Mått, så kunna lätteligen begripas Termerne Decilitre, Centilitre, Millilitre; Dekalitre, Hectolitre, Kiliolitre, Myrialitre.

Likaledes, då Gramme är Enheten för Vigt, förstås lätteligen Termerne Decigramme, Centigramme, Milligramme; Dekagramme, Hectogramme, Kiliogramme, Myriagramme.

Vidare för at bringa all Beräkning til Decimal har man indelt en Cirkel uti 400 Grader, hvarje Grad uti 100 Minuter, och hvarje Minut uti 100 Secunder. Emedan nu en Metre utgör en Tio-Million-

liondel utaf en Qvadrant, så är Jordens Omkrets efter Meridianen tagen jämt 40 Millioner Metrer.

Logglinan på Skeppen har även Decimal Indelning: hvarje Knut håller 10 Metrer. Likaledes är Qvadranten utaf Sjö-Compassen indelt i 10 Wäderstrek, och hvarje Strek uti 10 Decimal-Grader.

Ävenså har man förfarit med Tiden. Et Dygn indelas uti 10 Timar, hvarje Time uti 100 Minuter och hvarje Minut uti 100 Secunder.

Thermometer-Scalan är indelt uti 100 Grader, ifrån Frys-Puncten til Kok-Puncten; denna sednare presupponeras uti Barometerns stånd vid 760 Millimetrer, samt Qvicksilver-Columnens Temperatur vid Fryspuncten.

Enheten för Silvermyntet kallas *Franc.* Den väger 5 Grammer. Alliaget eller Koppar-Tilsatsen är en Tiondedel; således innehåller en Franc $4\frac{1}{2}$ Grammes Bergfint Silver. En Franc indelas uti 10 Decimer och hvarje *Decime* uti 10 Centimes. Guldmyntet kallas *Octogramme* samt är antagen som $15\frac{1}{2}$ gånger uti förhållande til Silver; hvarje gäller 25 Francs.

Sedan man nu givit Begrep om Indelningen af Mått, Mynt, Vigt, med mera återstår at bringa sådant til Svenskt Be-

Beräkningsſätt; hvilket är ſå mycket nödvändigare, ſom alla Franſka Skrifter nuför tiden nyttja den benämde Decimal-Indelningen; och utan Reduction til Svenſk Beräkning äro ſvåre at förſtå.

1. Längdemått.

Franſk Beräkning	Metrer	Svenſk Beräkning Fot.	Tum.	Linie	Gran	Punct
1. Meridian Qvadrant	10,000000.	3368101	1.	4.	3.	
1 Decimal Grad	100000.	336810.	1.	1.	4.	3.
1 Myriametre	10000.	33681.	0.	1.	1.	4.
1 Kiliometre	1000.	3368.	1.	0.	1.	1.
1 Hectometre	100.	336.	8.	1.	0.	1.
1 Dekametre	10.	33.	6.	8.	1.	0.
1 Metre	1.	3.	3.	6.	8.	1.
1 Decimetre	0.1.	0.	3.	3.	6.	8.
1 Centimetre	0.01.	0.	0.	3.	3.	7.
1. Millimetre	0.001.	0.	0.	0.	3.	4.

I följe af hvad anfört är utgör en Demimyriametre, eller nuvarande Fransk Mil 0.4677618 Svensk Mil, eller 8422 Svenska Alnar. 1 Decimal Grad innehåller 9.355836 Svenska Mil. 1 Meridian Qvadrant eller afståndet från Eqvatorn til någondera Polen 935.5836 Mil; och Jordens Omkrets över Polerne 3742.3344, eller i det närmaste $3742\frac{1}{3}$ Mil. En Decimal-Minut är lika med en Kiliometre, och 1 Decimal-Secund är lika med en Dekametre.

2. *Widdemått.*

Qvadrat-Metrer.		Qvadrat. Fot.	Tum.	Lin.	Gr.
Myriare	1000000.	11344097.	6.	—	—
1 *Kiliare*	100000.	1134409.	7.	6.	—
1 *Hectare*	10000.	113440.	9.	7.	6.
1 *Dekare*	1000.	11344.	0.	9.	7.
1 *Are*	100.	1134.	4.	1.	—
1 *Deciare*	10.	113.	4.	4.	1.
1 *Centiare*	1.	11.	3.	4.	4.
1 *Qvad. Decimetre*	0.1	1.	1.	3.	4.
1 *Qv. Centimetre*	0.001	0.	1.	1.	3.4

Af

Af det som nämndt är finnes at en Centiare är det samma som en qvaderad Metre, och at en Hectare är Qvadraten af en Hectometre. En Hectare innehåller 2 Svenska Tunland och 4/5 Kappland i det närmaste. 1 Dekare innefattar 6.5 Kappland, och 1 Are utgör 0.65 eller 2/3 Kappland i det närmaste. Et Tunnland innehåller 49.45 Ares.

3. *Rymde-Mått.*

	Cub-Metre.	Fot.	T.	L.	Gr.
1 *Myrialitre*	10.	382.	80.	—	—
1 *Kiliolitre*	1.	38.	208.	—	—
1 *Hectolitre*	0.1.	3.	820.	800.	—
1 *Dekalitre*	0.01.	—	382.	80.	—
1 *Litre*	0.001.	—	38.	208.	—
1 *Decilitre*	0.0001.	—	3.	821.	—
1 *Centilitre*	0.00001.	—	—	382.	8.
1 *Militre*	0.000001.	—	—	38.	208.

Af hvad anfört är finnes at en Kiliolitre är en cuberad Metre; Denna Cub kallas *Stere*, då den användes at mäta Ved; at en Litre är Cuben utaf en Decimetre.

Här vil man utsätta en jämförelse med Svenska Rymde-Måttet.

		Tunnor	Kappar	Qvarter.
1. *Myrialitre*	-	68.	2.	65.
1. *Kiliolitre*	-	6.	25.	86.
1. *Hectolitre*	-	—	21.	78.
1. *Dekalitre*	-	—	2.	18.

1. *Li.*

	Qvart.
1. *Litre* - - - -	2.056.
1. *Decilitre* - - - -	0·3.

	Litrer.
1 Tunna -	144.28
1 Spann -	72.14
1 Fjärding -	18035
1 Kappe -	4.509
1 Kanna -	2.574
1 Stop -	1.287

Här förstås alt strukit Mål.

4. *Wigt.*

	Fransk	Svensk Victualie.		
	Grammes	Lisp.	Mr.	Lod.
1 *Bar*	1000000.	115	—	20
1 *Myriagramme*	10000.	1	1	2
1 *Kiliogramme* -	1000.		2	9.8.
Hectogramme	100.	—		7.38.
1 *Dekagramme* -	10.	—		0.738.
1 *Gramme*	1.	—		0.0738.
1 *Decigramme* -	0.1	—		0 00738.
1 *Centigramme* -	0.01	—		0.000738.
1 *Miligramme* -	0.001	—		0.0000738.

1 Bar

1 Bar är Vigten af 1 cuberad Metre fyld med diſtilleradt Vatn, vid förutnämde Temperatur.

Svenſk			Franſk Grammes.
1. Lispund	-	-	6673 152
1 Mark	-	-	333.6576
1 Lod	-	-	13.5518
1 Qvintin	-	-	3.388

5. *Mynt.*

Franſkt		Svenſkt		
		Skilling		Runſt.
1 Franc	-	8	-	5.25
1 Decime		—	-	10. 125
1 Centime	-	—	-	1.0125

Svenſkt	Franſkt		
	Francs	Decimes	Centimes.
1 Riksdaler	5	9.	6.3
1 Skilling .	—	1.	1.75
1 Runſtycke	—	—	0.98

Hvad *Cleriſka Förſattningen* beträffar, ſå uprättade Franſka Regeringen År 1801 et Concordat med Påven, hvarigenom både Erkebiſkops och Biſkops-Embetena åter infördes, och deſſe Embetsmän beſoldades af Statsmedlen. Egenteliga Frank-

Frankrike jämte Corſica blef då indelt uti 10 Erkebiſkops och 50 Biſkopsſtift, hvilka äro följande:

1:o PARIS, hvartil höra Biſkopsſtiften *Troyes*, *Amiens*, *Soisſons*, *Arras*, *Cambray*, *Verſailles*, *Meaux*, *Orleans*.

2:o MALINES, med Biſkopsſtiften *Namur*, *Tournay*, *Aix la Chapelle*, *Treves*, *Gand*, *Liege*, *Mayence*.

3:o BESANÇON, med *Autun*, *Metz*, *Strasbourg*, *Nancy*, *Dijon*.

4:o LYON, med *Mende*, *Grenoble*, *Valence*, *Chambery*.

5:o AIX, med *Avignon*, *Digne*, *Nizza*, *Ajaccio*.

6:o TOULOUSE, med *Cahors*, *Montpeiller*, *Carcaſſonne*, *Agen*, *Bayonne*.

7. BOURDEAUX, med *Poitiers*, *La Rochelle*, *Angouleme*.

8. BOURGES, med *Clermont*, *Saint-Flour*, *Limoges*.

9. TOURS, med *Le Mans*, *Angers*, *Nantes*, *Rennes*, *Vannes*, *Saint Brieux*, *Quimper*.

10. ROUEN, med *Coutances*, *Bayeux* *Seez*, *Evreux*.

Piemont har sedermera blivit indelt uti 1 Erkebiskops och 5 Biskopsstift.

För dem, som bekänna Luterska Läran äro 3 Consistorier inrättade; i *Strasbourg* för Departementen Haut och Bas Rhin; i *Maynz*, för Landskapen Saar och Mont-Tonnere; och uti *Cöln* för Landskapen Rhein & Moselle samt Rour. De Reformerte hava ock bekommit et Consistorium.

Det Katolska Prästerskapet lönas af Staten, hvarje Erkebiskop njuter 2500 R:d. och hvarje Biskop 1666 R:d. 32 Skill. i Lön.

Stats-Inkomsterne stiga nuförtiden til vid pass 120 Millioner R:d. År 1801 utgjorde de Brutto 108 Millioner, och Netto, sedan alla Omkostningar voro afdragne inflötö i Stats-Cassan 82 Millioner. De förnämsta Källorne hvaraf de härflyta äro följande, Netto räknade: 1:o Grundräntan eller Afgiften af Fast Egendom 35 Millioner, Personliga Afgiften och Lösöre-Räntan, eller de Utlagor som betalas för egna Personer, Betjäning, Hästar och Åkdon, Boningsrum, Hushyror och lös Egendom 5 Millioner; Pålagan på Dörrar och Fenster 2,600000; Patenter eller den Afgift som årligen betalas för at idka något Näringsfång, 3,400000

3,400000. Regiſtrerings - Afgiften eller det ſom betalas för Utfärdandet af publika och privata Documenter rörande Egendomars Salu, Teſtamenten, Contracter med mera dylikt, 11 Millioner; Hypoteks-Afgiften 600000; Rättegångs-Skriveri-afgiften 400000; Carta-Sigillata eller Afgiften för ſtämpladt Papper 2,600000; Bref-Poſten 1400000; Tullarne, 2400000; Lotterier 1,500000; Skogarnes Afkaſtning 2 Millioner; Inkomſter af National-Godſen 3 Millioner; Förſäljandet af National-Gods 5 Millioner; Förſäljandet af Lösören 500000; Saltvärken 400000. Fyllnaden uti de 82 Millionerne utgjordes af åtſkilliga ſmärre Artiklar, ſåſom Tobaks-afgift, Böter, Myntning, Ränrors återköpande, Krigsſteuer, hvilken ſidſta Artikel beviljades för det Året och ſteg til 2,400000; med flere ſmärre Afgifter. Härvid är at märka at årliga Inkomſten af National-Godſen ſamt af deras förſäljande årligen ſkal minſkas, alt efterſom de hinna bliva föryttrade, ävenſom Contributionerne af Eröfrade Länder. År 1803 ſtego Stats-Inkomſterne Netto til 98 Millioner R:dal. *Stats - Utgifterne* ſtego förenämde År til 96 Millioner. De förnämſta Artiklar, ſom utgjorde deſſa Utgifter voro följande: 1:o Finance-

Ministerium 20 Millioner, däraf bekom förste Consulen i Lön 84000 R:d; och hvardera af de bägge andre Cosulerne 25000 R:d; Statsrådet 125000; Tribunatet 230000, Allmänna Skulden och Pensioner 15 Millioner. 2:o Justitiä-Ministerium 3,400000; 3:o Inrikes-Ministerium 5,200000; däribland Allmänna Undervisningen, såsom högre och lägre Skolor, Museum, Biblioteker med mera hörande til Vetenskapernas Förkofran 1,100000. 4:o Krigs-Ministerium 50 Millioner. 5:o Marin-Ministerium 30 Millioner. 6:o Utrikes-Göromåls-Ministerium 800000, däribland Sändebuden til Utrikes Håf 500000. 7:o Police-Ministerium 700000 R:dal.

Krigsmagten til Lands stiger i Fredstider til vid pass 400000 Man; men i Krigstider är den större. Uti Augusti Månad år 1796 utgjorde den 565212 Man, nämligen:

Generalitetet - -	305.
General-Staben uti Fästningarne - - -	1500.
Infanteri, så väl Linie-Trupper, som lätt Krigsfolk samt Carabinierer -	408014.

Ca-

Cavalleri, så väl Linie-Trupper, som Dragoner, Husarer och Jägare - -	59433.
Artilleriet, både til Häst och Fot, med därtil hörige Officerare och Civile Embetsmän, Artilleri-Academien, samt Regimenternas Artilleri-Skola - -	22698.
Ingeniör-Corpsen, jämte Ingeniör-Academien - -	1433.
Minörer, Sappörer, Pontonierer Konst-arbetare, Krigs-arbetare i Compagnierne, Trompet-Skolan samt Ridskolan	7551.
Lagstiftande Corpsens samt Directorii Garde - -	1536.
Gendarmeriet - - -	11144.
Läkare - - - - -	1296.
Vägvisare och Kustbevarare	12804.
Veteraner - - -	15600.
Helvetier - - -	18000.
Summa	565212.

År 1804 steg Arméen enligt Krigsfot til 554407 Man, nämligen 341411 Man Linie-Infanteri; 68988 Man Linie-Cavalleri; 14120 Man lätt Cavalleri; 20656 Man

Man Artilleri til Fot, 3229 Man Artilleri til Häst, samt 5873 Sappörer, Minörer och Ingeniörer.

TABELL.

Över de vigtigaste Manufacturerne, visande uti hvilka Orter desse förnämligast befinnas.

Linne-Spinnerier.

Amiens, Cambray, Montivilliers, S. Pol de Leon.

Linne-Väverier.

Abbeville, Apt, Argentan, Avesnes, Aurillac, Bapaume, Baugé, Beausset, Bellac, Bergue, Bernay, Besançon, Bourdeaux, Boulogne, Bressuire, Breteuil, Brioude, Carcassonne, Chambery, Charleville, Chataigneraie, Chateau-Gontier, Chateau-Thierry, Chatillon sur Seine, Chatillon sur Sevre, Cherbourg, Chinon, Cholet, Clermont, Cliffon, Coiron, Compiegne, Dijon, Dinant, Douay, Evry, Ferté Bernard, Figeac, Fougeres, Frenay, Gaillac, Gray, Grenade, Grenoble, Guingamp, Hazebrouck, Joinville, Lamballe, Landernau, Lannion, Laval, Libourne, Lisieux, Loches, Loudeac, Loudun, Machecoul, Mamers, Le Mans, Mantes, Marcigny, Mayenne, Mirepoix, Mon-

Mondoubleau, Montbeillard, Montbrifon, Montdidier, Montivillers, Montmorillon, Morlaix, Mortagne, Nerac, Nogent fur Seine, Nontron, Oleron, Orleans, Orthez, Pamiers, Pont de Vaux, Pontivy, Port-Brieux, Port-Malo, Reims, Rennes, Romorantin, Rofay, S. Calais, S. Claude, S. Dizier, S. Etienne, S. Florent, S. Lo, S. Marcellin, S. Omer, S. Qventin, Sauveterre, Serres, Sillé, Toulouse, La Tour du Pin, Valogne, Vendome, Vervins, Ville Franche.

Cammarduks-Fabriker.

Arrras, Bapaume, S. Quentin, Vervins.

Linne-Tråds-Väverier.

Alby, Alençon, Bernay, Courtray, Forcalquier, Lifieux, Pont-de-Vaux, Rouen, Tours, Ville-Franche,

Coutils-Fabriker.

(Coutil är et flags Lärft tjänligt til Bolftevar, Tältduk och Säckvåf.)

Abbeville, Beaumont, Coutances, Dieppe, Domfront, Grenade, Lille, Rocher Saint Sauveur:

Segelduks-Fabriker.

Agen, Angers, Baugé, Bourges, Breft, Chateaulin, Dinant, Guerches, Marfeille, Mont-de-Marfan, Mont fur-Loir, Rennes, Strasbourg, Vienne.

Linne-Blekerier.

Alby, Arras, Avesnes, Chambery, Clermont i Dep. Ain, Courtray, Compiegne, Grasse, Hazebrouck, Lille, Rouen, Sens, S. Etienne, S. Qventin, Vienne.

Linne-Tryckerier.

Altkirch, Ambert, Arras, Belfort, Caudebec, Colmar, Corbeil, Jouy, Joinville, Langres, Melun, Mühlhausen, Paris, S. Denis, Troyes, Versailles, Yvetot.

Hamplärfts-Väverier.

Amiens, Chalons, Charleville, Chatillon, Noyon, Rethel, Roanne, la Rochefoucault.

Bomulls-Spinnerier.

Agen, Aix, Alby, Ambert, Andely, Apt, Arras, Avranches, Auch, Auxerre, Baugé, Belfort, Bourdeaux, Bourg, Briançon, Brioude, Brive, Caen, Carpentras, Castelnaudary, Castres, Caudebec, Chalons, Charlemont, Charleville, Chateaubriant, Chateau-Gontjer, Clamecy, Clermont i Dep. Oise, Cluse, Coiron, Colmar, Compiegne, Condom, Crest, Cholet, Dijon, Dorat, Dreux, Dun-sur-Loir, Etain, Etampes, Evreux, Falaise, Florac, Gondrecourt, Gonesse, Gourdon, Granvilliers, Gray, Guerande,

Li-

Libourne, Lille, Lisieux, Lodeve, Louviers, Lure, Lyon, Machecoul, Mantes, Marseille, Melun, Metz, Montargis, Nancy, Nantes, Nions, Orleans, Paris, Poitiers, Provins, Reims, Rennes, Rouen, Saint-Pons, Sens, Tours, Valogne, Vendome, Vienne, Yvetot.

Bomullslärfts-Fabriker.

Alby, Arras, Auxerre, Bar sur Ornain, Bergue, Bressuire, Charleville, Clermont sur Oise, Colmar, Dieppe, Dinant, Gondrecourt, Hatzebrouck, Mantes, Montauban, Montreuil, Nantua, Nogent, Noyon, Pontarlier, Revel, Roanne, Rouen, Senlis, Senones, Tours, Troyes, Vaucouleurs, Vendome, Veselise, Villefranche.

Bomulls-Tygs-Fabriker.

Amiens, Dourdan, Gray, Limoges, Lyon, Montpeiller, Nimes, , Provins, Rouen, Tours.

Nankins-Fabriker.

Louviers, Rouen.

Cattuns-Fabriker.

Calais sur Anille, Chatillon, Coiron, Crest, Dieuze, Dinan, Etain, Grandviller, Guerande, Hazebrouck, Limoges, Lure, Machecoul, Paris, Rennes, Riom, Versailles, Le Vigan.

Cotonnads-Fabriker.

(Cotonnade är et ſlags Bomullstyg)
Alby, Alençon, Beziers, Bourges, Briançon, Calais ſur Anille, Domfront, Evreux, Gondrecourt, Montdoubleau, Montbeillard, Pont S. Eveque, Rouen, Saarlouis, Strasbourg.

Nättelduks-Fabriker.

Beziers, Nimes, Rouen.

Linons-Fabriker.

Malines, S. Quentin.

Bomulls-Sammets-Fabriker.

Abbeville, Bergue, Hazebrouck, Mont Armance, Pontaudemer, Rouen, Sens.

Camelhårs-Tygs-Fabriker.

Angouleme, Aurillac, Autun, Bagneres, Breſt, Carpentras; Caſtel-Sarrazin, Chataigneraie, Coiron, Graſſe, Machecoul, Nontron, Parthenay, Ploermel, Port-Malo, Rieux, Rochefoucault, S. Julien, S. Maixent, Serres, Severac, Taraſcon en Arriege, Tulles, Uſſel, Yvetot.

Camelots-Fabriker.

Ambert, Amiens, Douay, Montmorillon.

Rask-Fabriker.

Alby, Chateaubriant, Gap, Lusignan, Montauban, Mur de Barrez, Rieux, S. Gaudence, S. Girons, Tarascon.

Ylle-Spinnerier.

Alby, Ambert, Amiens, Arras, Auxerre, Beaune, Blanc, Bourdeaux, Charleville, Clamecy, Coiron, Dourdan, Gonesse, Guerande, Merveys, Le Mezene, Montelimart, Montpeiller, Paris, Pau, Pont-à-Mousson, Rambervilliers, Reims, Rennes, Rocroy, S. Chely, S. Afrique, S. Hyppolite, S. Pol de Leon, Severac, Tarascon, Tours, Valogne.

Klädes-Fabriker.

Abbeville, Amboise, Amiens, Andelys, Angers, Apt, Arney, Avalon, Avesnes, Aubigny, Autun, Auxerre, Bagnoles, Beausset, Beauvais, Bellac, Bergue, Beziers, Bourg la Reine, Bourges, Briey, Cahors, Carcassonne, Carismont, Castellane, Castelnaudary, Castres, La Canne, Ceret, Chalons, Charleville, Chateauroux, Chatellerault, Chamecy, Clermont i Dep. Oise, Coiron, Colmar, Couvin, Crest, Die, Digne, Draguignan, Dreux, Evry, Evreux, Fontenay, Gien, Hurès, Issoudun, Joigny, Josselin, Lille, Limoux, Lodeve, Longvy, Louviers, Luneville, Ma-

Macon, Marjevols, Meaux, Metz, Le Mezene, Mirecourt, Mirepoix, Montbridouſe, Montbraisne, Montbriſé, Mont-de-Marſan, Montmorillon, Montreuil, Mont-ſur-Loir Muret, Nancy, Nantes, Narbonne, Neufchatel, Oleron, Pamiers, Pau, Perpignan, Pont-à-Mousſon, Prades, Rambervilliers, Rethel, Rieux, Romorantin, Roſay, Rouen, Saarlouis, S. Afrique, S. Claude; S. Etienne, S. Girons, S. Hyppolite, S. Julien, S. Leonard, S. Marcellin, S. Omer, S. Pons de Tommieres, Sarguemine, Sedan, Semur, Sens, Solliés, Strasbourg, Taraſcon, Tours, Troyes, Valence, Valogne, Vannes, Vendome, Verſailles, Vire.

Ylletygs-Fabriker.

Apt, Arras, Auxerre, Bazas, Barte de Nesle, Breſſuire, Carpentras, Caſtel Jaloux, Charleville, Chataigneraie, Chatillon, Dyon, Figeac, Grenade, Loudun, Montelimart, Montmorillon, Nions, Reims, S. Dizier, S. Florent, Sezanne, Vihiers, Uſtaritz.

Cadis-Fabriker.

(Cadi är et ſlags Ylletyg).

Alby, Arles, Caſtel-Sarrazin, Bagneres, Forcalquier, Gap, Marjevols, Mende, Meyrueis, Montauban, Mont-Uni-

Unité, Mur-de-Barrés, S. Chely, S. Flour, S. Gaudence, S. Geniez, Serres, Tarascon, Uzès.

Flanells-Fabriker.

Angers, Bernay, Cholet, Clermont i Dep. Oise, Laval, Limoges, Montpeiller, Reims, Rethel, Rouen, S. Geniez, Verneuil.

Frocs-Fabriker.

(Froc är et slags groft Ylletyg).

Bernay, Boulogne, Caudebec, Laigle, Lisieux, Verneuil, Yvetot.

Kaschmirs-Fabriker.

Rethel, Reims.

Ratins-Fabriker.

(Ratine är et slags Ylletyg.)

Alby, Clermont, Saarlouis, Strasbourg, Vienne.

Burats-Fabriker.

(Burat är et slags valkadt Ylle- eller Halfsidentyg.)

Langogne, Lavaur, Nimes, Rethel, Tarascon, Toulouse.

Bäverhårs-Rask-Fabrik.

Rethel.

Siamois-Fabriker.

(Siamois är et ſlags Bomullstyg eller Halfſiden.)

Angers, Calais ſur Anille, Beauvais, Caudebec, La Canne, Chateau Gontier, Dieppe, Falaiſe, Goneſſe, Grandvillers-Laigle, Laval, Limoges, Liſieux, Louviers, Mantes, Marſeille, Mayenne, Montivilliers, Neufchatel, Pont St. Eveque, Rambervillers, Remiremont, Reims, Rennes, Rouen, Senones.

Tagel-Tygs-Fabriker.

Bon-Air.

Molletons-Fabriker.

(Molleton är et ſlags mjukt Ylletyg.

Agen, Alby, Beauvais, Beziers, Carcaſſonne, Clermont, Douay, Lille, Liſieux, Nimes, Rethel, S. Hyppolite, S. Omer, Sommieres, Touluſe.

Etamins-Fabriker.

Bagneres, Ambert, Chateau Gontier, Chinon, La Ferté Bernard, La Fleche, Frenay, Laval, Le Mans, Montaigu, Mont ſur Loir, Nogent, Nontron, Perigueux, Reims, Rhetel, Romans, Saintes.

Sil-

Silkes-Spinnerier.

Aix, Apt, Barjols, Brignoles, Carpentras, Chambery, Grasse, Lavaur, Montelimart, Nizza, Nions, Perigueux, Perpignan.

Silkes-Rederier.

Alais, Annecy, Avignon, Beziers, Lyon, Montelimart, Paris, Romans, S. Marcellin, Tours, Le Vigan.

Sidentygs-Fabriker.

Lille, Limoges, Lyon, Montauban, Nimes, Paris, Toulouse, Tours, Vienne.

Tafts-Fabriker.

Lyon, Nimes.

SilkesSammets-Fabriker.

Beziers, Nimes, Rouen.

Sidenbands-Fabriker.

Alais, Avesnes, Carpentras, Lyon, Paris, Tours.

Gros de Tours-Fabrik.

Nimes.

Masugnar.

Argentan, Arnay, Belfort, Binch, Blamont, Bourdeaux, Bourbonne, Bourmont, Cerilly, Charoles, La Chatre,

tre, L'Aigle, Libreval, Longvy, La Marche, Montflanquin, Montmorillon, Moulins, Nevers, Poligny, S. Hyppolite, Verneuil.

Hammarſmedjor.

Alby, Alençon, Ancenis, Argentan, Argenton, Arnay, Aubigny, Bar ſur Aube, Beaune, Belfort, Belvez, Benſelden, Bernay, Beſançon, Binch, Blamont, Blanc, Bourmont, Briey, Bruyere, Calais ſur Anille, Ceret, Cerilly, Chambery, Charlemont, Charoles, Chateauroux, La Chatre, Chaumont, Clermont ſur Meuſe, Commercy Couvin, Dax, Delemont, Dijon, Epinal, Evreux, Exideuil, Grandpré, Laigle, Langeais, Laval, Libreval, Longvy, Loudeac, La Marche, Mauleon, Mizepoix, Montbeillard, Montflanquin; Montignac, Montmorillon, Nantes, Nevers, Nontron, Pamiers, Parthenay, Pontarlier, Preuilly, Guillon, Remiremont, Rochefoucault, S. Dizier, S. Gaudence, S. Girons, S. Hyppolite, S. Marcellin, S. Pons, Segré, Semur, Senones, La Sille, Montagne, Strasbourg, Taraſcon, Tartas, Tonnere, Valence, Vendome, Verneuil, Vervins, Vierzon, Uſerches.

Spik-

Spikhamrar.

Alais, Bourdeaux, Carcaſſonne, Caſtelnaudary, Charleville, Chatillon, Dijon, Domfront, Evry, Frenay, Libourne, Limoges, Limoux, La Marche, Metz, Montdidier, Ornans, Pontarlier, Rouen, S. Claude, S. Etienne, S. Marcellin, S. Omer, Verneuil, Verſailles, Uſtaritz.

Gjuterier.

Alby, Alençon, Ambert, Angouleme, Annecy, Autun, Berune, Belvez, Bernay, Bourges, Bourmont, Cahors, Calais, Caſtres, Dijon, Exideuil, Grenoble, Laigle, Lille, Longvy, Louviers, Lyon, Metz, Nantes, Nantua, Nevers, Nizza, Nontron, Poligny, Pont de Vaux, Quilan, Rouen, S. Armand, S. Ceré, Vienne.

Canon-Gjuterier.

Bourdeaux, Paris, Rouen.

Canon-Borerier.

S. Armand, Nantes, Paris, Verſailes.

Bajonetts-Factorier.

Bellac, Chaumont, Dijon, Etampes, Grenoble, La Marche, Marennes, Montadour, Paris, Pau, Pontarlier, La Rochelle, S. Omer, Thiers.

Mäsſings -Smedjor.

Canillac, Chambery, Couvin, Dijon, Evreux, La Guerche, Strasbourg, Vienne.

Porcellins - Fabriker.

Bourg la Reine, Hennebond, Lille, Limoges, Nemours, Sevres, S. Yriez, Senlis, Valogne, Verſailles.

Fayence - Fabriker.

Alais, Angers, Angouleme, Annecy, Bar ſur Aube, Barjols, Bazas, Binch, Blamont, Bourdeaux, Boulogne, Bourg La Reine, Cahors, Chambery, Charleville, Chauny, Clamecy, Clermont i Dep, Meuſe, Dijon, Epinal, Exideuil, La Fleche, Hazebrouk, Langres, Lille, Longvy, Luneville, Lyon, Marſeille, Melle, Mirande, Mont-Adour, Montivilliers. Moulins, Nantes, Nemours, Nevers, Poligny, Pont de Vaux, Puy, Rambervillies, Rennes, Rieux, Sarrebourg, Sarguemines, Sedan, Tonnere, Toul, Touloufe, Uſtaritz.

Glas - Fabriker.

Alais, Alençon, Annecy, Arles, Avesnes, Aubigny, Bar ſur Aube, Bazas, Bernay, Bitch, Bourdeaux, Bourg i Dep. Gironde, Bourg la Reine, Cahors, Calais ſur Anille, Charleville, Chauny, Cherbourg, Clermont i Dep. Meuſe, Dezi-

zise, Domfront, Douay, Fougeres, Gournay, Grenade, Langres, Lille, Lodeve, Luneville, Lyon, Marennes, Marseille, Melun, Metz, Mirecourt, Montdoubleau, Montelimart, Mortain, Moulins, Nantua, Neufchatel, La Rochelle, Saarlouis, S. Etienne, S. Gaudence, S. Girons, S. Hyppolite, S. Menehould, Sarrebourg, Strasbourg, Tartas, Tonnere, Versailles, Vervins, Vienne, Ustaritz, Userche.

Pappers-Fabriker.

Aix, Alais, Albin, Alby, Ambert, Andelys, Angouleme, Annecy, Argenton, Avalon, Avesnes, Aurillac, Bagneres, Barbesieux, Barjols, Bar sur Aube, Bar sur Ornain, Bar sur Seine, Beaugency, Beaune sur Doubs, Beausset, Belfort, Bellesme, Bergerac, Bernay, Besançon, Beziers, Binch, Bitch, Bourdeaux, Briey, Brignoles, Brioude, Bruyeres, Cahors, Calais sur Anille, Carcassonne, Carhaix, Carpentras, Castres, Caudebec, Cerilly, Chalons sur Marne, Chambery, Charleville, Chataigneraie, Chateauneuf, Chatillon sur Seine, Cholet, Clermont i Dep. Meuse, Cognac, Coiron, Colmar, Commercy, Corbeil, Coutances, Crepy, Darney, Dezise, Delemont, Die, Digne, Dijon, Domfront,

Dreux, Epernay, Epinal, Etain, Etampes, Evreux, Exideuil, Faouet, Felletin, Fougeres, Gournay, Grasse, Grenoble, Gueret, Hennebond, Hieres, Laigle, Landernau, Lannion, Lille, Limoges, Loches, Lodeve, Longvy, Louviers, Luxeuil, Macon, Marseille, Mauleon, Metz, Montargis, Montbeillard, Montbrison, Montdidier, Montflanquin, Montivilliers, Montmorillon, Montreuil, Mortaix, Mortain, Nantes, Nantua, Nerac, Neufchatel, Nizza, Nimes, Oleron, Ormond, Ornans, Pau, Peronne, Ploermel, Poligny, Pontarlier, Pont Audemer, Puy, Le Quesnoi, Quimperlay, Rambervillers, Rosay, Rouen, S. Afrique, St. Claude, S. Etienne, S. Gaudence, S. Girons, S. Hyppolite, S. Leonard, S. Marcellin, S. Omer, Sarguemine, Sarrebourg, Semur, Senlis, Sillé, Sisteron, Soliés, Strasbourg, Tarbes, Thiers, Tonon, Tonnere, La Tour du Pin, Tours, Troyes, Valence, Valogne, Vendome, Verdun, Verneuil, Versailles, Vervins, Vienne, Vierzon, Villefranche, Vire, Yvetot.

Tobaks-Fabriker.

Bergue, Binch, Bourdeaux, Bourg la Reine, Caudebec, Charleville, Dieppe,

Hatze-

Hatzebrouck, Hennebond, Libourne, Lille, Montivilliers, Morlaix, Nizza, Paris, Port Malo, La Rochelle, Rouen, S. Omer, Strasbourg, Tonneins, Valence, Yvetot.

Vitriols-Fabriker.

Bourg la Reine, Laon, Lille, Lyon, Marseille, Montelimart, Pont, l'Eveque.

Spanskgröne-Fabriker.

Lodeve, Montpeiller.

Tvål-Kokerier.

Arles, Arras, Beausset, Beziers, Binch, Bonaire, Bourdeaux, Bourg la Reine, Brignoles, Brioude, Carpentras, Chateau-Thierry, Corbeil, Frejus, Gonesse, Grasse, Hatzebrouck, Hennebond, Hieres, Lille, Lisieux, Lodeve, Marathon, Marseille, Metz, Mirepoix, Montivillers, Montpeiller, Nizza, Nions, Pamiers, Perpignan, Pont l'Eveque, Port Malo, Le Quesnoi, Rennes, Rouen, S. Denis, S. Omer, Solliers, Sommieres, Tours, Versailles, Vierzon.

Såp-Sjuderier.

Arras, Bergue, Cambray, Carcasſonne, Chauny, Dieppe, Montauban, Montreuil, Reims, S. Paul, S. Quentin.

Saltpeter Syre-Tilvärkning.

Lille.

Skivervitts-Tilvärkning.

Meaux.

Alun-Tilvärkning.

Compiegne, Montdidier.

Stärkelſe-Tillvärkning.

Arras, Beauſſet, Bergue, Bourdeaux, Chalons, Charleville, Marſeille, Metz, Montivilliers, Montpeiller, Nerac, Paris, Rouen, S. Omer, Sens, Strasbourg, Touloufe.

Cremor-Tartari-Tilvärkning.

Lodeve, Marſeille.

Lager-Olje-Tilvärkning.

Sommieres.

Vitriols-Olje-Tilvärkning.

Pont l'Eveque, Rouen.

Sockerbruk.

Arras, Borgne, Bourdeaux, Bourg la Reine, Corbeil, Lille, Marſeille, Montargis, Montivillers, Nantes, Orleans, La Rochelle, Rouen, S. Omer.

Pergaments - Tilvärkning.

Caſtres, Lille, Paris, S. Leonard.

Maroquins-Tillvärkning.

Marſeille.

Färgerier.

Aix, Alby, Andelys, Avesnes, Beauvais, Beauſſet, Bourdeaux, Cany, Coiron, Dieuze, Digne, Florac, Lille, Lodeve, Louviers, Marſeille, Metz, Montivillers, Montluel, Montpellier, Revel, Rouen, S. Claude, S. Denis, S. Hyppolite, S. Omer, S. Pol de Leon, Sens, Sillé, Thiers, Valence, Vienne.

Flinthuggeri.

Carismont.

Många Fabriker ſom finnas uti de eröfrade Länderne äro icke här nämde.

TABELL

över Folkmängden uti 540 Franska Städer. År 1800.

1. Classen över 600000 Inbyggare.

PARIS	-	-	536856.

2. Classen över 100000.

Bourdeaux	-	-	104676.
Lyon	-	-	102167.
Marseille	-	-	108372.

3. Classen mellan 100000 och 50000.

Anvers	-	-	56378.
Bruxelles	-	-	66297.
Gand	-	-	54661.
Liege à	-	-	60000.
Lille	-	-	66761.
Nantes	-	-	77162.
Rouen	-	-	84323.
Toulouse	-	-	52612.
Turin	-	-	80000.

4. Classen, mellan 50000 och 20000.

Aix	-	-	27000.
Amiens	-	-	40000.
Angers	-	-	45000.
Arras	-	-	21020.
Avignon	-	-	21412.
Besançon	-	-	25328.
Brest	-	-	24180.

Bruges

Bruges	-	-	30000.
Caen	-	-	34805.
Cologne	-	-	40000.
Clermont	-	-	3000.
Dieppe	-	-	25000.
Dijon	-	-	20760.
Dunkirqne	-	-	21158.
Grenoble	-	-	20020.
Havre (Le)	-	-	20620.
Limoges	-	-	20864.
Malines	-	-	20522.
Mayence	-	-	22325.
Metz	-	-	32099.
Mons	-	-	21000.
Montauban	-	-	26160.
Montpeiller	-	-	32807.
Nimes	-	-	40000.
Nizza	-	-	24117.
Nancy	-	-	29140.
Orleans	-	-	41579.
Reims	-	-	32334.
Rennes	-	-	30160.
Rochelle (La)		-	22000.
Rochefort	-	-	20874.
S. Etienne	-	-	25000.
S. Omer	-	-	20135.
Strasbourg	-	-	47254.
Tournay	-	-	23000.
Troyes	-	-	26751.
Verſailles	-	-	27574.

5. Classen, mellan 20000 och 10000.

Aix la Chapelle		-	20000.
Abbeville	-	-	18125.
Alby	-	-	11176.
Agen	-	-	10050.
Alais	-	-	10020.
Alessandria	-	-	12000.
Alençon	-	-	12954.
Alost	-	-	10406.
Angouleme	-	-	11500.
Aurillac	-	-	10470.
Bastia	-	-	11236.
Bayeux	-	-	10578.
Bayonne	-	-	12578.
Beaune	-	-	10114.
Beauvais	-	-	12440.
Bergerac	-	-	11720.
Beziers	-	-	12501.
Blois	-	-	13280.
Bonn	-	-	12000.
Boulogne	-	-	10187.
Bourges	-	-	15964.
Cahors	-	-	12000.
Cambray	-	-	15427.
Carcassonne	-	-	10400.
Castres	-	-	12327.
Chalons	-	-	12139.
Chambery	-	-	11425.
Chartres	-	-	15000.
Cherbourg	-	-	10081.
Colmar	-	-	13000.

Courtray	-	-	15062.
Dijon	-	-	18888.
Douay	-	-	17855.
Falaise	-	-	14069.
Grasse	-	-	11604.
Issoudun	-	-	13471.
Laval	-	-	14822.
Lierre	-	-	10563.
Lisieux	-	-	10118.
Louvain	-	-	18587.
Luneville	-	-	11591.
Namur	-	-	13401.
Nevers	-	-	11486.
Niort	-	-	11515.
Ostende	-	-	10288.
Parma	-	-	20000.
Piacenza	-	-	14000.
Poitiers	-	-	18284.
Puy (Le)	-	-	11060.
Renaix	-	-	10e91.
Riom	-	-	12152.
S. Germain	-	-	13400.
Port-Malo	-	-	10730.
S. Nicolas	-	-	10436.
S. Quentin	-	-	18000.
Saumur	-	-	12300.
Sedan	-	-	12033.
Thielt	-	-	10568.
Thiers	-	-	11770.
Toulon	-	-	16000.
Tours	-	-	20000.

Ver-

Vercelli	-	-	18800.
Vienne	-	-	12035.
Vitré	-	-	10790.
Ypres	-	-	13082.

6. Classen mellan 10000 och 50000.

Agde	-	-	6741.
Aire	-	-	8500.
Ambert	-	-	5467.
Amboise	-	-	5659.
Andelys	-	-	5140.
Anduze	-	-	5051.
Annonay	-	-	5800.
Apt	-	-	5594.
Arbois	-	-	6649.
Argentan	-	-	5598.
Armentieres	-	-	5299.
Ath	-	-	7779.
Aubagne	-	-	7230.
Auch	-	-	8444.
Autun	-	-	7792.
Avranches	-	-	5880.
Bar sur Ornain		-	9111.
Beaucaire	-	-	8510.
Beaufort	-	-	6214.
Bergues	-	-	6108.
Bernay	-	-	5705.
Bethune	-	-	6932.
Bourg	-	-	6533.
Brignoles	-	-	5060.

Bri-

Brives - - 5847.
Calais - - 6549.
Carpentras - - 9900.
Caſſel - - 5030.
Caſtelnaudary - - 7871.
Caſtel Sarraſin - 6500.
Cavaillon - - 5193.
Cette - - 8031.
Chalonne - - 5209.
Chalon ſur Saone - 8798.
Charleville - - 7240.
Chateaudun - - 5957.
Chateaugontier - 5605.
Chateauroux - - 7503.
Chatellerault - - 7725.
Chaumont - - 5253.
Chinon - - 5704.
Ciotat - - 6160.
Compiegne - - 8000.
Condé - - 5954.
Condom - - 6564.
Coutances - - 7922.
Dieſt - - 5409.
Dixmude - - 5804.
Dole - - 9000.
Draguignan - - 6113.
Dreux - - 5383.
Elbeuf - - 5862.
Epinal - - 5338.
Etampes - - 7027.
Fecamp - - 6570.

Figeac

Figeac	-	-	6000.
Fontainebleau	-	-	9400.
Fontenay	-	-	5960.
Fougeres	-	-	7177.
Gaillac	-	-	5954.
Gap	-	-	6014.
Gien	-	-	5200.
Grammont	-	-	5895.
Granville	-	-	6649.
Guerande	-	-	7256.
Guingamp	-	-	5177.
Haguenau	-	-	6426.
Hazebrouck	-	-	6304.
Hennebond	.	-	5388.
Hesselt	-	-	5770.
Honfleur	-	-	9256.
Hieres	-	-	6500.
Huy	-	-	6415.
Yssengeaux	-	-	6248.
Joigny	-	-	5357.
Langres	-	-	8613.
Laon	-	-	7500.
Lavaur	-	-	5500.
Lectoure	-	-	5503.
Libourne	-	-	9100.
Limoux	-	-	5100.
Lodeve	-	-	7906.
Lons	-	-	6740.
Lorgues	-	-	5509.
Loudeac	-	-	6094.
Louviers	-	-	9520.

Luxem-

Luxembonrg	-	-	8696.
Mamers	-	-	6200.
Marmande	-	-	5792.
Martigues	-	-	7073.
Maſſat	-	-	7073.
Mayenne	-	-	8288.
Mazamet	-	-	5474.
Meaux	-	-	6860.
Melun	-	-	5500.
Menin	-	-	5109.
Merville	-	-	5580.
Milhaud	-	-	6070.
Moiſſac	-	-	6946.
Montargis	-	-	6500.
Montelimart	-	-	6240.
Montluçon	-	-	5521.
Mortagne	-	-	6396.
Nerac	-	-	5278.
Nivelle	-	-	6380.
Nogent	-	-	6850.
Noyon	-	-	6033.
Oleron	-	-	5664.
Orange	-	-	7000.
Pau	-	-	8756.
Perpignan	-	-	9134.
Perigueux	-	-	7898.
Pezenas	-	-	7149.
Ploermel	-	-	5200.
Ploemur	-	-	5546.
Pont a Mouſſon		-	6428.
Provins	-	-	5620.

Puy-

Puylaurens	-	-	5109.
Qvimper	-	-	8400.
Rabaſtens	-	-	5390.
Reole	-	-	5035.
Rhodez	-	-	5592.
Roane	-	-	8500.
Romans	-	-	5742.
Romorantin	-	-	5872.
Roulers	-	-	9000.
Sables d'Olonne		-	5039.
S. Amand	-	-	5076.
S. Brieuc	-	-	7335.
S. Chaumont	-	-	5416.
S. Denis	-	-	5672
S. Diez	-	-	5111.
S. Dizier	-	-	5500.
S. Eſprit	-	-	5766.
S. Flour	-	-	5282.
S. Hyppolite	-	-	5050.
S. Jean d'Angely		-	6060.
S. Junien	-	-	5516.
S. Leonard	-	-	6832.
S. Lo	-	-	7304.
S. Remy	-	-	5055.
S. Trond	-	-	6875.
S. Yriez	-	-	6234.
Saintes	-	-	8388.
Salins	-	-	8174.
Salliès	-	-	5515.
Salon	-	-	6787.
Sarlat	-	-	7877.
Sarzeau	-	-	5576.

Schel-

Schletstadt	-	-	6907.
Seez	-	-	6000.
Soissons	-	-	7675.
Solliés	-	-	5693.
Tarascon	-	-	9069.
Tarbes	-	-	6213.
Termonde	-	-	5539.
Thionville	-	-	5010.
Tirlemont	-	-	6269.
Toul	-	-	8015.
Tulles	-	-	9662.
Turnhout	-	-	8277.
Uzés	-	-	6510.
Valence	-	-	6633.
Vannes	-	-	9131.
Valogne	-	-	6978.
Vendome	-	-	6226.
Verdun sur Meuse		-	9060.
Verneuil	-	-	5280.
Verviers	-	-	8717.
Vezoul	-	-	5303.
Villefranche (Aveiron)		-	8497.
Villeneuve d'Agen		-	5307.
Villeneuve (Aveiron)		-	5307.
Vire	-	-	7873.
Vitry	-	-	7385.
Worms	-	-	6000.
Yvetot	-	-	9800.

7. Classen mellan 5000 och 2000.

Ancenis	-	-	3295.
Annecy	-	-	4440.

Antibes - - 4135.
Arcy - - 2810.
Argenton - - 4064.
Aubenas - - 2796.
Aubusſon - - 4445.
Audenarde - - 3935.
Auray - - 3600.
Auxonne - - 46 9.
Avalon - - 4166.
Avesnes - - 2702.
Bagneres - - 4440.
Bagnols - - 4800.
Bapaume - - 3492.
Barbeſieux - - 2740.
Bar ſur Aube - - 3652.
Bar ſur Seine . - 2250.
Baugé - - 3150.
Baume - - 2220.
Beaugency - - 4515.
Belfort - - 4593.
Bellac - - 3838.
Bellay - - 4197.
Billom . - 4763.
Binch - - 4296.
Blain - - 4085.
Blanc (Le) - - 4780.
Blaye - - 4715.
Boneſtable - - 4373.
Bourbonne - - 3107.
Bourganeuf - - 2062.
Bourgueil - - 3280.
Briançon - - 3023.

Brio-

Brioude	4983.
Castellane	2050.
Caudebec	2996.
Charité (La)	3939.
Charleroy	4420.
Charmes	2582.
Chateaubriand	3324.
Chateauchinon	2619.
Chateau Thierry	4080.
Chatillon	3700.
Chauny	3181.
Clamecy	4805.
Clermont (Herault)	4888.
Cluny	4172.
Cognac	2846.
Collioure	2050.
Commercy	3685.
Condrieux	4056.
Cosne	4703.
Coulomiers	3600.
Couvin	3318.
Crest	4500.
Cusset	3827.
Dax	3301.
Die	3251.
Dieuze	3097.
Digne	3180.
Dinant (sur Meuse)	2982.
Dol	32[illegible]4.
Dorat (Le)	2212.
Doulens	3000.
Dourdan	2800.

Embrun	2380.
Epernay	3736.
Ernée	4251.
Etain	2253.
Eu	3380.
Evron	3314.
Fere (La)	2483.
Ferte (La) ſous Jouarte	3658.
Fleche (La)	4897.
Foix	3265.
Forcalquier	2547.
Frejus	2400.
Furnes	2494.
Ganges	3500.
Gannat	4134.
Giſors	3021.
Givet	4100.
Gournay	3600.
Grammat	3553.
Gravelines	2800.
Gray	4274.
Grenade	4360.
Guerche (La)	4150.
Gueret	3379.
Guiſe	3085.
Hal	3573.
Hesdin	3768.
Iſſoire	4951.
Joinville	3160.
Josſelin	3112.
Lamballe	3907.
Lambeſc	3636.

Lan-

Landau - -	4240.
Landernau - -	4012.
Landrecies - -	3010.
Langogne - -	2295.
Lannion - -	3706.
Losneven - -	3200.
Ligny - -	3100.
Lilliers - -	4111.
Limbourg - -	4000.
Lille (Gers) -	4146.
Lille (Vaucluse) - -	5000.
Loches - -	4800.
Loudun - -	5000.
Louhans - -	3375.
Luçon - -	2180.
Lunel - -	4170.
Luxeuil - -	3007.
Malmedy - -	4737.
Manosque - -	4726.
Mantes - -	4803.
Marans - -	4400
Marceillan - -	2886.
Marennes - -	4996.
Maringues - -	3605.
Martel - -	3011.
Maubeuge - -	4841.
Mauriac - -	2680.
Menton - -	3060.
Mers - -	4500.
Mezieres - -	3611.
Mirecourt - -	4946.
Mirepoix - -	3300.

Montbart	-	-	2316.
Montbeillard	-	-	3428.
Montbrifon	-	-	5000.
Montbron	-	-	2668.
Mont de Marfan		-	4000.
Montdidier	-	-	4097.
Montereau	-	-	3115.
Montivillers	-	-	3507.
Montluel	-	-	3438.
Montmorillon	-	-	3121.
Montreuil	-	-	3216.
Nemours	-	-	3469.
Neufchateau	-	-	2831.
Neufchatel	-	-	3600.
Nieuport	-	-	2983.
Ninove	-	-	4003.
Nogent (fur Seine)		-	3174.
Nontron	-	-	2356.
Nuits	-	-	2541.
Oleron	-	-	2251.
Orbec	-	-	3057.
Ornans	-	-	3104.
Orthès	-	-	3680.
Pamiers	-	-	4954.
Parthenay	-	-	2855.
Peronne	-	-	3680.
Pertuis	-	-	3700.
Pithiviers	-	-	3020.
Poisfy	-	-	2807.
Pons	-	-	4031.
Pont S. Maixence		-	2875.

Pon-

Pontarlier	-	-	3348.
Pontaudemer	-	-	4600.
Pontivy	-	-	3056.
Pontoiſe	-	-	4891.
Port Louis	-	-	2562.
Privas	-	-	2495.
Quesnoi Le)	-	-	3200.
Quimperlé	-	-	4549.
Quintin	-	-	4336.
Ramberviller	-	-	4420.
Ré	-	-	3800.
Redon	-	-	3549.
Remiremont	-	-	3401.
Retel	-	-	4512.
Ribemont	-	-	2500.
Richelieu	-	-	3205.
Riez	-	-	2872.
Rochefoucauld	-	-	2375.
Rocroy	-	-	3260.
Roquemore	-	-	3200.
Roye	-	-	3112.
Rozieres	-	-	2127.
Ruremonde	-	-	4252.
Sablé	-	-	3059.
S. Afrique	-	-	3578.
S. Calais	-	-	3228.
S. Ceré	-	-	3709.
S. Chinian	-	-	3223.
S. Claude	-	-	3657.
S. Gaudence	-	-	4000.
S. Geniez	-	-	3537.

S. Jean de Luz	- -	3323.
S. Maixent	- -	3980.
S. Maximin	- -	3300.
S. Menehould	-	3168.
S. Mihiel	- -	4510.
S. Pol	- -	3152.
S. Pol de Leon	-	4832.
S. Pons	- -	4457.
S. Pourçain	- -	3458.
S. Tropez	- -	3629.
S. Valery ſur Mer	-	4795.
S. Sever	- -	5000.
S. Valery ſur Somme	-	3639.
Sancerre	- -	2630.
Sarguemines	- -	2402.
Sarlouis	- -	2540.
Saverne	- -	3849.
Saulieu	- -	2757.
Semur	- -	4617.
Senlis	- -	4429.
Seurre	- -	2766.
Sezanne	- -	4165.
Siſteron	- -	4000.
Soignies	- -	4470.
Sommieres	- -	3437.
Souteraine (La)	-	2966.
Tonnere	- -	4012.
Tonneins	- -	4517.
Tournon	- -	3300.
Tournus	- -	4353.
Treguier	- -	3064.

Tre-

Trevoux	- -	2656.
Uſſel	- -	3007.
Valenſolle	- -	3532.
Valreas	- -	3640.
Vence	- -	2615.
Venlo	- -	3894.
Verdun (Garonne)	-	4315.
Vernon	- -	4029.
Vervins	- -	3100.
Vic (Hautes Pyrenées)	-	3026.
Vic (Meurthe)	-	2445.
Vierzon	- -	4193.
Vigan	- -	3852.
Villefranche (Rhone)	-	4706.
Villeneuve du Gard	-	3800.
Villeneuve ſur Yonne	-	4605.
Villemur	- -	4320.
Voiron	- -	4905.
Weiſſenbourg.	-	3665.

Vid Folkmängden uti förenämde *Städer* är at märka: at uti dem ſom äro anförde med rundt Tal Folkmängden icke är räknad, utan antagen på ſäkra Grunder.

Til ſlut vil man nämna huru Inbyggarne uti åtſkilliga Landſkap i Frankrike kallas på Franſyſka. Ifrån Flandern *Flamand*, Brabant *Brabançon*; Normandie *Normand*; Picardie *Picard;* Artois *Arteſien*; Champagne, *Champenois;* Lorraine *Lor-*

Lorrain, Alſaſe *Alſacien*; Bretagne *Breton*; Maine *Manceau* och Qvinkönet *Mancelle*; Anjou *Angevin*; Touraine *Tourangeau*; Berry *Berrichon*; Bourbonois *Bourbon*; Bourgogne *Bourguignon*; Breſſe *Breſſan*; Franche Comté *Franc-Comtois*; Savoyen *Savoyard*; Poitou *Poitevin*; Limoſin *Limouſin*; Auvergne *Auvergnat*; Perigord *Perigourdin*; Gaſcogne *Gaſcon*; Languedoc *Languedocien*; Bearn *Basque*; Daufiné *Daufin*; Provence *Provençal*; Piemont *Piemontois*; Corſica *Corſe* eller *Corſicain*.

Utom Europa är Frankrike Ägare til Städerne *Pondichery*, *Karikal* och *Mahié* på Indiſka Kuſten uti Aſien; Några Fäſtningar på Kuſten Gvinea uti Africa. Några Weſtindiſka Öar uti Nord-America, hvaraf *Hayti* eller *Domingo* är den ſtörſta, men denna är nuförtiden til ſtörre Delen uti Negrernas Wåld; vidare *Guadelonpe*, *Martinique* och *Lucie*, hvilka bägge ſednare Engländarne bemägtigat ſig; ſamt et Stycke af Landſkapet Guyana i Sydamerica.

Re-

A.

Belo.

Boux.

Car-

Cha-

Iffigny

Mont

Murta

Orbec

Q.

R.

Roque-

Saint

Tanar-

T.

U.

Emedan Rum finnes ledigt efter Registret, så må det användas til ytterligare Underrättelser om Frankrike.

Angående Handelen.

Uti Republikens 8:de År, från den 20 September 1799 til den 21 September 1800 steg Värdet för de införde Varorne til 56 Millioner Riksdal. och för de utförde Varorne til 45 Millioner Riksdal. Uti Republikens 9:de År stego Importerne i Värde til 70 Millioner Riksdaler och Exporterne til 51 Millioner Riksd. Bland andra Varor, som infördes stego Rudimaterierne för Fabrikerne, nämligen Ull, Camelhår, Bomull och Silke i värde til 32 Millioner Riksd. Guld- och Silver Materialier til 3,400000 Riksdaler. Bland Exporterne utgjorde Industrie-Varor 24,500000 Riksd., åtskilliga slags Viner 7,500000 Riksdaler samt Bränvin och Likörer 3,500000 Riksdaler. Benämde År ankommo til Franska Hamnarne 9500 Köpmans-Skepp, och afgingo därifrån 8348. Af Kustfarare ankommo 30845. Fartyg och afgingo 29907.

Angående Penningar.

Från År 1726 til den 20 Maji 1797. äro följande Summor af åtſkilliga Metaller myntade.

	Livres
Guldmynt - -	986,643,888.
Silver Dito - -	1,951,159,614.
5 Francs Stycken -	32,000 000.
Billon - -	10,000 000.
Koppar - -	17,327,258.
Luttrad Klockmetall -	10,000000.
Grof Klockmetall -	12,672,742.
Summa	3,019,803,502.

Pag. 526, mellan Numrorne 13 och 14 bör tilläggas följande Artikel:

14. *Dürkheim* med tilnamnet an der Hurt, har et Slott, ſom fordom varit Säte för Leiningen-Hartenburgiſka Cancelliet.

Til Artikeln om Staden *Beſançon* pag. 259 kan följande tilläggas:

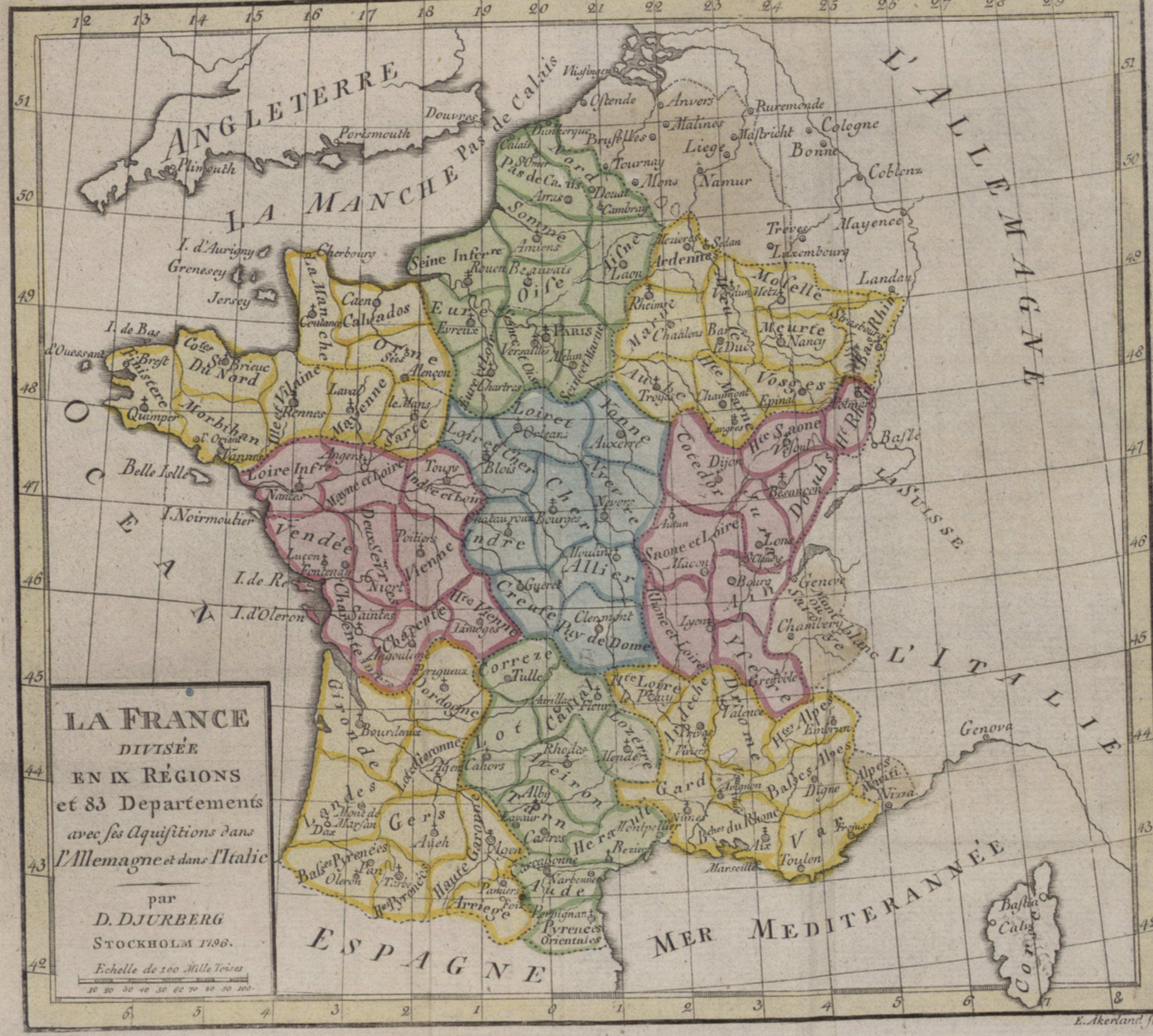
Staden *Beſançon* delas af Ån Doubs uti 2 Delar, ſom ſammanfogas medelſt en Bro. Den ena Delen är gammal och dåligt bygd, med trånga och mörka Gator, men är deſto bättre bebodd. Den andra Delen är nyare och vackrare, men mer öde. Den förra beſkyddas af en välbefäſt Skans, men den ſednare af et Cita-

tadell, liggande på en brant och nästan otilgängelig Klippa, som omflytes af Doubs. Naturen och Konsten hava gjort det nästan oövervinnerligt. Uti denna höga Klippa har man gräft en Brunn, som går några Famnar djupare ned än Strömen. Det är et underbart Värk, emedan man har måst spränga sig genom hårda Helleberget ända så långt ned.

Rättelser.

Pag. 355 står *Sydvästra* Region, bör läsas Sydöstra. Pag. 410 Rad. 18 står *Calamite*, läs Galmeja. Pag. 411 Rad. 3 nedifrån st. *Marcana* l. Marciana. Pag. 430 R. 4 nedifrån st. *driver*, l. giver. Pag. 442, Rad. 5 nedifrån, står *vackra Bad*, läs varma Bad. Pag. 459 Rad. 14 tages bort Comma (,) mellan ordet öfrige och Fransosernas. Pag. 483 Rad. 2 nedifrån står Nordl. läs Nord. Pag. 509. Rad. 15 står 150 à 150000. läs 120 à 150000. Pag. 525. R. 1 står *Donnerberg* läs Donnersberg. P. 532 Rad. 16 står *Messenheim*, läs Meissenheim. Pag. 540, Rad. 3 tages bort Semicolon (;) mellan Orden Cornelis och Münster.

INSTITUT TESSIN PARIS

E. Akerland sc.

INSTITUT TESSIN
PARIS